Subanen, Central

Subanen, Central: Kig Begu Pasad: Ki talu' nug megbebaya (Bagong Tipan: Maayong balita alang kanimo) New Testament

Subanen, Central

Subanen, Central: Kig Begu Pasad: Ki talu' nug megbebaya' (Bagong Tipan: Maayong balita alang kanimo) New Testament

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Subanen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files dated 3 Jul 2025
e39efc58-c45f-53c6-990e-d3cd833e20b4

Contents

Mateo 1
Marcos 96
Lucas 156
Juan 252
Pinggulaula . . . 315
Roma 398
1 Corinto 437
2 Corinto 475
Galacia 499
Efeso 514
Filipos 528
Colosas 538
1 Tesalonica . . . 548
2 Tesalonica . . . 556
1 Timoteo 560
2 Timoteo 570
Tito 577
Filemon 582
Hebreo 585
Santiago 614
1 Pedro 624
2 Pedro 636
1 Juan 643
2 Juan 652
3 Juan 654
Judas 656
Biwasan 660

Ki Gempia Petenday Sinulat ni MATEO

Mendadi kig libru kini, iin su Gempia Petenday sinulat ni Mateo mekatag dini Isukristu, su Meglegawen di tiba'an getaw. Miukit dini su pinggulaula ni Isus kampu' nu piktu'unen saananen mekpungun di nga kilawan megbenwa dinig dibabaw lumbang kini.

Mendadi kini si Isus, migigetaw getaw Judea. Sala ngalan nu getaw Judea, sug bansa Israel. Ki getaw Judea kini, ilani pigwekilan di Misulat Palinta nu Megbebaya' dengantu, su timpu pa ni Moises, getaw pimuunan nu Megbebaya'. Naa pisuun pedaan ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' sa' maiben, duuni metua' Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. Kiin, pedetengen nu getaw Judea mengasal menumpat. Mendadi bena' mitua' si Isus, tinalu'en pu' minateng na su Keglekaunutan nu Megbebaya'. Dagid ki ngag belian nu getaw Judea muka' su mikpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', pimalaw nilan si Isus, kana' daw iin su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. Muka' misigi ilan dini Isus. Kaas ki pikumpungan piningalan dun nga Pariseo muka' Saduseo, pia ilani mikpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', mibaal ilan kuntra ni Isus. Ma'antu dadema su ngag belian nu getaw Judea muka' su nga kaunutan nilan. Pu' laung nilan, piksudi'an ni Isus su Megbebaya' sa' inangkenen su gelal Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan muka' Bata' nu Megbebaya'. Tiga'wan, tinipu nu nga getaw Judea si Isus, pipatay nilan tu nga getaw Roma, su miguit tug benwa nilan di timpu kia. Dagid su kangken ni Isus pu' iin su pidateng Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, mitakesi'an pu' metuud, pu' di ketelu endawen genat matay, mitubu' puli' si Isus.

Mendadi gembageli pantagen dini Gempia Petenday kini, ki ginukit ni Isus mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya'. Kig beknanen, su telipuunay nu Keglekaunutan nu Megbebaya', iin su ketua' ni Isus sa' migigetaw maa' nug betad kilawan. Pu' iin tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

Melaun titulu'an muka' pigwali ni Isus mekatag di kesakup nu getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Sug duma, mibetang di Kapitulu 5 sampay Kapitulu 7 (piningalan dun su Pigwali ni Isus tug Bentud). Sug duma pelum, ditu Kapitulu 18. Miukit dadema dinig libru kini ki gempia pegbetaden nu nga suminakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', sampay

su mbiananen sa' sungu melengkebig benwa. Su nga sambingay ni Isus mekatag di Keglekaunutanen sampay su ketulin dun, mibetang di Kapitulu 13. Dayun di Kapitulu 24 bu' 25, duuni piktu'un ni Isus mekatag di mpenggulaula sa' Meglekaunutan na tu'u su Megbebaya' ditug binaya' gebii bu' gendaw.

Mendadi kini si Isus, tinalu'en pu' pia ta' bensaay dun su getaw, mesu'at sumalig diniin adun megawen di sala'en, kana' laak sug bansa ni Isus, su nga getaw Judea. Gempantek dini Gempia Petenday kini sinulat ni Mateo, iini minatay dun si Isus, pu' adun genti'anen su sala' nu tiba'an getaw tu nga kelaun bansa dig dibabaw lumbang.

Su Gesalan ni Isukristu (Lucas 3:23-38)

1 Naa mendadi kini si Isukristu, kinii gesalanen. Sala tawan ginepu'ay ni Isukristu, iin si David, sapu' pa dema ni Abraham dengantu.

2 Naa mendadi, kinii gesalan ni Isukristu genat dini Abraham sampay dini Adi' David. Si Abraham, kali' pegbata', iinig bata'en, si Isaac. Si Isaac, iinig bata'en, si Jacob. Si Jacob, iinig bata'en, si Juda sampay su nga pateden.

3 Si Juda, iinig bata'en, si Fares muka' si Sara. (Iini gina' nilan, si Tamar.) Si Fares, iinig bata'en, si Esrom. Si Esrom, iinig bata'en, si Aram.

4 Si Aram, iinig bata'en, si Aminadab. Si Aminadab, iinig bata'en, si Naason. Si Naason, iinig bata'en, si Salmon.

5 Si Salmon, iinig bata'en, si Boos. (Iini gina' ni Boos, si Rahab.) Si Boos, iinig bata'en, si Obed. (Iini gina' ni Obed, si Ruth.) Si Obed, iinig bata'en, si Isai.

6 Mendadi si Isai, iin pelumig bata'en, si Adi' David.

Naa kini pelumi gesalan ni Isukristu genat dini David sampay di kenguit tug bansa Israel ditug benwa Babilonia. Mendadi, kali' pegbata' si David, iin pelum si Salomon. (Iini gina'en, su sawa sia ni Urias dengantu.)

7 Si Salomon, iinig bata'en, si Roboam. Si Roboam, iinig bata'en, si Abias. Si Abias, iinig bata'en, si Asa.

8 Si Asa, iinig bata'en, si Josafat. Si Josafat, iinig bata'en, si Joram. Si Joram, iinig bata'en, si Usias.

9 Si Usias, iinig bata'en, si Jotam. Si Jotam, iinig bata'en, si Acas. Si Acas, iinig bata'en, si Ezequias.

10 Si Ezequias, iinig bata'en, si Manases. Si Manases, iinig bata'en, si Amon. Si Amon, iinig bata'en, si Josias.

11 Si Josias, iinig bata'en, si Jeconias sampay su nga pateden, mitaang su kegigetaw nilan tu kenguit tug bansa Israel ditug Babilonia.

12 Naa kini pelumi gesalan
ni Isukristu genat tu kenguit
tu getaw Israel ditug Babilo-
nia sampay di kegigetaw na
ni Isukristu. Mendadi si
Jeconias kia, kali' pegbata',
iinig bata'en, si Salatiel. Si
Salatiel, iinig bata'en, si
Sorobabel.
13 Si Sorobabel, iinig
bata'en, si Abiud. Si Abiud,
iinig bata'en, si Eliaquim. Si
Eliaquim, iinig bata'en, si
Asor.
14 Si Asor, iinig bata'en,
si Sadoc. Si Sadoc, iinig
bata'en, si Aquim. Si Aquim,
iinig bata'en, si Eliud.
15 Si Eliud, iinig bata'en,
si Eleasar. Si Eleasar, iinig
bata'en, si Matan. Si Matan,
iinig bata'en, si Jacob.
16 Si Jacob, kali' pegbata',
iin pelum si Jose, su min-
ginsawa dini Maria. Men-
dadi, kali' pelum pegbata' si
Maria, kini na tu'u si Isus, ki
gilal Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.
17 Kaas genat ditu ni Abra-
ham, bena' sepulu' bu' paat
sumpat, dekag pa migigetaw
si David. Dayun genat ditu
ni David sampay tu kenguit
tu nga getaw Israel ditug
Babilonia, sepulu' bu' paat
sumpat pa pagid. Genat
itu, bena' sepulu' bu' paat
sumpat na pelum, iin na tu'u
su kegigetaw ni Isukristu,
ki Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.

Su Kegigetaw ni Isukristu
(Lucas 2:1-7)

18 Naa kini si Isukristu,
kiniig bian nu kegigetawen.
Ki mbaal gina'en si Maria,
mimbeng diniin ki sala
tawan si Jose. Laak dagid
su nda' pa pegawid duayan
si Jose muka' si Maria,
misima' ni Maria pu' masi'
pelepuunan na, saba' laak
nug Balakat nu Megbebaya'.
19 Naa kini si Jose,
mekesuun getaw, kaas
delendemanen, subay bu-
tasenen sug bembengen dini
Maria. Laak pegbuniinen
tug launan getaw, adun
ndi'en mpengumpiidan si
Maria.
20 Dagid sinegay megde-
lendem pa si Jose, duun
masi'i sesugu'en nu
Kaunutan Megbebaya'
getaw langit mitua' diniin di
teginepenen, kali' pektalu'
diniin, “Jose, sapu'a ni
David, ndi'a mekalangalang
menginsawa dini Maria.
Pu' kig bedesanen kiin,
mikpuun tug Balakat nu
Megbebaya'.
21 Naa megbata' tu'u si
Maria, iinig bata'en, laki.
Iini baal niu ngalanen, si
Isus, pu' iini meglegawen tu
piglegetawanen di nga sala'
nilan.”
22 Kaas mipenggulaulaig
launanen kini, pu' adun
menuud su pisulat nu
Kaunutan Megbebaya' tu
pimuunanen dengantu ditu
Misulat Talu'en, laung,
23 “Mendadi, duunig
delaga megbedes, dayun
megbata', bata'laki. Iini
baalen ngalanen, si Im-
manuel” (ma'ananen, “Kini
su Megbebaya', suminal-

abuuk na dinita”).

24 Naa si Jose, bena' mitanud genat mekteginep, delendemanen diunenen da penginsuaay si Maria, maa' dadema nu tinitulu' diniin nu sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya'. Sa' ma'nia, mikpungun ilan,

25 laak tebia', nda' pa siben ubayay ni Jose si Maria, sampay da dun migbata'. Bena' migbata' tu'u si Maria, iin dayuni binaal ni Jose ngalan nu gembata' kia, si Isus.

2

Nga Miguliug genat tu Dapit Silangan

1 Ma'antu, migigetaw si Isus ditug lunsud Betlehem, sakup prubinsya Judea, timpu ni Adi' Herodes. Naa tubus nitu, nda' maiben, duuni mitua' ditu Jerusalem nga mengumitun, genat ilan tu dapit silangan.

2 Mendadi bena' minateng su mengumitun kia, sinaak nilan tu nga getaw dia, “Ki gembata' migigetaw dini, gasalen meglegadi' tu nga getaw Judea, adin ma dun? Pu' duuni minita' namiig bitun misebang ditu silangan, iini tu'us di kegigetawen. Kaas mipanaw ami dini, adun mengamuyu' ami lumu'ud diniin.”

3 Naa kini si Adi' Herodes, bena' midengegen su tinalu' nu nga mengumitun, milibuleng pati'. Sampay sug launan getaw dia Jerusalem, milibuleng ilan dun dadema.

4 Sa' ma'nia, pipungun ni Herodes su kelaun kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Bena' misabi ilan, sinaak ni Herodes dinilan, “Naa mekatag di Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, alanduni sinulat ditu Talu' nu Megbebaya', adin daw pegigetaw?”

5 Kali' ilan sembag, “Diag lunsud Betlehem, sakup dadema prubinsya Judea kini, pu' iini sinulat nu pimuunan nu Megbebaya' dengantu ditu Misulat Talu'en, laung,

6 ‘Ya'a Betlehem, sakupa Judea,
ya'ai tampusan metaas di ngag lunsud di Judea.
Pu' megenat pa dini'a ki kaunutan,
iini meguit tu piglegetawan ku, sug bansa Israel!’ ”

7 Naa sa' ma'nia, kini si Herodes, pitawagen pelum su nga miguliug kia genat tu dapit silangan, laak pigbuninen, sinaaken dayun dinilan su gebii nu kesebang nug bitun kia.

8 Bena' pisuun nilan diniin, sinugu'en ilan dayun mundas ditug Betlehem, kali' pektitulu' dinilan, “Naa, panaw namu, penengaw niu gupia ki gembata' kiin! Dayun sa' mbaangan na niu, pesuun niu dinaan, adun mekeditu dau dema mengamuyu' diniin.”

9-10 Mipanaw dayuni nga mengumitun kia. Bena' dia

nailan dalan, masi' minita' nilan puli' kig bitun kia, su gandang minita' nilan ditu silangan. Sa' minita' nilan, aba, pinleliag ilan dun pati'! Muka' ibayan ilan nug bitun kia sampay midepet nilan sug balay pigigetawan nu gembata' kia, dia dayun tuminlen sug bitun.

11 Sumiled ilan diag balay, minita' nilan dayun tu'u ki gembata' kia, sampay su gina'en si Maria. Minginlu'ud ilan dayun, tuminamuy ilan diniin. Muka' pinuka'an nilani nga giwit nilan ngag bulawan, pelinan, muka' mira, iini seginis pagemut, bigay nilan dayun dia gembata' kia.

12 Tubus itu, minuli' tug benwa nilan su nga mengumitun. Laak lain dalanig bianan nilan, pu' pigad dinilan nu Megbebaya' pibian di teginepen, subay ndi' daw mpuli' mian ditu ni Herodes su nga mengumitun kia.

Su Kelaguy ni nga Isus tug Benwa Ehipto

13 Mendadi bena' su kepalus nu nga mengumitun, si Jose kiin, duun pelumi sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit mitua' diniin, pibian da gusay di teginepen. Kali' pektalu' su getaw langit, “Duunig delendeman ni Herodes, ki gembata' kiin, penengaunen, pu' petainen. Naa pegbuata, uit mu su gembata' dakus su gina'en, laguy amu tug benwa Ehipto. Ditu amu dayun pegbenwa, sampay di gendaw telu'en ku pa dini'a.”

14 Bena' mideksu' mektalu' su getaw langit, migbuat dayun si Jose, iwiten tu'u su gembata' dakus su gina'en, mingelem ilan mpanaw, pangay ilan tug benwa Ehipto.

15 Naa bena' minibeniben, minateng ilan ditug Ehipto, muka' ditu ilan migbenwa sampay minatay si Herodes. Kaas mipenggulaulaig launanen kia, pu' adun menuud su pisulat nu Kaunutan Megbebaya' tu pimuunanen dengantu ditu Misulat Talu'en, laung, “Sinugu'u sug Bata'u megawa' tug benwa Ehipto.”

Su Kematay tu nga Gembata'

16 Naa mendadi kini si Herodes, bena' misuunanen pu' masi' pigekalan nu nga miguliug kia genat tu dapit silangan, mitutung gupia gangit si Herodes. Kali' pegleketau, mikpalinta dayun pemetain ki kelaun gembata' diag Betlehem sampay ditug lumibut benwa, sa' gembata' laki dua' tauni gidaden, kampu' nu nga sumilung dun. Iini piglekwinta ni Herodes tu gidad nu gembata' kiin mpeduma sia matay, su gendaw nu kesebang nug bitun kia pisuun diniin nu nga miguliug kia.

17 Ma'antu, minuud su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu

pimuunanen si Jeremias, laungen,
18 “Duuni tingeg ditug lunsud Rama,
miktenlis saba' meliget kelegenay.
Pu' si Raquel, pingeduyanen su ngag bata'en.
Nda'iduni mekengamu' dun,
pu' su ngag bata'en, nda' na.”

Su Kauli' ni nga Isus genat tug Ehipto

19 Naa sa' minibeniben, minatay si Herodes. Mendadi bena' nda' na si Herodes, duun pelumi sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit mitua' dini Jose ditu pa benwa Ehipto, pibian da puli' di teginepen.
20 Kali' pektalu' su getaw langit, “Naa, pegbuata, uit mu kig bata' kiin dakus su gina'en, uli' namu ditug benwa nu nga getaw Israel. Pu' su mekpatay sia dig bata' kia, minatay na.”
21 Ma'antu, bena' migendaw, migbuat dayun si Jose, iwiten puli' tu'u su gembata' dakus su gina'en ditug benwa nu nga getaw Israel.
22 Laak pisuun dini Jose pu' iini misukli dini Herodes meglegadi' ditu Judea, si Arquelao, bata' da gusay ni Herodes. Kali' medengeg ni Jose, mindek iin mpuli' ditu Judea. Laak tinitulu'an puli' nu sesugu'en nu Kaunutan genat tug langit, pibian da gusay di teginepen, kaas minundas ilan tu prubinsya Galilea,
23 dia ilan dayun migbenwa lunsud piningalan dun Nazaret. Ma'antu, minuud pa padun su tinalu' dengantu nu nga pimuunan nu Megbebaya', “Iini paingalan diniin, Getaw Nazaret.”

3

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Naa bena' santa' taun, duuni getaw mitua' diag limawa' tu prubinsya Judea, ngalanen si Juan, piningalan dun nu nga getaw su Memunag Tubig. Kini si Juan, miktitulu' tu nga getaw,
2 kali' pektalu', “Peksikesuun amu, pu' ki Keglekaunutan nu Megbebaya', sungu na mektelipuun!”
3 Si Juan kia, iini kenuud nu sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias, laungen,
“Duuni getaw mektawag diag limawa', laungen,
‘Pengendamay niu sug bianan nu Kaunutan Megbebaya',
pelegdeng niu kig dalanen!’ ”*
4 Naa kini si Juan, penepetenen ki ginabel bembul

* **3:3 3:3** Sa'itada, pengendamen nu getaw su ginaa nilan tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

petubu'en paingalan dun
kamelyu. Sug bakesen,
panit dadema petubu'en. Ki
gaanen, gapan muka' teneb.
5 Mendadi, kali' pektitulu'
si Juan, melaun getaw
minangay mekineeg diniin,
sakup ilan di Jerusalem
dakus tu tibuuk prubinsya
Judea sampay tu tibuuk
benwa mesempel di tubig
Jordan.
6 Pigukit nilan su nga sala'
nilan, muka' mikpebunag
ilan dayun dini Juan tubig
ditug lawas Jordan.
7 Laak melaun duma
getaw minangay mekpe-
bunag dini Juan tubig, sakup
ilan nu pikumpungan nu
getaw Judea piningalan
dun nga Pariseo muka' nga
Saduseo. Mendadi kini si
Juan, sa' minita'en ilan,
miktalu' dinilan, “Paa, yamu
pa di nga mamak! Ta'
taway duni mikpegad diniu,
adun sia peleguyan niu ki
ginukuman nu Megbebaya'
sungu mateng?
8 Subay menggulaula amu
gempia, ki mbantang di
nga getaw miksikesuun,
damikian duni gayu meg-
bunga melengas.
9 Muka' ndi' amu pektalu'
dig dialem ginaa niu pu'
mipemilang namu nu Meg-
bebaya' mekesuun puun di
kesapu' niu dini Abraham.
Pu' taman talu'u diniu, pia
ki ngag batu dinig lupa' kini,
mesu'at dadema beluyay nu
Megbebaya' nga sapu' ni
Abraham!
10 Dagid nandaw, minuya'
na sug wasay, dia na tu'u
puun nu gayu. Kaas adini
gayu ndi' megbunga gempia,
penega'en nu Megbebaya',
dayun piglakay tu gapuy.
11 “Mendadi naan kini,”
laung padun ni Juan,
“memunagu laak tubig
diniu, tu'us tu keksikesuun
niu. Dagid duuni sungu
metua', mbinaya' pa di-
naan, laak pia ma'antu,
metaas pai ginuungen batul
danaan. Pia su sepatusen,
kana'u mbantang meguit
dun diniin. Dagid iin,
bunagenen diniu kig Balakat
nu Megbebaya', muka'
gapuy.
12 Iin, minuya' na mek-
palid di ginani. Sa' metubus
mekpalid, pungunenen su
trigo, tegu'enen dayun tug
lulunen. Laak dagid su gepis
muka' gebas, sensulanen tu
gapuy ndi' na mpaleng.”

Mikpebunag Tubig si Isus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Naa mendadi kini si
Isus, su saanan ni Juan
memunag tubig tu nga
getaw, mitua' na tu'u dia
prubinsya Judea genat tu
Galilea. Bena' minateng si
Isus, minangay dini Juan dia
tubig Jordan, mikpebunag
diniin tubig.
14 Dagid belibadan sia ni
Juan, laungen, “Baa, Sir,
mauma dema mekpebunaga
dinaan tubig, asa iin siaig
bentanganen, ya'ai meg-
bunag dinaan tubig!”
15 Kali' sembag si Isus,
“Baa, petuyangen na. Pu'

subay ma'ninii mbianan ta,
adun gela'en ta petuuday
su pimuun nu Megbebaya'
dinita.” Naa sa' ma'nia, mil-
iag na si Juan.
16 Lemen laak mitubus
bunagay tubig si Isus,
guminawen dayun dia tubig.
Minita'en dayun mipuka'
masi' sug langit, muka'
sug Balakat nu Megbebaya',
luminusad, miglanguban
di ma'niin palas limuun,
minapun dayun dini Isus.
17 Duun dayuni miktalu'
ditug langit, laungen, “Kini
na tu'u sug Bata'u, ki
petailen ku, leliagenu gupia
diniin.”

4

Pingindanan nu Palin si Isus
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Naa nda' maiben, kini
si Isus, inabay nug Balakat
nu Megbebaya' tug limawa',
adun pengindanan nu Palin.
2 Bena' ditug limawa' si
Isus, mikpuasa paat pulu'
gebii, nda' siben aan, dayun
migutem gupia.
3 Mendadi ki Palin kini,
mikpesempel dini Isus,
miktalu' diniin, “Mendadi,
ya'aig Bata' nu Megbebaya',
daw. Naa sa' pinenggi'
metuud, naa ki ngag batu
kinu', pebaluy mu daw nga
pan.”
4 Dagid sumimbag si Isus,
laungen, “Paa, duuni sinulat
ditu Misulat Talu' nu Meg-
bebaya', laung, ‘Kana' gaan
laaki ketubu'an nu kilawan.
Iini mekpetubu' tantu di
getaw, su kelaun telu'en nu
Megbebaya'.’ ”
5 Naa sa' ma'antu, iwit
na pelum nu Palin si Isus
tu Jerusalem, sug lunsud
pimili' nu Megbebaya',
pi'indegen dayun ditu
tampusan ditaas nug Balay
Pengedapan tu Megbebaya'.
6 Miktalu' dayun su Palin
diniin, “Sa' metuud pu' ya'a
tu'uig Bata' nu Megbebaya',
naa sampaka diag lupa'. Pu'
duuni misulat ditu Talu' nu
Megbebaya', laung,
‘Sugu'en nu Megbebaya'
su nga sesugu'enen
getaw langit megingat
dini'a.
Sipupuun ka nilan,
adun ndi'a meseknun dig
batu.’ ”
7 Dagid sumimbag si Isus,
laungen, “Duun pagidi misu-
lat, ‘Su Kaunutan mu Megbe-
baya', ndi' mu pengindanay
mekatag di tinalu'en.’ ”
8 Mendadi, iwit na pelum
nu Palin si Isus di metaas
gupia bentud, pinita'en
dayun diniin su kelaunan
nasud muka' peglegedi'an
dinig dibabaw lumbang,
sampay su kelengasen.
9 Miktalu' dayun su Palin,
“Naa kig launanen kiin,
gela'en ku begay dini'a, sa'
menginluluda di gedapan
ku, mengamuyu' dinaan.”
10 Dagid sumimbag si Isus,
laungen, “Paa, pegawa'a
diin, Satanas! Pu' duun
pa pagidi misulat, ‘Su
Kaunutan mu Megbebaya'
laaki penlu'udan mu, nda'ig
lain temuyen mu.’ ”

11 Sa' mideksu' mektalu'
si Isus, bilengan dayun nu
Palin. Duun dayuni nga
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit mitua', pige-
bangan nilan si Isus.

Mikpuun Mektitulu' si Isus tu Prubinsya Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Naa pisuunan si Isus pu'
si Juan kiin, masi' pinirisu.
Mendadi bena' misuunanen,
migawa' si Isus dia, mipuli'
ditu prubinsya Galilea.
13 Nda' na pegbenwa ditug
lunsud Nazaret, ditu pelum
minuli' Capernaum, lunsud
dia geksid Linaw Galilea,
sakup benwa ni Zabulon
muka' ni Neftali dengantu.
14 Dia minuli' si Isus, adun
menuud su sinulat dengantu
ditu Misulat Talu' nu Meg-
bebaya' nu pimuunanen si
Isaias, laungen,
15 "Aa naa, ki nga sakup kiin
nug benwa ni Zabulon
muka' ni Neftali,
ditu mesempel dagat, ditug
dipag Jordan,
ditu Galilea, benwa dadema
nu nga kana' getaw
Judea!
16 Ilan kiin, migbenwa ilan di
medelem,
dagid minita' na nilan ki
tiag, medelag gupia.
Sakup ilan nug benwa nu
kepatay, mileman ilan
dun,
dagid midelagan nailan nu
tiag."
17 Mendadi bena' mikauli'
si Isus dia Galilea, pikpu-
unanen na ki kektitulu'en.
Kali' pektalu', "Peksikesuun
amu, pu' ki Keglekaunutan
nu Megbebaya', pikpuunan
na!"

Pisakup ni Isusi Paat Tawan Meneliseda'
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Naa duuni gendaw,
mikpanaw si Isus dia geksid
Linaw Galilea. Sinegayen
mpanaw, duunig dua' tawan
meneliseda' mipegita'en,
pekpenadap ilan diag linaw.
Mekpated ilan, ngalan nilan
si Simon sala ngalanen si
Pedro muka' si Andres.
19 Mendadi sinabi ilan ni
Isus, laungen, "Pegdunut
amu dinaan. Kana' na seda'i
peglaaman niu, pu' getaw
na, adun sumakup ilan di-
naan."
20 Lemen laak midengeg
nug dua' tawan kini su
tinalu' ni Isus, bileng ni-
lan dayun su sadap nilan,
migdunut ilan tu'u dini Isus,
suminakup nailan diniin.
21 Naa bena' minundas pa
si Isus, duun pelumi mipe-
gita'en dua' tawan mek-
pated dadema, si Santiago
muka' si Juan, gama' nilan
si Sebedeo. Dia ilan dua'
sekayan nilan, ilan nu gama'
nilan kia si Sebedeo, pengen-
damen nilan su pukut nilan.
Inggat ilan dayun ni Isus
sumakup diniin.
22 Sikna midengeg nilan,
binilin nilan dayun su
sekayan nilan sampay su
gama' nilan, dayun ilan
dua' megdunut dini Isus,
suminakup nailan dema
diniin.

Mikpetu'un muka' Migukit si Isus sampay Mineguli' tu nga Migladu
(Lucas 6:17-19)

23 Naa mendadi si Isus, lineepen su tibuuk prubinsya Galilea kia, mikpetu'un dia nga simbaan nu getaw Judea muka' migukit di Gempia Petenday pu' pikpuunan na su Keglekaunutan nu Megbebaya'. Pineguli'anen pa pagid su nga migladu, pia alandunig leduunen atawaka kulang dig lawasen.
24 Sa' ma'antu, misigwag sug dengeganen, sampay tu tibuuk benwa Siria, kaas iwit ditu niin su kelaun getaw misaitan. Adin su milegenan, pia alanduni puunanen, sa' leduun sa' silunu'an menulay, sa' binabuy sampay su pilung, pineguli'an ni Isus gela'.
25 Kaas melaun gupia getaw duminunut diniin. Sug duma, getaw Galilea, sug duma, genat ilan tu Sepulu' Lunsudan muka' tu Jerusalem, dakus tug liwagan Judea, sampay tug dipag Jordan.

5

Su Pigwali ni Isus tug Bentud

1 Naa bena' minita' ni Isus su melaun gupia getaw mipungun dia, subay tumiwad iin dig bentud, dayun migingkud. Piglidungan dayun si Isus nu nga sakupen,
2 dayun mikpuun mektitulu' tu nga getaw.

Su Tantu Keliag
(Lucas 6:20-23)

3 Mendadi kali' pektalu' si Isus,
“Naa, adin su engkenenen pu' duuni kulangen tu kekesuunen, liliag iin, pu' mikesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!
4 “Adin su milegenan, liliag dadema, pu' pengemu'en nu Megbebaya'!
5 “Adin su mekpebaba' dig lawasen, liliag dadema, pu' pitenged diniin su tibuuk lumbang!
6 “Adin su megutem muka' kuaun di kekesuunen, liliag dadema, pu' pebesugen dun nu Megbebaya'!
7 “Adin su melilelaaten tug dumanen, liliag dadema, pu' lelaatan dadema nu Megbebaya'!
8 “Adin su mekesuun gupia dig delendemanen, liliag dadema, pu' maita'en pa su Megbebaya'!
9 “Adin su mekpeseksud tu samatawen, liliag dadema, pu' iini paingalan dun nu Megbebaya', bata'en!
10 “Adin su pelegetan saba' nu kekesuunen, liliag dadema, pu' mikesakup na tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!”
11 Laung padun ni Isus, “Naa sa' ma'antu, sa' tampalaksaan amu muka' pelegetan amu dakus duuni membaal mekatag diniu saba' nu kesakup niu dinaan, naa liliag amu.
12 Kaas sa' ma'niai mbianan niu, pegleliag

amu dun, pu' duun pai
sugda diniu gembagel ditu
gekbus langit. Pu' iini sama
niu, su nga pimuunan nu
Megbebaya' dengantu, pu'
ma'antu dademai kekpeleget
dinilan nu getaw.”

Sambingay mekatag di Masin muka' Sulu'
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa yamu, pitanggi'u
amu tu masin nu tiba'an
getaw. Laak ki masin, sa'
meksitebang, kenduta'en ma
dun pekpepuli' tu kepaiten?
Sa' kana' na gempait, nda'
nai gatagen, bena' belengen,
maindegan na laak nu
getaw.
14 “Pitanggi'u damu dema
tu sulu', medelagan dun su
tiba'an getaw dig lumbang.
Muka' kig lunsud pa pagid,
sa' pinenggi' dig dibabaw
bentud mbetang, medayag
gupia nu getaw.
15 Mesama dadema di
sulu'. Sa' tutudan, ndi'
dayun ukluban bandi,
segaga betangen dig
dempa'an, adun medela-
ganen su tiba'an getaw dia
seled nug balay.
16 Kaas yamu, ma'antu
dadema. Subay mekesuun
amu, damikian dun tuiag
amu di gedapan nu getaw,
adun maita' nilan ki peng-
gulaulaan niu melengas, pe-
nalan nilan dayun su Gama'
niu ditu gekbus langit.”

Su Tantu Kegdunut tu Misulat Palinta nu Megbebaya'

17 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi, kana' iini delen-
demen niu pu' luminusadu
dun dinig lumbang adun
suklian ku su Palinta nu
Megbebaya' pisulaten dini
Moises muka' tu ngag duma
pimuunanen dengantu.
Sinangkali' su Palinta, penu-
uden ku!
18 Pu' taman talu'u diniu,
sampay megela' mbeleng su
gekleb langit bu' lupa', ki
Palinta, ndi' mengkanan sek-
taang talu', subay megela'
menuud.
19 Kagina ma'antu, pia su
tampusan megaan pinalinta,
adin su memilas dun muka'
titulu'aneni samatawen
memilas da dun dema, iini
mbaal tampusan gembaba'
sakup di Keglekaunutan
nu Megbebaya'. Dagid
adin dema su dumunut tu
Palinta muka' mektitulu' di
samatawen dumunut da dun
dema, iini mbaal metaas
sakup di Keglekaunutan nu
Megbebaya'.
20 Kaas taman talu'u diniu,
ndi' amu mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', subay ki kekesuun
niu, metuud pa di kekesuun
nu nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya'
muka' nu nga Pariseo.”

Su Tantu Kekesuun: 1. Kana' Mangit
(Lucas 12:57-59)

21 Naa mendadi, miktitulu'
si Isus, laungen, “Misuunan
niu pu' dengantu, tinitulu' tu
nga getaw su palinta, laung,
‘Ndi'a pekpatay. Adin su
mekpatay, ukuman.’

22 Laak dagid iin pa
paduni talu'u diniu nandaw,
adin su getaw mangit
di samatawen, ukuman
dadema. Adin su menam-
palaksa dig dumanen, den-
gaten ditu Pikumpungan
nu Metaas Gukum nu
getaw Judea. Adin su
getaw mektalu' dig duma-
nen, ‘Bengu'bengu'en ka,’
mekangay tug linaw gapuy
su mektalu' dun.
23 Kaas saladua' diniu, sa'
diaan ka gentudan gilak
megilaka sia tu Megbebaya',
dayun melabu' dig delende-
man mu pu' duunig laatan
ginaa nug duma mu dini'a,
24 naa ndi' mu pa ilakay
sug betang mu. Subay bi-
linen mu deli' dia mesem-
pel di gentudan gilak, pu'
laaway mu pa deli' sug duma
mu kia adun megeksud amu,
dekaga pa mpuli' megilak tu
Megbebaya'.”
25 Laung ni Isus, “Sa'
duuni dumangat dini'a,
dedeli'ay mu pengamuyu'ay,
selian niu dua' dia pa dalan
pangay tu pengukuman. Pu'
tekaw mbuus sa' mateng
amu ditu pengukuman,
pegwakila niin dayun tu
kuis. Dayun pegwakila
pelum tu pulis. Deksu'anen,
pirisuun ka.
26 Taman talu'u dini'a,
ndi'a na mekegua' tu
pirisuan, subay megela' mu
pa sia biaday su sela'an mu,
ndi' na engkanan, pia selaad
siin.”

Su Tantu Kekesuun: 2.
Kana' Megdusa

27 Pibundas gusay ni Isus
su talu'en, “Mendadi, mis-
uunan niu pu' duuni pal-
inta ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya', laung, ‘Ndi' a
pegdusa.’
28 Dagid duun pa paduni
talu'u diniu nandaw, pia
laak pegenlengan da nu
getawig libun, sa' tebia'
dialem ginaanen mayak
dun, naa kiin, mikesala'
dusa.
29 Kaas saladua' diniu, sa'
pegdaangan ka, ki mata
mu dapit lintui mekesaba'
dun, naa asak mui mata
mu kiin, beleng mu dayun!
Pu' melengas pa dini'a sa'
salabuukig lisu mata mu,
sabaya' su tibuuk lawas mu,
lebu'en tug linaw gapuy.
30 Muka' pagid sa' peg-
daangan ka, ki kemet
mu pelum dapit lintui
mekesaba' dun, naa putuk
mui kemet mu kiin, beleng
mu dayun! Pu' tumu' pa
pungkula, sabaya' mekauli'
tug linaw gapuy su tibuuk
lawas mu.*

Su Tantu Kekesuun: 3. Su
Senlangan, ndi' Megbeleng
(Mateo 19:9; Marcos
10:11-12; Lucas 16:18)

31 “Naa duun pagidi
palinta, laung, ‘Adin sug
laki belengenen su sawanen,

* **5:30 5:30** Naa ki tinalu' ni Isus pu' esaken nu getaw su matanen atawaka putukenen su kemeten, piulugan dun ni Isus, subay ndi'en na puli' gemiten megbaal sala'en su matanen kia atawaka kemeten. Gitunganen, miawa' na diniin.

subay mekpebaal pa keligenan tu'us dun, begayen
dayun ditu sawanen.’
32 Dagid iin pa paduni
talu'u diniu nandaw, adin
sug laki belengenen su sawa-
nen, asa nda' penlelingay
sug libun, dayun sa' duun
pelumig lain laki mengin-
sawa dun, naa kiin, mike-
sala' dusa sug libun, laak sug
bekna sawaneni mikesaba'
dun. Muka' padun sa' meg-
beleng su senlangan, adin
dayunig lain laki mengin-
sawa pelum dig libun kia,
naa mikesala' dadema dusa.

Su Tantu Kekesuun: 4.
Ndi' Sumapa

33 “Naa misuunan niu pu'
duun pagidi palinta tu getaw
dengantu, laung, ‘Ndi'a
sumapa dig balus. Adin su
pesaden mu tu Kaunutan
Megbebaya', tumanay mu.’
34 Dagid iin pa paduni
talu'u diniu nandaw, sa'
masad amu, ndi' amu sapa.
Saladua' diniu, ndi'a daan
sapa sembayan mu sug lan-
git, pu' iini gingkudan nu
Megbebaya'.
35 Ndi'a dadema sapa,
sembayan mu sug lumbang,
pu' iinig bendayan nu
Megbebaya'. Dakus su
Jerusalem dadema, ndi'a
dadema sapa sembayan
mu, pu' iinig lunsud nu
Tampusan Metaas Gadi', su
Megbebaya'.
36 Ndi'a daan sapa, pia
sembayan mu su gumul mu.
Pu' su kilawan, kana' iini
megbaya' tu gumulen. Pu'
pia su sebalu tug buuk
mu, kana' ya'ai megbaya' di
keputi'en.
37 Kaas pengaku' na laak
amu atawaka pegbelibad
amu, daal daia. Pu' sa'
sumapa amu, midunutan
niu su mauya'an nu Palin.

Su Tantu Kekesuun: 5.
Kana' Mesuli'
(Lucas 6:29-30)

38 “Naa misuunan niu pa
pagid pu' duuni palinta,
laung, ‘Sa' duuni getaw
mekpebuta di samatawen,
su mikpebuta, butaan
dadema. Mesama di
getaw meksepu' ngisi
nu samatawen, sepu'an
dadema ngisi.’
39 Dagid iin pa paduni
talu'u diniu nandaw, sa'
pelaatan amu, ndi' amu
suli'. Kaas saladua' diniu,
sa' pinenggi' depi'en ka
di mulu' mu dapit lintu,
pedapi' mu dun pa pagid
su sedibaluy mulu' mu ditug
duminapi' dini'a.
40 Sa' duuni dumangat
dini'a, iini peluaten dini'a
ki suub mu, begay mu dun
pa pagid su kamisita mu,
peduma mu padun su suub
mu.
41 Sa' duuni pebaba dini'a
nu getaw sala kilumitru,
baba mu dua' kilumitru.
42 Sa' duuni menengi
dini'a, begayay mu. Sa'
duuni medam dini'a, pedam
mu.

Su Tantu Kekesuun: 6.
Mekpetail di nga Kuntra
(Lucas 6:27-28, 32-36)

43 “Naa misuunan niu pa
pagid su pentelu'en den-
gantu, laung, ‘Petail mu sug

duma mu. Su kuntra mu,
bentaay mu.’
44 Laak kinii talu'u diniu
nandaw, ki nga kuntra
niu, petail da niu dema.
Ki nga mekpeleget diniu,
penenebiay niu mpianan.
45 Pu' sa' ma'niai pengg-
lalaulaan niu, mengema'an
amu tu Gama' niu ditu
gekbus langit dig betad. Pu'
daniin betad, pedelaganen
gendaw su mekesuun getaw
mesama di nga melaat
getaw, begayanen dupi' su
gempiaig betaden mesama
da di nga melaatig betaden.
46 Pu' sa' iin da laaki
petailen niu su mekpetail
diniu, bantang bamu
sugdaan dun nu Megbe-
baya'? Pu' pia su nga
melimbung mendawat buis,
mekpetail dailan dema tu
nga mekpetail dinilan!
47 Muka' sa' iin laaki pen-
emba'en niu su nga sambat
niu, penalan bamu dun? Pia
su kana' mekpetuud tu Meg-
bebaya', ma'nia dademaig
betad nilan!
48 Yamu dagid, subay
menggangeti kekesuun niu,
maa' dadema nu Gama'
niu ditu gekbus langit,
mekesuun tantu.”

6

*Titulu'an mekatag di Kek-
tamuy tu Megbebaya'*

1 Mendadi, kali' pektalu'
si Isus, “Pektalentenay niu
ki kektamuy niu tu Megbe-
baya', adun ndi' niu pekte-
muyen su Megbebaya' dia
laak gedapan nu melaun
getaw, adun mekpaita'ita'
laak di samataw niu. Pu'
sa' ma'niai kektamuy niu
diniin, nda'i sugda dun diniu
nu Gama' niu ditu gekbus
langit.
2 “Kaas saladua' diniu, sa'
meglegamuta tu nga pubri,
ndi' mu pegangya' ki kega-
mut mu, maa' nu nga tau-
tau mekesuun. Pu' dia ilan
pegbegay gamut gedapan nu
melaun getaw, dia simbaan
muka' dia nga selengayan,
adun penalan ilan nu getaw.
Taman talu'u diniu, sa' pe-
nalan ilan nu getaw, daal
daitui sugda dinilan.
3 Ya'a dagid, sa' meglega-
muta tu pubri, ndi' mu pe-
suun di getaw, pia di putul-
pused mu.
4 Laak dagid pia egglu-
den tu getaw ki kektamuy
mu, mesuunan da nu Gama'
mu, pu' su tiba'an mite-
bunan, maita'en. Iin dayuni
sumugda dini'a.”

*Titulu'an mekatag di Ke-
nenabi
(Lucas 11:2-4)*

5 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi saladua' diniu,
ndi' mu penunggilingay su
kenenabi nu nga tautau
mekesuun! Pu' megindeg
ilan menenabi diag dialem
simbaan atawaka dia nga
selengayan, adun maita' ilan
nu tiba'an getaw. Taman
talu'u diniu, su sugda
dinilan, migela' na nilan
malap.
6 Ya'a dagid, sa' menen-
abia, angaya dia sugud mu,
takep mu, diaan ka dayun

penenabi tu Gama' mu, sala
mu da. Pu' su Gama' mu,
maita'en su kelaun mite-
bunan, kaas iin dademai
sumugda dini'a di kenenabi
mu.
7-8 “Muka' pagid ndi' niu
penunggilingay ki kenenabi
nu nga kana' mekpetuud tu
Megbebaya', paibenen nilan
gupia su kenenabi nilan, asa
nda'iduni ma'ananen. Pu'
laung nilan dun, duaten nug
diwata su kenenabi nilan
saba' maiben metubus. Laak
dagid adin su kulang di
sukat niu, daan na misuu-
nan nu Gama' niu, pia nda'
pa niu mpenenebiay.
9 “Mendadi,” laung padun
ni Isus, “kiniig bian nu ke-
nenabi niu. Iini talu' niu,
‘Uu Ama' nami tu gekbus
langit,
Melengas pegbesaan ka nu
nga getaw pu' ya'a su
Megbebaya'.
10 Melengas pekpuunan na
su Keglekaunutan mu.
Su mauya'an mu, penuuden
dinig dibabaw lum-
bang, maa' dadema
nu penggulaulaan
ditu gekbus langit.
11 Begay mu dinami gendaw-
gendaw ki gaan nami,
sukal di ketubu' nami.
12 Pedasun mu ami di nga
sala' nami,
maa' dadema nu kekpeda-
sun nami tu nga meke-
sala' dinami.
13 Muka' ndi' mu buangay,
mpenulay ami,
gawen mu ami di Palin.’ ”
14 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Pu' sa' pedesunen niu su
sala' nu nga samataw niu,
pedesunen damu dema nu
Gama' niu ditu gekbus lan-
git.
15 Laak dagid sa' ndi' niu
pedesunen su sala' nu nga
samataw niu, ndi' dema
pedesunen nu Gama' niu su
sala' niu.”

Titulu'an mekatag di Kekpuasa

16 Kali' pelum pektalu'
si Isus, “Mendadi sa'
mekpuasa amu, ndi' amu
pegdemeng, maa' nu nga
tautau mekesuun. Pen-
likusengen nilan su mulu'
nilan, adun mailala nu nga
getaw pu' mikpuasa ilan.
Taman talu'u diniu, migela'
na nilan malap su sugda
dinilan.
17 Dagid yamu pelum,
saladua' diniu sa' mekpuasaa,
pengulamusa muka' penun-
daya,
18 adun ndi' mesuunan nu
getaw pu' mikpuasaa, pu'
misuunan da nu Gama' mu,
su maita'en su kelaun mite-
bunan. Iin demai sumugda
dini'a.”

Su Gimu tu Gekbus Langit (Lucas 12:33-34)

19 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa ki gimu dinig dibabaw
lumbang, kana' iini pen-
tegu'en niu, su melemu aa-
nen guled atawaka gaan-
gen, melemu dadema peg-
daun nu getaw.
20 Segaga iini tagu' niu,
ki gimu ditu gekbus langit,
ndi' mesu'at aanen guled
atawaka gaang, sampay ndi'
dadema mesu'at pegdaun.

21 Pu' adin mibetang su
gimu niu, ditu dademaig de-
lendeman niu.”

Ndi' Mpia Mayak di Ga'us Kinilawan
(Lucas 11:34-36)

22 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa su mata nu getaw, iini
sulu' nug lawasen. Kaas
saladua' diniu sa' gempiai
mata mu, naa medelagan na
su tibuuk lawas mu.
23 Laak dagid sa' duuni
mesait di mata mu, naa
medeleman dademai tibuuk
lawas mu. Su laung mu dun
tiag mu, masi' medelem!”*

Subay Pesalig tu Megbebaya' su Sukat
(Lucas 16:13; 12:22-31)

24 Laung ni Isus, “Naa
su peneligan, ndi' mesu'at
pegdenganen tindanay nug
dua' tawan gegalen. Pu'
sa' ma'antu, mesengayen
sug bekna gegalenen,
laak petailenen su kedua'
gegalenen. Atawaka iini
petuudenen sug bekna
gegalenen, dagid teliudanen
laak su kedua'en. Kaas su
Megbebaya' muka' su ga'us,
ndi' mesu'at pegdenganen
pebegelay di ginaa niu.
25 “Kaas talu'u diniu, ndi'
niu libulengayi ketubu' niu,
sa' ta' ma saani aanen niu
muka' inumen niu, sa' ta'i
kenapet niu. Pu' su ke-
tubu' nu getaw, kana' ba
gembageli pantagen sabaya'
nu ka'aanen? Sug lawas nu
getaw, kana' ba gembagel
dademai pantagen, sabaya'
nu kenapeten?
26 Muka' pegbentayay niu
pagid su nga manukmanuk.
Su manukmanuk, ndi' mem-
ula, ndi' dadema meglegani,
nda'idun dademai timuden
nilan. Laak pia ma'antu,
paanen da nu Gama' niu
ditu gekbus langit su manuk-
manuk! Naa kana' ba labi
pamu paanen, ki metaas
paig laga' niu, sabaya' nu
nga manukmanuk?
27 Kedua'en, duun bai sala
tawan diniu, megaganen
petaasayi gumulen sendaw
pebian di kelibulengen
dun?”
28 Laung ni Isus, “Kiin
pelum penepeten niu,
alandun bai malap niu
sa' melibuleng amu dun?
Pegdelendem niu pagid
sug bulak nu sigbet. Ndi'
mengimbaal su sigbet, ndi'
dadema megabel.
29 Laak talu'u diniu, pia si
Adi' Salomon, sa' migimakay
gupia, nda'i salabuuk bulak
sigbet, kana' melengas pa di
kenapet ni Salomon kitu.
30 Naa su sigbet, maita'
nandaw, lema' mbaluy laak
tagun. Laak pia ma'antu,
begayan nu Megbebaya'
pekayan su sigbet, sa'itada
sug bulaken. Sa' ma'antu,
kana' bamu labi na begayan
nu Megbebaya' penepeten
niu? Kaas mauma dema
maika' da ki kesalig niu tu
Megbebaya'?”

* **6:23 6:23** Su getaw gembagel dig delendemanen su gempia, pitanggi' ni Isus tu getaw gempiai matanen. Su getaw dedakan tu ga'us kinilawan, pitanggi'en tu getaw duuni mesait di matanen.

31 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Kaas ndi' amu melibuleng,
dig dialem ginaa niu, ‘Adin
ta ma sukatay ki ka'aan ta?
Muka' kainum ta? Muka'
penepeten ta?’
32 (Pu' su nga kana' mekpetuud,
gembagelig delendeman nilan
dun.) Yamu pelum, misuunan na
nu Gama' niu ditu gekbus
langit su kelaun kulang di
sukat niu.
33 Segaga iini pebagel niu
dig delendeman niu, ki ke-
sakup niu tu Keglekaunutan
nu Megbebaya', muka' ki
kekesuun niu. Sa' ma'antu,
su kelaun gininisan sukat,
begay dadema nu Megbe-
baya' diniu.
34 Kaas su kelegenay nda'
pa niu mbianay, ndi' amu
melibuleng dun. Pu' gen-
dawgendaw duuni kelege-
nay nu getaw. Sukal pegde-
lendemen sa' mateng na
tu'u.”

7

Ndi' Mpia Pegdena'en su Samataw
(Lucas 6:37-38, 41-42)

1 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi, ndi' niu peg-
dena'ay su nga samataw niu,
adun ndi' amu ukumen nu
Megbebaya'.
2 Pu' su kegdena' niu
dig duma niu, iin dade-
mai kengukum diniu nu
Megbebaya', muka' adini
tepengan niu dig begay niu,
iin dademai tepengan nu
Megbebaya' tug begayen
pelum diniu.
3 Naa sa' ma'nia, mauma
dema saladua' diniu, maita'
mu ki maika' puling di mata
nug duma mu, laak ya'a,
nda' mu metukaway pu'
duun dademai puling mu,
gembagel?
4 Muka' pagid mauma
dema telu'en mu pelum tug
duma mu, ‘Uy, ua'en ku
pa deli' ki puling mu kiin,’
asa ya'a dema, mipulinga
dadema gembagel puling?
5 Baa, ya'a kiin, tautau
mekesuun ka! Kaas unaay
mu ua'ay ki gembagel pul-
ing di mata mu kiin, adun
mpalas mu su maika' puling
nug duma mu, adun mawa'
mu.”
6 Laung pagid ni Isus, “Ki
nga gitu', ndi' niu paan dun
su ginilak ditu Megbebaya',
pu' mbuus lumingay diniui
gitu' kia, penupasen amu ni-
lan. Mesama da ki ngag
babuy, ndi' niu piglakay dya-
manti, pu' ndi' nilan aanen,
laak maindegan nilan.”

Adin su Kulang nu Sakup nu Megbebaya', subay Penenebiin diniin
(Lucas 11:9-13)

7 Laung ni Isus, “Men-
dadi penamal amu menen-
abi tu Megbebaya', begayan
amu niin. Penamal amu
menengaw, pu' mekebaang
amu. Peksabi amu namal
diag bisuangan, pu' puka'an
amu tu'u.
8 Pu' adini menamal
menenabi, begayan tu'u.
Adini menamal menengaw,
mekebaang, muka' adini

meksabi diag bisuangan,
mpuka'an.
9 Pu' yamu ngag duu-
nig bata'en, duun bai sala
tawan diniu, sa' pinenggi'
menengi panig bata'en, be-
gayen sungkin diniin batu?
10 Atawaka sa' meksaak
seda', begayen pelum diniin
mamak?
11 Mendadi yamu, sa'
metau amu megbegay kepi-
anan tu gembata' niu, asa
melaat getaw amu, naa labi
na su Gama' niu ditu gekbus
langit, begayen dema tu'u
kepianan tu nga meksaak
dun diniin!

Su Tinantu Kekesuun
(Lucas 6:31)

12 "Mendadi pia ta' alan-
duni melabu' dig delende-
man niu melengas sia ga-
bang nug duma niu diniu,
iini baal niu dinilan. Pu'
ma'niai tantu gulugan nu
tibuuk Palinta nu Megbe-
baya' pisulaten dini Moises
muka' tu ngag duma pimuu-
nanen dengantu."

Su Keglekaunutan nu Megbebaya', Mesikuti Genga'anen
(Lucas 13:24)

13 Laung ni Isus, "Mendadi
iini bianay niu, ki mesikut
genga'an. Pu' ki sala
genga'an pangay tug linaw
gapuy, meliwag, dayun sug
dalan pangay ditu, melemu
dadema unuten, melaun
getaw mayan dun.
14 Ki pelum genga'an pan-
gay tu ketubu' nda'i tama-
nen, mesikut, dayun sug
dalan pangay ditu, mele-
gen unuten, meliangi getaw
mekebaang dun.

Su nga Mekpetu'un dig Balus
(Lucas 6:43-44)

15 "Mendadi ki nga
mekpetu'un dig balus,
peglengilamay niu. Pu' sa'
metua' ilan diniu, pitanggi'u
ilan di nga malig metetubu'
mendapa' di karniru, laak
miglanguban dadema di
karniru.
16 Naa, kiniig bian niu
mengilala dun sa' metuud
mai piktu'un, sa' balus ma.
Kimanay niu su pengg-
laulaan nu mekpetu'un. Pu'
sug bunga gubas, maupu' ba
dig dugi? Maupu' ba dig
dugi sug bunga igera?
17 Adini gempia gayu, meg-
bunga dadema melengas.
Dagid adini melaat gayu,
megbunga dadema melaat.
18 Pu' nda'iduni gempia
gayu megbunga melaaten.
Mesama di melaat gayu,
nda'iduni megbunga melen-
gas.
19 Muka' pagid adini gayu
ndi' megbunga gempia,
penega'en nu Megbebaya',
dayun piglakay tu gapuy.
20 Kaas ki nga mekpetu'un
dig balus, mailala niu tu
penggulaulaan nilan."

Su Tantu Sakup ni Isus
(Lucas 13:25-27)

21 Laung ni Isus, "Mendadi
kana' iini mekesakup tu
Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', ki kelaun getaw
gelalenu nilan Kaunutan.

Iin laaki mekesakup dun, ki
menggulaula tu mauya'an
nu Gama'u ditu gekbus
langit.
22 Kaas sa' mateng ki
Gendaw nu Kengukum
nu Megbebaya' di tiba'an
getaw, melaun getaw mek-
talu' dinaan, 'Uu Kaunutan
nami, migwali ami Talu'
nu Megbebaya' pibian di
pegbaya' mu, muka' pingut-
idan namii menenulay,
dakus melaun mekesalebu'
pinggulaula nami pibian di
pegbaya' mu!'
23 Dayun ku sembagay,
'Baa, yamu kiin, ndi'u amu
mailala. Pelayu' amu di-
naan, yamu nu nga meglim-
bung!' "

Su Titulu'an ni Isus, subay Dunutan nu Sakupen
(Lucas 6:47-49)

24 Laung ni Isus, "Mendadi
adin su getaw mekineeg
di telu'en ku kini dayun
megdunut dun, penenggi'an
duni telisebuten getaw
migbaal balay, gintuden di
telektap sug balayen.
25 Naa bena' mitubus sug
balay, migdupi' gempales,
migbaa', muka' dinulukan
medekdes genus sug balay.
Laak nda' megeba', saba'
gintud dig batu.
26 "Laak dagid adini getaw
medengegen ki talu'u kini
laak ndi'en dunutan, iini
maa' nug bengu'bengu'en
getaw, migbaal balayen dia
pentad.
27 Migdupi' dadema gem-
pales, migbaa' pa pagid.
Dayun kig balayen kia,
dinulukan metikteg genus,
migeba' gupia. Pia sebulus
tu pata'en, nda'iduni mibilin
dun."

Su Pegbaya' ni Isus

28 Naa bena' mideksu'
ni Isus su pidengegen tu
melaun getaw, misebu'an
ilan dun su titulu'en kia.
29 Pu' su titulu'anen, du-
uni pegbaya'en. Sa' iini
mektitulu' dinilan su nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', naa
mama' nda'i pegbaya' nilan.

8

Piuli'an ni Isusi Getaw Pegladu Mekesalebu' Nuka
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Naa sa' duminiksun
si Isus genat dig bentud
kia, melaun gupia getaw
migdunut diniin.
2 Mendadi duuni pegladu
mekesalebu' nuka mikpe-
sempel dini Isus, mingin-
lulud dayun di gedapanen,
laungen diniin, "Sir, sa'
mauya'an mu da, misuunan
ku megaga mau pauli'ay."
3 Tinggal ni Isusi kemeten,
dipenaneni getaw kia, kali'
pektalu', "Naa, mauya'an ku
lai. Mauli'an ka dadema
tu'u!" Sedu'undu'un miawa'
dayun su mekesalebu' nuka-
nen.
4 Laak laung ni Isus,
"Petuud mu gupiai talu'u
kini dini'a! Pia sala tawan,
nda'iduni ukitan mu di
mipenggulaula kini. Segaga
angaya ditug belian, pekpe-
bantaya diniin, dayun ilak

mu sug betang pinalinta ni
Moises dengantu, pu' adun
metakesi'an ka nu getaw
miawa' na su kelemu'ay
mu.”

Piuli'an ni Isusi Getaw
Lainig Bansanen
(Lucas 7:1-10)

5 Mendadi bena' midepet
si Isus tug lunsud Caper-
naum, duuni kaunutan di
sundalu nu getaw Roma lu-
minabet diniin, mikpainga-
bang diniin,
6 laungen, “Sir, kelelaat
dini'a, duuni sesugu'en ku
ditug balayu migladu gupia,
mipilung. Milegenan gupia
dun.”
7 Kali' sembag si Isus,
“Naa, medituunu, pauli'an
ku.”
8 Dagid sumimbag su
kaunutan di sundalu, “Naa
naan, Sir, kana' mban-
tang seledan muig balayu.
Pektalu'a laak diin, naa
misuunan ku pu' mauli'an
tu'ui sesugu'en ku kia.
9 Pu' maa' dinaan kini,
duuni metaas pa dinaan
sumugu' dinaan, duun pa
pagidi sundalu sugu'en ku.
Telu'an kui sala tawan,
‘Dituun ka angay,’ meditu
dayun. Telu'an ku pelumi
sala tawan, ‘Diniin ka
angay,’ medini dadema. Sa'
telu'an ku su gulipen ku,
‘Ma'nini'i baalen mu,’ naa
baalenen dayun.”
10 Bena' midengeg ni
Isusi tinalu' kia nu sundalu,
misebu'an dun gupia. Kali'
pektalu' dia nga tumindug
diniin, “Taman talu'u diniu,
ki kaunutan kini, nda'u
mainsan mbianayi kesalig
mesama di kesaligen, pia pa
dini nita nga getaw Israel!
11 Kaas taman talu'u diniu,
sa' meglekaunutan na tu'u
su Megbebaya', melaun
tu'u getaw dig lain bansa
metua', genat ilan tu silan-
gan sampay tu sindepan,
sumaup ilan tu keglekebibu
ditu Keglekaunutanen, pu'
dungan ami maan dini nga
Abraham, si Isaac, muka' si
Jacob.
12 Dagid ki nga duma
getaw gasal nilan sia mpe-
duma ilan tu Keglekaunutan
nu Megbebaya' pu' getaw Is-
rael ilan, naa piglaken laak
ilan ditug liu, tu medelem.
Ditu ilan dayun mengaduy,
lamug mengkiget ilan di
ngisi nilan.”
13 Laung dayun ni Isus
tu kaunutan di sundalu,
“Uli'a na, pu' su pituud mu,
menuud tu'u.”

Iin dayun tu'ui kauli'ay nu
sesugu'enen kia, mitaang gu-
pia ditu ketalu' dun ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi
Melaun Getaw
(Marcos 1:29-34; Lucas
4:38-41)

14 Naa minundas si Isus
ditug balay ni Pedro. Men-
dadi bena' mitulan dia si
Isus, minita'en pegladu ki
penugangan ni Pedro libun,
mipanas, ndi' mekegbuat.
15 Dipenan dayun ni Isus
su kemet nug libun. Lemen
laak midepenan ni Isus,
migwanan dayuni panasen.
Migbuat sug libun muka'

mikpelutu', migilak dayun
dini nga Isus.
16 Naa bena' lelabung na,
melaun getaw piglegetan
menenulay pinguit nu
nga getaw ditu ni Isus.
Pingutidanen dayun dinilan
su menenulay, sektaang
laaki tinalu'en, minawa' ilan
dayun. Muka' pineguli'anen
pa pagid su kelaun pegladu.
17 Kaas ma'niai mipeng-
gulaula, adun menuud su
sinulat dengantu ditu Misu-
lat Talu' nu Megbebaya' nu
pimuunanen si Isaias, laun-
gen, "Inawa'en su mesait
ta, pineguli'anen su ngag
leduun ta."

Su Tantu Kesakup dini Isus
(Lucas 9:57-62)

18 Naa bena' lain en-
daw, bena' minita' ni
Isusi melaun gupia getaw
mikpungun diniin, kali'
pektalu' tu nga sakupen,
"Naa, dumipag ita dinig
linaw."
19 Laak sa' nda' pailan
pekepanaw, duuni getaw
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'
luminabet dini Isus, kali'
pektalu' diniin, "Sir, pia
adin ka angay, megdunutu
dini'a."
20 Kali' sembag si Isus,
"Laak naan, kig Bata' nu Ki-
lawan, nda'idun tanani pek-
tulugan ku. Tumu' pa su nga
teleksuy, duuni gateb nilan,
muka' su nga manukmanuk,
duuni salag nilan."
21 Naa duun pelumig lain
getaw, sakup ni Isus, kali'
pektalu' diniin, "Sir, muli'
pau deli', pu' unaan ku pa
lebengay su gama'u."
22 Kali' pelum sembag si
Isus, "Baa, dunuta dinaan.
Su nga pangay tu kepatay
nda'i tamanen, melengas
ilan nai meglebeng tu nga
matay dinilan."

Pimaag ni Isusi Salinda-
pak
(Marcos 4:35-41; Lucas
8:22-25)

23 Naa duminangan si Isus
di sekayan, ilan nu nga saku-
pen.
24 Mendadi bena' ditu
nailan laud nug linaw,
tekaw miksalindapak,
misipukan dayun tubig ki
sekayan nilan kia. Dagid si
Isus, pektulug.
25 Mikpesempel dayun
diniin su nga sakupen,
tinanud nilan dayun, laung
nilan, "Ii, Kaunutan, gawen
mu ami! Megbaya'baya' ita
dun ini!"
26 Kali' sembag si Isus,
"Mauma mendek mamu?
Maika' da ki kesalig niu
dinaan!" Migbuat si Isus,
pimaagen dayun su genus
muka' su nabek. Miksilen-
gen gupia tu'u sug linaw.
27 Su kelaun duma ni Isus,
misebu'an ilan dun. Laung
nilan, "Ta' gasal dun saan
ini, pia su genus muka'
nabek, mekpetuud diniin?"

Pineguli'an ni Isusig Dua'
Tawan Silunu'an Menenulay
(Marcos 5:1-20; Lucas
8:26-39)

28 Naa, midenggu' si nga
Isus tug dipag nug linaw,

ditug benwa piningalan dun
Gadara. Bena' mikelusad
ilan, duunig dua' tawan
suminungkak dini Isus,
betad nilan dia nailan
pegbenwa nga sangyab
kelebengan, pu' ki getaw
kini, silunu'an ilan menenu-
lay. Mekendekendek ilan
gupia, kaas kana' bianan nu
getawig dalan mekebian di
kelebengan kia.
29 Mendadi, bena' minita'
nu nga silunu'an kia si
Isus, minekeg ilan megbek-
say, laung nilan, “Ii, ya'a,
Bata'a nu Megbebaya', ta'
maig labet mu dinami? Pe-
glegetan mu ami, asa kana'
pa timpu nu Kengukum?”
30 Naa duuni sala kauluan
babuy meglunang dia
mesempel, melaun gupia
babuy.
31 Pinengi nu menenulay
dini Isus, laung nilan, “Naa
sa' utidan mu ami, peselunu'
mu ami ditu ngag babuy
kia.”
32 Kali' sembag si Isus,
“Naa, mesu'at.” Dayun
memegawa' dia getaw kia
su menenulay, sumilunu'
ilan pelum ditu ngag babuy.
Bena' su sala kauluan babuy,
migela' ilan menggebek
dumiksun ditug delipasan,
migela' ilan dayun melemes
diag linaw.
33 Mendadi su nga megin-
gat tu ngag babuy, mingge-
bek ilan ditug lunsud,
pigukit nilan dayun dia ki
kelaun mipenggulaula kia
nu nga getaw silunu'an
menenulay.
34 Sa' ma'nia, su ke-
laun getaw ditug lunsud,
linaawan nilan si Isus. Bena'
midepet ilan diniin, inubug
nilan diniin, megawa' diag
benwa nilan.

9

Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung sampay Piuli'anen
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Naa duminangan na
pelum si Isus dia sekayan,
duminipag muli' tug lunsud
tinuunanen.
2 Naa bena' minateng dia,
duuni nga getaw pegbuli-
gan nilan di sinampuyuan
ki mipilung, iwit nilan dia
ni Isus. Mendadi si Isus,
bena' minita'en ki kesalig ni-
lan diniin, miktalu' di pilung
kia, “Naung, pia dai ginaa
mu! Pidasun na su sala'
mu.”
3 Naa ki nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', bena' midengeg
nilan ki tinalu' kia ni Isus,
kali' ilan pektalu' dig dialem
delendeman nilan, “Paa, ki
getaw kini, piksudi'anen
pelum su Megbebaya'!”*
4 Dagid misuunan ni Is-
usig dialem delendeman ni-
lan kia. Kali' dayun pek-
talu' dinilan, “Mauma dema
melaatig delendeman niu?
5 Pu' sa' su kilawan
laak, melemu pebelusen sa'
telu'enen, ‘Pidasun na su
sala' mu.’ Melemu dadema

* **9:3 9:3** Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen.

pebelusen sa' telu'enen,
'Pegbuata, panawa dayun.'
6 Dagid naan kini, luminu-
sad nau, miksibaluyu Bata'
nu Kilawan. Sa' ma'antu,
paita'u diniu pu' duuni peg-
baya'u mekpedasun di sala'
dinig dibabaw lumbang."
Luminingay dayun si Isus
tu pilung muka' miktalu'
diniin, "Naa, pegbuata,
sikwat mui sinampuyuan
dini'a kiin, muka' uli'a na!"
7 Migbuat tu'u su pilung
kia, dayun minuli' tug bal-
ayen.
8 Bena' minita' nu melaun
getaw dia, mindek ilan
dunut mipenalan nilan su
Megbebaya', pu' masi' meke-
salebu'i pegbaya' bigayen tu
kilawan.

Pisakup ni Isus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Naa bena' minundas si
Isus, duuni mipekita'en sala
tawan mendawat buis peg-
ingkud diag bata' gupisina-
nen, ngalanen si Mateo. Sin-
abi ni Isus si Mateo, laungen,
"Dunuta dinaan."
Bena' midengeg ni Mateo,
migbuat dayun, migdunut
tu'u dini Isus, suminakup na
diniin.
10 Naa duuni gendaw, mi-
naan si Isus diag balay
ni Mateo. Melaun men-
dawat buis muka' duma
mekesesala' getaw dumin-
gan maan dini Isus, ilan nu
nga sakupen.
11 Mendadi ki nga
Pariseo, bena' minita' nilan,
sinaakan nilan dayun su
nga sakup ni Isus. Laung
nilan, "Paa, mauma dema
ki mekpetu'un diniu kia,
dumingan main maan di
nga getaw, ma'niaig betad
nilan?"
12 Laak kali' medengeg
ni Isus su sinaak nilan,
simbagen, "Naa su getaw
nda'ig leduunen, ndi' kam-
bat mekpebulung, subay su
laak duunig leduunen.
13 Yamu kiin, subay
mesabut niu ki misulat
ditu Talu' nu Megbebaya',
laung, 'Iini mauya'an ku
penggulaulaan nu getaw,
kig linelaatay, sabaya' su
ngag betang ilaken niu
dinaan.' " Mendadi, diksu'
ni Isus su talu'en, "Naa
naan kini, iini luminusadu
dun dinig lumbang, adun
pesikesuunen ku su laak
mekesesala' getaw, kana'
nu nga gandang mekesuun
getaw."

Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Naa mendadi duuni
gendaw, su nga sakup ni
Juan kiin su Memunag
Tubig, luminabet ilan dini
Isus, kali' ilan saak diniin,
"Sir, mauma dema ma'antu?
Yami, mekpuasa mami. Sa'
su nga Pariseo, ma'antu
dadema. Dagid su ngag
dani'a sakup, ndi' mailan
mekpuasa."
15 Kali' sembag si Isus,
"Wa'a daan, pu' penenggi'an
dun sug bela'i. Su nga sum-
inaup dig bela'i, kenduta'en
ba nilan pekpuasa, saanan

duma pa nilan su menginsawa? Laak dagid duuni gendaw mateng, ui'en dinilan ki menginsawa, dekag pailan tu'u pekpuasa.”†

16 Laung pagid ni Isus, “Mesama da sa' eklebani suub. Duun bai getaw, iini ekleben dig danul suuben kig begu gupia penepeten? Pu' sa' pinenggi' pema'antuunen, sa' mengelee' sug begu penepeten, mauguten dayun sug danul kia, bena' megdegadega dayun su keliwag nu gediten.‡

17 “Muka' pagid sug betad megbetang penginumen di pemetangan binaal panit petubu'en, ma'antu dadema.§

“Kig begu penginumen, betangen ba dig daan pemetangan? Pu' sa' pinenggi' ma'nia, sa' tumulin su penginumen, ndi' ba megbetu su panit petubu'en? Deksu'anen, megula' su penginumen, muka' meglaat dadema su pemetanganen. Kaas sug begu penginumen, subay begu dadema su pemetanganen, pu' adun ndi' meglaat su penginumen, sampay su pemetanganen.”

Pitubu' Puli' ni Isusi Gembata' muka' Piuli'anenig Libun
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Mendadi segay pa ni Isus mektalu', duuni kaunutan di simbaan nu getaw Judea minangay dia niin. Minginlulud su kaunutan di gedapan ni Isus, laungen dayun diniin, “Sir, nandaw ia sug bata'u delaga, minatay. Dagid pia ma'antu, kelelaat dema tu'u dini'a, Sir, laaway mu. Pu' suunan ku sa' depenan mu, metubu' puli' kig bata'u kia.”

19 Kali' medengeg ni Isus su tinalu' nu kaunutan kia, migbuat, dayun migdunut diniin, ilan nu nga sakupen.

20 Laak saanan ni Isus mpanaw, duuni sala tawan libun, sepulu' bu' dua' taun na, tebia' leduunen kig betad libun. Mendadi kig libun kini, mikpesempel dia teliudan ni Isus, dilu'en dayun su kuyamay suuben.

21 Pu' maa' laungen dig dialem ginaanen, “Pia medelu'u laaki suuben kiin, mauli'an nau dun.”

22 Bena' miakuy nug libun su suuben, luminingay si Isus, minita'en dayun sug libun, kali' pektalu' diniin, “Naa Enaung, gempia dai ginaa mu. Miuli'an ka na, saba' nu kesalig mu.” Sikna

† **9:15 9:15** Piulugen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan. ‡ **9:16 9:16** Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw. § **9:17 9:17** Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penginumen nilan. Sa' medanul, meletu'.

mitalu' ni Isus, miuli'an sug libun.
23 Naa iin pa bundas si Isus tug balay nu kaunutan di simbaan kiin. Mendadi, bena' minateng ilan ditu, minita' ni Isus su nga getaw misasaw, dakus su menlantuyan sia.
24 Miktalu' si Isus, “Baa, gawa' amu diin, launan niu! Pu' gembata' kiin, kana' ma minatay. Pektulug da!”

Piketuanan laak nu nga getaw si Isus.
25 Mendadi si Isus, bena' pigua'en dia su nga melaun getaw, sumiled dayun dia sugud belilidan nu gembata'. Bena' mikeseled, piguidanen dayun su gembata' di kemet. Migbuat dayun su gembata'.
26 Naa sa' ma'antu, migleep diag lumibut benwa su gukiten nu mipenggulaula kia.

Pineguli'an ni Isusig Dua' Tawan Buta

27 Naa bena' minundas si Isus, duunig dua' tawan buta tuminakin diniin. Migbeksay ilan, laung nilan, “Uu Sir, Sapu'a ni David, lelaatay mu ami!”
28 Mendadi bena' mitulan dig balay si Isus, mikpesempel diniin kig dua' tawan buta kini. Sinaak ni Isus dinilan, “Naa, mikpetuud amu dun pu' megagau meneguli' diniu?”

“Wa'a, Sir!” simbag nilan.
29 Dipenan dayun ni Isus ki mata nilan, dunut tinalu'en, “Kagina suminalig amu dinaan, mekengita' namu!”
30 Mikengita' dayun tu'u sug buta. Laak inungub pailan gupia ni Isus, laungen, “Pia sala tawan, nda'iduni ukitan niu di mipenggulaula kini!”
31 Dagid mipanawig dua' tawan kia, lineep nilan sug benwa kia, pinemalan nilan ukitay ki pinggulaula kia ni Isus dinilan.

Piuli'an ni Isusig Beed

32 Naa mendadi su kepalus nu nga kamun buta, duun pagidi nga getaw mitua' dini Isus, migated ilan beed, saba' silunu'an menulay.
33 Lemen laak miutidan ni Isus ki menulay kia, mikektalu' dayun puli' sug beed. Misebu'an dayun su nga melaun getaw dia, laung nilan, “Ita nga getaw Israel, ugat pa ta maita' ki mipenggulaula ma'nini palas.”
34 Dagid su nga Pariseo, laung nilan, “Aa, ki getaw kiin, iini megaganen dun utidayi menenulay, pu' bigayan ginuung nu kaunutan nu menenulay.”

Gembagelig Lelaat ni Isus di nga Getaw

35 Mendadi mipanaw si Isus, lineepen su ngag lunsud muka' gimbelayan diag lumibut benwa. Mikpetu'un si Isus dia nga simbaan nu getaw Judea muka' migukit di Gempia Petenday pu' pikpuunan na su Keglekaunutan nu Megbebaya'. Pineguli'anen pa pagid su nga migladu,

pia alandunig leduunen
atawaka kulang dig lawasen.
36 Kali'en pegbentayay
su melaun gupia getaw,
milelaat dinilan si Isus. Pu'
meligeti kelegenay nilan,
muka' nda'iduni gengagan
nilan dun, dialem ginaanen,
maa' ilan karniru nda'iduni
megingat dun.
37 Miktalu' si Isus di nga
sakupen, “Naa ki sengku',
gembagel gupia sia, laak
meliang dai getaw meglegani dun.*
38 Kaas penenabi amu tu
Megbebaya', su gapu' nu
sengku', adun sugu'enen pai
ngag duma getaw meglegani.”

10

Su Sepulu' bu' Dua' Peneligan ni Isus
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Naa ki sepulu' bu' dua'
peneligan ni Isus, sinabinen
ilan. Mendadi bena' misabi ilan, bigayanen ilan pegbaya' mengutid di menenulay muka' meneguli' tu nga
kelaun leduun muka' kulang
dig lawas nu getaw.
2 Naa kinii nga ngalan nu
nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus. Sug beknanen,
si Simon (sala ngalanen si
Pedro), muka' su pateden si
Andres, dayun si Santiago
muka' su pateden si Juan,
gama' nilan dua' si Sebedeo,
3 dayun si Felipe muka' si
Bartolome, dayun si Tomas
muka' si Mateo, getaw mendawat buis, dayun si Santiago gama'en si Alfeo, muka'
si Tadeo,
4 dayun si Simon, sakup
nu nga mingatu di gubirnu.
Mendadi su kesepulu' bu'
dua'en, iin si Judas Iscariote,
su tumipu pa dini Isus.

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Ma'antu, ki sepulu' bu'
dua' peneligan ni Isus kia,
sinugu'en ilan mpanaw.
Dekag ilan pasi' mipanaw,
miktitulu' dinilan si Isus,
laungen, “Ndi' amu angay
dig benwa nu kana' getaw
Judea, sampay dig lunsud nu
getaw Samaria.
6 Segaga angay amu tu
sama ta getaw Israel, ki pitanggi'u di nga karniru mibeleng.
7 Mendadi panaw amu,
pengukit amu, iini talu' niu,
‘Ki Keglekaunutan nu Megbebaya', pikpuunan na!’
8 Su pegladu, peneguli'ay
niu. Su minatay, petubu'
niu puli'. Su megladu mekesalebu' nuka, peneguli'ay
niu dadema. Su peglegetan
menulay, utiday niu ditu nilan su menenulay. Kagina
bigayan amu di nda'ig bayad
niu dun, begayay dadema

* **9:37 9:37** Miksambingay si Isus mekatag di nga getaw miuya' na sumakup tu Megbebaya', damikian dun kig binaalan, sa' gempia na geniin.

niu su nga samataw niu, di
ndi' da niu dema pebiaden.
9 Ndi' amu peguit kwarta
bulawan atawaka pelata, pia
sinsilyu tumbaga.
10 Sa' mpanaw amu,
nda'iduni sengkapan uiten
niu, pia gambag, gilisan
suub, sepatus, sampay
sekud. Pu' ki getaw
megabang di ngag duma-
nen, mbantang gestuan di
ka'aanen."
11 Laung pagid ni Isus,
"Naa sa' mateng amu dig
lunsud atawaka gimbelayan,
bundas amu, penengaw amu
getaw meliag tulugan niuig
balayen. Ditu laak amu
tuun, sampay mekebundas
amu dig lain lunsud.
12 Laak sa' metulan amu
dia, iini talu' niu di nga
getaw dia, 'Pepianan amu.'
13 Dayun sa' penemba'en
amu nu getaw diag balay
kia, naa mpianan ilan dema.
Laak dagid sa' ndi' ilan
menemba' diniu, ndi' dailan
dema mpianan.
14 Muka' adin sug balay
atawaka lunsud ndi' men-
emba' diniu dakus ndi'
mekineeg diniu, pegawa'
amu dayun dia, muka'
ekpug niu sug lepup lupa'
di geksud niu.
15 Taman talu'u diniu,
sa' mateng ki Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya'
di tiba'an getaw, tumu'
megaan pai ginukuman
tug lunsud Sodoma muka'
Gomora dengantu, sabaya'
di ginukuman tug lunsud kia
ndi' menemba' diniu!"

Su Kekpeleget sungu Mbianay nu nga Sakup ni Isus
(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

16 Kali' pektalu' si Isus,
"Pektalentenay niu ini! Ki
kesugu'u diniu mpanaw,
petanggi'u amu di karniru
mingingelet di nga men-
dapa' dun. Subay megali'
amu, mesama tug betad ma-
mak. Muka' su pegbetaden
niu, maya'maya', sama da
nug betad limuun.
17 Kaas peglengilam amu,
pu' dengaten amu di geda-
pan nu kuis dakus pembe-
dasen amu nu getaw Judea
tug dialem nga simbaan ni-
lan,
18 dakus dengaten amu di
gedapan nga gadi' muka'
duma kaunutan, saba'
nu kesakup niu dinaan.
Mendadi mpenggulaula kia,
adun su sembag niu dun, iini
mbaal sikaw niu megukit
di Gempia Petenday tu nga
kaunutan kia, sampay tu nga
kana' getaw Judea.
19 Kaas sa' dengaten namu,
ndi' amu melibuleng dun,
sa' ta' alandun mai gempia
niu sembag dun. Segaga sa'
penenaakan namu, petalu'
na diniu su gempia sembag
niu dun.
20 Pu' ki sembag niu, kana'
laak daniu talu', pu' pede-
lendem da diniu nug Balakat
nu Gama' niu ditu gekbus
langit."
21 Laung ni Isus, "Duuni
getaw megwakil di nga
pated nilan petain, muka'

ma'niin dademai peng-
gulaulaan nu nga getaw
dig bata'en. Sampay su
nga gembata', kuntraanen
dadema su gina'en muka'
gama'en, sampay meksi-
mawi' dinilan ki petain.
22 Muka' bentaan amu
nu kelaun getaw saba' nu
kesakup niu dinaan. Dagid
adin su getaw mektigel
sampay mengikteb, iini
megawen.
23 Naa sa' peglegetan amu
di salabuuk lunsud, laguy
amu dig lain. Naa taman
talu'u diniu, ndi' niu tagad
meleep su kelaun lunsud dig
benwa Israel, naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, lumusadu
puli' dinig lumbang.

24 "Pu' su getaw
mektu'un," maa' laung
dema ni Isus, "kana' metaas
pa di mekpetu'un diniin. Su
sesugu'en, kana' metaas pa
di suminugu' dun.
25 Kaas su getaw
mektu'un, sa' iini mbiana-
nen ki mibianan dadema nu
mekpetu'un diniin, subay
sengu'enen. Su gulipen
dema, sa' iini mbiana-
nen ki mibianan dadema
nu mingulipen dun, naa
sengu'enen dadema. Pu' ki
gama', sa'itada naan, sa' iini
piningalan nu getaw dinaan
Beelsebul, naa labi pamu
nga gembata', ma'antu
dademai paingalan nilan
diniu!"*

*Su nga Sakup nu Megbe-
baya', ndi' Kambat Mendek
(Lucas 12:2-7)*

26 Laung ni Isus, "Men-
dadi kagina ma'antu, ndi'
niu endekay su kilawan.
Pu' nda'iduni mitebunan
nemun, ndi' mbuasan.
Nda'iduni giglud nemun,
ndi' dema mesuunan.
27 Kaas adin su telu'en ku
diniu di meleglud, pegukit
niu tu gedapan. Adin su
kimedu diniu, ukit niu tu
tebu'an!
28 Kaas ndi' niu daan en-
dekayi sama kilawan niu,
pu' daal da laaki mega-
ganen petayay, sug lawas
nu getaw. Laak su gimuud
nu getaw, ndi'en megaga
petayay. Segaga iin laaki
gempia gendekan niu su
Megbebaya', kig duuni peg-
baya'en mekpatay di getaw,
muka' pa padun megbeleng
dun ditug linaw gapuy.
29 "Pu' pegdelendem niu
deli' su manukmanuk.
Dua' buuk leksayaw, ndi'
ba mesaluy selaad siin?
Laak pia ma'antu, nda'i
salabuuk dun matay, sa'
kana' buangen nu Gama'
niu.
30 Yamu pelum, pia kig
buuk di gulu niu, misuunan
da nu Megbebaya' sa' santa'
balu.
31 Kaas ndi' amu mendek
daan, pu' gembagel gupiaig
laga' niu tu Megbebaya',
sabaya' nu nga manuk-
manuk!

Su Mbianan nu Getaw

* **10:25 10:25** Kig Beelsebul kini, sala ngalannu Palin. Sala pa piningalan dun, si Satanas.

Mangken dini Isus dakus su Memalaw diniin
(Lucas 12:8-9)

32 “Mendadi, adini getaw kana' mpiid meglegintuud di gedapan nu nga getaw pu' suminakup dinaan, naa naan, engkenen ku dadema iin ditu gedapan nu Gama'u tu gekbus langit.

33 Dagid adin demai memalaw di gedapan nu getaw pu' kana' sakupu iin, naa pemelaun ku dadema iin ditu gedapan nu Gama'u tu gekbus langit.”

Kana' nu Keksalabuuk, pu' su Keksinualay
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 Laung ni Isus, “Mendadi, ndi' niu delendemay pu' iini luminusadu dun, pesalabuuken kui getaw dinig dibabaw lumbang. Kana' ma'antu! Pu' meksual ilan pasi', naani puunen!

35 Meksumpaki'ig delendeman nug laki muka' nu gama'en, ma'nia dademaig libun muka' su gina'en. Meksumpaki' dademai minugangan libun muka' su penuganganen libun.

36 Deksu'anen, saladua' iini tampusan kuntranen, su na laak beta'anen gupia.

37 “Mendadi adini getaw, sa' su kekpetailen tu gina'en bu' gama'en, gembagel pa di kekpetailen dinaan, naa ki getaw kia, kana' mbantang sumakup dinaan. Mesama da su getaw, sa' su kekpetailen dig bata'en libun laki, gembagel pa di kekpetailen dinaan, iin, kana' dadema mbantang sumakup dinaan.

38 Pu' adini ndi' mekpisan kurusen dakus dumunut dinaan, naa kiin, kana' mbantang sumakup dinaan.†

39 Naa adini mpauk megwakil gumulen dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su gumulen saba' nu kesakupen dinaan, iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i tamanen.”

Su Sugda tu Sakup ni Isus
(Marcos 9:41)

40 Laung ni Isus, “Mendadi adini menemba' diniu, naa gitunganen, naani mipenemba'en. Muka' kagina pinemba'u niin, mipenemba'en dadema su suminugu' dinaan.

41 Muka' adin su menemba' di getaw megwali talu' nu Megbebaya', saba' misuunanen pu' megwalii getaw kia, sugdaan da nu Megbebaya' su menemba' dun, lepeng tu sugda ditu megwali kia. Ma'antu dadema su menemba' di mekesuun getaw, saba' misuunanen pu' mekesuuni getaw kia, iin, sugdaan dadema nu Megbebaya' su menemba' dun, lepeng tu sugda ditu mekesuun getaw kia.

42 Kaas taman talu'u diniu, pinenggi' duuni getaw

† **10:38 10:38** Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

megbegay sala tasa tubig
di tampusan gembaba'
sakupu, saba' misuunanen
pu' sakupui getaw kia, naa
sugdaan tu'u nu Megbebaya'
su getaw mekpainum dun.”

11

Sinaak ni Juan sa' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan
(Lucas 7:18-35)

1 Naa bena' mitubus ni
Isus titulu'ay su sepulu' bu'
dua' tawan sakupen, mi-
panaw, minangay megukit
muka' mektitulu' dia ngag
lumibut lunsud.
2 Naa si Juan kiin, su
Memunag Tubig, bena'
pitendayan ditu pirisuan
mekatag di nga pinggulaula
ni Kristu, duun dayuni nga
sakup ni Juan sinugu'en
meditu ni Kristu.
3 Mendadi, bena' mide-
pet dia ni Isus su nga sin-
ugu', sinaak nilan diniin,
“Sir, sa' mesu'at, talu' mu di-
nami, ya'a na tu'u ki pisuun
pedaan ni Juan pu' lumusad,
atawaka megelat pami dig
lain?”
4 Mendadi, sumimbag si
Isus, laungen, “Naa, puli'
amu ditu ni Juan, ukit niu
diniin ki taman minita' niu
kini muka' ki midengeg niu.
5 Su ngag buta, miken-
gita' na. Su nga pilung,
mikepanaw na. Su nga
migladu mekesalebu' nuka,
miuli'an na. Su ngag bengel
dema, mikedengeg na. Sam-
pay su nga minatay, pitubu'
na puli'. Muka' su gempusuk
getaw, inukitan na tu Gem-
pia Petenday.
6 Kaas adini getaw ndi'
memilas dinaan, iini liliag!”

Si Juan su Mikpetenday di Ketua' nu Mitendu' nu Meg-bebaya' Meglekaunutan

7 Mendadi sa' mipalus
su nga pimuunan ni Juan,
migukit si Isus tu melaun
getaw mekatag dini Juan.
Sinaak ni Isus dinilan, “Naa
kini si Juan, sa' linaawan niu
iin ditug limawa', alandun
mai pedetengen niu diniin?
Laung ba niu dun si Juan,
maa' nu sala puun tigbaw,
melemu mpilay nu genus?
Kana'en.
8 Naa sa' ma'antu, alandun
mai pedetengen niu diniin?
Laung niu dun pu' getaw
migimakay? Baa, kana'en
dadema, pu' su getaw
migimakay, subay ditu laak
penengaway balay nu nga
gadi'!
9 Mendadi sa' ma'antu, ta'i
pedetengen niu maita' niu?
Getaw pimuunan nu Meg-
bebaya'? Wa'a lai! Muka'
taman talu'u diniu, kini si
Juan, kana' laak pimuunan
nu Megbebaya'.
10 Pu' iinen dadema su
mibetang ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya', laung, ‘Mik-
talu' su Megbebaya', Men-
dadi paunaan ku dini'a ki
pemuunan ku, pu' adun
pengendamenen sug bianan
mu.’
11 Naa taman talu'u diniu,”
laung ni Isus, “genat pa
dini Adan sampay nemun,
nda'i sala tawan metaas pa

dini Juan. Laak dagid
pia ma'antu, adin su tam-
pusan gembaba' sakup di
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', iini metaas padun dini
Juan.
12 Pu' genat tu ketua'
ni Juan sampay nemun, ki
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', mama' peglumpakan
nu melaun gupia getaw, pu'
mektinantu sumakup dun su
getaw.
13 Naa su Keglekaunuta-
nen, sinulat pedaan nu ke-
laun pimuunan nu Megbe-
baya' ditu Misulat Talu'en,
dakus sinulat dadema ditu
Palinta ni Moises, su nda' pa
metua' si Juan.
14 Dayun si Juan, sa' petuu-
den niu sa' ndi', iini misugat
ditu misulat pedaan pu' du-
uni pemuunan, ngalanen si
Elias, metua' dinig lumbang.
15 Mendadi, adin sug du-
uni telinganen, mekineeg
dema tu'u!”
16 Sinumpatan gusay ni
Isus su talu'en, laungen,
“Mendadi ki getaw nemun,
alandun mai penenggi'an ku
dun? Petanggi'u di gembata'
pemeglingkulu pegayep dia
padi'an. Beksayan nilan su
nga samambata' nilan, laung
nilan,
17 ‘Mauma sa' minlan-
tuyan ami diniu, nda'
amu peksabay? Dayun sa'
miksulang ami, mauma nda'
amu pelum pengaduy?’
18 Pu' mitua' si Juan,”
laung ni Isus, “iinig be-
taden mekpuasa muka'
ndi' minum mekebulek.
Laung dayun nu nga getaw,
‘Pingepu'an menulay!’
19 Tubus itu naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, mitua'u
pelum, betadu maan dau
muka' minum dau dema.
Laung pelum nu getaw,
‘Paa, bentayay pa daan
niu, medalu masi' maan
muka' penenatan meginum,
sambaten pa paduni nga
mendawat buis muka' ngag
duma mekesesala' getaw!’
Laak dagid ki tantu sinuu-
nan genat tu Megbebaya',
mailala dia penggulaulaan
nu megdunut dun.”

Gembageli Ginukuman tu nga Memilas dini Isus
(Lucas 10:13-15)

20 Naa su getaw sakup
di ngag lunsud dia tanda'
melaun mekesalebu' pingg-
laula ni Isus, nda' ilan gusay
peksikesuun. Mendadi, pi-
maag ilan ni Isus, laungen,
21 “Paa, yamu pa di nga
getaw Corasin muka' getaw
Betsaida, mekelelaatlelaat
amu! Pu' su nga meke-
salebu' pinggulaulau dig
lunsud niu, sa' pinenggi' ditu
mipenggulaula Tiro muka'
Sidon dengantu, aba, su nga
getaw ditu, migdedali' ilan
sia memekseluk saku dakus
meglebug gabu dig lawas
nilan, tu'us tu kegbiksu'
nilan sia tu sala' nilan!
22 Kaas taman talu'u diniu,
sa' mateng ki Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya'
di tiba'an getaw, tumu'
megaan pa su ginukuman di
nga getaw Tiro muka' Sidon

kitu, sabaya' di ginukuman
diniu!
23 Muka' yamu dadema
di nga getaw Capernaum!
Petaasen ma niu siai tindeg
niu, sampay medepet amu
ditu gekbus langit? Baa,
lebu'en amu tug linaw ga-
puy! Pu' su mekesalebu'
pinggulaulau dig lunsud niu,
sa' pinenggi' mibaal ditu
Sodoma dengantu, naa ditu
pa sia sug lunsud kia sampay
da dun nemun, nda' sia uku-
may!”
24 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Taman talu'u diniu, sa'
mateng su Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya'
di tiba'an getaw, tumu'
megaan pai ginukuman tug
lunsud Sodoma kitu, sabaya'
di ginukuman diniu!”

Pedini Amu Naan, Pengu-
lali Amu
(Lucas 10:21-22)

25 Naa mitaang dun,
minenabi si Isus, laungen,
“Mikpaladpaladu dini'a,
Ama', ya'ai Kaunutan di
gekleb langit bu' lupa'! Pu'
su tantu sinuunan kini,
iglud mu tu nga getaw
metaasi sinuunanen, pu'
iin laaki pisuunan mu dun,
ki nga getaw kini maika'i
sebutenen.
26 Naa melengas da, Ama',
pu' ma'nia dai miuya'an
mu.”
27 Laung padun ni Isus,
“Sug lumaun metuud,
migela' pegwakil dinaan
nu Gama'u. Naa naan
kini, kig Bata'en, nda'iduni
suminambat dinaan, subay
su Gama'u laak. Muka' su
Gama'u, nda'idun dademai
suminambat diniin, subay
naan laak kini nug Bata'en,
sampay adin laaki getaw
mauya'an ku pesambatu
dun.”
28 Laung ni Isus, “Men-
dadi, pedini namu naan,
adin diniuig bilayan saba'
megbaba gembegat, pu'
naan, peleliin ku amu.
29 Iini baba niu, ki
pebabau diniu, muka'
pektu'un amu dinaan. Pu'
sug betadu, mesumaya',
muka' mekpebaba'u dig
lawasu. Kaas sa' medini
amu naan, mekengulali amu
tu'u.
30 Pu' ki pepisan ku diniu,
melemu maban. Ki pebabau
diniu dema, megaan.”

12

Kaunutan nu Gendaw
Pelali si Isus
(Marcos 2:23-28; Lucas
6:1-5)

1 Naa bena' nda' maiben,
duuni Gendaw Pelali, mi-
nayan si nga Isus di pegimu-
lanan trigo. Naa megutem
dema su nga sakupen,
mikpuun ilan mengetes tu
trigo, dayun nilan pekaanay.
2 Mendadi ki nga Pariseo,
bena' minita' nilan su
kengetes nu nga sakup ni
Isus tu trigo, laung nilan
diniin, “Paa, bentayay mu
pa daan kig baalen ni
nga sakup mu kiin! Ki
Gendaw Pelali, binandu
dinita ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya' duunig
baalen ta di gendaw kini!”

3 Kali' sembag si Isus dinilan, “Baa, pia da. Pu' si
David kanugdiin, nda' ba
niu mbasa ki pinggulaulanen dadema sa' migutem,
ilan nu ngag dumanen?
4 Pu' sumiled si David
ditug Balay Pengedapan tu
Megbebaya', inaanen su pan
ginilak ditu Megbebaya', ilan
nu ngag dumanen. Asa
binandu dinilan ki pan kia,
pu' misulat ditu Palinta
nu Megbebaya', nda'iduni
maan dun, subay su laak
ngag belian.*
5 Kedua'en, nda' ba niu
dadema mbasa ki sala
sinulat ditu Palinta nu Megbebaya', pu' su ngag belian
dengantu, kada Gendaw
Pelali, duun daig baalen
nilan ditu seled nug Balay
Pengedapan tu Megbebaya'?
Ma'antu, lepeng pimilas
nilan su Misulat Palinta
mekatag di Gendaw Pelali,
laak pia ma'antu, nda'
dailan dema mekesala' di
pegita'en nu Megbebaya'.
6 Naa taman talu'u diniu,
duun nai mitua' dini, metaas
pa dig Balay Pengedapan tu
Megbebaya'.
7 Muka' duuni sinulat ditu
Talu' nu Megbebaya', laung,
‘Iini mauya'an ku, lelaatan
niu su samataw niu, sabaya'
su ngag betang ilaken niu dinaan.’ Kaas sa' sia mesabut
niu gupia ki misulat kia,
ndi' niu sia pegdena'ay nga
sakupu kini, nda' ilan mekesala'.
8 Pu' naan kini, kig Bata'
nu Kilawan, naani Kaunutan
megbaya' dig baalen nu kilawan metaang di Gendaw
Pelali.”

Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy Kemeten

(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Bena' minundas si Isus,
minangay di simbaan nu
getaw Judea.
10 Naa mitaang duuni
getaw dia, mingupesi sedibaluy kemeten. Mendadi
ki ngag duma getaw dia,
mauya'an nilan, duun siai
gempia dangat nilan dini
Isus. Kali' ilan saak diniin,
“Naa sa' metaang di Gendaw
Pelali, biwang ba dinita
ditu Misulat Palinta nu
Megbebaya', meneguli' ita?”
11 Sinaak dayun ni
Isus, “Naa sa' pinenggi'
duuni sala tawan diniu
duuni karnirunen, dayun
melabu' di medalem luak
su karnirunen, metaang
di Gendaw Pelali, ndi'en
ba selebeten dayun, adun
guunenen?
12 Naa su getaw, metaas
pa tananig laga'en, sabaya'
nu karniru! Kagina ma'antu,
biwang ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya', pepianan tai
samataw ta metaang di Gendaw Pelali.”
13 Laung dayun ni Isus
di mingupesi kemeten kia,
“Naa, tenggal mui kemet
mu.”

* **12:4 12:4** Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanen su pan kia.

Tinggalen dayun, muka'
miuli'an, nda' nai pegisua-
nen tug dibaluy kemeten.
14 Naa ki nga Pariseo kini,
bena' minita' nilan, ming-
gua' ilan dayun dia. Mi-
gyagayaga ilan dayun, mi-
nengaw ilan bian nilan mek-
patay dini Isus.

Su Pimili' Sesugu'en nu Megbebaya'

15 Mendadi kali' mesuunay
ni Isus sug delendeman kia
nu nga Pariseo, migawa' dia.
Melaun gupia getaw miglen-
dug diniin. Dayun su kelaun
mimegladu, pineguli'anen,
16 laak pimeeken ilan,
adun ndi' nilan pesuun
di ngag lain getaw ki
pinggulaulanen.
17 Iini pigbuninen dun,
pu' adun menuud su pisu-
lat dengantu nu Megbebaya'
ditu Talu'en, ki sinulat nu
pimuunanen si Isaias, laun-
gen,
18 "Kini su pimili'u sesugu'en
ku,
ki petailen ku, leliagenu dun
gupia.
Pepengapu'u diniin sug Bal-
akatu,
kaas ki melegdeng betad
puun dinaan, iini
mekpetenday dun tu
kelaun bansa.
19 Sug betaden, kana' mek-
sual. Ndi' megbeksay,
ndi' dadema menekeg
mekpelaktag dia
tebu'an.
20 Sa' su getaw pitanggi'u
di tigbaw mibuyuk,
ndi'en beklu'en.
Mesama di getaw maa'
nu sulu' laak
megleka'leka' na,
ndi'en dadema pelen-
gen.
Penemalanen su metuud,
sampay daagen nu
metuud sug limbung,
21 sampay su kelaun bansa
nu getaw, sumalig na
diniin."

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Mendadi, duuni sala
tawan iwit ditu ni Isus,
buta muka' beed pa pagid,
saba' silunu'an menulay. Pi-
uli'an dayun ni Isusi getaw
kia, mikektalu' puli' muka'
mikengita' na.
23 Misebu'an dayun su
melaun getaw dia, sinaak
nilan, "Kalukalu iinen na
su pedetengen ta Sapu' ni
David?"
24 Laak ki nga Pariseo,
sa' midengeg nilan, kali'
ilan pektalu', "Aa, ki getaw
kiin, iini megaganen dun
utidayi menenulay, pu' bi-
gayan ginuung ni Beelsebul,
su kaunutan nilan."†
25 Laak misuunan ni Isus
sug delendeman nilan. Kali'
pektalu' dinilan, "Adin su
nasud meksimawi' muka'
megunay megbunu', ndi'
maiben metulag. Samanen
ki salabuuk lunsud, atawaka
salapenan. Sa' meksimawi'

† **12:24 12:24** Kig Beelsebul kini, sala ngalan nu Palin. Sala pa piningalan dun, si Satanas.

muka' meksual, metulag
dadema.
26 Naa, ma'antu dadema
si Satanas. Sa' pinenggi'
utidani menenulay di peg-
baya' da gusay ni Satanas,
naa ma'antu, ndi' ba mek-
simawi'i peglegedi'anen?
Dayun deksu'anen, ndi' ba
metulag?
27 Asa telu'en niu, pengutidan ku su menenulay puun
tu pegbaya' ni Beelsebul. Ke-
dua'en, sa' sia metuud pu'
genat dini Beelsebuli peg-
baya'u mengutid dun, naa su
nga sakup niu pelum, adin
ba genat su pegbaya' nilan?
Pu' ilan, utidan da nilan de-
mai menenulay. Baa, mi-
takesil amu nu pinggulaula
nu nga sakup niu!
28 Laak dagid sa' iin
pasi'i migbegay dinaan
pegbaya' mengutid dun, sug
Balakat nu Megbebaya', naa
ma'ananen, mitua' na tu'u
diniu ki Keglekaunutan nu
Megbebaya'."

29 Mendadi laung ni Isus,
"Ki getaw suled tug balay
letaban getaw pu' adun
elapenen su pimetangen,
mekenduta' mai kegalapen
tu pimetangen, subay unaa-
nen pa beluday kig letaban
kia?‡ Dayun sa' megaganen
beluday kig letaban kia, naa
megaganen tu'u elapay ki
pimetangen kia."

30 Diksu' ni Isus su talu'en,
"Adini getaw kana'u sugut,
iini kuntrau. Adini ndi'
megabang dinaan mekpun-
gun sakupu, iini mekpelak
dun.
31 Kagina ma'antu, taman
talu'u diniu, su kelaun sala'
nu kilawan sampay su ke-
laun keksudi'en, pedesunen
da. Dagid adin su getaw
peksudi'anen sug Balakat nu
Megbebaya', kiin, ndi' na
pedesunen.
32 Adin pagidi getaw
meksudi' dinaan kig Bata'
nu Kilawan, pedesunen da
dun. Dagid adin su getaw
peksudi'anen sug Balakat
nu Megbebaya', ndi' na
pedesunen nemun, sampay
di gendaw kiin ditug binaya'
gebii bu' gendaw."

Ukumen su Getaw mekatag di Mitalu'en
(Lucas 6:43-45)

33 Kali' pektalu' si Isus,
"Naa su melengas bunga
gayu, subay ditu penen-
gaway melengas dadema
gayu. Su pelum melaat gayu,
melaat dademaig bunganen.
Kaas sa' peksima'en su gayu,
iini kimanan, kig bunganen.
34 Paa, yamu pa di nga
mamak! Mauma telu'en niu
su gempia, asa melaat amu
getaw? Pu' ki talu' nu getaw,
iini megbuas dig delendema-
nen.
35 Kaas sa' mekesuun
getawi mektalu', naa gem-
piai metalu'en. Su pelum
medupang getaw, melaat
dademai metalu'en.

‡ **12:29 12:29** Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin.

36 “Taman talu'u diniu, sa'
mateng su Gendaw nu Ken-
gukum nu Megbebaya' di
tiba'an getaw, ukumen su
getaw mekatag di taman mi-
talu'en, kampu' nu milak-
sapen laak metalu'.
37 Kaas saladua' diniu, sa'
ukumen ka na nu Megbe-
baya', iini peksima'en, ki mi-
talu' mu, adun gempantek
sa' mbantanga ukuman sa'
kana'.”

Su Mbianan nu Getaw Memilas dini Isus
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:24-26, 29-32)

38 Naa mendadi, duuni nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya' muka'
nga Pariseo, laung nilan
dini Isus, “Sir, sa' mesu'at,
penggulaula mu dawi meke-
salebu' tu'us di pegbaya' mu,
pu' bentayan nami.”
39 Dagid kali' sembag si
Isus, “Paa, yamu pa di
nga getaw nemun, medu-
pang amu gupia, memi-
las amu pelum tu Megbe-
baya'! Penengiin niu di-
naani mekesalebu' tu'us, asa
daal da laaki tu'us begay
diniu, ki maa' nu pinggu-
laula nu pimuunan nu Meg-
bebaya' dengantu si Jonas.
40 Pu' si Jonas, telu gebii
diag dagat, tug dialem tian
nu gembagel seda'. Naa
naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, ma'antu dadema,
subay telu gebiiu dig dialem
lupa'.
41 Kaas sa' mateng su Gen-
daw nu Kengukum nu Meg-
bebaya' di tiba'an getaw,
naa su nga getaw dengantu
sakup Ninibe, mbantang ilan
megindeg tumakesil diniu
nga getaw nemun. Pu'
sa' tinitulu'an ilan ni Jonas,
miksikesuun ilan. Naa yamu
kiin, duun kinii mitua' diniu,
metaas pa dini Jonas!
42 Muka' sa' mateng na
tu'u su Kengukum di tiba'an
getaw, naa sug Bai pa pagid
tug benwa Seba dengantu,
mbantang dadema megin-
deg tumakesil diniu! Pu'
daniin, miktegel mpanaw
dinig benwa ta Israel,
melayu' gupia dig benwa-
nen, pu' adun mekineeg ditu
telisebuten titulu'an ni Adi'
Salomon. Mendadi yamu,
taman talu'u diniu, duun
kinii mitua' diniu, metaas
pa dini Salomon!
43 “Mendadi su menulay,”
laung ni Isus, “sa' utidan
di getaw, leepenen dayu-
nig benwa nda'i tubig dun
menengaw pelelianen. Naa
bena' nda'iduni mbaanga-
nen,
44 maa' laungen dig dialem
ginaanen, ‘Tumu' muli' nau
tug balay kia pigenatan ku.’
Naa bena' mateng puli' tug
balay kia, aba, metaanga-
nen nda' nai pegbenwa dun,
siniligan na sug balay dakus
pingikpesan.
45 Sa' ma'antu, mangay
dayun dumanen menenulay
pitu buuk, melaat pa dun
diniin, dayun megela' ilan
muli' dia. Kaas deksu'anen,
su kebetang nu getaw kia
piglegetan salabuuk da sia
menulay, melaat pa tug

bekna mipenggulaulanen.
Naa ki mpenggulaulanen
kia, ma'antu dademai
mbianan pa nu getaw
nemun, melaat gupiaig
betad nilan.”

Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Naa bena' sinegay pa ni
Isus mektitulu' tu nga getaw,
minateng su gina'en muka'
su nga pateden. Pegindeg
ilan diag liu, pisabi nilan
dayun si Isus.
47 [Mendadi, pisuun dayun
dini Isus, laung nu getaw,
“Sir, su gina' mu muka' su
nga pated mu, pegindeg ilan
diag liu, peksebiin ka ni-
lan.”]
48 Sumimbag si Isus, “Naa,
wa'a. Laak taway dun mai
gina'u? Muka' taway dun
mai patedu?”
49 Dayunen tendu'ay su
nga sakupen, laungen, “Kini
paduni gina'u muka' nga
patedu!
50 Adini getaw megdunut
tu mauya'an nu Gama'u ditu
gekbus langit, iin pa pagidi
patedu, libun sa' laki, sam-
pay gina'u.”

13

Su Sambingay mekatag di Kegimula
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Naa bena' di gendaw kia,
migawa' si Isus diag balay,
minangay tu geksid linaw,
migingkud dia geksid.
2 Laak saba' melaun gupia
getaw mikpungun diniin,
subay duminangan si Isus di
sekayan, migingkud dayun
mengadap tu melaun getaw
kia pegindeg dia geksid
linaw.
3 Mendadi bena' mikaingkud
si Isus dia sekayan, melaun
dayuni pigwalinen di nga
getaw kia, pibian di sambin-
gay.

Kali' pektalu' si Isus, “Du-
uni getaw minangay tug bi-
naalanen adun megimula.
4 Laak bena' saananen
meksigwag, duunig beni'
mitena' ditug dalan, kaas
pingektuk nu nga manuk-
manuk.
5 Naa duun dademai
mitena' ditug betuan,
menipisig lupa' dun.
Mintubu' ganam sug beni',
laak dagid kagina menipisig
lupa' dun,
6 bena' mipedesan, mi-
lawes. Muka' kagina gem-
babawi gangeten, minatay
da pelum.
7 Naa duun pa pagidig
beni' mitena' dig dugian.
Kali' pentubu' su ngag dugi
muka' tuminulin, milebeng
dun su pimula.
8 Laak tumu' kig duma
beni', mitena' tu'u di pi-
alupa', kaas mikegbunga.
Bena' sumingku', duuni
pingmegatus, duuni pi-
genem pulu', duun pagidi
piktelu pulu'.”

9 Diksu' dayun ni Isus
su talu'en, “Adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u!”

Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Naa mendadi, minadap ditu ni Isus su nga sakupen, sinaak nilan diniin, “Sir, sa' inukitan mu su melaun getaw, ta' mai miksambingaya dun dinilan?”

11 Kali' sembag si Isus, “Aa naa, yamu, buasan na diniu su gandang pigbuni mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Laak dagid tug lain getaw, nda'.

12 Pu' adin su getaw duunig daniin, begayan pa padun, sampay melaunig daniin. Adin pasi' su getaw nda'idunig daniin, laak ui'en diniin su maika' sia daniin.*

13 Kaas pebian laak di sambingay su kegukitu dinilan, pu' ilan kiin, mengenleng dailan, laak ndi' ilan mekengita'. Mekineeg dailan, laak ndi' ilan mekedengeg muka' ndi' ilan mekesabut.

14 Ma'antu, misugat ilan nu sinulat pedaan ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias, laungen,

‘Ki getaw kini, menamal ilan
mekineeg, laak ndi' ilan mekesabut.
Menamal ilan mengenleng, laak ndi' ilan mekengita'.

15 Pu' sug delendeman nilan, mimilas gupia.
Su telinga nilan, sinseng nilan pelum.
Dakus su mata nilan, pideng nilan pa pagid.
Pu' tekaw mbuus mekengita' dailan
muka' mekedengeg dailan,
dakus mekesabut dailan,
dayun lumingay ilan puli' sia dinaan, laung nu Megbebaya',
adun guunen ku ilan.’

16 “Dagid yamu,” laung ni Isus tu nga sakupen, “liliag amu tantu! Pu' mikengita' namu, muka' mikedengeg amu.

17 Taman talu'u diniu, melaun pimuunan nu Megbebaya' muka' mekesuun getaw, taginaa nilan dun sia maita' nilan ki minita' niu kini, dagid nda' nilan maita'. Taginaa nilan dun pagid medengeg nilan ki midengeg niu kini, dagid nda' nilan dadema medengeg.”

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Kegimula
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 Pidayun gusay ni Isus su talu'en, “Mendadi, kinii gulugan nu sambingay mekatag di kegimula.

19 Naa sug beni' mitena' diag dalan, damikian dun su nga getaw mikedengeg tu Gempia Petenday mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', laak ndi' nilan mesabut. Sa' ma'antu,

* **13:12 13:12** Piulugan dun ni Isus, su getaw mektalenten tu pisuun diniin, dugangan pa gusay su sinuunanen. Su getaw ndi'en talentenan su pisuun diniin, laak mbeleng diniin su maika' misuunanen sia.

mateng dayun su Palin,
ua'enen pelum tug delen-
deman nilan su Gempia
Petenday.
20 Naa su pelum beni'
mitena' diag betuan, iin
su nga getaw lemen laak
medengeg nilan su Gem-
pia Petenday, telima'en ni-
lan dayun muka' penleliа-
gen ilan dun.
21 Laak nda' pengganget
dig delendeman nilan, kaas
ndi' maiben su kekpetuud
nilan. Sa' matengi kele-
genay nilan, sa'itada sa'
peglegetan ilan saba' nu
kekpetuud nilan di Gem-
pia Petenday, teliudan nilan
dayun su kekpetuud nilan.
22 Naa sug beni' mitena'
dema dig dugian, iin su
getaw mikedengeg tu Gem-
pia Petenday, laak dagid
megela'i ginaa nilan tu ke-
libuleng nilan tu kegleke-
tubu' nilan nemun muka'
su gayak nilan tu ga'us,
kaas nda' na dig delende-
man nilan su pitenday dini-
lan. Bena' kig beni' kia, ndi'
na megbunga.
23 Mendadi kig beni'
mitena' dia pialupa', iin
tumu' su nga getaw meke-
dengeg tu Gempia Petenday
dayun mekesabut ilan dun,
kaas megbunga ilan. Bena'
sungku', duuni pingmega-
tus, duuni pigenem pulu',
duun pagidi piktelu pulu'."

Su Sambingay mekatag di Sigbet Milamug di Pimula

24 Mendadi, duun pa
pagidi sambingay ni
Isus. Kali' pektalu', "Ki
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', ma'nini'ig bianen.
Duuni getaw mimula melen-
gas beni' tug binaalanen.
25 Bena' sala gebii, miktu-
lug su getaw, duun pelumi
kuntra nu gapu' lupa' kia mi-
nangay tug binaalanen kia,
pimulananen pa puli', laak
iin masi'i linamugen pemu-
lanay di nga trigo, lumbus
sigbet. Dayun minuli' su
kuntranen kia.
26 Naa mintubu' su trigo,
muka' migbedes na. Bena'
mimensut, baa, masi'
melaun sigbet milamug dun.
27 Kaas su nga sesugu'en
nu gapu' lupa' kia, minangay
ilan dia niin, sinaak nilan
diniin, 'Sir, kig beni' pimula
mu diag binaalan mu, gem-
pia da sia. Naa, adin ma
genati nga sigbet kia?'
28 Kali' sembag su gapu'
lupa', 'Apelai! Masi' du-
uni kuntrau mikesaba' dun.'
Sinaak nu nga sesugu'enen,
'Naa, mauya'an mu mangay
nami deli' memakut dun?'
29 Dagid kali' pektalu'
su gapu' lupa', 'Baa, ndi'
na. Pu' mbuus saba' niu
memakut dun, duuni nga
trigo mpeduma di sigbet
mbakut.
30 Kaas petulinen ta pa
deli' su trigo sampay su sig-
bet, sampay dig basa meglegani.
Mendadi sa' basa na
meglegani, telu'en ku tu nga
meglegani dun, unaan nilan
bekutay ki sigbet kia, pun-
gunen, pengegbeden, dayun
sensulay. Dekag pa geniay ki
trigo, muka' iini tegu'en tug

luluu.’ ”

Su Sambingay mekatag dig Lisu Mustasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Naa duun pa pagidi sala sinambingay ni Isus. Kali' pektalu', “Mendadi ki Keglekaunutan nu Megbebaya', penenggi'an dun ki salabuuk lisu sangay nu mustasa su ngalanen, pimula nu getaw diag binaalanen.
32 Naa ki mustasa kini, iini tampusan maika' di kelaun lisu pimula. Laak sa' mentubu' muka' tumulin, melebawanen su kelaun gininisan pimula, ma'niin na bagel gayu. Kaas pegepunan nu nga manukmanuk saba' kebagelen, muka' megbaal ilan salag nilan dia piktebenan nu nga panganen.”

Su Sambingay mekatag di Petulin di Pan
(Lucas 13:20-21)

33 Naa duun pa pagidi sinambingay ni Isus. Kali' pektalu', “Mendadi ki Keglekaunutan nu Megbebaya', penenggi'an dun ki petulin di pan, lemugen nug libun di pitu gantang garina. Mendadi genat lemugay dun, mpakayaw tumulin su tibuuk baalen pan.”

Su Kegamit ni Isus di nga Sambingay
(Marcos 4:33-34)

34 Ma'antu, su kelaun ginukit ni Isus tu nga melaun getaw, pibian di sambingay, nda'iduni inukiten dinilan sa' kana' lumbus sambingay.
35 Kia, adun menuud su sinulat dengantu nu pimuunan nu Megbebaya' ditu Talu'en, laungen,

“Sa' megukitu, meksambingayu.
Ki pigbuni genat tu kebuat tu gekleb langit bu' lupa', ukiten ku.”

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Sigbet Milamug di Pimula

36 Naa migudas si Isus tu nga melaun getaw minangay mekineeg diniin, dayun sumiled diag balay. Bena' mitulan, linabet nu nga sakupen si Isus, laung nilan diniin, “Sir, sa' mesu'at, pegulug mu dinami ki sinambingay mu kiin mekatag di sigbet diag binaalan.”
37 Mendadi, kali' sembag si Isus, “Naa su getaw kia migimula gempia beni', naan kini, kig Bata' nu Kilawan.
38 Sug binaalanen pelum, iini tibuuk lumbang. Ki gempia beni', iin su nga getaw suminakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Naa su sigbet dema, iin su nga sakup nu Palin.
39 Su pelum kuntra nu gapu' lupa', su mimula lisu sigbet kia, iin su Palin. Naa sug basa meglegani, iini kelengkeb nug benwa. Muka' su nga getaw meglegani, iini nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

40 Naa su nga sigbet
pungunen dayun sensulay,
ma'antu dademai mpenggu-
laula sa' sungu na melengke-
big benwa.
41 Naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, sugu'en ku ditu
nga getaw tu Keglekaunutan
ku su nga sesugu'en ku
getaw langit, pu' adun pun-
gunen nilan su mikesaba'
tug dumanen mekesala',
sampay su kelaun meglim-
bung.
42 Dayun ilan kini, lebu'en
ilan nu nga getaw langit
tug linaw gapuy. Ditu ilan
dayun mengaduy, lamug
mengkiget ilan di ngisi nilan.
43 Dagid ki nga meke-
suun getaw dema, pitanggi'u
tu tiag nu gendaw, pu'
mpeduma ilan di kegde-
dengeg nu Megbebaya' sa'
meglekaunutan na tu'u iin."
Diksu' ni Isus su talu'en,
"Adin sug duuni telinganen,
mekineeg dema tu'u!

Su Sambingay mekatag di Giglud Gimu

44 "Mendadi kig laga'
nu kesakup nu getaw tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', penenggi'an dun kig
laga' kwarta iglud dig dialem
lupa'. Naa pinenggi' duuni
getaw mekaita' tu kwarta
kia. Lebengenen deli' puli'
dia, dayun muli' tug balayen,
leliagen gupia. Mangay
dayun meksesaluy di taman
gimunen, dayunen seluyay
kig lupa' kia.

Su Sambingay mekatag dig Dyamanti

45 "Mendadi kig laga'
nu kesakup nu getaw tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', sala pa penenggi'an
dun kig laga' dyamanti.
Pinenggi' duuni getaw
mendagang dyamanti, pe-
nengauneni nga mesiba'
gupia.
46 Mendadi sa' metuunen
ki melaga' gupia dyamanti,
mangay dayun meksesaluy
tu kelaun gimunen, dayunen
seluyay kig dyamanti kia."

Su Sambingay mekatag dig Baling

47 Laung padun ni
Isus, "Mendadi sa'
meglekaunutan na tu'u su
Megbebaya', ki mpenggu-
laula, iini penenggi'an dun
su nga getaw memaling diag
linaw. Pinenggi' ektaken
nilan sug baling nilan,
melaun dayun seda' melaam
nilan, megleleginis su seda'.
48 Naa sa' mpenu' sug bal-
ing, guyuden nilan dayun
tu geksid, megingkud ilan
dia, pemili'an nilan dayun
su seda'. Ki melengas dun,
tegu'en nilan dia ngag betan-
gan nilan. Ki ndi' pia aanen
dema, belengen nilan.
49 Mendadi, ma'nia dade-
mai mpenggulaula sa' sungu
na melengkebig benwa.
Metua' su nga sesugu'en nu
Megbebaya' genat tu gekbus
langit, dayun pungunen
nilan ki nga melaat getaw,
painen nilan ditu nga
mekesuun getaw.

50 Dayun su melaat getaw,
lebu'en nilan tug linaw ga-
puy. Ditu ilan dayun men-
gaduy, lamug mengkiget ilan
di ngisi nilan.”

Sug Daan Titulu'an muka'
sug Begu

51 Naa sa' ma'antu, sinaak
ni Isus tu nga sakupen, “Naa
kig launanen kini, mesabut
niu?”
“Wa'a,” simbag nilan.
52 Laung ni Isus, “Sa'
ma'nia, adin su getaw
gandang mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', dayun sumakup
tu Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', iin, petanggi'u
di gapu' balay melaun
gimunen mitagu'en, begu sa'
daan, misangkap na.”

Pimilas si Isus tug Lunsud
Nazaret
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-
30)

53 Naa bena' mitubus ni
Isus su nga sambingayen kia,
migawa' dig benwa kia,
54 minuli' ditug daan lun-
suden. Bena' minateng ditu,
mikpetu'un dia simbaan nu
getaw Judea. Mendadi su
nga getaw mikineeg diniin,
misebu'an ilan dun, kali'
ilan pektalu', “Paa, ki getaw
kini, adinen ma pigenati sin-
uunanen kini? Pikendunen
ma duni nga mekesalebu'
pinggulaulanen kiin?
55 Pu' kana' bain sug bata'
laak nu panday kiin dig
balay? Kana' ba gina'en
si Maria, muka' pateden si
Santiago, si Jose, si Simon,
muka' si Judas?
56 Kana' ba dini da peg-
benwa su kelaun pateden
libun? Naa sa' ma'antu,
alandun saani pigenatanen
di kelaunanen kini?”
57 Ma'antu, pimilas nilan si
Isus.
Mendadi, miktalu' dinilan
si Isus, “Ki pimuunan nu
Megbebaya', pegbesaan pia
adin angay. Laak dagid diag
daan benwanen, diag daniin
beta'an, ndi' daan pegbe-
saan.”
58 Sa' ma'antu, meliangi
mekesalebu' pinggulaula ni
Isus diag benwa kia, saba'
nda' pekpetuud diniin su
nga getaw dia.

14

Su Kepatay ni Juan su
Memunag Tubig
(Marcos 6:14-29; Lucas
9:7-9)

1 Naa su kaunutan dia
Galilea si Herodes, midenge-
gen su pinggulaula ni Isus.
2 Bena' midengeg ni
Herodes, kali' pektalu', “Uy,
kiin si Isus, iin si Juan
su Memunag Tubig, masi'
mitubu' puli'! Kaas ma du-
uni ginuungen menggulaula
mekesalebu'.”
3 Kaas ma'niai tinalu'
ni Herodes, pu' begudiin
su nda' pa patay si Juan,
suminugu' si Herodes pu'
daapen si Juan, pibaluden
dakus pipirisunen. Pu' iini
puunanen, begudiin duuni
sala tawan libun ngalanen
si Herodias, inagaw ni
Herodes, asa sawa nu pated
ni Herodes si Felipe.

4 Kaas si Juan, tatap mek-
talu' dini Herodes, “Binandu
ma ditu Misulat Palinta nu
Megbebaya', penginsuaan
mu si Herodias!”
5 Naa kagina ma'antu,
petain sia ni Herodes
si Juan, laak mendek si
Herodes tu melaun getaw,
pu' sug delendeman nilan,
pimuunan nu Megbebaya' si
Juan.
6 Naa kini si Herodes,
miglumpuk metaang di gen-
dawanen. Bena' miglumpuk
si Herodes, duunig bata' nu
sawanen kia si Herodias, de-
laga, suminayaw dia geda-
pan nu nga getaw suminaup
dia. Si Herodes, liliag dayun
tu kesayaw nug delaga kia.
7 Suminapa dayun si
Herodes, laungen, “Naa,
Enu', pia ta' alanduni pe-
nengiin mu dinaan, begayu
dini'a!”
8 “Naa, iini begay mu di-
naan, ki gulu ni Juan, su
Memunag Tubig, betangen
nandaw dig dekulan!” Laak
ki sembagen kini, tinitulu'
dun nu gina'en sug delaga.
9 Naa, apelai, milegenani
gadi' kini. Dagid saba' nu
kesapanen kia di gedapan
nug launan bisitanen, subay
sugu'enen begay tug delaga
ki pinenginen kia. Sumin-
ugu' dayun si Herodes,
10 pinutukan tu'u gulu si
Juan diag dialem pirisuan.
11 Iwit dayun diag delaga
ki gulu ni Juan, bitang tu'u
dig dekulan, tinulun diag de-
laga, dayun pigwakilen dia
gina'en.
12 Naa duun dayuni nga
sakup ni Juan mitua' dia,
inangay nilan sug bangkay
ni Juan, dayun nilan leben-
gay. Bena' milebeng ni-
lan, minundas ilan tu ni
Isus, inukit nilan diniin su
mipenggulaula ni Juan.

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Naa si Isus, bena' mi-
dengegen su pitenday kia di
mipenggulaula ni Juan, mi-
gawa' dayun diag benwa kia,
suminakay sekayan, adun
mekpain pa sia di meli-
awliaw benwa. Laak su
nga melaun getaw dia ngag
lumibut lunsud, misuunan
nilani kepanaw kia ni Isus.
Sa' ma'antu, miglendug ilan,
ditu ilan minian lupa'an.
14 Sa' ma'nia, bena'
mikelusad si Isus tu sekayan,
minita'en ki melaun gupia
getaw. Milelaat dinilan si
Isus, pineguli'anen dayun su
nga pegladu dinilan.
15 Naa bena' sungu na
mesindepi gendaw, mikpe-
sempel dini Isus su nga saku-
pen, kali' ilan pektalu', “Sir,
sungu na mesindepi gen-
daw, muka' kig benwa kini,
meliaw pa pelum. Kaas me-
lengas sugu'en mu, Sir, su
nga getaw, mangay ilan tu
ngag lunsud pu' adun meke-
saluy ilan lebungan nilan.”
16 Sumimbag si Isus, “Ndi'
ilan kambat mundas ditu.
Yamu mai mekpaan dini-
lan!”

17 “Apelai, Sir!” simbag nu
nga sakupen. “Duun laakig
lima buuk pan nami kini,
dayun duunig dua' buuk
seda'.”
18 Laung ni Isus, “Naa, uit
niu dini naan.”
19 Mendadi, pimaingkud
dayun ni Isus su melaun
getaw diag lamalama. Men-
dadi bena' migela' ilan
mekaingkud, inimud ni
Isus kig lima buuk pan
muka' sug dua' buuk seda',
dayun megangag tug langit
muka' mekpaladpalad tu
Megbebaya'. Pikpetapeta-
nen dayun su pan kia,
piktukiden pegilasay tu nga
sakupen. Pingilak nilan
dayun tu nga melaun getaw.
20 Minaan dayun su ke-
laun getaw, muka' migela'
ilan mbesug. Bena' mibesug
nailan, kali' pengikpesay nu
nga sakup ni Isus su sawad
nilan dun, sepulu' bu' dua'
dig belanan mipenu'en.
21 Su getaw minaan dun,
lima ngibu tawan su laak
lumbus laki, nda'ig labeti
ngag libun muka' nga gem-
bata'.

Mipanaw si Isus dig Dibabaw Tubig

(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Naa bena' mitubus
maan su nga kelaun getaw,
pisakay ni Isus su nga
sakupen tu sekayan, piu-
nanen ilan dumipag tug
linaw. Daniin, piuli'en pa
su melaun getaw.
23 Naa bena' migudas na
dema ditu nga getaw, tumi-
wad dayun si Isus salanen
dig bentud, adun menenabi
dia. Sa' ma'antu, bena'
miglegebii na, sala da ni Isus
dia.
24 Su sekayan nu nga saku-
pen, ditu na titenga' laud
nug linaw. Mikiwangiwang
pati' saba' nu medekdes
nabek, pu' misensung nilan
su genus.
25 Mendadi, bena' sungu
na dali' endaw, minangay si
Isus ditu nilan, pekpanaw
diag dibabaw tubig.
26 Bena' midayag nilan si
Isus masi' pekpanaw diag
dibabaw tubig, mindek ilan
pati'. Migbeksay ilan, laung
nilan, “Multu main!”
27 Dagid miktalu' si Isus
dinilan, “Naa, gempia dai
ginaa niu. Naan daini. Ndi'
amu mendek.”
28 Si Pedro, suminam-
but mektalu', laungen,
“Kaunutan, sa' metuud pu'
ya'a tu'u, sabi mau mediin
ni'a, pepenaun mau dema
dig dibabaw tubig kini.”
29 “Naa, diniin ka!” sim-
bag ni Isus. Aba, gumi-
nawas dayun si Pedro di
sekayan, muka' mipanaw
dema diag dibabaw tubig,
suminungkak sia dini Isus.
30 Dagid kali'en mbetikay
su metikteg genus, mindek
pelum si Pedro, bena' pe-
glened na. “Kaunutan,”
laungen, “gawen mau!”
31 Tinggal dayun ni Isus
sug baingkenen, piguidanen
si Pedro, laungen diniin,

"Mauma dema maika'i kesalig mu dinaan? Mauma dema dua'dua'i kesalig mu dinaan?"
32 Suminakay dayun ilan dua' dia sekayan. Misikpa' dayuni genus.
33 Minginlulud dayun di gedapan ni Isus su nga sakupen dia sekayan, laung nilan, "Metuud lai daan, ya'a na gupia sug Bata' nu Megbebaya'!"

Pineguli'an ni Isus su nga Pegladu tu Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Mendadi, minundas si nga Isus dumipag diag linaw. Bena' duminggu' ilan tu Genesaret,
35 mi'ilala dayun nu nga getaw dia si Isus. Sa' ma'nia, pimuun nilan dayun su nga pegladu di kelaun lumibut benwa, pinguit ilan dayun dia ni Isus.
36 Inubug nilan dini Isus, pia laak daw sia medelu' nu nga megladu su kuyamay suuben. Muka' adin su taman getaw mikedelu' dun, migela' ilan dayun mauli'ay.

15

Su Titulu'an Pingumbilin nu nga Ginepu'ay nu Getaw Judea
(Marcos 7:1-13)

1 Mendadi duuni nga Pariseo muka' nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' genat tu Jerusalem, minadap ilan dini Isus, sinaak nilan diniin,
2 "Mauma ki nga sakup mu kiin, pimilas nilan sug betad pingumbilin dinita nu nga ginepu'ay ta? Ndi' nilan gela'en dunutay sug betad ta mekatag di pengingenaw dekag pa aan!"

3 Kali' sembag si Isus dinilan, "Paa, yamu kiin, mauma pimilas niu su palinta nu Megbebaya', iin sungkini dunutan niu, sug daniu betad?
4 Pu' duuni palinta nu Megbebaya', laung, 'Pegbesaay mu su gina' mu muka' su gama' mu.' Muka' duun pagidi palinta, 'Adin su getaw menampalaksa tu gina'en atawaka tu gama'en, subay petain.' "
5 Laung pa ni Isus, "Dagid iinig daniu titulu'an, sa' duun siai ginabang begay nu getaw tu gina'en atawaka tu gama'en, mesu'at daw telu'en nu getaw kia, 'Kini, begay sungkin tu Megbebaya'.'
6 Dayun sa' kiai telu'en nu getaw, naa sug basanen sia tu gama'en, ndi' na daw kambat begay diniin. Naa sa' ma'nia, su Misulat Palinta nu Megbebaya', bileng niu, sinukli niu dun kig daniu laak betad.
7 Paa, yamu kiin, tautau mekesuun amu! Misugat amu gupia ditu sinulat pedaan ni Isaias dengantu ditu Talu' nu Megbebaya', laungen,

8 'Ki nga getaw kini,
laung nu Megbebaya',
pegbesaanu nilan diin
laak baba' nilan,

dagid sug delendeman nilan,
melayu' ma dinaan.
9 Su kektamuy nilan dinaan,
nda'iduni pantagen,
pu' su titulu'an nilan,
kinilawan laak, asa
piningalan nilan dun,
pinalintau!' "

Su Gininisan Mekesala' tu Megbebaya'
(Marcos 7:14-23)

10 Naa sinabi ni Isus su nga melaun getaw mekpesempel diniin. Bena' mikpesempel ilan, kali' pektalu' si Isus dinilan, "Pekineegay niu gupia ki telu'en ku kini, adun mesabut niu gupia!
11 Kana' iini mekesala' dun tu Megbebaya' su getaw, ki mekeseled dig baba'en genat dig liu. Iini mekesala' dun su getaw, ki gua' dig baba'en."
12 Naa bena' mideksu' mektitulu' si Isus, mikpesempel diniin su nga sakupen, laung nilan, "Sir, ki tinalu' mu kia, misuunan mu ma, milaati ginaa dun nu nga Pariseo?"
13 Kali' sembag si Isus, "Paa, duuni gendaw mateng, adin su mentubu' kana' pimula nu Gama'u ditu gekbus langit, bekuten.
14 Kaas ki nga Pariseo kiin, petuyang na niu ilan! Pu' ma'niin ilan buta, dayun egaken nilani nga getaw, buta dadema.* Naa pinenggi' meginegakayig dua' tawan lungkan buta, dayun buus duunig luak dia gunaan nilan, ndi' ba megela' ilan dayun melabu' dia?"
15 Laung ni Pedro, "Naa, Sir, ki sambingay mu kia, pegulug mu dinami."
16 Kali' sembag si Isus, "Apelai, pia pamu, nda' dadema niu mesabut?
17 Nda' ba niu mesabut pu' pia ta' alanduni aanen nu getaw, mpalus da laak tu tianen, dayun gua' da pelum dig lawasen?
18 Dagid ki gua' dig baba'en kia, genat tug delendemanen, iin tantui mekesala' dun su getaw.
19 Pu' kig delendeman nu getaw, iini pigenatan nu melaat delendeman, su puun nu kegbunu', su kenlelingay, sug dusa, su kegdaaw, su kegbalus, muka' su tampalaksa.
20 Kini tu'ui mekesala' dun su getaw. Laak su kemilas tug betad mekatag di pengingenaw dekag pa aan, kana' mekesala' dun su getaw tu Megbebaya'."

Pigebangan ni Isusig Libun dig Lain Bansa Suminalig diniin
(Marcos 7:24-30)

21 Naa migawa' na dia si Isus, minangay pelum tug benwa mesempel tug lunsud Tiro muka' Sidon.
22 Mendadi bena' minateng ditu si Isus, duuni mikpesempel diniin libun dangen dia laak lain bansa,

* **15:14 15:14** Ki telu'en buta, piulugan dun ni Isus, su nga getaw laung nilan dun migela' nilan metekad su metuud, asa nda' nilan mesabut, pia kemaika'.

pu' getaw Canaan. Migbek-
say sug libun, laungen, “Uu
Sir, Sapu'a ni David, lelaatay
mau! Pu' duunig bata'u
libun, silunu'an menulay,
milesayan dun gupia.”
23 Dagid nda' sembag si
Isus, pia sektaang. Minadap
diniin su nga sakupen, in-
ubug nilan diniin, “Pawa'
mu iin! Pu' peglenduglen-
dug da gusay dinita, mek-
sasak gupia!”
24 Kali' sembag si Isus
tug libun kia, “Iini sinugu'u
dun lumusad dinig lumbang,
adun pegebangan ku su laak
bansa Israel, ki pitanggi'u di
nga karniru mibeleng.”
25 Dagid kig libun kini,
mikpesempel dayun dini
Isus, minginlulud ditu
gedapanen. Laungen, “Sir,
gebangay mau dema tu'u!”
26 Kali' sembag si Isus,
“Ndi' mpia awi' tu gembata'
su gaanen, adun tikpu'en dia
nga gitu'.”†
27 Kali' sembag sug libun,
“Metuud la Sir, dagid pia su
nga gitu', aanen nilan su nga
mikula' gaan dia silung nug
lemisaan nu gapu' nilan.”
28 Sumimbag dayun si Isus,
“Aa naa, Dada', gembageli
kesalig mu! Kagina ma'nia,
su mauya'an mu, mialap mu
na.”
Naa, iin da tu'u su kauli'ay
nug bata' nug libun kia.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw

29 Naa minundas si Isus,
inununten su geksid nug
Linaw Galilea. Tumiwad dig
bentud, dayun migingkud
dia.
30 Mendadi melaun gupia
getaw minangay dia niin,
iwit nilan dadema ditui
nga getaw mipilung, ngag
buta, nga migisu, ngag
beed, muka' melaun pa
pemegladu. Adin su iwit
nilan dia gedapan ni Isus,
pineguli'anen dayun.
31 Misebu'an gupia su nga
getaw ditu minita' nilan, pu'
su kamun beed, mikabit na.
Su kamun migisu, miuli'an
na. Su kamun mipilung,
mikepanaw na. Dakus su
ngag buta kamun, miken-
gita' na. Kaas inal nilan su
Megbebaya' pektemuyen nu
nga getaw Israel.

Pinaan ni Isus su Paat Ngibu Tawan
(Marcos 8:1-10)

32 Mendadi, sinabi ni Isus
su nga sakupen. Bena'
mikpesempel ilan diniin,
kali' pektalu' si Isus, “Mile-
laatu di nga melaun getaw
kini, pu' telu endaw na
nda' ilan pesuay dinaan,
dayun migela' na demaig
balun nilan. Naa, mpauku
mekpauli' dinilan nda' ilan
meka'aan, pu' tekaw mbuus
belunusan ilan dig dalan.”
33 Dagid kali' sembag su
nga sakup ni Isus, “Sir, kig
benwa kini, limawa'. Sa'
ma'antu, adin ta ma elapayi

† **15:26 15:26** Iini piulugan dun ni Isus, unaan pa ebangay su getaw Judea, dekag pa sug lain bansa, maa' nug libun kia.

gaan, sukal paan ta sia di
nga melaun getaw kini?”
34 “Naa, sanu buuki pan
niu diin?” sinaak ni Isus.
Kali' ilan sembag, “Pitu
buuk, muka' duun pagidi
santa' buuk mekaika' seda'.”
35 Mendadi, pimaingkud
dayun ni Isus su nga getaw
diag lupa'.
36 Bena' mikaingkud ilan,
inalap dayun ni Isus ki pitu
buuk pan kia muka' su
seda', dayun mekpaladpalad
tu Megbebaya'. Bena'
mitubus mekpaladpalad,
pikpetapetanen su pan,
piktukiden pegilasay tu nga
sakupen. Pingilak nilan
dayun tu nga melaun getaw.
37 Minaan dayun su kelaun
getaw, muka' migela' ilan
mbesug. Bena' mibesug ilan,
kali' pengikpesay nu nga
sakup ni Isus su sawad nilan,
pitu dig bukag mipenu' pa
nu sama' nilan.
38 Su getaw minaan ditu
nga pan, paat ngibu tawanig
laki, nda'ig labeti ngag libun
muka' nga gembata'.
39 Naa bena' mitubus
maan su melaun getaw,
piuli' ilan ni Isus. Duminan-
gan dayun tu sekayan si Isus,
minangay tug benwa sakup
Magadan.

16

Minengi Mekesalebu' Tu'us su nga Getaw
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Naa duuni nga Pariseo
muka' Saduseo minangay
kumita' dini Isus, pengi-
manan nilan sia iin. Sa'
ma'nia, miksaak ilan diniin
mekesalebu' tu'us, adun
gempantek daw pu' genat tu
Megbebaya' su pegbaya'en.
2 Dagid kali' sembag si
Isus, [“Paa, yamu kiin, sa'
sungu mesindepi gendaw,
iini telu'en niu, ‘Gempiaig
benwa lema', pu' gempulaig
langit.’
3 Dayun sa' siselem, laung
niu, ‘Dumupi' buus, pu'
gempulaig langit, muka'
megdelem.’ Sa' ma'antu,
metau amu mengatuk tu'us
dig langit, dayun ndi' niu
maulug ki tu'us dig basa kini
nandaw.]
4 Paa, yamu pa di nga
getaw nemun, medupang
amu gupia, memilas amu
pelum tu Megbebaya'!
Penengiin niu dinaani
mekesalebu' tu'us, asa daal
da laaki tu'us begay diniu,
ki maa' nu pinggulaula nu
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu, si Jonas.”

Sa' ma'nia, migawa' dini-
lan si Isus, mipanaw dayun.

Su Melaat Titulu'an nu nga Pariseo muka' nu nga Saduseo
(Marcos 8:14-21)

5 Naa sa' duminipag si nga
Isus diag linaw, milingawan
nu nga sakupen megbalun
pan.
6 Mendadi kali' pektalu' si
Isus dinilan, “Ki petulin nu
nga Pariseo muka' nu nga
Saduseo di pan, peglengila-
may niu.”

7 Bena' midengeg nu nga
sakupen, kali' ilan pegya-
gayaga, laung nilan, “Kaas
tinalu'eni ma'nia, pu' nda'
ita kegbalun pan.”
8 Laak dagid misuunan
ni Isusi pigyagayaga nilan
kia. Kali' pektalu' dinilan,
“Paa, mauma pelum pegye-
gayegaan niu ki pan, sa'
nda'idun diniu? Maika' gu-
piai kesalig niu dinaan!
9 Masi' nda' pa niu
mesabut? Milingawan ba
niu su kemetau tug lima
buuk pan, ki pi'aan dayun
tug lima ngibu tawan kitu?
Dayun sanu belanan pai
sama' dun, su pingikpes niu
dun kitu?
10 Muka' su kemetau tu
pitu buuk pan, ki pi'aan
pelum tu paat ngibu tawan,
sanu bukag ma pelumi
pingikpes niu tu sawad nilan
maan?
11 Sa' ma'antu, mauma
dema nda' niu gusay
mesabut pu' kana' nu
pani tinalu'u diniu? Kaas
peglengilamay niu daan
ki petulin nu nga Pariseo
muka' Saduseo di pan!”
12 Naa dekag pa misabut
nu nga sakup ni Isus pu'
kana' nu tantu petulin di
pani kenegulen dinilan kia,
segaga ki titulu'an nu nga
Pariseo muka' Saduseo.

Su Tantu Gasal ni Isus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Naa minangay si nga
Isus tug benwa sakup dig
lunsud Cesarea Filipo. Bena'
ditu nailan, sinaak ni Isus
tu nga sakupen, “Mendadi
naan kini, kig Bata' nu Ki-
lawan, sa' su gasalu, alan-
duni ketalu' dun nu getaw?”
14 Kali' sembag su nga
sakupen, “Sug duma getaw,
telu'en nilan, ya'a daw si
Juan su Memunag Tubig.
Sa' sug duma mektalu',
ya'a daw si Elias den-
gantu. Muka' duun pa
pagidi mektalu', ya'a daw
si Jeremias, atawaka sala
tawan pa pelum pimuunan
nu Megbebaya' dengantu.”
15 “Mendadi yamu dema,”
sinaak ni Isus, “ta' mai ke-
talu' niu dun, ki gasalu?”
16 Sumimbag si Simon
Pedro, “Ya'a na gupia
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, kig Bata' nu
Megbebaya' nda'i gumulen.”
17 “Aa naa, Simon, bata'a
ni Jonas,” laung ni Isus,
“leliagenu dini'a tu'u! Pu'
kiin, kana' nu kilawani
mikpesuun dun dini'a, pu'
su Gama'u ditu gekbus
langit!
18 Mendadi, taman talu'u
dini'a, ya'a si Pedro.* Naa
sa' ma'antu, sa' baalen
ku na kig balayu, sa'itada
ki pikumpungan nu nga
sakupu, naa kiniig batu
gentudan ku nug balayu.
Muka' ki pikumpungan kia,
ndi' na daagen nu kepatay.
19 Pegwakilu dini'a su nga
gunsi' tu Keglekaunutan
nu Megbebaya'. Naa sa'
ma'antu, adin sug benduun

* **16:18 16:18** Su ngalan Pedro, ma'ananen batu.

mu dinig dibabaw lumbang,
benduun dadema ditu
gekbus langit. Adin sug
buangen mu dinig dibabaw
lumbang, buangen dadema
ditu gekbus langit."
20 Dayun inungub gupia ni
Isus su nga sakupen, ndi' ni-
lan pekpesuun tu getaw pu'
iin su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kepatayen
(Marcos 8:31–9:1; Lucas 9:22-27)

21 Mendadi, genat di
gendaw kia, mikpuun si
Isus menluksad tu nga
sakupen. Laungen, "Men-
dadi naan, subay medi-
tuunu Jerusalem, dayun
melaun pai kekpeleget
dinaan nu nga kaunutan nu
getaw Judea muka' nu nga
kaunutan nug belian nilan
kampu' nu mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Megbe-
baya'. Deksu'anen, petainu
nilan. Laak dagid di ketelu
endawen genat di kepatayu,
petubu'enu puli'."
22 Dagid bena' midengeg
ni Pedro, inabigen si Isus,
dayun pimaagen, laungen,
"Kaunutan, penensili kana'
ma'antu! Ndi' mesu'at
ma'niai mbianan mu!"
23 Laak dagid si Isus,
liningayen si Pedro, kali'
pektalu' diniin, "Pegawa'a
dinaan, Satanas! Mauma
pegdaangan mau sia? Pu'
kig delendeman mu kiin,
kana' genat tu Megbebaya',
pu' delendeman laak nu
kilawan!"
24 Kali' dayun pektalu'
si Isus tu nga sakupen,
"Mendadi, sa' duuni getaw
mauya'anen sumakup di-
naan, subay teliudanen sug
daniin delendeman, pisane-
nen dayun ki kurusen, dakus
dumunut gusay dinaan.
25 Pu' adini mpauk meg-
wakil gumulen dinaan, mbe-
leng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su peg-
wakilen dinaan su gumulen
saba' nu kesakupen dinaan,
iin, malapen sungkin su ke-
tubu' nda'i tamanen.
26 Pu' pia pa malap nu
getaw su tibuuk lumbang,
dayun mbeleng diniin su
ketubu' nda'i tamanen,
naa alandun bai gatagen?
Nda'idun! Pu' sa' mbeleng
na di getaw su ketubu'
nda'i tamanen, duun bai
mbayaden, adun melekaten
sia puli' su ketubu'en?
27 Pu' ndi' na maiben,
naan kini, kig Bata' nu Ki-
lawan, lumusadu puli', me-
dayag na su kelengas nu
pegbaya' nu Gama'u, maita'
di tiagu, dumau su nga
sesugu'en ku getaw langit.
Dayun sa' matengu, sugdaan
ku su nga getaw saladua',
mbantang tu pinggulaula-
nen, gempia sa' melaaten."
28 Diksu' ni Isus su talu'en,
"Taman talu'u diniu, yamu
nga getaw pegindeg dini
nandaw, duun diniui ndi'
matengi gumulen, medua'
matanen meglekaunutan
nau tu'u, naan kini, kig Bata'

nu Kilawan.”

17

Su Kepalin nu Palas ni Isus
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Naa bena' minayani genem gebii, tumiwad si Isus di metaas bentud. Pidunuten si Pedro muka' dua' tawan mekpated, si Santiago muka' si Juan, ilanilan da laak.
2 Mendadi, bena' ditu nailan dibabaw nug bentud, saanan nu nga sakupen megbantay diniin, masi' mitekaw mpalin su palas ni Isus, tumiagi mulu'en, maa' nu tiag nu gendaw. Sampay su nga penepetenen, miputi' tantu, maa' nug delag.
3 Muka' padun minita' nilanig dua' tawan dengantu pimuunan nu Megbebaya', masi' si Moises muka' si Elias, pegabitabit ilan ni Isus.
4 Si Pedro, kali' pektalu' dini Isus, “Aa Kaunutan, melengas pu' dini dami! Naa sa' meliaga da, megbaalu dini bebelayan telu buuk, salabuuk dani'a, salabuuk dani Moises, muka' salabuuk dani Elias.”
5 Bena' nda' medeksu' mektalu' si Pedro, duuni gabun mitua', tumiag gupia, mikeleklem dinilan. Duuni miktalu' dig dialem gabun kia, laungen, “Kini na tu'u sug Bata'u, ki petailen ku, leliagenu dun gupia. Pekineegay niu iin!”
6 Naa bena' midengeg nu nga sakup ni Isus ki talu' kia, mipati' ilan mendek, mikeglaub ilan diag lupa'.
7 Dagid mikpesempel dinilan si Isus, dipenanen ilan, laungen, “Naa, pegbuat amu. Ndi' amu mendek!”
8 Kali' ilan tingag, nda'idun nai getaw minita' nilan dia, sala da dun ni Isus.
9 Mendadi duminiksun ilan genat diag bentud. Saanan nilan dumiksun, inungub ni Isus su nga sakupen, laungen, “Ki pinita' diniu kia, nda'iduni ukitan niu dun, pia sala tawan, sampay da dun petubu'en puli' kig Bata' nu Kilawan genat matay.”
10 Sinaak nu nga sakupen dini Isus, “Sir, sa' ma'nia, su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ta' mai ketalu' nilan dun pu' subay lumusad pa si Elias, dekag pa ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan?”
11 Kali' sembag si Isus, “Naa metuud, si Elias, mauna daan metua', pu' adun pengusainen pa sug launan.
12 Dagid taman talu'u diniu, si Elias, daan na mitua', dagid iin, nda' mailala nu getaw, dayun linaksap nilan peglegetay. Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, ma'antu dadema, pelegetan dau dema nu getaw.”
13 Iin pa mesabut nu nga sakup ni Isus pu' ki tinalu'en kia mekatag dini Elias, iini pisugaten dun si Juan su Memunag Tubig.

Piuli'an ni Isusi Gembata' Piglegetan Menulay
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

14 Mendadi bena' mi-
nateng puli' si nga Isus dia
tanda' nu melaun getaw kia,
duuni sala tawan mikpesem-
pel dini Isus, minginlulud di
gedapanen,
15 kali' pektalu', "Sir,
lelaatay mu kig bata'u kini!
Pu' binabuy pati', tatap
melabu' di gapuy atawaka
di tubig.
16 Naa, iwitu dini nga
sakup mu kini, laak nda'
nilan megaga pauli'ay."
17 Kali' pektalu' si Isus tu
nga getaw dia, "Ay, yamu pa
di nga getaw nemun, nda'i
salig niu dinaan, mipenulay
amu! Pinlukas nau dumuma
diniu. Santa' pai kaibenen,
ki ketigelu diniu? Uit niu
dini naani gembata' kiin!"
18 Mendadi pimaag dayun
ni Isus ki menulay kia. Mi-
gawa' dayun su menulay,
mitekaw mauli'ay su gem-
bata'.
19 Naa bena' nda'idunig
lain getaw duma nilan, mi-
nadap dini Isus su nga saku-
pen, sinaak nilan diniin,
"Sir, alanduni puunanen,
nda' nami mautiday dun su
menulay kitu?"
20 Simbag ni Isus dini-
lan, "Saba' kulangi kesalig
niu! Pu' taman talu'u
diniu, ki kesalig niu, pia laak
sia ma'niin bagel salabuuk
lisu mustasa, naa megaga
niu sugu'ayig bentud kinu',
laung niu, 'Awa'a diin, galin
ka ditu!' dayun gumalin
dema tu'u kig bentud. Kaas
nda'iduni ndi' niu megaga!
21 [Dagid ki ma'niin palas,
ndi' mautidan, subay pebia-
nen laak di kenenabi muka'
di kekpuasa.]"

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Naa bena' mikpungun
dini Isus ditu Galilea su nga
sakupen, kali' pektalu' si
Isus dinilan, "Mendadi naan
kini, kig Bata' nu Kilawan,
duuni gendaw mateng,
pegwakilu tu pegbaya' nu
getaw.
23 Deksu'anen, petainu ni-
lan. Laak dagid di ketelu
endawen genat di kepatayu,
petubu'enu puli'."

Milegenan dayun gupia su
nga sakupen ditu tinalu' kia
ni Isus.

Su Kegbuis nu Sakup nu Megbebaya'

24 Naa minundas si Isus
tu Capernaum, ilan nu nga
sakupen. Mendadi duuni
nga getaw mendawat buis
tug Balay Pengedapan tu
Megbebaya', luminabet ilan
dini Pedro, sinaak nilan
diniin, "Naa ki mekpetu'un
diniu kia, megbayad ma buis
tu Pengedapan tu Megbe-
baya'?"
25 "Baa, mauma ndi'?"
simbag ni Pedro.

Minundas dayun si Pedro
ditug balay. Sikna na mit-
ulan si Pedro, miguna mek-
talu' si Isus, sinaaken, "Naa,
Simon, alandunig delende-
man mu? Sa' su nga gadi'

dinig dibabaw lumbang, ta' taway duni megbayad buis dinilan? Su nga sakup nilan, sa' kig lain getaw?”

26 Kali' sembag si Pedro, “Baa, ki ngag lain getaw da laak.”

“Naa sa' ma'antu,” laung ni Isus, “su sakup nu nga gadi', ndi' ilan kambat megbayad buis dinilan.

27 Dagid ki mendawat buis kia, tekaw mbuus melaati ginaa nilan dinita. Sa' ma'nia, alapa benggwit, angaya dayun diag linaw, tikpu' mu dia sug benggwit mu. Siknaa mekelaam, pegbentayay muig dialem baba' ni seda' kia, duun dayuni maita' mu kwarta, sukal dig buis ta dua' tu Pengedapan. Iin dayunig buis mu dinilan.”

18

Ndi' Pia Mekagaw Tindeg su Sakup ni Isus

(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Mendadi nda' maiben, mikpesempel dini Isus su nga sakupen, sinaak nilan diniin, “Naa Sir, ki nga sakup di Keglekaunutan nu Megbebaya', ta' taway duni tampusan metaasi tindegen?”

2 Sa' ma'nia, suminabi si Isus sala tawan gembata', pi'indegen di gedapan nilan.

3 Kali' pektalu' si Isus, “Naa taman talu'u diniu, ndi' amu mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', subay megbegu betad amu, penunggilingan niu sug betad nu gembata'.

4 Pu' adin su menunggiling di gembata' kini, sa'itada mekpebaba' dig lawasen, iin tu'u ki tampusan metaas sakup di Keglekaunutan nu Megbebaya'.

5 Muka' pa padun, adin su menemba' di sala tawan gembata' maa' ni gembata' kini saba' nu kesakupen dinaan, naa gitunganen, naani mipenemba'en.”

Su Kegdaang di Samataw

(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 Kali' pagid pektalu' si Isus, “Mendadi adin su getaw mekegdaang di sala tawan gembata' kini, ki mikpetuud na dinaan, naa ki mekegdaang dun kia, sa' pinenggi' palintangan gembagel galingan dayun lemesay tug laud, tumu' megaan daitu, sabaya' nu ginukuman nu Megbebaya' tu getaw mekegdaang di gembata' kini.

7 Mekelelaatlelaat su kelaun getaw dig dibabaw lumbang saba' nu kegdaang di getaw. Minget ndi' mesu'at pu' nda'iduni kegdaang, laak pia ma'antu, ki getaw mekegdaang di samatawen, iini mekelelaatlelaat gupia!

8 “Kaas saladua' diniu, sa' pegdaangan ka, ki kemet mu atawaka geksud mui mekesaba' dun, naa putuk mui kemet mu kiin atawaka geksud mu, beleng mu dayun! Pu' tumu' pa mpedumaa di ketubu'

nda'i tamanen, pungkula,
sabaya' mesangkapi kemet
mu muka' geksud mu, laak
lebu'en ka tug linaw gapuy
nda' nai kepalengen!*
9 Mesama da sa' pegdaan-
gan ka, ki mata mu pelumi
mekesaba' dun, naa asak
mui mata mu kiin, beleng
mu dayun! Pu' melengas
pa dini'a sa' mpedumaa tu
ketubu' nda'i tamanen, sal-
abuuk daig lisu mata mu,
sabaya' mesangkapi mata
mu, laak lebu'en ka tug
linaw gapuy.”

Su Mikesala' Getaw,
Pisama di Karniru Mibeleng
(Lucas 15:3-7)

10 Laung ni Isus, “Kaas
petubud amu, adun ndi' niu
peksudi'ani nga gembata'
kini, pia sala tawan dinilan.
Pu' taman talu'u diniu,
saladua' dinilan, duuni
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit mektagikul
dun. Muka' su getaw langit
kia, gebii gendaw madap
ditu Gama'u tu gekbus
langit.
11 [Kedua'en, naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, iini
luminusadu dun, pu' adun
guunen ku ki nga getaw mi-
beleng.]
12 “Pu' alandunig delen-
deman niu? Pinenggi' du-
uni sala tawan megatusi
karnirunen, dayun mbelengi
salabuuk dun. Ndi'en ba
bilinen diag binentudan su
siam pulu' bu' siam, adun
penengaunen ki salabuuk
kia mibeleng? Penengaunen
lai!
13 Dayun sa' metuunen
na, taman talu'u diniu, kig
leliagen di salabuuk kia,
gembagel pa dig leliagen
ditu siam pulu' bu' siam
karnirunen kia, su nda'
mbeleng.
14 Naa, ma'antu dadema
su Gama' niu ditu gekbus
langit. Iini mauya'anen, ki
nga gembata' kini, nda'iduni
mbeleng dun, pia sala tawan
dinilan.”

Mekatag gusay di
Samasakup Mekesala'

15 Laung ni Isus, “Saladua'
diniu, sa' duuni samasakup
mu mekesala' dini'a, naa la-
away mu sug duma mu kia,
pesuun mu diniin ki sala'en
kia. Laak abig mu, amu
dua' da. Dayun sa' mekineeg
da dini'a, paingalan ta
dun, mipegawen mu ki
samasakup mu kia.
16 Dagid sa' ndi' mekineeg
dini'a, naa laaway mu
puli', titulu'ay mu, laak
pedunut mu pelumi sala
tawan atawaka dua' tawan,
maa' dadema nu sinulat
ditu Talu' nu Megbebaya',
laung, ‘Sa' duuni getaw
dengatenen sug dumanen,
subay takesi'an telu tawan.
Sa' ndi' mesu'ati telu, sukal
da sa' dua' tawan.’
17 Dagid,” laung ni
Isus, “sa' ndi' dadema
gusay mekineeg dinilan su
samasakup mu kia, naa
sukna'ay mu pelum tu geda-
pan nu pikumpungan nu

* **18:8 18:8** Sa'itada su kelegenay ditu, nda' nai kepapasen.

nga sakupu. Pidag pa tanan,
sa' ndi' pa gusay mekineeg
ditu pikumpungan, naa ki
getaw kia, pelepeng mu di
kana' mekpetuud, atawaka
di getaw mendawat buis.”

Sug Benduun nu Mekpetuud muka' sug Buangen nilan

18 Laung padun ni Isus,
“Kaas taman talu'u diniu,
adin sug benduun niu dinig
dibabaw lumbang, benduun
dadema ditu gekbus langit.
Adin sug buangen niu dinig
dibabaw lumbang, buangen
dadema ditu gekbus langit.
19 “Muka' padun taman
talu'u diniu, adinig dua'
tawan diniu sengu'en niui
penenebiin niu, naa pia
alanduni penengiin niu, be-
gay dadema nu Gama'u ditu
gekbus langit.
20 Pu' adinig dua'
tawan atawaka telu tawan
mekpungun miksekat di
kesakup nilan dinaan, naa
naan, ditu dau dema,
mungun dau dema dinilan.”

Su Mekpetuud, subay Pedesunenen su Samasakupen

21 Mendadi mikpesempel
dini Isus si Pedro, kali'
saak diniin, “Naa Kaunutan,
sa' duuni samasakupu
menamal mekesala' dinaan,
sanu deksu' mai pedasun
ku diniin? Sampay nga pitu
deksu'?”
22 Simbag ni Isus, “Kana'
lai pitu deksu' da laak.
Sinangkali' sa' pinenggi' pitu
pulu'i pitu, naa pedasun mu
pa gusay.
23 Pu' su Keglekaunutan
nu Megbebaya', ma'niniig
bianen. Penenggi'an ku duni
gadi', piningilanen su nga
sesugu'enen di nga gutang
nilan diniin.
24 Mendadi bena' miningil
dun su gadi', duuni
sesugu'enen iwit diniin,
aba, kana' laak sanu laksa'i
gutangen,
25 nda'idun pa paduni
sukatanen dun. Naa sa'
ma'nia, sinugu' sia nu
gadi' peksaluy ki sesugu'en
kia adun mbaal gulipen,
kampu' nu sawanen muka'
su kelaun bata'en. Sampay
su gikteb gimunen, peksaluy
pa pagid sia, adun elapen sia
nu gadi' su galinen, bayad tu
gutang kia.
26 Dagid bena' midengeg
nu sesugu'en kinii sinugu'
sia nu gadi', minginlulud
di gedapanen mekpekilelaat
diniin, laungen, ‘Ay, Adi',
kelelaat pektigela dinaan,
pu' biadan ku daig launa-
nen!’
27 Mendadi ki gadi' kini,
kali'en medengeg, milelaat
tu'u diniin, pituyangen su
gutangen muka' biluyen su
sesugu'enen kia.

28 “Dagid su kepalus laak
nu sesugu'en kia dia gadi',”
laung pa ni Isus, “duuni
misungkaken sala tawan
sama sesugu'enen. Naa
ki sama sesugu'enen kini,
duun dademai gutangen
diniin, megatus denario da
laak. Dagid kali' maita'
nu sesugu'en su mikautang
diniin kia, piguidanen masi'

dig liig, lingeken sia, laungen
diniin, ‘Naa, biaday mu na
su gutang mu kia dinaan!’
29 Miglaub dayun di geda-
panen su sama sesugu'enen,
mikpekilelaat diniin, laun-
gen, ‘Kelelaat dini'a, pek-
tigela dinaan, pu' biadan ku
da dini'a!’
30 Dagid kig bekna
sesugu'en kini, nda' peliag.
Palu pa mekpedasun dun,
ndi' na daan. Pipirisunen
sungkini sama sesugu'enen,
sampay da dun mbayaden
sia su gutangen.
31 “Naa kali' mesuunay
nu ngag duma sesugu'en,
milegenan ilan dun gupia,
linaawan nilan dayun su
gadi', inukit nilan diniinig
launanen kia.
32 Kali' medengeg nu gadi',
sinabinen su sesugu'en
kia, tinalu'en diniin, ‘Paa,
melaata sesugu'en! Nda'u
ba pedesunay ki gutang
mu kia, gembagel dadema
gupia? Minengia laak
kelelaat, pidasun ku ya'a
dayun.
33 Sa' ma'nia, iini bentan-
ganen, lilaatan mu dadema
sia su sama sesugu'en mu,
pu' ya'a, lilaatan ku ya'a
dadema.’
34 Ma'antu, mitutung
gangit su gadi'. Pipirisunen
dayun su sesugu'enen kia
dakus pisilutanen. Naa
alandun bai kegua'en, subay
gela'enen pa biaday su
tibuuk gutangen?”
35 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Mendadi yamu dema,
diadia ma'antui penggu-
laulaan diniu nu Gama'u
ditu gekbus langit, sa' ndi'
niu pedesunen su sala' nu
nga samasakup niu di ndi'
megdua'dua'ig delendeman
niu dun.”

19

*Su Senlangan, ndi' Megbe-
leng*
(Marcos 10:1-12)

1 Naa bena' mideksu' ni
Isus su kektitulu'en kia, mi-
gawa' dia Galilea, dumini-
pag tu Tubig Jordan, miditu
prubinsya Judea pelum.
2 Melaun gupia getaw
migdunut diniin, pineg-
uli'aneni pegladu dinilan.
3 Mendadi, duuni nga
Pariseo kuminita' dini Isus,
pengimanan nilan sia iin.
Suminaak dini Isus su nga
Pariseo, “Naa, biwang ba
dinita ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya', belengen
nug laki su sawanen, pia
alanduni puunanen?”
4 Suminuli' dayun si Isus
sumaak dinilan, laungen,
“Baa, nda' ba niu mbasa su
misulat ditu Talu' nu Meg-
bebaya' pu' ditu pikpuunan
nug launan, biwat nu Meg-
bebaya' su getaw laki muka'
libun?
5 Muka' padun miktalu' su
Megbebaya', ‘Mendadi kag-
ina ma'antu, sug laki, suay
ditu gina'en bu' gama'en,
sumalabuuk na tu sawa-
nen. Kaas su kamun dua'
lawas pailan, meksala lawas
nailan.’
6 Naa sa' ma'antui pisulat
nu Megbebaya', ma'ananen,
sug laki muka' su sawanen,

kana' nailan dua' lawas,
pu' sala lawas nailan. Su
piksalabuuk nu Megbebaya',
subay ndi' nu kilawan
pepegbelengen."
7 Sinaak pelum nu nga
Pariseo, "Naa sa' ma'antu,
ta' mai duuni palinta dun ni
Moises pu' sug laki, mekpe-
baal pa keligenan tu'us dun,
dayun megbeleng tug sawa-
nen?"
8 Kali' sembag si Isus,
"Paa, kaas ma biwang ditu
palinta nu Megbebaya' sinu-
lat ni Moises, mbeleng niu su
nga sawa niu, pu' saba' nu
ketegas nu gulu niu. Laak
dagid genat tu kebuat nu
Megbebaya' di gekleb langit
bu' lupa', kana' ma'nia.
9 Kaas naan kini, iini talu'u
diniu, adin sug laki belen-
genen su sawanen, asa nda'
peglelingay sug libun, dayun
menginsawa na puli' dig lain
libun sug laki, naa kiin,
mikesala' dusa."
10 Kali' dayun pektalu' su
nga sakup ni Isus, "Apelai
Sir, naa sa' ma'niai palinta
mekatag di senlangan, iini
gempia, ndi' menginsawai
getaw."
11 Kali' sembag si Isus,
"Aa naa, ki telu'en mu
kia, ndi' megaga dunutay
nu kelaun getaw, subay su
laak tendu'en nu Megbe-
baya' adun mekedunut dun.
12 Pu' duunig laki
ndi' mekenginsawa, saba'
gasalen. Duun pelumi
ndi' dadema mekenginsawa,
pu' tebia', iningemuan nu
samatawen. Muka' pa
padun, duun pelumi ndi'
menginsawa, pu' adun
teleduunen su gabangen
tu Keglekaunutan nu Meg-
bebaya'. Kaas adin su
mekegaga tu telu'en kini,
naa gempia pedunutanen."

Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata'

(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Naa duuni getaw mime-
guit bata' nilan ditu ni Isus
adun pendepenanen ilan
muka' penenebianen. Laak
dagid su nga sakup ni Isus,
pimaag nilani nga getaw kia.
14 Kali' pektalu' si Isus, "Ki
nga gembata' kiin, petuyang
niu ilan mangay dinaan,
ndi' niu belibaday. Pu'
iin laaki mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', su megimbata' dig
betaden."
15 Sa' ma'nia, dipenan
dayun ni Isus su nga
gembata' kia. Mitubusen
depenay, mipanaw si Isus.

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayak di Gimu

(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Mendadi duuni getaw
kuminita' dini Isus, sinaaken
diniin, "Sir, ta' alanduni
gempia penggulaulaan ku,
adun mpedumau tu ketubu'
nda'i tamanen?"
17 Suminaak puli' si Isus
di getaw kia, "Baa, mauma
dema saakan mau mekatag
di gempia penggulaulaan?
Sala Tawan da laaki meke-
suun tantu. Dagid sa'
mauya'an mu mpedumaa tu

ketubu' nda'i tamanen, iini
pektalentenay mu su nga
palinta."
18 Sinaak ni getaw kia,
"Naa, ta' ma palintaay dun?"
Kali' sembag si Isus,
"Ma'niin ndi'a pekpatay,
ndi'a pegdusa, ndi'a peg-
daaw, ndi'a penakesi' dig
balus,
19 pegbesaay mu su gina'
mu bu' gama' mu, petail mu
sug duma mu. Su kepetail
mu diniin, pelepeng mu di
kepetail mu dig lawas mu."
20 Kali' sembagig begu
getaw kia, "Naa Sir, ki ke-
laun palinta kia, dinunutan
ku. Naa sa' ma'antu, alan-
dun pai kulang dinaan?"
21 "Mendadi," laung ni
Isus, "sa' mauya'an mu
mekesuun ka tantu, naa
panawa na, peksaluy mu
ki kelaun gimu mu, dayun
pemegay mu tu nga pubri
getaw su galinen. Duun
dayuni ga'us mu ditu gekbus
langit. Dayun puli'a dini
naan, pegdunuta dinaan."
22 Dagid kali' medengeg
nug begu getaw ki tinalu' kia
ni Isus, migawa' dia ni Isus,
milegenan pati', pu' medatu'
gupia getaw iin.
23 Mendadi su kepalus nug
begu getaw kia, kali' pek-
talu' si Isus tu nga saku-
pen, "Taman talu'u diniu,
ki medatu' getaw, mele-
gen tu'u ki kesakupen tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'.
24 Puli'an ku telu'ay diniu,
melemu pa su kebian nu
petubu'en kamelyu dig lu-
ang tai', sabaya' nu ke-
sakup nu medatu' getaw tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'."
25 Naa bena' midengeg
nu nga sakup ni Isus su
tinalu'en kia, mipati' ilan
mesebu'ay dun. Laung ni-
lan, "Sa' ma'antu, Sir, duun
bai megawen?"
26 Pingenlengan ni Isus
su nga sakupen, kali' pek-
talu', "Ndi' daan megaga nu
kilawan. Dagid su Meg-
bebaya', nda'iduni ndi'en
megaga."
27 Suminambut dayun
mektalu' si Pedro, laungen,
"Sir, yami kini, bileng na
nami gupia ki kelaunanen,
adun megdunut ami dini'a.
Naa sa' ma'antu, alanduni
sugda dinami?"
28 Laung ni Isus, "Taman
talu'u diniu, sa' mateng su
Kebuat Puli' tu gekleb langit
bu' lupa', naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, mingkud
nau tu'u meglekaunutan,
medayag na su kelengas nu
pegbaya'u. Naa sa' mingkud
nau meglekaunutan, yamu
nu nga sepulu' bu' dua'
tawan sakupu, mingkud
damu dema mengukum tu
nga sepulu' bu' dua' bansa
nu getaw Israel.
29 Muka' adini getaw be-
lengenen sug balayen, sa'
su nga pateden libun laki,
gina'en sa' gama'en, ngag
bata'en sampay sug lupa'en,
saba' nu kesakupen dinaan,
naa sugdaan megatus pilu',

muka' mpeduma pa pagid tu
ketubu' nda'i tamanen.
30 Laak dagid melaun
getawi mauna nemun,
iini mbinaya' sa' matengi
gendaw kiin ditug binaya'
gebii bu' gendaw. Melaun
dadema getaw mbinaya'
nemun, iin na sungkini
mbaluy muna sa' matengi
gendaw kiin.”

20

Su Sugda nu Megbebaya'
tu nga Sakupen

1 Kali' pektalu' si
Isus, “Mendadi sa'
meglekaunutan na tu'u
su Megbebaya', ma'nini'ig
bianen. Petanggi'u di getaw
meliwagig lupa'en, milapus
mpanaw, pu' menengaw
tindananen mengimbaal dia
pegimulananen gubas.
2 Mendadi bena' mibaan-
gan nu gapu' lupa'i nga tin-
dananen, mikpasad ilan, iini
tindan dinilan ki sendaw,
sala denario, iinig laga'en
ki sendaw di timpu kitu.
Naa sa' ma'antu, sinugu'en
dayun ilan mangay mengim-
baal dia pegimulananen kia.
3 Mendadi bena' migi-
nenga' menaiki gendaw,
mipanaw puli' su gapu'
lupa', minangay puli' tu
tebu'an. Duuni nga getaw
minita'en pemegindeg laak
dia, nda'ig baalen nilan.
4 Tinalu'en dinilan, ‘Naa
yamu pagid, angay amu
dema pengimbaal ditu
pegimulanan ku. Dayun ki
tindan diniu, peksemaan ku
di kengimbaal niu.’
5 Sa' ma'nia, mipanaw ilan
dema. Naa iin nai migbatag
ia, sa' miktui gendaw muka'
ginenga' menaugi gendaw,
ma'antu da gusayi pingg-
laula ni gapu' lupa' kia.
6 Bena' sungu na mesin-
depi gendaw, mipanaw na
puli' ditu tebu'an. Duun pa
gusayi nga getaw pemegin-
deg dia. Sinaakanen ilan
dayun, laungen, ‘Mauma
iin sendaw amu gupia dini,
nda'ig baalen niu?’
7 Kali' ilan sembag, ‘Wa'a,
pu' nda'iduni tumindan
dinami.’ Laung dayun
nu gapu' lupa', ‘Naa
sa' ma'antu, angay amu
pengimbaal ditu pegimu-
lanan ku.’ ”
8 Laung pa ni Isus, “Men-
dadi bena' misindep nai gen-
daw, miktalu' su gapu' lupa'
ditu kapatasen, ‘Naa, sabi
mu su nga tinindanan, tin-
danay mu ilan. Laak iini
pauna mu tindanay, su mib-
inaya' mengimbaal. Dayun
mu tindanay su ngag duma,
sampay su miuna mengim-
baal, iini binaya' mu tin-
danay.’
9 Naa su nga getaw
mikpuun mengimbaal sa'
sungu na mesindepi gen-
daw, iini tindan dinilan,
piksala denario.
10 Mendadi su nga mi-
una mekpuun mengimbaal,
sa' ilan pelumi minangay
mekpetindan, laung nilan
dun melaun siaig danilan
tindan. Dagid su da daan
masi', piksala denario da
gusayi tindan dinilan.

11 Kali' nilan medawat su
kwarta nilan, pigbensi nilan
su gegalen nilan kia.
12 Laung nilan, ‘Paa, ki
nga tampusan binaya' kia,
mingimbaal laak sauras da!
Yami dagid, sendaw ami
gupia miktigel mengimbaal,
mesait pedes pa padun!
Kaas mauma ki tindan
dinilan, pisama mu da gusay
di tindan dinami?’
13 Dagid kali' pektalu' su
gapu' lupa' di sala tawan
dinilan, ‘Aba, lai, nda'u ya'a
limbungay. Pu' iini pegde-
lendem mu, sinangu' mu su
tindan sendaw, sala denario.
14 Kaas alap mu ki tin-
dan mu kini, uli'a dayun.
Pu' iini mauya'an ku, peksé-
maan ku su tindan dini'a
muka' su tindan tu mibi-
naya' mengimbaal.
15 Ki kwartau kia, kana'
ba naani megbaya' dun?
Naa sa' metawalu, mauma
mingimbegua dun?’ ”
16 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Kaas ki nga getaw mbinaya'
nemun, iini mbaluy mauna
di gendaw kiin ditug binaya'
gebii bu' gendaw. Ki nga
getaw mauna nemun, iin na
sungkini mbinaya' di gen-
daw kiin.”

Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Naa ma'antu, pektuad si
nga Isus tu Jerusalem. Men-
dadi sinegay nilan mpanaw,
sinabi ni Isus su sepulu' bu'
dua' tawan sakupen. Kali'
pektalu' si Isus dinilan,
18 “Naa, pektalentenay niu
gupia ini. Kini, tuad naita
tu'u di Jerusalem. Mendadi
sa' mateng ita dia, naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, peg-
wakilu tu nga kaunutan nug
belian nu getaw Judea muka'
tu nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya'.
Ukumanu dayun nilan laga'
na ginau,
19 muka' pegwakilu ni-
lan tu nga kana' getaw
Judea, pengimusaunganu ni-
lan muka' bedasenu nilan.
Dayunu lensangay di kurus.
Laak dagid di ketelu en-
dawen genat di kepatayu,
petubu'enu puli'.”

Mikpetaas sia Tindeg ni-
lan si Santiago muka' si Juan
(Marcos 10:35-45)

20 Naa duunig libun, sawa
ni Sebedeo, minadap dini
Isus, ilan nug dua' tawan
bata'en si Santiago kiin
muka' si Juan. Minginlulud
dayun di gedapan ni Isus sug
libun, pu' duuni ubugenen
diniin.
21 Mendadi sinaak ni Isus
tug libun, “Alandun mai
penengiin mu baalen ku
dini'a?”
Kali' sembag, “Naa Sir,
sa' mingkuda na tu'u
meglekaunutan, naa iin siai
penengiin ku dini'a, kig
dua' tawan bata'u kini, naa
paingkuden mu ilan ditu
gupid mu. Su sala tawan,
diin dapit lintu mu, su sala
tawan pelum, diin dapit
bibang mu.”
22 Liningay dayun ni Isus
kig dua' tawan mekpated,

bata' nig libun kia, kali' sembag dinilan, “Baa, nda' niu mesuunay ki inubug niu kiin. Ta' itu, megaga ba niu minum di tasa mipenu' kelegenay, ki sunguun ku na inumay?”

“Wa'a, Sir,” laung nilan, “megaga da nami.”

23 Laung ni Isus, “Naa metuud, ki tasa ginuman ku, mekainum amu dun daan tu'u. Laak dagid pia ma'antu, nda'i pegbaya'u memili' tu getaw mingkud di gupidu, diin dapit lintuu muka' di dapit bibangu. Pu' iin da laaki mekesaing dinaan, adin su gandang mitendu' nu Gama'u.”

24 Naa su nga sepulu' tawan samasakup nilan dini Isus, bena' midengeg nilan ki inubug kia nu gina' ni Santiago muka' ni Juan pu' ilan siai sumaing dini Isus sa' meglekaunutan, lingetan ilan dun.

25 Mendadi, sinabi ni Isusi kelaun sakupen kia, kali' pektalu' dinilan, “Naa su nga kana' getaw Judea, misuunan niu pu' gembegati kegbaya' dinilan nu kaunutan nilan. Muka' su ngag begelal nilan, metegas demai keguit nilan tu nga sakup nilan.

26 Dagid yamu, ndi' amu mpia mengma'antu. Sinangkali' adin diniui mauya'anen sia metaasi tindegen, subay iin nai mbaal sesugu'en niu.

27 Kaas adini mauya'anen sia pu' iini tampusan metaasi tindegen dig launan niu, subay iin nai mbaal maa' nu gulipen niu.

28 Pu' pia pa naan kini, kig Bata' nu Kilawan, kana' iini luminusadu dun dinig lumbang, pu' adun duuni megabang dinaan. Segaga iin sungkini ginangayu medini, pu' adun ebangan ku su kilawan, sampay petainu, pu' adun lekaten ku su melaun getaw.”

Pineguli'an ni Isusig Dua' Tawan Buta
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Naa sa' minundas pelum si nga Isus genat dia Jerico, melaun gupia getaw mimegdunut dinilan.

30 Naa sa' mipalus ilan dig lunsud kia, duunig dua' tawan buta pegingkud dia geksid dalan. Mendadi bena' midengeg nug buta pu' megbian dia si Isus, migbeksay ilan dayun, laung nilan, “Uu Sir, Sapu'a ni David, lelaatay mu ami!”

31 Kig buta kia, pigbelu'an dayun nu melaun getaw, pimaag nilan sia. Laak palu pa mpemaag, ndi', minamal ilan mektawag, laung nilan, “Uu Sir, Sapu'a ni David, lelaatay mu ami dema tu'u!”

32 Tuminlen dayun si Isus, sinabinen su ngag buta kia. Sinaak ni Isus, “Ta'i penengiin niu dinaan?”

33 “Sir, liagan nami sia, mekengita' nami!”

34 Milelaat si Isus dinilan, dipenanen dayun ki mata nilan. Lemen laak ilan dipenan ni Isus, mikengita'

na tu'u sug dua' tawan buta.
Muka' tumindug ilan dini
Isus tug dalan.

21

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Mendadi, minundas na
tu'u ditu Jerusalem si nga
Isus. Bena' mesempel nailan
dia, misebang ilan dig lun-
sud piningalan dun Betpahe,
dia guksad nug Bentud nu
nga Gayu Olibo, suminugu'
si Isus dig dua' tawan saku-
pen.
2 Laungen dinilan, "Bun-
das amu diag lunsud kia
dia gunaan. Mendadi sa'
mateng amu ditu, duun
dayuni maita' niu petubu'en
asno iniketan, dakus duuni
natinen. Naa kiin, ubaday
niu, agak niu dayun dini
naan.
3 Naa sa' duuni sumaak
diniu, talu' niu diniin,
'Duunig baalan dun nu
Kaunutan.' Begayen dayun
diniu."
4 Kaas ma'niai mipenggu-
laula, pu' adun menuud su
sinulat dengantu nu pimuu-
nan nu Megbebaya' ditu
Misulat Talu'en, laungen,
5 "Telu'ay niu su nga getaw
Sion,
Bentayay pa daan niu, peg-
dateng na ki gadi'
niu!*
Iin, mekpebaba' dig
lawasen, peksakay
laak asno.
Laak kana' pa asno, nati
laak."
6 Naa sa' ma'antu, mi-
panaw sug dua' tawan sakup
ni Isus, pituud nilan su
sugu'anen dinilan.
7 Inagak nilan ditu ni Isus
sug asno, dakus su nati-
nen. Mendadi bena' mi-
nateng ilan dia ni Isus, ini-
gan nilan suub nilan sug
lekud nu ngag asno. Sum-
inakay dayun si Isus ditu
nati.
8 Muka' melaun getaw
mimelat suub nilan dia
karsada mbianan ni Isus,
basa nilan diniin. Sug
duma pelum, minalap panga
gayu daunan, inikam nilan
dadema dia karsada.
9 Mendadi su nga melaun
getaw mpanaw di gunaan
ni Isus, mesama di nga
getaw peglendug dig bi-
naya'en, mimeksay ilan,
laung nilan, "Pegbesaan
ki Sapu' ni David kini!
Melengas pepianan iin nu
Megbebaya', ki minateng
na pigwekilan nu Kaunutan
Megbebaya'! Pegbesaan
dadema su Megbebaya' ditu
gekbus langit!"
10 Naa bena' minateng na
tu'u di Jerusalem si Isus, mis-
asawi ginaa nu kelaun getaw
dia. Kali' ilan peksinaakay,
"Ta'i gasalen iin?"
11 Simbag nu melaun
getaw kia mimegdunut dini
Isus, "Kini si Isus, pimuunan

* **21:5 21:5** Ki Sion kini, iini sala ngalan nu syudad Jerusalem.

nu Megbebaya', getaw
Nazaret, sakup Galilea."

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Pengedapan tu Megbebaya'
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Naa minangay si Isus
tu Pengedapan tu Megbe-
baya'. Mendadi bena' mi-
nateng dia, ki kelaun menda-
gang guliden muka' su nga
menaluy dia, pingutidanen.
Pimbelikwangen pa pagid su
ngag lemisaan nu nga mem-
beles selapi', sampay su nga
gingkudan nu nga menda-
gang malepati, guliden tu
Megbebaya'.
13 Miktalu' si Isus dinilan,
"Misulat ditu Talu' nu
Megbebaya', 'Ki Pengedapan
dinaan, iini paingalan dun,
balay penenebian.' Dagid
yamu kiin, binaal niu
pegegludan ngag limbungan
getaw ki Pengedapan kini!"
14 Mendadi saanan ni Isus
dia Pengedapan, miditu niin
su ngag buta dakus su nga
pilung, pineguli'anen ilan
dayun.
15 Dagid ki nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea
muka' ki nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', minita' nilan ki
mekesalebu' pinggulaula kia
ni Isus dakus nga gem-
bata' memeksay, laung ni-
lan, "Pegbesaan ki Sapu' ni
David!" Saba' minita' nu
nga kaunutan kini, milaat
dayuni ginaa nilan dini Isus.
16 Sinaak nilan diniin,
"Baa, midengeg mu da su
pektelu'en nu nga gembata'
kiin?"
"Midengegu lai," simbag
ni Isus. "Mendadi, nda'
ba niu mbasa ki misulat
ditu Talu' nu Megbebaya'
kini? Iini misulat dun, 'Uu
Megbebaya', piktu'unan mu
megenal dini'a su nga gem-
bata', sampay su nga peg-
dudu' pa.' "
17 Bilengan dayun ni Isus
ki nga kaunutan kia, mi-
gawa' na puli' dia Jerusalem,
mipuli' pa ditug lunsud Beta-
nia, minangay pa mengintu-
lugan dia.

Tinuyudan ni Isus su Gayu Igera
(Marcos 11:12-14, 20-24)

18 Naa bena' miksala gen-
daw, milapus si Isus mpuli'
dia Jerusalem. Saananen
diag dalan, migutem si Isus.
19 Kali' megutem, du-
uni minita'en dia geksid
dalan sala puun gayu
igera. Linaawan dayun ni
Isusi gayu kia, laak kali'
pekpesempel dun, lumbus
laak masi' daun kig igera
kia. Miktalu' dayun si Isus
tu gayu, laungen, "Genat
nandaw, nda'idun na puli'ig
bunga mu!" Lemen laak
mitalu' ni Isus, milanes
dayun su gayu igera.
20 Naa mendadi su nga
sakup ni Isus, bena' minita'
nilani gayu igera kia, mi-
pati' ilan mesebu'ay, laung
nilan, "Apelai, mikenduta'i
gayu kini, mitekaw pelum
melanes?"
21 Simbag ni Isus dini-
lan, "Taman talu'u diniu,

sa' sumalig amu muka'
kana' megdua'dua'i kesalig
niu, naa mpenunggilingan
dadema niu ki pinggulaulau
dig igera kini. Pidag pa
tanan, pia pa mektalu' amu
dig bentud kinu', 'Mainata,
peksilabu'a tug dagat,' naa
kiin, menuud dema tu'u.
22 Mendadi pia alanduni
penenebiin niu, malap niu,
sa' sumalig amu."

Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Naa mipuli' si Isus tu
Pengedapan tu Megbebaya',
sumiled dayun dia. Mendadi sa' mikpetu'un si Isus,
ki nga kaunutan nug belian
nu getaw Judea muka' su
ngag duma kaunutan nilan,
minadap ilan diniin. Sinaak
nilan diniin, "Paa, ki pinggulaula mu kini, ta' bai pegbaya' mu menggulaula dun?
Ta' taway dun bai migbegay dini'a pegbaya' penggulaulaan mu?"
24 Laung pelum ni Isus
dinilan, "Naa, saakan ku
amu deli' sektaang. Dayun
sa' mesembag na niu, pesuun ku dadema diniu su pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini.
25 Iini sembag niu dinaan,
si Juan kiin, adin genat su
pegbaya'en memunag tubig
tu nga getaw? Genat tu Megbebaya', sa' genat ba laak di
kilawan?"
Naa sa' ma'nia, migyagayaga dayuni nga kaunutan
kia, laung nilan, "Naa, ta'
ma? Sa' pinenggi' sembagen ta, 'Su pegbaya' ni
Juan, genat tu Megbebaya','
naa sumumpat dayun si Isus
kini, 'Sa' ma'antu, mauma
dema nda' niu petuuday si
Juan?'
26 Sa' sembagen ta pasi',
'Genat laak di kilawan,'
mendek ita tu nga getaw, pu'
su kelaun getaw, mituudan
ilan dun pu' pimuunan nu
Megbebaya' si Juan."
27 Kaas iin laaki mesembag
nilan dini Isus, "Nda' nami
mesuunay."
Laung dayun ni Isus dinilan, "Naa sa' ma'antu, ndi'u
dadema pesuun diniu sa'
ta'i pigenatan nu pegbaya'u
penggulaulaan kui ma'nini
kini."

Miksambingay si Isus mekatag di Kemilas nu nga Getaw Judea

28 Sinumpatan pa gusay
ni Isus su talu'en di nga
kaunutan kia, laungen,
"Alandun ma demaig delendeman niu dun kini?
Duuni getaw, dua' tawanig
bata'en. Mendadi duuni
gendaw, linaawan nu getaw
kini sug bata'en gulangbata',
laungen, 'Naung, angaya
nandaw mengimbaal ditu
pegimulanan ta gubas.'
29 Dagid kig bata'en
kini, kali' sembag, 'Baa,
mpauku.' Laak bena'
nda' maiben, migilengig
delendemanen, minangay
da dayun mengimbaal ditu.
30 Dayun su gama'en
kia, linaawanen pelum kig
bata'en kia ngudan, ma'nia

dademai sinugu'en diniin. Naa ki ngudan kini, kali' sembag, ‘Naa wa'a, Ama'.’ Asa iin, nda' da angay ditu mengimbaal.

31 Naa sa' ma'nia, kig dua' tawan kia, adin ma su mikpetuud tu sugu'an nu gama'en?”

“Baa,” simbag nilan, “su da gulangbata'.”

Kali' dayun pektalu' si Isus di nga kaunutan nu getaw Judea kia, “Taman talu'u diniu, su nga mendawat buis muka' tebia', su ngag libun meglaat pekesuunan, mauna ilan diniu sumakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.

32 Pu' si Juan kiin Memunag Tubig, mitua' mekpenulu' diniu tug dalan tu tantu kekesuun, dagid nda' niu iin petuuday. Asa su nga mendawat buis muka' ngag libun meglaat pekesuunan, mikpetuud ilan dini Juan. Dagid yamu kiin, pia pa minita' niu pu' mikpetuud ilan diniin, naa nda' amu gusay peksikesuun, nda' niu petuuday si Juan.”

Pisama si Isus dig Bata' nu Gapu' Lupa' Pinatay

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Kali' gusay pektalu' si Isus di nga getaw Judea kia, “Kineegay niu ki salabuuk sambingay. Duuni getaw meliwagig lupa'en, migimula pegimulanan gubas. Bena' mitubusen pemulanay, binaliten dayuni pegimulananen, migengkul seludan tu nga tubig nu gubas sa' intesenen, muka' migbaal pa pagid metaas pegelungan dun. Sa' mitubus, pisa'upen di nga getawi pegimulananen kia, dayun mipanaw dig lain benwa.

34 “Mendadi bena' sungu na sungku' su pegimulanan, suminugu' su gapu'en di nga sesugu'enen meditu nga sa'up, pu' adun elapen nilan sug daniin gilas.

35 Laak dagid kali' dateng ditu su nga sinugu', aba, ginapus nu nga sa'up. Sala tawan sesugu'en, binadas nilan. Sala tawan pelum, binunu' nilan. Sala tawan pa pagid, binatu nilan.

36 Naa suminugu' na pelum su gapu' nu pegimulanan di nga sesugu'enen, melaun pailan pelum. Bena' minateng ditu su nga sinugu', ma'antu da gusayi pinggulaula dinilan nu nga sa'up.

37 Mendadi tiga'wan, iin na sungkini sinugu' nu gapu' nu pegimulanan mangay tu nga sa'up, ki na bata'en. Pu' maa' laungen pa dig dialem delendemanen, ‘Tumu' sa' kig bata'u na kini, pegbesaan nilan iin.’

38 Laak dagid sa' midayag na nu nga sa'up sug bata'en kia, miksabutsabut ilan dayun, laung nilan, ‘Aa naa, kiin na tu'u sug bata' nu gapu' nu pegimulanan kini. Tala, tumu' petain tain, adun

danita na su petenged sia
diniin!’
39 Mendadi bena' mi-
nateng dia nilan kig bata'
kini nu gapu' nu pegim-
ulanan, inukpa'an nilan,
piniglak nilan tug liu nu
pegimulanan, pinatay nilan
tu'u.
40 “Naa sa' ma'nia,”
sinaak ni Isus, “sa' mateng
su gapu' nu pegimulanan
gubas, alandun ma dayuni
penggulaulaanen di nga
sa'up kini?”
41 Kali' ilan sembag, “Baa,
pemunu'enen ilan la tu'u!
Melaatig betad nilan, melaat
dademai palas nu kepatay
nilan. Dayun lain getaw
na pelumi pesa'upen tu
pegimulananen kia, adin su
meseligan megbegay diniin
gilasen sa' sungku' na su
pegimulanan.”
42 “Wa'a daan,” simbag ni
Isus. “Pu' nda' ba niu mbasa
su sinulat ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya', ma'nini'?
‘Kig batu pimilas nu nga
megbaal balay,
iini mibaal tampusan gem-
pagen gintudan nug
balay.
Pu' kiin, pigbaal nu
Kaunutan Megbe-
baya',
kaas leliagen ita dun gu-
pia!’ ”†
43 Pidayun gusay ni Isus
su talu'en di nga kaunutan
nu getaw Judea kia, laun-
gen, “Kaas taman talu'u
diniu, iini puunanen, ui'en
diniu su kesakup niu tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', begay sungkin dig lain
bansa nu getaw, ki megbe-
gay diniin gempia sengku'.
44 [Naa kig batu kini,
adin getawi medapal dun,
mbeli'an pati'. Sa' pasi'
melabu' kig batu kini, adin
su metena'anen, melasak
tananig lawasen.]”
45 Naa ki nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea
muka' su nga Pariseo, bena'
midengeg nilan su nga
sinambingay kia ni Isus,
misima' nilan pu' ilani
pisugaten dun.
46 Kaas pidaap nilan sia si
Isus, laak mindek ilan ditu
nga getaw, pu' su melaun
getaw, mituudan ilan dun
pu' pimuunan nu Megbe-
baya' si Isus.

22

*Su Kegenggat nu Megbe-
baya', ndi' Pia Belibadan
(Lucas 14:15-24)*

1 Naa miksambingay pa
gusay si Isus tu nga getaw,
laungen,
2 “Mendadi sa' meglekaunutan
na tu'u su Megbe-
baya', ma'nini'ig bianen.
Petanggi'u di gadi' miglekebibu, pu' beli'iin sug bata'en.
3 Mendadi bena' sungu
na megdeksu' sug bela'i,
suminugu' ki gadi' kini di
nga sesugu'enen meksabi
tu nga getaw pisebutanen,
adun sumaup nailan ditug

† **21:42 21:42** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

bela'i. Laak dagid ki nga
ginggaten sumaup kini,
mpauk ilan masi' sumaup.
4 Naa sa' ma'antu, sumin-
ugu' su gadi' di ngag duma
sesugu'enen, pimuunen tu
nga ginggaten kia, ‘Minuya'
nai gilak. Tiniti'u na su ngag
bakau, sampay su pilembu'u
nati, muka' minuya' naig
launanen. Kaas saup namu
dinig bela'i kini!’
5 Laak dagid su nga ging-
gat sia sumaup kia, ma'niin
nda' nilan medengeg, mi-
panaw laak ilan sungkin.
Sala tawan, minangay tug
binaalanen. Sala tawan
pelum, minangay tu tinda-
nen.
6 Sug duma pelum,
inukpa'an nilani nga
sesugu'en kia nu gadi',
dayun piksudawan nilan
pati'. Deksu'anen, binunu'
nilan.
7 Mendadi ki gadi' kini,
mitutung dayun gangiten.
Sinugu'en meditu su nga
sundalunen, adun bunu'en
nilan su nga minunu' tu
sesugu'enen kia muka' sen-
sulan nilan sug lunsud nilan.
8 Naa bena' mitubus, sum-
inabi pa su gadi' di nga
sesugu'enen, kali' pektalu'
dinilan, ‘Naa kini, minuya'
naig bela'i. Laak dagid su
nga getaw inggatu sia, kana'
ilan mbantang sumaup dun.
9 Kaas peditu namu
karsada mbianan nu melaun
getaw, dayun adin su taman
getaw maita' niu, enggat niu
ilan gela'.’
10 Naa sa' ma'antu, mid-
itu gembagel karsada su nga
sesugu'en kia nu gadi', pi-
nungun nilan dayun ki nga
getaw, su mekesuun sa' su
medupang, adin su taman
mitaangan nilan. Dekag
pa gembibu ilan diag balay
pemeli'ian.
11 “Laak dagid su gadi',
bena' minangay madap tu
nga suminaup tug bela'i, du-
uni minita'en sala tawan,
nda' masi' pekseluk pekayan
dig bela'i.
12 Sinaakan nu gadi' ki
getaw kini, ‘Baa lai, mauma
ndi'a mpiid suled dini, nda'
mu selukay su penepeten nu
sumaup tug bela'i?’ Nda'
kesembag ki getaw kini.
13 Liningay dayun nu
gadi'i nga sesugu'enen
kia, kali' pektalu' dinilan,
‘Naa, balud niui getaw kia,
kampu' nu geksuden, dayun
niu piglak tug liu, ditu
medelem. Ditu dayun men-
gaduy, lamugen mengkiget
di ngisinen.’ ”
14 Diksu' ni Isus su talu'en,
laungen, “Kaas melaun siai
getaw enggaten sumakup,
laak dagid meliangi tindu'
nu Megbebaya' sakupen.”

Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Naa ki nga Pariseo,
minawa' ilan dia, dayun
mikpungun ilan, minengaw
ilan bian nilan mengiman
dini Isus di telu'enen.
16 Mendadi duuni nga
sakup nilan muka' nga
sakup ni Herodes sinugu'
nilan mangay ditu ni Isus.

Bena' minadap dini Isus
su nga sinugu' kia, tautau
ilan suminaak diniin, “Naa
Sir, misuunan nami pu'
pektu'un mu su metuud.
Ndai' pegisuun mu tu tindeg
nu getaw, kaas ndi'a mpe-
suay di metuud, pektu'un
mu gusay su tantu mauya'an
nu Megbebaya' pegbetaden
nu getaw.
17 Naa sa' ma'antu, iini
talu' mu dinami, ki megbuis
ditu tampusan gadi' si Cesar,
alandunig delendeman mu
dun? Biwang ba ditu Misulat
Palinta nu Megbebaya', sa'
nda'?”
18 Laak dagid misuunan ni
Isus pu' iini puun nu kesaak
nilan diniin kia, su melaat
delendeman nilan. Kaas
laungen dinilan, “Baa, yamu
kiin nu nga tautau meke-
suun! Mauma pengimanan
ma niau?
19 Paita' niu deli' dinaan
selapi' bayad dig buis kia!”

Tinulunan nilan dayun si
Isus selapi'.
20 Sinaak dayun ni Isus
dinilan, “Naa, ta' taway dun
baig lingaw kini? Ta' ngalan
dun bai misulat dadema dini
kini?”
21 Laung nilan, “Dani Ce-
sar.”

Kali' pektalu' si Isus, “Naa
sa' ma'antu, kig dani Cesar,
bayad da niu diniin. Dagid
sug danu Megbebaya', begay
da niu dema ditu Megbe-
baya'.”

22 Naa bena' midengeg nu
nga sinugu' nu Pariseo kia
su simbag ni Isus, misebu'an
ilan dun. Bilengan nilan si
Isus, migawa' ilan dia.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay

(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Naa bena' su gendaw
kia, duuni nga Saduseo mi-
tua' ditu ni Isus. Naa
ki nga Saduseo kini, ilani
sala pikumpungan ndi' ilan
metuudan dun pu' su nga
minatay, metubu' puli'.
24 Mendadi, kali' pem-
baalbaal sumaak dini Isus
ki nga Saduseo, “Naa Sir,
duuni palinta pisulat nu
Megbebaya' dini Moises,
‘Sa' daw matayig laki, laak
nda'idunig bata'en, naa
subay sukliin nu pated nu
minatay. Iini menginsawa
tug balulibun, adun duunig
bata' nilan, lepeng bata' nu
minatay kitu.’
25 Mendadi, duuni pitu
tawan dinami mekpated.
Minginsawa su gulangbata'
dayun minatay, nda'idun
paig bata'en, kaas sug balu,
sinukli penginsuaay nu
medapit ditu minatay.
26 Dayun su kedua'
pateden pelum, ma'antu
dadema, dakus su ketelu
pateden. Iin nai migbatag
ia, gikteb nu pitu tawan kia.
27 Tiga'wan sug libun, mi-
natay dadema.
28 Naa paladpalad sa' duun
siai metubu' daw puli' genat
matay, naa kig libun kia,
adin ma dayuni sawanen
ditu pitu tawan kia, kagina

migela' ma mayan mpenginsawa nu mekpated kia?”

29 Laak dagid kali' sembag si Isus, “Baa, gembagel gupiaig lapang niu! Pu' nda' niu mesabut su Misulat Talu' nu Megbebaya', sampay nda' niu dadema mesabut su gikteb nu ginuung nu Megbebaya'.

30 Pu' sa' metubu' na puli' su nga minatay, ndi' nailan meksenlangan, segaga mesama ilan ditu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

31 Muka' padun, petubu'en daan puli' tu'u su nga minatay, pu' nda' ba niu mbasa ki tinalu' nu Megbebaya' diniu, ma'nini'? Maa' laung nu Megbebaya',

32 ‘Naani Megbebaya' pektemuyen ni Abraham, pektemuyen ni Isaac, muka' ni Jacob.’ ” Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa misuunan ta, iini mektamuy tu Megbebaya' su getaw tetubu', kana' nu nga minatay.”*

33 Naa bena' midengeg nu nga melaun getaw ki pitu'un kia ni Isus, misebu'an ilan dun gupia.

Su Tampusan Metaas Palinta
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Naa su nga Pariseo, bena' misuunan nilan pu' midempek ni Isus su nga Saduseo, mikpungun ilan puli'.

35 Mendadi, duuni sala tawan dinilan mekpetu'un di Misulat Palinta mikpesempel dini Isus, pu' adun pengimanenen sia su metalu'en.

36 Suminaak dini Isus su mekpetu'un, “Naa Sir, ta' palintaay duni tampusan metaas ditu Misulat Palinta nu Megbebaya'?”

37 Kali' sembag si Isus, “ ‘Kini. Saladua' diniu, petail mu tantu su Kaunutan mu Megbebaya', sa'itada pegwakil mu diniin su tibuuk ginaa mu muka' su tibuuk gimuud mu, dakus su tibuuk delendeman mu.’

38 Kinii tampusan metaas palinta.

39 Muka' dumanen dadema ki kedua' metaas palinta kini. ‘Petail mu dadema sug duma mu. Su kepetail mu diniin, pelepeng mu di kepetail mu dig lawas mu.’ ”

40 Kali' pagid pektalu' si Isus, “Kig dua' buuk palinta kini, iini pikumpungan nu tibuuk Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag duma pimuunanen dengantu.”

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' laak ni Adi' David
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Naa bena' mikpungun ki nga Pariseo, sinaak ni Isus dinilan,

* **22:32 22:32** Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit.

42 “Naa ki gasal nu
Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, alandunig
delendeman niu dun?
Ta' taway dun gupiai
ginepu'ayen?”
Kali' ilan sembag, “Sapu'
ni David.”
43 Simbag ni Isus, “Dagid
ki Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, sa' sapu'
laak sia ni David, naa ta'
mai migelal dun si David
Kaunutan? Muka' su kege-
lalen dun ma'nia, pisulat si
David nug Balakat nu Meg-
bebaya', laungen,
44 ‘Tinalu' nu Kaunutan
Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda dini gupidu, dini
dapit lintuu,
sampay di gendaw pelebaun
ku ya'a daagen mu su
nga kuntra mu.’ ”
45 Suminaak na puli' si Isus
dinilan, “Kaas ki Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
gilal ni David Kaunutan.
Mendadi kagina ma'antu, ki
gasalen, sapu' ba laak ni
David?”†
46 Naa su sinaak ni
Isus dinilan kia, nda'iduni
mekesembag dun, pia sek-
taang talu'. Naa genat itu,
nda'idun nai getaw mekaku'
sumaak dini Isus.

23

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun
(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46; 20:45-46)

1 Kali' pektalu' si Isus tu
nga melaun getaw muka' tu
nga sakupen,
2 “Mendadi ki nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya' muka'
ki nga Pariseo, ilan dawi
tindu' megulug tu Palinta nu
Megbebaya' pisulaten dini
Moises.
3 Naa kagina ma'antu,
subay petuuden niu su nga
mekpetu'un di Palinta kini
muka' su nga Pariseo, subay
dunutan niu su kelaun
pektitulu'en nilan diniu.
Dagid kig betad nilan, ndi'
niu penunggilingay, pu'
laini pektitulu'en nilan, lain
dademai pegbetaden nilan.
4 Pipisan nilan gembegat
titulu'an tu nga samataw
nilan, asa ilan, ndi' nilan
tanan etateni salabuuk tu
nga tendu' nilan meguit tu
guiten nug duma nilan kia.
5 Su kelaun baalen ni-
lan, penggulaulaan nilan
adun mekpaita'ita' laak di
samataw nilan. Pu' su
igbed nilan kia di gangas
nilan muka' baingken nilan
sinulatan Talu' nu Meg-
bebaya', pilekpang nilan
gupia! Dakus su nga
gungmay nu suub nilan, su
tu'us tu kektamuy nilan tu
Megbebaya', pilebian nilan
petaasay!
6 Muka' sa' ditu ilan
keglekebibu, liagan nilan
su pegingkudan nu pegbe-
saan getaw. Mesama
dia simbaan, mauya'an

† **22:45 22:45** Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

nilan su tampusan metaas gingkudan.
7 Sa' ditu pelum tebu'an, mauya'an nilan pegbesaan ilan nu nga getaw, dakus gelalen ilan, ‘Mekpetu'un.’
8 Yamu pasi', kana' amu gempia gelalen ‘Mekpetu'un,’ pu' miksama laak amu, lumbus amu samasakup, muka' sala tawan da laaki Mekpetu'un diniu.
9 Ma'antu dadema, nda'iduni sama kilawan niu dinig dibabaw lumbang gempia niu gelalen ‘Ama',’ pu' nda'ig lain gama' niu, subay su laak Gama' niu ditu gekbus langit.
10 Muka' pagid kana' damu dema gempia gelalen ‘Kaunutan,’ pu' sala tawan laaki kaunutan niu, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.”
11 Diksu' ni Isus su talu'en, “Sinangkali' pa tanan, ki tampusan metaasi tindegen diniu, subay iin nai mbaal sesugu'en niu.
12 Adin su getaw petaasenen siai tindegen, iini pebeba'en. Adin dema su getaw mekpebaba' dig lawasen, iini petaasen.”

Pigbelu'an ni Isus su nga Tautau Mekesuun
(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 52; 20:47)

13 Maa' laung pa ni Isus, “Mekelelaatlelaat amu dema tu'u, yamu nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' yamu nu nga Pariseo! Paa, tautau amu mekesuun! Pu' siniraan niu sug bisuangan nu Keglekaunutan nu Megbebaya' muka' inapa' niu su nga getaw sumakup dun sia, dagid yamu, nda' damu dema sakup dun!
14 [Mekelelaatlelaat amu daan, yamu nu nga mekpetu'un di Palinta muka' yamu nu nga Pariseo! Paa, tautau amu daan mekesuun! Pu' peglimbungan niui ngag balulibun, mengagaw amu tu nga pimetang nilan, asa petaasen niu su kenenabi niu, pekpaita'ita' laak niu. Naa ma'nia, midugangan dema tu'ui kebegat nu ginukuman diniu.]”
15 Laung pagid ni Isus, “Mekelelaatlelaat amu daan, yamu nu nga mekpetu'un di Palinta muka' yamu nu nga Pariseo! Paa, tautau amu daan mekesuun! Pu' mileep niu su tibuuk lumbang, adun pulu' duuni sala tawan mesakup niu. Dayun sa' duuni sumakup na diniu, pebantang niu iin belengen tug linaw gapuy, labi pa di kebantang dun dig lawas niu!
16 “Mekelelaatlelaat amu daan, yamu nu nga megagak di getaw, asa maa' amu nug buta! Pu' iini pektitulu'en niu dinilan, ‘Sa' duun laungi sumapa, iini sembayanen su Pengedapan tu Megbebaya', naa ndi'en kambat tumanen ki sapanen kia. Dagid sa' iin sungkini sembayanen sug bulawan bitang diag dialem nu Pengedapan, naa

subay penuudenen laung ki
sapanen kia.’
17 Paa, buta amu muka'
bengu'bengu'en amu pa
pagid! Pu' adin bai metaas,
sug bulawan sa' su Pengeda-
pan tu Megbebaya'? Kana'
nu Pengedapan? Pu' sug
bulawan, iini pinaas dun,
pu' dia mibetang dialem
Pengedapan tu Megbebaya'.
18 Muka' duun pai pektit-
ulu'en niu, ‘Sa' duun laungi
sumapa, iini sembayanen
sug betang inilak dia gen-
tudan gilak tu Megbebaya',
naa subay tumanenen ki
sapanen kia. Dagid sa'
iin sungkini sembayanen su
gentudan gilak, telu'en niu
pu' ndi'en kambat tumanen
su sapanen kia.’
19 Paa, sa' ma'antu, lepeng
buta amu tantu! Adin ba su
metaas, sug betang atawaka
su gentudan gilak tu Megbe-
baya'? Kana' baini metaas
su gentudan gilak? Pu' iini
pinaas dun sug betang, pu'
dia ilakay gentudan gilak tu
Megbebaya'.
20 Kaas ma, sa' sumapai
getaw, sembayanen su gen-
tudan gilak tu Megbebaya',
ma'ananen, mipedumanen
dadema sembayay su kelaun
betang inilak tu Megbebaya'.
21 Mesama dadema sa'
duuni getaw sumapa, sem-
bayanen su Pengedapan.
Ma'ananen, misambayen
su Pengedapan, mipeduma
dun su Megbebaya', su
luminusad pegbenwa dun.
22 Ma'antu da pagid,
sa' duuni sumapa, sem-
bayanen su gekbus langit,
ma'ananen, misembayanen
su gingkudan nu Megbe-
baya', kampu' nu pegingkud
dun.”
23 Maa' laung pa ni Isus,
“Mekelelaatlelaat amu daan,
yamu nu nga mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Megbe-
baya' muka' yamu nu nga
Pariseo! Paa, tautau meke-
suun amu daan! Pu' pia su
gininisan pegdaut, begay niu
tu Megbebaya' su kesepulu'
ilasen. Dagid ki metaas
gupia pinalinta, sa'itada ki
melegdeng betad, ki keg-
linelaatay muka' ki keseli-
gan, baa, kig launanen kia,
nda' dig delendeman niu.
Asa kiin siaig bantang peg-
betaden niu, sampay su nga
duma pinalinta pa pagid.
24 Baa, yamu kiin, mega-
gak amu daan tu getaw,
asa buta amu! Pu' sa' du-
uni inumen niu melebu'an
nu salabuuk maika' lan-
gaw, seluten niu, dagid sa'
melebu'an kamelyu, inumen
niu dayun!*
25 “Mekelelaatlelaat amu
daan, yamu nu nga
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'
muka' yamu nu nga Pariseo!
Paa, tautau mekesuun amu
daan! Pu' ugasan niu sug
dibabaw nu pinggan niu
muka' tasa niu, laak dagid
sug dialemen, mipenu' nu
pingagaw niu puun dig

* **23:24 23:24** Iini piulugan dun ni Isus, petuuden nilan su nga gembabaw palinta, laak su nga metaas palinta, pemilasen nilan.

limbung niu muka' gayak niu.
26 Paa, ya'a pa dig buta Pariseo! Una mu pa ugasay ki seled nu tasa, dayun melimpiu dadema sug dibabawen!”†
27 Laung ni Isus, “Mekelelaatlelaat amu daan, yamu nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' yamu nu nga Pariseo! Paa, tautau amu daan mekesuun! Pu' pitanggi'u amu di ngag lebeng piputi' gupia, kaas sug dibabawen, melengas gupia pegbentayan. Laak sug dialemen, mipenu' tulan muka' nga mimegedu'.
28 Ma'antu damu dema. Sa' sug dibabaw lawas niu, mekesuun amu getaw di pegita'en nu kelaun getaw. Dagid kig dialem nug delendeman niu, mipenu' pembaalbaal muka' ngag limbung.”

Pisuun Pedaan ni Isus su Ginukuman tu nga Tautau Mekesuun
(Lucas 11:47-51)

29 Pidayun gusay ni Isus su talu'en, “Mekelelaatlelaat amu daan, yamu nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' yamu nu nga Pariseo! Paa, tautau amu daan mekesuun! Pu' migbaal amu melengas lebeng tu nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu, muka' peksiba'an dadema niui nga pantiun nu mekesuun getaw.
30 Muka' telu'en niu, ‘Yami kini, sa' pinenggi' misagut nami sia su gendawan kitu nu nga ginepu'ay nami, naa yami, ndi' ami sia mpeduma di kekpatay nilan tu nga pimuunan nu Megbebaya' kia.’
31 Dagid sa' tinalu' niui ma'nia, miangken niu pu' sapu' amu nu nga mimunu' tu nga pimuunan nu Megbebaya' kia!
32 Kaas sa' ma'nia, naa sigi na, tubus niu dayun ki pinggulaula nu nga ginepu'ay niu kia!
33 Paa, yamu pa di nga mamak, sapu' damu dema mamak! Kenduta' mai keliaw niu dun ki ginukuman, belengen amu tug linaw gapuy?
34 Kaas taman talu'u diniu, sugu'en ku diniui nga pemuunan ku dakus nga telisebuten getaw muka' nga mekpetu'un. Dagid sug duma, petain niu. Sug duma pelum, lensangen niu di kurus. Sug duma pa pagid, pembedasen niu diag dialem nga simbaan niu, dayun pengeteden pa niu tu ngag lain lunsud.
35 Kaas iini puunanen, yamu kiin, melabu' tu'u diniu su ginukuman tu kemunu' ditu kelaun getaw pinatay di nda'i sala' nilan, genat dini Abel su nda'i sala'en sampay dini Zacarias, bata' ni Baraquias, su pinatay niu kia ditu

† **23:26 23:26** Su nga Pariseo, pitanggi' ilan ni Isus di pinggan, limpiu su laak dibabawen, pu' su kekesuun nilan, paita'ita' da laak.

Pengedapan tu Megbebaya',
dia gelet nu Me'elig Sugud
muka' su gentudan gilak."
36 Diksu' ni Isus su
talu'en, "Taman talu'u diniu,
melabu' tu'u diniu nga
getaw nemun su ginukuman
tu kelaun kemunu' kitu!"

Su Kepetail ni Isus tu Jerusalem
(Lucas 13:34-35)

37 Laung padun ni Isus,
"Uy, yamu nga getaw
Jerusalem, yamu nga mek-
patay di nga pimuunan
nu Megbebaya', betuun pa
pagid niu su nga sinugu'
diniu nu Megbebaya'! Tat-
apu amu sia ekupay, maa'
nu nga pesuy pegleeman nu
gina'en! Dagid mpauk amu
dun!
38 Kaas belengan tu'u nu
Megbebaya' kig lunsud niu,
dayun pelengan gapuy.
39 Taman talu'u diniu,
genat nandaw, ndi' na
niau puli' maita', sampay
mateng su gendaw metalu'
niu, 'Aa naa, kiin na,
minateng na ki pigwekilan
nu Kaunutan Megbebaya'.
Melengas pepianan iin nu
Megbebaya'.' "

24

Pisuun Pedaan ni Isus su Kegeba' tug Balay Pengedapan tu Megbebaya'
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Naa migawa' si Isus
tu Pengedapan tu Megbe-
baya'. Mendadi, saana-
nen megawa' dia, mikpe-
sempel diniin su nga saku-
pen, tindu' nilan diniin ki
nga mekelengas ginumbe-
layan misakup tu Pengeda-
pan kia.
2 Sumimbag si Isus dinilan,
"Wa'a daan, maita' niu nan-
dawig launanen kini. Dagid
taman talu'u diniu, duuni
gendaw mateng, pia sal-
abuuk batu di kitentudanen,
nda'iduni mesama' dun,
megela' gupia penggeba'ay."

Su Kelegenay muka' Kekpeleget sungu Mbianay nu Kilawan
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

3 Naa pegingkud si Isus
tug dibabaw Bentud nu
nga Gayu Olibo. Men-
dadi minadap diniin su
nga sakupen, ilanilan da,
suminaak nilan diniin, "Naa
sa' mesu'at, Sir, pesuun
mu dinami, nanu ma
mpenggulaula kig launanen
kia? Muka' alanduni tu'usan
dun sa' sungua lumusad
puli', muka' sa' sungu
melengkebig benwa?"
4 Sumimbag si Isus, "Naa,
peglengilam amu, adun
ndi' amu melimbungan nu
getaw.
5 Pu' melaun metua', en-
gkenen nilani gelalu, laung
nilan, 'Naani Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan.'
Bena' melaun getaw melim-
bungan nilan.

6 Muka' pa pagid, duuni
medengeg niu pegbunu'
dia mesempel sampay tu
melayu', laak ndi' amu
melibuleng dun. Pu' subay
mpenggulaula itu, laak
kana' paini kelengkeb nug
benwa.
7 Pu' su sala nasud,
lumumpak daan dig lain
nasud. Su sala peglegedi'an,
lumumpak dig lain pe-
glegedi'an. Muka' mian pa
pagidi meliget gutem, dakus
duuni ngag linug di tibuuk
benwa.
8 Dagid kig launan gem-
penggulaula kia, ma'niin
laak penenggi'an sa'
mekpuun pa megbatik tian
sug libun.

9 "Muka' duun diniui
daapen muka' pegwakil di
nga getaw adun peglegetan
amu muka' petain amu.
Bentaan amu nu kelaun
getaw saba' nu kesakup niu
dinaan.
10 Naa sa' ma'niai mpeng-
gulaula, melaun sakup
tuliud tu kekpetuud ni-
lan. Kaas mektinipuay
ilan, muka' megbanta su
samasakup.
11 Dayun melaun paduni
tautau pimuunan nu Megbe-
baya' metua', melaun getaw
peglimbungan nilan.
12 Menamal dayun sug lim-
bung, bena' melauni ndi' na
mekpinetailay.
13 Dagid adin su getaw
mektigel sampay mengikteb,
iini megawen.
14 Muka' ki Gempia Peten-
day kini mekatag di kesakup
tu Keglekaunutan nu Megbe-
baya', pegukit pa tu tibuuk
lumbang, pu' adun meke-
takesi' dun su kelaun bansa
nu getaw. Tiga'wan, dekag
pa melengkebig benwa."

Su Meliget Kelegenay nu Kilawan
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 Kali' gusay pektalu'
si Isus, "Naa ki gininge-
lanan Mekelemu' muka'
Mekpelaat, su sinulat
dengantu ditu Talu' nu
Megbebaya' nu pimuunanen
si Daniel, naa maita' pa
niu ki Mekelemu' muka'
Mekpelaat kia, paindegen
dia pinaas Pengedapan
tu Megbebaya'." (Naa ki
sinulat kini, subay sebuten
gupia nu megbasa dun!)
16 Maa' laung padun ni
Isus, "Mendadi, sa' metanda'
na dia ki Mekelemu' muka'
Mekpelaat kia, naa su nga
getaw dini Judea, subay
meglaguy tu ngag binentu-
dan.
17 Adin su getaw metaang
dia gatep nug balayen, ndi'
pia melangan suled pa
diag dialem pu' malap tu
pimetangen.
18 Samanen su getaw
metaang ditug binaalanen,
ndi' dadema mpia melangan
muli' pu' engainen pa sia su
melambak suuben.
19 Naa sug libun sa'
metaang dig bedesanen
ki gendaw kiin, mesama
su pegdudu'an pa, aa,
mekelelaatlelaat ilan gupia!
20 Muka' iini penenebiin
niu, ki kelaguy niu kia, ndi'

metaang di timpu metegdaw
atawaka metaang di Gen-
daw Pelali!
21 Pu' ki kelegenay di gen-
daw kiin, nda'idun naig lain
kelegenay mekelepeng dun,
genat ditu kebuat di gek-
leb langit bu' lupa' sampay
nandaw, muka' sampay pa
dema dig binaya' gebii bu'
gendaw.
22 Kaas sa' ndi' engkanan
nu Megbebaya' su kaiben
nu kelegenay kia, nda'idun
na siai mesama' getaw
tetubu', megela' ilan sia
mesapul. Dagid engkanan
pa tu'u nu Megbebaya' su
kaibenen, saba' nu nga
tindu'en sakupen.
23 “Mendadi,” maa' laung
pa ni Isus, “sa' duuni
mektalu' diniu, ‘Bentayay
pa daan niu, kiin na su
Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan!’ atawaka
duuni mektalu', ‘Kia nain!’
naa ndi' amu pekpetuud
dun.
24 Pu' duun pai nga
metua' tautau iini Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
muka' metua' dademai nga
tautau pimuunan nu Meg-
bebaya'. Mekpaita' ilan nga
ginuung muka' mekesalebu'
tu'us, pu' adun megaga nilan
sia peglimbungay pia pa
su tindu' nu Megbebaya'
sakupen.
25 Kaas pekineeg amu gu-
pia, daan ku na pisuun diniu
ki mpenggulaula!
26 “Mesama da sa' duuni
mektalu' diniu, ‘Naa, sug
Bata' nu Kilawan, kitu na,
ditu na limawa'!’ – ndi'
niu laaway. Mesama da sa'
duuni mektalu', ‘Naa, kitu
na, ditu na megeglud!’ – ndi'
niu dadema petuuday.
27 Pu' maa' nu gilat, tekaw
tiaganen sug langit genat
tu dapit silangan mangay
tu sindepan, ma'antu dau
dema, naan kini kig Bata' nu
Kilawan, sa' lumusadu puli'.
28 “Adin sug duu-
nig bangkay dun, ditu
dayun mekpungun su nga
menagit.”

*Ki Kelusad Puli' nug Bata'
nu Kilawan*
*(Marcos 13:24-27; Lucas
21:25-28)*
29 Pidayun gusay ni Isus
su talu'en, laungen, “Men-
dadi, sa' laak mengikteb nai
kelegenay di gendaw kia,
su gendaw, ndi' na tuiag,
muka' sug bulan, ndi' na
dema meglamag. Su ngag
bitun ditug langit, meglabu',
muka' su kelaun mibetang
ditu gawanawan, mekegyug-
egyug.
30 Naa mendadi sa'
menuud naig launanen,
naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, medayag dayun
tug langit ki tu'usu. Dayun
su taman bansa getaw dig
dibabaw lumbang kini,
memektenlis ilan sa' me-
dayag nau nilan tu'u, naan
kini kig Bata' nu Kilawan,
metua'u di gabun, medayag
na su ginuungu, muka'
maita' di tiagu su kelengas
nu metaas pegbaya'u.
31 Mendadi sa' lumusadu,
medengeg dayun ki metikteg

bugyung, muka' sugu'en ku
dayun su nga sesugu'en ku
getaw langit, adun leepen
nilan sug dibabaw lumbang,
pungunen nilan su getaw
pimili' nu Megbebaya' saku-
pen, genat ditu pingikte-
ban benwa ditu dapit silan-
gan sampay ditu tampusan
benwa dapit sindepan."

Su Kengikteb nu Gekleb Langit bu' Lupa', Metu'usan su Kesebangen
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 Laung ni Isus, "Naa,
alap niu titulu'an ki gayu
igera. Sug igera, sa' men-
tubil su panganen dayun
megbegu daun, mesuunan
niu pu' sungu na memedesig
benwa.
33 Naa ma'antu dadema,
sa' maita' na niuig launan
gempenggulaula kini, mesu-
unan niu dadema pu' naan,
sungu nau mateng puli', gi-
tunganen, dia nau bisuan-
gan nug balay.
34 Taman talu'u diniu, ndi'
tagad mematay su nga getaw
tetubu' nemun, megela' pa
menuudig launanen kini.
35 Pu' su gekleb langit bu'
lupa', megela' da mbeleng.
Laak dagid ki pektelu'en ku
kini, nda'i kebelengen.

Ki Kelusad Puli' ni Isus, nda'iduni Mekesuun dun
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

36 "Laak dagid ki gem-
penggulaula kiin, nda'iduni
getaw mekesuun dun, sa'
ta' endaway dun atawaka
ta' urasay dun. Pia pa
su nga sesugu'en nu Meg-
bebaya' ditu gekbus langit
sampay naan, kig Bata'en,
nda'i mekesuun dun, subay
su laak Gama'u.
37 Pu' ki kelusadu puli',
naan kini kig Bata' nu Ki-
lawan, iini samanen, su
mipenggulaula ditu timpu ni
Noe.
38 Di gendaw kitu minaan
su getaw, mininum ilan,
migbela'i ilan, sampay da
dun di gendaw nu keseled ni
nga Noe tug butuk.
39 Pu' nda' dig delendeman
nilan su sungu mpeng-
gulaula, kaas mikpuun
sug Bagyu Lampap, dayun
mitekawan melemesi kelaun
getaw kitu. Mendadi, naan
kini kig Bata' nu Kilawan,
ma'antu dadema ki kelusadu
puli'.
40 Sa' matengu, duunig
dua' tawan laki pekpengim-
baal dig lupa', elapen su sala
tawan, mbilin dayun su sala
tawan.
41 Duun pa pagidig dua'
tawan libun peglegaling.
Tekaw elapen su sala tawan,
bilinen sug dumanen.
42 Kaas pegenduk amu,
sa'itada pektalenten amu,
pu' nda' niu mesuunay sa'
ta' endaway dun ki ketua'
puli' nu Kaunutan niu.
43 Muka' pegdelendem
niu pa pagidi gapu' balay.
Sa' pinenggi' mesuunan
pedaan nu gapu' balay su
kedateng nu getaw malap
sia di pimetangen, ndi' ba
megenduk, adun ndi' sia
mbegdakan sug dending nug
balayen?

44 Mendadi naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, lumusadu
puli' di guras kana' niu pede-
tengen. Kaas pengandam
amu gusay.

Su Meseligan Sesugu'en
muka' su kana' Meseligan
(Lucas 12:41-48)

45 "Mendadi," laung ni
Isus, "adin su sesugu'en
meseligan muka' telise-
buten, iin dayuni pebia'en
nu gegalenen tu nga sama
sesugu'enen, iini mekilas
tu gaan nilan sa' matengi
kegilas dun.
46 Sa' mateng su gegale-
nen muka' iini medetenga-
nen, petuuden nu sesugu'en
su sinugu' diniin, naa leliа-
gen su sesugu'en kia!
47 Talu'u diniu tu'u, sa'
ma'nia, pegwakil dayun nu
gegalenen diniin su kelau-
nan pimetangen.
48 Dagid sa' medupangi
sesugu'en kia, dialem delen-
demanen, 'Aa, su gegalen
ku, maiben pa dateng,'
49 kaas pesaitanen su nga
sama sesugu'enen muka'
meksidalu maan, meginum,
dakus megbebulek, naa
sa' ma'nia, ta' ma dayuni
mpenggulaula?
50 Duuni gendaw metekaw
muli' su gegalenen di guras
nda'en pedetengay.
51 Mendadi, silutan dayun
nu gegalenen ki sesugu'enen
kia, dayun pedumaay tu
nga tautau mekesuun,
bena' mengaduy, lamugen
mengkiget di ngisinen."

25

Su Sambingay mekatag di
Sepulu' Tawan Delaga

1 Kali' gusay pektalu' si
Isus, "Mendadi ki gendaw
kiin sa' meglekaunutan
na tu'u su Megbebaya',
ma'nini'ig bianen. Pe-
nenggi'an dunig bela'i. Naa
duuni sepulu' tawan delaga
minalap sulu' nilan, pu'
minangay ilan sumungkak
tu menginsawa.
2 Naa lima tawan di ngag
delaga kia, telisebuten ilan.
Kig lima tawan pelum kia,
bengu'bengu'en ilan.
3 Mendadi bena' mipanaw
ilan, kig lima tawan kia
bengu'bengu'en, nda'idunig
lana giwit nilan pengandam
nilan sia di nga sulu' nilan
kia.
4 Dagid kig lima tawan kia
telisebuten, miguit ilan be-
tangan mipenu' lana.
5 Naa bena' dia nailan
tanda' sungkakan nilan dun,
saba' milangan su mengin-
sawa, tulugeni ngag delaga
kini, muka' miktulug ilan
tu'u.
6 "Mendadi bena' tenga'
gebii na," maa' laung padun
ni Isus, "duuni miktawag,
'Uy, kia na su menginsawa!
Sungkak na niu ganam!'
7 Migela' dayun metanudi
ngag delaga kini, tinutudan
nilan dayuni nga sulu' nilan.
8 Laung ni ngag
bengu'bengu'en delaga kia
dia nga telisebuten, 'Naa,
bata' begayay niu ami dig
lana niu kiin, pu' pekpaleng
nai sulu' nami kini.'

9 ‘Baa,’ simbag ni nga
telisebuten delaga kia,
‘mbuus ndi' metukid dinita,
launan ta. Melengas angay
amu ditu mendagang lana,
saluy amu ditu.’
10 Minangay dayun
sumaluy lana su ngag
bengu'bengu'en delaga.
Laak nda' ilan tagad dateng
puli', minateng na tu'u
ki menginsawa. Lemen
laak minateng dia, sumiled
dayun dia pemeli'ian su
menginsawa, kampu' su
ngag lima tawan delaga
kia, ki mikandam na kia.
Tinakep dayun sug bisuan-
gan.
11 “Naa sa' ma'antu, sug
lima tawan pelum, nda'
maiben, minateng dailan
dema. Kali' ilan peksabi,
‘Uu Sir, kelelaat puka'ay mu
ami!’
12 Dagid sumimbag su
menginsawa, ‘Baa, yamu
kiin, ndi'u amu mailala.’ ”
13 Mendadi diksu' ni Isus
su talu'en, “Sa' ma'antu,
yamu dema, pegenduk amu
lelayun, pu' nda' niu mesu-
unay su gendaw sampay su
gurasen.

Su Sambingay mekatag di Telu Tawan Sesugu'en
(Lucas 19:11-27)

14 “Naa mendadi,” laung
ni Isus, “ki gendaw kiin
sa' meglekaunutan na tu'u
su Megbebaya', sala pa
penenggi'an dun ki getaw
mipanaw di melayu'. Men-
dadi, selian nda' pa panawi
getaw kini, pinsabineni
nga sesugu'enen, pisaligen
dayun dinilan su gimunen.
15 Diadia pigwekilanen
kwarta, pilepengen tu
tinawan nu piseliganen kia.
Su sala tawan, pigwekilanen
lima ngibu. Su sala tawan
pelum, dua' ngibu. Dayun su
sala pelum, sengibu da laak.
Naa bena' migela'en pesalig
dia nga sesugu'enen su
gimunen, mipanaw dayuni
gegalen nilan kia.
16 “Naa bena' mipalus su
gegalen nilan kia,” maa'
laung ni Isus, “naa ki
sesugu'en kia pigwekilan
lima ngibu, mipanaw dayun,
pinelapi'en su kwarta pig-
wakil diniin. Midugangan
dayun lima ngibu pa pelum,
su tubu'en.
17 Naa ki sesugu'en kia pig-
wekilan dua' ngibu, ma'antu
dadema, kaas sug daniin,
mitubu' dadema, dua' ngibu.
18 Dagid ki pigwekilan
laak sengibu kini, minan-
gay megengkul diag lupa',
dayunen laak lebengay diag
dialem lupa' ki pigwakil
diniin nu gegalenen.
19 “Naa bena' miniben, ki
gegalen nu nga sesugu'en
kia, minuli' na pelum,
piningilanen ilan dayun.
20 Bena' miningil, minadap
diniin su sesugu'en kia su
pigwekilanen lima ngibu,
dayunen tulunay dia gegale-
nen lima ngibu, kampu' nu
tubu'en. Kali' pektalu', ‘Naa
Sir, lima ngibui pigwakil mu
dinaan, kini pa pagidig lima
ngibu, tubu'en.’

21 ‘Aa naa, melengas!’
laung nu gegalenen. ‘Gem-
piaa sesugu'en, meseligan
ka! Naa kagina meseligan
ka megbaya' di maika',
pebaya'u dini'a melaun.
Naa, seleda pa dinig dialem,
pedumanan ku ya'a dig
leliagu!’ ”
22 Laung pa ni Isus, “Men-
dadi, suminukli madap tu
gegalen su sesugu'en kia pig-
wekilan dua' ngibu, kali'
pektalu', ‘Sir, naan dadema,
dua' ngibui pibaya' mu di-
naan. Naa, kini paig dua'
ngibu pagid, tubu'en.’
23 ‘Aa naa, melengas!’
laung nu gegalenen. ‘Gem-
piaa sesugu'en, meseligan
ka! Naa, kagina meseligan
ka megbaya' di maika',
pebaya'u dini'a melaun.
Naa, seleda pa dinig dialem,
pedumanan ku ya'a dig
leliagu!’
24 “Laak dagid bena' mi-
nadap tu gegalen ki pig-
wekilan kia laak sengibu,
kali' pektalu', ‘Sir, misuunan
ku pu' metegasig betad mu,
geniin mu su nda' mu pem-
ulanay, pentegu'en mu pa
pagid dig lulu mu su nda' mu
dadema peliday.
25 Kagina ma'antu, min-
deku, kaas ki kwarta mu kia,
gigludu diag dialem lupa'.
Naa, kini da gusay su kwarta
mu.’
26 ‘Paa,’ simbag nu gegale-
nen, ‘melaata sesugu'en,
melela'a pa pagid! Misu-
unan mu ba pu' geniin ku
su nda'u pemulanay, dakus
pentegu'en ku su nda'u
dadema peliday?
27 Naa sa' ma'antu, ki
kwartau kiin, mauma pelum
nda' mu betangay dig
bangku', adun medawatu sia
puli' sa' mekauli'u, kampu'
nu tubu'en?
28 Naa, awi' niu diniin
ki sengibu kiin, begay niu
di sala tawan kiin sepulu'
ngibuig daniin.
29 Pu' adin su getaw du-
unig daniin, begayan pa
padun, sampay melaunig
daniin.* Adin pelumi getaw
nda'idunig daniin, laak ui'en
diniin su maika' sia daniin.
30 Mendadi ki getaw kini
ndi' metau sugu'en, piglak
niu tug liu, ditu medelem.
Ditu dayun mengaduy,
lamug mengkiget di ngisi-
nen.’ ”

Su Tampusan Ginukuman nu Megbebaya' di Tiba'an Getaw

31 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Mendadi naan, kig
Bata' nu Kilawan, metua'u
tu'u puli', medayag na su
kelengas nu pegbaya'u, du-
mau sug lumaun sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit.
Dayun sa' metua'u, mingkud
nau tu'u meglegadi'.
32 Dayun sa' mekaingkudu,
ki kelaun bansa nu kilawan,
pungunen na ditu gedapan
ku. Dayun ku ilan pekpainay
dua' penunan, maa' nug be-
tad nu megingat karniru,

* **25:29 25:29** Sa'itada melaun pa gusayi pesalig di meseligan getaw kia.

pekpainenen su nga karniru
muka' kanding.
33 Ki nga mekesuun getaw,
painen ku di dapit lintuu. Ki
nga melimbung getaw dema,
dig bibangu.
34 Mendadi naan, ki Gadi',
telu'an ku dayun ki nga
getaw kia diag lintuu, ‘Naa
ma, dini namu, yamu nga
pipianan nu Gama'u! Dini
amu, pu' petenged na tu'u
diniu su Keglekaunutan nu
Megbebaya', ki pitenged na
daan diniu, su nda' pa
mbaali gekleb langit bu'
lupa'.
35 Pu' sa' migutemu, bi-
gayan ma niau gaan. Sa' ki-
wawu, pi'inum ma niau. Sa'
genatu di melayu', pinemba'
ma niau.
36 Sa' kulangi penepeten
ku, bigayan niau penepeten
ku. Sa' migladuu, tinagikul
niau. Sa' mipirisuu, bintaw
ma niau.’
37 Dayun sumbag su nga
mekesuun getaw kia, ‘Aba,
Kaunutan, nda'a nami main-
san pa'aanay sa' migutema,
dakus nda'a nami dadema
painumay sa' kiwawa!
38 Nda'a nami dadema
mainsan penemba'ay sa'
genata di melayu', dakus
nda'a nami mainsan be-
gayay penepeten mu sa'
kulangi penepeten mu!
39 Muka' nda'a nami
mainsan bentaway, sa'
mibianan mui migladua
atawaka mipirisua!’
40 Naa sa' ma'antu,” maa'
laung padun ni Isus, “naan
kini, ki Gadi', sembagen ku
ilan, ‘Taman talu'u diniu,
adin su tampusan gembaba'
mimated dinaan kini giban-
gan niu, naa kana' laak
iini gibangan niu, pu' naan,
gibangan niau dadema!’
41 “Mendadi,” maa' laung
padun ni Isus, “ki nga getaw
dia dapit bibangu, telu'en ku
pelum dinilan, ‘Naa pelayu'
amu dinaan, yamu nu nga
inukum nu Megbebaya'! Di-
tuun amu angay linaw ga-
puy ndi' na mpaleng, ki
miandam ditu Palin muka'
tu nga sesugu'enen getaw
langit!
42 Pu' sa' migutemu, nda'
ma niau pa'aanay. Sa' ki-
wawu, nda' ma niau painu-
may.
43 Sa' genatu di melayu',
nda' ma niau penemba'ay.
Sa' kulangi penepeten ku,
nda' niau begayay. Sa'
migladuu dakus mipirisuu,
nda' ma niau bentaway.’
44 Dayun sumbag su
nga getaw diag bibangu,
‘Aba, uu Kaunutan, nda'a
ma nami mainsan maita'
mibianan mu migutema,
sa' kiwawa, sa' genata
di melayu', sa' kulangi
penepeten mu, sa' migladua
atawaka mipirisua, dayun
ndai' gabang nami dini'a!’
45 Mendadi, sembagen ku
ilan dayun, ‘Taman talu'u
diniu, adin su tampusan
gembaba' sakupu kini nda'
niu pegebangay, naa kana'
laak iini nda' niu pegeban-
gay, pia naan, nda' dadema
niau pegebangay.’
46 Mendadi, ki nga getaw
dig bibangu, pebundasen

ilan dayun tu ginukuman
nda'i tamanen. Ki nga meke-
suun getaw pelum, ditu ilan
dayun pebundasay ketubu'
nda'i tamanen."

26

*Su Sabut nu Getaw Bine-
saan si Isus
(Marcos 14:1-2; Lucas
22:1-2; Juan 11:45-53)*

1 Naa bena' mideksu'en su
kelaun tinitulu'en kia, mik-
talu' si Isus tu nga sakupen,
2 "Naa misuunan niu pu'
dua' gebii pa mektelipuun
sug Lumpuk tug Liniusan.
Mendadi sa' mektelipuun
na, naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, pegwakilu ditu
getaw, adun lensangenu
nilan di kurus."
3 Mendadi ki nga
kaunutan nug belian muka'
ki ngag duma kaunutan nu
getaw Judea, mikpungun
ilan tug balay nu Tampusan
Metaas Belian, si Caifas.
4 Pu' iini peksebutsebutan
nilan, ki kedaap nilan dini
Isus, pu' adun pepatay nilan
iin. Laak pigunguban nilan,
5 laung nilan, "Ndi'
mesu'at metaang dig
Lumpuk, pu' buus men-
limuuk su nga getaw."

*Binunagan Pagemut si
Isus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-
8)*

6 Naa si Isus, sinegayen
ditu pelum Betania, ing-
gat maan diag balay ni Si-
mon, su getaw kiin minayan
megladu mekesalebu' nuka.
7 Bena' saanan ni Isus
maan, duuni minadap diniin
libun peguit bata' bandi
gemputi', mipenu' pagemut,
melaga' gupia. Mendadi
bena' mikpesempel dini Isus
sug libun, binunagen dayun
di gulu ni Isus.
8 Dagid dekag minita' nu
nga sakup ni Isus, milaati
ginaa nilan dun, laung nilan,
"Baa, mauma dema ki page-
mut kia, pikula'ula'an laak?
9 Iin siai melengas, pik-
saluy sia, mabu' malin pa sia
melaun, dayun begay tu nga
pubri su galinen!"
10 Dagid misuunan ni Isus
su pektelu'en nu nga saku-
pen kia, kaas miktalu' dini-
lan, "Mauma libulengen ma
niuig libun kini? Ki pingg-
ulaulanen dinaan, melengas.
11 Su pubri, lelayun niu
mpungun megbenwa. Naan
dagid, kana' nau maiben du-
muma diniu dini.
12 Naa ki pinggulaula nug
libun kini, ma'ananen, pigu-
piananen pedaanig lawasu
di kelebeng sungu dinaan.
13 Mendadi taman talu'u
diniu, pia adin pegukit
su Gempia Petenday dinig
dibabaw lumbang, naa
mpeduma dun dadema
pegukit ki pinggulaula nig
libun kini, pu' adun ndi' iin
melingawan."

*Miksabut si Judas Tumipu
dini Isus
(Marcos 14:10-11; Lucas
22:3-6)*

14 Mendadi kini si Judas
Iscariote, sala tawan di nga
sepulu' bu' dua' peneligan

ni Isus, linaawanen su nga
kaunutan nug belian nu
getaw Judea.
15 Suminaak si Judas dini-
lan, “Mendadi si Isus kiin,
sa' tipuun ku diniu, alan-
dun mai begay niu dinaan?”
Mendadi ki ngag belian kini,
binilang nilan dayuni telu
pulu' laad siin pelata, tinu-
lun nilan dayun dini Judas.
16 Kaas genat nitu, si Judas
kini, piksu'atsu'aten dayuni
sikawen tumipu dini Isus.

*Minaan si nga Isus Lebun-
gan Gindan tug Liniusan*
*(Marcos 14:12-21; Lucas
22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)*
17 Mendadi, bena' mi-
nateng sug bekna gendawan
nug Lumpuk di Pan nda'
Petulinay, minadap dini Isus
su nga sakupen, suminaak
ilan diniin, “Sir, kig Lebun-
gan ta tug Liniusan, adin mu
ami paulingelay?”
18 Kali' sembag si Isus,
“Bundas amu ditu syudad.
Sa' mateng amu ditu, laaway
niu si Uan kia. Naa sa'
mateng amu ditu niin, talu'
niu dayun diniin, ‘Naa,
pimuun nu Mekpetu'un,
laungen, Sungu na metek-
taki sesa'u. Kaas dini nami
maan Lebungan nami tug
Liniusan, yami nu nga
sakupu, dinig balay mu.’ ”
19 Pituud dayun nu nga
sakup ni Isus su sinugu'anen
dinilan kia. Pigulingel nilan
dayun sug Lebungan nilan
tug Liniusan.
20 Naa bena' misindepi
gendaw, mingingkud maan
si nga Isus, ilan nu nga
sepulu' bu' dua' tawan saku-
pen.
21 Mendadi, bena' pekaan
nailan, kali' pektalu' si
Isus dinilan, “Taman talu'u
diniu, ki sala tawan diniu,
mektipu dinaan.”
22 Milibuleng dayun su nga
sakup ni Isus. Miglimbus-
limbus ilan sumaak diniin,
“Asa uu Kaunutan, kana'
da sia naani pektelu'en mu
kiin?”
23 Sumimbag si Isus, “Sala
tawan lai suminalu gupia di-
naan kini, iini tumipu di-
naan.
24 Pu' naan kini, kig Bata'
nu Kilawan, mbinasau tu'u,
maa' dadema nu misulat
pedaan ditu Talu' nu Meg-
bebaya'. Laak dagid pia
ma'antu, ki getaw mektipu
dinaan, kig Bata' nu Ki-
lawan, mekelelaatlelaat gu-
pia! Tumu' pa nda' na sia
pegigetawi getaw kiin!”
25 Kini si Judas, su mek-
tipu kia dini Isus, suminaak
dayun diniin, “Asa Sir, kana'
dema tu'u naan?”
“Ma'nia da, ya'ai miktalu'
dun,” simbag ni Isus.

*Sug Lebungan Gindan tu
Kepatay ni Isus*
*(Marcos 14:22-26; Lucas
22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)*
26 Mendadi bena' maan
ilan, minalap si Isus pan,
mikpaladpalad dayun tu
Megbebaya'. Pimetanen
dayun su pan, dayunen
pentulunay dia nga peneli-
ganen. Kali' pektalu', “Naa,
alap amu dun ini, aan niu.
Kini sug lawasu.”

27 Minalap pelum si Isus
sala tasa penginumen. Bena'
mikpaladpalad na puli' tu
Megbebaya', dayunen tulu-
nay dia nga sakupen ki tasa
kini. Kali' pagid pektalu'
dinilan, “Naa, inum amu
dun ini, launan niu.
28 Kini sug dugu'u, ki
mekigis na, adun mpedasun
su sala' nu melaun getaw.
Kig dugu'uig bian nug begu
pasad nu Megbebaya'.
29 Mendadi, taman talu'u
diniu, genat nandaw, ndi'
nau puli' minum di peng-
inumen kini, sampay da
dun mateng su gendaw
meglekaunutan na tu'u
su Gama'u. Dekag paita
pegdengan minum dig begu
ginis penginumen ditu
Keglekaunutanen.”
30 Naa bena' mitubus si
nga Isus maan Lebungan ni-
lan, migbebat ilan kegenal
tu Megbebaya', dayun ilan
menggua' dia, tumiwad ilan
tug Bentud nu nga Gayu
Olibo.

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Mendadi, kali' pektalu'
si Isus tu nga peneliga-
nen, “Yamu kini, mbuus
laak gebii kini, megela' amu
tuliud dinaan. Pu' iini misu-
lat ditu Talu' nu Megbe-
baya', ‘Miktalu' su Megbe-
baya', petain ku ki megingat
tu karniru, dayun mesigwag
su nga karniru pegingate-
nen.’ ”
32 Maa' laung pa ni
Isus, “Dagid bena' genatu
petubu'ay puli', megunau
diniu ditu Galilea.”
33 Miktalu' si Pedro, “Aba,
Sir, pia teliudan ka nu
nga kelaun dumau, naan
kini, ndi' nau gusay tuliud
dini'a!”
34 “Taman talu'u dini'a,”
laung ni Isus, “dekag pasi'
peguni su manuk gebii kini,
metelu deksu'a na memalaw
pu' kana' mau mailala.”
35 Dagid miktalu' si Pedro,
“Pia mekenduta', saliunun-
gan ku ya'a, ndi'u da lai
pemelaun pu' kana'u ya'a
mailala!”
Muka' su kelaun sakup ni
Isus, ma'nia dademai pen-
telu'en nilan.

Milegenan si Isus saanan Menenabi tu Getsemane
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Naa minundas si
Isus tu pegimulanan gayu
piningalan dun Getsemane,
ilan nu nga sakupen. Bena'
minateng ilan dia, kali'
pektalu' si Isus dia nga
sakupen, “Naa pegingkud
amu deli' dini, pu' mundas
pau dia gunaan, menenabi
pau dia.”
37 Dayun iwiten dumanen
si Pedro muka' sug dua'
tawan kiin bata' ni Sebedeo.
Mendadi bena' melayu'layu'
nailan diag duma nilan,
milegenan pati' si Isus,
didua'ani ginaanen.
38 Laungen dayun dia telu
tawan dumanen, “Milege-
nanu ini, mibegatanu dun
pati', ma'niin na petayan ku
ini. Kaas dini damu dun

deli', dumanay niau megen-
duk.”
39 Minundas kemaika'
dia gunaan si Isus, dayun
miglaub dig lupa', kali'
penenabi, “Uu Ama'u, sa'
sia mesu'at dini'a, ki tasa
mipenu' nug lesayan ku
sunguu na inumay, naa
peliaw sia dinaan, adun
ndi'u na mainum! Laak
dagid, Ama', sug dani'a
mauya'an, iini penuuden,
kana' nug danaan.”

40 Naa sa' ma'nia, pin-
uli'an ni Isus su telu tawan
sakupen kia. Midetenga-
nen, tinulug ilan. Sinabi
dayun ni Isus si Pedro, laun-
gen, “Ta' itu, masi' nda'
na niau megaga dumanay
megenduk, pia laak sauras?
41 Baa,” laung ni Isus,
“peglengilam amu muka'
penenabi amu daan, adun
ndi' amu mpenulay. Pu'
dig delendeman niu, gangut
niu sia mekpetuud amu tu
mauya'an nu Megbebaya'.
Dagid su kekilawan niu,
melubay, ndi' mekpetuud
dun.”

42 Mipanaw na puli' si Isus,
minenabi na puli', laun-
gen, “Uu Ama'u, sa' ndi'
mesu'at peliaw dinaan ki
tasa mipenu' nug lesayan
ku kini subay inumen ku,
naa ma'antu da, sengu'en ku
kig dani'a laak delendeman
kia.”
43 Mendadi, kali'en puli'ay
pelum su nga peneliganen,
iin da gusayi mitaanganen,
tinulug ilan pelum, pu' ndi'
nilan metigeli tulug nilan.

44 Naa sa' ma'antu, mi-
panaw na puli' si Isus, mi-
nenabi di ketelu deksu'en,
miksama da gusayi kenen-
abinen.
45 Dayunen puli'ay pelum
su nga sakupen kia, kali'
pektalu' dinilan, “Ta' ma,
tinulug pamu gusay, milali
amu? Naa ma, mitektak
na su sesa'! Mendadi naan
kini, kig Bata' nu Kilawan,
pegwakil nau tu'u tu peg-
baya' nga kana' megbasa tu
Megbebaya'.
46 Kaas pegbuat amu,
mpanaw naita. Bentayay
pa daan niu, kiin na tu'u ki
tumipu dinaan!”

Su Kedaap dini Isus
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Mendadi nda' pa
medeksu' mektalu' si Isus,
misebang si Judas, ki sala
tawan kiin di sepulu' bu'
dua' peneligan ni Isus.
Melaun gupia getaw tu-
mindug dini Judas kini,
peguit ilan badung muka'
bentul, sinugu' ilan nu nga
kaunutan nug belian muka'
sug duma kaunutan nu
getaw Judea.
48 Naa si Judas, ki tumipu
dini Isus, duuni tu'us gan-
dang bigayen di ngag duma-
nen kia, pu' tinalu'en dini-
lan, “Adin su getaw elekan
ku, iinen na su penengaun
niu. Daap niu dayun!”
49 Mendadi kini si Judas,
tuminuun dayun madap dini
Isus. Kali' pektalu', “Uu
Sir, gempia dai ginaa mu!”
Dunut ilekanen si Isus.

50 Laung ni Isus, “Naa,
Sambat, kig baalen mu, baal
mu ganam!”

Mikpesempel ilan dini
Isus, dinaap nilan dayun.

51 Naa sala tawan duma
ni Isus, migbakut badungen,
dayunen tigbasayi gulipen
nu Tampusan Metaas Belian
nu getaw Judea, miseksipi
sedibaluy telinganen.

52 Dagid laung ni Isus,
“Baa, guma' muig badung
mu kiin. Pu' adini getaw
memunu'an, bunu' dademai
palas nu kepetayanen.

53 Kedua'en, nda' mu
masi' mesuunay pu'
mesu'atu mekpaingabang
ditu Gama'u, duun dayuni
petua'enen sesugu'enen
getaw langit, kana' da dun
santa' laksa', adun sumugut
dinaan?

54 Laak dagid sa' pinenggi'
ma'niai mpenggulaula, naa
kenduta' mai kenuud nu
sinulat ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya' pu' ma'nini
tu'ui mpenggulaula?”

55 Miktalu' dayun si Isus
dia nga melaun getaw
kia, “Naa, tulisan bau,
kambat amu meguit badung
muka' bentul sa' daapen
niau? Asa gendawgendaw,
migingkudu dia Pengedapan
tu Megbebaya', mikpetu'unu
dia, laak nda' niau daapay.

56 Laak dagid kini, subay
mpenggulaula daan, adun
menuud su sinulat dengantu
nu nga pimuunan nu Megbe-
baya' ditu Talu'en.”

Naa sa' ma'nia, bilengan
dayun si Isus nu nga saku-
pen, mimeglaguy ilan, lau-
nan nilan.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Naa sa' ma'antu, inagak
si Isus nu nga migdaap
diniin ditug balay nu
Tampusan Metaas Belian
nu getaw Judea, si Caifas.
Mipungun dia su nga
mekpetu'un di Palinta nu
Megbebaya' muka' su nga
kaunutan nu getaw Judea.

58 Naa si Pedro, miglen-
dug dadema di melayu'layu',
gikteb laak diag lenu'an nug
balay kia. Bena' minateng
dia, luminamug dayun si Pe-
dro di nga megingat pemeg-
ingkud dia, adun mesuuna-
nen sa' ta'i mpenggulaula.

59 Mendadi ki nga
kaunutan nug belian kia
dakus ki tibuuk Pikumpun-
gan nu Metaas Gukum nu
getaw Judea, minengaw
ilan sia pembaalbaal takesi'
mekatag dini Isus, pu' adun
maukuman iin petain.

60 Laak dagid pia melaun
minadap dinilan menakesi'
tu pimbaal dini Isus, mibu-
lugan laak su nga kaunutan
kia menengaw gempia dan-
gat nilan diniin. Tiga'wan,
migindeg di gedapanig dua'
tawan,

61 kali' ilan pektalu', “Naa
ki getaw kini, tinalu'en, ‘Ki
Pengedapan daw tu Megbe-
baya', megagau da geba'ay.
Dayun gikteb telu endaw,
baalen ku puli'.’ ”

62 Mendadi, migindeg
na su Tampusan Metaas
Belian kia. Sinaakanen
dayun si Isus, laungen, “Naa,
nda'idun bai sembag mu di
tinakesi' ni nga getaw kini
mekatag dini'a?”
63 Dagid nda' sembag si
Isus. Kali' pektalu' su Tam-
pusan Metaas Belian, “Men-
dadi, pesepaan ku ya'a, sem-
bayan ku su Megbebaya'
nda'i gumulen, pemantek
mu na dinami, ya'a ba tu'u
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, kig Bata' nu
Megbebaya'?”

64 Sumimbag si Isus,
“Naa, ma'nia da, ya'ai
miktalu' dun. Dagid taman
talu'u diniu, duuni gendaw
mateng, naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, maita'
niau, pegingkudu tu'u ditu
dapit lintu nu Tampusan
Ginuungan! Dakus maita'
niau, lumusadu puli' dinig
lumbang kini, metua'u di
gabun dia gawanawan!”

65 Naa, apelai. Ki Tam-
pusan Metaas Belian kini,
kali'en medengeg pilepeng
ni Isus sug lawasen tu Meg-
bebaya', lingetan dini Isus
sug Belian. Giditen su
penepetenen, kali' pektalu',
“Paa, piksudi'anen su Meg-
bebaya'! Ndi' ta na kambat
dugangan su takesi'! Pu' mi-
dengeg na niu ki keksudi'en
tu Megbebaya'!
66 Mendadi, alanduni kitab
niu dun?”

Simbag nu nga gukum,
“Bantang na petain.”

67 Sa' ma'nia, pindula'an
nilan ki mulu' ni Isus,
dayun nilan denegay. Duun
pa pagidi tuminampaling
diniin,
68 kali' ilan pektalu', “Naa,
sa' sia metuud pu' ya'a su
Tindu' daw nu Megbebaya'
Meglekaunutan, suunan ka,
atuk mu sa' taway dun di-
namii mikpesait dini'a!”

Mimalaw dini Isus si Pedro
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Naa si Pedro, pegingkud
diag liu, diag lenu'an nu pen-
gukuman. Mendadi, duuni
sala tawan delaga, sesugu'en
nu Tampusan Metaas Belian
nu getaw Judea, mikpesem-
pel dini Pedro, kali' pek-
talu', “Uy, ya'a kiin, dumaa
pagid ni getaw Galilea kiin,
si Isus.”
70 Dagid mimalaw si Pe-
dro di gedapan nu melaun
getaw mipungun dia. “Baa,”
laungen, “ki telu'en mu kiin,
ndi'u lai mesabut.”
71 Migawa' dayun dia si
Pedro. Bena' dia na mesem-
pel dig bisuangan, minita'
na pelum ni sala delaga,
sesugu'en dadema. Laung
nug delaga dia nga getaw
pegindeg dia, “Ki getaw kini,
duma ma nu getaw Nazaret
kiin, si Isus.”
72 Laak dagid mimalaw na
puli' si Pedro, kali' pektalu',
“Baa, bisan saak tug diwata,
telu'en ku diniui metuud, ki
getaw kiin, ndi'u mailala!”
73 Naa bena' nda' maiben,
su nga getaw pemegindeg

dia, miktalu' ilan pelum dini
Pedro, “Naa ya'a, minget du-
maa lai nilan, pu' mitu'usan
ma nami dia pikebitan mu!”
74 Dagid mingadugu' tanan
si Pedro, laungen, “Apelii
lai! Ndi'u dema tu'u mailalai
getaw kiin!”
Iin demai keguni manuk.
75 Milabu' dayun dig
delendeman ni Pedro su
tinalu' kiin ni Isus, laungen,
“Dekag pasi' peguni su
manuk, metelu deksu'a na
memalaw pu' kana' mau
mailala.” Gumiwa' dayun
dia si Pedro, lilugutan dayun
mengaduy.

27

Pigwakil dini Pilato si Isus
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Naa bena' puti' delagay
na, ki nga kelaun kaunutan
nug belian muka' su ngag
duma kaunutan nu getaw
Judea, miksabutsabut ilan
dig bian nilan mekpatay dini
Isus.
2 Bena' mitubus ilan
meksabutsabut, pibalud
nilan si Isus, dayun nilan
egakay ditu ni Pilato, su
gubirnadur tindu' nu nga
getaw Roma, pigwakil nilan
dayun diniin si Isus.

Su Kepatay ni Judas
(Pinggulaula 1:18-19)

3 Naa kini si Judas, su tu-
minipu dini Isus kiin, bena'
misuunanen pu' inukuman
si Isus laga' na ginaanen,
migbiksu' dun. Sa' ma'nia,
minangay ditu Pengedapan
tu Megbebaya', dayun ki telu
pulu' laad siin pelata kiin,
inuli'en ditu nga kaunutan
nug belian kampu' nu ngag
duma kaunutan.
4 Kali' pektalu' si Judas,
“Masi' mikesala'u, pu' ki
getaw nda'i sala'en, mis-
aba'u ukuman laga' na gi-
naanen!”
“Naa, tinibaba' mu la'a!”
simbag nu nga kaunutan kia.
“Yami, nda'ig labet nami
dun.”
5 Tinikpu' dayun ni Ju-
dasi kwarta kia dia saleg
nu Pengedapan, migawa'
dayun dia. Minangay
dayun megeget si Judas,
miksilengek.
6 Naa su kepalus ni Judas,
pingimud nu nga kaunutan
nug belian ki kwarta kia
tinikpu' ni Judas dia saleg.
“Naa kini,” laung nilan, “bi-
nandu ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya' sa' melamug
di gemutan di Pengedapan
tu Megbebaya', pu' tindan di
kebinasa di getaw.”
7 Sa' ma'nia, migyagayaga
ilan, iin dayuni pidelendem
nilan, duunig lupa' seluyen
nilan, lupa' nu mendiun
gulen, pu' baalen nilan
kelebengan di ngag lain
getaw, sa'itada su kana'
dangen dia Jerusalem.
8 Kaas sampay nemun, kig
lupa' kia, piningalan dun nu
getaw, “Lupa' nu Kegbinasa
di Getaw.”
9 Naa sa' misaluyig lupa'
kia, iin nai kebianen, min-
uud su sinulat dengantu nu
pimuunan nu Megbebaya' si
Jeremias ditu Talu'en, laun-
gen, “Inalap nilan ki telu

pulu' laad siin pelata, su
pilega'an nu getaw Israel
diniin,
10 dayun iinig bayad ni-
lan tug lupa' nu mendiun
gulen, maa' dadema nu sin-
ugu' nu Kaunutan Megbe-
baya' dinaan."

Sinaakan ni Pilato si Isus
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Naa mendadi, minadap
si Isus ditu ni Gubirnadur Pi-
lato kia, dayun sinaakanen.
Suminaak si Pilato dini Isus,
"Naa, metuud ba, ya'a su
gadi' nu getaw Judea?"
Kali' sembag si Isus, "Ya'a
mai miktalu' dun."
12 Melaun dayun inaleg nu
nga kaunutan nug belian
muka' nug duma kaunutan
nu getaw Judea dini Isus.
Laak dagid nda' gusay sem-
bag si Isus tu kelaun dangat
nilan diniin.
13 Sinaak pelum ni Pi-
lato dini Isus, "Nda' mu ba
medengegi melaun dangat
nilan kini dini'a?"
14 Laak dagid nda' gusay
sembagay ni Isus ki ke-
laun dinangat kia. Mipati'
mesebu'ay dun su gubir-
nadur kia.

Inukuman na Tu'u Petain si Isus
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39–19:16)

15 Naa tauntaun, metaang
dig Lumpuk kiin nu getaw
Judea gindan tug Liniusan,
duunig betad nu gubir-
nadur, beluyeneni sala
tawan pinikutan, adini
ubugen diniin nu melaun
getaw.
16 Naa su taun kia,
mitaang dema duuni sala
tawan pinikutan, ngalanen
si Isus Barabas, melaat
gupiaig dengeganen.
17 Naa mendadi, bena'
mikpungun su nga melaun
getaw, sinaak dayun ni Pi-
lato dinilan, "Mendadi, ta'
taway duni mauya'an niu
beluyen ku diniu? Si Isus
Barabas ba, sa' si Isus kini, ki
gilal Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?"
18 Iini tinalu' dun ni Pi-
lato ma'nia, pu' misuuna-
nen, kaas pa dinangat diniin
nu nga kaunutan nu getaw
Judea si Isus, pu' misigi
mailan diniin.
19 Naa kedua'en, selian ni
Pilato megingkud dia pen-
gukuman, duuni pimuun nu
sawanen diniin, laungen,
"Ki getaw kiin nda'i sala'en,
ndi'a dema tu'u megduma
di kaukum dun. Pu' du-
uni teginepen ku kagebii
mekatag diniin, milegenanu
dun pati'!"
20 Laak dagid ki nga
kaunutan nug belian
kampu' nug duma kaunutan
nu getaw Judea, pingme-
tuudan nilan su melaun
getaw, adun ubugen nilan
dini Pilato, iinig beluyen si
Barabas. Kini si Isus, petain.
21 Naa sa' ma'antu, sinaak
puli' ni Pilato di nga melaun
getaw, "Naa ta' ma, adin
ma dun dig dua' tawan kiai
mauya'an niu beluyen ku
diniu?"
Sumimbag ilan, "Si
Barabas!"

22 Mendadi, suminaak
puli' si Pilato tu nga getaw,
“Sa' ma'antu, ta' mai peng-
gulaulaan ku dini Isus kiin,
ki gilal Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan?”
“Lensangen di kurus!”
simbag nu nga kelaun getaw.
23 Sinaak na pelum ni Pi-
lato, “Mauma, alandun bai
sala'en?”
Laak migdegadega ilan
memeksay, laung nilan, “Ki
getaw kiin, lensangen ba di
kurus!”
24 Naa si Pilato, misabuten
pu' palu pa mpalinig de-
lendeman nu nga melaun
getaw kia, ndi' na daan,
buus menlimuuk ilan. Naa
sa' ma'nia, minalap tubig
si Pilato, dayun mingingе-
naw dia gedapan nu melaun
getaw, dunut miktalu', “Naa
kia, sa' petaini getaw kia,
naan, nda'ig labetu dun! Da-
niu da pegbaya'!”
25 Migdengan dayun sum-
bag su nga kelaun getaw,
“Wa'a, danami da pegbaya',
sampay megbala' di nga
sapu' nami!”
26 Naa sa' ma'antu, biluy
tu'u ni Pilato si Barabas ditu
nga melaun getaw. Kini
si Isus, pibadasen, dayunen
pegwakil tu nga sundalu,
adun lensangen nilan di ku-
rus.

*Piksudi'an nu nga Sun-
dalu si Isus*
*(Marcos 15:16-20; Juan
19:2-3)*

27 Naa sa' ma'antu, ina-
gak si Isus nu nga sundalu
nu gubirnadur, si Pilato, tug
balayen. Piglidungan dayun
si Isus nu kelaunan sundalu.
28 Bena' miktabu' ilan dini
Isus, piluas nilan su su-
uben, piselukan nilan dayun
melambung suub gempula,
tautau suub gadi'.
29 Muka' miglingkin ilan
dugi, tautau tundek gadi'
dadema, dayun nilan pe-
selup di gulu ni Isus. Pi-
widan nilan dayun seputuk
belaw dig lintunen, tautau
bastunen, dayun minginlu-
lud ilan di gedapanen, dunut
piksudi'an nilan, laung ni-
lan, “Naa mpianan ka, Sir,
Gadi'a daw nu nga getaw
Judea!”
30 Pindula'an pa nilan
padun si Isus, dayun inawi'
nilan pelum diniin kig belaw
kia, pimentul nilan dayun di
gulu ni Isus.
31 Mendadi, bena' mitubus
nilan peksudi'ay, piluas ni-
lan diniin su gempula suub,
piseluk nilan puli' diniin sug
daniin suub. Dayun nilan
egakay si Isus ditu tanda'
lensangan nilan dun di ku-
rus.

*Su Kelansang dini Isus tu
Kurus*
*(Marcos 15:21-32; Lucas
23:26-43; Juan 19:17-27)*

32 Mendadi, bena' mipalus
nailan dia syudad, duuni
misungkak nilan getaw
Cirene, ngalanen si Simon,
iini tigel nu nga sundalu
mekpisan tu kurus ni Isus.
33 Naa sa' ma'antu, mide-
pet ilan dia dapit nu syu-
dad piningalan dun “Tulan

Gulu.” Sa' dig danilan
pikebitan, Golgota.
34 Bena' minateng ilan dia,
duuni pi'inum nu nga sun-
dalu dini Isus penginumen
limugan gempait bulung.
Laak dagid bena' mi'inaman
ni Isus, mipauk minum dun.
35 Dayun nilan lensangay
tu kurus si Isus. Bena' mi-
lansang na tu kurus si Isus,
piktali nu nga sundalu su
nga penepetenen, bian nilan
mekilas dun.
36 Dayun mimegingkud dia
su nga sundalu, pegingaten
nilan si Isus dia kurus.
37 Naa duuni tu'us pidekep
nilan dia tanda' nug dimpu-
lunen, sinulatan sumbungan
diniin, “Kini si Isus, su Gadi'
nu getaw Judea.”
38 Muka' pa pagid duunig
dua' tawan tulisan piduma
nilan dini Isus lensangay di
kurus, miktimpang di kurus
ni Isus su kurus nilan.
39 Naa su nga getaw
minian dia, pingimusaun-
gan nilan si Isus, mik-
taku'taku' ilan, dunut
telu'en nilan,
40 “Ya'a mai miktalu' pu'
geba'en mu su Pengedapan
tu Megbebaya', dayun gik-
teb telu endaw, baalen mu
puli'! Naa sa' ma'nia, gawen
mu nandawig lawas mu, sa'
ya'a tu'u sug Bata' nu Meg-
bebaya'! Penauga di kurus
kiin!”
41 Ki nga kaunutan
nug belian muka' su nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', kampu'
nu ngag duma kaunutan
nu getaw Judea, ma'antu
dadema, pingimusaungan
da nilan dema si Isus, laung
nilan,
42 “Paa, megaganen daw
megaweni ngag lain getaw,
laak ndi'en pelum megaga
guunayig lawasen! Naa ki
Gadi' daw nu nga getaw
Israel, melengas sa' menaug
ma nandaw di kurus kiin,
dekag paita pekpetuud
diniin!
43 Suminalig daw tu
Megbebaya'. Sa' ma'antu,
melengas guunen na sia
nandaw nu Megbebaya',
sa' mauya'anen da. Pu'
tinalu'en ma, ‘Naanig Bata'
nu Megbebaya'.’ ”
44 Sampay sug dua' tawan
tulisan dumanen linansang
di nga kurus, ma'antu
dadema, pingimusaungan
dadema nilan si Isus.

Su Kepatay na ni Isus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 18:29-30)

45 Naa su kelansang dini
Isus tu kurus, bena' miktui
gendaw, tekaw dumilemi
tibuuk benwa, duun saani
telu uras, sampay migi-
nenga' menaugi gendaw.
46 Mendadi, bena' migi-
nenga' menaugi gendaw,
minekeg megbeksay si Isus,
laungen, “Eli, Eli, lama
sabaktani?” Ma'ananen,
“Uu Megbebaya' pekte-
muyen ku, Megbebaya'
pektemuyen ku, mauma
bilengan mau tu'u?”
47 Midengeg nu ngag duma
getaw pegindeg dia, kali'
ilan pektalu', “Naa, tua-
ganen si Elias dengantu!”

48 Duun dayuni gumibek
malap maa' palas napes, in-
ulemen dayun di penginu-
men, tinangenen di gayu tig-
baw, pisangalen dayun dig
baba' ni Isus adun mesek-
sepen.
49 Dagid laung nu ngag
duma getaw, “Ala, pegben-
tayan ta pa deli', kalukalu
lumusad na buus si Elias,
adun gumawen diniin!”
50 Mendadi si Isus, bena'
mitubus megeksep di
penginumen kia, migbek-
say dayun puli' mainsan,
metenug. Dayun megetusi
ginaanen.
51 Naa mendadi, su
kurtina bilet ditug dialem nu
Pengedapan tu Megbebaya',
masi' mitekaw meginenga'
megedit, genat diin dapit
ditaas sampay ditu geksiden
diin dapit silung. Miglinug
dayun, mimegbektik pa
paduni nga genduk.
52 Muka' melaun lebeng
mipuka', kig libengan nga
piglegetawan nu Megbe-
baya', pitubu' ilan puli'.
53 Mimegawa' ilan dayun
diag lebeng nilan, naa
bena' mitubu' puli' si Isus,
mipanaw ilan dayun tu
Jerusalem, kaas minita' ilan
nga melaun getaw dia.
54 Naa duuni kaunutan
sundalu kampu' nu nga
sama sundalunen megingat
dini Isus dia pa kurus. Bena'
mibetikan nilan sug linug
dakus su kelaun mipenggu-
laula, mipati' ilan mendek.
Mitalu' nilan dayun, “Aa
naa, masi' metuud tu'u, ki
getaw kini, iin sug Bata' nu
Megbebaya'!”
55 Melaun pa pagidi ngag
libun dia mesempel, pegban-
tay dailan dema, ilan su tu-
mindug dini Isus genat ditu
Galilea, pu' miktagikul ilan
diniin.
56 Telu tawan dinilan, si
Maria Magdalena, muka' si
Maria su gina' ni Santiago
muka' ni Jose, muka' su
sawa ni Sebedeo, su gina' nu
sala Santiago muka' ni Juan.

Libeng si Isus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Naa bena' sungu na
mesindepi gendaw, duuni
getaw minateng dia genat
tug lunsud Arimatea, ngala-
nen si Jose. Iin kiin, me-
datu' getaw, sakup dadema
ni Isus.
58 Mendadi si Jose, minan-
gay madap dini Pilato, in-
ubugen diniin, elapenen sug
bangkay ni Isus. Sinangu'
dadema ni Pilato, sinugu'en
dayun pegwakil diniin.
59 Naa sa' ma'antu, in-
alap ni Jose sug bangkay ni
Isus. Bena' mialapen, pin-
utusen dig begu penepeten
gemputi'.
60 Naa si Jose kini, duuni
sangyab begunen peluakay
di telektap, inandamen
pedaan di kelebeng gupia
diniin sa' matengi gu-
mulen. Ditu dayun ni Jose
libeng sug bangkay ni Isus.
Bena' milebengen, linuliden
dayuni gembagel batu,
tinakepen ditu genga'an

nug lebeng. Bena' mitubus,
minawa' dia si Jose.
61 Naa si Maria Mag-
dalena muka' su sala
Maria, pegingkud pailan dia
mesungu'an nug lebeng ni
Isus.

Pigingat sug Lebeng ni Isus

62 Naa bena' miksala gen-
daw, sa'itada su Gendaw
Pelali nu getaw Judea, ki nga
kaunutan nug belian sam-
pay su nga Pariseo, minadap
ilan dini Pilato,
63 kali' ilan pektalu' diniin,
“Naa Sir, milabu' dig de-
lendeman nami ki tinalu'
nug belusen getaw kiin su
tetubu' pa, laungen, ‘Di
ketelu endawen genat di
kepatayu, petubu'enu puli'.’
64 Naa kagina ma'antu,
Sir, melengas sugu'en mu
pepegenen kig lebengen
kia sampay telu gebii,
pu' kalukalu mbuus su
nga sakupen, engain nilan
pegdaaway sug bangkayen,
dayun telu'en nilan tu
melaun getaw, pitubu' daw
puli' iin. Bena' su tampusan
balusen kia, melaaten pa
ditug bekna.”
65 Kali' sembag si Pilato,
“Naa, mesu'at, alap amu nga
megingat dun, angay niu
dayun pepegenay kig lebeng
kia, gikteb di megaga niu.”
66 Naa sa' ma'nia, mi-
panaw ilan, pipagen nilan
siba' ki gembagel batu kia
mitakep dig lebeng kia. Bi-
naalan nilan gindanan sug
bisuangan, adun mesuunan
sa' buus iginen nu getawig
batu kia. Muka' duun pa
demai nga megingat binilin
nilan dia.

28

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Mendadi bena' mipa-
pas na su Gendaw Pelali,
bena' dali' endaw na gen-
daw Duminggu, si Maria
Magdalena muka' su sala
Maria, linaawan nilan puli'
su sangyab libengan dini
Isus.
2 Mendadi, bena' mi-
nateng ilan dia, mitekaw
meglinug metikteg, pu' du-
uni sesugu'en nu Kaunutan
Megbebaya' luminusad
genat tu gekbus langit.
Bena' mitua' dia su getaw
langit, mikpesempel dayun
tu gembagel batu tinakep
tu sangyab, linuliden dayun
dia gupid nug bisuangan nu
sangyab, migingkud dayun
dig batu kia.
3 Naa su mulu' ni getaw
langit kini, metinggas,
maa' nug delag nu gilat,
dayun su penepetenen pa
pagid, mekesulaw saba' nu
keputi'en.
4 Mendadi su nga getaw
pelum pi'ingat diag liben-
gan dini Isus, mipati' ilan
saabay, midata' ilan dayun,
saba' mipendeenan ilan.
5 Laak kali' pektalu' ki
getaw langit kia tu ngag
libun, “Naa, ndi' amu
mendek. Pu' misuunan ku,
iini penengaun niu sia dini si

Isus, kig linansang di kurus kitu.
6 Naa, nda' nain dini. Mitubu' na puli', maa' da nu gandang tinalu'en. Pu' seled amu dini, bentayay pa daan niu, kinu' da sia sug bililidanen.
7 Naa, pemagas amu, laaway niu ganam su nga sakupen, ukitay niu dayun ilan, ma'nini'i talu' niu. ‘Si Isus, mitubu' na puli'. Muka' pa padun miguna na diniu ditu Galilea. Mpegita' da niu ditu!’ Naa, daal daitui pimuun dinaan petenday diniu.”
8 Ma'antu, migdedali' megawa' dia sangyab su ngag libun. Pia mindek ilan, mipati' ilan pagid penleliagay. Gumibek ilan dayun, pu' laawan nilan su nga sakup ni Isus, adun ukitan nilan dun.
9 Mendadi bena' dia pa dalan kig dua' tawan libun kia, duuni mitekaw sumungkak dinilan dia gunaan nilan, masi' si Isus. Kali' pektalu', “Gempia dai ginaa niu.” Naa, apelai. Ki ngag libun kini, mikpesempel ilan dini Isus, minginlulud ilan dayun dia gedapanen, piguidan nilani geksuden.
10 Laung ni Isus, “Naa, ndi' amu mendek. Segaga laaway niu dayun su nga mimated dinaan kiin, iini talu' niu dinilan, mundas ilan ditu Galilea, pu' sungkaken ku pailan ditu.”

Migukit su nga Migingat dig Libengan dini Isus

11 Sa' ma'antu, bena' mipalus dia sangyabi ngag libun kia, su nga getaw kiin pi'ingat tug lebeng, mimeguli' ilan ditu Jerusalem, inukit nilan dayun tu nga kaunutan nug belian su kelaun mipenggulaula kia.
12 Naa sa' ma'antu, mikpungun su nga kaunutan nug belian dakus su ngag duma kaunutan nu getaw Judea, miksabutsabut ilan. Tinindanan nilan dayun su nga migingat dig libengan dini Isus kia, melaun kwarta bigay nilan dinilan,
13 pu' adun megbalus ilan tu melaun getaw. Kali' pektalu'i nga kaunutan kini, “Naa, ma'nini'i talu' niu ditu melaun getaw. Talu' niu dinilan, bena' miglegebii, miktulug amu. Bena' miktulug amu, naa su nga sakup ni Isus, mitua' ilan ditu, dayun nilan pegdaaway, laung niu, kig bangkay ni Isus.
14 Laak dagid kalukalu mekeseled di telinga nu Gubirnadur pu' miktulug amu daw, naa yami laaki metau mengamu' diniin, adun ndi' amu mekenduta' dun.”

15 Naa sa' ma'antu, dinawat dayun nu nga migingat kia su kwarta, minangay ilan tu'u megukit dig balus, maa' dadema nu pimuun dinilan kia. Kaas ma'niai petuuden nu nga getaw Judea dakus peksigwagen nilan pa gusay, sampay nemun.

Mikpaita' si Isus tu Sepulu' bu' Sala Peneliganen
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

16 Ma'antu, su nga sepulu' bu' sala tawan sakup ni Isus, minundas ilan dayun tu sal-abuuk bentud ditu Galilea, ki gandang tindu' ni Isus dinilan.
17 Bena' minateng ilan diag bentud, mipekita' nilan tu'u si Isus, minginlu'ud ilan dayun diniin. Laak sug duma, migdua'dua'ig delendeman nilan diniin.
18 Mendadi, mikpesempel dayun dia nga sakupen si Isus, kali' pektalu' dini-lan, “Nda'iduni mesama' pegbaya' di gekleb langit bu' lupa', migela' na gupia pegwakil dinaan.
19 Mendadi kagina ma'antu, panaw amu, leep niu su kelaun bansa nu nga getaw, pesakup niu ilan dinaan. Bunagay niu ilan tubig, sembayay niu su Gama' muka' sug Bata'en sampay sug Balakat nu Megbebaya'.
20 Petu'unay niu su kelaun bansa nu getaw, pu' adun petuuden nilan su taman nu pinalintau diniu.” Diksu' ni Isus su talu'en, “Muka' ndi' niu selingaway ini. Naani dumuma gusay diniu, sampay ditu kelengkeb nug benwa.”

Ki Gempia Petenday Sinulat ni MARCOS

Mendadi, kinii Gempia Petenday mekatag dini Isukristu. Miukit dini su nga pinggulaula ni Isus saananen megbenwa dinig dibabaw benwa. Suminulat dun si Marcos, iinig duma ni Pablo, peneligan ni Isus, sa' mikpanaw si Pablo meksigwag tu Misulat Talu' nu Megbebaya'.

Ki kebianbian ni Isus kini sinulat ni Marcos, miukit dun pu' melaun kuntra ni Isus. Bekna kuntranen, su menenulay. Melaun ginukit ni Marcos mekatag di kedaag ni Isus tu menenulay, sa'itada su kengutiden dun di getaw piglegetan dun. Muka' melaun padun mekesalebu' pinggulaula ni Isus inukit ni Marcos, ki keneguli'en tu nga pegladu, sampay su tinitulu'anen tu nga getaw.

Kedua'en, kuminuntra dadema dini Isus ki nga getaw mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ngalan nu sala pikumpungan dun, su Pariseo. Binanta gupia si Isus nu nga mekpetu'un kiin, pu' saba' pilepeng ni Isus sug lawasen tu Megbebaya'. Tiga'wan, duminaag sug delendeman nu nga kuntra ni Isus, kaas pinatay iin, linansang di kurus. Asa tinalu' pedaan ni Isus pu' subay matay iin, pu' adun melekaten su tiba'an getaw di ginukuman tu sala' nilan.

Laak dagid genat di kepatayen, di ketelu endawen, mitubu' puli' si Isus, dayun lumintu ditu gekbus langit. Ma'antu, mitu'usan pu' su kepelepeng ni Isus tu Megbebaya', metuud, kampu' nu keglekaten tu nga kilawan di ginukuman nu sala' nilan.

Laak ki sinulat ni Marcos kini, dua' buukig deksu'anen, lumbus bitangan marka ma'nini', [ ]. Pu' delendeman nu nga getaw, kig deksu'anen kini dua' buuk, lumbus sinulat nug lain getaw, kana' daw ni Marcosi suminulat dun.

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Mendadi, kini su Gempia Petenday mekatag dini Isukristu, kig Bata' nu Megbebaya'.

2 Duuni sala tawan dengantu pimuunan nu Megbebaya', si Isaias. Sinulat ni Isaias ki tinalu' nu Megbebaya' ditug Bata'en kiin, laungen,

“Miktalu' su Megbebaya',
‘Mendadi, paunaan ku dini'a ki pemuunan ku,

* **1:2 1:2** Sa'itada ki pemuunan nu Megbebaya', pepengendamenen su nga getaw tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

pu' adun pengendamenen
sug bianan mu.'*
3 Duuni getaw mektawag
diag limawa', laun-
gen,
'Pengendamay niu sug
bianan nu Kaunutan
Megbebaya',
pelegdeng niu kig dala-
nen!' "
4 Naa mendadi, minuud ki
sinulat kia ni Isaias, mitua'
tu'ui sala tawan, si Juan,
diag limawa'. Kini si Juan,
pimbunaganen tubig su nga
getaw muka' miktitulu' dini-
lan. Kali' pektalu' si Juan,
"Peksikesuun amu, muka'
pekpebunag amu tubig tu'us
dun, adun pedesunen nu
Megbebaya' ki sala' niu."
5 Mendadi, melaun getaw
sakup prubinsya Judea sam-
pay getaw Jerusalem minan-
gay mekineeg ditu ni Juan.
Pigukit nilan su nga sala'
nilan, muka' mikpebunag
ilan dayun diniin tubig ditug
lawas Jordan.
6 Naa kini si Juan, penepe-
tenen ki ginabel bembul
petubu'en kamelyu. Sug
bakesen, panit dadema
petubu'en. Ki gaanen, gapan
muka' teneb.
7 Mendadi, kali' pegwali tu
nga getaw si Juan, laungen,
"Duuni sungu metua', mbi-
naya' pa dinaan, laak pia
ma'antu, metaas pai ginuun-
gen batul danaan. Pia su
sepatusen, kana'u mbantang
megdunggu' megubad dun
diniin.
8 Pu' naan kini, meg-
bunagu laak tubig diniu.
Dagid iin, bunagenen diniu
kig Balakat nu Megbebaya'."

Mikpebunag Tubig si Isus
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

9 Naa mendadi kini si Isus,
su saanan ni Juan memunag
tubig tu nga getaw, mitua' na
tu'u ditu ni Juan, genat tug
lunsud Nazaret, sakup pru-
binsya Galilea. Mikpebunag
dini Juan tubig diag lawas
Jordan.
10 Lemen laak mikegawen
si Isus dia tubig, minita'en
mipuka' sug langit, muka'
sug Balakat nu Megbebaya',
luminusad, miglanguban di
ma'niin palas limuun, mina-
pun dayun diniin.
11 Duun dayuni miktalu'
ditug langit, laungen, "Ya'ai
petailen ku Bata'u, leliagenu
gupia dini'a."

Pingindanan nu Palin si Isus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Mendadi kini si Isus,
bena' mibunagan na ni Juan
tubig, iwit dayun nug Bal-
akat nu Megbebaya' tug li-
mawa'.
13 Paat pulu' gebii dia si
Isus, pingindanan namal ni
Satanas. Naa kig benwa kia,
pegbenwanan mekeka'id
metetubu'. Dagid duuni nga
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit mitua', pige-
bangan nilan si Isus.

Pisakup ni Isusi Paat Tawan Meneliseda'
(Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)

14 Laak si Juan kiin, masi'
pinirisu. Sa' mipirisu na
si Juan, kini si Isus, mipuli'
ditu Galilea, migukit dayun
di Gempia Petenday genat tu
Megbebaya'.
15 Miktalu' si Isus, “Naa
mitektak na tu'u su sesa'.
Ki Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', pikpuunan na!
Mendadi peksikesuun amu,
petuud niu ki Gempia
Petenday!”
16 Naa duuni gendaw mik-
panaw si Isus dia geksid
Linaw Galilea. Sinegayen
mpanaw, duunig dua' tawan
meneliseda' mipegita'en, si
Simon muka' su pateden
si Andres, pekpenadap ilan
diag linaw.
17 Mendadi sinabi ilan ni
Isus, laungen, “Pegdunut
amu dinaan. Kana' na seda'i
peglaaman niu, pu' getaw
na, adun sumakup ilan di-
naan.”
18 Lemen laak midengeg
nug dua' tawan kini su
tinalu' ni Isus, bileng ni-
lan dayun su sadap nilan,
migdunut ilan tu'u dini Isus,
suminakup nailan diniin.
19 Naa bena' minundas ke-
maika' si Isus, duun pe-
lumi mipegita'en dua' tawan
mekpated dadema, si San-
tiago muka' si Juan, gama'
nilan si Sebedeo. Dia ilan
dua' sekayan nilan, pengen-
damen nilan su pukut nilan.
20 Kali' ilan maita' ni
Isus, inggaten ilan sumakup
diniin. Luminusad ilan
dayun, binilin nilan dayun
dia sekayan su gama' nilan
kia si Sebedeo, dumanen
laak su nga tinindananen.
Dayun ilan megdunut dini
Isus, suminakup nailan
dema diniin.

Piuli'an ni Isusi Getaw Piglegetan Menulay
(Lucas 4:31-37)

21 Naa minundas si nga
Isus ditug lunsud Caper-
naum. Bena' su Gendaw
Pelali, miditu si Isus sim-
baan nu nga getaw Judea,
dayun mikpetu'un dia.
22 Sa' mikpetu'un si Isus,
misebu'an su getaw, pu'
su titulu'anen, duuni peg-
baya'en. Sa' iini mektitulu'
dinilan su nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', naa mama' nda'i
pegbaya' nilan.
23 Mendadi, saanan ni Isus
mekpetu'un, tekaw duuni
getaw sumiled dia simbaan,
piglegetan menulay. Mikte-
gas dayun, laungen,
24 “Ii, ya'a Isus kiin, getaw
Nazaret, ta' maig labet mu
dinami? Midiniin ka ba
mekpatay dinami? Mailalau
ya'a, ya'a ma su Pimili' nu
Megbebaya'!”
25 Pimaag ni Isus su menu-
lay, laungen, “Naa ndi'a pe-
sasak! Pegawa'a di getaw
kiin!”
26 Naa ki menulay kini,
pisedileni getaw kia, mik-
tegas mainsan, dayun tu'u
megawa' diniin.
27 Mendadi su kelaun
getaw dia, misebu'an ilan
dun gupia. Laung nilan,
“Alandun ini? Begu titulu'an
masi' ini? Ki getaw kini,
pia su menenulay, duuni

pegbaya'en mesugu'en, mekpetuud ilan dayun diniin!”

28 Kaas genat itu, misempun megleleep ditu tibuuk Galilea sug dengegan ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Naa bena' gumiwa' si nga Isus dia simbaan nu getaw Judea, minangay ilan ditug balay ni Simon muka' ni Andres, duma nilan si Santiago muka' si Juan.

30 Mendadi mitaang dun dema, pegladu ki penugangan ni Simon libun, mipanas. Mendadi, dekag mitulan si Isus, inukit dayun diniin su pegladu kia.

31 Mikpesempel dayun si Isus di pegladu kini, dayunen peguiday di kemet, biwaten. Migwanan dayuni panasen. Migbuat sug libun muka' mikpelutu', migilak dayun dini nga Isus.

32 Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, pinguit nu nga getaw ditu ni Isus su nga kelaun pegladu dakus su nga piglegetan menenulay.

33 Muka' su kelaunan getaw dig lunsud kia, mikpungun ilan diag liu nug balay kia tinuunan ni Isus.

34 Dayun pineguli'an ni Isusi melaun getaw, migininisan naig leduunen. Muka' melaun padun piglegetan menenulay, pingutidan ni Isus dinilan su menenulay. Laak nda'en begay mektalu'talu' su menenulay, pu' adun ndi' nilan pesuun ki gasal ni Isus.

Su Kegwali ni Isus tu Prubinsya Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Naa bena' miksala gendaw, dali' endaw pa tanan, milapus megbuat si Isus, migawa' diag balay. Miditug limawa', adun menenabi dia.

36 Laak dagid si nga Simon, mipanaw dailan dema, penengaun nilan si Isus.

37 Naa bena' mibaangan nilan, laung nilan, “Sir, penengaun ka ma nu ngag launan getaw.”

38 Kali' sembag si Isus, “Mundas ita pelum ditu ngag lain lunsud dig lumibut benwa kini, pu' adun megwali pau pagid ditu, pu' iini luminusadu dun dinig lumbang.”

39 Naa sa' ma'antu, lineep dayun ni Isus su tibuuk prubinsya Galilea, migwali dia nga simbaan nu getaw Judea, muka' pingutidanen di getawi menenulay.

Piuli'an ni Isusi Getaw Migladu Mekesalebu' Nuka
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Mendadi duuni getaw pegladu mekesalebu' nuka mikpesempel dini Isus, minginlulud dayun di gedapanen, kali' penengi diniin, laungen, “Sir, sa' mauya'an mu da, misuunan ku megaga mau pauli'ay.”

41 Milelaat dayun si Isus di pegladu kia. Tinggaleni kemeten, dipenaneni getaw

kia, kali' pektalu', “Naa,
mauya'an ku lai. Mauli'an
ka dadema tu'u!”
42 Sedu'undu'un dayun
miawa'i mekesalebu' nuka-
nen, miseksud dun tu'u sug
daan lawasen.
43 Mendadi, pipanaw
dayun ni Isus su kamun
pegladu,
44 laak inunguben pa gu-
pia, laungen, “Petuud mu
gupiai talu'u kini dini'a. Pia
sala tawan, nda'iduni ukitan
mu di mipenggulaula kini.
Segaga angaya ditug belian,
pekpebantaya diniin, dayun
ilak mu sug betang pinalinta
ni Moises dengantu pu' adun
metakesi'an ka nu getaw,
miawa' na su kelemu'ay
mu.”
45 Naa sa' ma'antu, mi-
panaw dayun su getaw,
laak palu pa miunguben,
nda'. Minamal megukit
ditu mipenggulaula diniin,
sinigwagen sungkin su
gukitan dun. Kaas genat
itu si Isus, ndi' na mesu'at
mekpaita' ditu ngag lunsud,
ditu na laak pegbebenwa
limawa'. Laak dagid pia
ma'antu, pinemalan da
gusay peglaaway nu nga
getaw dig lumibut benwa
kia.

2

Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung sampay Piuli'anen

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Naa duuni santa' gebii,
mipuli' si Isus ditu Caper-
naum. Naa bena' misuunan
nu nga getaw diag lunsud
pu' dia na balay si Isus,
2 melaun dayun getaw
mikpungun dia, nda'
megela' diag dialem balay su
nga getaw. Mikeet dadema
sug lenu'an. Pigukit dayun
ni Isus dinilan su Gempia
Petenday.
3 Mendadi saanan ni Isus
megukit, duuni nga getaw
minateng, pegbuligan nilan
di sinampuyuan ki pilung,
paat tawani pegbulig dun.
4 Naa saba' nu melaun
getaw, ndi' mesu'ati kekpe-
sempel nilan dini Isus. Laak
kali' ilan pegleketau, mi-
naik ilan ditu gatep, giwan-
gan nilan dayun su gatep
dia tanda' ni Isus. Sa'
miguangan na nilan, tintun
nilan dayun su pilung, dia
da gusay sinampuyuan nilan
dun.
5 Mendadi si Isus, bena'
minita'en ki kesalig nilan
diniin, miktalu' di pilung
kia, “Naung, pidasun na su
sala' mu.”
6 Naa, duun pelumi nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', peg-
ingkud ilan dia. Mendadi ki
nga mekpetu'un kini, bena'
midengeg nilan ki tinalu' kia
ni Isus, kali' ilan talu' dig
dialem delendeman nilan,
7 “Paa, ki getaw kini,
mauma dema mekaku'
mektalu' di ma'nini? Pik-
sudi'anen pelum su Megbe-

* **2:7 2:7** Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen.

baya'! Ta' mai mekepedasun
di sala', subay su laak
Megbebaya'?”*
8 Misuunan dayun ni Is-
usig dialem nug delendeman
nilan kia. Kali' dayun pek-
talu' dinilan, “Mauma dema
ma'niini telu'en niu dig di-
alem delendeman niu?
9 Pu' sa' su kilawan
laak, melemu pebelusen
sa' telu'enen tu mipilung,
‘Pidasun na su sala' mu.’
Melemu dadema pebelusen
sa' telu'enen, ‘Pegbuata,
sikwat mui sinampuyuan
dini'a kiin, panawa dayun.’
10 Dagid naan kini, lu-
minusad nau, miksibaluyu
Bata' nu Kilawan. Sa'
ma'antu, paita'u diniu pu'
duuni pegbaya'u mekpeda-
sun di sala' dinig dibabaw
lumbang.” Luminingay
dayun si Isus tu pilung
muka' miktalu' diniin,
11 “Naa, talu'u tu'u dini'a,
pegbuata, sikwat mui sinam-
puyuan dini'a kiin, muka'
uli'a!”
12 Suminambut tu'u
megbuat su mipilung kia,
sinikwaten su sinampuyuan
diniin kia, dayun mipanaw
dia gedapan nu kelaunan
getaw. Naa sa' ma'nia,
mipati' ilan gupia mesebu'ay
dun dunut mipenalan nilan
gela' su Megbebaya', laung
nilan, “Kitu nai kaibenen, iin
pa ta maita'i mipenggulaula
ma'nini kini!”

Pisakup ni Isus si Levi
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Naa mipanaw na
pelum si Isus, mipuli'
ditu geksid Linaw Galilea.
Bena' melaun gupia getaw
mikpungun ditu niin,
piktu'unanen ilan dayun.
14 Bena' mipanaw na puli'
si Isus, duuni mipekita'en
sala tawan mendawat buis
pegingkud diag bata' gupisi-
nanen, ngalanen si Levi,
gama'en si Alfeo. Sinabi
ni Isus si Levi, laungen,
“Dunuta dinaan.” Bena'
midengeg ni Levi, migbuat
dayun, migdunut tu'u dini
Isus, suminakup na diniin.
15 Naa duuni gendaw, si
Isus muka' su nga saku-
pen, minaan ilan diag balay
ni Levi kia. Melaun men-
dawat buis muka' duma
mekesesala' getaw dumin-
gan dinilan maan. Pu'
melaun getaw maa' danilan
betad suminakup na dini
Isus.
16 Naa mitaang dun, dia
dademai nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu
Megbebaya', sakup ilan nu
pikumpungan nu getaw
Judea piningalan dun nga
Pariseo. Mendadi ki nga
mekpetu'un kini, bena'
minita' nilan si Isus dumin-
gan maan di nga mendawat
buis muka' di ngag duma
mekesesala' getaw, sinaakan
nilan dayun su nga sakup
ni Isus. Laung nilan, “Paa,
mauma dema dumingan
main maan di nga getaw,
ma'niaig betad nilan?”
17 Kali' medengeg ni Isus
su sinaak nilan, simbagen,
“Naa su getaw nda'ig ledu-
unen, ndi' kambat mekpe-
bulung, subay su laak du-

unig leduunen. Naa, naan
kini, ma'antu dadema, iini
luminusadu dun dinig lum-
bang, adun pesikesuunen ku
su laak mekesesala' getaw,
kana' nu nga gandang meke-
suun getaw."

Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Naa duuni gendaw,
su nga sakup ni Juan kiin
su memunag tubig muka'
su nga Pariseo, mikpuasa
ilan. Mendadi duuni nga
getaw minangay tu ni Isus,
kali' ilan saak diniin, "Sir,
mauma dema ma'antu? Su
nga sakup ni Juan muka'
nu nga Pariseo, betad nilan,
mekpuasa ma. Dagid su
ngag dani'a sakup, ndi'
mailan mekpuasa."

19 Kali' sembag si Isus,
"Wa'a daan, pu' penenggi'an
dun sug bela'i. Su nga sum-
inaup dig bela'i, kenduta'en
ba nilan pekpuasa, saanan
duma pa nilan su men-
ginsawa? Sinegay duma
pa nilan iin, ndi' mailan
mekpuasa!

20 Laak dagid, duuni gen-
daw mateng, ui'en na dini-
lan ki menginsawa, dekag
pailan tu'u mekpuasa."†

21 Laung pagid ni Isus,
"Mesama da sa' eklebani
suub. Duun bai getaw,
iini ekleben dig danul
suuben kig begu gupia
penepeten? Pu' sa' pinenggi'
pema'antuunen, sa' men-
gelee' sug begu penepeten,
mauguten dayun sug danul
kia, bena' megdegadega
dayun su keliwag nu
gediten.‡

22 "Muka' pa pagid sug
betad megbetang penginu-
men di pemetangan binaal
panit petubu'en, ma'antu
dadema.§ Duun bai getaw
megbetang begu penginu-
men dig daan pemetangan?
Pu' sa' pinenggi' ma'nia,
sa' tumulin su penginumen,
ndi' ba megbetu su panit
petubu'en? Deksu'anen,
megula' su penginumen,
muka' meglaat dadema su
pemetanganen. Kaas sug
begu penginumen, subay
begu dadema su pemetan-
ganen."

Kaunutan nu Gendaw Pelali si Isus
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Naa duuni Gendaw
Pelali, minayan si nga Isus
di pegimulanan trigo. Naa
selian nilan mayan dia,
mikpuun su nga sakup ni
Isus mengetes tu trigo.

24 Mendadi ki nga Pariseo,
bena' minita' nilan su
kengetes nu nga sakup ni

† **2:20 2:20** Piuluganen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan. ‡ **2:21 2:21** Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu nga getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw. § **2:22 2:22** Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penginumen nilan. Sa' medanul, meletu'.

Isus tu trigo, laung nilan
diniin, “Paa, bentayay mu
pa daan kig baalen ni
nga sakup mu kiin! Ki
Gendaw Pelali, binandu
dinita ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya' duunig
baalen ta di gendaw kini!”

25 Kali' sembag si Isus dini-
lan, “Baa, pia da. Pu' si
David kanugdiin, nda' ba
niu mbasa su pinggulaula-
nen dadema sa' mitegelan
ilan megutem, ilan nu ngag
dumanen?
26 Pu' sumiled si David
ditug Balay Pengedapan tu
Megbebaya', inaanen su pan
ginilak tu Megbebaya', ini-
lasanen dun padun su ngag
dumanen. Su pinggulaula-
nen dun, timpu pa ni Abi-
atar, su Tampusan Metaas
Belian nu getaw Judea. Asa
binandu ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya' duuni maan
di pan kia, subay su laak
ngag belian.”*

27 Diksu' ni Isus su
sinumpaten di nga Pariseo,
“Ki Gendaw Pelali, kana' iini
biwat dun nu Megbebaya'
su kilawan, pu' adun
pegbesaanen su Gendaw
Pelali. Iin pasi'i pinain dun
nu Megbebaya' su Gendaw
Pelali, adun mbaal pepia tu
nga kilawan.
28 Mendadi naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, naani
Kaunutan megbaya' dig
baalen nu kilawan, pia su
metaang di Gendaw Pelali.”

3

Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy Kemeten

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Naa duuni gendaw,
minangay na pelum si Isus
di simbaan nu getaw Judea.
Naa mitaang duuni getaw
dia, mingupesi sedibaluy
kemeten.
2 Naa ki ngag duma getaw
dia, mauya'an nilan, duun
siai gempia dangat nilan dini
Isus. Sa' ma'antu, piktulik-
tulikan nilan gupia si Isus,
sa' meneguli' di getaw kia
metaang di Gendaw Pelali,
sa' ndi'.
3 Mendadi, kali' pektalu' si
Isus di getaw kia mingupesi
kemeten, “Naa, pediniin ka.
Pegindega dini gedapan nug
launan.” Minangay dayun
dia niin.
4 Laung dayun ni Isus dia
nga getaw menengaw dan-
gat nilan diniin, “Ta' alan-
dun mai biwang dinita ditu
Misulat Palinta nu Megbe-
baya', baalen ta metaang
di Gendaw Pelali? Pepi-
anan ta bai samataw ta
di Gendaw Pelali, atawaka
pelaatan ta? Guunen ta su
ginaanen, atawaka petain ta
ba?”
Laak nda'iduni mesembag
nilan dun.
5 Pingenlengan ilan dayun
ni Isus, milaati ginaanen
dinilan. Laak pia ma'antu,
milelaat dadema dinilan si
Isus, saba' nu ketegas gulu

* **2:26 2:26** Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanen su pan kia.

nilan. Laungen dayun di
getaw kia mingupesi keme-
ten, “Naa, tenggal mui kemet
mu.” Tinggalen dayun,
muka' miuli'an.
6 Naa ki nga Pariseo kini,
bena' minita' nilan, ming-
gua' ilan dayun dia simbaan.
Linaawan nilan dayuni nga
sakup ni Herodes, migya-
gayaga ilan dayun, pu' genat
itu, minengaw ilan bian ni-
lan mekpatay dini Isus.

Minamal Megdedengeg si Isus

7 Naa sa' ma'antu, mi-
gawa' si Isus dia, ilan nu
nga sakupen, minundas ilan
ditu geksid Linaw Galilea.
Melaun gupia getaw miglen-
dug dini Isus. Kana' laak
genat dia Galilea su getaw,
pu' su ngag duma, genat ilan
ditu Judea
8 muka' ditu Jerusalem.
Sa' midengeg nu nga getaw
su pinggulaula ni Isus,
melaun pa pagidi getaw
mitua' genat tug Edumea,
muka' tug dipag Jordan,
sampay tug benwa lumibut
dig lunsud Tiro muka' Sidon.
9 Mendadi, sinugu' ni Isus
su nga sakupen mangay
sekayan, pu' gali'en adun
gingkudanen sa' mbuus
maisel nu melaun getaw.
10 Kagina melaun na getaw
pineguli'anen, mikagawa-
gaw mekpesempel diniin su
ngag launan pegladu, adun
medelu' nilan si Isus.
11 Muka' pa pagid, adini
getaw piglegetan menulay,
kali' nilan mpekita' si Isus,
miglaub ilan di gedapanen,
dunut migbeksay ilan, laung
nilan, “Ya'a tu'uig Bata' nu
Megbebaya'!”
12 Laak pimeek gupia ni
Isus su menenulay, adun
ndi' nilan pesuun ki gasalen.

Tindu' ni Isus su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Naa, duuni gendaw tu-
miwad si Isus dig bentud.
Adin su pimili'en dumunut
diniin, sinabinen. Minangay
ilan dayun ditu niin.
14 Mendadi, tindu' ni Isus
ki sepulu' bu' dua' tawan
peneliganen. Kali' pek-
talu' si Isus, “Yamui pimili'u
dumunut dinaan. Muka'
sugu'en ku amu mpanaw,
adun megukit amu tu Gem-
pia Petenday.
15 Muka' pagid begayan ku
amu pegbaya' mengutid di
menenulay.”
16 Naa, kinii sepulu' bu'
dua' tawan tindu' ni Isus
peneliganen. Sug beknanen,
si Simon (piningalan dun ni
Isus si Pedro),
17 dayun si Santiago muka'
su pateden si Juan, gama'
nilan dua' si Sebedeo,
(piningalan dun ni Isus si
Boanerges, guluganen “Nga
Getaw Maa' Dedalak”),
18 dayun si Andres, si Fe-
lipe, si Bartolome, si Ma-
teo, si Tomas, si Santiago
gama'en si Alfeo, si Tadeo,
dayun si Simon, sakup nu
nga mengatu di gubirnu.
19 Mendadi su kesepulu'
bu' dua'en, iin si Judas Iscar-
iote, su tumipu pa dini Isus.

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Mendadi, minuli' si Isus. Bena' minuli', pikpungunan na pelum nga melaun getaw. Kaas si Isus muka' su nga sakupen, nda' naig lakay nilan, pia laak ka'aan nilan.

21 Mendadi su gina' ni Isus dakus su nga pateden, bena' midengeg nilan pu' mitegelan iin saba' nu kelaun getaw, linaawan nilan dayun, ulipiten nilan sia, pu' laung nu nga getaw, miktalintalin dawi ginaa ni Isus.

22 Naa ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', genat ilan ditu Jerusalem, pektelu'en nilan dadema mekatag dini Isus, "Aa, ki getaw kiin, pingepu'an ni Beelsebul!* Kaas iini megaganen dun utidayi menenulay, pu' bigayan ginuung nu kaunutan nilan."

23 Mendadi, sinabi ni Isus su nga getaw miktalu' ma'nia. Migwali dayun dinilan si Isus pebian di penenggi'an, laungen, "Naa sa' sia metuud ia, naa si Satanas, kenduta'enen ma dun pegutidig daniin lawas?

24 Pu' pinenggi' duuni nasud meksimawi' muka' megunay megbunu', ndi' maiben metulag.

25 Samanen ki salapenan, sa' meksimawi' muka' meksual, metulag dadema.

26 Ma'antu dadema si Satanas. Sa' pinenggi' meksimawi' su peglegedi'anen, dayun megunay megbunu', ndi' ba metulag, deksu'anen, mbeleng?

27 "Mendadi," laung ni Isus, "ki getaw suled tug balay letaban getaw pu' adun elapenen su pimetangen, ndi'en malap su pimetangen, subay unaanen pa beluday kig letaban.† Dayun sa' megaganen beluday kig letaban kia, naa megaganen na tu'u elapay ki pimetangen kia.

28 "Taman talu'u diniu, su nga kelaun sala' nu kilawan, pedesunen da, sampay su kelaun keksudi' nu getaw tu Megbebaya'.

29 Dagid adin su getaw peksudi'anen sug Balakat nu Megbebaya', kiin, ndi' na pedesunen, pu' mikesala' dun sampay saumul."

30 (Kaas tinalu' ni Isusi ma'nia, pu' laung nug duma getaw, "Pingepu'an main menulay.")

Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Naa su gina' ni Isus muka' su nga pateden, minateng nailan diag balay tinuunan ni Isus. Pegindeg ilan diag liu, pisabi nilan dayun si Isus.

---

* **3:22 3:22** Kig Beelsebul kini, iini sala ngalan nu Palin. Sala pa paingalan dun, si Satanas. † **3:27 3:27** Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin.

32 Melaun getaw pegingkud dia, piglidungan nilan si Isus. Mendadi, pisuunan nilan dayun si Isus, laung nilan, “Sir, kia na liu su gina' mu muka' su nga pated mu, peksebiin ka nilan.”
33 Sumimbag si Isus, “Naa, wa'a. Laak taway dun mai gina'u? Muka' taway dun mai patedu?”
34 Pingenlenganen su nga getaw pegingkud migalidung diniin, kali' pektalu' dinilan, “Kini paduni gina'u muka' nga patedu!
35 Adini getaw megdunut tu mauya'an nu Megbebaya', iin pa pagidi patedu, libun sa' laki, sampay gina'u.”

4

Su Sambingay mekatag di Kegimula
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Naa mikpuun na pelum si Isus mekpetu'un tu nga getaw ditu geksid Linaw Galilea. Laak saba' melaun gupia getaw mikpungun ditu niin, subay duminangan si Isus di sekayan diag linaw. Bena' mikaingkud na dia sekayan, piktu'unanen dayun su nga getaw pemegindeg dia geksid linaw.
2 Melaun tinitulu' ni Isus dinilan pibian di sambingay. Kali' pektalu' si Isus,
3 “Pekineeg amu gupia! Duuni getaw minangay tug binaalanen adun megimula.
4 Laak bena' saananen meksigwag, duunig beni' mitena' ditug dalan, kaas pingektuk nu nga manukmanuk.
5 Naa duun dademai mitena' ditug betuan, menipisig lupa' dun. Mintubu' ganam sug beni', laak dagid kagina menipisig lupa' dun,
6 bena' mipedesan, milawes. Muka' kagina gembabawi gangeten, minatay da pelum.
7 Naa duun pa pagidig beni' mitena' dig dugian. Kali' pentubu' su ngag dugi muka' tuminulin, milebeng dun su pimula. Kaas nda'idunig bunganen.
8 Laak tumu' kig duma beni', mitena' tu'u di pialupa', kaas mekelengasi tubu'en muka' tuminulin dayun, dakus mikegbunga gupia. Bena' sumingku', duuni piktelu pulu', duuni pigenem pulu', duun pagidi pingmegatus.”
9 Diksu' dayun ni Isus su talu'en, “Adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u!”

Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Naa bena' ilanilan na laak, mikpesempel dini Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, dakus su ngag duma mektu'un tatapen petendugay. Mendadi, migubug su nga sakupen dini Isus pegulugenen dinilan ki nga sinambingayen.

11 Kali' sembag si Isus dinilan, “Aa naa yamu, buasan
na diniu su gandang pig-
buni mekatag di kesakup
tu Keglekaunutan nu Megbe-
baya'. Laak dagid su ngag
lain getaw, pebianen laak di
sambingay su kegukit dun
dinilan,
12 adun menuud su misu-
lat ditu Talu' nu Megbebaya',
laungen,
‘Menamal dailan mengen-
leng,
laak ndi' ilan mekengita'.
Menamal dailan mekineeg,
laak ndi' ilan mekesabut.
Pu' tekaw buus, laung nu
Megbebaya', lumin-
gay ilan puli' sia
dinaan,
adun pedesunen ku su sala'
nilan.’ ”

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Kegimula
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Kali' pektalu' si Isus
tu nga sakupen, “Masi' ki
sambingay kiin, nda' ba niu
mesabut? Sa' ma'nia, ta' ma
demai kesabut niu dun su
ngag duma sambingay?
14 Mendadi, kig beni' kiin,
iin su Gempia Petenday
genat tu Megbebaya'.
15 Naa sug beni' mitena'
diag dalan, damikian dun su
nga getaw, lemen laak nilan
medengeg su Gempia Peten-
day kia, mateng dayun si
Satanas, ua'enen pelum tug
delendeman nilan su Gem-
pia Petenday.
16 Naa su pelum beni'
mitena' diag betuan, iin
su nga getaw lemen laak
medengeg nilan su Gem-
pia Petenday, telima'en ni-
lan dayun muka' penleliag-
en ilan dun.
17 Laak nda' pengganget
dig delendeman nilan, kaas
kana' maiben su kekpetuud
nilan. Sa' matengi kele-
genay nilan, sa'itada sa'
peglegetan ilan saba' nu
kekpetuud nilan di Gem-
pia Petenday, teliudan nilan
dayun su kekpetuud nilan.
18 Naa sug beni' mitena'
dema dig dugian, iin su
getaw tumu' mikedengeg tu
Gempia Petenday,
19 laak dagid megela'i gi-
naa nilan tu kelibuleng ni-
lan tu kegleketubu' nilan ne-
mun muka' su gayak nilan tu
ga'us, sampay tu gininisan
delendeman kinilawan, kaas
maulakanen su Gempia Pe-
tenday. Bena' kig beni' kia,
ndi' na megbunga.
20 Mendadi kig beni'
mitena' dia pialupa', iin
tumu' su nga getaw meke-
dengeg tu Gempia Petenday
dayun mektelima' ilan dun,
kaas megbunga ilan. Sug
duma, megbunga piktelu
pulu'. Sug duma, pigenem
pulu'. Sug duma, pingmega-
tus.”

Mbuasan su Titulu'an ni Isus sa' Maiben
(Lucas 8:16-18)

21 Kali' pagid pektalu' si
Isus, “Mendadi ki sulu',
duun bai getaw meguit dun
dig dialem balay, dayunen
uklubay bandi, atawaka

betangenen tu silung belil-
idan? Ndi'en ba betangen
tug dempa'ani sulu'?
22 Kaas adin su giglud nan-
daw, iini iglud dun deli', pu'
adun buasan da sa' maiben.
Adin su pigbuni nandaw, iini
pigbuni dun deli', pu' adun
pesuunen da sa' maiben.
23 Mendadi, adin sug du-
uni telinganen, mekineeg
dema tu'u!
24 "Naa ki kelaunanen kini
medengeg niu dini naan, tal-
entenay niu gupia! Pu' adin
su tepengan niu dig begay
niu, iin dademai tepengan
nu medawat niu genat tu
Megbebaya', muka' dugan-
gan pa padun.*
25 Pu' adin su getaw du-
unig daniin, begayan pa
padun. Adin pasi' su getaw
nda'idunig daniin, laak ui'en
diniin su maika' sia daniin."

Su Sambingay mekatag di Kentubu' nug Beni'

26 Kali' gusay pektalu'
si Isus, "Ki ketulin nu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', petanggi'u dig beni'
misigwag dig binaalan.
27 Su getaw mimula dun,
gebii gendaw mektulug
metanud, laak petuyan-
genen pa sug beni'. Dagid
tekaw memunsengit muka'
tumulin sug beni', ndi'
mesuunan nu getaw sug
bian nu ketubu'en.
28 Pu' sug lupa'i metau
mekpetubu' tu pimula
dakus mekpebunga dun.
Kaas bekna, mentai'. Ndi'
maiben, memensut. Dayun
ndi' maiben, meteken
pelum, nda'idun pa gusayi
gabang dun nu getaw kia
mimula dun.
29 Dagid lemen laak
mainug, malap garab su
getaw, pu' gempia na tu'u
geniin."

Su Sambingay mekatag dig Lisu Mustasa
(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

30 Kali' pektalu' si Isus,
"Mendadi ki Keglekaunutan
nu Megbebaya', alanduni
tenggi'an ta dun? Ta' mai
sambingay ta dun?
31 Kinii pesemaan ta dun,
ki salabuuk lisu sangay nu
mustasa su ngalanen. Naa
ki mustasa kiin, iini tampu-
san maika' lisu dig dibabaw
lumbang. Laak genat pemu-
lanay,
32 sa' mentubu' muka'
tumulin, melebawanen su
kelaun gininisan pimula,
ma'niin na bagel gayu. Mek-
panga meketaas, kaas su nga
manukmanuk, megbaal ilan
salag nilan dia piktebenan
nu nga panganen, saba'
kebagelen."
33 Mendadi, minamal si
Isus megukit di Gempia Pe-
tenday tu nga getaw pibian
di nga sambingay, su gikteb
laak nu mesabut nilan.
34 Nda'iduni inukit ni Isus
dinilan sa' kana' lumbus
sambingay. Laak dagid

* **4:24 4:24** Piulugan dun ni Isus, adini gikteb nu kengganget nilan dun dig delendeman nilan, iin dademai gikteb nu pesuun dun dinilan nu Megbebaya', muka' duganganen pa gusay su sinuunan nilan.

bena' ilanilan da laak nu nga
sakupen, gila'en da pengulu-
gay dinilan su nga sambin-
gayen.

Pimaag ni Isusi Salinda-
pak
(Mateo 8:23-27; Lucas
8:22-25)

35 Naa bena' lelabung na,
kali' pektalu' si Isus tu nga
sakupen, “Naa, dumipag ita
dinig linaw.”
36 Naa sa' ma'antu, bilen-
gan nilan dayun su nga
melaun getaw, duminangan
su nga sakupen tu sekayan
gandang pegingkudan ni
Isus. Iwit dayun nu nga
sakupen dumipag si Isus.
Muka' duun dademai ngag
duma sekayan duminipag.
37 Mendadi, bena' ditu
nailan titenga' laud nug
linaw, tekaw miksalin-
dapak, misipukan dayun
tubig ki sekayan nilan kia,
pekepenu' na tubig.
38 Dagid si Isus, pektulug,
migulunan, dia gulinan nu
sekayan nilan. Tinanud
dayun nu nga sakupen,
laung nilan, “Ii, Sir, masi'
petuyangen mu na, pia
megbaya'baya' ita dun ini?”
39 Migbuat si Isus, pimaa-
gen dayun su genus, laun-
gen, “Sikpa'a.” Tilu'anen pa
pagid sug linaw, “Peksilen-
gen ka.” Misikpa' ki salinda-
pak, miksilengen gupia tu'u
sug linaw.
40 Kali' pektalu' si Isus
dia nga sakupen, “Mauma
mendek mamu? Masi'
nda'idun pa gusay kesalig
niu dinaan?”
41 Naa sa' ma'nia, mipati'
ilan gupia mendek. Kali' ilan
peksinaakay, “Ta' gasal dun
saan ini, pia su genus muka'
nabek, mekpetuud diniin?”

5

Piuli'an ni Isusi Getaw
Silunu'an Menulay
(Mateo 8:28-34; Lucas
8:26-39)

1 Naa midenggu' si
nga Isus tug dipag nug
Linaw Galilea, ditug benwa
paingalan dun Gerasa.
2 Bena' mikelusad si Isus
tu sekayan, duuni getaw
suminungkak diniin, genat
tu kelebengan. Ki getaw
kini, silunu'an menulay,
3 dia na pegbenwa
nga sangyab kelebengan.
Nda'iduni getaw mekegaga
megbalud diniin, pia kadinai
giket dun.
4 Pu' tatap na sia belu-
day tali muka' kadina, dagid
getusenen laak su tali sam-
pay su kadina. Muka'
nda'iduni mekegapus diniin,
pu' mesekeg gupia.
5 Gebii gendaw nai panaw-
panawen dia kelebengan
sampay tu ngag binentudan,
lamugen menamal megbek-
say, muka' lamugen dadema
menguglit batu dig lawasen.
6 Mendadi, bena' minita'
nu silunu'an kia si Isus,
laak melayu'layu' pa, gu-
mibek sumungkak dini Isus,
minginlulud dayun di geda-
panen.
7 Minekeg megbeksay,
laungen, “Ii, ya'a Isus,
Bata'a nu Tampusan Metaas

Megbebaya', ta' maig labet
mu dinaan? Kelelaat dema
tu'u dini'a, pengadugu'a di
gedapan nu Megbebaya',
ndi' mau peglegetay!”
8 (Kaas mitalu' dun nu
menulay, pu' tinalu' ni Isus
diniin, “Ya'a menulaya, pe-
gawa'a di getaw kiin!”)
9 Mendadi, sinaakan ni
Isus ki menulay kia, “Ta' mai
ngalan mu?”
Kali' sembag, “Si Linaksa',
pu' melaun ami!”
10 Pinemalanen dayun
pegubugay dini Isus, ndi'en
dema tu'u pua'en dig benwa
kia su menenulay.
11 Naa duuni sala kauluan
babuy dia mesempel,
melaun gupia babuy, meglu-
nang ilan dia gabig.
12 Pinengi nu menenulay
dini Isus, laung nilan, “Ped-
itu mu ami ngag babuy kia,
adun sulunu' ami dinilan.”
13 Mendadi, biwang ni
Isus. Dayun memegawa'
dia getaw kia su menenulay,
sumilunu' ilan pelum ditu
ngag babuy. Bena' su
sala kauluan babuy, mabu'
duunig dua' ngibuig launen,
minggebek dumiksun ditug
delipasan pangay diag
linaw, migela' ilan dayun
melemes.
14 Mendadi su nga megin-
gat tu ngag babuy, mingge-
bek ilan ditug lunsud,
pigukit nilan dayun dia ki
mipenggulaula kia sampay
ditug lumibut benwa. Bena'
su getaw inukitan nilan
dun, linaawan nilan su
mipenggulaula kia.
15 Bena' midepet ilan ditu
ni Isus, iini mitaangan ni-
lan, su getaw silunu'an ka-
mun nu melaun menulay,
pegingkud laak iin, mikseluk
na suuben, miseksud na tu'u
su pianan ginaanen. Naa,
mindek pati' su nga getaw.
16 Inukit dayun nu nga
mikaita' dun su mipeng-
gulaula nu getaw kia
silunu'an menenulay, muka'
su mipenggulaula nu ngag
babuy.
17 Bena' midengeg nu nga
getaw, inubug nilan dini
Isus, megawa' diag benwa
nilan.
18 Naa bena' duminangan
na si Isus ditu sekayan ni-
lan, migubug tundug diniin
ki getaw kia, su silunu'an sia
nu menenulay.
19 Dagid nda' peliag si Isus.
Kali' pektalu', “Uli'a na tu
ngag beta'an mu, pegukit
mu ditu nilan su gikteb
nu pinggulaula nu Kaunutan
dini'a, sampay sug lelaaten
dini'a.”
20 Naa sa' ma'antu, mi-
panaw dayun su getaw kia,
dayunen pegleleepay su
Sepulu' Lunsudan, inukiten
ditu su pinggulaula ni Isus
diniin. Kaas su nga kelaun
getaw mikedengeg dun,
mipati' ilan mesebu'ay.

*Pitubu' Puli' ni Isusi Gem-
bata' muka' Piuli'anenig Li-
bun*
*(Mateo 9:18-26; Lucas
8:40-56)*
21 Naa duminipag puli' si
nga Isus ditug linaw. Bena'
midenggu' ilan ditug dipag,

melaun na pelum getaw
mikpungun dini Isus dia
geksid linaw.
22 Mendadi, duuni minan-
gay ditu ni Isus kaunutan
di simbaan nu getaw Judea,
ngalanen si Jairo. Bena'
minita' ni Jairo si Isus,
miglaub di gedapanen,
23 laungen dayun diniin,
“Sir, sug bata'u delaga,
meliget megladu, pekagaw-
inaa na. Kaas kelelaat dema
tu'u dini'a, Sir, laaway mu,
depenay mu, adun mauli'an,
metubu' da kig bata'u kiin!”
24 Migdunut dayun dini
Jairo si Isus. Melaun gu-
pia getaw tuminakin diniin,
mi'isel nilan si Isus.
25 Laak duuni sala tawan
libun, sepulu' bu' dua' taun
na, tebia' leduunen kig betad
libun.
26 Mitegelan na gupia di
kebulung diniin, pu' melaun
nai memulung migbulung
diniin. Migela' nai selapi'en
dun, laak palu pa mawa' sug
leduunen, ndi', sinangkali'
migiseg.
27 Mendadi kig libun
kini, bena' midengegen su
gukiten mekatag dini Isus,
minguliksuk dia tebenan
nu nga melaun getaw,
mikpesempel dia teliudan ni
Isus.
28 Pu' maa' laungen dig
dialem delendemanen, “Pia
medelu'u laaki suuben kiin,
mauli'an nau dun.”
29 Lemen laak midelu'eni
suub ni Isus, misikpa'
dayun sug dugu'en, muka'
mibatiken, miuli'an na tu'u.
30 Mendadi si Isus, mi-
betikanen pu' duuni ginu-
ungen gumiwa'. Miktekaw
lumingay tu nga getaw,
sinaaken dinilan, “Ta' taway
duni mikpuleg di suubu?”
31 Kali' sembag su nga
sakupen, “Sir, pegita'en mu
da melaun gupia getaw
minisel dini'a, mauma
saaken mu pa sa' ta' taway
duni mikpuleg di suub mu?”
32 Laak dagid meglin-
gaylingay gusay mengenleng
si Isus di nga getaw di
mektabu'en, penengaunen
sa' taway duni minggulaula
dun.
33 Naa sug libun, bena'
misuunanen su mipenggu-
laula diniin, mikpesempel
dayun dini Isus, mipati'
mengedeg saba' gendeken.
Minginlulud dayun di geda-
panen, inuntulen dayun
telu'ay diniin su mipenggu-
laulanen.
34 Kali' pektalu' si Isus
diniin, “Naa, Enaung, mi-
uli'an ka na, saba' nu kesalig
mu. Uli'a na, gempia nai
ginaa mu, pu' miawa' naig
leduun mu.”
35 Naa selian ni Isus mek-
talu', duuni minateng nga
sinugu' genat ditug balay
ni Jairo, ki kaunutan di
simbaan kiin. Bena' mi-
nateng ilan dia ni Jairo, kali'
ilan pektalu', “Naa Sir, sug
bata' mu kiin, nda' mu na
mesaguti ginaanen. Kaas
ndi' na kambat saliba'eni
Mekpetu'un kiin.”
36 Laak nda' ni Isus penge-
betayi tinalu' nilan kia. Kali'
pektalu' dini Jairo, “Naa,

ndi'a na melibuleng, saliga
laak.”
37 Mendadi, nda' peliag si
Isus sa' duun paig lain getaw
megdunut diniin, subay si
Pedro laak muka' sug dua'
tawan mekpated, si Santiago
bu' si Juan.
38 Mendadi, bena' mi-
nateng ilan ditug balay
ni Jairo, minita' ni Isus
su melaun getaw misa-
saw, muka' midengegeni
mesekeg gaduy muka'
kenembit nilan.
39 Sumiled dayun si Isus
diag balay, kali' pektalu' di
nga getaw, “Mauma dema
misasaw amu? Ta'i penge-
duyan niu? Gembata' kiin,
kana' ma minatay. Pektulug
da!”
40 Piketuanan laak nu nga
getaw si Isus.

Mendadi si Isus, pigua'en
dia su nga melaun getaw.
Sumiled dayun dia sugud
belilidan nu gembata',
pidunuten laak su gina'
nu gembata' muka' su
gama'en sampay su telu
tawan sakupen kia.
41 Bena' mikeseled ilan,
piguidan dayun ni Isus
su gembata' di kemeten.
“Talita kumi!” maa' laung ni
Isus. Guluganen, “Enaung,
talu'u dini'a, pegbuata!”

42 Suminambut megbuat
su gembata', mikpanaw-
panaw dayun. (Naa sepulu'
bu' dua' taun nai gidaden.)
Naa sa' ma'antu, su kelaun
duma ni Isus, mipati' ilan
mesebu'ay.
43 Dagid inungub ilan gu-
pia ni Isus, pia laak daw sala
tawan, nda'iduni pesuunan
nilan di mipenggulaula kia.
Laung ni Isus, “Naa, paanen
niui gembata' kiin.”

6

Pimilas si Isus tug Lunsud Nazaret
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Naa migawa' si Isus dig
benwa kia, minuli' ditug
daan lunsuden. Migdunut
dadema diniin su nga saku-
pen.
2 Bena' su Gendaw Pelali
na, mikpetu'un si Isus dia
simbaan nu getaw Judea.
Mendadi su melaun getaw
dia simbaan, sa' midengeg
nilan su pitu'un ni Isus,
misebu'an ilan dun, kali'
ilan peksinaakay, laung ni-
lan, “Paa, ki getaw kini, adi-
nen ma pigenati kelaunanen
kini? Ta' sinuunan duni tin-
ulung diniin? Pikendunen
ma duni nga mekesalebu'
pingulaulanen kiin?
3 Pu' kana' bain su panday
laak kiin dig balay, gina'en si
Maria, pateden si nga Santi-
ago, si Jose, si Judas muka'
si Simon? Kana' ba dini
da pegbenwa su nga pateden
libun?” Ma'antu, pimilas
nilan si Isus.
4 Mendadi, miktalu' dini-
lan si Isus, “Ki pimuunan nu
Megbebaya', pegbesaan pia
adin pangay. Laak dagid
diag daan benwanen, diag
daniin beta'an, ndi' daan
pegbesaan.”

5 Sa' ma'antu, nda'iduni
mekesalebu' mipenggulaula
ni Isus dia Nazaret, duun
laaki nga santa' tawan getaw
pegladu pindepenanen,
pineguli'anen.
6 Misebu'an gupia si Isus
pu' nda' pekpetuud diniin su
nga getaw dia.

Mendadi, mipanaw si
Isus, lineepen su ngag
lunsud diag lumibut benwa,
piktu'unanen su nga getaw.

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

7 Naa ki sepulu' bu' dua'
tawan peneligan ni Isus, sin-
abinen ilan. Mendadi bena'
misabinen ilan, sinugu' ilan
dayun ni Isus mpanaw
pigdedua' tawan. Bigayanen
ilan pegbaya' mengutid di
menenulay.
8 Miktitulu' dinilan si Isus,
laungen, "Sa' mpanaw amu,
nda'iduni sengkapan uiten
niu, pia balun niu pan, gam-
bag, atawaka selapi'. Laak
mesu'at meguit amu sekud,
9 mesu'at amu menepatus,
dagid salabuuk laaki suub
niu."
10 Laung pagid ni Isus
dinilan, "Adin sug bekna
balay mekpepenaik diniu,
ditu laak amu tuun, sampay
mekebundas amu dig lain
lunsud.
11 Adin sug lunsud ndi'
menemba' diniu dakus ndi'
mekineeg diniu, pegawa'
amu dayun dia, muka' ekpug
niu sug lepup lupa' di gek-
sud niu, adun metakesi'anig
lunsud kia!"
12 Mendadi ma'nia, mi-
panaw tu'u su nga sepulu'
bu' dua' peneligan ni Isus.
Miktitulu' ilan dayun, iini
tinitulu' nilan tu nga getaw,
subay meksikesuun ilan.
13 Melaun menulay inu-
tidan nilan di nga getaw,
muka' melaun dademai nga
pegladu pineguli'an nilan,
binunagan nilan lana su
pegladu.

Su Kepatay ni Juan su Memunag Tubig
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Naa si Adi' Herodes, mi-
dengegen su pinggulaula ni
Isus, kagina misigwag na dig
benwa sug dengegan ni Isus.
Sug duma getaw, pektelu'en
nilan, "Kiin si Isus, iin si
Juan su Memunag Tubig,
masi' mitubu' puli'! Kaas
ma duuni ginuungen meng-
gulaula mekesalebu'."
15 Dagid sug duma mek-
talu', laung nilan, "Kiin si
Isus, iin si Elias dengantu."

Muka' duun pa pagidi
mektalu', laung nilan, "Si
Isus kiin, iini sala tawan
pelum pimuunan nu Megbe-
baya', maa' nu nga pimuu-
nan nu Megbebaya' den-
gantu."
16 Laak dagid kini si
Herodes, bena' midengegen
su pinggulaula ni Isus,
laungen, "Uy, kiin pasi' si
Juan, su Memunag Tubig!
Masi' si Juan, ki piputukan
ku gulu kitu, mitubu' puli'!"

17 Kaas ma'niai tinalu'
ni Herodes, pu' begudiin
su nda' pa patay si Juan,
suminugu' si Herodes pu'
daapen si Juan, pibaluden
dakus pipirisunen. Pu' iini
puunanen, begudiin duuni
sala tawan libun ngalanen
si Herodias, inagaw ni
Herodes, asa sawa nu pated
ni Herodes si Felipe.
18 Kaas si Juan, tatap mik-
talu' dini Herodes, “Binandu
ma ditu Misulat Palinta nu
Megbebaya', ndi' mesu'at
egaun mu su sawa nu pated
mu, iini penginsuaan mu.”
19 Mendadi kagina
ma'antu, kini si Herodias,
duunig laatan ginaanen dini
Juan. Pepatayen sia, laak
ndi' mesu'at, pu' su sawanen
si Herodes,
20 mendek dini Juan. Pu'
misuunan ni Herodes meke-
suun getaw si Juan, muka'
pimili' nu Megbebaya'. Kaas
pegingaten laak ni Herodes
si Juan adun ndi' meka'idan.
Pu' sa' kineegan ni Herodes
su pegwali ni Juan, melibu-
leng dun gupia, laak pia
ma'antu, pekineeganen da
gusay, pu' leliagen dun.
21 Mendadi duuni gendaw,
kini si Herodias, duun nai
sikawen mekpatay dini Juan.
Pu' si Herodes, miglumpuk
mitaang di gendawanen,
inggaten su nga kelaun
begelal, su nga kaunutan
nu sundalu, muka' su nga
meselagetaw dia prubinsya
Galilea.
22 Mendadi, bena'
miglumpuk nailan, duunig
bata' ni Herodias delaga,
sumiled dia pu' suminayaw.
Liliag dun dayun si Herodes,
sampay su ngag bisitanen.
Kali' pektalu' su gadi' diag
delaga, “Naa Enu', mesu'at
duuni penengiin mu dinaan.
Pia ta' alanduni penengiin
mu dinaan, begayu dini'a.”
23 Suminapa pa pagid diag
delaga kia, laungen, “Pe-
saden ku dini'a, pia ta' alan-
duni penengiin mu, pia segi-
nenga' di peglegedi'an ku
kini, begayu dini'a.”
24 Lumiu dayun sug de-
laga, sinaaken ditu gina'en,
“Ta' mai penengiin ku?”
“Ki gulu ni Juan, su
Memunag Tubig,” simbag nu
gina'en.
25 Lemen laak midengeg
nug delaga, migdedali'
dayun mpuli' tu gupid nu
gadi', pinenginen diniin,
“Naa, iini mauya'an ku
begay mu dinaan, ki gulu
ni Juan, su Memunag
Tubig, betangen nandaw dig
dekulan!”
26 Naa apelai, milegenan
pati'i gadi' kini. Dagid ndi'
mesu'at megbelibad, saba'
nu kesapanen kia di geda-
pan nug launan bisitanen.
27 Suminugu' dayun di
sundalunen, uitenen ditu
niin ki gulu ni Juan. Men-
dadi, mipanawi sundalu kia,
pinutukanen tu'u gulu si
Juan diag dialem pirisuan.
28 Iwiten dia gadi' ki gulu
ni Juan, bitang tu'u dig
dekulan, tinulunen diag de-
laga, dayun pigwakilen dia
gina'en.

29 Naa bena' midengeg nu
nga sakup ni Juan ki mipeng-
gulaula kia, inangay nilan
sug bangkay ni Juan, dayun
nilan lebengay.

Pinaan ni Isus sug Lima
Ngibu Tawan
(Mateo 14:13-21; Lucas
9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Naa ki nga peneligan ni
Isus, su nga sinugu'en man-
gay megukit, mipuli' nailan
ditu ni Isus. Bena' mi-
nateng ilan, inukit nilan
dayun diniin su kelaunan
pinggulaula nilan sampay su
nga pitu'un nilan.
31 Laak melaun gupia
getaw mikpungun dia ni
Isus, miglimbuslimbus ilan
media, kaas nda' naig
lakay ni nga Isus, pia laak
ka'aan nilan. Sa' ma'nia,
kali' pektalu' si Isus tu
nga peneliganen, "Naa,
megawa' ita deli' dini, ditu
ita meliawliaw, ita na laak,
adun mekengulali amu ndi'
maiben."
32 Naa sa' ma'nia, sumikat
ilan tu'u, suminakay ilan tu
sekayan nilan, ilanilan da
laak, adun mekpain ilan sia
di meliawliaw benwa.
33 Laak dagid melaun gu-
pia getaw mikaita' di kesekat
nilan, minilala nilan si nga
Isus. Sa' ma'antu, minggge-
bek ilan sumungkak dini nga
Isus, genat ilan di ngag lu-
mibut lunsud. Ditu ilan
minian lupa'an, kaas miuna
pailan dateng ditu tanda' ke-
denggu'an ni nga Isus.
34 Naa sa' ma'nia, bena'
mikelusad si Isus tu sekayan,
minita'en ki melaun gupia
getaw. Milelaat dinilan si
Isus, pu' dialem ginaanen,
maa' ilan karniru nda'iduni
megingat dun. Dayun
pikpuunanen ilan petu'unay,
melauni pitu'unen dinilan.
35 Naa bena' sungu na
mesindepi gendaw, mikpe-
sempel dini Isus su nga
sakupen, kali' ilan pektalu'
diniin, "Sir, sungu na
mesindepi gendaw, muka'
kig benwa kini, meliaw pa
pelum.
36 Kaas melengas sugu'en
mu, Sir, su nga getaw, man-
gay ilan tu ngag lunsud
muka' tu mektabu' benwa,
pu' adun mekesaluy ilan
lebungan nilan."
37 Sumimbag si Isus,
"Yamu mai pekpaan dini-
lan."
"Apelai, Sir!" simbag nu
nga sakupen. "Mabu' ndi'
dadema mesu'at sugu'en mu
ami mangay sumaluy pan,
bali dua' gatus denario siai
selapi', adun pa'aan dini-
lan?"
38 Sinaak ni Isus, "Naa,
sanu buuki pan niu kiin?
Ipusay niu pa deli' diin."
Kali' nilan maipusay,
"Duun laakig lima buuk pan
nami, dayun duunig dua'
buuk seda'."
39 Mendadi, pimaingkuden
su nga getaw diag lamalama,
pikpinigpinigen ilan.
40 Mikpanunpanun tu'u
megingkud su nga getaw,
duuni pingmegatus sala
penunan dun, muka' duun

dademai piglima pulu' tawan.
41 Mendadi, inimud ni Isus kig lima buuk pan kia muka' sug dua' buuk seda', dayun megangag tug langit muka' mekpaladpalad tu Megbebaya'. Pikpetapetanen dayun su pan, piktukiden pegilasay tu nga sakupen, adun pengilaken nilan tu nga getaw. Sampay sug dua' buuk seda', pikilasen dadema ditu kelaun getaw.
42 Minaan dayun su kelaun getaw, muka' migela' ilan mbesug.
43 Bena' mibesug nailan, kali' pengikpesay nu nga sakup ni Isus su sawad nilan, sepulu' bu' dua' dig belanan mipenu' pa nu sama' tu pan muka' seda'.
44 Su getaw minaan ditu nga pan, lima ngibu tawan su laak lumbus laki.

Mipanaw si Isus dig Dibabaw Tubig
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Naa bena' mitubus maan su nga kelaun getaw, pisakay ni Isus tu sekayan su nga sakupen, piunanen ilan dumipag pangay ditug Betsaida, tu sedipag linaw. Daniin, pauli'enen pa su nga melaun getaw.
46 Naa bena' migudas na dema ditu nga getaw, tumiwad dayun si Isus dig bentud, adun menenabi dia.
47 Sa' ma'antu, bena' miglegebii na, ditu na titenga' laud nug linaw su sekayan nu nga sakupen. Si Isus pelum, salanen da dia taasan.
48 Kali'en pengundiagay su nga sakupen, ditu nailan titenga' laud nug linaw, mitegelan ilan gupia memelula, pu' misensung nilan su genus. Mendadi, bena' sungu na dali' endaw, minangay si Isus ditu nilan, pekpanaw diag dibabaw tubig.

Naa mian laak sia si Isus di mesempel nu nga sakupen.

49 Dagid midayag nilan si Isus, masi' pekpanaw diag dibabaw tubig. Migbeksay ilan dayun, pu' laung nilan dun, multu.
50 Sug launan nilan mikaita' diniin, mindek ilan pati'.

Laung ni Isus, “Naa, gempia dai ginaa niu. Naan daini. Ndi' amu mendek.”

51 Suminakay dayun si Isus dia sekayan nilan. Misikpa' dayuni genus. Mipati' gupia mesebu'ay dun su nga sakupen,
52 pu' pia minita' na nilan su mipenggulaula mekatag di pan kitu, nda' gusay metekad nug delendeman nilan su gikteb nu ginuung ni Isus. Pu' metegasi gulu nilan.

Pineguli'an ni Isus su nga Pegladu tu Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Mendadi, minundas si nga Isus dumipag diag linaw. Duminggu' ilan tu Genesaret, iniketan nilan su sekayan nilan dia geksid.
54 Bena' minlusad ilan genat ditu sekayan nilan, su

nga getaw dia, minilala nilan
dayun si Isus.
55 Minggebek ilan dayun,
lineep nilan sug benwa, kaas
sa' midengeg nu getaw pu'
minateng diag benwa kia si
Isus, pinguit nilan dayun dia
su nga pegladu, pibelilid di
nga sampuyuan.
56 Kaas pia adin pangay si
Isus tu nga mikapulu' balay
atawaka tu ngag lunsud, pia
adin dia miktabu' benwa, su
nga getaw, pinguit nilan su
nga pegladu tu nga padi'an,
ditu na dayun pemegbelilid.
Inubug nilan dini Isus, pia
laak daw sia medelu' nu
nga megladu su kuyamay
suuben. Muka' adin su
taman getaw mikedelu' dun,
migela' ilan dayun mauli'ay.

7

Su Titulu'an nu Megbebaya' muka' su Kinilawan laak
(Mateo 15:1-9)

1 Naa duuni nga Pariseo
muka' nga mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Meg-
bebaya' mikpungun ditu
ni Isus, genat ilan ditu
Jerusalem.
2 Naa ki nga Pariseo kini
muka' su nga mekpetu'un di
Palinta, minita' nilan pu' sug
duma sakup ni Isus, sa' mi-
naan ilan, milemu'an ilan,
sa'itada nda' nilan pegela'
dunutay sug bian mengingenaw tinitulu' nu nga Pariseo
tu nga getaw.
3 (Pu' su nga Pariseo sam-
pay su kelaun getaw Judea,
ndi' ilan maan sa' ndi' ni-
lan medunutan sug bian
mengingenaw pingumbilin
dinilan nu nga ginepu'ay ni-
lan.
4 Muka' sa' mateng ilan
genat di padi'an, ndi' ilan
maan, subay unaan pa ni-
lan ki kengingenaw nilan
kia. Muka' melaun pa
betad pingumbilin dinilan
dunutan nilan, pinenggi' du-
unig bian nilan mengugas
nga tasa, tegayan, muka' nga
kaldiru tumbaga.)
5 Mendadi, ki nga Pariseo
kini muka' nga mekpetu'un
di Misulat Palinta, sinaak ni-
lan dini Isus, “Mauma ki nga
sakup mu kiin, ndi' ma nilan
dunutan sug betad pingum-
bilin dinita nu nga ginepu'ay
ta? Milemu'an ilan, pu'
miglaksap mailan maan, pia
milemu'i kemet nilan.”
6 Dagid sumimbag si Isus
dinilan, “Paa, yamu kiin,
tautau mekesuun amu! Mis-
ugat amu gupia ditu sinulat
pedaan ni Isaias dengantu
ditu Talu' nu Megbebaya',
laungen,
‘Ki nga getaw kini, laung nu
Megbebaya', pegbe-
saanu nilan diin laak
baba' nilan,
dagid sug delendeman nilan,
melayu' ma dinaan.
7 Su kektamuy nilan dinaan,
nda'iduni pantagen,
pu' su titulu'an nilan,
kinilawan laak, asa
paingalan nilan dun,
pinalintau!’ ”
8 Maa' laung pa ni Isus,
“Yamu kiin, bileng niu tu'u
su palinta nu Megbebaya',

iin sungkini dunutan niu
kig betad pingumbilin nu ki-
lawan.
9 “Metau daan amu
gupia megbeleng tu Misulat
Palinta nu Megbebaya',
pu' adun petindegen niu
sungkin sug daniu betad!
10 Pu' duuni palinta nu
Megbebaya' sinulat ni Moi-
ses, laungen, ‘Pegbesaay mu
su gina' mu muka' su gama'
mu.’ Muka' duun pagidi pal-
inta, ‘Adin su getaw menam-
palaksa tu gina'en atawaka
tu gama'en, subay petain.’ ”
11 Laung pa ni Isus,
“Dagid iinig daniu titulu'an,
sa' duun siai ginabang
begay nu getaw tu gina'en
atawaka gama'en, mesu'at
daw telu'en nu getaw kia,
‘Corban ini.’ (Ki Corban,
ma'ananen, begay sungkin
tu Megbebaya'.)
12 Dayun sa' kiai telu'en nu
getaw, naa su ginabang be-
gayen sia tu gina'en atawaka
gama'en, ndi' niu pelum pe-
begay dinilan.
13 Naa sa' ma'niai titulu'an
niu, bileng niu daan su Misu-
lat Palinta nu Megbebaya',
iin sungkini pitu'un niu tu
nga getaw, sug daniu laak
betad. Muka' melaun pai
gininisan pinggulaula niu,
ma'nia dademaig bianen.”

Su Gininisan Mekesala' tu Megbebaya'
(Mateo 15:10-20)

14 Naa sinabi puli' ni
Isus su nga melaun getaw,
mekpesempel ilan diniin.
Bena' mikpesempel nailan,
kali' pektalu' si Isus dinilan,
“Pekineegay niu gupia ki
telu'en ku kini, launan niu,
adun mesabut niu gupia!
15 Nda'iduni mekeseled dig
baba' nu getaw genat dig
liu, mekesala' dun tu Megbe-
baya' su getaw. Iini meke-
sala' dun su getaw, ki gua'
dig delendemanen.
16 [Adin sug duuni telinga-
nen, mekineeg dema tu'u.]”
17 Mendadi, migawa' si
Isus ditu tebenan getaw.
Kali' seled tug balay,
sinaakan dayun nu nga
sakupen mekatag di sambin-
gayen kia.
18 Kali' sembag si Isus,
“Apelai, pia pamu, nda'
dadema niu mesabut? Nda'
ba niu mesabut pu' pia ta'
alanduni aanen nu getaw,
ndi' mekesala' dun su getaw
minaan dun?
19 Pu' adin su aanen nu
getaw, ndi' da suled tug
delendemanen, ditu da laak
mbetang tianen, dayun gua'
da pelum dig lawasen.”
(Kaas sa' ma'antui tinalu'
ni Isus, mipesuunen pu'
su kelaun gempia aanen,
nda'iduni binandu dun tu
getaw.)
20 “Mendadi,” laung pa ni
Isus, “iini tantu mekesala'
dun su getaw, ki gua' dig
delendemanen.
21 Pu' kig delendeman
nu getaw, iini pigenatan
nu melaat delendeman,
sug dusa, su kegdaaw, su
kegbunu',
22 su kenlelingay, su ke-
saku, su melaat gulaula, sug
limbung, su mekepiidpiid, su
kengimbegu, su tampalaksa,

su kekpelabawlabaw, muka'
sug dupangan.
23 Sug launan melaat gu-
laula kini, genat daan dig
delendeman nu getaw. Iin
tu'ui mekesala' dun su getaw
tu Megbebaya'.”

*Pigebangan ni Isusig Li-
bun dig Lain Bansa Sumi-
nalig diniin*
(Mateo 15:21-28)

24 Naa migawa' na dia si
Isus, minangay pelum tug
benwa mesempel tug lun-
sud Tiro. Bena' minateng
ditu, tuminuun dia salabuuk
balay. Pigbuni sia, dagid
nda' dain mekegeglud.
25 Mendadi duunig libun,
silunu'an menulayig bata'en
libun. Lemen laak mi-
dengeg nug libun su ke-
dateng ni Isus, linaawanen
dayun, miglaub di gedapa-
nen.
26 Laak kig libun kini,
kana' getaw Judea, pu'
getaw Fenicia, sakup Siria.
Mendadi, minengi dayun
sug libun dini Isus, utidanen
sia ditug bata'en su menu-
lay.
27 Laak iini simbag ni Isus,
“Unaan ta paanay su nga
gembata'. Ndi' pia awi' tu
gembata' su gaanen, adun
tikpu'en dia nga gitu'.”*
28 Kali' sembag sug libun,
“Metuud la Sir, dagid pia
su gitu' dia silung lemisaan,
aanenen dadema su nga
mikula' gaan nu nga gem-
bata'!”
29 Kali' dayun pektalu' si
Isus diag libun, “Aa naa,
kagina ma'niai tinalu' mu,
mesu'at na muli'a. Iini
medetengan mu sa' mateng
ka, minawa' na tug bata' mu
su menulay.”
30 Minuli' dayun su gina'
nu gembata', midetenganen
tu'u sug bata'en pegbelilid
laak tug belilidanen, mi-
nawa' na diniin su menulay.

*Piuli'an ni Isusi Getaw
Bengel muka' Beed*

31 Naa mipanaw puli'
si Isus genat ditug benwa
sakup Tiro, minundas tu
Sidon, dayun mipuli' ditug
Linaw Galilea, mibiananen
pa sug benwa paingalan dun
Nga Sepulu' Lunsudan.
32 Mendadi, saanan ni Isus
dia, duuni sala tawan bengel
muka' beed pa pagid, iwit nu
nga getaw dia niin. Inubug
nilan dayun diniin, depena-
neni getaw kia.
33 Mendadi pisuay ni Isus
ditu melaun getawig bengel
muka' beed kia. Bena'
dua'dua' dailan, dilu' dayun
ni Isus ki telinga ni getaw
kia, muka' liwayanenig
dila'en.
34 Migangag si Isus tug lan-
git, dayun migbagel ginaa,
dunut tinalu'en, “Efata,” gu-
luganen, mpuka' na.
35 Lemen laak mitalu' ni
Isus, mikedengeg dayun sug
bengel. Muka' miawa' naig
beeden, melegdeng na dema
su kabiten.

* **7:27 7:27** Iini piulugan dun ni Isus, unaanen pa ebangay su getaw Judea, dekag pa sug lain bansa, maa' nug libun kia.

36 Dayun inungub sia ni
Isus su nga getaw, adun
nda'i ukitan nilan dun. Laak
pia kenduta'enen dun pe-
gungub, migdegadega ilan
sungkin megukit dun.
37 Liliag pati' su nga
getaw, laung nilan, “Ki
getaw kini, ki tiba'an peng-
gulaulanen, melengas! Pu'
pia sug bengel, megaganen
mekedengeg. Sug beed,
mesu'aten mekektalu'!”

8

Pinaan ni Isus su Paat Ngibu Tawan
(Mateo 15:32-39)

1 Naa bena' lain gendaw,
mikpungun na pelum ditu ni
Isus ki melaun gupia getaw.
Mendadi, bena' migela' nai
gaan nilan, sinabi ni Isus su
nga sakupen. Bena' mikpe-
sempel ilan diniin, kali' pek-
talu' si Isus,
2 “Milelaatu di nga melaun
getaw kini, pu' telu endaw
na, nda' ilan pesuay dinaan,
dayun migela' na demaig
balun nilan.
3 Sa' dema pauli'en ku ilan
nda' ilan meka'aan, belunu-
san ilan dig dalan, pu' duma
kiin, melayu'i pigenatanen.”
4 Dagid kali' sembag su
nga sakup ni Isus, “Sir, kig
benwa kini, limawa'. Sa'
ma'antu, adin ta ma elapayi
gaan, paan ta sia di nga
melaun getaw kini?”
5 “Naa, sanu buuki pan niu
diin?” sinaak ni Isus.
Kali' ilan sembag, “Pitu
buuk.”
6 Mendadi, pimaingkud
dayun ni Isus su nga
getaw diag lupa'. Bena'
mikaingkud nailan, inalap
dayun ni Isus ki pitu buuk
pan kia, dayun mekpalad-
palad tu Megbebaya'. Bena'
mitubus mekpaladpalad,
pikpetapetanen su pan,
piktukiden dayun pegilasay
tu nga sakupen, adun
pengilaken nilan tu nga
getaw. Piktukidtukid nilan
dayun pemegay ditu nga
melaun getaw.
7 Duun pagidi giwit nilan
santa' buuk mekaika' seda'.
Mikpaladpalad dadema si
Isus tu Megbebaya' mekatag
dig bata' seda' kia. Mi-
tubusen penenebiay, piki-
lasilas dadema su seda' ditu
nga getaw.
8 Minaan dayun su nga
melaun getaw, muka'
mibesug ilan. Pingikpes
dayun nu nga sakup ni Isus
su sawad nu nga getaw
maan, pitu dig bukag pai
sama' nilan.
9 Naa su nga getaw
mika'aan dun, duun saani
paat ngibu tawan. Sa'
ma'antu, bena' mitubus ilan
maan,
10 piuli' ni Isus su nga
melaun getaw, duminangan
dayun tu sekayan, ilan nu
nga sakupen, minangay ilan
tug benwa Dalmanuta.

Minengi Mekesalebu' Tu'us su nga Pariseo
(Mateo 16:1-4)

11 Naa duuni nga Pariseo
minangay kumita' dini
Isus, mikpuun ilan dayun
meglantugi' diniin. Ki nga
Pariseo kini, minengi ilan

dini Isus mekesalebu' tu'us
genat tu Megbebaya'. Pu'
pengindanan nilan si Isus.
12 Dagid bena' midengeg ni
Isus, migbagel ginaa dayun,
kali' pektalu', “Paa, yamu
pa di getaw nemun, mauma
dema menengi mamu
mekesalebu' tu'us? Taman
talu'u diniu, nda'iduni
mekesalebu' tu'us paita'
diniu nga getaw nemun!”
13 Sa' ma'nia, migawa'
dayun dinilan si Isus, dumi-
nangan puli' ditu sekayan,
duminipag diag linaw.

Su Melaat Betad nu nga Pariseo muka' ni Herodes (Mateo 16:5-12)

14 Naa bena' sumikat
nailan dumipag diag linaw,
milingawan nu nga sakup
ni Isusi megbalun pan,
salabuuk laaki pan nilan dia
sekayan.
15 Mendadi bena' tuminu-
lak nailan, mikpegad si Isus
dinilan, laungen, “Ki petulin
nu nga Pariseo muka' ni
Herodes di pan, peglengila-
may niu.”*
16 Bena' midengeg nu
nga sakupen, kali' ilan
pegyagayaga, laung nilan,
“Kaas tinalu'eni ma'nia, pu'
nda'iduni pan ta.”
17 Laak dagid misuunan ni
Isusi pigyagayaga nilan kia.
Kali' pektalu' dinilan, “Paa,
mauma pelum megyagayaga
amu mekatag di pan, sa'
nda'idun diniu? Masi' ndi'
pa niu mesabut? Aba, mete-
gas gupiai gulu niu?
18 Duun siai mata niu,
masi' ndi' amu gusay meken-
gita'? Duun siai telinga
niu, ndi' damu gusay meke-
dengeg?” Sinaaken dayun
dinilan, “Milingawan ba niu
19 su kemetau tug lima
buuk pan, ki pi'aan dayun
tug lima ngibu tawan kitu?
Dayun sanu belanan pai
sama' dun, su pingikpes niu
dun kitu?”
Kali' ilan sembag, “Sepulu'
bu' dua' dig belanan.”
20 Sinaak pagid ni Isus
dinilan, “Muka' su kemetau
tu pitu buuk pan, ki pi'aan
pelum tu paat ngibu tawan,
sanu bukag ma pelumi
pingikpes niu tu sawad nilan
maan?”
Laung nilan, “Pitu dig
bukag.”
21 Laung dayun ni Isus
dinilan, “Sa' ma'antu,
mauma nda' niu gusay
mesabut?”

Piuli'an ni Isusig Buta

22 Ma'antu, midepet na si
nga Isus tug lunsud Betsaida.
Bena' minateng ilan, duuni
sala tawan buta iwit nu nga
getaw ditu ni Isus. Pinengi
nilan dayun diniin, depena-
nen kig buta kia.
23 Mendadi, piguidanen di
kemet sug buta, dayunen
egakay ditug liu nug lunsud.
Bena' miliu nilan sug lun-
sud, liwayan ni Isus su mata
nug buta. Genaten luayay,
dipenanen dayunig buta kia,
kali'en saakay, “Naa ma,
duun ta'i minita' mu?”

* **8:15 8:15** Iini piulugan dun ni Isus su petulin nu nga getaw kiin di pan, naa sug betad nilan, melaaten.

24 Kali' tingagig buta
kia, laungen, “Mikaita' nau
getaw, laak dagid ma'niin
palas gayu pekpanaw-
panaw.”
25 Pinuli'an na pelum ni
Isus depenay su matanen.
Mininggas dayun meki-
manig buta kia. Muka'
miuli'an nai matanen,
mipalasen gupiaig launan
mesugat matanen.
26 Piuli' dayun ni Isus
su kamun mibuta, dunut
binduanen, laungen, “Ndi'a
gusay mpuli' diag lunsud
kia.”

Su Tantu Gasal ni Isus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Naa minundas na si
Isus, ilan nu nga sakupen,
minangay ilan tu nga
mikapulu' balay sakup
dig lunsud Cesarea Filipo.
Mendadi, sinegay nilan dig
dalan, sinaak ni Isus tu nga
sakupen, “Mendadi naan
kini, sa' su gasalu, alanduni
ketalu' dun nu getaw?”
28 Kali' sembag su nga
sakupen, “Ya'a daw si Juan
su Memunag Tubig. Sa' sug
duma mektalu', ya'a daw
si Elias dengantu. Muka'
duun pa pagidi mektalu',
ya'a dawi sala tawan pa
pelum pimuunan nu Megbe-
baya' dengantu.”
29 “Mendadi yamu dema,”
sinaak ni Isus, “ta' mai ke-
talu' niu dun, ki gasalu?”
Sumimbag si Pedro, “Ya'a
na gupia su Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan.”
30 Laak dagid inungub ni
Isus su nga sakupen, ndi'
nilan pekpesuun tu getaw ki
gasalen kia.

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kepatayen
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Mendadi, genat di
gendaw kia, mikpuun si Isus
mektu'un di nga sakupen,
laungen, “Naan, kig Bata'
nu Kilawan, melaun pai
kekpeleget dinaan. Muka'
pemilasenu pa pagid nu nga
kaunutan nu getaw Judea
muka' su nga kaunutan
nug belian nilan kampu'
nu mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'.
Deksu'anen, petainu nilan.
Laak dagid di ketelu en-
dawen genat di kepatayu,
metubu'u puli'.”
32 Pinluksad gupia ni Isus
dinilan ki tinalu'en kini.
Dagid bena' midengeg ni Pe-
dro, inabigen si Isus, dayun
pimaag ni Pedro si Isus
mekatag di tinalu'en kia
mbiananen sungu.
33 Laak dagid si Isus,
liningayen su nga saku-
pen, pimaagen dayun si
Pedro, laungen, “Pegawa'a
dinaan, Satanas! Pu'
kig delendeman mu kiin,
kana' genat tu Megbebaya',
pu' delendeman laak nu
kilawan!”
34 Naa, sinabi ni Isus su
nga melaun getaw sampay
su nga sakupen. Bena'
misempel ilan, kali' dayun
pektalu' si Isus, “Mendadi,

sa' duuni getaw mauya'anen
sumakup dinaan, subay
teliudanen sug daniin de-
lendeman, pisanenen dayun
ki kurusen, dakus dumunut
gusay dinaan.†
35 Pu' adini mpauk meg-
wakil gumulen dinaan, mbe-
leng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su peg-
wakilen dinaan su gumulen
saba' nu kesakupen dinaan
dakus tu kegukiten di Gem-
pia Petenday, iin, malapen
sungkin su ketubu' nda'i
tamanen.
36 Pu' pia pa malap nu
getaw su tibuuk lumbang,
dayun mbeleng diniin su
tantu ketubu', naa alandun
bai gatagen? Nda'idun!
37 Pu' sa' mbeleng na di
getaw su ketubu' nda'i tama-
nen, duun bai mbayaden,
adun melekaten sia puli' su
ketubu'en?
38 Pu' su getaw nemun,
memilas ilan tu Megbebaya'
muka' mikesala' ilan. Naa
adini getaw mpiid mangken
di kesakupen dinaan muka'
di talu'u di gendaw kini, naa
naan, kig Bata' nu Kilawan,
mpiid dau dema mangken
diniin sakupu sa' lumusadu
puli' dini. Muka' sa' lu-
musadu puli', maita' na di
tiagu su kelengas nu peg-
baya' nu Gama'u, dumau
su nga pinaas sesugu'enen
getaw langit.”

9

Su Kepalin nu Palas ni Isus
(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

1 Muka' tinalu' pa pagid
ni Isus tu nga sakupen,
“Taman talu'u diniu, yamu
nga getaw pegindeg dini
nandaw, duun diniui ndi'
matengi gumulen, medua'
matanen ki Keglekaunutan
na tu'u nu Megbebaya', me-
dayag na tu'ui ginuungen.”
2 Naa, bena' minayani
genem gebii, tumiwad si
Isus di metaas bentud.
Pidunuten si nga Pedro,
si Santiago muka' si Juan,
ilanilan da laak. Mendadi,
bena' ditu nailan dibabaw
nug bentud, saanan nu nga
sakupen megbantay diniin,
masi' mitekaw mpalin su
palas ni Isus.
3 Sampay su nga penepe-
tenen, metinggas gupia
saba' keputi'en, nda'iduni
megaga nu mengekdak dig
dibabaw benwa melepeng
di keputi'en.
4 Muka' padun minita' ni-
lanig dua' tawan dengantu
pimuunan nu Megbebaya',
masi' si Elias muka' si Moi-
ses, pegabitabit ilan ni Isus.
5 Naa bena' minita' ni Pe-
dro, kali' pektalu' dini Isus,
“Aa Sir, melengas pu' dini
dami! Naa, megbaal ami be-
belayan telu buuk, salabuuk
dani'a, salabuuk dani Moi-
ses, muka' salabuuk dani
Elias.”
6 Kaas mitalu' dun ni Pe-
dro, pu' nda'en mesuunayi

† **8:34 8:34** Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

gempia sia telu'enen, saba'
mindek gupia, ilan nu ngag
dumanen.
7 Bena' nda' medeksu'
mektalu' si Pedro, duuni
gabun mitua' mikeleklem
dinilan. Duuni miktalu'
dig dialem gabun, laungen,
“Kini na tu'u sug Bata'u, ki
petailen ku! Pekineegay niu
iin!”
8 Kali' ilan peglingaylin-
gay, tekaw nda'idun nai
getaw minita' nilan dia, sala
da dun ni Isus.
9 Mendadi, duminiksun
ilan genat diag bentud.
Saanan nilan dumiksun,
inungub ni Isus su nga saku-
pen, laungen, “Ki minita'
niu kia, nda'iduni ukitan
niu dun pia sala tawan,
sampay da dun metubu'
puli' kig Bata' nu Kilawan
genat matay.”
10 Naa sa' ma'antu, nda'
nilan tu'u pesuun tug lain
getaw. Pegyegayegaan
laak nilan, laung nilan,
“Alandun saani ma'ananen,
ki tinalu'en kiin pu' metubu'
daw puli' iin sa' genat
matay?”
11 Sinaak nilan dini Isus,
“Sir, sa' ma'nia, su nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', ta' mai
ketalu' nilan dun pu' subay
lumusad pa si Elias, dekag
pa ki Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?”
12 Kali' sembag si Isus,
“Naa metuud, si Elias,
mauna daan metua', pu'
adun pengusainen pa sug
launan. Dagid mekatag
pelum dinaan, kig Bata' nu
Kilawan, ta' mai misulat dun
ditu Talu' nu Megbebaya'
pu' gembageli kekpeleget
dinaan, muka' peksudi'an
pau padun?
13 Dagid taman talu'u
diniu, si Elias, daan na
mitua', dayun linaksap
peglegetay nu getaw, maa'
dadema nu daan na misulat
mekatag diniin ditu Talu' nu
Megbebaya'.”

*Piuli'an ni Isusi Gembata'
Piglegetan Menulay*
*(Mateo 17:14-21; Lucas
9:37-43a)*

14 Naa bena' mipuli' si nga
Isus ditug duma sakupen,
melaun gupia getaw minita'
nilan, pegapulu' ilan dia nga
sakupen. Dakus duuni nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', siwal
nilan su nga sakup ni Isus.
15 Bena' minita' nu nga
melaun getaw si Isus,
mitekawan ilan gupia diniin,
minggebek ilan dayun
sumungkak diniin, didialan
nilan gupia iin.
16 Mendadi, kali' saak si
Isus dinilan, “Naa, ta'i piksu-
alan niu kiin?”
17 Kali' sembagi sala
tawan, “Sir, kig bata'u kini,
iwitu sia dini ni'a, pu'
peglegetan menulay, kaas
beed.
18 Sa' matengi kegleget
dun, mbuksak tug lupa',
dayun megbula'ig baba'en
dunut mengkiget di ngisi-
nen, dayun mengekilig
lawasen. Naa, inubugu di
nga sakup mu kini, utidan

nilan sia ki menulay, laak
nda' nilan megaga."
19 Kali' pektalu' si Isus tu
nga getaw dia, "Ay, yamu pa
di nga getaw nemun, nda'i
salig niu! Pinlukas nau du-
muma diniu. Santa' pai
kaibenen ki ketigelu diniu?
Uit niu dini naani gembata'
kiin."
20 Iwit tu'u dia ni Isus su
gembata'.
Naa ki menulay kia,
lemen laak minita'en si
Isus, silunu'anen pelum
su gembata', binabuy
dayun. Mibuksak diag lupa',
migenselenselig lawasen
muka' migbula'ig baba'en.
21 Sinaak ni Isus tu gama'
nu gembata', "Minibenen na
betikayi ma'nini kini?"
Kali' sembag su gama'en,
"Genat pa kaika'ayen.
22 Tatap lebu'en nu menu-
lay di gapuy atawaka di
tubig, petainen sia. Kaas
kalukalu megaga mu da sia,
lelaatay mu dema tu'u ami,
ebangay mu ami!"
23 Kali' pektalu' si Isus,
"Ditu pa talu' mu sa' megaga
mau, naa iin pasi'i gem-
pia telu'en, sa' ya'a pelumi
mekegaga dun! Sa' suma-
ligi getaw, nda'iduni ndi'en
megaga."
24 Minekeg dayun mek-
talu' su gama' nu gembata',
laungen, "Duun siai kesaligu
Sir, laak kulang. Kaas
dugangay mu ki kesaligu!"
25 Misima' ni Isus pu'
pegisel dinilan su melaun
getaw. Mendadi pimaag
dayun ni Isus ki menulay
kia, laungen, "Ya'a menu-
laya, bengelen muka' beed
nga ginuung, gawa'a, muka'
ndi'a na gusay puli' selunu'
di gembata' kiin!"
26 Migbeksay su menu-
lay, muka' pisedilen pati' su
gembata'. Dayun megawa'
diniin su menulay. Naa su
gembata', ma'niin palas mi-
natay, kaas mitalu' nu nga
getaw dia, "Minatay na!"
27 Laak dagid si Isus, pigu-
idanen su kemet nu gem-
bata', biwaten. Migindeg
dayun su gembata'.
28 Naa sa' minuli' si nga
Isus tug balay nilan, bena'
nda'idunig lain getaw duma
nilan, sinaak nu nga saku-
pen, "Sir, alanduni puuna-
nen, nda' nami mautiday
dun su menulay kitu?"
29 Simbag ni Isus dinilan,
"Ki ma'niin palas, ndi' mau-
tidan, subay pebianen laak
di kenenabi."

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Naa minundas pelum si
nga Isus genat dig benwa
kia, minian ilan ditu Galilea.
Laak pigbuni ni Isus su
kepanaw nilan,
31 pu' pektu'unanen pa su
nga sakupen. Kali' pektalu'
si Isus, "Mendadi naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, duuni
gendaw mateng, pegwak-
ilu tu pegbaya' nu getaw.
Deksu'anen, petainu nilan.
Laak dagid di ketelu en-
dawen genat di kepatayu,
metubu'u puli'."

32 Dagid ki tinalu' kia ni
Isus, nda' metekad nu nga
sakupen, muka' mekalan-
galang ilan dema sumaak
dun diniin.

Ndi' Pia Mekagaw Tindeg
su Sakup ni Isus
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-
48)

33 Ma'antu, minateng ditu
Capernaum si nga Isus.
Bena' mikauli' nailan tug
balay, sinaak ni Isus tu
nga sakupen, “Ta' alanduni
pigyagayaga niu kiin, su diin
paita dalan?”

34 Naa mpauk ilan mek-
sembag, pu' iin masi'i pigya-
gayaga nilan diag dalan, sa'
taway dun dinilani tampu-
san metaasi tindegen.

35 Mendadi, migingkud
si Isus, sinabinen su nga
sepulu' bu' dua' tawan
sakupen, pisempelen ilan
diniin. Kali' talu' si Isus,
“Su getaw mauya'anen
sia iini tampusan metaasi
tindegen, subay iin sungkini
mbaal tampusan gembaba'i
tindegen diniu, sampay
mbaal sesugu'en nu kelaun
samasakupen.”

36 Dayun suminabi si
Isus sala tawan gembata',
pi'indegen di gedapan nilan.
Sinipiten dayun su gembata',
kali' pektalu',

37 “Adin su menemba'
di sala tawan gembata'
maa' ni gembata' kini
saba' nu kesakupen dinaan,
naa gitunganen, naani
mipenemba'en. Pidag pa
tanan, kagina pinemba'u
niin, mipenemba'en dadema
su suminugu' dinaan.”

Adin su kana' Kuntra ni
Isus, iini Suguten
(Lucas 9:49-50)

38 Laak dagid si Juan,
kali' pektalu' dini Isus, “Sir,
duuni minita' nami getaw
megutid di menenulay, sem-
bayanen su ngalan mu. Laak
pimaag nami, pu' kana' tain
samasakup di pikumpungan
ta.”

39 Laak kali' sembag si
Isus, “Naa, ndi' niu dema pe-
maagay. Pu' ki getaw meng-
gulaula mekesalebu', sem-
bayanen su ngalan ku, kana'
dayun meglibak dinaan.

40 Adini getaw kana' kun-
tra ta, iini sugut ta.

41 Taman talu'u diniu,
pinenggi' duuni getaw
megbegay diniu sala tasai
tubig saba' sakup amu
dinaan kini, si Kristu, naa
su getaw mekpainum dun
diniu, sugdaan tu'u nu
Megbebaya'.”

Su Kegdaang di Samataw
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-
2)

42 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi, adin su getaw
mekegdaang di sala tawan
gembata' kini, ki mikpetuud
na dinaan, naa ki mekeg-
daang dun kia, sa' pinenggi'
palintangan gembagel galin-
gan dayun lebu'ay tug laud,
tumu' megaan daitu, sabaya'
nu ginukuman nu Megbe-
baya' tu getaw mekegdaang
di gembata' kini.

43 Kaas saladua' diniu,
sa' pegdaangan ka, ki
kemet mui mekesaba' dun,
naa putuk mui kemet
mu kiin! Pu' tumu' pa
mpedumaa di ketubu' nda'i
tamanen, pungkula, sabaya'
mesangkapi kemet mu, laak
mekauli'a tug linaw gapuy
nda' nai kepalengen.

44 [Muka' misulat ditu
Talu' nu Megbebaya' pu' tug
linaw gapuy, 'Su guled men-
gaan dig bangkay nilan, ndi'
na matay. Muka' su gapuy
ditu mektutung dinilan, nda'
nai kepalengen.']"*

45 Muka' miktalu' pagid
si Isus, "Mesama da sa'
pegdaangan ka, ki geksud
mu pelumi mekesaba' dun,
naa putuk mui geksud mu
kiin! Pu' melengas pa
dini'a sa' mpedumaa ditu
ketubu' nda'i tamanen, sed-
ibaluyi geksud mu, sabaya'
mesangkapi geksud mu, laak
lebu'en ka tug linaw gapuy.

46 ['Su nga guled ditu, nda'
daani kepatayen. Su gapuy
ditu, nda' nai kepalengen.']

47 Muka' pagid, sa' peg-
daangan ka, ki mata mu
pelumi mekesaba' dun, naa
asak mui mata mu kiin! Pu'
melengas pa dini'a sa' mpe-
dumaa tu Keglekaunutan
nu Megbebaya', salabuuk
daig lisu mata mu, sabaya'
mesangkapi mata mu, laak
lebu'en ka tug linaw gapuy.

48 'Su nga guled ditu, nda'i
kepatayen. Su gapuy ditu,
nda' nai kepalengen.' "†

49 Laung pa ni Isus,
"Menukid di nga getaw,
esinan gapuy.

50 "Naa ki masin, gem-
bageli gatagen. Laak
dagid sa' meksitebang su
masin, kenduta'en ma dun
pekpepuli' tu kepaiten?

"Peksalabuuk amu di gi-
naa, pu' adun sug betad niu,
melengas, maa' nu kelengas
nu masin."

10

*Su Senlangan, ndi' Megbe-
leng*
*(Mateo 19:1-12; Lucas
16:18)*

1 Naa migawa' si Isus
dig benwa kia, minangay
tu prubinsya Judea, dakus
duminipag tu Tubig Jor-
dan. Melaun getaw pelum
mikpungun suminungkak
diniin. Pitu'unanen dadema
ilan, maa' da gusay nug daan
betaden.

2 Mendadi, duuni nga
Pariseo kuminita' dini Isus,
pengimanan nilan sia iin.
Suminaak dini Isus su nga
Pariseo, "Naa, biwang ba
dinita ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya', belengen
nug laki su sawanen?"

3 Suminuli' dayun si Isus
sumaak dinilan, laungen,
"Naa, alandun mai palinta

* **9:44 9:44** Sa'itada su kelegenay ditu, nda' nai kepapasen. † **9:48 9:48** Naa ki tinalu' ni Isus pu' putuken nu getaw su kemeten atawaka geksuden, dakus esakenen su matanen, piulugan dun ni Isus, subay ndi' na puli' gemiten megbaal sala'en su kemeten kia, su geksuden atawaka su matanen. Gitunganen, miawa' na diniin.

nu Megbebaya' sinulat diniu
ni Moises?”
4 Kali' ilan sembag, “Bi-
wang ni Moises pu' sug
laki, mekpebaal pa keligenan tu'us dun, dayun megbeleng tu sawanen.”

5 Dagid miktalu' si Isus
dinilan, “Paa, kaas ma bi-
wang dun ditu palinta nu
Megbebaya' sinulat ni Moi-
ses diniu, pu' saba' nu kete-
gas nu gulu niu.
6 Laak dagid genat tu
pikpuunan nug launan, su
kebuat nu Megbebaya' di
gekleb langit bu' lupa', kana'
ma'nia. Pu' iini misulat ditu
Talu' nu Megbebaya', ‘Biwat
nu Megbebaya' su getaw laki
muka' libun.’
7 Muka' misulat pa pagid,
‘Mendadi kagina ma'antu,
sug laki, suay ditu gina'en
bu' gama'en, sumalabuuk na
tu sawanen.
8 Kaas su kamun dua'
lawas pailan, meksala lawas
nailan.’ Naa sa' ma'antui
pisulat nu Megbebaya',
ma'ananen, sug laki muka'
su sawanen, kana' nailan
dua' lawas, pu' sala lawas
nailan.
9 Naa kagina ma'antu, su
piksalabuuk nu Megbebaya',
subay ndi' nu kilawan
pepegbelengen.”

10 Naa bena' ditu ilan
balay, sinaakan pelum
si Isus nu nga sakupen
mekatag di kegbeleng nu
senlangan.
11 Kali' sembag si Isus,
“Adin sug laki, belengenen
su sawanen dayun mengin-
sawa na puli' dig lain libun,
naa kiin, mikesala' dusa.
12 Mesama da sug libun,
sa' belengenen su sawanen,
dayun penginsuaan puli'
lain laki, naa kiin, mikesala'
dadema dusa sug libun.”

Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata'
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Naa duuni nga getaw
mimeguit bata'en ditu ni
Isus, adun pendepenanen
ilan. Laak dagid su nga
sakup ni Isus, pimaag nilani
nga getaw kia.
14 Mendadi, kali' mesuu-
nay ni Isus, milaati ginaanen
tu nga sakupen. Kali' pek-
talu' dinilan, “Ki nga gem-
bata' kiin, petuyang niu ilan
mangay dinaan, ndi' niu be-
libaday. Pu' iin laaki meke-
sakup tu Keglekaunutan nu
Megbebaya', su megimbata'
dig betaden.
15 Taman talu'u diniu,
nda'i getaw mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', subay su kesaligen,
ma'niin nu kesalig nu
gembata' kini.”
16 Sa' ma'nia, suminipit si
Isus tu nga gembata' kia,
dipenanen ilan dayun muka'
pinenebianen ilan.

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayak di Gimu
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Bena' sumikat na pelum
mpanaw si Isus, duuni

getaw gumibek mekpesem-
pel diniin dayun mengin-
lulud di gedapanen, kali'
saak diniin, “Sir, mekesuun
ka. Naa ta' alanduni
gempiau penggulaulaan,
adun mpedumau tu ketubu'
nda'i tamanen?”
18 Suminaak puli' si Isus
di getaw kia, “Baa, mauma
dema paingalan mu dinaan,
mekesuun? Nda'iduni meke-
suun tantu, subay su laak
Megbebaya'.
19 Dagid, misuunan mu
na ki nga palinta, ma'niin
‘Ndi'a pekpatay, ndi'a peg-
dusa, ndi'a pegdaaw, ndi'a
penakesi' dig balus, ndi'a
peglimbung, pegbesaay mu
su gina' mu bu' gama' mu.’ ”
20 Kali' sembagi getaw kia,
“Naa Sir, ki kelaun palinta
kia, dinunutan ku, genat pa
di kaika'ayu.”
21 Pingenlengan dayun ni
Isusi getaw kia, gembagelig
lelaaten diniin. Laak kali'
pektalu' diniin si Isus, “Naa,
duun pa gusayi kulang
dini'a. Panawa na, peksaluy
mu ki kelaun gimu mu,
dayun pemegay mu tu nga
pubri getaw su galinen.
Duun dayuni ga'us mu
ditu gekbus langit. Dayun
puli'a dini naan, pegdunuta
dinaan.”
22 Dagid kali' medengeg nu
getaw ki tinalu' kia ni Isus,
migdemeng. Migawa' dia
ni Isus, milegenan pati', pu'
medatu' gupia getaw iin.
23 Mendadi, su kepalus nu
getaw kia, pingenlengan ni
Isus su nga sakupen, kali'
pektalu' dinilan, “Ki medatu'
getaw, melegen tu'u ki ke-
sakupen tu Keglekaunutan
nu Megbebaya'!”
24 Bena' midengeg nu nga
sakupen, misebu'an ilan dun
gupia. Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Yamu nga gembata'u,
talu'u diniu, ki kesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', melegen daan tu'u!
25 Melemu pa su kebian
nu petubu'en kamelyu dig
luang tai', sabaya' nu ke-
sakup nu medatu' getaw tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'!”
26 Naa bena' midengeg
nu nga sakup ni Isus
su tinalu'en kia, migiseg
pati'i kesebu'ay nilan dun.
Kali' ilan peksinaakay,
“Sa' ma'antu, duun bai
megawen?”
27 Pingenlengan puli'
ni Isus su nga sakupen,
kali' pektalu' dinilan, “Ndi'
daan megaga nu kilawan.
Dagid su Megbebaya', mega-
ganen, pu' nda'iduni ndi'en
megaga.”
28 Laak dagid si Pedro,
kali' pektalu', “Sir, yami kini,
bileng na nami gupia ki ke-
launanen, adun megdunut
ami dini'a.”
29 “Wa'a,” laung ni Isus.
“Muka' taman talu'u diniu,
adini getaw belengenen sug
balayen, sa' su nga pate-
den libun laki, gina'en sa'
gama'en, ngag bata'en, sam-
pay sug lupa'en, saba' nu ke-
sakupen dinaan muka' saba'
kegukiten di Gempia Peten-
day,

30 naa nemun, sugdaan
dun melaun. Sugdaan
dun megatus pilu' ngag
balay, pateden libun laki,
gina'en, ngag bata'en sam-
pay lupa'en. Laak dunut
dun, malapen pa pagid ki
kekpeleget diniin. Dayun di
gendaw kiin ditug binaya'
gebii bu' gendaw, mpeduma
pa pagid tu ketubu' nda'i
tamanen.
31 Laak dagid melaun
getawi mauna nemun,
iini mbinaya' sa' matengi
gendaw kiin ditug binaya'
gebii bu' gendaw. Melaun
dadema getaw mbinaya'
nemun, iin na sungkini
mbaluy muna sa' matengi
gendaw kiin.”

Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Naa bena' diin nailan
dalan pektuad ilan tu
Jerusalem, inunanan ni Isus
su nga sakupen. Kagina
sungu ilan medepet di
Jerusalem, mipati' melibu-
leng su nga sakupen,
dakus mindek dadema
su nga getaw tuminakin
dinilan. Mendadi, sinabi
ni Isus su sepulu' bu' dua'
tawan peneliganen. Bena'
mikpesempel ilan diniin,
pigukiten puli' dinilan ki
mpenggulaulanen sungu.
33 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa, pektalentenay niu gu-
pia ini. Kini, tuad naita tu'u
di Jerusalem. Mendadi, sa'
mateng ita dia, naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, peg-
wakilu tu nga kaunutan nug
belian nu getaw Judea muka'
tu nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya'.
Ukumanu dayun nilan laga'
na ginau, muka' pegwakilu
nilan tu pegbaya' nga kana'
getaw Judea.
34 Pengimusaunganu ni-
lan, pendula'anu nilan,
muka' bedasenu nilan.
Dayunu petayay. Laak dagid
di ketelu endawen genat di
kepatayu, metubu'u puli'.”

Mikpetaas sia Tindeg ni-
lan si Santiago muka' si Juan
(Mateo 20:20-28)

35 Mendadi si Santiago
muka' si Juan, su ngag bata'
ni Sebedeo, minadap ilan
dini Isus, kali' ilan pektalu',
“Sir, duun siai tuyu' nami
pebaal dini'a.”
36 Sinaak ni Isus dinilan,
“Alandun mai penengiin niu
baalen ku diniu?”
37 Kali' ilan sembag, “Naa
Sir, sa' mingkuda na tu'u
meglekaunutan, medayag
na dema su kelengas nu
pegbaya' mu, naa iin siai
penengiin nami dini'a,
paingkuden mu dami dema
ditu gupid mu. Su sala
tawan dinami, diin dapit
lintu mu, su sala tawan
pelum, diin dapit bibang
mu.”
38 Kali' sembag dinilan si
Isus, “Baa, nda' niu mesuu-
nay ki inubug niu kiin. Ta'
itu, megaga ba niu minum
di tasa mipenu' kelegenay, ki
sunguu na inumay? Muka'
megaga ba niu bunagan amu

tubig ma'niin nu kebunag
sungu dinaan tubig?”
39 Laung nilan, “Wa'a, Sir,
megaga da nami.”
“Naa, metuud,” laung ni
Isus. “Ki tasa ginuman
ku, mekainum amu daan
dun tu'u. Ki tubig sungu
bunag dinaan, mbunagan
daan damu dun dema.
40 Laak dagid pia ma'antu,
nda'i pegbaya'u memili' tu
getaw mingkud di gupidu,
diin dapit lintuu muka' di
dapit bibangu. Pu' iin
da laaki mekesaing dinaan,
adin su gandang mitendu'
nu Megbebaya'.”
41 Naa su nga sepulu'
tawan samasakup nilan dini
Isus, bena' midengeg ni-
lan ki inubug kia ni San-
tiago muka' ni Juan pu'
ilan siai sumaing dini Isus
sa' meglekaunutan, lingetan
ilan dun.
42 Mendadi, sinabi ni Is-
usi kelaun sakupen kia, kali'
pektalu' dinilan, “Naa su nga
kana' getaw Judea, misuu-
nan niu pu' gembegati keg-
baya' dinilan nu nga pe-
gengagen nilan. Muka' su
ngag begelal nilan, metegas
demai keguit nilan tu nga
sakup nilan.
43 Dagid yamu, ndi'
amu mpia mengma'antu.
Sinangkali' adin diniui
mauya'anen sia metaasi
tindegen, subay iin nai
mbaal sesugu'en niu.
44 Kaas adini mauya'anen
sia pu' iini tampusan
metaasi tindegen dig launan
niu, subay iin nai mbaal
maa' nu gulipen nug launan
niu.
45 Pu' pia pa naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, kana' iini
luminusadu dun dinig lum-
bang, pu' adun duuni mega-
bang dinaan. Segaga iin
sungkini ginangayu medini,
pu' adun ebangan ku su ki-
lawan, sampay petainu, pu'
adun lekaten ku su melaun
getaw.”

Piuli'an ni Isus sug Buta,
si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas
18:35-43)

46 Ma'antu, midepet tu
Jerico si Isus, ilan nu
nga sakupen. Bena' mi-
nundas ilan pelum genat
ditu, melaun gupia getaw
mimegdunut dinilan. Naa
sa' mipalus ilan dig lunsud
kia, duunig buta pegingkud
dia geksid dalan, menengi
limus. Ngalanen si Bar-
timeo, gama'en si Timeo.
47 Mendadi bena' mi-
dengeg nug buta pu' meg-
bian dia si Isus, ki getaw
Nazaret kiin, migbeksay
dayun, laungen, “Uu Isus,
Sapu'a ni David, lelaatay
mau!”
48 Kig buta kia, pigbelu'an
dayun nu melaun getaw,
pimaag nilan sia. Laak
palu pa mpemaag, ndi',
minamal mektawag, laungen
puli', “Uu Sir, Sapu'a ni
David, lelaatay mau dema
tu'u!”
49 Tuminlen dayun si Isus.
Laungen, “Sabi niu iin.”
Sinabi dayun sug buta,
laung nu miksabi dun,

“Gempia dai ginaa mu!
Pegbuata, pu' sinabia niin.”
50 Bileng dayun nug buta
su melambak suuben, sum-
inambut dayun megbuat,
mikpesempel dini Isus.
51 Sinaak ni Isus, “Ta'i pe-
nengiin mu dinaan?”
“Sir, liagan ku sia, meken-
gita' nau.”
52 Miktalu' si Isus, “Naa,
sigi, ma'nia na. Miuli'an ka
na, puun tu kesalig mu.”
Lemen laak mitalu' ni Isus,
mikengita' dayun tu'u sug
buta. Muka' tumindug dini
Isus tug dalan.

11

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Mendadi, minundas na
tu'u ditu Jerusalem si nga
Isus. Bena' mesempel nailan
dia, misebang ilan dig dua'
maika' lunsud piningalan
dun Betpahe muka' Betania,
dia guksad nug Bentud nu
nga Gayu Olibo, suminugu'
si Isus dig dua' tawan saku-
pen.
2 Laungen dinilan, “Bun-
das amu diag lunsud kia
dia gunaan. Mendadi sa'
mateng amu ditu, duun
dayuni maita' niu petubu'en
nati asno iniketan, nda'
mainsan sekayay getaw.
Naa kiin, ubaday niu, agak
niu dayun dini naan.
3 Naa sa' duuni sumaak
diniu mauma ubadan niu,
iini talu' niu diniin, ‘Duunig
baalan dun nu Kaunutan,
laak uli'enen da ganam.’ ”
4 Naa sa' ma'antu, mi-
panaw sug dua' tawan
sinugu' ni Isus, mitaan-
gan nilan tu'u dia geksid
karsadai nati asno, iniketan
dig bisuangan balay. In-
ubadan nilan dayun. Bena'
pegubadan nilan,
5 suminaak dinilan tu'ui
nga getaw pegindeg dia,
laung nilan, “Uy, ta' maig
baalen niu kiin? Mauma
dema ubadan ma niui nati
kiin?”
6 Simbag dayun nug dua'
tawan sakup ni Isus su
pimuunen dinilan. Miliag da
dayun su nga getaw.
7 Mendadi, inagak nilan
ditu ni Isus su nati asno.
Bena' minateng ilan dia ni
Isus, inigan nilan suub nilan
sug lekud nug asno, sumi-
nakay dayun si Isus.
8 Muka' melaun getaw
mimelat suub nilan dia
karsada mbianan ni Isus,
basa nilan diniin. Sug
duma pelum, minalap panga
gayu daunan dia giuan,
inikam nilan dadema diag
biananen.
9 Mendadi su nga melaun
getaw mpanaw di gunaan ni
Isus, mesama di nga getaw
peglendug dig binaya'en,
mimeksay ilan, laung nilan,
“Pegbesaan kini! Melengas
pepianan iin nu Megbebaya'
ki minateng na pigwekilan
nu Kaunutan Megbebaya'!
10 Kini su sumumpat tu
keglekaunutan nu ginepu'ay
ta si Adi' David! Melengas
pepianan nu Megbebaya' ki

Kaunutan kini! Pegbesaan
dadema su Megbebaya' ditu
gekbus langit!”
11 Naa bena' minateng na
tu'u di Jerusalem si Isus,
minundas ditu Pengedapan
tu Megbebaya'. Piglingaylin-
gayen dayun su kelaunanen
dia. Naa bena' lelabung
na gupia, minuli' pa si Isus
ditug Betania, ilan nu nga
sepulu' bu' dua' tawan saku-
pen.

Tinuyudan ni Isus su Gayu Igera
(Mateo 21:18-19)

12 Naa bena' miksala gen-
daw, mipuli' si nga Isus dia
Jerusalem genat tug Beta-
nia. Saanan nilan dig dalan,
migutem si Isus.
13 Kali' megutem, duuni
minita'en dia melayu'layu'
sala puun gayu igera,
melabung naig daunen.
Linaawan dayun ni Isusi
gayu kia, tekaw duun siaig
bunganen. Laak kali'
pekpesempel dun, lumbus
laak masi' daun kig igera
kia, pu' kana' pa timpu
memunga.
14 Miktalu' dayun si Isus tu
gayu, laungen, “Genat nan-
daw, nda'idun naig bunga
mu ma'aan nu getaw!”

Naa midengeg nu nga
sakupen ki tinalu' kia ni
Isus.

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Bena' minateng ilan
pelum tu Jerusalem, mi-
nangay puli' si Isus tu
Pengedapan tu Megbebaya'.
Mendadi bena' minateng
dia, ki nga mendagang
guliden muka' su nga
menaluy dia, pingutidanen.
Pimbelikwangen pa pagid
su ngag lemisaan nu nga
membeles selapi', sampay
su nga gingkudan nu nga
mendagang malepati, guli-
den tu Megbebaya'.
16 Muka' nda' iin peliag
sa' duuni getaw meguit
pimetang, baalanen laak
lektesan ki Pengedapan kia
tu Megbebaya'.
17 Dayun mikpetu'un si
Isus tu nga getaw dia,
laungen, “Misulat ditu Talu'
nu Megbebaya', ‘Ki Pengeda-
pan dinaan, iini paingalan
dun, balay penenebian
nug launan bansa getaw.’
Dagid yamu kiin, binaal niu
pegegludan ngag limbungan
getaw ki Pengedapan kini.”
18 Mendadi ki nga
kaunutan nug belian nu
getaw Judea muka' ki nga
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya', mi-
dengeg nilan ki pinggulaula
kia ni Isus. Saba' midengeg
nilan, mikpuun ilan dayun
menengaw pebianan nilan
mekpatay diniin. Mindek
ilan diniin, kagina su
kelaun getaw, mipati' ilan
mesebu'ay ditu titulu'an ni
Isus.
19 Naa bena' miglegebii
pelum, migawa' na puli' si
nga Isus dia Jerusalem.

Su Getaw Menenabi, subay Sumalig
(Mateo 21:20-22)

20 Naa bena' miksiselem, mibianan puli' ni nga Isus ki gayu igera kiin. Kali' nilan maita', masi' milanes, minatay dadema su gangeten.
21 Naa si Pedro, milabu' dayun dig delendemanen su tinalu' ni Isus mekatag di gayu kia. Laung ni Pedro, “Apelai Sir, bentayay mu pa daan! Ki gayu igera kia piktuyudan mu, milanes na tu'u!”
22 Kali' pektalu' si Isus tu ngag dumanen, “Wa'a daan. Kaas yamu, salig amu dadema tu Megbebaya'.
23 Pu' taman talu'u diniu, sa' duuni mektalu' dig bentud kinu', ‘Mainata, peksilabu'a tug dagat,’ dayun kana' megdua'dua'i kesalig nu mektalu' dun, pu' petuudenen pu' menuudi tinalu'en kia, naa kiin, menuud dema tu'u.
24 Mendadi talu'u diniu, pia alanduni penenebiin niu, pekpetuud amu dun pu' malap niu, adun begay dadema diniu su pinengi niu.
25 Muka' sa' megindeg amu menenabi, adin su taman dunig laatan ginaa niu dig duma niu, gela' niu pedesunay. Pu' sa' ma'nia, su Gama' niu ditu gekbus langit, mekpedasun dadema diniu di melaat penggulaula niu.
26 [Laak sa' ndi' niu pedesunen su samataw niu, naa ndi' damu dema pedesunen nu Gama' niu ditu gekbus langit di melaat penggulaula niu.]”

Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Sa' ma'nia, minateng na puli' si nga Isus dia Jerusalem. Bena' minateng ilan, mikpanawpanaw si Isus diag lenu'an nu Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' kampu' nu ngag duma kaunutan nu getaw Judea, minadap ilan dini Isus.
28 Sinaak nilan diniin, “Paa, ki pinggulaula mu kini, ta' bai pegbaya' mu menggulaula dun? Ta' taway dun bai migbegay dini'a pegbaya' penggulaulaan mu?”
29 Laung pelum ni Isus dinilan, “Naa, saakan ku amu deli' sektaang. Dayun sa' mesembag na niu, pesuun ku dadema diniu su pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini.
30 Iini sembag niu dinaan, si Juan kiin, adin genat su pegbaya'en memunag tubig tu nga getaw? Genat tu Megbebaya', sa' genat ba laak di kilawan? Iini sembag niu.”
31 Naa sa' ma'nia, migyagayaga dayuni nga kaunutan kia, laung nilan, “Naa, ta' ma? Sa' pinenggi' sembagen ta, ‘Su pegbaya' ni Juan, genat tu Megbebaya',’

naa sumumpat dayun si Isus
kini, ‘Sa' ma'antu, mauma
dema nda' niu petuuday si
Juan?’
32 Sa' sembagen ta pasi',
‘Genat laak di kilawan,’
naa ndi' mesu'at.” (Pu'
sa' ma'niai sembag nilan,
mendek ilan tu nga getaw,
pu' su kelaun getaw, mituu-
dan ilan dun pu' pimuunan
nu Megbebaya' si Juan.)
33 Kaas iin laaki mesembag
nilan dini Isus, “Nda' nami
mesuunay.”
Laung dayun ni Isus dini-
lan, “Naa sa' ma'antu, ndi'u
dadema pesuun diniu sa'
ta'i pigenatan nu pegbaya'u
penggulaulaan kui ma'nini
kini.”

12

*Pisama si Isus dig Bata'
nu Gapu' Lupa' Pinatay*
*(Mateo 21:33-46; Lucas
20:9-19)*
1 Mendadi, migukit si Isus
sambingay tu nga Pariseo
kia. Laungen, “Duuni getaw
migimula pegimulanan
gubas. Bena' mitubusen
pemulanay, binaliten dayuni
pegimulananen, migengkul
seludan tu nga tubig nu
gubas sa' intesenen, muka'
migbaal pa pagid metaas
pegelungan dun. Sa'
mitubus, pisa'upen di nga
getawi pegimulananen kia,
dayun mipanaw dig lain
benwa.
2 Mendadi bena' sum-
ingku' na su pegimulanan,
suminugu' su gapu'en di
sala tawan sesugu'enen
meditu nga sa'up, pu' adun
elapenen sug daniin gilas tu
nilan.
3 Laak dagid kali' dateng
ditu su sinugu', aba, gina-
pus nu nga sa'up, binadas
nilan pa pagid dayun pi-
uli', nda'iduni miwiten pia
maika'.
4 Naa su gapu' nu pegimu-
lanan, suminugu' pa pelum
sala tawan sesugu'enen.
Bena' minateng ditu su
sinugu', bintul nu nga sa'up
di gulu, piksudi'an nilan pa
pagid.
5 Naa su gapu' nu pegimu-
lanan, suminugu' na pelum
di ketelu tawan sesugu'enen.
Bena' minateng ditu nga
sa'up, binunu' nilan. Naa
melaun pai sinugu', iin nai
migbatag ia. Sug duma sin-
ugu', binadas nilan, muka'
sug duma, binunu' nilan.
6 Mendadi bena' miniben,
mibilin laaki sala tawan, ki
na bata' nu gapu' pegim-
ulanan kia, ki petailenen
gupia. Tiga'wan, iin na
sungkini sinugu'en mangay
tu nga sa'up. Pu' maa'
laung pa nu gapu' nu pegim-
ulanan dialem delendema-
nen, ‘Tumu' sa' kig bata'u na
kini, pegbesaan nilan iin.’
7 Laak dagid sa' midayag
nu nga sa'up sug bata'en kia,
miksabutsabut ilan dayun,
laung nilan, ‘Aa naa, kiin
na tu'u sug bata' nu gapu'
nu pegimulanan kini. Tala,
tumu' petain tain, adun
danita na su petenged sia
diniin!’
8 Mendadi bena' minateng
dia nilan kig bata' kini

nu gapu' nu pegimulanan,
inukpa'an nilan, pinatay ni-
lan tu'u. Sug bangkayen
dayun, piniglak nilan tug liu
nu pegimulanan.
9 “Naa sa' ma'nia,” sinaak
ni Isus, “alandun ma dayuni
penggulaulaan nu gapu' nu
pegimulanan gubas? Iin nai
mangay ditu pegimulanan-
nen, adun pemunu'enen ki
nga sa'up kia. Dayun lain
getaw na pelumi pesa'upen
tu pegimulananen kia.
10 Pu' nda' ba niu mbasa su
sinulat ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya', ma'nini'?
‘Kig batu pimilas nu nga
megbaal balay,
iini mibaal tampusan gem-
pagen gintudan nug
balay.
11 Pu' kiin, pigbaal nu
Kaunutan Megbe-
baya',
kaas leliagen ita dun gu-
pia!’ ”*
12 Naa ki nga kaunutan
nu getaw Judea, bena' mi-
dengeg nilani tinalu' kia ni
Isus, pedaap nilan sia iin,
pu' misima' nilan pu' ilani
pisugaten ditu nga sa'up tu
sambingayen kia. Kaas pi-
daap nilan sia si Isus, laak
nda' nilan megaga daapay,
pu' mindek ilan tu melaun
getaw. Kaas bilengan nilan
si Isus, migawa' ilan dia.

Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Naa duuni nga Pariseo
muka' nga sakup ni Herodes,
sinugu' ilan nu kaunutan
nilan mangay ditu ni Isus
lumantugi' diniin, adun sia
metaban nilan si Isus di
telu'enen.
14 Mendadi minadap dini
Isus su sinugu', tautau sum-
inaak ilan, “Naa Sir, misuu-
nan nami pu' pektu'un mu
su metuud. Ndai' pegisuun
mu tu tindeg nu getaw, kaas
ndi'a mpesuay di metuud,
pektu'un mu gusay su tantu
mauya'an nu Megbebaya'
pegbetaden nu getaw. Naa
sa' ma'antu, biwang ba ditu
Misulat Palinta nu Megbe-
baya', megbuis ita ditu tam-
pusan gadi' si Cesar, sa'
nda'? Megbuis bami dun, sa'
ndi'?”
15 Laak dagid misuunan ni
Isus pu' iini puun nu kesaak
nilan diniin kia, su tautau
kekesuun nilan. Kaas laun-
gen dinilan, “Baa, mauma
pengimanan ma niau? Alap
amu selaad selapi', paita' niu
deli' dinaan.”
16 Tinulunan nilan dayun
si Isus selapi'. Sinaak dayun
ni Isus dinilan, “Naa, ta'
taway dun baig lingaw kini?
Ta' ngalanen bai misulat
dadema dini kini?”
Laung nilan, “Dani Cesar.”
17 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa sa' ma'antu, kig dani
Cesar, bayad da niu diniin.
Dayun sug danu Megbe-
baya', begay da niu dema
ditu Megbebaya'.”

* **12:11 12:11** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

Kali' medengeg nu nga sinugu' ki tinalu' kia ni Isus, misebu'an ilan diniin.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Naa duun pelumi nga Saduseo mitua' ditu ni Isus. Naa ki nga Saduseo kini, ilani sala pikumpungan ndi' ilan mengintuudan dun pu' su nga minatay, metubu' daw puli'. Mendadi, kali' pembaalbaal sumaak dini Isus ki nga Saduseo,

19 “Naa Sir, duuni palinta dinita pisulat nu Megbebaya' dini Moises, ‘Sa' daw matayig laki mikenginsawa na, laak nda'idunig bata'en, naa subay sukliin nu pated nu minatay. Iini menginsawa tug balulibun, adun duunig bata' nilan, lepeng bata' nu minatay kitu.

20 Mendadi, duuni pitu tawan mekpated. Minginsawa su gulangbata' dayun minatay, nda'idun paig bata'en.’

21 Dayun su kedua' pateden pelum, pinginsawanen sug balulibun dayun minatay, dakus su ketelu pateden.

22 Iin nai migbatag, gikteb nu pitu tawan kia, lumbus minatay, nda'idun da gusayig bata'en. Dayun sug libun, minatay dadema.

23 Naa paladpalad sa' duun siai metubu' daw puli' genat matay, naa kig libun kia, adin ma dayuni sawanen ditu pitu tawan kia, kagina migela' ma mayan mpenginsawa nu mekpated kia?”

24 Laak dagid kali' sembag si Isus, “Baa, gembagel gupiaig lapang niu! Pu' nda' niu mesabut su Misulat Talu' nu Megbebaya', sampay nda' niu dadema mesabut su gikteb nu ginuung nu Megbebaya'!

25 Pu' sa' metubu' na puli' su nga minatay, ndi' nailan meksenlangan, segaga mesama ilan ditu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

26 Muka' padun, petubu'en daan puli' tu'u su nga minatay, pu' nda' ba niu mbasa ki sinulat ni Moises dengantu, ditu sinulaten mekatag di sigbet kiin migliga'? Maa' laung nu Megbebaya' dini Moises, ‘Naani Megbebaya' pektemuyen ni Abraham, pektemuyen ni Isaac, muka' ni Jacob.’ ”

27 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa misuunan ta, iini mektamuy tu Megbebaya' su getaw tetubu', kana' nu nga minatay.”†

Laung pa ni Isus tu nga Saduseo, “Kagina ma'antu, mipati' amu daan melapang.”

† **12:27 12:27** Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit.

Su Tampusan Metaas Palinta
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

28 Naa duuni sala tawan dia mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Bena' midengegen su keglantugi' nilan dini Isus, misabuten pu' misugatan ni Isus su sembagen dia nga Saduseo mingindan diniin. Mendadi, minangay dia gupid ni Isus suminaak diniin, “Sir, ta palintaay duni tampusan metaas di nga kelaunanen kiin?”

29 Kali' sembag si Isus, “Inii tampusan metaas di kelaunan palinta, ‘Pekineeg amu gupia, yamu nu nga getaw Israel! Su Kaunutan ta Megbebaya', salanen da, salabuuk laaki Kaunutan.

30 Saladua' diniu, petail mu tantu su Kaunutan mu Megbebaya', sa'itada pegwakil mu diniin su tibuuk ginaa mu muka' su tibuuk gimuud mu dakus su tibuuk delendeman mu sampay su gikteb sekeg mu.’

31 Dayun kini pelum ki kedua' metaas palinta, ‘Petail mu dadema sug duma mu. Su kepetail mu diniin, pelepeng mu di kepetail mu dig lawas mu.’ ” Kali' pagid pektalu' si Isus, “Naa kig dua' buuk palinta kini, nda'idun naig lain palinta metaas pa dun dini.”

32 Bena' mideksu' mektalu' si Isus, suminumpati sala tawan kia mekpetu'un di Misulat Palinta, “Aa naa, Sir, metuud lai daan! Metuud gupia ki tinalu' mu kiin, salabuuk laaki Kaunutan Megbebaya', nda'ig lain.

33 Su Megbebaya', subay petailen tantu nu getaw, sa'itada pegwakil nu getaw diniin su tibuuk ginaanen muka' su tibuuk delendemanen, sampay su tibuuk sekegen, dakus subay petailen nu getaw sug dumanen, lepeng di kekpetailen dig lawasen. Tumu' pa petuuden nu getaw kig dua' buuk palinta kini, sabaya' mengilak tu Megbebaya' guliden muka' sug lumaun betang pengilaken diniin.”

34 Naa bena' mideksu' nu mekpetu'un su tinalu'en, misima' ni Isus pu' telisebuteni sembag nu getaw kia. Kaas tilu'an dayun ni Isus iin, “Sungua na mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.”

Naa genat itu, nda'idun nai getaw mekaku' sumaak dini Isus.

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' laak ni Adi' David
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Mendadi, saanan pa ni Isus mekpetu'un dia Pengedapan tu Megbebaya', duuni sinaaken tu nga getaw, laungen, “Su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', mauma dema ma'nini'i pektelu'en nilan? Ki gasal nu Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, laung nilan sapu' laak daw ni David.

36 Naa, mauma dema
ma'niaig laung nilan, asa
si David, iin gupiai pisulat
nug Balakat nu Megbebaya'
ma'nini'?
‘Tinalu' nu Kaunutan
Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda dini gupidu, dini
dapit lintuu,
sampay di gendaw pelebaun
ku ya'a daagen mu su
nga kuntra mu.’ ”
37 Suminaak pa puli' si Isus
dinilan, “Kaas ki Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
gilal ni David Kaunutan.
Mendadi kagina ma'antu, ki
gasalen, sapu' ba laak ni
David?”‡

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

Laak dagid su melaun
getaw pelum, bena' mi-
dengeg nilan su piktu'un
ni Isus, liliag ilan mekineeg
dun.
38 Mendadi, selian ni Isus
mekpetu'un, duuni tinalu'en
ma'nini'. “Peglengilam
amu, adun ndi' amu megeli-
nan nug betad nu nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', ki nga
meliag mekpanawpanaw
mekseluk melambak suub,
sampay mauya'an nilan
pegbesaan ilan nu getaw tu
nga tebu'an.
39 Muka' sa' ditu ilan
keglekebibu, pemili'en ni-
lan su pegingkudan nu
pegbesaan getaw. Mesama
dia simbaan, pemili'en
nilan su tampusan metaas
gingkudan.
40 Muka' padun, peglim-
bungan nilani ngag balulí-
bun, mengagaw ilan
tu pimetang nilan, asa
petaasen nilan su kenenabi
nilan, pekpaita'ita' laak
nilan. Naa ma'nia, midugan-
gan dema tu'ui kebegat
nu ginukuman ditu nga
mekpetu'un di Palinta kiin!”

Su Ginamut nug Balulibun
(Lucas 21:1-4)

41 Naa pegingkud si Isus
diag Balay Pengedapan tu
Megbebaya', dia mesempel
nug betangan nu nga
getaw gamut nilan. Peg-
bentayanen su nga getaw
megbegay gamut nilan ditu
Pengedapan. Sa' miglega-
mut ilan, melaun mekedatu'
getaw dia, melaun dademai
ginamut nilan.
42 Mendadi, duun pelumig
balulibun minateng, pubri
gupia, migbetang dadema
gamuten, laak dua' laad
sinsilyu.
43 Bena' minita' ni Isus,
sinabinen dayun su nga
sakupen mekpesempel
diniin. Kali' pektalu' dinilan,
“Taman talu'u diniu, ki
pubri kini balulibun, gem-
bagel pai ginamuten kiin,
sabaya' su ginamut nu nga
kelaun getaw dini.
44 Pu' sug duma getaw, gi-
namuten su laak kapin nu

‡ **12:37 12:37** Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

gimunen. Dagid kig balulibun kini, pia pubri gupia, gila'en da gusay begay sug bata' misukaten.”

13

Pisuun Pedaan ni Isus su Kegeba' tug Balay Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Mendadi, saanan ni nga Isus megawa' dia Pengedapan tu Megbebaya', laung nu sala tawan sakupen, “Sir, bentayay mu pa daan, melengas gupiai nga ginumbelayan kini! Mesiba'i ngag batu pengimbaalanen!”

2 Sumimbag si Isus, “Wa'a daan, maita' pa niu nandaw ki mekelengas gupia ginumbelayan kini. Dagid duuni gendaw mateng, pia salabuuk batu di kitentudanen, nda'iduni mesama' dun, megela' gupia penggeba'ay.”

Su Kelegenay muka' Kekpeleget sungu Mbianay nu Kilawan
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Naa pegingkud si Isus tug dibabaw nug Bentud Olibo, tug dipag mi'entag nug Balay Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi si Pedro, si Santiago, si Juan muka' si Andres, minadap ilan dini Isus, ilanilan da,

4 suminaak ilan diniin, “Naa sa' mesu'at, Sir, pesuun mu dinami, nanu ma mpenggulaula? Muka' alanduni tu'usan dun sa' sungu na menuudig launan tinalu' mu kiin?”

5 Sumimbag si Isus, “Naa, peglengilam amu, adun ndi' amu melimbungan nu getaw.

6 Pu' melaun metua', engkenen nilani gelalu, laung nilan, ‘Naani Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!’ Bena' melaun getaw melimbungan nilan.

7 Muka' pagid, sa' duuni medengeg niu pegbunu' dia mesempel sampay tu melayu', ndi' amu melibuleng dun. Pu' subay mpenggulaula itu, laak kana' paini kelengkeb nug benwa.

8 Pu' su sala nasud, lumumpak daan dig lain nasud. Su sala peglegedi'an, lumumpak dig lain peglegedi'an. Muka' duuni ngag linug di tibuuk benwa, dakus mian pa pagidi meliget gutem. Dagid ki nga gempenggulaula kia, ma'niin laak penenggi'an sa' mekpuun pa megbatik tian sug libun.

9 “Dagid peglengilam amu daan. Pu' dengaten amu di gedapan nu kuis dakus pemesaitan amu nu getaw Judea tug dialem nga simbaan nilan, dakus dengaten amu di gedapan nu nga gadi' muka' duma kaunutan, saba' nu kesakup niu dinaan. Mendadi su sembag niu dun, iini mbaal sikaw niu megukit di Gempia Petenday.

10 Muka' ki Gempia Petenday kini, subay pegukit pa

ditu kelaun bansa, dekag pa
melengkebig benwa.
11 Kaas sa' daapen namu
dakus dengaten amu tu
gedapan nu kuis, ndi' amu
melibuleng dun pedaan, sa'
ta' alandun mai sembag
niu. Segaga sa' penenaakan
namu, talu' niu laak ki
petalu' pa diniu. Pu' ki
sembag niu, kana' laak
daniu talu', pu' pedelendem
da diniu nug Balakat nu
Megbebaya'.”
12 Laung ni Isus, “Duuni
getaw megwakil di nga
pated nilan petain, muka'
ma'niin dademai peng-
gulaulaan nu nga getaw
dig bata'en. Sampay su
nga gembata', kuntraanen
dadema su gina'en muka'
gama'en, sampay meksi-
mawi' dinilan ki petain.
13 Bentaan amu nu kelaun
getaw saba' nu kesakup niu
dinaan. Dagid adin su getaw
mektigel sampay mengikteb,
iini megawen.”

Su Meliget Kelegenay nu Kilawan
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

14 Kali' gusay pektalu'
si Isus, “Naa ki ginnige-
lanan Mekelemu' muka'
Mekpelaat, maita' pa niu,
paindegen diag Balay
Pengedapan tu Megbebaya',
dia tanda' kana' bantang
paindegan dun.” (Naa ki
sinulat kini, subay sebuten
gupia nu megbasa dun!)
Maa' laung padun ni Isus,
“Mendadi sa' metanda' na
dia ki Mekelemu' muka'
Mekpelaat kia, naa su nga
getaw dini Judea, subay
meglaguy tu ngag binentu-
dan.
15 Adin su getaw metaang
dia gatep nug balayen, ndi'
pia melangan suled pa
diag dialem pu' malap di
pimetangen.
16 Samanen su getaw sa'
metaang ditug binaalanen,
ndi' dadema mpia melangan
muli' pu' engainen laak sia
su melambak suuben.
17 Naa sug libun sa'
metaang dig bedesanen
ki gendaw kiin, mesama
su pegdudu'an pa, aa,
mekelelaatlelaat ilan gupia!
18 Muka' iini penenebiin
niu, ndi' dadema metaang di
timpu metegdaw!
19 Pu' ki kelegenay di gen-
daw kiin, nda'idun naig lain
kelegenay mekelepeng dun,
genat ditu pikpuunan, su ke-
buat nu Megbebaya' di gek-
leb langit bu' lupa' sampay
nandaw, muka' sampay di-
tug binaya' gebii bu' gen-
daw.
20 Kaas sa' ndi' nu
Kaunutan Megbebaya'
engkanan su kaiben nu
kelegenay kia, nda'idun
na siai mesama' getaw
tetubu', megela' ilan sia
mesapul. Dagid engkanan
pa tu'u nu Megbebaya' su
kaibenen, saba' nu nga
tindu'en sakupen.
21 “Mendadi,” maa' laung
pa ni Isus, “sa' duuni
mektalu' diniu, ‘Bentayay
pa daan niu, kiin na su
Tindu' nu Megbebaya'

Meglekaunutan!’ atawaka
duuni mektalu', ‘Kia nain!’
naa ndi' amu pekpetuud
dun.
22 Pu' duun pai nga
metua' tautau iini Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
muka' metua' dademai nga
tautau pimuunan nu Meg-
bebaya'. Mekpaita' ilan nga
ginuung muka' mekesalebu'
tu'us, pu' adun megaga nilan
sia peglimbungay pia pa
su tindu' nu Megbebaya'
sakupen.
23 Kaas peglengilam amu!
Pu' daan ku na pisuun diniu
kig launan mpenggulaula.”

*Ki Kelusad Puli' nug Bata'
nu Kilawan
(Mateo 24:29-31; Lucas
21:25-28)*

24 Pidayun gusay ni Isus su
talu'en, laungen, “Mendadi,
sa' mengikteb nai kelegenay
kia, su gendaw, ndi' na tuiag,
muka' sug bulan, ndi' na
dema meglamag.
25 Su ngag bitun ditug
langit, meglabu', muka'
su kelaun mibetang ditu
gawanawan, mekegyuge-
gyug.
26 Naa mendadi sa'
menuud naig launanen,
naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, medayag nau tu'u
nu kilawan, metua'u di
gabun, medayag na su
metaas ginuungu, muka'
maita' di tiagu su kelengas
nu pegbaya'u.
27 Mendadi sa' lumusadu,
sugu'en ku dayun su nga
sesugu'en ku getaw langit,
adun leepen nilan sug
dibabaw lumbang, pun-
gunen nilan su getaw pimili'
nu Megbebaya' sakupen,
genat ditu pingikteban
benwa ditu dapit silangan
sampay ditu tampusan
benwa dapit sindepan.”

*Su Kengikteb nu Gekleb
Langit bu' Lupa', Metu'usan
su Kesebangen
(Mateo 24:32-35; Lucas
21:29-33)*

28 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Naa, alap niu tit-
ulu'an ki gayu igera. Sug
igera, sa' mentubil su pan-
ganen dayun megbegu daun,
mesuunan niu pu' sungu na
memedesig benwa.
29 Naa ma'antu dadema,
sa' maita' niui nga gempeng-
gulaula kini, mesuunan niu
dadema pu' naan, sungu nau
tu'u mateng puli', gitunga-
nen, dia nau bisuangan nug
balay.
30 Taman talu'u diniu, ndi'
tagad mematay su nga getaw
tetubu' nemun, megela' pa
menuudig launanen kini.
31 Pu' su gekleb langit bu'
lupa', megela' da mbeleng.
Laak dagid ki pektelu'en ku
kini, nda'i kebelengen.”

*Ki Kelusad Puli' ni Isus,
nda'iduni Mekesuun dun
(Mateo 24:36-44)*

32 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Laak dagid ki gem-
penggulaula kiin, nda'iduni
getaw mekesuun dun, sa'
ta' endaway dun atawaka
ta' urasay dun. Pia pa
su nga sesugu'en nu Meg-
bebaya' ditu gekbus langit

sampay naan, kig Bata'en,
nda'i mekesuun dun, subay
su laak Gama'u.
33 Kaas pegenduk amu,
sa'itada pektalenten amu,
pu' nda' niu mesuunay sa'
nanu mpenggulaula.
34 Pu' kiin, penenggi'an
dun ki getaw mipanaw
di melayu'. Sa' sinegay
ndi' pa mpanawi getaw
kini, pegwekilanen su nga
sesugu'enen, tukidenen
dinilani pebaalen dinilan,
muka' telu'enen tu megingat
dig bisuangan, megenduk
gusay.
35 Naa sa' ma'antu,
yamu dema, pegenduk
amu lelayun, pu' nda' niu
mesuunay sa' nanu dateng
ki gapu' balay kini, sa'
lelabung ma, sa' titenga'
gebii ba, atawaka dali'
endaw, atawaka sa' siselem
na gupia.
36 Sa' mbuus metekawi ke-
datengen, ndi' pia medeten-
ganen ki pektulug amu.
37 Kaas ki tinalu'u diniu
kini, talu'u dadema di nga
tiba'an getaw, peglengilam
amu!”

14

*Su Sabut nu Getaw, Bine-
saan si Isus*
*(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-
2; Juan 11:45-53)*

1 Ma'antu, dua' gebii
pa mekpuun sug Lumpuk
tug Liniusan, metaang dun
sug Lumpuk di Pan nda'
Petulinay. Mendadi ki
nga kaunutan nug belian
nu getaw Judea muka' ki
nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya',
minengaw ilan su'atan nilan
di kedaap nilan dini Isus, pu'
adun pepatay nilan iin. Laak
pigunguban nilan.
2 Laung nilan, “Ndi'
mesu'at metaang dig
Lumpuk, pu' buus men-
limuuk su nga getaw.”

*Binunagan Pagemut si
Isus*
*(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-
8)*

3 Naa si Isus, sinegay
ditu pelum Betania, inggat
iin maan diag balay ni
Simon, su getaw kiin mi-
nayan megladu mekesalebu'
nuka. Bena' saanan ni
Isus maan, duuni minateng
libun peguit bata' bandi
gemputi', mipenu' pagemut
piningalan dun ki pagemut
kia, nardo, melaga' gupia.
Mendadi pinungak dayun
nug libun sug liig nug
bata' bandinen bitangan
pagemut, binunagen dayun
di gulu ni Isus.
4 Dagid duunig duma
getaw dia, milaati ginaa ni-
lan dun, diadia pektelu'enen
dig dumanen, “Baa, mauma
dema ki pagemut kiin,
pikula'ula'an laak?
5 Iin siai melengas, pik-
saluy sia, mabu' malin sia
labi telu gatus denario,
dayun begay tu nga pubri su
galinen.” Muka' pigbelu'an
nilan namal kig libun kini.
6 Dagid miktalu' si Isus,
“Aba, ma'nia da! Mauma
libulengen ma niuig libun
kini? Ki pinggulaulanen di-
naan, melengas.

7 Su pubri, lelayun niu
mpungun megbenwa. Kaas
pia ta' endaway dun, sa'
mauya'an niu ebangan niu,
naa mesu'at da gusay. Naan
dagid, kana' nau maiben du-
muma diniu dini.
8 Naa kig libun kini,
adin su gikteb megaganen
baalenen, binaalen dayun.
Pu' pigupiananen pedaanig
lawasu di kelebeng sungu
dinaan.
9 Mendadi taman talu'u
diniu, pia adin pegukit
su Gempia Petenday dinig
dibabaw lumbang, naa
mpeduma dun dadema
pegukit ki pinggulaula nig
libun kini, pu' adun ndi' iin
melingawan.”

Miksabut si Judas Tumipu dini Isus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Mendadi kini si Judas
Iscariote, sala tawan di nga
sepulu' bu' dua' peneligan
ni Isus, linaawanen su nga
kaunutan nug belian nu
getaw Judea, adun tipuunen
dinilan si Isus.
11 Mendadi ki nga
kaunutan kini, bena' mi-
dengeg nilani tinalu' kia
ni Judas, aa naa, didialan
nilan, pisadan nilan dayun
si Judas, tindanan nilan iin
selapi'. Kaas genat nitu, si
Judas kini, piksu'atsu'aten
dayuni sikawen tumipu dini
Isus.

Minaan si nga Isus Lebungan Gindan tug Liniusan
(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

12 Mendadi, minateng sug
bekna gendaw nug Lumpuk
di Pan nda' Petulinay,
metaang dun sug betad nu
nga getaw Judea mektiti'
nati karniru guliden nilan
tu Megbebaya', gindan nilan
tug Liniusan. Mendadi,
suminaak dini Isus su nga
sakupen, “Sir, kig Lebungan
ta tug Liniusan, adin mu ami
pengayay, adun ulingelen
nami?”
13 Sinugu' dayun ni Isusig
dua' tawan sakupen, laun-
gen dinilan, “Bundas amu
ditu syudad. Sa' mateng
amu ditu, duun dayunig laki
mesungkak niu, pekpisan
bandi bitangan tubig. Iini
tendugay niu,
14 adin sug balay seleda-
nen, talu' niu dayun ditu
gapu' balay, ‘Naa, pimuun
nu Mekpetu'un, laungen,
Adin dapit su sugud pen-
gaanan nami tug Lebungan
nami tug Liniusan, yami nu
nga sakupu?’
15 Naa sa' ma'nia,” laung
ni Isus, “paita'en dayun
diniu ki gembagel sugud dia
dapit ditaas, misangkap na.
Dia na niu pegulingelayig
Lebungan ta.”
16 Mipanaw dayun sug
dua' tawan sakup ni Isus.
Bena' minateng ilan tu syu-
dad, midetengan nilan tu'u,
maa' dadema nu tinalu' ni
Isus. Pigulingel nilan dayun
dia sug Lebungan nilan tug
Liniusan.
17 Naa bena' misindep nai
gendaw, miditu si Isus, ilan

nu nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen.

18 Mendadi, bena' pekaan nailan, kali' pektalu' si Isus dinilan, “Taman talu'u diniu, ki sala tawan diniu suminalu gupia dinaan maan kini, mektipu dinaan.”

19 Milibuleng dayun su nga sakup ni Isus. Miglimbuslimbus ilan sumaak diniin, “Asa Sir, kana' da sia naani pektelu'en mu kiin?”

20 Sumimbag si Isus, “Sala tawan lai diniu, yamu nga sepulu' bu' dua' tawan kini suminalu gupia dinaan.

21 Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mbinasau tu'u, maa' dadema nu misulat pedaan ditu Talu' nu Megbebaya'. Laak dagid pia ma'antu, ki getaw mektipu dinaan, kig Bata' nu Kilawan, mekelelaatlelaat gupia! Tumu' pa nda' na sia pegigetawi getaw kiin!”

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay ni Isukristu
(Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

22 Mendadi bena' maan ilan, minalap si Isus pan, mikpaladpalad dayun tu Megbebaya'. Pimetanen dayun su pan, dayunen pentulunay dia nga peneliganen. Kali' pektalu', “Naa, alap amu dun ini. Kini sug lawasu.”

23 Minalap pelum si Isus sala tasa penginumen. Bena' mikpaladpalad na puli' tu Megbebaya', dayunen tulunay dia nga sakupen ki tasa kini. Mininum ilan dun dayun, launan nilan.

24 Kali' pagid pektalu' si Isus, “Kini sug dugu'u, ki mekigis na, adun gugas tu sala' nu melaun getaw. Kig dugu'uig bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw.

25 Mendadi, taman talu'u diniu, genat nandaw, ndi' nau puli' minum di penginumen kini, sampay da dun mateng su gendaw meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'. Dekagu pa inumay kig begu ginis penginumen ditu Keglekaunutanen.”

26 Naa bena' mitubus si nga Isus maan Lebungan nilan, migbebat ilan kegenal tu Megbebaya', dayun ilan menggua' dia, tumiwad ilan tug Bentud nu nga Gayu Olibo.

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin
(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Mendadi, kali' pektalu' si Isus tu nga peneliganen, “Yamu kini, megela' amu tuliud dinaan. Pu' iini misulat ditu Talu' nu Megbebaya', ‘Miktalu' su Megbebaya', petain ku ki megingat tu karniru, dayun megela' mesigwag su nga karniru.’ ”

28 Maa' laung pa ni Isus, “Dagid bena' genatu petubu'ay puli', megunau diniu ditu Galilea.”

29 Kali' sumpat si Pedro, “Aba Sir, pia teliudan ka nu nga kelaun dumau, naan kini, ndi' nau gusay tuliud dini'a!”

30 “Taman talu'u dini'a,” laung ni Isus, “dekag pasi' peguni su manuk dua' deksu' gebii kini, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala.”
31 Dagid mimantek gupia si Pedro mektalu', laungen, “Pia mekenduta', saliunungan ku ya'a, ndi'u da lai pemelaun pu' kana'u ya'a mailala!”
Muka' su kelaun sakup ni Isus, ma'nia dademai pentelu'en nilan.

Milegenan si Isus saanan Menenabi tu Getsemane
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Naa minundas si nga Isus tu pegimulanan gayu piningalan dun Getsemane. Bena' minateng ilan dia, kali' pektalu' si Isus di nga sakupen, “Naa, pegingkud amu deli' dini, pu' menenabi pau dia.”
33 Dayun iwiten dumanen si Pedro, si Santiago, muka' si Juan. Mendadi bena' melayu'layu' nailan diag duma nilan, didua'ani ginaa ni Isus, milegenan dun gupia.
34 Laungen dayun dia telu tawan dumanen, “Milegenanu ini, mibegatanu dun pati', ma'niin na petayan ku ini. Kaas dini damu dun deli', pegenduk amu.”
35 Minundas kemaika' dia gunaan si Isus, dayun miglaub dig lupa' menenabi. Iini pinenabinen sa' sia mesu'at, ndi' na mayan diniin ki kegbinasa diniin.
36 Kali' pektalu', “Uu Ama'u, nda'iduni ndi' mu megaga. Kaas ki tasa mipenu' nug lesayan ku sunguu na inumay, naa peliaw mu sia dinaan, adun ndi'u na mainum. Laak dagid, Ama', sug dani'a mauya'an, iini penuuden, kana' nug danaan.”
37 Naa sa' ma'nia, pinuli'an ni Isus su telu tawan sakupen kia. Midetenganen, tinulug ilan. Sinabi dayun ni Isus si Pedro, laungen, “Uu Simon, ta' itu, tinuluga? Masi' nda' mu na megagai megenduka, pia laak sauras?
38 Baa,” laung ni Isus, “peglengilam amu muka' penenabi amu daan, adun ndi' amu mpenulay. Pu' dig delendeman niu, gangut niu sia mekpetuud amu tu mauya'an nu Megbebaya'. Dagid su kekilawan niu, melubay, ndi' mekpetuud dun.”
39 Mipanaw na puli' si Isus pu' menenabi na pelum, maa' dadema nug bekna kenenabinen.
40 Mendadi, kali'en puli'ay pelum su nga peneliganen, iin da gusayi mitaanganen, tinulug ilan pelum, pu' ndi' nilan metigeli tulug nilan. Nda'idun naig da'awa nilan.
41 Mendadi, bena' ketelu deksu' na ni Isus mpuli' dia sakupen kia, kali' pektalu' dinilan, “Ta' ma, tinulug pamu gusay, milali amu? Naa ma, pia da, sukal na! Mitektak na su sesa'! Mendadi naan kini, kig Bata' Kilawan, pegwakil nau tu'u

tu pegbaya' nu nga kana'
megbasa tu Megbebaya'."
42 Kaas pegbuat amu,
mpanaw naita. Bentayay
pa daan niu, kiin na tu'u ki
tumipu dinaan!

Su Kedaap dini Isus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Mendadi, nda' pa
medeksu' mektalu' si Isus,
misebang si Judas, ki sala
tawan kiin di sepulu' bu'
dua' peneligan ni Isus.
Melaun getaw tumindug
dini Judas kini, peguit
ilan badung muka' ben-
tul, sinugu' ilan nu nga
kaunutan nug belian muka'
su mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'
kampu' nug duma kaunutan
nu getaw Judea.
44 Naa si Judas, ki tumipu
dini Isus, duuni tu'us gan-
dang bigayen di ngag du-
manen kia, pu' tinalu'en
pedaan dinilan, "Adin su
getaw elekan ku, iinen na su
penengaun niu. Daap niu
dayun, uit niu, peksiba'ay
niu gupia ingatay."
45 Mendadi kini si Judas,
sikna minateng, tuminuun
dayun madap dini Isus. Kali'
pektalu', "Uu, Sir!" Dunut
ilekanen si Isus.
46 Dinaap dayun si Isus,
dayun gepusay gupia.
47 Naa sala tawan pegin-
deg dia mesempel, migbakut
badungen, dayunen tig-
basayi gulipen nu Tampusan
Metaas Belian nu getaw
Judea. Miseksipi sedibaluy
telinganen.
48 Miktalu' dayun si Isus
dia nga melaun getaw kia,
"Naa, tulisan bau, kambat
amu meguit badung muka'
bentul sa' daapen niau?
49 Asa gendawgendaw,
naanig duma niu dia
Pengedapan tu Megbebaya',
mikpetu'unu dia, laak nda'
niau daapay. Laak dagid
kini, subay mpenggulaula
daan, pu' su sinulat den-
gantu ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya', subay
menuud."
50 Naa sa' ma'nia, bilen-
gan dayun si Isus nu nga
sakupen, mimeglaguy ilan,
launan nilan.
51 Laak duuni sala tawan
begu getaw peglenduglen-
dug dini Isus, mipeliumutan
laak gumut, dinaap dadema
sia nu ngag duma ni Judas.
52 Laak nda' nilan melaam,
pu' kali' nilan daapay, su
laak gumuteni miselabet ni-
lan. Mikelaguyi getaw kia,
nda'idun nai penepetenen.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Naa sa' ma'antu, ina-
gak si Isus ditug balay nu
Tampusan Metaas Belian nu
getaw Judea. Mikpungun
ditu su kelaun kaunutan nug
belian dakus su ngag duma
kaunutan nu getaw Judea,
sampay su nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Megbe-
baya'.

54 Naa si Pedro, miglendug
dadema di melayu'layu', gik-
teb diag lenu'an nig balay
kia. Luminamug dayun si
Pedro dia nga megingat, pe-
megingkud ilan menalang
dia gapuy.

55 Mendadi ki nga
kaunutan nug belian kia
dakus ki tibuuk Pikumpun-
gan nu Metaas Gukum nu
getaw Judea, minengaw ilan
sia takesi' mekatag dini
Isus, pu' adun maukuman
iin petain. Laak dagid
mibulugan laak su nga
kaunutan kia menengaw
gempia dangat nilan diniin.
56 Pu' pia melauni mi-
nakesi' tu pimbaal dini Isus,
nda' pektukma'i telu'en ni-
lan.
57 Duun dayuni nga getaw
migindeg, tuminakesi' ilan
laak balus mekatag dini Isus.
Laung nilan,
58 “Duuni midengeg nami
tinalu'en, ‘Ki Pengedapan
daw tu Megbebaya', kig bi-
naal nu kilawan,’ laungen,
‘geba'en ku. Dayun gikteb
telu endaw, baalen ku puli'
ki sukli dun, ki kana' na
pigbaal nu kilawan.’ ”
59 Laak su nga tuminakesi'
dig balus, nda' dadema pek-
tukma'i pektelu'en nilan.

60 Mendadi su Tampusan
Metaas Belian, migindeg na
ditu gedapan nu ngag lau-
nan getaw. Sinaakanen
dayun si Isus, laungen, “Naa,
nda'idun bai sembag mu di
tinakesi' ni nga getaw kini
mekatag dini'a?”

61 Dagid nda' sembag si
Isus, pia sektaang talu'.
Sinaakan puli' nu Tampusan
Metaas Belian, “Ya'a ba tu'u
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, kig Bata' nu
Megdedengeg Megbebaya'?”

62 “Wa'a,” laung ni Isus,
“naan ma. Muka' duuni gen-
daw mateng, naan kini, kig
Bata' Kilawan, maita' niau,
pegingkudu tu'u ditu dapit
lintu nu Tampusan Ginuun-
gan! Dakus maita' niau, lu-
musadu puli' dinig lumbang
kini, metua'u di gabun dia
gawanawan!”

63 Naa, apelai. Ki Tam-
pusan Metaas Belian kini,
kali'en medengeg pilepeng
ni Isus sug lawasen tu Meg-
bebaya', lingetan dini Isus
sug Belian. Giditen su
penepetenen, kali' pektalu',
“Paa, ndi' ta na kambat
dugangan su takesi'!
64 Pu' midengeg na niu
ki keksudi'en tu Megbebaya'.
Mendadi, alanduni kitab niu
dun?”

Piksalabuukan nilan uku-
may sela'an si Isus, bantang
na petain.

65 Naa sa' ma'nia, su ngag
duma, pindula'an nilan si
Isus. Tinimpeng nilan pagidi
matanen, dayun nilan dene-
gay, kali' ilan pektalu' diniin,
“Naa, sa' sia metuud pu'
suunan ka, atuk mu sa' ta'
taway dun dinamii mime-
sait dini'a?” Dayun su nga
mimegingat dini Isus, bi-
natak nilan tampalingay si
Isus.

Mimalaw dini Isus si Pedro
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Naa si Pedro, dia pa lenu'an nu pengukuman. Mendadi, duuni sala tawan delaga minateng dia, sesugu'en nu Tampusan Metaas Belian.
67 Bena' minita' nug delaga si Pedro menalang dia gapuy, tintengen gupia, kali' pektalu', "Uy, ya'a kiin, dumaa pagid ni getaw Nazaret kiin, si Isus."
68 Dagid mimalaw si Pedro. "Baa," laungen, "ki telu'en mu kiin, ndi'u lai mesabut." Migawa' dayun dia si Pedro. Bena' dia na geksid nug lenu'an si Pedro, duuni manuk miguni.
69 Naa minita' na puli' nu sesugu'en kia si Pedro. Laung nu sesugu'en dia nga getaw pemegindeg dia, "Ki getaw kini, duma ma nilan!"
70 Laak dagid mimalaw na puli' si Pedro.

Naa bena' nda' maiben, su getaw pemegindeg dia, miktalu' ilan pelum dini Pedro, "Naa ya'a, minget dumaa lai nilan, pu' getawa Galilea ma dema."
71 Dagid mingadugu' tanan si Pedro, laungen, "Apelii lai! Ndi'u dema tu'u mailalai getaw pektelu'en niu kiin!"
72 Iin demai keguni manuk, kedua'en na meguni. Milabu' dayun dig delendeman ni Pedro su tinalu' kiin ni Isus, laungen, "Dekag pasi' medua' peguni su manuk, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala." Lilugutan dayun mengaduy si Pedro.

15

Dinangat si Isus tu Gedapan ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Naa bena' puti' delagay na, ki nga kaunutan nug belian muka' su ngag duma kaunutan nu getaw Judea dakus su mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', sa'itada ki tibuuk Pikumpungan nu Metaas Gukum, miksabutsabut ilan sa' enduta'en nilan dun si Isus. Bena' mitubus ilan meksabutsabut, pibalud nilan si Isus, dayun nilan egakay ditu gubirnadur, si Pilato. Bena' ditu nailan gedapan ni Pilato, pigwakil nilan dayun diniin.
2 Mendadi, suminaak si Pilato dini Isus, "Naa, metuud ba, ya'a su gadi' nu getaw Judea?"

Kali' sembag si Isus, "Ya'a mai miktalu' dun."
3 Melaun dayun inaleg nu nga kaunutan nug belian dini Isus.
4 Kali' pelum saakay ni Pilato si Isus, "Nda'i sembag mu di melaun dangat nilan kini dini'a?"
5 Laak dagid nda' gusay peksembag si Isus. Mipati' mesebu'ay dun si Pilato.

Inukuman na tu'u Petain si Isus
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39–19:16)

6 Naa tauntaun, metaang
dig Lumpuk kiin nu getaw
Judea gindan tug Liniusan,
duunig betad nu gubir-
nadur, si Pilato, beluyeneni
sala tawan pinikutan, adini
ubugen diniin nu nga getaw
Judea.
7 Naa su taun kia, mi-
taang dema duuni nga getaw
pinikutan, mingatu ilan di
gubirnu dakus minunu' ilan
samataw nilan mitaang di
sasaw. Sala tawan dinilan,
ngalanen si Barabas.
8 Naa mendadi, kagina mi-
nadap dini Pilato su nga
melaun getaw, inubug ni-
lan dayun diniin, baalenen
na puli' su tigaman nilan
pegbetadenen metaang dig
Lumpuk tug Liniusan.
9 Sinaak dayun ni Pilato
tu nga getaw, “Mendadi, ta'
ma, mauya'an niu beluyen
ku diniu ki gadi' nu getaw
Judea?”
10 Iini tinalu' dun ni Pilato
ma'nia, pu' misima'en, kaas
pa dinangat diniin nu nga
kaunutan nug belian si Isus,
pu' misigi mailan diniin.

11 Laak dagid ki nga
kaunutan nug belian,
sinamuk nilan su ginaa
nu melaun getaw, adun
ubugen nilan dini Pilato,
iinig beluyenen dinilan si
Barabas kia, sabaya' ni Isus.
12 Mendadi, sinaak puli' ni
Pilato di nga melaun getaw,
“Sa' ma'antu, ta' mai peng-
gulaulaan ku di getaw kiin
gilal niu gadi' nu nga getaw
Judea?”
13 Mimeksay su nga getaw,
“Lensangen di kurus!”
14 Sinaak na pelum ni Pi-
lato, “Mauma, alandun bai
sala'en?”
Laak migdegadega ilan
memeksay, laung nilan, “Ki
getaw kiin, lensangen ba di
kurus!”
15 Naa si Pilato, anguten
dun mamu'amu'i ginaa nu
melaun getaw kia. Sa'
ma'antu, biluyen tu'u dini-
lan si Barabas. Kini si Isus,
pibadas ni Pilato, dayunen
pegwakil tu nga sundalu, pu'
adun lensangen nilan di ku-
rus.

*Piksudi'an nu nga Sun-
dalu si Isus*
*(Mateo 27:27-31; Juan
19:2-3)*
16 Naa sa' ma'antu, ina-
gak nu nga sundalu si Isus
ditug lenu'an nug balay nu
gubirnadur, si Pilato. Pin-
ungun nilan dayun su kelau-
nan sundalu.
17 Bena' mipungun ilan,
piselukan nilan dayun si Isus
melambung suub gempula,
tautau suub gadi'. Muka'
miglingkin ilan dugi, tautau
tundek gadi' dadema, dayun
nilan peselup di gulu ni Isus.
18 Tautau didialan nilan
iin, laung nilan, “Naa,
mpianan ka, Sir, Gadi'a daw
nu nga getaw Judea!”
19 Pimentul nilan tigbaw
su gulu ni Isus, muka' pin-
dula'an pa nilan padun si
Isus, dayun minginlulud ilan
di gedapanen.
20 Mendadi, bena' mitubus
nilan peksudi'ay, piluas ni-
lan diniin su gempula suub,

piseluk nilan puli' diniin sug daniin suub. Dayun nilan egakay si Isus ditu tanda' lensangan nilan dun di kurus.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Naa saanan nu nga sundalu megagak dini Isus adun lensangen nilan ditu kurus, duuni mipegita' nilan getaw sungu na mesebang dia Jerusalem, ngalanen si Simon. (Si Simon kini, getaw Cirene, gama' ni Alejandro muka' ni Rufo.) Iini tigel nu nga sundalu mekpisan tu kurus ni Isus.
22 Naa sa' ma'antu, iwit dayun nu nga sundalu si Isus gumawas dia syudad, midepet ilan dia dapit dun piningalan dun "Tulan Gulu." Sa' dig danilan pikebitan, Golgota.
23 Bena' minateng ilan dia, duuni pi'inum nilan dini Isus penginumen limugan bulung, paingalan dun mira. Laak dagid mipauk minum dun si Isus.
24 Dayun nilan lensangay tu kurus si Isus. Bena' milansang tu kurus si Isus, piktali dayun nu nga sundalu su nga penepetenen, bian nilan mekilas dun.
25 Su kelansang dini Isus tu kurus, duun saani ginenga' menaik laak lemeni gendaw.
26 Naa duuni tu'us sinulatan sumbungan diniin, "Kini su Gadi' nu nga getaw Judea."
27 Muka' pa pagid duunig dua' tawan tulisan piduma dini Isus lensangay di kurus, miktimpang di kurus ni Isus su kurus nilan.
28 [Ki mipenggulaula kini, minuud dun su sinulat ditu Talu' nu Megbebaya', "Iin, pimilang duma nu nga melaat getaw."]

29 Naa su nga getaw minian dia, pingimusaungan nilan si Isus, miktaku'taku' ilan, dunut telu'en nilan, "Aha, ya'ai miktalu' pu' geba'en mu su Pengedapan tu Megbebaya', dayun gikteb telu endaw, baalen mu puli'!
30 Naa sa' ma'nia, gawen mu nandawig lawas mu. Penauga di kurus kiin!"

31 Ki nga kaunutan nug belian muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ma'antu dadema, pingimusaungan da nilan dema si Isus, laung nilan tug duma nilan, "Paa, megaganen daw megaweni ngag lain getaw, laak ndi'en pelum megaga guunayig lawasen!
32 Ipusan ta ki Tindu' daw nu Megbebaya' Meglekaunutan, ki Gadi' nu nga getaw Israel, ipusan ta sa' menaug ma nandaw di kurus kiin, dekag paita pekpetuud diniin!"

Sampay sug dua' tawan tulisan dumanen linansang di nga kurus, pingimusaungan da nilan dema si Isus.

Su Kepatay na ni Isus
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Naa su kelansang dini Isus tu kurus, bena' miktui gendaw, tekaw dumilemi tibuuk benwa, sampay miginenga' menaugi gendaw.
34 Mendadi, bena' miginenga' menaugi gendaw, minekeg megbeksay si Isus, laungen, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Ma'ananen, “Uu Megbebaya' pektemuyen ku, Megbebaya' pektemuyen ku, mauma bilengan mau tu'u?”

35 Midengeg nu ngag duma getaw pegindeg dia, kali' ilan pektalu', “Naa, kineegay pa daan niu, tuaganen si Elias dengantu!”
36 Duun dayuni gumibek malap maa' palas napes, inulemen dayun di penginumen, tinangenen di tigbaw, pisangalen dayun dig baba' ni Isus adun meseksepen. Laung nu getaw kia, “Ala, pegbentayan ta pa deli', kalukalu lumusad na buus si Elias, adun ua'enen iin dia kurus!”
37 Mendadi si Isus, bena' mitubus minum di penginumen kia, migbeksay dayun puli' mainsan, metenug. Dayun megetusi ginaanen.

38 Naa mendadi, su kurtina bilet ditug dialem nu Pengedapan tu Megbebaya', masi' mitekaw meginenga' megedit, genat diin dapit ditaas sampay ditu geksiden diin dapit silung.
39 Naa dia misungu'an nu kurus linsangan dini Isus, duuni kaunutan sundalu pegindeg dia. Bena' minita'en su kegetus ginaa ni Isus, mitalu'en dayun, “Aa naa, masi' metuud tu'u, ki getaw kini, iin sug Bata' nu Megbebaya'!”
40 Duun pa pagidi ngag libun dia mesempel, megbantay dailan dadema. Telu tawan dinilan, si Maria Magdalena, muka' si Maria su gina' ni Santiago muka' ni Jose, muka' si Salome.
41 Ilan su tumindug dini Isus saananen ditu pa Galilea, pu' miktagikul ilan diniin. Muka' melaun dademaig duma nilan libun dia, su nga tuminakin diniin pangay ditu Jerusalem.

Libeng si Isus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42-43 Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, duuni getaw minateng dia genat tug lunsud Arimatea, ngalanen si Jose. Iin kiin, sala tawan ditu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea. Pegbesaan gupia nu samatawen si Jose, dakus mekpedateng tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Naa su gendaw kiin, Birnis, su pengandam di Gendaw Pelali nu getaw Judea (pu' sala gendaw paitu). Mendadi si Jose, miksibelu' mangay madap dini Pilato, inubugen diniin, elapenen sug bangkay ni Isus.

44 Dagid kali' medengeg ni
Pilato pu' masi' si Isus, daan
na minatay, mitekawan
dun si Pilato. Sinabinen
dayun su kaunutan sundalu,
sinaakanen sa' minatay na
tu'u si Isus.
45 Bena' midengeg ni Pilato
su ginukit nu kaunutan sun-
dalu, bigayen dayun elapen
ni Jose sug bangkay ni Isus.
46 Naa sa' ma'antu,
minangay deli' si Jose
sumaluy penepeten gem-
puti', dayunen egwatay
dia kurus sug bangkay ni
Isus. Bena' miagwaten,
pinutusen di penepeten
kia, ditunen dayun libeng
sangyab liwakan di telektap.
Bena' milebengen, linuliden
dayuni gembagel batu,
tinakepen ditu genga'an nug
lebeng.
47 Naa si Maria Magdalena
muka' su sala Maria, gina'
ni Jose, migbantay ilan, kaas
minita' nilan sug libengan
dini Isus.

16

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Naa bena' Sabadu na,
su Gendaw Pelali nu nga
getaw Judea, bena' misindep
nai gendaw, si Maria Mag-
dalena muka' si Maria gina'
ni Santiago, su ketelunen
si Salome, minangay ilan
menaluy nga pagemut, adun
penguklausen nilan sia ditug
bangkay ni Isus.
2 Mendadi bena' siselem
na gendaw Duminggu,
lemen laak sumibangi
gendaw, minangay ilan tu'u
ditu sangyab libengan dini
Isus.
3 Selian diin pailan dalan,
migyagayaga ilan, laung ni-
lan, “Naa sug batu tinakep
ditu sangyab, buus nda'i
meglulid dun dinita.”
4 Laak dagid bena' mis-
empel nailan dia sangyab,
kali' ilan tingag, sug batu
tinakep tu sangyab, masi'
linulid na. Asa gembagel
gupia batu kitu.
5 Dayun sumuut dia
sangyabi ngag libun kia.
Aba, duuni minita' nilan
begutaw diag dialem, peg-
ingkud dia dapit lintu nu
sangyab, peksuub melam-
bung, gemputi' suub. Mi-
pati' dayun mendeki ngag
libun kia.
6 Laak kali' pektalu' dini-
lan ki getaw kia, “Naa, ndi'
amu mendek. Pu' suunan
ku iini penengaun niu sia
si Isus, ki getaw Nazaret,
sug linansang di kurus kitu.
Naa, nda' nain dini. Mitubu'
na puli'. Bentayay pa daan
niu, kinu' da sia su pibelili-
dan nilan diniin.
7 Naa, uli' amu, ukitay
niu dayun su nga sakupen
kampu' ni Pedro, ma'nini'i
talu' niu. ‘Si Isus, miguna na
diniu ditu Galilea. Mpegita'
da niu ditu, maa' da nu gan-
dang tinalu'en diniu.’ ”
8 Ma'antu, migawa' dia
sangyab su ngag libun,
miglaguy ilan dayun. Sinaa-
ban ilan saba' tiklab nilan.
Muka' pia sala tawan,
nda'iduni inukitan nilan

dun su minita' nilan, pu' saba' gendek nilan.

Sug Bekna Kada'an Deksu'an nu Sinulat ni Marcos

Mikpaita' si Isus dini Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Naa su ketubu' puli' ni Isus, sikna siselem dig bekna gendaw nu simana, sa'itada su gendaw Duminggu. Kig bekna pinita'an ni Isus genat tu ketubu'en puli', iin si Maria Magdalena, su gandang pingutid ni Isus diniini pitu buuk menenulay.

10 Mendadi si Maria, bena' mikpaita' diniin si Isus, minangay dayun megukit tu nga getaw tatap dumuma dini Isus. Sa' minateng si Maria ditu nilan, mitaanganen pekpengaduy ilan, milegenan ilan pati'.

11 Laak dagid pia pa midengeg nilan pu' mitubu' puli' si Isus, muka' mikaita' dun gupia si Maria, pia ma'antu, nda' dailan gusay pekpetuud dun.

Mikpaita' si Isus dig Dua' Tawan Sakupen
(Lucas 24:13-35)

12 Mendadi genat itu, bena' lain gendaw puli', mikpaita' si Isus dig dua' tawan sakupen saanan nilan dig dalan, pegangay ilan tug buid. Laak sala na pelumi palas ni Isus.

13 Mendadi, bena' minita' nilan iin, mipuli' ilan ditu nga samasakup nilan, inukit nilan dayun dinilan. Laak dagid su ngag duma sakup ni Isus, nda' dailan gusay pekpetuud dun.

Mikpaita' si Isus tu Sepulu' bu' Sala Peneliganen
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

14 Mendadi tiga'wan, mikpaita' na pelum si Isus ditu sepulu' bu' sala peneliganen, saanan nilan maan. Pigbelu'an ilan dayun ni Isus pu' saba' nda'i kekpetuud nilan muka' metegasi gulu nilan, pu' mauma nda' ilan pekpetuud ditu mikaita' diniin pu' tetubu' na puli'.

15 Mendadi, miktalu' si Isus tu nga peneliganen, laungen, “Panaw amu, leep niu su tibuuk lumbang, pegukit niu dig launan kilawan dinig dibabaw benwa ki Gempia Petenday.

16 Adin dayun su mekpetuud dun muka' mekpebunag tubig, iini megawen. Dagid adin pelum su ndi' mekpetuud, iini ukuman.”

17 Kali' pagid pektalu' si Isus, “Naa ki nga mekpetuud, baalen nilani nga mekesalebu' penggulaula. Pengutidan nilani menenulay pebian di pegbaya'u, sampay mekabit ilan lain pikebitan, ki nda' nilan mainsan pektu'unay.

18 Sa' mpeguidan nilani mamak, mesama sa' mekainum ilan bulit, ndi'

ilan mekenduta' dun. Sampay depenan nilan su nga pegladu, mauli'an dadema."

Pilentu si Isus ditu Gekbus Langit

(Lucas 24:50-53; Pinggulaula 1:9-11)

19 Naa mendadi, ki Kaunutan kiin si Isus, bena' mideksu'en su pektelu'enen tu nga peneliganen, pilentu dayun ditu gekbus langit, pi'ingkud dayun nu Megbebaya' diin dapit lintunen.

20 Dayun su nga peneliganen, mipanaw ilan tu'u, lineep nilan su tibuukan benwa, pingukit nilan su Gempia Petenday. Ibangan ilan gupia nu Kaunutan Megbebaya', bigayan ilan niin ginuung megbaal mekesalebu' tu'us, adun metakesi'an dun, metuud ki gukiten nilan.]

Su Kedua' Kada'an Deksu'an nu Sinulat ni Marcos

(v 9) [Naa mendadi, su ngag libun kia minangay ditug libengan dini Isus, linaawan nilan tu'u si nga Pedro, inukit nilan dayun dedali' dinilan su kelaun tinalu' nug begutaw ditug dialem sangyab.

(v 10) Mendadi, pimuunan ni Isus gupia su nga peneliganen, adun ukiten nilan ditug launan getaw ki Gempia Petenday. Pilaktag ni Isus dinilan dini tibuukan benwa su Gempia Petenday, genat diin dapit silangan sampay ditu dapit sindepan. Ki Gempia Petenday kini, nda'i kebelengen sampay saumul. Pu' kini, puun tu Megbebaya'. Adin su getaw mekpetuud dun, megawen di sala'en di nda'i tamanen.]

Ki Gempia Petenday Sinulat ni LUCAS

Mendadi, kini su Gempia Petenday sinulat ni Lucas mekatag dini Isukristu, ki Meglegawen di tiba'an getaw. Suminulat dun si Lucas, getaw memulung. Metau gupia sumulat si Lucas, kaas pinungunen su kelaun gukiten di pinggulaula ni Isus genat di keksibaluy ni Isus kilawan sampay di kelentunen ditu gekbus langit. Pimantek ni Lucas dini sinulaten ki gembagel lelaat ni Isus tu nga getaw, pia su pubri, sa' su melubay, pia' ta' alanduni kelegenayen. Maita' pa pagid dini sinulat kini su gembagel keliag nu getaw ditu kegigetaw ni Isus, labi na su keleliag nilan ditu ketubu'en puli' genat matay.

Su suminulat dig libru kini si Lucas, iinig duma nu sala peneligan ni Isus si Pablo sa' mikpanaw si Pablo meksigwag di Gempia Petenday di kegawen ni Isus tu getaw. Asa si Lucas, kana' getaw Judea. Kaas pisuun ni Lucas dinig librunen kini sug lelaat ni Isus tu tiba'an bansa nu getaw, pisuun ni Lucas pu' si Isus su Meglegawen di sala' nu kelaun bansa dinig dibabaw lumbang. Duuni metaas getaw si Teofilo, kana' dadema getaw Judea, iini piwitan ni Lucas sinulat kini. Muka' duun pa sala libru piwit ni Lucas dini Teopilo, Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu,*sala pa di ngag libru mipungun dinig libru* Kig Begu Pasad. *Miukit dia sala libru kia su mibianan nu nga sakup ni Isus dekag na pilentu ditu gekbus langit si Isus.*

Piuna

1 Dini'a, pegbesaan Teofilo, ki sinulat kini, genat dini Lucas.

Mendadi Sir, ki kelaun pinggulaula ni Isukristu saananen pa dumuma dinita, melaun nai mikpulingkas meksumpatsumpat gukiten dun.

2 Dayun yami, pidengegan ami dun pa pagid nu nga mikaita' dun genat di puunanen, ilan dademai migukit di Gempia Petenday nu kepedasun tu sala' nu getaw.

3 Naa kagina ma'antu, naan dema, laung ku melengas sa' peksiba'an ku sumpatayi gukiten dun kini, puitu dini'a, uu pegbesaan Teofilo, kagina piksima'u gupia sug launanen genat di pikpuunanen.

4 Kaas piwitu dini'a Sir ki sulat kini, adun mesuunan mu pu' ki pisuun dini'a kiin nu nga sakup ni Isus, naa lumbus metuud.

Pitenday Pedaan su Kegigetaw ni Juan su Memunag Tubig

5 Naa su timpu pa ni
Herodes meglegadi' ditu
prubinsya Judea, sala tawan
di ngag belian nu getaw
Judea, si Zacarias, sakup
nu pikumpungan belian
sapu' ni Abias. Iini sawa
ni Zacarias si Elisabet, sapu'
dadema ni Aaron.
6 Ki senlangan kini,
mekesuun ilan dua' di
pegita'en nu Megbebaya',
pu' nda'iduni misulat pal-
intanen nda' nilan dunutay.
7 Laak nda'ig bata' ni-
lan, pu' si Elisabet, ndi'
mapet bata'en, muka' megu-
lang nailan dua'.

8 Naa su timpu nu
pikumpungan ni Abias me-
guit tu kektamuy ditug Balay
Pengedapan tu Megbebaya',
iinig belian mikanu, si
Zacarias kini.
9 Sa' mekanu, betad nu
ngag belian, pekteliin su
mektutung pelinan. Men-
dadi, duuni gendaw piktali
si Zacarias mektutung peli-
nan. Sa' ma'nia, sumiled
ditu Pengedapan si Zacarias.
10 Su melaun getaw pelum,
minenabi ilan diag liu, selian
mektutung pelinan diag di-
alem.
11 Mendadi bena' miktu-
tung pelinan si Zacarias,
mitekaw duuni mitua'
dia niin, masi' sesugu'en
nu Kaunutan Megbebaya'
getaw langit, pegindeg dia
dapit lintu nu pektutungan
pelinan.
12 Dekag minita' ni
Zacarias, mitekawan dun,
mipati' mendek.
13 Laak dagid kali' pek-
talu' su getaw langit, “Ndi'a
mendek, Zacarias, pu' mi-
dengeg nu Megbebaya' su
kenenabi mu. Kaas meg-
bata' amu nu sawa mu kiin
si Elisabet, bata'laki. Iini
baal niu ngalan nu gembata'
kiin, si Juan.
14 Naa mpati'a leliagay
dun ki kegigetawen, gempia
ki ginaa mu, dakus leliagen
dun dademai melaun getaw!
15 Ki gembata' niu kiin,
metaas di pegita'en nu
Kaunutan Megbebaya'.
Subay ndi' minum meke-
bulek. Dekag pa pegigetaw,
pengepu'an na nug Balakat
nu Megbebaya'.
16 Kaas kini si Juan,
melaun samasapu'en dini
Israel pepuli'enen sug delen-
deman nilan ditu Kaunutan
nilan Megbebaya'.
17 Iini metendu' mauna
ditu Kaunutan metua', iini
mandam dig biananen. Be-
gayan tu'u ginuung nug Bal-
akat nu Megbebaya', maa'
nu sala tawan dengantu
pimuunan nu Megbebaya'
si Elias, adun pegeksudenen
diadia su gembata' megu-
lang migbanta, muka' pe-
sikesuunenen puli' su getaw
mimilas. Ma'antu, pepen-
gendamenen su getaw tu ke-
dateng nu Kaunutan.”
18 Kali' saak si Zacarias
tu getaw langit, “Paa, alan-
dun bai kesuun ku dun pu'
metuud, megbata' ami? Pu'
naan, megulang nau. Su
sawau, megulang dadema.”
19 Kali' sembag su getaw

langit, “Naan si Gabriel, dituunu metatap pegindeg gedapan nu Megbebaya'. Sinugu'u niin medini ni'a adun petendayu dini'a ki kepianan kini.

20 Naa genat nandaw, megbeeda, sampay di gendaw menuudi tinalu'u keni, saba' nda'a metuuday dini pitendayu dini'a. Pu' menuud da tu'u sa' metektak nai sesa'en.”

21 Naa sa' ma'antu, pigelatan si Zacarias nu nga getaw diag liu nu Pengedapan tu Megbebaya'. Misebu'an ilan ditu kilenganenen dia seled.

22 Laak sa' gumiwa' na si Zacarias, nda' mekekabit dinilan. Kaas misima' nilan pu' duuni pinita' nu Megbebaya' diniin dia seled nu Pengedapan. Laak miksinyas dinilan, saba' nu kegbeeden kia.

23 Naa sa' mitubus mekanu si Zacarias, minuli' dayun tug balayen.

24 Naa bena' nda' maiben, migbedes tu'u su sawa ni Zacarias, si Elisabet. Lima bulan pegbedes, nda' peglelegua' diag balay si Elisabet. Laungen,

25 “Aa naa, dekag pa milelaat dinaan su Kaunutan Megbebaya', kaas ma'ninii pinggulaulanen dinaan, adun mawa'i piidan ku di nga getaw!”

Pitenday Pedaan su Kegigetaw ni Isus

26 Naa di ke'enem bulan nug bedesan ni Elisabet, sinugu' puli' nu Megbebaya' su sesugu'enen kiin getaw langit, si Gabriel, mangay na pelum dig lunsud pegingelanan Nazaret, sakup Galilea.

27 Sinugu' su getaw langit ditu sala tawan delaga, ngalanen si Maria. Kini si Maria, iini mimbeng diniin ki sala tawan begutaw, ngalanen si Jose. Si Jose, sapu' ni Adi' David.

28 Mendadi, bena' mitua' ditu ni Maria su getaw langit, kali' pektalu' diniin, “Aa naa, gempia nai ginaa mu! Pigebangan ka nu Kaunutan Megbebaya'! Pipianan ka niin gupia!”

29 Milibuleng pati' si Maria di tinalu' nu getaw langit. Migdelendem gupia si Maria, sa' ta' alandun saani ma'anan nu tinalu'en kia.

30 Kali' pektalu' su getaw langit, “Naa, ndi'a mendek, Maria, pu' pipianan ka nu Megbebaya'.

31 Pu' ndi' maiben, megbedesa. Dayun megbata'a, iinig bata' mu, laki. Iini baal niu ngalanen, si Isus.

32 Metaas gupia su gelalen, paingalan dun iin sug Bata' nu Tampusan Metaas Megbebaya'. Baalen nu Kaunutan Megbebaya' kaunutan maa' nu ginepu'ayen si David,

33 iin nai meglegadi' di nga samasapu'en dini Jacob. Su keglekaunutanen, nda'i kepapasen!”

34 Kali' saak si Maria tu getaw langit, “Naa, mekenduta' mai kegbata'u, nda'

pau siben pegawid duayan?”
35 Kali' sembag su getaw
langit, “Sug Balakat nu
Megbebaya', lumusad dini'a,
melekleman ka di ginuung
nu Tampusan Metaas Meg-
bebaya', dayun megbata'a.
Kaas sug bata' mu, pimili' nu
Megbebaya', paingalan dun
sug Bata' nu Megbebaya'.
36 Pu' pegdelendem mu
sug beta'an mu kiin si Elis-
abet. Pia megulang na, mi-
apet dadema bata'en. Nan-
dawi ke'enem bulan na be-
desanen, asa iini ndi' daw
mapet bata'en.
37 Pu' su Megbebaya',
nda'iduni ndi'en mesu'at
baalay.”
38 Kali' sumpat si Maria,
“Naa naan, sesugu'enu
laak nu Kaunutan Megbe-
baya'. Sa' ma'nia, melengas
menuud tu'u dinaan ki
tinalu' mu.” Dayun minawa'
dia si Gabriel, su sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit.

Mingumbelayan si Maria tu ni Elisabet

39 Tubus nitu' nda'
maiben, migdedali' si Maria
mangay di sala lunsud tug
binentudan sakup prubin-
sya Judea.
40 Bena' minateng si Maria
dia, minundas diag balay
ni nga Zacarias, sinabinen
dayun si Elisabet.
41 Kali' medengeg ni Elisa-
bet su talu' ni Maria, miku-
leg su gembata' dia tian ni
Elisabet. Pingepu'an dayun
nug Balakat nu Megbebaya'
si Elisabet,
42 kaas minekeg mekabit,
laungen dini Maria, “Ya'ai
pipianan nu Megbebaya' di
nga kelaun libun! Melengas
pepianan dadema ki gem-
bata' dia tian mu!
43 Ta' alandun maig ben-
tanganen, mingumbelayan
ka ma dini naan, asa ya'ai
gina' nu Kaunutan ku?
44 Pu' sikna midengegu su
talu' mu, didialan ka nu
gembata' dini tian ku, kaas
mikuleg.
45 Naa liliaga lai tu'u, pu'
mituudan ka pu' ki piten-
day nu Kaunutan Megbe-
baya' dini'a, menuud!”

Su Kegenal ni Maria tu Megbebaya'

46 Mendadi kini si Maria,
kali' pektalu',
“Su Kaunutan Megbebaya',
pegenalen ku iin
dema tu'u,
47 pinleliagu saba' nu Megbe-
baya' Meglegawen di-
naan.
48 Pu' liningi'anu niin, asa
gembaba'u laak getaw
kini, sesugu'enu laak
niin.
Kaas genat nandaw,
paingalan dun dinaan
nu nga getaw sumpat
menumpat, pipiananu
nu Megbebaya'.
49 Pu' pipiananu tu'u nu Gin-
uungan Megbaya' tug
launan,
iin dadema su pinaas Meg-
bebaya'.
50 Lelaatanen su kelaunanen
megbasa diniin,
pia sanu sumpat.

51 Pinita'en su metaas ginu-
ungen,
pu' su getaw mekpelabawlabaw,
pibuluganen sug de-
lendemanen.
52 Su nga metaas gadi', in-
awi'en su pegbaya' ni-
lan,
pitaasen sukli dun su nga
gembaba'i tindegen.
53 Su nga mekegutem, pibesugen di gempia
gaan.
Su nga mekega'us, piuli'en,
nda'i miwit nilan.
54 Ita nug bansa Israel, su
sesugu'enen, ibanga-
nen,
pinuuden tu'u su pinasaden
melelaat dinita.
55 Sa'itada nda'en seling-
away ki pinasaden
ditu ginepu'ay ta si
Abraham,
ki pinasaden dadema
dinita nga sapu'en
sampay menumpat
menumpat!”
56 Naa sa' ma'antu, migbebenwa pa si Maria ditu ni nga Elisabet duun saani telu bulan, puli pasi' si Maria minuli'.

Su Kegigetaw ni Juan su Memunag Tubig

57 Mendadi kini pelum si Elisabet, bena' minateng na su kegbata'en, migbata' tu'u. Iinig bata'en, bata'laki.

58 Bena' midengeg nu nga sumbalay ni Elisabet dakus nu ngag beta'anen ki gembagel lelaat kini nu Kaunutan Megbebaya' diniin, didialan dadema nilan su kegigetaw nu gembata'.

59 Mendadi di kewalu endawen genat di kegigetawen, minangay dia su nga getaw, pu' kitui gendaw peksirkunsisu ditu gembata'.* Muka' baalan da nilan dema ngalanen, pesangay sia di gama'en kia si Zacarias.

60 Laak dagid laung nu gina' nu gembata', “Ndi' lai mesu'at! Iini baal ta dun ngalan, si Juan.”

61 Kali' ilan sumpat dini Elisabet, “Mauma dema? Nda' ma lai beta'an mu mesangay di ngalan kiin!”

62 Miksinyas ilan dayun di gama'en, beed pa bu' bengel pa, iin pelumi sinaakan nilan, sa' ta'ig baalen ngalan nug bata'en.

63 Si Zacarias, minengi penulatan, sinulaten dayun su pitenday diniin kiin nu getaw langit paingalan dun, laungen, “Ngalanen si Juan.” Misebu'an ilan gela' di sinulaten kia.

64 Dekag pa miawa' sug beed ni Zacarias, sampay sug bengelen. Miktalu' dayun, inalen su Megbebaya'.

65 Naa apelai, sug lumaun sumbalay ni nga Zacarias, mindek ilan pati'. Genat itu, su tiba'an mipenggulaula, pegyegayegaan nu nga

* **1:59 1:59** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

getaw tu tibuuk binentudan
Judea.
66 Adinadin dayun su
mikedengeg dun, pegdelen-
demenen gupia, laungen,
“Ki gembata' kini, ta'
alandun ma saani gasalen?”
Pu' gempantek, bigayan
nu Kaunutan Megbebaya'
ginuung ki gembata' kini, si
Juan.

Pimuunan nu Megbebaya' si Zacarias

67 Naa si Zacarias kiin, su
gama' ni Juan, pingepu'an
nug Balakat nu Megbebaya'.
Bena' pimuunan, kali' pek-
talu',
68 “Mendadi, enalen su
Kaunutan Megbe-
baya', su pektemuyen
ta nu nga getaw Israel!
Liningi'an ita niin nga
piglegetawanen, likat
ita niin.
69 Pilusaden ki ginuungan
Meglegawen dinita,
iini sapu' ni David, su
sesugu'en kitu nu
Megbebaya'.
70 Kinii kenuud nu pisulat
pedaan nu Megbe-
baya' tu nga getaw
dengantu pimili'en
pemuunanen,
71 pu' guunen ita niin di nga
kuntra ta,
di gengkeman nug lumaun
memensengay dinita.
72 Minuud tu'u su tinalu'
nu Megbebaya'
pu' lelaatanen su
ginepu'ay ta,
muka' ndi'en selingawan su
pasaden kiin,
73-74 ki sinapanen ditu
ginepu'ay ta si Abra-
ham.
Iini pinasaden dini Abra-
ham, lekaten ita niin
di nga kuntra ta,
adun meketamuy ita diniin
di nda' nai gendekan
ta.
75 Kaas pegbetaden ta su
mbantang tu getaw
pinaas nu Megbe-
baya',
dakus mekesuun ita di pe-
gita'enen sampay di
gendaw matengi gu-
mul ta.”
76 Kali' padun pektalu' si
Zacarias,
“Mendadi ya'a ki Mbata',
gelalen ka nu nga
getaw,
pimuunan nu Tampusan
Metaas Megbebaya'.
Ya'a dademai tindu' mauna
ditu Kaunutan,
pu' adun pengendamen mu
sug biananen,
77 sa'itada pesuun mu tu
nga piglegetawanen ki
kegawen nu Megbe-
baya' dinilan
pebian di kepedasunen di
nga sala' nilan.
78 Kiin, puun di gembagel
lelaat nu Megbebaya',
su pektemuyen ta.
Ki keglegawenen kiin dinita,
maa' nu kesebang nu
gendaw.
79 Pu' nandaw, migbebenwa
paita di medelem,
sa'itada mideleman
ita di kepatay nda'i
tamanen.
Dagid ndi' maiben, mese-
bang ditug langit ki

gendaw di kegawenen
dinita, dayun metia-
gan ita dun,
dakus magak ita ditug dalan
pegangay tu kelinaw.”
80 Mendadi su gembata'
kia si Juan, tuminulin, muka'
migiseg dademai sinuuna-
nen. Laak migbebenwa tug
limawa', sampay di gendaw
minangay tu nga getaw Is-
rael.

2

Su Kegigetaw ni Isus
(Mateo 1:18-25)

1 Naa di timpu kia, su tam-
pusan gadi' nu getaw Roma
si Augusto, mikpelaktag pu'
penlistaan sug launan getaw
ditu peglegedi'anen.
2 Kiaig bekna kenlista
di nga getaw, saanan nu
kaingkud dadema ni Cirenio
gubirnadur tu Siria.
3 Naa ma'antu, dia-
dia subay minangay tug
benwa nu ginepu'ayen adun
mekpelista dia.
4 Mendadi kini si Jose, ki
gandang linaawan nu getaw
langit kiin, bena' midenge-
gen su pimuun kia nu gadi',
sumikat dema tug lunsud
Nazaret, sakup Galilea, mid-
itug Betlehem, lunsud ditu
tanda' nu kegigetaw ni Adi'
David, pu' sapu' ni David si
Jose.
5 Miditu dayun mekpelista,
dumanen si Maria, kig bim-
bengen kiin, begat na.
6 Mendadi, bena' dia
nailan Betlehem, minateng
ki kegbata' ni Maria.
7 Migbata' tu'u penganay
bata'en, bata'laki. Laak
saba' nda'idun nai sugud
diag balay pektulugan nu
nga getaw, ibenan ni Maria
ki gembata', dayunen pe-
beliliday diag dialem palun-
gan nu nga petubu'en.

Pitendayan Getaw Langit
su nga Megingat Karniru

8 Naa diag benwa kia,
duuni nga megingat karniru,
pegingaten nilan su nga
karniru nilan diag beluyan
sa' gebii.
9 Mendadi, saanan nilan
megingat dun, tekaw duuni
mitua' dia nilani sesugu'en
nu Kaunutan Megbebaya'
getaw langit. Mitiagan
dayun nu kelengas nu
Kaunutan Megbebaya' su
nga megingat karniru.
Mipati' ilan dayun mendek.
10 Dagid miktalu' su getaw
langit dinilan, “Ndi' amu
mendek! Pu' ki petendayu
kini diniu, gempia, dedialan
gupia nug launan getaw.
11 Pu' gebii kini, ki Meglegawen diniu, su Kaunutan si Kristu, migigetaw na tu'u ditug lunsud ni David!
12 Naa ma'nini'i tu'usan
niu dun. Adin sug begu
pegigetaw gembata' ibenan,
pibelilid di palungan.”
13 Mideksu' laak mektalu'
su getaw langit, mitekaw
metua' melaun gupia duma-
nen, getaw langit dadema.
Inal nilan su Megbebaya',
laung nilan,
14 “Enalen su Megbebaya'
ditu gekbus langit!

Dayun su nga getaw petaile-
nen dinig dibabaw
lumbang, gembageli
kelinaw nilan!”
15 Mendadi, mimegawa'
su nga sesugu'en nu Megbe-
baya' ditu megingat karniru,
mimeguli' ilan ditu gekbus
langit. Bena' mipalus ilan,
laung nu nga megingat
karniru, “Tala. Mpanaw ita
ditug Betlehem, bentayan
ta ki mipenggulaula kini
pisuun dinita nu Kaunutan
Megbebaya'.”
16 Migapas dayun mpanaw
su nga megingat karniru,
mibaangan nilan tu'u si
Maria bu' si Jose dakus ki
gembata' kia, pibelilid tu'u
dia palungan.
17 Dekag minita' nu nga
megingat karniru su gem-
bata' kia, inukit nilan di
ngag duma getaw su pisuun
dinilan nu nga getaw langit
mekatag di gembata' kini.
18 Sug launan mikedengeg
ditu ginukit nu nga megingat
karniru, misebu'an ilan dun.
19 Laak si Maria, tinagu'en
gupia dig delendemanen
kig lumaun mipenggulaula,
pigdelendemen gusay.
20 Tubus itu, mipuli' su
nga megingat, inal nilan
tantu su Megbebaya' saba'
nug lumaun minita' nilan
muka' midengeg nilan, maa'
dadema nu pitenday dinilan
nu getaw langit.

Binaalan Ngalan si Isus

21 Naa ki gembata' kini,
bena' di kewalu endawen
genat kegigetawen, su
gendaw peksirkunsisu dun,
binaalan na ngalanen. Iini
piningalan diniin, si Isus,
ki ngalan pitenday nu
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, su kana' pa
bedesan dun nu gina'en.

*Pigwakil tu Megbebaya'
su Gembata' si Isus*

22-24 Naa mitektak na su
kekanu ni Maria mekatag di
palinta pisulat nu Kaunutan
Megbebaya' ditu ni Moises
dengantu, adun mawa'
su kelemu'ay ni Maria
genat megbata'. Mendadi
bena' mitektak na, miditu
Jerusalem si Maria bu' si
Jose, iini guliden nilan su
misulat ditu Palinta, laung,
“Dua' buukig buun atawaka
dua' buuki gekpis malepati.”
Iwit pa pagid nu mekeg-
ulangen su gembata' kia
si Isus, pu' adun pegwakil
tu Kaunutan Megbebaya'.
Pu' misulat ditu Palinta,
“Adini penganay gembata',
sa' laki, paingalan dun
pinaas, pu' danu Kaunutan
Megbebaya'.”
25 Naa mitaang du-
uni getaw migbenwa dia
Jerusalem, ngalanen si
Simeon. Mekesuun si
Simeon, mikpetuud gupia tu
Megbebaya', dakus mikpe-
dateng di kenlekat tug bansa
Israel. Naa pingepu'an
gusay nug Balakat nu
Megbebaya' si Simeon.
26 Kaas gandang pisuun
nug Balakat nu Megbebaya'
diniin pu' ndi' pa matengi
gumulen, subay maita'en pa
ki Tindu' nu Megbebaya'

Meglekaunutan, metua' na
tu'u.
27 Naa duuni gendaw,
ibayan si Simeon nug Bal-
akat nu Megbebaya' meditu
Pengedapan tu Megbebaya'.
Mendadi, midengan dun su
gembata' kia si Isus, inated
nu mekegulangen dia, adun
penggulaulaan nilan na tu'u
diniin sug betad kia misulat
ditu Palinta nu Megbebaya'.
28 Naa, bena' minita' ni
Simeon ki gembata' kia,
ginibanen, muka' pikpelad-
peladanen su Megbebaya',
laungen,
29 "Aa naa, uu Kaunutan,
mesu'at na buang mu
dinaan, ki sesugu'en
mu kini, matayu di
gempia ginaa,
maa' dadema nu gandang
tinalu' mu dinaan.
30 Pu' midua' matau na tu'u
ki meglegawen genat
dini'a,
31 ki gandang sinukat mu,
medayag pa nu kelaun
bansa nu getaw.
32 Kinii tilaw mekpedelag pa
tu nga kana' getaw
Judea,
iin dademai puunen, enalen
ami nu nga getaw Is-
rael, ki piglegetawan
mu."
33 Naa bena' midengeg
nu gina' ni Isus muka' nu
gama'en su kelaun tinalu'
kia ni Simeon mekatag di
gembata', misebu'an ilan
dun.
34 Pinenebian dailan dema
ni Simeon. Kali' padun
pektalu' si Simeon tu gina'
nu gembata' si Maria, "Naa
ki gembata' kini, gasalen,
mekpuun diniin, melaun
getaw Israel ndi' mpeduma
tu ketubu' nda'i tamanen.
Muka' melaun getaw Israel
mpeduma pasi' tu ketubu'
kia, puun da gusay dig
bata' kini. Gasalen dadema,
iini mbaal tu'us genat tu
Megbebaya', laak pemilasen
nu nga getaw,
35 kaas su iglud delen-
deman nu melaun getaw,
mbuasan da. Dagid dani'a
pelum Maria, melegenan ka
pati' mekpuun diniin, maa'
teduken sundangi pusung
mu."
36 Naa duun pagidi sala
tawan libun dia, pimuunan
nu Megbebaya', ngalanen si
Ana, bata' ni Panuel, sapu' ni
Aser.
37 Megulang gupia si Ana,
pu' pitu taun megawid
duayan, dayun genat itu
mibalu, sampay walu pulu'
bu' paat tauni gidaden.
Betad ni Ana, gebii gendaw
mektamuy dia Pengedapan,
mekpuasa muka' menenabi.
38 Mendadi, bena'
mideksu' mektalu' si Simeon
mekatag di gembata' kia,
iin demai kedateng ni
Ana dia, mikpaladpalad
dayun tu Megbebaya' si
Ana. Genat itu, adini getaw
mekpedateng di kenlekat
tu nga getaw Jerusalem,
pegwelian ni Ana mekatag
di gembata' si Isus.
39 Mendadi si Maria muka'
si Jose, bena' migela' nilan
petuuday sug lumaun be-
tad kia sinulat ditu Misulat

Palinta nu Kaunutan Meg-
bebaya', minuli' ilan ditug
lunsud pegbenwanan nilan,
ditu Nazaret, sakup Galilea.
40 Tuminulin dayun su
gembata', tuminulin sug
lawasen muka' migiseg
gupia su sinuunanen. Liliag
dun dadema su Megbebaya'.

Su Gembata' si Isus diag Balay Pengedapan tu Megbebaya'

41 Naa su mekegulang ni
Isus, tauntaun mangay ilan
ditu Jerusalem sumaup tug
Lumpuk nu getaw Judea gin-
dan tug Liniusan.
42 Naa sa' ma'antu, ki
gembata' kia si Isus, bena'
sepulu' bu' dua' nai taunen,
migdunut tu mekegulangen
meditu Jerusalem sumaup,
maa' nu gandang betad ni-
lan.
43 Mendadi, bena' migling-
gwang na sug Lumpuk,
sumikat su nga mekegulang
ni Isus muli'. Laak su
gembata' si Isus, miksibilin
pa dia Jerusalem. Nda'
mesuunay nu mekegulan-
gen,
44 laak laung nilan dun,
diin da piktendugan nilan.
Kaas laga' sendaw ilan
mpanaw, dekag pa nilan
metukaway, dayun nilan
penengaway ditu ngag
beta'an nilan muka' di
kailala nilan.
45 Mendadi bena' nda' ni-
lan maita', mipuli' ilan ditu
Jerusalem, pekpenengaun
nilan ditu.
46 Bena' di ketelu en-
dawen, dekag pa ni-
lan mbaangay, dia masi'
Pengedapan. Pegingkud
dia si Isus, dumanen su
nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya',
pekineeg dinilan, bineegen
sumaak dinilan.
47 Sug launan mikedengeg
dun, misebu'an ilan tu sin-
uunan ni Isus sampay su
penembagen.
48 Bena' mibaangan nu
mekegulangen si Isus,
misebu'an ilan dun gu-
pia. Laung nu gina'en,
“Apelai, Naung, mauma
dema pima'niin mu ami? Su
gama' mu muka' naan, mile-
genan ami gupia menengaw
dini'a.”
49 Dagid kali' sembag si
Isus, “Aa, masi' penengaun
niau? Nda' niu masi' mesu-
unay pu' subay mediniinu
Balay nu Gama'u?”
50 Laak nda' mesabut nu
mekegulang ni Isus su gulu-
gan nu tinalu'en kia.
51 Naa sa' ma'antu,
migdunut si Isus dia mekeg-
ulangen muli' ditu Nazaret,
muka' mikpetuud dinilan.
Sa' su gina'en, tinagu'en dig
delendemanen su kelaun
mipenggulaula kini.
52 Mendadi, migiseg su sin-
uunan ni Isus sampay tu-
minulinig lawasen. Liliag
dun su Megbebaya', sam-
pay pitail dadema nu nga
samatawen.

3

Su Kektitulu' ni Juan su

Memunag Tubig
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Naa di kesepulu' bu' lima taun nu tampusan gadi' nu getaw Roma si Tiberio, iini gubirnadur dig benwa Judea si Poncio Pilato. Su kaunutan tu Galilea, si Herodes. Su kaunutan dig benwa Iturea bu' Trakonite, si Felipe, ngudan ni Herodes. Su kaunutan dig Abilena, si Lisanias.
2 Dakus iin su Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea, ilan si Anas muka' si Caifas. Naa mitaang dun kini si Juan, kig bata' kiin ni Zacarias, pimuunan nu Megbebaya' selianen diag limawa'.
3 Mendadi genat itu, lineep ni Juan kig benwa lumibut di tubig Jordan, miktitulu' tu nga getaw. Kali' pektalu' si Juan, "Peksikesuun amu, muka' pekpebunag amu tubig tu'us dun, adun pedesunen nu Megbebaya' ki sala' niu."
4 Kaas sa' migukit si Juan, minuud su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias, laungen,

"Duuni getaw mektawag diag limawa', laungen,

'Pengendamay niu sug bianan nu Kaunutan Megbebaya',

pelegdeng niu kig dalanen!*

5 Su nga kelaun sebeng, tempulan,

su nga kelaun bentud, maika' sa' gembagel, lumbangen.

Muka' su nga mekeliku' dalan, pelegdengen,

dakus su mimaledmaled, pelenu'en dadema.

6 Dayun maita' nu kelaun kilawan ki kegawen nu Megbebaya'!' "

7 Naa sa' ma'antu, melaun gupia getaw minangay ditu ni Juan mekpebunag tubig. Laak dagid sug duma, miktalu' si Juan dinilan, "Paa, yamu pa di nga mamak! Ta' taway duni mikpegad diniu, adun sia peleguyan niu ki ginukuman nu Megbebaya' sungu mateng?
8 Subay menggulaula amu gempia, ki mbantang di nga getaw miksikesuun, damikian duni gayu megbunga melengas. Muka' ndi' amu pektalu' dig dialem ginaa niu pu' mipemilang namu nu Megbebaya' mekesuun puun di kesapu' niu dini Abraham. Pu' taman talu'u diniu, pia ki ngag batu dinig lupa' kini, mesu'at dadema beluyay nu Megbebaya' nga sapu' ni Abraham!
9 Dagid nandaw, minuya' na sug wasay, dia na tu'u puun nu gayu. Kaas adini gayu ndi' megbunga gempia, penega'en nu Megbebaya', dayun piglakay tu gapuy."

* **3:4 3:4** Sa'itada pengendamen nu getaw su ginaa nilan tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

10 Bena' midengeg nu nga
melaun getaw ki tinalu' ni
Juan, sinaak nilan diniin,
“Sa' ma'antu, ta' alandun
maig baalen nami?”
11 Kali' sembag si Juan,
“Naa ma'nini'. Adini getaw
dua' buuki suuben, subay
begayen su salabuuk ditu
nda'idunig daniin. Adin
pelumig duuni gaanen,
ma'antu dadema.”
12 Naa duun pagidi nga
mendawat buis minangay
dadema ditu ni Juan mekpe-
bunag diniin tubig. Kali' ilan
saak, “Naa Sir, yami pelum,
ta' mai pegbetaden nami?”
13 Kali' sembag si Juan,
“Iin na laaki pebuis niu tu
nga getaw, su gikteb tindu'
diniu.”
14 Naa duun pai nga
sundalu, laung nilan pelum,
“Yami, ta' mai baalen
nami?”
Kali' sembag, “Naa ndi'
na niu limbungayi getaw pe-
bian di pendeg atawaka ga-
leg. Adin su gikteb nu tindan
diniu, iin dai sangu' niu.”
15 Sa' ma'antu, migisegi
kegdedama nu nga getaw,
sinaak nilan dig delendeman
nilan sa' si Juan kini, mabu'
iin na tu'u su pedetengen
nilan Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.
16 Dagid miktalu' si Juan
dinilan, “Baa, naan kini,
megbunagu laak tubig diniu.
Dagid duuni sungu metua',
metaas pai ginuungen batul
danaan. Pia su sepatusen,
kana'u mbantang megubad
dun diniin. Iin, bunagen
diniu kig Balakat nu Megbe-
baya' muka' gapuy.
17 Iin, minuya' na mek-
palid di ginani. Sa' metubus
mekpalid, pungunenen su
trigo, tegu'enen dayun tug
lulunen. Laak dagid su gepis
muka' gebas, sensulanen tu
gapuy ndi' na mpaleng.”
18 Naa melaun pa paduni
titulu'an ni Juan tu nga
getaw selianen megukit dini-
lan Gempia Petenday.
19 Dagid su kaunutan dia si
Herodes, pigbelu'an ni Juan,
pu' duunig libun, ngala-
nen si Herodias, inagaw ni
Herodes, asa sawa nu pat-
eden. Muka' melaun pai
melaat gulaula ni Herodes,
pigbelu'an dadema dun ni
Juan iin.
20 Kaas deksu'anen, sala
paig dugang ni Herodes
ditu melaat pinggulaulanen,
pipirisunen si Juan.

Mikpebunag Tubig si Isus
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Laak su saanan pa ni
Juan megukit tu kelaun
getaw, pimbunaganen ilan
tubig. Mendadi si Isus,
mikpebunag dadema dini
Juan tubig. Bena' mitubus
bunagay tubig si Isus, kali'
penenabi, mipuka' sug
langit.
22 Dayun sug Balakat nu
Megbebaya', kuminilawan,
miglanguban di ma'niin
palas limuun, luminusad
dini Isus. Duun dayuni mik-
talu' ditug langit, laungen,

“Ya'ai petailen ku Bata'u,
leliagenu gupia dini'a.”

Su Gesalan ni Isus
(Mateo 1:1-17)

23 Naa su kekpuun ni
Isukristu tu kengimbaalen,
minayan na saani telu pulu'i
taunen. Mendadi, kinii
gesalan ni Isus. Laung dun
nu nga getaw, iini gama'en,
si Jose kiin. Si Jose pelum,
iini gama'en si Heli.
24 Si Heli, iini gama'en si
Matat. Si Matat, iini gama'en
si Levi. Si Levi, iini gama'en
si Melqui. Si Melqui, iini
gama'en si Jana. Si Jana, iini
gama'en su sala Jose.
25 Si Jose, iini gama'en si
Matatias. Si Matatias, iini
gama'en si Amos. Si Amos,
iini gama'en si Nahum. Si
Nahum, iini gama'en si Esli.
Si Esli, iini gama'en si Nagai.
26 Si Nagai, iini gama'en si
Maat. Si Maat, iini gama'en
si Matatias. Si Matatias, iini
gama'en si Semei. Si Semei,
iini gama'en si Jose. Si Jose,
iini gama'en si Juda.
27 Si Juda, iini gama'en si
Joan. Si Joan, iini gama'en si
Resa. Si Resa, iini gama'en
si Sorobabel. Si Sorobabel,
iini gama'en si Salatiel. Si
Salatiel, iini gama'en si Neri.
28 Si Neri, iini gama'en
si Melqui. Si Melqui, iini
gama'en si Adi. Si Adi, iini
gama'en si Cosam. Si Cosam,
iini gama'en si Elmodam. Si
Elmodam, iini gama'en si Er.
29 Si Er, iini gama'en si
Josue. Si Josue, iini gama'en
si Eliezer. Si Eliezer, iini
gama'en si Jorim. Si Jorim,
iini gama'en si Matat. Si
Matat, iini gama'en si Levi.
30 Si Levi, iini gama'en
si Simeon. Si Simeon, iini
gama'en si Juda. Si Juda, iini
gama'en su sala Jose pelum.
Si Jose, iini gama'en si Jonan.
Si Jonan, iini gama'en si Eli-
akim.
31 Si Eliakim, iini gama'en
si Melea. Si Melea, iini
gama'en si Mainan. Si
Mainan, iini gama'en si
Matata. Si Matata, iini
gama'en si Natan. Si Natan,
iin pelumi gama'en si David.
32 Si David, iini gama'en si
Isai. Si Isai, iini gama'en si
Obed. Si Obed, iini gama'en
si Boos. Si Boos, iini gama'en
si Salmon. Si Salmon, iini
gama'en si Naason.
33 Si Naason, iini gama'en
si Aminadab. Si Aminadab,
iini gama'en si Admin. Si Ad-
min, iini gama'en si Arni. Si
Arni, iini gama'en si Hezron.
Si Hezron, iini gama'en si
Fares. Si Fares, iini gama'en
si Juda.
34 Si Juda, iini gama'en si
Jacob. Si Jacob, iini gama'en
si Isaac. Si Isaac, iin pe-
lumi gama'en si Abraham.
Si Abraham, iini gama'en si
Tare. Si Tare, iini gama'en si
Nahor.
35 Si Nahor, iini gama'en si
Serug. Si Serug, iini gama'en
si Ragau. Si Ragau, iini
gama'en si Peleg. Si Peleg,
iini gama'en si Eber. Si Eber,
iini gama'en si Sala.
36 Si Sala, iini gama'en
si Cainan. Si Cainan, iini
gama'en si Arfaxad. Si Ar-

faxad, iini gama'en si Sem.
Si Sem, iin pelumi gama'en
si Noe. Si Noe, iini gama'en
si Lamec.
37 Si Lamec, iini gama'en si
Matusela. Si Matusela, iini
gama'en si Enoc. Si Enoc,
iini gama'en si Jared. Si
Jared, iini gama'en si Ma-
halaleel. Si Mahalaleel, iini
gama'en si Cainan.
38 Si Cainan, iini gama'en
si Enos. Si Enos, iini gama'en
si Set. Si Set, iin na pe-
lumi gama'en, naa si Adan.
Muka' si Adan pelum, iin na
gupiai gama'en, su Megbe-
baya'. Kinii gesalan ni Isus.

4

Pingindanan nu Palin si Isus
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Naa mendadi kini si
Isus, minuli' genat ditu
tubig Jordan, pingepu'an na
nug Balakat nu Megbebaya'.
Bena' nda' maiben, inabay
dayun si Isus nug Balakat
nu Megbebaya' mekpanaw-
panaw tug limawa'.
2 Saananen dia, pingin-
danan nu Palin si Isus seled
paat pulu' gebii. Laak gikteb
nu kegbebenwanen dia, nda'
siben aan si Isus. Kaas bena'
mitektaki paat pulu' gebii,
migutem gupia.
3 Mendadi, miktalu' su
Palin dini Isus, “Mendadi,
ya'a sug Bata' nu Meg-
bebaya', daw. Naa sa'
pinenggi' metuud, naa kig
batu kinu', pebaluy mu daw
pan.”
4 Dagid sumimbag si Isus,
laungen, “Paa, duuni sin-
ulat ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya', laung, ‘Kana'
gaan laaki ketubu'an nu ki-
lawan.’ ”
5 Naa sa' ma'antu, pituad
pelum nu Palin si Isus,
pinita'en dayun diniin
selingka su kelaunan pe-
glegedi'an dinig dibabaw
lumbang.
6 Miktalu' pelum su Palin
dini Isus, “Naa kig launanen
kiin, ya'a nai begayan ku
dun, ya'ai pebia'en ku dun,
muka' dani'a su kelaunlaun
kelengasen. Pu' naani pig-
wekilan dun, kaas pia ta'
taway duni pegwekilan ku
dun, naan dai metau dun.
7 Kaas sa' mengamuyu'a
dinaan, dani'a na su kelau-
nanen.”
8 Dagid sumimbag si Isus,
laungen, “Duun pagidi misu-
lat, ‘Su Kaunutan mu Megbe-
baya' laaki penlu'udan mu,
nda'ig lain temuyen mu.’ ”
9 Mendadi, iwit na pelum
nu Palin si Isus tu Jerusalem,
pi'indegen dayun ditu
tampusan ditaas nug Balay
Pengedapan tu Megbebaya'.
Miktalu' dayun su Palin
diniin, “Sa' metuud pu'
ya'a tu'u sug Bata' nu
Megbebaya', naa sampaka
diag lupa'.
10 Pu' duuni misulat ditu
Talu' nu Megbebaya', laung,
‘Sugu'en nu Megbebaya' su
nga sesugu'enen getaw lan-
git megingat dini'a.’
11 Muka' duun pa pagidi
misulat, ‘Sipupuun ka nilan,

adun ndi'a meseknun dig
batu.' "
12 Dagid sumimbag si Isus,
laungen, "Duun pagidi misu-
lat, 'Su Kaunutan mu Megbe-
baya', ndi' mu pengindanay
mekatag di tinalu'en.' "
13 Naa bena' mitubus si
Isus penulayay sia di kelaun
gininisan kengindan dun,
bilengan pa deli' nu Palin.

Mikpuun Mektitulu' si Isus tu Prubinsya Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Naa sa' ma'antu, mip-
uli' si Isus ditu Galilea, gin-
uungan, saba' pingepu'an
nug Balakat nu Megbebaya'.
Mileep dig lumibut benwa
sug dengeganen.
15 Minamal mektitulu'
dia nga simbaan nu getaw
Judea, enalen dadema nu
kelaun getaw.

Pimilas si Isus tug Lunsud Nazaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Naa minateng puli' si
Isus ditu Nazaret, sug lunsud
tanda' mitenudanen. Bena'
sala Gendaw Pelali, minan-
gay si Isus tu simbaan nu
getaw Judea, maa' nug be-
taden. Bena' dia seled sim-
baan, migindeg adun meg-
basa di Misulat Talu' nu
Megbebaya'.
17 Mendadi, tinulun diniin
su sinulat nu pimuunan nu
Megbebaya' si Isaias. Kali'
belatay ni Isus su sinulat,
minita'en ki misulat dakus
binasanen, laungen,
18 "Naan, pingepu'anu nug
Balakat nu Kaunutan
Megbebaya',
pu' tindu'u niin megukit
Gempia Petenday tu
nga gempusuk getaw.
Pimuunanu niin adun pe-
tendayu tu nga dinaap
sug bian kebeluy dini-
lan.
Pimuunanu niin adun peten-
dayu tu ngag buta sug
bian keneguli' di mata
nilan.
Sinugu'u niin tu nga getaw
pilaatan, adun lukatu
dinilan
19 dakus pesuun ku dinilan
su taun nu kegawen
nu Kaunutan Megbe-
baya' di nga kilawan."
20 Bena' mitubusen be-
saay, linulun puli' ni
Isus su sinulat, inuli'en
di sala tawan migabang
dia. Migingkud puli' si
Isus, pinentengan gupia nu
kelaun getaw dia simbaan.
21 Kali' pektalu' si Isus di
nga getaw dia, "Mendadi,
ki misulat kini di Talu' nu
Megbebaya', minuud gupia
nandaw, pebian di kegbasau
dun diniu."
22 Sa' ma'antu, didial si
Isus nu kelaun getaw dia.
Misebu'an ilan ditu melen-
gas gupia talu'en. Dagid
maa' laung pa nilan, "Asa ki
getaw kini, kana' bain sug
bata' laak ni Jose?"
23 Bena' midengeg ni Isus,
kali' sembag, "Mabu' telu'en
pa niu dinaan ki pentelu'en
nu getaw, laung, 'Memu-
lung, pauli'ay muig lawas

mu. Sa'itada su nga meke-
salebu' tu'us midengeg nami
pinggulaula ditug lunsud Ca-
pernaum, naa iini baal mu
pa pagid dinig daan benwa
mu.'
24 Naa metuud daan,"
maa' laung pa ni Isus, "ki
pimuunan nu Megbebaya',
kana' mpenemba' diag daan
benwanen.
25 Naa talu'u diniu tu'u,
ma'nia dademai mipenggu-
laula dengantu, su timpu pa
ni Elias. Kig benwa Judea
kini, nda'ig dupi' dun gikteb
telu taun bu' ginenga', kaas
mibianan meliget gutem su
tibuuk benwa. Laak pia
melaun paig balulibun dinig
benwa ta Israel,
26 nda' nu Megbebaya'
sugu'ay si Elias ditu nilan,
subay ditu laak sala tawan
balulibun tug lain bansa,
ditu Sarepta sakup Sidon.
27 Mesama dadema ditu
timpu nu pimuunan nu Meg-
bebaya' si Eliseo. Melaun
pasi' sakup Israel pegladu
mekesalebu' nuka, laak
nda'idun lain piuli'anen,
daal da ki sala tawan
ngalanen si Naaman, getaw
Siria."
28 Mendadi, su melaun
getaw dig dialem simbaan,
bena' midengeg nilani
tinalu' kia ni Isus, mitutung
ilan gangit.
29 Minlibuat ilan megutid
dini Isus diag lunsud. Inagak
nilan tu gilidan nug bentud
tanda' pisekan tug lunsud.
Bena' midepet ilan tu keba,
lebu'en nilan sia si Isus.
30 Laak dagid minguliksuk
si Isus di tebenan getaw,
mikegliaw dinilan.

Piuli'an ni Isusi Getaw Piglegetan Menulay
(Marcos 1:21-28)

31 Naa tumigbeng si Isus
tu Capernaum, sala lunsud
na pelum, sakup dadema
Galilea. Bena' Gendaw Pelali
na, mikpetu'un dia simbaan
nu getaw Judea.
32 Sa' mikpetu'un si Isus,
misebu'an su nga getaw, pu'
su titulu'anen, duuni peg-
baya'en.
33 Naa duuni sala tawan
dia, piglegetan menulay. Iin,
bena' minita'en si Isus, mik-
tegas dayun, laungen,
34 "Ii, ya'a Isus kiin, getaw
Nazaret, ta' maig labet mu
dinami? Midiniin ka ba
mekpatay dinami? Mailalau
ya'a, ya'a ma su Pimili' nu
Megbebaya'!"
35 Pimaag ni Isus su menu-
lay, laungen, "Ndi'a pesasak!
Pegawa'a di getaw kiin!"
Naa ki menulay kini, pibuk-
saken su getaw di gedapan
nilan, dayun tu'u megawa'
diniin, nda'en tanan mpe-
saitay ki piglegetanen kia.
36 Mendadi su kelaun
getaw dia, misebu'an ilan
dun gupia. Laung nilan,
"Alandun ini, ki titulu'an
nu getaw kini? Pia su
menenulay, duuni ginu-
ungen muka' pegbaya'en
mesugu'en, mautidan ilan
dayun!"
37 Sa' ma'antu, migleleep
ditug lumibut benwa sug
dengegan ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

38 Naa bena' gumiwa' si nga Isus dia simbaan nu getaw Judea, minangay ilan ditug balay ni Simon. Mendadi mitaang dun dema, pegladu ki penugangan ni Simon libun, gembagai panasen. Mendadi, inubug nu nga getaw dini Isus, pegebanganen kig libun kia.
39 Mikpesempel diniin si Isus, sinugu'en dayun mawa' su panasen. Migwanan dayun. Suminambut megbuat sug libun muka' mikpelutu', migilak dayun dini nga Isus.
40 Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, adini nga getaw duunig dumanen pegladu, pinguit nilan ditu ni Isus, migininisan naig leduun nilan. Pigleteb ia ni Isus depenay, diadia piuli'anen.
41 Muka' pa padun, melaun getaw piglegetan menenulay, pingutidan dadema ni Isus dinilan su menenulay. Miktegas su menenulay, laung nilan, "Ya'a sug Bata' nu Megbebaya'!"

Laak nda' begay ni Isus mektalu'talu' su menenulay, pu' misuunan nilan, iin tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

Su Kegwali ni Isus tu nga Simbaan nu Getaw Judea
(Marcos 1:35-39)

42 Naa bena' miglegendaw, minawa' si Isus diag lunsud, minangay tug limawa'. Laak pinengaw nu nga getaw dia. Naa bena' mibaangan nilan, inubug nilan sia diniin, ndi' na mekpesuay dinilan.
43 Laak kali' pektalu' si Isus, "Subay megwali pau dema Gempia Petenday nu Keglekaunutan nu Megbebaya' ditu ngag lain lunsud, pu' iini sinugu' dinaan nu Megbebaya'."
44 Naa sa' ma'antu, minundas si Isus, pegwali dia nga simbaan nug benwa Judea.

5

Inggat ni Isus sug Bekna Sakupen
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Laak duuni gendaw, pegindeg si Isus ditu geksid linaw Genesaret. Mikpungunpungun dini Isus su nga getaw, adun kineegan nilan su Gempia Petenday genat tu Megbebaya'.
2 Naa saanan ni Isus megukit dia, minita'enig dua' buuk sekayan midenggu' di geksid linaw. Laak su meneliseda', luminusad na, pingugasan nilan sug baling nilan.
3 Sa' ma'antu, luminulan si Isus di salabuuk sekayan, iini gapu'en si Simon, dayunen petulaktulakay dini Simon kemaika'. Naa bena' mi'igin su sekayan melayu'layu' di geksid, pegingkud si Isus diag dialem nu

sekayan, pitu'unanen gusay
su nga getaw dia geksid.

4 Mendadi bena' mitubus
na megukit, laung ni Isus
dini Simon, “Naa, bundas
pamu diag laud nug linaw
kini, dia amu pemaling,
adun mekelaam amu.”

5 “Laak Sir,” laung ni Si-
mon, “piglegendawan mami
metegelan memaling, nda'
ami tanan mekelaam. Dagid
sa' telu'en mu memalingu,
naa memalingu gusay.”

6 Mimaling ilan dayun diag
laud muka' mikelaam ilan,
ndi' na mbilangi seda' mi-
laam nilan. Naa bena'
meglegetus na sia su ngag
baling nilan,

7 kipayan ni nga Simon su
ngag duma nilan diag lain
sekayan, mikpaingabang
ilan dinilan. Mikpesempel
ilan, dayun sug dua' buuk
sekayan, mipenu' gupia,
sampay peglened na sia.

8 Laak si Simon Pedro,
bena' minita'en su mipeng-
gulaula, minginlulud di
gedapan ni Isus, laungen,
“Uu Kaunutan, pelayu'a
dinaan, pu' mikesala'u
getaw!”

9 Kaas ma'niai tinalu' ni
Pedro, pu' misebu'an pati',
sampay su kelaun dumanen,
ditu melaun seda' milaam
nilan.

10 Ma'antu dademai ngag
duma ni Simon, si Santiago
bu' si Juan, ngag bata' ni
Sebedeo. Kali' pektalu' si
Isus dini Simon, “Ndi'a na
mendek. Pu' genat nandaw,
kana' na seda'i peglaaman
mu, pu' getaw na, adun
sumakup ilan dinaan.”

11 Naa bena' midenggu'
nilan su nga sekayan nilan,
binilin nilan dayun sug
launan pimetang nilan,
migdunut ilan dayun dini
Isus, suminakup ilan diniin.

Piuli'an ni Isusi Getaw Pegladu Mekesalebu' Nuka
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Naa selian ni Isus di
sala lunsud, mitaang duuni
getaw dia, mileep meke-
salebu' nukaig lawasen.
Mendadi, bena' minita' nu
getaw kini si Isus, miglaub
dayun di gedapanen, kali'
penengi diniin, laungen,
“Sir, sa' mauya'an mu da,
suunan ku megaga mau
pauli'ay!”

13 Tinggal ni Isusig
baingkenen, dipenaneni
getaw kia, kali' pektalu',
“Naa, mauya'an ku lai.
Mauli'an ka dadema tu'u!”
Sedu'undu'un dayun miawa'
su mekesalebu' nukanen.

14 Laak inungub ni Isus
su piuli'anen kia, laungen,
“Pia sala tawan, nda'iduni
ukitan mu di mipenggulaula
kini. Segaga angaya tug
belian, pekpebantaya diniin,
dayun ilak mu sug betang
pinalinta ni Moises den-
gantu, pu' adun metakesi'an
ka nu getaw, miawa' na su
kelemu'ay mu.”

15 Dagid minamal laak
mesigwag sug dengegan
ni Isus. Kaas melaun
gupia getaw mikpungun
adun mekineeg diniin dakus

mekpebulung diniin di ngag
leduun nilan.
16 Laak taang dun,
megawa' si Isus di tebenan
getaw, mangay tu meliaw
benwa, adun menenabi dia.

Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung sampay Piuli'anen
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Naa duuni gendaw,
mikpetu'un si Isus. Duun
dademai pemegingkud dia
ki nga sakup nu pikumpun-
gan nu getaw Judea
piningalan dun Pariseo,
muka' nga mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Megbe-
baya'. Genat ilan di kelaun
lunsud sakup Galilea dakus
Judea, sampay genat tu
Jerusalem. Naa si Isus,
ginuungan meneguli' di
pegladu, puun tu Kaunutan
Megbebaya'.
18 Mendadi, duuni nga
getaw minateng, pegbuligan
nilan di sinampuyuan ki
mipilung. Bena' midepet
ilan diag balay kia, peseleden nilan sia ki mipilung,
adun pebeliliden nilan di
gedapan ni Isus.
19 Laak dagid saba' nu
melaun getaw, ndi' mesu'ati
keseled nilan diag balay.
Kali' ilan pegleketau, minaik
ilan tu gatep, inawa' ni-
lan dayuni nga santa' laad
nu gatep kia tisa'. Sa'
miguangan su gatep, tintun
nilan dayun su mipilung,
dia da gusay sinampuyuan
dun. Pibelilid nilan dayun
dia titenga' nu nga getaw,
dia gedapan ni Isus.
20 Mendadi si Isus, bena'
minita'en ki kesalig nilan
diniin, miktalu' di pilung
kia, “Naung, pidasun na su
sala' mu.”
21 Naa mendadi, ki nga
Pariseo kini muka' ki nga
mekpetu'un di Misulat Pa-
linta nu Megbebaya', bena'
midengeg nilan ki tinalu' kia
ni Isus, kali' ilan talu' dig
dialem delendeman nilan,
“Paa, ki getaw kini, mauma
dema piksudi'anen pelum
su Megbebaya'? Ta' mai
mekepedasun di sala', subay
su laak Megbebaya'?”*
22 Misuunan dayun ni Is-
usig dialem nug delendeman
nilan kia. Kali' dayun pek-
talu' dinilan, “Mauma dema
ma'niini telu'en niu dig di-
alem delendeman niu?
23 Pu' sa' su kilawan
laak, melemu pebelusen
sa' telu'enen tu pilung,
‘Pidasun na su sala' mu.’
Melemu dadema pebelusen
sa' telu'enen, ‘Pegbuata,
panawa.’
24 Dagid naan kini, lu-
minusad mau, miksibaluyu
Bata' nu Kilawan. Sa'
ma'antu, paita'u diniu pu'
duuni pegbaya'u mekpeda-
sun di sala' dinig dibabaw
lumbang.” Luminingay
dayun si Isus tu pilung
muka' miktalu' diniin, “Naa,
talu'u tu'u dini'a, pegbuata,
sikwat mui sinampuyuan
dini'a kiin, muka' uli'a!”

* **5:21 5:21** Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen.

25 Suminambut tu'u meg-
buat dia gedapan nu melaun
getaw su pilung kia, sinikwa-
ten su sinampuyuan diniin
kia, dayun muli', pegenala-
nen su Megbebaya'.
26 Naa su kelaun getaw dia,
mipati' ilan mesebu'ay dun,
inal nilan gela' su Megbe-
baya' dunut mindek pailan
pagid, laung nilan, “Meke-
salebu' gupiai minita' ta kini
nandaw!”

Pisakup ni Isus si Levi
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Tubus nitu, mipanaw si
Isus. Bena' mipanaw, duuni
mipekita'en sala tawan men-
dawat buis pegingkud diag
bata' gupisinanen, ngalanen
si Levi. Sinabi ni Isus si Levi,
laungen, “Dunuta dinaan.”
28 Bena' midengeg ni Levi,
migbuat dayun, bilengen
tanan su kelaun sengkapa-
nen, migdunut tu'u dini Isus,
suminakup na diniin.
29 Naa si Levi, pigbesaanen
si Isus di gaan tug balayen,
gembibu gupia. Melaun
mendawat buis suminaup,
melaun dademai getaw
dumingan dinilan maan.
30 Mendadi ki nga
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'
muka' ki nga sama Pariseo
nilan, pigbensi nilan su
nga sakup ni Isus, laung
nilan, “Paa, mauma dema
dumingan mamu maan
di nga mendawat buis
kia muka' di ngag duma
mekesesala' getaw?”
31 Kali' sembag si Isus,
“Naa su getaw nda'ig ledu-
unen, ndi' kambat mekpebu-
lung, subay su laak duunig
leduunen.
32 Naa naan kini, ma'antu
dadema, iini luminusadu
dun dinig lumbang, adun
pesikesuunen ku su laak
mekesesala' getaw, kana'
nu nga gandang mekesuun
getaw.”

Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa
(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 Naa mendadi duuni nga
getaw, kali' ilan pektalu' dini
Isus, “Sa' su nga sakup ni
Juan, betad nilan mekpuasa
muka' menenabi. Mesama
dadema su nga sakup nu
nga Pariseo. Dagid su ngag
dani'a sakup, laak maan ilan
dakus minum ilan pelum.”
34 Kali' sembag si Isus,
“Wa'a daan, pu' penenggi'an
dun sug bela'i. Su nga sum-
inaup dig bela'i, kenduta'en
ba nilan pekpuasa, saanan
duma pa nilan su mengin-
sawa?
35 Laak dagid duuni gen-
daw mateng, ui'en na dini-
lan ki menginsawa, dekag
pailan tu'u pekpuasa.”†
36 Naa minalap pelum si
Isus penenggi'an, laungen,
“Duun bai getaw sukpay
dig begu suuben, adun
iini ekleben dig danul
suuben kig begu gupia

† **5:35 5:35** Piuluganen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan.

penepeten? Pu' sa' pinenggi'
pema'antuunen, mesaba'en
megedit sug begu, asa kig
begu gekleb, ndi' dadema
mbantang ditug daan
penepeten.‡
37 “Muka' pa pagid sug
betad megbetang penginu-
men di pemetangan binaal
panit petubu'en, ma'antu
dadema.§ Duun bai getaw
megbetang begu penginu-
men dig daan pemetan-
gan? Pu' sa' pinenggi'
ma'nia, sa' tumulin sug begu
penginumen, ndi' ba meg-
betu su panit petubu'en?
Deksu'anen, megula' su
penginumen, muka' meglaat
dadema su pemetanganen.
38 Kaas sug begu penginu-
men, subay begu dadema su
pemetanganen.
39 Laak nda'i getaw
mitagam na meginum dig
daan penginumen, me-
tumu'en dayun sug begu
penginumen. Pu' laungen,
‘Melengas sug daan.’ ”

6

Kaunutan nu Gendaw Pelali si Isus
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Naa duuni Gendaw
Pelali, minayan si nga Isus
di pegimulanan trigo. Naa
selian nilan mayan dia,
mingetes tu trigo su nga
sakup ni Isus, kinusu nilan,
dayun nilan pekaanay.
2 Mendadi ki nga Pariseo,
bena' minita' nilan su
kengetes nu nga sakup ni
Isus tu trigo kia, kali' ilan
pektalu', “Paa, mauma iin
ma'niinig baalen niu? Ki
Gendaw Pelali, binandu
dinita ditu Misulat Palinta
nu Megbebaya' duunig
baalen ta di gendaw kini!”
3 Kali' sembag si Isus dini-
lan, “Baa, pia da. Pu' si
David kanugdiin, nda' ba
niu mbasa ki pinggulaula-
nen dadema sa' migutem,
ilan nu ngag dumanen?
4 Pu' sumiled si David
ditug Balay Pengedapan tu
Megbebaya', inalapen su
pan ginilak tu Megbebaya',
dayunen aanay, inilasa-
nen dun padun su ngag
dumanen. Asa binandu
ditu Misulat Palinta nu
Megbebaya' duuni maan di
pan kia, subay su laak ngag
belian.”*
5 Diksu' ni Isus su
sinumpaten di nga Pariseo,
“Mendadi naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, naani
Kaunutan megbaya' dig
baalen nu kilawan metaang
di Gendaw Pelali.”

Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy Kemeten
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

‡ **5:36 5:36** Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu nga getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw.

§ **5:37 5:37** Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penginumen nilan. Sa' medanul, meletu'.

* **6:4 6:4** Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanen su pan kia.

6 Naa bena' lain Gendaw
Pelali, minangay si Isus di
simbaan nu getaw Judea,
miktitulu' dia. Naa mi-
taang duuni getaw dia, min-
gupesi sedibaluy kemeten
dapit lintu.
7 Naa ki nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu
Megbebaya' muka' ki nga
Pariseo, penengaun nilan
siai gempia dangat nilan dini
Isus. Sa' ma'antu, piktulik-
tulikan nilan gupia si Isus
sa' meneguli' metaang di
Gendaw Pelali, sa' ndi'.
8 Laak misuunan ni Isus
kig delendeman nilan kia.
Mendadi, kali' pektalu' si
Isus di getaw kia mingupesi
kemeten, “Naa, pegindega,
pediniin ka gedapan nug
launan.” Migbuat dayun,
migindeg di gedapan nilan.
9 Laung dayun ni Isus di
nga getaw kia menengaw
dangat nilan diniin, “Naa,
duuni saaken ku diniu. Ta'
alandun mai biwang dinita
ditu Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', baalen ta metaang
di Gendaw Pelali? Pepi-
anan ta bai samataw ta
di Gendaw Pelali, atawaka
pelaatan ta? Guunen ta su
ginaanen, atawaka petain ta
ba?”
10 Pingenlengan ilan
dayun ni Isus diadia,
tinalu'en dayun di getaw kia
mingupesi kemeten, “Naa,
tenggal mui kemet mu.”
Tinggalen dayun, muka'
miuli'an.
11 Mendadi ki nga
mekpetu'un di Palinta kia
muka' ki nga Pariseo,
mitutung ilan pati' gangit.
Migyagayaga ilan dayun,
enduta'en nilan dun si Isus.

*Tindu' ni Isus su Sepulu'
bu' Dua' Peneliganen*
*(Mateo 10:1-4; Marcos
3:13-19)*

12 Naa nda' maiben, duuni
gendaw tumiwad si Isus dig
bentud adun menenabi ditu.
Bena' mitingkag tug bentud,
pigendawan dia menenabi
ditu Megbebaya'.
13 Mendadi bena' migle-
gendaw, sinabi ni Isus su
nga sakupen. Sa' mipungun
ilan dia niin, pimili'anen
ilan, tindu'en ki sepulu' bu'
dua' tawan dinilan, ilani gi-
lal ni Isus nga peneliganen.
14 Sug beknanen, si Simon,
piningalan dun ni Isus si
Pedro. Dayun si Andres,
pated ni Simon, muka' si
Santiago, si Juan, si Felipe, si
Bartolome.
15 Dayun si Mateo, si
Tomas, si Santiago, gama'en
si Alfeo, dayun si Simon,
piningalan dun su mingatu
tu gubirnu.
16 Dayun si Judas, gama'en
su sala Santiago. Mendadi su
kesepulu' bu' dua'en, iin si
Judas Iscariote, su tumipu pa
dini Isus.

*Mikpetu'un si Isus muka'
Mineguli' tu nga Getaw*
(Mateo 4:23-25)

17 Naa mindiksun si nga
Isus. Bena' pegindeg ilan
diag datag, mikpungun dia
ni Isus su melaun gupia
sakupen, dakus melaun
getaw genat tu tibuuk Judea
dakus Jerusalem sampay

genat tu geksid dagat,
ditug lunsud paingalan dun
Tiro muka' Sidon. Mitua'i
melaun gupia getaw adun
mekineeg dini Isus dakus
mekpebulung diniin ditug
leduun nilan.
18 Sampay su nga piglege-
tan menulay, pineguli'an
ilan dadema.
19 Su kelaun getaw, di-
adia pinengawenig bianen
megdelu' dini Isus, pu' du-
uni ginuung gumiwa' diniin,
kaas nda'idun dinilani nda'
mauli'ay.

Su Tantu Keliag
(Mateo 5:1-12)

20 Mendadi, pingenlengan
ni Isus su nga sakupen, kali'
pektalu' dinilan,
"Naa, yamu nu nga gem-
pusuk getaw, liliag
amu,
pu' mikesakup amu tu
Keglekaunutan nu
Megbebaya'!
21 Yamu nu nga megutem
nemun, liliag amu
dadema,
pu' pebesugen dun amu nu
Megbebaya'!
Yamu nu nga pengaduy
nemun, liliag amu
dadema,
pu' duuni gendaw, pentuaan
amu!"
22 Laung padun ni Isus,
"Naa sa' ma'antu, sa' ben-
taan amu nu getaw dakus
pemilasen amu nilan muka'
tampalaksaan amu, muka'
sa' peksudi'an amu pa pagid
saba' nu kesakup niu dinaan
kini, kig Bata' nu Kilawan,
naa liliag amu!
23 Kaas sa' ma'niai
mbianan niu, pegleliag amu
dun, sampay megleksuleksu
amu. Pu' ma'ananen, duun
pai sugda diniu gembagel
ditu gekbus langit. Pu'
iini sama niu, su nga
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu, pu' ma'antu
dademai kekpeleget dinilan
nu ginepu'ay nu getaw
nemun."
24 Laung padun ni Isus,
"Dagid yamu nu nga me-
datu' getaw, mekele-
laatlelaat amu,
pu' su memis kebetang,
migela' na niu malap!
25 Yamu nga mibesug ne-
mun, mekelelaatlelaat
damu dema,
pu' megutem pamu!
Yamu nga peketawa nan-
daw, mekelelaatlelaat
amu pagid,
pu' melegenan pamu, muka'
mekengaduy pamu!
26 Muka' mekelelaatlelaat
amu sa' penalan amu
nug launan getaw,
pu' iini sama niu su nga
getaw dengantu tau-
tau pimuunan nu
Megbebaya', pinalan
dailan dema nu
ginepu'ay nu getaw
nemun."

Su Kepetail di nga Kuntra
(Mateo 5:38-48; 7:12a)

27 Kali' gusay pektalu' si
Isus, "Laak yamu nu nga
mekineeg, kinii talu'u diniu
nandaw, petail niui nga kun-
tra niu. Ki nga getaw meg-
banta diniu, pepianay niu
dadema.

28 Ki nga mektuyud diniu,
penenebiay niu mpianan,
sampay su mekpelaat diniu.
29 Saladua' diniu, sa'
pinenggi' depi'en ka di
mulu' mu dapit lintu,
pedapi' mu pagid su sed-
ibaluy mulu' mu ditug
duminapi' dini'a. Adin su
malap suub mu, begay mu
dun pa pagid su kamisita
mu, peduma mu padun su
suub mu.
30 Ki kelaun menengi
dini'a, begayay mu. Sa'
duuni malap pimetang mu,
ndi' mu peksaakay puli'
diniin.
31 Kaas pia ta' alanduni
melabu' dig delendeman niu
melengas sia gabang nug
duma niu diniu, iini baal niu
dinilan.”
32 Kali' padun pektalu'
si Isus, “Sa' iin da laaki
petailen niu su mekpetail
diniu, bantang bamu sug-
daan nu Megbebaya'? Pu'
pia su nga mikesala' getaw,
mekpetail dailan dema tu
nga mekpetail dinilan!
33 Muka' sa' iin laaki pepi-
anan niu su mekpepia diniu,
naa bantang bamu sugdaan
dun? Pia su nga mikesala'
getaw, ma'niaig betad nilan!
34 Muka' padun, sa' iin
laaki pedamen niu su laung
niu metau meguli' pelum
diniu gidamen, naa bantang
bamu sugdaan dun? Pia su
mikesala' getaw, pedamen
da nilan dema sug duma ni-
lan, adun biadan nilan puli'
su miutang!
35 Dagid yamu, petail niu
su nga kuntra niu. Pepi-
anay niu su nga samataw
niu. Pedam niu ilan di nda'i
pedetengen niu dun mpuli'
diniu. Pu' sa' ma'niai peng-
gulaulaan niu, naa gem-
bagel gupiai sugda diniu,
mengema'an amu tu Tam-
pusan Metaas. Pu' daniin
betad, melilelaaten. Pia su
getaw ndi' metau ebangan
sampay su medupang getaw,
lelaatanen da gusay.
36 Kaas melilelaaten amu,
maa' dadema nu Gama' niu
Megbebaya', melilelaaten.”

Ndi' Mpia Pegdena'en su Samataw
(Mateo 7:1-5)

37 Kali' pektalu' si Isus,
“Ndi' niu pegdena'ay su nga
samataw niu, muka' ndi'
amu ukumen nu Megbe-
baya'. Ndi' niu pesela'ay
su samataw niu, muka' ndi'
damu dema ukuman nu
Megbebaya'. Pedasun niu
su samataw niu, pedesunen
damu dema nu Megbebaya'.
38 Begayay niu su samataw
niu, dayun begayan damu
dema nu Megbebaya'. Pe-
begelen dayun nu Megbe-
baya' sug betanganen tug
begayen diniu, tisenenen
pa pagid muka' engkugenen
dakus pepenu'enen sampay
meglapay. Pu' adini te-
pengan niu dig begay niu,
iin dademai tepengan nu
Megbebaya' tug begayen
pelum diniu.”
39 Mendadi, miksambin-
gay si Isus di nga getaw,
laungen, “Sug buta,
mesu'aten ba egakay dig

dalanig dumanen, buta
dadema?† Pinenggi' egak-
enen, dayun buus duunig
luak dia gunaan nilan,
ndi' ba megela' ilan dayun
melabu' dia?
40 “Su getaw mektu'un,
kana' metaas pa di
mekpetu'un diniin. Laak
adin su metubus na
pektu'unay, melepengen
dadema su mikpetu'un
diniin.”
41 Kali' padun pektalu' si
Isus, “Naa mauma dema
saladua' diniu, maita' mu ki
maika' puling di mata nug
duma mu, laak ya'a, nda' mu
metukaway pu' duun dade-
mai puling mu, gembagel?
42 Muka' pagid mauma
dema telu'en mu pelum
tug duma mu, ‘Uy,
Mingumpated, ua'en ku pa
deli' ki puling mu kiin,’ asa
ya'a dema, ndi' mu maita'
pu' mipulinga dadema
gembagel puling? Baa, ya'a
kiin, tautau mekesuun ka!
Kaas unaay mu ua'ay ki
gembagel puling di mata mu
kiin, adun mpalas mu su
maika' puling nug duma mu,
adun mawa' mu.”

*Su Gempia Betad muka'
su Melaaten*
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 Kali' pagid pektalu' si
Isus, “Nda'iduni gempia
gayu megbunga melaaten.
Mesama dadema di melaat
gayu, ndi' megbunga melen-
gas.
44 Kaas sa' peksima'en
su gayu, iini kimanan, kig
bunganen. Sug bunga igera,
kana' maupu' dig dugi.
Kana' dadema maupu' dig
dugi sug bunga gubas.
45 Ma'niin dadema su
mekesuun getaw, gempiai
pegbetadenen, pu' sug
betaden, puun di gempia
delendemanen. Su pelum
medupang getaw, melaati
pegbetadenen, pu' sug
betaden, puun dadema di
melaat delendemanen. Pu'
ki talu' nu getaw, iini meg-
buas dig delendemanen.”

*Su Titulu'an ni Isus, subay
Dunutan nu Sakupen*
(Mateo 7:24-27)

46 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Naa, mauma dema
gelalen niau Kaunutan, asa
ki sugu'an ku diniu, ndi' niu
pelum petuuden?
47 Adin su getaw medini
naan adun mekineeg di
telu'en ku, dayun megdunut
dun, ma'nini'i petenggi'an
ku dun.
48 Penenggi'an duni getaw
migbaal balay. Migengkul
medalem, adun entudenen
di telektap sug balayen. Naa
bena' mitubus sug balay,
migbaa' su tubig, kaas mi-
denlagan nu guluan layas
sug balay. Laak nda' tanan
pegegdel, saba' gempageni
kebaal dun.
49 Laak dagid adini getaw
mekedengeg di talu'u kini
laak ndi'en dunutan, iini

† **6:39 6:39** Ki telu'en buta, piulugan dun ni Isus su nga getaw laung nilan dun migela' nilan metekad su metuud, asa nda' nilan mesabut, pia kemaika'.

maa' nu getaw migbaal bal-
ayen diag lupa' laak, nda'i
gintudanen dun. Dayun kig
balayen kia, bena' miden-
lagan baa', migeba' dayun,
gembagelig dulebaken.”

7

Piuli'an ni Isusi Getaw Lainig Bansanen
(Mateo 8:5-13)

1 Naa bena' mideksu'en su
kelaun pidengegen tu nga
getaw dia, mipanaw si Isus
ditug lunsud piningalan dun
Capernaum.
2 Naa duuni getaw diag
lunsud kia, kaunutan
di sundalu nu getaw
Roma, migladui petailenen
sesugu'enen, pekagawinaa
da dun.
3 Mendadi su kaunutan,
bena' midengegen su ke-
dateng ni Isus, duuni
sinugu'en nga kaunutan
nu getaw Judea, adun
sebiin nilan si Isus, adun
sia mangay meneguli' di
sesugu'enen kia.
4 Naa bena' minateng
ditu ni Isus su nga sinugu',
kali' ilan penengi diniin,
“Ki kaunutan sundalu
kiin, mbantang dema tu'u
ebangan mu,
5 pu' melelaat dig bansa ta,
iini miglegastu di simbaan
nami.”
6 Sa' ma'antu, sumikat tu'u
si Isus, migdunut dayun tu
nga sinugu' kia. Laak bena'
mesempel nailan tug balay,
suminugu' su kaunutan
sundalu di nga sambaten
mangay mekpetenday dini
Isus, pimuunen dinilan,
“Naa Sir, petuyangen na,
laungen, ndi'a na mundas.
Pu' naan, kana' mbantang
penaikan muig balayu.
7 Kaas nda'u maku' madap
dini'a. Pektalu'a laak
diin, naa misuunan ku pu'
mauli'an tu'ui sesugu'en ku
kia.
8 Pu' maa' dinaan kini,
duuni metaas pa dinaan
sumugu' dinaan, duun pa
pagidi sundalu sugu'en ku.
Telu'an kui sala tawan,
‘Dituun ka angay,’ meditu
dayun. Telu'an ku pelumi
sala tawan, ‘Diniin ka
angay,’ medini dadema. Sa'
telu'an ku su gulipen ku,
‘Ma'nini'i baalen mu,’ naa
baalenen dayun.”
9 Bena' midengeg ni Isus
su pimuunen kia, misebu'an
dun gupia. Liningayen
dayun su kelaun getaw
tumindug diniin, laungen
dinilan, “Taman talu'u
diniu, ki kaunutan kiin,
nda'u mainsan mbianayi
kesalig mesama di kesaligen,
pia pa dini nita nga getaw
Israel!”
10 Naa bena' minateng
puli' su nga sinugu' ditug
balay nu kaunutan sundalu,
iini mitaangan nilan, mi-
uli'an na tu'u su sesugu'en
kia.

Pitubu' Puli' ni Isusig Bata' nug Balulibun

11 Tubus nitu' nda'
maiben, mipanaw si Isus,
ilan nu nga sakupen sam-
pay melaun gupia getaw,
minangay ilan ditug lunsud
piningalan dun Nain.

12 Naa bena' misebang
ilan tu genga'an nug lun-
sud, duuni nga getaw peg-
bulig minatay misungkak ni-
lan. Ki minatay kini, bun-
tung bata' balulibun. Dakus
melaun getaw genat tug lun-
sud migdunut tug balulibun.
13 Mendadi su Kaunutan
si Isus, bena' minita'en
sug balulibun, milelaat dun
dayun, laungen diniin, “Naa
Dada', ndi'a na pengaduy.”
14 Naa muka' mikpesem-
pel si Isus, dipenanen sug
lungun. Mitenlen dayun su
nga migbulig dun. Miktalu'
si Isus, “Naa Nuung, talu'u
dini'a, pegbuata!”
15 Migingkud tu'u ki mi-
natay kia, dunut mikektalu'
na. Pigwakil dayun ni Isus
tu gina'en.
16 Naa apelai, su nga ke-
laun getaw, mindekan ilan
pati'. Inal nilan dayun
su Megbebaya', laung nilan,
“Mitua' na dinita ki metaas
pimuunan nu Megbebaya'!
Liningi'an na tu'u nu Megbe-
baya'i nga piglegetawanen!”
17 Naa sa' ma'antu, mileep
tug benwa Judea su gukiten
di pinggulaula ni Isus, sam-
pay ditug lumibut benwa.

*Sinaak ni Juan sa' si Isus
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan
(Mateo 11:2-19)*

18 Naa si Juan kiin, su
Memunag Tubig, inukit
diniin nu nga sakupen su
tiba'an pinggulaula ni Isus.
19 Mendadi sinabi ni
Juanig dua' tawan sakupen,
sinugu'en ilan meditu nu
Kaunutan si Isus, pimuunen
dinilan, laung, “Sir, kelelaat
talu' mu dinami sa' ya'a
na tu'u su pedetengen
nami lumusad, atawaka
mekpedateng pami dig
lain?”
20 Naa bena' midepet ditu
ni Isus su nga sinugu' ni
Juan, laung nilan diniin,
“Sir, sinugu' ami ni Juan su
Memunag Tubig. Pimuunen
dadema dinami saaken
dini'a, sa' ya'a ma daw su
pedetengen nami lumusad,
atawaka megelat pami dig
lain?”
21 Naa mitaang dun,
melaun mimegladu muka'
mesaitan pineguli'an ni Isus
dakus melaun getaw piglege-
tan menenulay, sampay
melaun buta pipengita'en.
22 Mendadi, sumimbag si
Isus ditu nga sakup ni Juan,
laungen, “Naa, puli' amu
ditu ni Juan, ukit niu diniin
ki taman minita' niu kini
muka' ki midengeg niu. Su
ngag buta, mikengita' na. Su
nga pilung, mikepanaw na.
Su nga migladu mekesalebu'
nuka, miuli'an na. Su ngag
bengel dema, mikedengeg
na. Sampay su nga minatay,
pitubu' na puli'. Muka' su
gempusuk getaw, inukitan
na tu Gempia Petenday.
23 Kaas adini getaw ndi'
memilas dinaan, iini liliag!”
24 Mendadi, sa' mipalus su
nga sakup ni Juan, migukit
si Isus tu melaun getaw
mekatag dini Juan. Sinaak
ni Isus dinilan, “Naa kini
si Juan, sa' linaawan niu

iin ditug limawa', alandun
mai pedetengen niu diniin?
Laung niu ba si Juan,
maa' nu sala puun tigbaw,
melemu mpilay nu genus?
Kana'en.
25 Naa sa' ma'antu, alan-
dun mai pedetengen niu
diniin? Laung niu dun
pu' getaw migimakay? Baa,
kana'en dadema, pu' su
getaw migimakay dakus me-
lengasi kebetangen, subay
ditu laak penengaway balay
nu nga gadi'!
26 Mendadi sa' ma'antu,
ta'i pedetengen niu maita'
niu? Getaw pimuunan
nu Megbebaya'? Wa'a lai!
Muka' taman talu'u diniu,
kini si Juan, kana' laak
pimuunan nu Megbebaya'.
27 Pu' iinen dadema su
mibetang ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya', laung, 'Mik-
talu' su Megbebaya', Men-
dadi paunaan ku dini'a ki
pemuunan ku, pu' adun
pengendamenen sug bianan
mu.' "
28 Kali' gusay pektalu'
si Isus, "Naa sa' ma'antu,
taman talu'u diniu, genat
pa dini Adan sampay
nemun, nda'i sala tawan
metaas pa dini Juan. Laak
dagid pia ma'antu, adin
su tampusan gembaba'
sakup di Keglekaunutan nu
Megbebaya', iini metaas
padun dini Juan."

29 Naa su melaun getaw
kampu' nu nga mendawat
buis, bena' midengeg ni-
lan su tinalu' kia ni Isus,
mikpetuud ilan tu Megbe-
baya', ilani gandang binuna-
gan ni Juan tubig.
30 Laak dagid su nga
Pariseo muka' su nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', pimilas
nilan sug delendeman nu
Megbebaya' dinilan, kaas
mipauk ilan bunagan ni
Juan tubig.
31 Kali' padun pektalu' si
Isus, "Mendadi ki getaw
nemun, alandun mai pe-
nenggi'an ku dun? Alandun
bai samanen?
32 Petanggi'u di gembata'
pemeglingkulu pegayep dia
padi'an. Beksayan nilan su
nga samambata' nilan, laung
nilan, 'Mauma sa' minlan-
tuyan ami diniu, nda' amu
peksabay? Dayun sa' miksu-
lang ami, mauma nda' amu
pelum pengaduy?'
33 Pu' si Juan," laung ni
Isus, "mitua' diniu, iinig be-
taden mekpuasa muka' ndi'
minum mekebulek. Laung
niu dayun, 'Pingepu'an
menulay!'
34 Tubus itu naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, mi-
tua'u pelum diniu, betadu
maan dau muka' minum
dau dema. Laung niu pelum,
'Paa, bentayay pa daan niu,
medalu masi' maan muka'
penenatan meginum, sam-
baten pa paduni nga men-
dawat buis muka' ki ngag
duma mekesesala' getaw!'
35 Laak dagid ki tantu sin-
uunan genat tu Megbebaya',
mailala dia penggulaulaan
nu megdunut dun."

Sug Libun Gembageli Kegbasanen dini Isus

36 Naa inggat si Isus maan tug balay nu sala tawan Pariseo. Miliag si Isus, midia dayun adun sumalu dinilan maan.

37 Naa duuni sala tawan libun dangen dig lunsud kia, tebia' meglaat pekesuunan. Laak pia ma'antu, kig libun kini, bena' midengegen pekaan si Isus diag balay nu Pariseo, midia dayun, peguit bata' bandi gemputi', mipenu' pagemut.

38 Mendadi, bena' mitulan sug libun, migindeg di teliudan ni Isus, mesempel di geksuden. Pengaduy namal sug libun kia, mitegdu'an lua'en su geksud ni Isus. Bena' mibasa' lua'en su geksud ni Isus, pinunasan dayun nug libun, iini pinunasen dun sug buuken, dunut pingelekanen su geksud ni Isus, kegbasanen diniin. Binunaganen padun nu pagemut su geksud ni Isus.

39 Dekag minita' nu Pariseo kia, maa' laungen pa dig dialem delendemanen, “Paa, ki getaw kini, sa' sia metuud pu' pimuunan nu Megbebaya', mailalanen siaig libun kini mikpuleg diniin, mesima'en sia pu' meglaat pekesuunan!”

40 Dagid si Isus, kali' pektalu', “Simon, duuni telu'en ku dini'a.”

Kali' sembag si Simon, “Sigi, Sir, pedayun mu.”

41 Kali' pektalu' si Isus, “Naa, duuni mekpautang kwarta, piutangen dua' tawan. Ki sala tawan, inutangen lima gatus denario. Su sala, lima pulu' da.

42 Naa saba' nda' ilan mekebayad, pidasun nailan dua'. Naa sa' ma'antu, ta' ma, adin saan dinilan dua' su gembageli kepetailen ditu mikpedasun diniin?”

43 Laung ni Simon, “Mabu' ki getaw gembageli gutangen pidasun.”

“Metuud,” laung ni Isus.

44 Liningayen dayun sug libun kia, kali' pektalu' dini Simon, “Naa, ma'antu dadema kig libun kini. Ya'a, sa' mitulanu dinig balay mu, nda' mau tanan begayay tubig gugasu sia di geksudu. Laak kig libun kini, kig lua'en nai ginugasen di geksudu, sug buuken demai pinunasen dun.

45 Ya'a, nda' mau dedialay di galek. Laak dagid iin, sikna nau mitulan dini, nda'en mainsan sikpa'ay pengelekayi geksudu.

46 Ya'a, nda' mu bunagay lanai guluu, laak dagid iin, binunaganen pagemuti geksudu.

47 Paladpalad taman talu'u dini'a, ki sala' nig libun kini, pia melaun, gempantek pu' pidasun na, pu' gembageli kepetailen dinaan. Laak adin su getaw pidasun di maika', maika' dademai kepetailen.”

48 Miktalu' dayun si Isus dig libun kia, “Pidasun nai sala' mu.”

49 Naa su ngag duma ni
Isus maan, bena' midengeg
nilan ki tinalu'en kini,
mikpuun ilan sumaak dig
delendeman nilan, laung
nilan, “Paa, adin saan
getaw ini, pia su sala',
pedesunenen?”
50 Laung ni Isus tug libun
kia, “Naa, migawen ka tu'u,
saba' nu kesalig mu. Uli'a
na, gempia nai ginaa mu.”

8

Minamal si Isus Megukit di Gempia Petenday

1 Naa nda' maiben, mi-
panaw si Isus, lineepen su
ngag lunsud muka' gimbe-
layan diag lumibut benwa,
pegukitenen ki Gempia Pe-
tenday pu' pikpuunan na
su Keglekaunutan nu Meg-
bebaya'. Duma ni Isus
su sepulu' bu' dua' tawan
peneliganen,
2 dakus duun dademai
migdunut dinilan ngag
libun, su nga gandang
pingutid duni menenulay
muka' piuli'an dig leduun
nilan. Su sala tawan dinilan,
si Maria Magdalena, su
pingutidan diniini pitu buuk
menenulay,
3 dayun si Juana, sawa ni
Cusa peneligan ni Herodes,
sampay si Susana. Dakus
melaun paig libun, ilani mi-
gabang meglegamut tu ke-
tubu'an ni nga Isus.

Su Sambingay mekatag di Kegimula
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

4 Naa pinemalan si Isus
laaway nu nga getaw
genat tu ngag lumibut
lunsud. Bena' melaun
gupia getaw mikpungun ditu
niin, migukit si Isus dinilan
sambingay.
5 Kali' pektalu' si Isus,
“Duuni getaw minangay tug
binaalanen adun megimula.
Laak bena' saananen mek-
sigwag, duunig beni' mitena'
ditug dalan, kaas mi'indegan
nu nga getaw muka' pingek-
tuk nu nga manukmanuk.
6 Naa duun dademai
mitena' ditug betuan. Bena'
mintubu', milawes dayun,
pu' memala sug lupa'.
Minatay da pelum.
7 Naa duun pa pagidig
beni' mitena' dig dugian.
Kali' pentubu' su sigwag,
mintubu' dadema su ngag
dugi. Bena' tuminulin,
milebeng dun su pimula.
8 Laak tumu' kig duma
beni', mitena' tu'u di pi-
alupa', kaas mekelengasi
tubu'en. Bena' sumingku',
duuni pingmegatus.”

Diksu' dayun ni Isus su
talu'en, “Adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u!”

Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

9 Naa mendadi, inubug
dini Isus nu nga sakupen,
pegulugenen dinilan su
sinambingayen kia.
10 Kali' sembag si Isus,
“Aa naa yamu, buasan na
diniu su gandang pigbuni

mekatag di kesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'. Laak dagid pebian
laak di sambingay su
kegukit dun tug lain getaw,
adun mengenleng dailan,
laak ndi' ilan mekengita'.
Mekineeg dailan, laak ndi'
ilan mekesabut.”

Pigulug ni Isus su Sambin-
gayen mekatag di Kegimula
(Mateo 13:18-23; Marcos
4:13-20)

11 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Naa mendadi, kinii gu-
lugan nu sambingay kia. Kig
beni' kiin, iin su Gempia Pe-
tenday genat tu Megbebaya'.
12 Naa sug beni' mitena'
diag dalan, damikian dun
su nga getaw mikedengeg
tu Gempia Petenday kia,
laak bena' medengeg nilan,
mateng dayun su Palin,
ua'enen pelum tug delen-
deman nilan su Gempia
Petenday, adun ndi' ilan
mekpetuud dun, kaas ndi'
dailan dema megawen.
13 Naa su pelum beni'
mitena' diag betuan, iin su
nga getaw, sikna medengeg
nilan ki Gempia Petenday,
telima'en nilan dayun muka'
penleliagen ilan dun. Laak
nda' pengganget dig delen-
deman nilan, kaas kana'
maiben su kekpetuud ni-
lan. Sa' matengi kepenu-
lay dinilan, teliudan nilan su
kekpetuud nilan.
14 Naa sug beni' mitena'
dema dig dugian, iin su
getaw tumu' mikedengeg tu
Gempia Petenday, laak dagid
tubus itu, megela'i ginaa
nilan tu kelibuleng nilan
tu kegleketubu' nilan muka'
su ga'us nilan sampay di
nga gayepan nilan, kaas
maulakanen su Gempia Pe-
tenday. Bena' ki mama'
bunga nilan, ndi' na mainug.
15 Mendadi kig beni'
mitena' dia pialupa', iin
tumu' su nga getaw meke-
dengeg tu Gempia Petenday
dayun pepengganget nilan
dig delendeman nilan, saba'
gempia muka' melegdengig
delendeman nilan. Dayun
mektigel ilan, sampay meg-
bunga ilan.”

Su Metuud Sinuunan,
subay Dunutan muka' Sigwa-
gen
(Marcos 4:21-25)

16 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi ki sulu', ndi' tu-
tudan dayun uklubay bandi,
atawaka betangen tu silung
belilidan. Segaga betangen
dig dempa'an, adun mede-
laganen su nga getaw suled
tug balay.

17 “Kaas adin su giglud
nandaw, mbuasan da sa'
maiben. Adin su pigbuni
nandaw, pesuunen da sa'
maiben.

18 “Kaas ki kelaunanen
kini medengeg niu dini
naan, talentenay niu gu-
pia. Pu' adin su getaw
duunig daniin, begayan pa
padun. Adin pasi' su getaw
nda'idunig daniin, laak ui'en

pa diniin su maika' sia
daniin.”*

Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Naa su gina' ni Isus
muka' su nga pateden,
linaawan nilan sia si Isus,
laak ndi' mesu'ati kekpe-
sempel nilan diniin, saba'
nu melaun getaw.
20 Mendadi, pisuunan dun
dayun si Isus, laung nu
getaw diniin, “Sir, su gina'
mu muka' su nga pated mu,
pegindeg ilan diag liu, peksе-
biin ka nilan.”
21 Sumimbag si Isus, “Naa,
wa'a. Laak adini getaw
mekineeg di Gempia Peten-
day genat tu Megbebaya',
dayun pegdunutanen, iin pa
pagidi gina'u muka' nga pat-
edu.”

Pimaag ni Isusi Salinda-pak
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Naa duuni gendaw du-
minangan si Isus di sekayan,
ilan nu nga sakupen. Laung
ni Isus, “Naa, dumipag ita
dinig linaw.” Tuminulak
nailan dema.
23 Selian nilan mekpangay
tug dipag, tinulug si Isus.
Mendadi nda' maiben,
tekaw miksalindapak,
misipukan dayun ki sekayan
nilan kia, misimpitan ilan
gupia.
24 Mikpesempel dini Isus
su nga sakupen, tinanud ni-
lan dayun iin, laung nilan,
“Ii, Sir, megbaya'baya' ita
dun ini!”
Migbuat si Isus, pimaa-
gen dayun su genus muka'
su nga nabek. Misikpa' ki
salindapak, miksilengen gu-
pia tu'u sug linaw.
25 Kali' pektalu' si Isus
dia nga sakupen, “Mauma
dema nda'iduni kesalig niu
dinaan?”
Mindek dayun su nga
sakup ni Isus, misebu'an
ilan dun gupia. Kali' ilan
peksinaakay, “Ta' gasal dun
saan ini, pia su genus muka'
nabek, masi' mesugu'en,
mekpetuud dayun diniin?”

Piuli'an ni Isusi Getaw Silunu'an Menulay
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Naa midenggu' si nga
Isus ditug benwa tug di-
pag Galilea piningalan dun
Gerasa.
27 Bena' mikelusad si
Isus tu sekayan, duuni
getaw dangen dig lunsud
kia suminungkak diniin.
Ki getaw kini, silunu'an
menulay. Miniben na nda'
peginapet, kana' na dema
megbenwa dig balay, pu' dia
na kelebengan pegbenwa.
28 Mendadi, bena' minita'
nu silunu'an kia si Isus,
mimeksay, miglaub di geda-
pan ni Isus, minekeg mek-
talu', laungen, “Ii, ya'a Isus,

* **8:18 8:18** Piulugan dun ni Isus, su getaw mektalenten tu pisuun diniin, dugangan pa gusay su sinuunanen. Su getaw ndi'en talentenan su pisuun diniin, laak mbeleng diniin su maika' misuunanen sia.

Bata'a nu Tampusan Metaas
Megbebaya', ta' maig labet
mu dinaan? Kelelaat dema
tu'u dini'a, ndi' mau pa pe-
glegetay!”
29 Kaas mitalu' dun nu
menulay, pu' sinugu' ni Isus
megawa' di getaw kia. Be-
taden, tatap peglegetay nu
menulay ki getaw kia, kaas
ginapus nu nga getaw, pi-
nusasan kadina, iniketan pa
padun su geksuden. Dagid
getusenen laak su ngag balu-
den, dayun uitay nu menu-
lay tug limawa'.
30 Mendadi, sinaakan ni
Isus ki menulay kia, “Ta' mai
ngalan mu?”
Kali' sembag, “Si
Linaksa'.” Pu' melaun gupia
menenulay sumilunu' dun.
31 Pigubug nilan dini
Isus, ndi'en pailan pedituun
linaw gapuy.
32 Naa duuni sala kauluan
babuy dia mesempel,
melaun gupia babuy, meglu-
nang ilan dia gabig. Pinengi
nu menenulay dini Isus,
pedituunen ilan ngag babuy
kia, adun sulunu' ilan
dinilan. Mendadi, biwang
ni Isus.
33 Dayun memegawa' dia
getaw kia su menenulay,
sumilunu' ilan pelum ditu
ngag babuy. Bena' su sala
kauluan babuy, minggebek
dumiksun ditug delipasan
pangay diag linaw, migela'
ilan dayun melemes.
34 Mendadi, bena' minita'
nu nga megingat tu ngag
babuy, minggebek ilan di-
tug lunsud, pigukit nilan
dayun dia ki mipenggulaula
kia, sampay ditug lumibut
benwa.
35 Bena' su getaw inukitan
nilan dun, linaawan nilan su
mipenggulaula kia. Bena'
midepet ilan ditu ni Isus, iini
mitaangan nilan, su getaw
inutidan tu menenulay, peg-
ingkud laak iin di gedapan
ni Isus. Mikseluk na suuben,
miseksud na tu'u su pianan
ginaanen. Naa, mindek pati'
su nga getaw.
36 Inukit dayun nu nga
mikaita' dun su kebian
kauli'ay nu getaw kia
silunu'an menenulay.
37 Sa' ma'antu, su tiba'an
getaw dig lumibut nu
Gerasa, inubug nilan dini
Isus, megawa' dia nilan, pu'
mindekan ilan pati'. Sa'
ma'antu, duminangan puli'
si Isus ditu sekayan nilan,
pu' dumipag ilan puli' diag
linaw.
38 Migubug tundug dini
Isus ki getaw kia, su inutidan
tu menenulay.
Dagid piuli' ni Isusi getaw
kia, laungen,
39 “Uli'a ma, pegukit mu
ditu su gabang nu Megbe-
baya' dini'a.”
Naa sa' ma'antu, mipanaw
su getaw kia, sinigwagen
tu'u ukitay dig lunsud kia su
pinggulaula ni Isus diniin.

*Pitubu' Puli' ni Isusi Gem-
bata' muka' Piuli'anenig Li-
bun*
*(Mateo 9:18-26; Marcos
5:21-43)*
40 Naa bena' minateng
puli' si nga Isus ditug dipag

linaw, didialan si Isus nu ke-
laun getaw dia, pu' pigelatan
nilan iin.
41 Mendadi, duuni minan-
gay ditu ni Isus kaunutan
di simbaan nu getaw Judea,
ngalanen si Jairo. Bena'
minateng, miglaub di geda-
pan ni Isus, inubugen dayun
diniin megdunut tug bal-
ayen.
42 Pu' duunig buntung
bata'en delaga meliget
megladu, pekagawinaa na.
Kig bata'en kini, mabu'
sepulu' bu' dua' tauni
gidaden. Migdunut dayun
dini Jairo si Isus.

Naa selian ni Isus
mpanaw, melaun gupia
getaw tuminakin diniin,
mi'isel nilan si Isus.
43 Laak duuni sala tawan
libun dia, sepulu' bu' dua'
taun na, tebia' leduunen kig
betad libun. Pia migela'en
su selapi'en di kepebu-
lungen, nda'i mekeneguli'
diniin.
44 Mendadi kig libun kini,
mikpesempel dia teliudan
ni Isus, dilu'en dayun su
kuyamay suuben. Lemen
laak midelu'eni suub ni Isus,
misikpa' dayun sug dugu'en.
45 Sinaak dayun ni Isus,
“Ta' taway duni mikpuleg
dinaan?”

Mimalaw laak su kelaun
getaw. Kali' pektalu' si
Pedro, “Sir, linibutan ka
nu nga melaun getaw kini,
mi'isela nilan!”
46 Dagid simbag ni Isus,
“Duun laii mikpuleg dinaan,
pu' mibetikan ku duuni gin-
uungu gumiwa' dinaan.”
47 Naa sug libun kia, bena'
misuunanen pu' mitukawan
iin, mikpesempel dayun dini
Isus, miglaub dayun di geda-
panen, mipati' mengedeg.
Pigukiten dayun di geda-
pan nu kelaun getaw su
kedelu'en dini Isus sampay
su kauli'ayen midengan dun.
48 Kali' pektalu' si Isus
diniin, “Naa, Enaung, mi-
uli'an ka na, saba' nu kesalig
mu. Uli'a na, gempia nai
ginaa mu.”
49 Naa selian ni Isus mek-
talu', duuni minateng sin-
ugu' genat ditug balay ni
Jairo, ki kaunutan di sim-
baan kiin. Bena' minateng
dia ni Jairo, kali' pektalu',
“Naa Sir, sug bata' mu kiin,
nda' mu na mesaguti ginaa-
nen. Kaas ndi' na kambat
saliba'eni Mekpetu'un kiin.”
50 Laak bena' midengeg
ni Isus, kali' pektalu' dini
Jairo, “Naa, ndi'a na melibu-
leng, saliga laak, dayun
mauli'an.”
51 Mendadi, bena' mi-
nateng si Isus tug balay ni
Jairo, nda'en peseledayig
lain getaw dumanen, subay
si Pedro laak muka' si
Juan, si Santiago, dakus su
mekegulang nu gembata'
kia.
52 Naa sug launan getaw
dia, mimengaduy ilan, pen-
embiten nilan su gembata'.
Dagid miktalu' si Isus, “Naa,
ndi' amu dega pengaduy.
Pu' ki gembata' kiin, kana'
ma minatay. Pektulug da!”
53 Piketuanan laak nu nga
getaw si Isus, pu' misuunan

nilan, minatay tantu su gembata'.
54 Mendadi, piguidan ni Isus su gembata' di kemeten. Sinabinen dayun, laungen, “Naa, Enaung, pegbuata!”
55 Mipuli' dayun su gimuuden. Suminambut dayun megbuat su gembata'. Sinugu' dayun ni Isus, paanen nilan.
56 Naa su mekegulang nu gembata', mipati' ilan mesebu'ay. Dagid inungub ilan ni Isus, pia laak daw sala tawan, nda'iduni pesuunan nilan di mipenggulaula kia.

9

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Naa su sepulu' bu' dua' tawan kiin mitendu' ni Isus peneliganen, sinabinen ilan. Mendadi, bena' mipungun ilan, bigayan ilan ni Isus ginuung muka' pegbaya' mengutid tu kelaun menenulay muka' meneguli' tu ngag leduun.
2 Sinugu' ilan dayun ni Isus mpanaw, adun megukit ilan mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya' muka' meneguli' tu nga pegladu.
3 Puli pailan mpanaw, piktitulu'anen ilan, laungen, “Sa' mpanaw amu, nda'iduni sengkapan uiten niu, pia sekud, gambag, balun niu pan, atawaka selapi', muka' salabuuk laaki suub niu.
4 Adin sug bekna balay mekpepenaik diniu, ditu laak amu tuun, sampay mekebundas amu dig lain lunsud.
5 Adin sug lunsud ndi' menemba' diniu, pegawa' amu dayun dia, muka' ekpug niu sug lepup lupa' di geksud niu, adun metakesi'anig lunsud kia.”
6 Mendadi ma'nia, mipanaw tu'u su nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, lineep nilan dayun su ngag lunsud, migukit ilan tu'u di Gempia Petenday muka' pineguli'an nilan su nga pegladu tu kelaun benwa gingayan nilan.

Mikalangalangig Delendeman ni Herodes
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Naa su kaunutan dia Galilea si Herodes, bena' midengegen sug lumaun pinggulaula ni Isus, mikalangalangig delendemanen. Pu' sug duma getaw, pektelu'en nilan pu' kiin si Isus, iin si Juan su Memunag Tubig, masi' mitubu' puli'.
8 Dagid sug duma mektalu', laung nilan pu' kiin si Isus, iin si Elias dengantu, mitua' puli' daw. Muka' duun pa pagidi mektalu', laung nilan pu' si Isus kiin, iini sala tawan pelum pimuunan dengantu, mitubu' puli' daw.
9 Kaas mitalu' ni Herodes, “Uy, si Juan, piputukan ku ma gulu. Naa sa' ma'antu,

kini midengegu, adin dun
saan getaw iin?” Sa' ma'nia,
mauya'an gupia ni Herodes
mpekita'en sia si Isus.

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Naa ki nga peneligan ni
Isus, su nga sinugu'en man-
gay megukit, mipuli' nailan
ditu ni Isus. Bena' mi-
nateng ilan, inukit nilan
dayun diniin su kelaunan
pinggulaula nilan. Sa' mi-
tubus, inggat ilan ni Isus
mekpain ilan sia deli' ditu
sala lunsud piningalan dun
Betsaida.
11 Laak su nga melaun
getaw, misuunan nilani
kepanaw kia ni nga Isus.
Sa' ma'antu, miglendug
ilan. Laak didialan ilan ni
Isus, inukitanen ilan dayun
mekatag di Keglekaunutan
nu Megbebaya', sam-
pay pineguli'anen su nga
pegladu dinilan.
12 Mendadi, bena' sungu
na mesindepi gendaw,
mikpesempel dini Isus su
sepulu' bu' dua' tawan
peneliganen, kali' ilan
pektalu' diniin, “Sir, su nga
melaun getaw, melengas
sugu'en mu mangay ilan
tu ngag lunsud muka' tu
mektabu' benwa, pu' adun
mekesukat ilan lebungan
nilan dakus mekenengaw
ilan pektulugan nilan. Pu'
kig benwa kini, meliaw ma.”
13 Sumimbag si Isus,
“Yamu mai pekpaan dini-
lan.”
“Apelai, Sir!” simbag nu
nga sakupen. “Duun laakig
lima buuk pan nami, dayun
duunig dua' buuk seda'. Naa
mabu' ndi' dadema mesu'at
sugu'en mu ami mangay
sumaluy gaan, ki sukal dini
nga melaun gupia getaw
kini?”
14 (Pu' su getaw dia, lima
ngibu tawan su laak lumbus
laki.)
Mendadi, kali' pektalu' si
Isus di nga sakupen, “Naa
pekpinigpinigen niu ilan
pemaingkuday, duun saani
piglima pulu' tawan sala
penunan dun.”
15 Piningkud nilan tu'u sug
launan getaw.
16 Mendadi, inimud ni
Isus kig lima buuk pan kia
muka' sug dua' buuk seda',
dayun megangag tug lan-
git muka' mekpaladpalad tu
Megbebaya'. Pikpetapeta-
nen dayun su pan muka'
seda', piktukiden pegilasay
tu nga sakupen, adun pengi-
laken nilan tu nga getaw.
17 Minaan dayun su ke-
laun getaw, muka' migela'
ilan mbesug. Bena' mibesug
nailan, kali' pengikpesay nu
nga sakup ni Isus su sawad
nilan, sepulu' bu' dua' dig
belanan mipenu'en.

Su Tantu Gasal ni Isus
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

18 Naa, duuni gendaw
sumiway si Isus tu melaun
getaw adun menenabi, du-
manen laak su nga sakupen.
Bena' misuay ilan, sinaak
ni Isus tu nga sakupen,

“Mendadi naan kini, sa' su
gasalu, alanduni ketalu' dun
nu getaw?”
19 Kali' sembag su nga
sakupen, “Ya'a daw si Juan
su Memunag Tubig. Sa' sug
duma mektalu', ya'a daw
si Elias dengantu. Muka'
duun pa pagidi mektalu',
ya'a dawi sala tawan pa
pelum pimuunan nu Meg-
bebaya' dengantu, mitubu'
daw puli'.”
20 “Mendadi yamu dema,”
sinaak ni Isus, “ta' mai ke-
talu' niu dun, ki gasalu?”
Sumimbag si Pedro, “Ya'a
na gupia su Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan.”

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kepatayen
(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30–9:1)

21 Laak dagid bena' mi-
dengeg ni Isus su tinalu' kia
ni Pedro, inunguben su nga
sakupen, ndi' nilan pesuun
tu getaw ki gasalen kia.
22 Kali' pagid pektalu'
dinilan, “Naan, kig Bata'
nu Kilawan, melaun pai
kekpeleget dinaan. Muka'
pemilasenu pa pagid nu nga
kaunutan nu getaw Judea
muka' su nga kaunutan
nug belian kampu' nu
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'.
Deksu'anen, petainu nilan.
Laak dagid di ketelu en-
dawen genat di kepatayu,
petubu'enu puli'.”
23 Kali' dayun pektalu'
si Isus tu melaun getaw,
“Mendadi, sa' duuni getaw
mauya'anen sumakup di-
naan, iin, subay teliudanen
sug daniin delendeman,
pisanenen dayun gendaw-
gendaw ki kurusen, dakus
dumunut dinaan.*
24 Pu' adini mpauk meg-
wakil gumulen dinaan, mbe-
leng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su peg-
wakilen dinaan su gumulen
saba' nu kesakupen dinaan,
iin, malapen sungkin su ke-
tubu' nda'i tamanen.
25 Pu' pia pa malap nu
getaw su tibuuk lumbang,
dayun mbeleng diniin su
ketubu' nda'i tamanen,
naa alandun bai gatagen?
Nda'idun!
26 Adini getaw mpiid
mangken di kesakupen
dinaan muka' di talu'u,
naa naan, kig Bata' nu
Kilawan, mpiid dau dema
mangken diniin sakupu sa'
lumusadu puli' dini. Muka'
sa' lumusadu puli', maita'
na di tiagu su kelengas
nu pegbaya'u, iin dade-
mai kelengas nu pegbaya'
nu Gama'u Megbebaya'
muka' danu nga pinaas
sesugu'enen getaw langit.”
27 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Taman talu'u diniu, yamu
nga getaw pegindeg dini
nandaw, duun diniui ndi'
matengi gumulen, medua'
matanen ki Keglekaunutan

* **9:23 9:23** Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

na tu'u nu Megbebaya'."

Su Kepalin nu Palas ni Isus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Naa duun saani sala simana, tumiwad si Isus dig bentud adun menenabi dia. Pidunuten si nga Pedro, si Juan, muka' si Santiago.
29 Mendadi, selian ni Isus menenabi, masi' mitekaw mpalini palasen. Sampay su nga penepetenen, metilak gupia saba' keputi'en.
30 Muka' padun tekaw duunig dua' tawan dumanen pegabitabit, masi' si Moises muka' si Elias,
31 tumiag dademai palas nilan. Pegyegaan nilan sug delendeman nu Megbebaya' sungu penuuday ni Isus sa' mateng ditu Jerusalem, sa'itada ki kepatayen.
32 Laak si nga Pedro kia, tinulug pailan gupia. Dagid mitanud ilan, kaas minita' nilan dayun tumiagi palas ni Isus. Minita' nilan dadema sug dua' tawan pegindeg di gupiden.
33 Saanan lumilung nug dua' tawan duma ni Isus, kali' pektalu' si Pedro, "Aa Sir, melengas pu' dini dami! Naa, megbaal ami bebelayan telu buuk, salabuuk dani'a, salabuuk dani Moises, muka' salabuuk dema dani Elias." (Laak nda' ni Pedro mesuunayi gempia sia telu'enen.)
34 Naa selian ni Pedro mektalu', duuni gabun mitua' mikeleklem dinilan. Kali' peleklemay dun si nga Pedro, mipati' ilan mendek.
35 Duuni miktalu' dig dialem gabun, laungen, "Kini na tu'u sug Bata'u, ki pimili'u. Pekineegay niu iin!"
36 Dekag mideksu' mektalu', minita' nilan, sala da dun ni Isus dia. Genat itu, pigunguban pa nilan ki minita' nilan kia, miniben pa dekag nilan pegukit di nga getaw.

Piuli'an ni Isusi Gembata' Piglegetan Menulay
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Naa bena' miksala gendaw, duminiksun si nga Isus. Kali' ilan diksun, melaun gupia getaw suminungkak dini Isus.
38 Mendadi, kali' pektawagi sala tawan, laungen, "Sir, kig bata'u kini, penengiin ku dini'a, bentayay mu, pu' buntung bata'u!
39 Iin, peglegetan menulay. Sa' matengi kegleget dun, metekaw megbeksay, dayun bebuyen, megbula'ig baba'en. Ndi' sia megawa' diniin ki menulay. Dekag pa megawa' diniin, metegelan dun gupiaig bata'u kini!
40 Naa, inubugu di nga sakup mu kini, utidan nilan sia ki menulay, laak nda' nilan megaga."
41 Kali' pektalu' si Isus tu nga getaw dia, "Ay, yamu pa di nga getaw nemun, nda'i salig niu, mipenulay amu! Pinlukas nau dumuma diniu. Santa' pai kaibenen, ki ketigelu diniu?" Laung ni Isus tu gama' nu gembata'

kia, “Uit mu dini kig bata'
mu kiin!”
42 Puli pa midepet dia ni
Isus su gembata', pibuksak
nu menulay kia, binabuy
dayun. Mendadi pimaag
dayun ni Isus ki menu-
lay kia, piuli'anen tu'u su
gembata', pigwakilen dayun
puli' tu gama'en.
43 Su kelaun getaw
migbantay, misebu'an ilan
pati' di metaas ginuung kia
nu Megbebaya'.

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Mendadi, selian misebu'an
su melaun getaw tu taman
pinggulaulanen, kali' pek-
talu' si Isus tu nga sakupen,
44 “Mendadi yamu, talen-
tenay niu gupia kini talu'u
diniu. Naan kini, kig Bata'
nu Kilawan, duuni gendaw
mateng, pegwakilu tu peg-
baya' nu getaw.”
45 Dagid ki tinalu' kia
ni Isus, nda' metekad nu
nga sakupen. Pu' nda' pa
mbuasay sug delendeman
nilan, kaas ndi' pa nilan
mesabut, muka' mekalan-
galang ilan dema sumaak
dun diniin.

Ndi' Pia Mekagaw Tindeg su Sakup ni Isus
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Naa mendadi su nga
peneligan ni Isus, miksual
ilan, sa' taway dun dinilani
tampusan metaasi tindegen.
47 Laak misuunan ni Isus
kig delendeman nilan kia.
Dayun suminabi si Isus sala
tawan gembata', pi'indegen
dia gupiden,
48 kali' pektalu', “Adin
su menemba' di gembata'
kini saba' nu kesakupen
dinaan, naa gitunganen,
naani mipenemba'en. Pidag
pa tanan, kagina pinemba'u
niin, mipenemba'en dadema
su suminugu' dinaan. Pu'
adin diniui mekpebaba'
gupia dig lawasen, iini tam-
pusan metaasi tindegen.”

Adin su kana' Kuntra nu Sakup ni Isus, iini Suguten
(Marcos 9:38-40)

49 Laak dagid si Juan,
kali' pektalu' dini Isus, “Sir,
duuni minita' nami getaw
megutid di menenulay, sem-
bayanen su ngalan mu. Laak
pimaag nami, pu' kana' tain
samasakup di pikumpungan
ta.”
50 Laak kali' sembag si
Isus, “Naa, ndi' niu pemaa-
gay. Pu' adini getaw kana'
kuntra niu, iini sugut niu.”

Mimilas dini Isus su nga Kana' Getaw Judea

51 Naa mendadi, sa' sungu
na mateng su kepuli' ni
Isus ditu gekbus langit, pia
ma'antu, pinanteken di gi-
naanen megdayun da gusay
tu Jerusalem. Sa' ma'antu,
sumikat ilan dayun,
52 duuni piuna ni Isus
nga sakupen mangay tu sal-
abuuk lunsud tu Samaria,
adun pengendamen nilan
sia su kengintuluganen dia.

53 Dagid su nga getaw
Samaria kia, bena' misuu-
nan nilan kig delendeman
ni Isus pegangay ditu
Jerusalem, benwa nu getaw
Judea, naa nda' nilan dayun
penemba'ay si nga Isus diag
lunsud nilan.
54 Sa' ma'antu, laung
nu sakupen, si Santiago
muka' si Juan, “Naa, uu
Kaunutan, liagan mu ba
mekpelabu' ami dinilan
dupi' gapuy genat tug langit,
adun mesapul ilan?”
55 Laak liningay ni Isus su
nga sakupen kia, pimaagen
ilan dayun.
56 Minundas dayun tug
lain lunsud si nga Isus.

Su Tantu Kesakup dini Isus
(Mateo 8:19-22)

57 Naa mendadi, selian
ni nga Isus mundas, duuni
getaw pektalu' diniin, “Sir,
pia adin ka angay, meg-
dunutu dini'a.”
58 Kali' sembag si Isus,
“Laak naan, kig Bata' nu Ki-
lawan, nda'idun tanani pek-
tulugan ku. Tumu' pa su nga
teleksuy, duuni gateb nilan,
muka' su nga manukmanuk,
duuni salag nilan.”
59 Naa duun pelumig
lain getaw, miktalu' si Isus
diniin, “Sakupa dinaan.”
Kali' sembag, “Laak Sir,
muli' pau deli', pu' unaan ku
pa lebengay su gama'u.”
60 Kali' pelum sembag si
Isus, “Baa, su nga pangay tu
kepatay nda'i tamanen, me-
lengas ilan nai meglebeng
tu nga matay dinilan. Ya'a
pelum, angaya na megukit
mekatag di Keglekaunutan
nu Megbebaya'.”
61 Duun pa pelumi sala
tawan, kali' pektalu' dini
Isus, “Sir, sumakupu dini'a.
Laak sa' mesu'at, buang mu
dinaan, megudas pau deli' tu
nga gapen ku.”
62 Kali' pelum sembag si
Isus diniin, “Paa, adin su
getaw mekpuun megdaru,
dayun peglingay peglingay
tu teliudanen, kiin, kana'
mbantang megabang tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'.”

10

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Pitu Pulu' bu' Dua' Tawan Sakupen

1 Mendadi tubus nitu,
duun pa paduni tindu' nu
Kaunutan pitu pulu' bu'
dua' tawan, sinugu'en ilan
meguna diniin pigdedua'
tawan, adun tukiden nilan
laaway su ngag lunsud
maika' sa' gembagel, adin su
sungunen dadema laaway.
2 Miktalu' si Isus di nga
sakupen, “Naa ki sengku',
gembagel gupia sia, laak
meliang dai getaw meglegani dun.* Kaas penenebi
amu tu Megbebaya', su
gapu' nu sengku', adun
sugu'enen pai ngag duma
getaw meglegani.

* **10:2 10:2** Miksambingay si Isus mekatag di nga getaw miuya' na sumakup tu Megbebaya', damikian dun kig binaalan, sa' gempia na geniin.

3 Mendadi,” maa' laung
pa ni Isus, “panaw namu!
Dagid pektalentenay niu ini.
Ki kesugu'u diniu mpanaw,
petanggi'u amu di karniru
mingingelet di nga men-
dapa' dun.
4 Naa nda'i uiten niu
pitaka, sa' gambag, pia
sepatus. Muka' ndi' amu
melangan megabitabit dig
dalan.
5 Adin sug bekna balay
mekpepenaik diniu, udasay
niu su getaw dun. Talu' niu,
‘Pepianani nga getaw dini.’
6 Dayun su getaw dig
balay kia, sa' pangay tu
tantu kepia, naa mpianan
tu'u. Laak sa' kana' pan-
gay tu kepia, ndi' dadema
mpianan.
7 Naa kig balay kia pepe-
naiken amu dun, ditu laak
amu tuun. Adin su gik-
teb ilaken nilan diniu, aan
niu, muka' su painum diniu,
inum niu dadema. Pu' ki
getaw megabang di ngag du-
manen, mbantang gestuan
di ka'aanen. Muka' ndi' amu
peglelegalin dig lain.
8 Naa pia adinig lunsud
medetengan niu, dayun pen-
emba'en amu dun, naa pia
alanduni ilaken diniu dia,
ndi' amu mekalangalang
maan dun.
9 Pauli'ay niu su nga
megladu dig lunsud kia,
muka' talu' niu dinilan,
‘Mesempel na diniu su
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'.’
10 Adin sug lunsud mede-
tengan niu, dayun ndi' men-
emba' diniu, naa angay amu
diag duuni tebu'an dun, pek-
talu' amu,
11 ‘Paa, pia sug lepup
lupa' mineket di geksud
nami, punasen nami, adun
metakesi'anig lunsud kini.
Laak talentenay niu ini,
mesempel na diniu su
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'!’ ”
12 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Taman talu'u diniu, sa'
mateng su Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya'
di tiba'an getaw, tumu'
megaan pai ginukuman tug
lunsud Sodoma kitu, sabaya'
di ginukuman tug lunsud kia
ndi' menemba' diniu!”

Gembageli Ginukuman tu nga Memilas dini Isus
(Mateo 11:20-24)

13 Kali' pektalu' si Isus,
“Paa, yamu pa di nga
getaw Corasin muka' getaw
Betsaida, mekelelaatlelaat
amu! Pu' su nga meke-
salebu' pinggulaulau dig
lunsud niu, sa' pinenggi' ditu
mipenggulaula Tiro muka'
Sidon dengantu, aba, su nga
getaw ditu, migdedali' ilan
sia memekseluk saku dakus
meglebug gabu dig lawas
nilan, tu'us tu kegbiksu'
nilan sia tu sala' nilan!
14 Kaas sa' mateng ki Gen-
daw nu Kengukum nu Meg-
bebaya' di tiba'an getaw,
tumu' megaan pa su ginuku-
man di nga getaw Tiro
muka' Sidon kitu, sabaya' di
ginukuman diniu.
15 Muka' yamu dadema
di nga getaw Capernaum!
Petaasen ma niu siai tindeg

niu, sampay medepet amu
ditu gekbus langit? Baa,
lebu'en amu tug linaw ga-
puy!”
16 Laung pa ni Isus tu nga
sakupen, “Adini mekineeg
diniu, iin dademai miki-
neeg dinaan. Adini memi-
las diniu, iin dademai mim-
ilas dinaan. Muka' adini
memilas dinaan, mipemi-
lasen dadema su suminugu'
dinaan.”

*Su Kauli' nu Pitu Pulu' bu'
Dua' Tawan Sinugu' ni Isus
Mpanaw*

17 Naa ki pitu pulu' bu'
dua' tawan kiin sinugu' ni
Isus mpanaw, mipuli' ilan
ditu niin, pinleliag ilan gu-
pia. Kali' ilan pektalu', “Aa
naa, Sir, pia su menenulay,
masi' daagen nami, saba' nu
pegbaya' mu!”
18 Kali' sumpat si Isus,
“Wa'a daan. Naa kiin, iin su
minita'u mitekaw melabu'
si Satanas genat tug langit,
maa' nu kelabu' nug leti'.
19 Pu' metuud lai daan,
bigayan ku amu pegbaya'
adun maindegan niui nga
mamak atawaka nga gulan-
gulang, dakus daagen niu su
gikteb pegbaya' nu Kuntra
ta, di ndi' damu mekenduta'
dun.
20 Laak dagid pia ma'antu,
kana' laak iini pegleliag
amu dun, su kedaag niu
tu menenulay. Segaga
iini pegleliag amu dun,
su kepeduma nu ngalan
niu mesulat tu nga ngalan
nu suminakup ditu gekbus
langit.”

Liliag si Isus
*(Mateo 11:25-27; 13:16-
17)*

21 Naa mitaang dun, liliag
pati' si Isus, saba' nug Bal-
akat nu Megbebaya'. Kali'
pektalu' si Isus, “Mikpalad-
paladu dini'a, Ama', ya'ai
Kaunutan di gekleb langit
bu' lupa'. Pu' su tantu
sinuunan kini, iglud mu tu
nga getaw metaasi sinuuna-
nen, pu' iin laaki pisuunan
mu dun, ki nga getaw kini
maika'i sebutenen. Naa me-
lengas da, Ama', pu' ma'nia
dai miuya'an mu.”

22 Laung pa padun ni
Isus, “Sug lumaun metuud,
migela' pegwakil dinaan
nu Gama'u. Naa naan
kini, kig Bata'en, nda'iduni
mekesuun dinaan, subay
su Gama'u laak. Muka' su
Gama'u, nda'idun dademai
mekesuun diniin, subay
naan laak kini, kig Bata'en,
sampay adin laaki getaw
mauya'an ku pesuunan ku
dun.”

23 Mendadi, minadap si
Isus dia nga sakupen, kali'
pektalu' dinilan, ilan da
laak, “Naa, yamu, liliag amu
tantu, saba' nu minita' niu
kini!
24 Pu' taman talu'u diniu,
melaun pimuunan nu Meg-
bebaya' muka' gadi', taginaa
nilan dun sia maita' nilan
ki minita' niu kini, dagid
nda' nilan maita'. Taginaa
nilan dun pagid medengeg
nilan ki midengeg niu kini,
dagid nda' nilan dadema
medengeg.”

Su Sambingay mekatag di Mekesuun Getaw Samaria

25 Mendadi, duuni mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' minadap dini Isus, pu' adun pengimanenen sia su metalu'en. Suminaak dini Isus su mekpetu'un, “Naa Sir, ta' alandun mai gempia penggulaulaan ku adun mpedumau tu ketubu' nda'i tamanen?”

26 Kali' sembag si Isus, “Naa, ta' alanduni misulat ditu Palinta nu Megbebaya'? Ta'i kesabut mu dun?”

27 Kali' sembag su mekpetu'un di Palinta, laungen, “Kini. Saladua' diniu, petail mu tantu su Kaunutan mu Megbebaya', sa'itada pegwakil mu diniin su tibuuk ginaa mu muka' su tibuuk gimuud mu dakus su gikteb sekeg mu sampay su tibuuk delendeman mu. Muka' pa pagid, petail mu dadema sug duma mu. Su kepetail mu diniin, pelepeng mu di kepetail mu dig lawas mu.”

28 Laung dayun ni Isus, “Aa naa, misugatan mu gupiai sembag mu kiin. Kiai penggulaula mu, adun mpedumaa tu'u tu ketubu' nda'i tamanen.”

29 Laak su mengiman sia dini Isus kia, mpauk daagen. Kaas sinaaken na pelum dini Isus, “Asa ta' adin dunig dumau petailen ku?”

30 Kali' sembag si Isus, “Naa, ma'nini'. Duuni getaw mipanaw, pegdiksun pangay tu Jerico genat ditu Jerusalem. Naa selian pekpanawi getaw kini, inapa' tulisan. Libasan nu tulisan, bintul nilan padun, dayun nilan belengay, sima'an nilan ginaa maika'.

31 Naa mendadi mitaang dun, duuni minian diag dalan kia belian nu getaw Judea. Sug belian, bena' minita'eni tinulis kini, migliaw laak diag dipag dalan, minundas.

32 Bena' nda' maiben, duun pelumi sala tawan sapu' ni Levi minian dadema dia. Bena' minita' nu sapu' ni Levi su tinulis, ma'nia dadema, migliaw laak pelum diag dipag dalan, minundas dadema.

33 Laak dagid, duuni getaw Samaria mipanaw, mitua' dadema dia. Iin, bena' minita'en su tinulis, milelaat dun.

34 Mikpesempel dayun diniin muka' binulungen penginumen bu' lana su ngag banegen, igbeden pa pagid. Dayunen pesakay tu petubu'enen, inateden di pektulugan nu nga getaw, tinagikulen dia.

35 Bena' migendaw, migbegay dua' denario tu gapu' nu pektulugan kia, laungen, ‘Sa' mesu'at, ya'ai pegiba' dun. Adin su kulang nu gastu dun, biadan ku da dini'a sa' mpuli'u dini.’ ”

36 Bena' mideksu' ni Isus su sambingayen, sinaakanen dayun su mengiman sia diniin di talu'en, “Naa ta' ma, alandunig delendeman mu? Ki telu tawan kia, adin

ma dinilani mibaal gitunganen duma nu inapa' tulisan kia?”

37 Simbag nu mekpetu'un di Palinta, “Su milelaat diniin.”

Laung ni Isus diniin, “Naa ya'a, penunggilingay mu dadema.”

Gempiai Piktalentenan ni Maria batul ni Marta

38 Naa saba' ni nga Isus mpanaw, midepet ilan dig lunsud. Naa duunig libun dia, ngalanen si Marta, pinemba'en si nga Isus ditug balayen.

39 Naa duuni pated ni Marta, ngalanen si Maria. Bena' sumiled tug balay su Kaunutan, kini si Maria, migingkud di gedapanen, adun pektalentenanen su telu'enen.

40 Si Marta pelum, milibuleng pati' tu pegulingelenen, pu' melaun gupia. Mendadi, linabet ni Marta si Isus, laungen, “Naa, Sir, petuyangen mau masi', salau laak megilak, ndi' megabangi ngudan ku kiin? Melengas sia telu'en mu diniin, megabang dinaan!”

41 Kali' sembag su Kaunutan, “Ay, ya'a Marta, kelibuleng mu gupiai melaun baalen mu kiin!

42 Segaga salabuuk laaki talentenan nu getaw, gembageli gatagen. Tumu' kiin, ki piktalentenan ni Maria, ki ndi' na mawi' diniin.”

11

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Kenenabi
(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Mendadi duuni gendaw, menenabi si Isus. Bena' mitubus, kali' pektalu'i sala tawan sakupen, “Sir, sa' mesu'at, pektu'unay mu ami menenabi, ma'niin ni Juan kiin, piktu'unanen dadema su nga sakupen.”

2 Kali' pektalu' si Isus, “Naa sa' menenabi amu, kiniig bian nu kenenabi niu.
Iini talu' niu,
‘Uu Ama' nami,
melengas pegbesaan ka nu nga getaw pu' ya'a su Megbebaya'.
Melengas pekpuunan na su Keglekaunutan mu.
3 Begayay mu ami gendaw-gendaw di nga gaan nami, sukal di ketubu' nami.
4 Pedasun mu ami di nga sala' nami,
pu' yami, mekpedasun ami dadema tu taman mekesala' dinami,
muka' ndi' mu buangay mpenulay ami.’ ”

Subay Penenebiin tu Megbebaya' su Kulang nu Sakupen

5 Mendadi, miksambingay si Isus, laungen, “Naa pinenggi' sala tawan diniu, mangay tug balay nu sambaten meginenga'i gebii, telu'enen dayun, ‘Uu Sambat, sa' mesu'at, pautang mau telu buuk pan.

6 Pu' duuni sala sambatu minateng ditu naan,

melayu'i pigenatanen! Naa
nda'idun pelumi ilaku dun!’
7 Dayun sumbag su sam-
baten dia seled, ‘Aa, ndi'
mu semukayi tulugu! Sini-
raan naig balayu. Migbelilid
nai nga gembata'u, sampay
naan. Kaas ndi'u mesu'at
megbuat megbegay dini'a.’ ”
8 Maa' laung pa ni Isus,
“Naa, ta' ma dayuni mpeng-
gulaula? Talu'u tu'u diniu,
ki sambaten kia, pia mpauk
megbuat megbegay diniin
puun tu kesambat nilan,
laak metegelan da gusay
megbuat dakus megbegay tu
kelaun kulang diniin, sa'
su menengi, ndi' lumukas
menengi diniin.
9 Kaas pesamau dademai
telu'en ku diniu. Penamal
amu menenabi tu Megbe-
baya', begayan amu niin. Pe-
namal amu menengaw, pu'
mekebaang amu. Peksabi
amu namal diag bisuangan,
pu' puka'an amu tu'u.
10 Pu' adini menamal
menenabi, begayan tu'u.
Adini menamal menengaw,
mekebaang, muka' adini
meksabi diag bisuangan,
mpuka'an.
11 Pu' yamu ngag duu-
nig bata'en, duun bai sala
tawan diniu, sa' pinenggi'
menengi seda'ig bata'en, be-
gayen sungkin diniin ma-
mak?
12 Atawaka sa' meksaak
gumanuk, begayen pelum
diniin gulangulang?
13 Mendadi yamu, sa'
metau amu megbegay kepi-
anan tu gembata' niu, asa
melaat getaw laak amu, naa
labi na su Gama' niu ditu
gekbus langit, pepengapu'en
dema tu'u kig Balakat nu
Megbebaya' tu nga meksaak
dun diniin!”

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Naa duuni getaw beed,
saba' silunu'an menulay.
Inutidan ni Isus su migleget
dun. Bena' miutidanen su
menulay, mikektalu' puli'
sug beed. Misebu'an dayun
su nga getaw dia.
15 Laak laung nug duma
getaw, “Aa, ki getaw kiin,
iini megaganen dun utidayi
menenulay, pu' bigayan
ginuung ni Beelsebul, su
kaunutan nilan.”*
16 Naa sug duma getaw
pelum, pengimanan nilan
sia si Isus, kaas miksaak ilan
diniin mekesalebu' tu'us,
adun gempantek daw pu'
genat tu Megbebaya' su
pegbaya'en.
17 Laak misuunan ni Isus
sug delendeman nilan. Kali'
pektalu' dinilan, “Adin su
nasud meksimawi' muka'
megunay megbunu', ndi'
maiben metulag. Samanen
ki salapenan, sa' mek-
simawi' muka' meksual,
metulag dadema.
18 Naa, ma'antu dadema si
Satanas. Sa' pinenggi' mek-
simawi' su peglegedi'anen
dayun megunay megbunu',

* **11:15 11:15** Kig Beelsebul kini, iini sala ngalan nu Palin. Sala pa piningalan dun, si Satanas.

ndi' ba metulag, deksu'anen
mbeleng? Asa telu'en niu
pengutidan ku su menenu-
lay puun nu pegbaya' ni
Beelsebul.
19 Kedua'en, sa' sia
metuud pu' genat dini
Beelsebuli pegbaya'u
mengutid dun, naa su nga
sakup niu pelum, adin ba
genat su pegbaya' nilan? Pu'
ilan, utidan da nilan demai
menenulay. Baa, mitakesil
amu nu pinggulaula nu nga
sakup niu!
20 Laak dagid sa' iin
pasi'i migbegay dinaan
pegbaya' mengutid dun
su Megbebaya', naa
ma'ananen, mitua' na
diniu su Keglekaunutan nu
Megbebaya'."

21 Laung pa pagid ni Isus,
"Kig letaban getaw, sa' mek-
sangkap na besi dayun iin
da gupiai megingat tug bal-
ayen, naa ndi' sia magaw su
pimetangen.
22 Laak pia ma'antu, sa'
duuni mateng lumabaw
pa dun diniin, iin pelumi
dumaag. Egaunen dayun
su kelaun besi seligan nu
gapu' balay, dakus su ke-
laun gimunen, pekilasenen
dayun tu ngag dumanen."†

23 Miktalu' padun si
Isus, laungen, "Adini getaw
kana'u sugut, iini kuntrau.
Adini ndi' megabang dinaan
mekpungun sakupu, iini
mekpelak dun."

Melemu Mpuli' su Melaaten
(Mateo 12:43-45)

24 Kali' pektalu' si Isus,
"Mendadi su menulay, sa'
utidan di getaw, leepenen
dayunig benwa nda'i tubig
dun menengaw pelelianen.
Naa bena' nda'iduni mbaan-
ganen, maa' laungen dig di-
alem delendemanen, 'Tumu'
muli' nau ditug balay kia
pigenatan ku.'
25 Naa bena' mateng puli'
tug balay kia, aba, metaan-
ganen siniligan na sug balay
dakus pingikpesan.
26 Sa' ma'antu, mangay
dayun dumanen menenulay
pitu buuk, melaat pa dun
diniin, dayun megela' ilan
muli' dia. Kaas deksu'anen,
su kebetang nu getaw kia
piglegetan salabuuk da sia
menulay, melaat pa tug
bekna mipenggulaulanen."

Su Tantu Kepianan

27 Naa selian ni Isus
mektalu', duunig libun dia
tebenan getaw minekeg
mektalu' dini Isus, laungen,
"Sug libun minata' dini'a
muka' mikpedudu' dini'a,
liliag tantu!"
28 Kali' pektalu' si Isus,
"Tumu' su getaw meke-
dengeg di talu' nu Megbe-
baya' dakus mekpetuud dun,
iin tantu gupiai liliag!"

Su Getaw Mimilas, Menengi Mekesalebu' Tu'us
(Mateo 12:38-42)

† **11:22 11:22** Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin.

29 Mendadi bena' pekpun-
gunpungun su nga getaw
mekpesempel dini Isus, kali'
pektalu' si Isus, “Paa, yamu
pa di nga getaw nemun,
medupang amu gupia! Pe-
nengiin niu dinaani meke-
salebu' tu'us, asa daal da
laaki tu'us begay diniu, ki
maa' nu mipenggulaula nu
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu si Jonas.
30 Pu' si Jonas, mibaal tu'us
tu getaw Ninibe. Naa naan
kini kig Bata' nu Kilawan,
ma'antu dadema, mbaalu
tu'us diniu nga getaw ne-
mun.
31 Dayun sug Bai tug
benwa Seba dengantu,
mbantang megindeg tu-
makesil diniu sa' mateng
su Gendaw nu Kengukum
nu Megbebaya' di tiba'an
getaw. Pu' daniin, mik-
tegel mpanaw dinig benwa
ta Israel, melayu' gupia
dig benwanen, pu' adun
mekineeg ditu telisebuten
titulu'an ni Adi' Salomon.
Naa yamu kiin, duun kinii
mitua' diniu, metaas pa dini
Salomon.
32 Muka' sa' mateng na
tu'u su Kengukum, naa
su nga getaw pa pagid
dengantu sakup Ninibe
kitu, mbantang dailan dema
megindeg tumakesil diniu
nga getaw nemun. Pu'
ma'antu dadema ilan, sa'
tinitulu'an ilan ni Jonas,
miksikesuun ilan. Mendadi
yamu, taman talu'u diniu,
duun kinii mitua' diniu,
metaas pa dini Jonas!”

Subay Pektalentenan nu Getaw su Tiag
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Mendadi kali' pektalu'
si Isus, “Ki sulu', ndi' tu-
tudan dayun egluden nu
getaw, mesama ndi'en uk-
luban bandi. Segaga be-
tangen dig dempa'an, adun
medelaganen su nga getaw
suled tug balay.
34 Naa su mata niu, iini
sulu' nug lawas niu. Kaas
saladua' diniu sa' pinenggi'
gempiai mata mu, naa mede-
lagan na su tibuuk lawas
mu.‡ Laak dagid sa' du-
uni mesait di mata mu, naa
medeleman dademai tibuuk
lawas mu.
35 Kaas peglengilama,
tekaw mbuus sug laung mu
dun tiag mu, masi' medelem.
36 Laak sa' meleep dig
lawas mu ki medelag,
nda'iduni medelem dun, naa
ma'antu, lumbus medelag,
ma'niin mitiagan ka sulu'.”

Pigbelu'an ni Isus su nga Tautau Mekesuun
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

37 Naa bena' mideksu'
megukit si Isus, duuni
Pariseo migenggat diniin
maan tug balayen. Sa'
ma'nia, minangay dema dia
si Isus, migingkud dayun
maan.
38 Laak sa' minaan si
Isus, misebu'an su Pariseo,
kali'en maita' pu' nda' ni
Isus pegela' dunutay sug

‡ **11:34 11:34** Su mata nu getaw, pitanggi' ni Isus tu kenemba'en tu metuud.

bian mengingenaw tinitulu'
nu nga Pariseo tu nga getaw.
39 Dagid kali' pektalu' su
Kaunutan, “Paa, yamu pa
di nga Pariseo, ugasan niu
sug dibabaw nu pinggan niu
muka' tasa niu, laak dagid
dig dialem, mipenu' amu
nu pingagaw niu puun di
melaat betad niu.§
40 Bengu'bengu'en amu!
Su Megbebaya' miwat tug
lawas nu getaw, kana' bain
da gusayi miwat tug delen-
demanen?
41 Segaga peglegamut amu
tu pubri, adun melimpiu
amu tantu, sa'itada meke-
suun amu.”
42 Laung pa ni Isus, “Yamu
pa di nga Pariseo, mekele-
laatlelaat amu! Pu' pia su
mekaika' pimula niu sampay
su gininisan pegdaut, naa
begay niu tu Megbebaya' su
kesepulu' ilasen. Dagid ki
melegdeng betad muka' ki
kepetail niu sia tu Megbe-
baya', baa, nda' dig delende-
man niu. Asa kiin siaig ban-
tang pegbetaden niu, sam-
pay su ngag duma pinalinta
pa pagid.
43 “Yamu nga Pariseo,
mekelelaatlelaat amu daan!
Pu' sa' ditu simbaan ta,
liagan niu su tampusan
metaas gingkudan. Sa'
ditu amu pelum tebu'an,
mauya'an niu pegbesaan
amu nu nga getaw.
44 Mekelelaatlelaat amu
dema tu'u! Pu' pitanggi'u
amu di ngag lebeng nda'i
tu'us dun, maindegan laak
nu getaw, pu' nda' nilan
suunay pu' masi' lebeng itu,
kana' mpia.”
45 Naa mendadi, duuni
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', kali'
sumpat, “Naa Sir, sa' ma'niai
telu'en mu, pepiidpiidan mu
dami dema!”
46 Kali' sembag si Isus,
“Wa'a lai! Yamu nu
nga mekpetu'un di Pal-
inta, mekelelaatlelaat amu
dadema! Pipisan niu
gembegat titulu'an tu nga
samataw niu, asa yamu, ndi'
niu tanan etateni salabuuk
tu nga tendu' niu meguit tu
guiten nilan kia.
47 Mekelelaatlelaat amu
daan! Pu' su ginepu'ay
niu, binunu' nilan su nga
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu. Yamu dadema,
migbaal amu melengas
lebeng tu nga pimuunan
kitu.
48 Naa sa' ma'antu, mi-
takesi'an niu su kesangu'
niu tu melaat gulaula kia
nu nga ginepu'ay niu. Pu'
su ginepu'ay niui mimunu'
dun, dayun yamui migbaal
melengas lebeng nilan.
49 Kaas ma'nini'i tinalu'
nu Megbebaya', genat di
ketelisebutayen, ‘Sugu'en ku
dinilani nga pemuunan ku
muka' peneligan ku. Dagid
sug duma, peglegetan pa ni-
lan. Sug duma pelum, petain
nilan.’ ”
50 Kali' padun pektalu' si
Isus, “Naa kagina ma'antu,

§ **11:39 11:39** Su nga Pariseo, pitanggi' ilan ni Isus di pinggan, limpiu su laak dibabawen, pu' su kekesuun nilan, paita'ita' da laak.

yamu pa di getaw nemun,
melabu' tu'u diniu su
ginukuman tu kekpatay
ditu kelaun pimuunan
nu Megbebaya', genat pa
kebuat di gekleb langit bu'
lupa'
51 sampay tu kekpatay
dini Abel dakus su kebunu'
dini Zacarias, su pinatay kia
ditug Balay Pengedapan tu
Megbebaya', dia gelet nu
gentudan gilak muka' su
Me'elig Sugud. Taman talu'u
diniu nga getaw nemun
kini, melabu' tu'u diniu
su ginukuman tu kelaun
kemunu' kitu!”
52 Laung pa padun ni
Isus, “Mekelelaatlelaat amu
dema tu'u, yamu nu nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya'! Pu' in-
awi' niu su gunsi' mekepuka'
tu metuud, muka' inapa'
niu su nga getaw suled
sia, dagid yamu, nda' damu
dema seled!”
53 Naa selian ni Isus
megawa' dia, pigbensi nu
nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'
muka' su nga Pariseo.
Piglantugi'an nilan gupia,
54 pengepa'an nilan siai
talu'en, adun metaban nilan
sia si Isus di telu'enen.

12

Ndi' Mpia Dunutan sug Betad nu nga Tautau Mekesuun
(Mateo 10:26-27)

1 Naa selian ni Isus
megukit, kana' da dun
santa' ngibu tawan nga
getaw mikpungunpungun
diniin, diadia maindega-
nenig dumanen. Mendadi,
inuna ni Isus titulu'ay
su nga sakupen, laungen,
“Peglengilamay niu su
petulin nu nga Pariseo di
pan, sa'itada kig betad nilan
tautau mekesuun.
2 Pu' nda'iduni tibunan
nemun, ndi' mbuasan.
Nda'iduni giglud nemun,
ndi' dema mesuunan.
3 Kaas adin su tinalu' niu
di meleglud, medengeg pa tu
gedapan. Adin su kimed niu
dig dialem sugud, mpegukit
tu tebu'an.”

Su nga Sakup nu Megbebaya', ndi' Kambat Mendek
(Mateo 10:28-31)

4 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Taman talu'u diniu
nga sambatu, ndi' niu en-
dekayi sama kilawan niu,
pu' daal da laaki megaganen
petayay, sug lawas nu getaw.
5 Segaga pesuun ku diniu
ki gempia niu endekan. Iin
laaki gempia endekan niu,
su Megbebaya', kig duuni
pegbaya'en mekpatay di
getaw, muka' pa padun
megbeleng dun ditug linaw
gapuy. Iin dema tu'ui en-
dekay niu, su Megbebaya'!”
6 Laung pa ni Isus, “Naa
pegdelendem niu deli' su
manukmanuk. Lima buuk
leksayaw, ndi' ba mesaluy
dua' laad siin? Laak pia
ma'antu, nda'i salabuuk dun
ndi' eklungan nu Megbe-
baya'.
7 Yamu pelum, pia kig
buuk di gulu niu, misuu-
nan da nu Megbebaya' sa'

santa' balu. Kaas ndi' amu mendek, pu' gembagel gupiaig laga' niu tu Megbebaya', sabaya' nu nga manukmanuk!”

Su Mbianan nu Getaw Mangken dini Isus dakus su Memalaw diniin
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Kali' pektalu' si Isus, “Kini pagidi talu'u diniu, adin su getaw kana' mpiid meglegintuud di gedapan nu nga getaw pu' suminakup dinaan nug Bata' nu Kilawan, naa naan, engkenen ku dadema iin ditu gedapan nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

9 Adin demai memalaw di gedapan nu getaw pu' kana' sakupu iin, naa pemelaun ku dadema iin ditu gedapan nu nga getaw langit.

10 “Adin pagidi getaw meksudi' dinaan kig Bata' nu Kilawan, pedesunen da dun. Dagid adin su getaw peksudi'anen sug Balakat nu Megbebaya', ndi' na pedesunen.”

11 Laung pa ni Isus, “Mendadi sa' dengaten amu ditu nga simbaan nu getaw Judea, mesama tu gedapan nu nga gukum bu' kaunutan, naa ndi' amu melibuleng sa' ta' alandun mai gempia niu sembag dun.

12 Pu' sa' dengaten namu, iin na gupiai mektitulu' diniu tu gempia sembag niu dun, sug Balakat nu Megbebaya'.”

Sambingay mekatag di Kesaku di Ga'us

13 Naa mendadi, duuni sala tawan dia nga melaun getaw, laungen dini Isus, “Naa Sir, sa' mesu'at, talu' mu tu gulangbata'u, ilasanu dun su pusaka' nami.”

14 Kali' sembag si Isus, “Baa lai, laung mu dun tindu'u gukum niu mekilas pusaka' diniu?”

15 Kali' dayun pektalu' si Isus tu nga getaw, “Petubud amu, peglengilamay niu ki mesaku amu, pia ta' alanduni mesaku amu dun sia. Pu' su tantu ketubu' nu getaw, nda'ig labeten dun su pimetangen, maika' sa' melaun.”

16 Migbaal dayun si Isus penenggi'an dun, laungen, “Duuni medatu' getaw, singku'an gupia.

17 Kaas dialem ginaanen, ‘Naa, kenduta'en ku ma duni sengku'u kini? Saba' kelaunen, nda'idun naig betangan ku dun.’

18 Kali' pegleketau, laungen, ‘Aa naa, pema'niniin ku. Tulagen ku su ngag bengelan ku, pu' baalen ku puli' ki gembagel pa padun, diaan ku na pentegu'ayi sengku'u sampay su nga pimetangu.

19 Dayun telu'en ku dig delendeman ku, Aa naa, melaun na mitagu'u, sukal da di santa' taun! Mesu'at na melaliu, maan laak, meginum, muka' meglekebibu!’

20 Laak dagid miktalu' diniin su Megbebaya', ‘Bengu'bengu'en ka getaw!

Gebii kini, matengi gumul
mu. Dayun ki kelaun
ginandam mu kiin, taway
dun mai malap dun?’ ”
21 Diksu' ni Isus su sambin-
gayen, laungen, “Mendadi,
ma'nia su getaw mektimud
ga'us kinilawan, laak di pe-
gita'en nu Megbebaya', gem-
pusuk da.”

Subay Pesalig tu Megbe-
baya' su Sukat
(Mateo 6:25-34)

22 Naa pidayun gusay
sumpatay ni Isus su talu'en
tu nga sakupen, “Kaas talu'u
diniu, ndi' niu libulengayi
ketubu' niu, sa' ta' ma saani
aanen niu. Dakus ndi'
niu dadema libulengay sug
lawas niu, sa' ta'i kenapet
niu.
23 Pu' su ketubu' nu getaw,
gembageli pantagen sabaya'
nu ka'aanen. Sug lawas
nu getaw, gembagel dade-
mai pantagen, sabaya' nu
kenapeten.
24 Muka' pegdelendem niu
pagid su nga guak. Su guak,
ndi' memula, ndi' dadema
meglegani, nda'idun tananig
bengelanen. Laak pia
ma'antu, paanen da nu
Megbebaya' su guak! Naa
kana' ba labi pamu paanen,
ki metaas pa tananig laga'
niu, sabaya' nu nga manuk-
manuk?
25 Kedua'en, duun bai sala
tawan diniu, megaganen
petaasayi gumulen sendaw
pebian di kelibulengen dun?
26 Naa sa' ndi' niu mega-
gai maika' kia, alandun bai
malap niu sa' melibuleng
amu dig duma ketubu'an
niu?
27 Muka' pegdelendem niu
pagid sug bulak nu sigbet.
Ndi' mengimbaal su sigbet,
ndi' dadema megabel. Laak
talu'u diniu, pia si Adi' Sa-
lomon, sa' migimakay gupia,
nda'i salabuuk bulak sigbet,
kana' melengas pa di ke-
napet ni Salomon kitu.
28 Naa su sigbet, maita'
nandaw, lema' mbaluy
laak tagun. Laak pia
ma'antu, begayan nu Megbe-
baya' pekayanen su sigbet,
sa'itada sug bulaken. Sa'
ma'antu, kana' bamu labi
na begayan nu Megbebaya'
penepeten niu? Kaas
mauma dema maika' da ki
kesalig niu tu Megbebaya'?”
29 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Kaas ndi' mbagel dig delen-
deman niu ki ka'aan niu bu'
kainum niu, muka' ndi' amu
melibuleng dun.
30 (Pu' su nga kana'
mekpetuud dinig dibabaw
lumbang, gembagelig delen-
deman nilan dun.) Yamu
pasi', misuunan nu Gama'
niu su kelaun kulang di
sukat niu.
31 Segaga iini pebagel niu
dig delendeman niu, ki ke-
sakup niu tu Keglekaunutan
nu Megbebaya'. Sa' ma'antu,
su gininisan sukat, begay
dadema nu Megbebaya'
diniu.”

Su Gimu tu Gekbus Langit
(Mateo 6:19-21)

32 Kali' pektalu' si Isus tu
nga sakupen, “Naa yamu,
pia maika'i pikumpungan

niu, ndi' amu mendek. Pu' pigdelendem na nu Gama' niu, mpeduma amu tu Keglekaunutanen.
33 Kaas su pimetang niu, peksaluy niu, muka' begay niu tu pubri su galinen. Sa' ma'niai penggulaulaan niu, gitunganen, mikalap amu pitaka ndi' na medanul, miktagu' amu gimu ditu gekbus langit, ki gimu ndi' mengkanan, ki ndi' dadema mesempelan nu megdaaw, sampay ndi' mesu'at aanen guled.
34 Pu' adin mibetang su gimu niu, ditu dademaig delendeman niu."

Subay Mengandam su nga Sakup nu Megbebaya'

35 Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi, pengandam amu, peginapet amu, ndi' niu gusay pelengayi sulu' niu.
36 Iini penunggilingay niu, ki nga sesugu'en megelat tu gegalen nilan muli' genat tug bela'i, adun mpuka'an nilan ganam sa' mateng na muka' meksabi.
37 Naa sa' metaangan nu gegalen sa' mateng, nda' ilan tulugay, naa penleliagen ilan gupia! Muka' talu'u tu'u diniu, su gegalen kia, megilis, dayun paingkudenen pu' maan ki nga sesugu'enen kia, iin masi'i megilak dinilan.
38 Pia mateng di meginenga'i gebii, mesama da sa' dali' endaw, sa' ma'niai medetenganen, penleliagen su nga sesugu'en!
39 Muka' pegdelendem niu pa pagidi gapu' balay. Sa' pinenggi' mesuunan pedaan nu gapu' balay su kedateng nu getaw malap sia di pimetangen, ndi' ba megenduk, adun ndi' na sia mbegdakan sug dending nug balayen?
40 Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, lumusadu puli' di guras kana' niu pedetengen. Kaas pengandam amu gusay."

Su Meseligan Sesugu'en muka' su kana' Meseligan (Mateo 24:45-51)

41 Mendadi, sinaakan ni Pedro si Isus mekatag di sambingayen kia, laungen, "Naa Sir, yami ba laaki titulu'an mu dun, atawaka sug launan getaw?"
42 Kali' sembag su Kaunutan, "Naa, adin su sesugu'en meseligan muka' telisebuten, iin dayuni pebia'en nu gegalenen tu nga sama sesugu'enen, iini mekilas tu gaan nilan sa' matengi kegilas dun.
43 Sa' mateng su gegalenen muka' iini medetenganen, petuuden nu sesugu'en su sinugu' diniin, naa leliagen su sesugu'en kia!
44 Talu'u diniu tu'u, sa' ma'nia, pegwakil dayun nu gegalenen diniin su kelaunan pimetangen.
45 Dagid sa' dialem delendeman nu sesugu'en, 'Aa, su gegalen ku, maiben pa dateng,' kaas pesaitanen su nga sama sesugu'enen libun

sa' laki muka' meksidalu
maan, meginum, dakus meg-
bebulek, naa sa' ma'nia, ta'
ma dayuni mpenggulaula?
46 Duuni gendaw metekaw
muli' su gegalenen di guras
nda'en pedetengay. Men-
dadi, silutan dayun pati'
nu gegalenen ki sesugu'enen
kia, dayun pedumaay tu nga
getaw ndi' mekpetuud.
47 “Adin su sesugu'en
mesuunanen su mauya'an
nu gegalenen, laak ndi' men-
gandam muka' ndi' dadema
mekpetuud, bedasen gupia.
48 Adin su ndi'en mesuu-
nan su mauya'an nu gegale-
nen, laak iini penggulaulaa-
nen sug bantang badas,
bedasen tu'u, laak ndi'
melebian. Adin su getaw
melauni pegwakil diniin,
melaun dademai saaken
puli' diniin. Dayun su getaw
melaun pai pesalig diniin,
labi na melaun dademai
pedetengen diniin.”

Su Meliget Ginukuman nu Megbegaya'
(Mateo 10:34-36)

49 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi, iini luminusadu
dun, pu' adun tutudan ku su
tibuuk lumbang. Melengas
sia migleket na!
50 Muka' naan, duuni kele-
genayu subay bunagen di-
naan. Mibegatanu pati',
sampay da dun di gendaw
metubusu na bunagay dun!
51 Laung niu dun ba, iini
luminusadu dun, pu' pe-
salabuuken kui getaw dinig
dibabaw lumbang? Kana'
ma'antu! Talu'u tu'u diniu,
iini mitua'u dun dini, me-
guitu sumpaki'.
52 Pu' pinenggi' lima
tawani salapenan. Genat
nandaw, meksumpaki' ilan,
telu tawan dig dibaluy,
dayun dig dibaluy, dua'
tawan pelum.
53 Meksumpaki' naig
delendeman nu gama'
muka' nug bata'laki, ma'nia
dadema su gina' muka' sug
bata'libun, meksumpaki' su
penugangan libun muka' su
minugangan dun libun.”

Metu'usan sa' Meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'
(Mateo 16:2-3; 5:25-26)

54 Naa miktalu' si Isus
tu melaun getaw, “Mendadi,
sa' maita' niui medikpel
megdelem diin dapit sin-
depan, laung niu dayun
megdupi', megdupi' daan
tu'u.
55 Muka' sa' mbatik niu
dumuluki genus genat di
gilidan gendaw, laung niu
dayun, ‘Sungu memedes,’
memedes dayun.
56 Dagid tautau da lai amu
mekesuun! Metau amu
mengatuk tu'us dig benwa
muka' dig langit, mauma
ndi' niu dadema maulug ki
tu'us dig basa kini nandaw?
57 “Mauma dema ndi' amu
memilang tu melengas sia
penggulaulaan?
58 Saladua' diniu, sa' uiten
ka nu duminangat dini'a
tu pengukuman, penugaling
mu iin pengamuyu'ay, selian
niu dua' dia pa dalan pangay
tu pengukuman. Pu' tekaw
mbuus tegelen ka egakay

tu'u tu kuis, dayun su kuis,
pegwakila niin dayun tu
pulis, dayun pirisuun ka nu
pulis.
59 Talu'u tu'u dini'a, sa'
ma'nia, ndi'a na mekegua'
tu pirisuan, subay megela'
pa sia biaday su sela'an mu,
ndi' na engkanan, pia selaad
siin.”

13

Subay dema tu'u Meksikesuun su Getaw

1 Mendadi mitaang dun,
duuni getaw migukit dini
Isus pu' duuni nga getaw
Galilea pipatay ni Gubir-
nadur Pilato, selian nilan
mekanu.
2 Kali' sembag si Isus, “Naa
kagina ma'antui mibianan
nu nga getaw kia, laung
ba niu dun, gembagel pai
sala' nilan sabaya' nug duma
getaw Galilea?
3 Kana' lai! Mendadi talu'u
tu'u diniu, yamu pagid, sa'
ndi' amu meksikesuun, iini
petayan niu, maa' dadema
dinilan.
4 Dayun ki sepulu' bu'
walu tawan kiin minatay
dadema, pu' miulakan ilan
nu metaas balay mibuksak
ditu Siloe. Laung ba niu
dun, gembagel pai sala' ni-
lan di ngag duma getaw dia
Jerusalem?
5 Kana' dema! Talu'u tu'u
diniu, yamu pagid, sa' ndi'
amu daan meksikesuun, iin
daani petayan niu, launan
niu, maa' dadema dinilan.”

Su Kektigel nu Megbebaya' tu Getaw, Duuni Gikteben

6 Miksambingay si Isus,
laungen, “Duuni getaw
mimula sala puun gayu
igera tu pegimulananen.
Naa piglaawlaawanen
su gayunen kini, adun
upu'enen siaig bunganen,
laak nda'idun gusayig bun-
ganen.
7 Mendadi bena' minibeniben,
kali' pektalu' su gapu'
lupa' di tinindananen, ‘Naa,
bentayay mu pa daan,
ki gayu igera kini, telu
taun nau megangayangay
dini mengupu' sia bunga-
nen, laak nda'idun tanani
maita'u. Kaas penaga' mu!
Tumu' lain nai pemula ta
dinig lupa' kini.’
8 Dagid kali' sembag su
tinindanan kia, ‘Naa Sir, ndi'
pa sia penega'en di taun
kini. Subay ilemunan ku pa
deli' muka' abunuan.
9 Gelatan ta laaki taun
kini, kalukalu megbunga,
naa melengas. Dagid sa'
ndi' gusay megbunga, naa
dekag mu pa pepenaga' tu'u
dinaan.’ ”

Mekatag dig Baalen metaang di Gendaw Pelali

10 Naa duuni Gendaw
Pelali, mikpetu'un si Isus di
simbaan nu getaw Judea.
11 Naa mitaang duunig
libun dia, sepulu' bu' walu
taun na megladu, saba'
piglegetan menulay. Mibek-
tut, ndi' tanan metandengi
gindegen.

12 Mendadi, bena' minita'
ni Isus sug libun kia, sinabi-
nen dayun, laungen diniin,
“Dada', miuli'an ka na di
mesait mu kiin!”
13 Dipenan ni Isus sug li-
bun kia. Lemen laak mide-
penen, mitandeng nai ginde-
gen. Inal dayun nug libun su
Megbebaya'.
14 Laak su kaunutan tu
simbaan, miangit, saba' du-
unig binaal daw ni Isus di
Gendaw Pelali, piuli'aneni
getaw kia. Kali' pektalu'
ki kaunutan di nga getaw
dia, “Ki sala simana, duuni
genem endaw biwang dinita
pengimbaalan ta. Kaas an-
gay amu dini mekpepeneg-
uli' di genem endaw kia,
ndi' niu taangay di Gendaw
Pelali!”
15 “Paa,” simbag nu
Kaunutan si Isus. “Yamu
pa di nga tautau mekesuun!
Pia metaang di Gendaw
Pelali, duun bai sala tawan
diniu, ndi'en ubadan sug
bakanen atawaka sug as-
nonen tu giniketan dun,
dayunen uitay tu tubig pu'
painumenen?
16 Naa kig libun kini
samasapu' ta dini Abraham,
dayun sepulu' bu' walu taun
na di gengkeman ni Satanas,
ndi' ba mbantang beluyen
dun metaang di Gendaw
Pelali?”
17 Naa ki nga kelaun kun-
tra kia ni Isus, bena' mi-
dengeg nilani tinalu'en kia,
mipiid ilan. Laak su ngag
duma getaw, liliag ilan gupia
dig launan gulaula ni Isus,
melengas gupia.

Su Sambingay mekatag dig Lisu Mustasa
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi ki Keglekaunutan
nu Megbebaya', alanduni pe-
semaan ku dun? Alandun
mai petanggi'u dun?
19 Kinii samanen, ki sal-
abuuk lisu, sangay nu mus-
tasa su ngalanen. Genat
pemulanay, sa' mentubu'
muka' tumulin, ma'niin na
bagel gayu. Su nga manuk-
manuk, megbaal ilan salag
nilan dia nga panganen,
saba' kebagelen.”

Su Sambingay mekatag di Petulin di Pan
(Mateo 13:33)

20 Kali' gusay pektalu'
si Isus, “Mendadi ki
Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', ta' alandun pai
petanggi'u dun?
21 Sala pa penenggi'an
dun, petulin di pan, lemugen
nug libun tu pitu gantang
garina. Mendadi genat
lemugay dun, mpakayaw
tumulin su tibuuk baalen
pan.”

Su Keglekaunutan nu Megbebaya', Mesikuti Genga'anen
(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Sa' ma'antu, minundas
si Isus mpanaw pangay tu
Jerusalem, biananeni ngag
lunsud gembagel sa' maika',
pu' mekpetu'un dia.
23 Mendadi, duuni getaw
suminaak dini Isus, laungen,
“Sir, meliang laaki getaw gu-
unen nu Megbebaya'?”

Kali' sembag si Isus,
24 “Penugaling amu bian
ditu mesikut genga'an. Pu'
talu'u tu'u diniu, melaun
getaw suled sia, laak ndi' na
mekeseled.
25 Pu' duuni gendaw meg-
buat su gapu' balay, tekepe-
nen na su genga'an. Tekaw
mbuus diaan amu liu pegin-
deg, meksabi amu, laung
niu, ‘Uu Sir, kelelaat puka'ay
mu ami!’ Laak meksembag
su gapu' balay, ‘Baa, yamu
kiin, nda'u mesuunay adin
amu getaw!’
26 Mektalu' amu dayun,
‘Miksalu maita maan muka'
minum, mikpetu'un ka pa
padun tu tebu'an nami!’
27 Laak dagid mektalu'
diniu su gapu' balay, ‘Nda'u
daan mesuunay adin amu
getaw. Pelayu' amu dinaan,
launan niu nu nga mikesala'
getaw!’
28 Kaas sa' maita' niu
si Abraham, si Isaac, si
Jacob sampay su kelaun
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu, ditu ilan seled
nu Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', naa mengaduy
amu, lamug mengkiget amu
di ngisi niu. Pu' yamu,
piglaken laak amu tug liu!
29 Asa duun pa pagidi
getaw metua' ditu genat
tu silangan muka' sindepan
sampay tu gilidan gendaw,
sumaup ilan tu keglekebibu
dia Keglekaunutan nu Meg-
bebaya'.
30 Muka' talu'u tu'u diniu,
duuni getaw mbinaya' ne-
mun, iini mauna sa' matengi
gendaw kiin ditug binaya'
gebii bu' gendaw. Duun
dademai getaw mauna ne-
mun, iin na sungkini mbaluy
mbinaya' sa' matengi gen-
daw kiin.”

Su Kepetail ni Isus tu Jerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Naa mendadi mitaang
ia, duuni nga Pariseo
minateng. Minadap ilan
dini Isus, kali' ilan pektalu'
diniin, “Awa'a dini, pu' si
Herodes, pekpetain ka niin
sia.”
32 Kali' sembag si Isus,
“Naa, angay amu ditu niin,
ki metawakal getaw kia,
iini petenday niu diniin,
laung niu, ‘Pengutidan ku
pai menenulay, peneguli'an
ku pa gusayi nga getaw nan-
daw muka' lema'. Dayun
gitunganen denlag, tubusen
ku ki penggulaulaan ku.’
33 Dagid pia ma'antu,
subay mundasu tu'u nan-
daw muka' lema', sampay
denlag. Pu' ki pimuunan
nu Megbebaya', ndi' mesu'at
binesaan, subay ditu laak
Jerusalem.”
34 Kali' gusay pektalu'
si Isus, “Uy, yamu nga
getaw Jerusalem, yamu nga
mekpatay di nga pimuunan
nu Megbebaya', betuun pa
pagid niu su nga sinugu'
diniu nu Megbebaya'! Tat-
apu amu sia ekupay, maa'
nu nga pesuy pegleeman nu
gina'en! Dagid mpauk amu
dun!
35 Kaas belengan tu'u
nu Megbebaya' kig lunsud

niu. Muka' talu'u dema
tu'u diniu, genat nandaw,
ndi' na niau puli' maita',
sampay mateng su gendaw
metalu' niu, ‘Aa naa, kiin na,
minateng na ki pigwekilan
nu Kaunutan Megbebaya'.
Melengas pepianan iin nu
Megbebaya'!’ ”

14

Pauli'an Pelum ni Isusi Getaw metaang di Gendaw Pelali

1 Naa duuni sala Gendaw
Pelali, inggat si Isus maan
diag balay nu sala tawan
kaunutan di nga Pariseo.
Naa su ngag duma getaw dia,
pektuliktulikan nilan si Isus,
sa' alanduni gulaulaanen.
2 Mendadi, duuni getaw
dia gedapan ni Isus,
mingabul.
3 Bena' minita' ni
Isus, suminaak tu nga
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'
muka' tu nga Pariseo, “Naa
sa' metaang di Gendaw
Pelali, biwang ba dinita
ditu Misulat Palinta nu
Megbebaya' meneguli' ita,
sa' kana' ba?”
4 Nda' sembag ki nga kun-
tra ni Isus kia. Piguidan ni
Isus di kemet su mingabul,
piuli'anen tu'u. Dayunen
pauli'ay tug balayen.
5 Sinaak dayun ni Isus tu
nga getaw, “Naa ma. Sa'
pinenggi' duuni sala tawan
diniu, melabu'ig bata'en di
medalem luak di Gendaw
Pelali, pia pa sug bakanen
laaki melabu'. Ndi'en ba
dedeli'en guunay?”
6 Naa nda'idun gusayi
mesembag nilan dun.

Ndi' Pia Mekpelabawlabaw

7 Naa sug duma getaw ing-
gat maan diag balay kia,
minita' ni Isus pu' pemili'en
nilan su gingkudan ginan-
dam tu metaas getaw. Sa'
ma'antu, migbaal si Isus pe-
nenggi'an dun, laungen dini-
lan,
8 “Naa saladua' diniu,
sa' pinenggi' enggaten ka
sumaup dig bela'i, sa'
mateng ka, ndi'a pegingkud
di gingkudan nu metaas
getaw. Pu' kalukalu duuni
inggat metaas pa dini'a,
9 dayun tekaw mbuus
mekpesempel dini'a su
migenggat diniu dua', maa'
laungen dayun dini'a, ‘Ay,
beliu amu gingkudan, pu'
iini paingkuden di gin-
ingkudan mu kiin.’ Bena'
mekegalin ka tu tampusan
gembaba' gingkudan nu
getaw, mpati'a mpiid.
10 Segaga sa' enggaten
ka sumaup dig lumpuk,
pegingkuda tu tampusan
gembaba' gingkudan. Sa'
ma'nia, mbuus mekpesem-
pel dini'a su migenggat
dini'a, maa' laungen dayun,
‘Baa, Sambat, galin ka dini
metaas.’ ” Maa' laung ni
Isus, “Sa' ma'antu, mpegbe-
saan ka di gedapan nu ke-
laun duma mu meglekebibu.
11 Pu' adin su getaw
petaasenen siai tindegen,
iini pebeba'en. Adin dema
su getaw mekpebaba' dig
lawasen, iini petaasen.”

12 Kali' pelum pektalu' si Isus tu getaw migenggat diniin, “Ya'a pelum, ma'antu dadema, sa' megenggata tu melaun getaw maan atawaka meglekebibu, ndi' pia sa' iin laaki enggaten mu su nga sambat mu, nga pated mu, beta'an mu, atawaka su nga sumbalay niu medatu' getaw. Pu' sa' ilani enggaten mu, naa enggaten ka nilan pelum. Ma'antu, mpekput na ki sugda dun dini'a, nda'iduni mbilin.
13 Segaga sa' meglekebibua, iini enggat mu su pubri, su nga mibektut, su nga pilung, sampay su ngag buta.
14 Leliagen ka dayun, pu' kagina ndi' mekesuli' dini'a su nga getaw inggat mu, sugdaan ka dun nu Megbebaya' sa' mateng su gendaw metubu' puli' su nga mekesuun getaw minatay.”

Su Kegenggat nu Megbebaya', ndi' Pia Belibadan
(Mateo 22:1-10)

15 Naa su ngag duma ni Isus maan, bena' midengeg nilani tinalu'en kia, laung nu sala tawan, “Ki getaw mekesaup tu keglekebibu ditu Keglekaunutan nu Megbebaya', leliagen tantu!”
16 Kali' sembag diniin si Isus, “Dagid pegdelendem mu ini. Duuni getaw miglumpuk, melaun getaw pisebutanen.
17 Mendadi, bena' minuya' na su gilak, suminugu' su gapu' peglumpuk di nga sesugu'enen meksabi tu nga getaw pisebutanen, laungen, ‘Naa ditu namu, minuya' nai gilak!’
18 Laak dagid ki nga ginggaten sumaup kini, diadia mipauk ilan, lumbus laak ilan migbaalbaal lapal. Duuni miktalu', ‘Begu dau mekesaluy lupa', subay engain ku pa bentayay. Naa sa' mesu'at, talu' mu ditu, ndi' dau sumaup.’
19 Laung nug duma, ‘Suminaluyu lima parisan baka, engain ku pa indanay pegdaru. Kaas sa' mesu'at, pemuunen ku dini'a, ndi' nau sumaup.’
20 Laung pagid nug duma, ‘Begu pau kini penginsawa, kaas ndi'u mekesaup.’
21 Naa sa' ma'antu, minuli' su sesugu'en kia, inukiten ditu gegalenen sug launanen kiin. Mendadi ki gapu' balay, mitutung pati'i gangiten. Kali' pektalu' di sesugu'enen kia, ‘Gebeka, leep mu su karsada maika' sa' gembagel dinig lunsud, penguit mu dayun dini su nga pubri, su nga mibektut, su ngag buta, dakus su nga pilung.’
22 Naa sa' ma'antu, bena' minateng puli' su sesugu'en kia, laungen, ‘Sir, ki sugu'an mu dinaan, mitubus na, laak duun pai gingkudan.’
23 Kali' pektalu' su gapu' peglumpuk, ‘Naa pedituun ka pelum nga karsada sampay dalan. Adini getaw metaangan mu, tegel mu sumaup, adun gembibu ita dinig balayu keni.

24 Pu' talu'u tu'u diniu,
kig bekna pisebutan ku kitu,
nda'idun dinilani mpeduma
di keglekebibuu, pia sala
tawan dinilan!' "

Su Kesakup nu Getaw,
subay Mengganget gupia dig
Delendemanen
(Mateo 10:37-38)

25 Naa sa' mipanaw si
Isus, metiba' gupia getaw
tumindug diniin. Mendadi,
lumininggay si Isus dinilan,
kali' pektalu',
26 "Adin su getaw
sumakup dinaan, subay ki
kepetailen dinaan, gembagel
pa di kepetailen tu gina'en
muka' tu gama'en, tu sawa-
nen, bata'en, pateden libun
laki, sampay su kepetailen
tug lawasen. Pu' sa' kana'
ma'niai kepetailen dinaan,
naa ndi' mesu'at sumakup
dinaan.
27 Adin su ndi' mekpisan
kurusen dakus megdunut di-
naan, naa kiin, ndi' mesu'at
sumakup dinaan."

28 Laung ni Isus,
"Pinenggi' duun diniui
getaw meliag megbaal
gembagel balay. Naa ndi'
ba megingkud pa deli'
meglekwinta di gastu dun,
sa' megaganen tubusay sa'
ndi'?
29 Pu' sa' ndi' meglek-
winta, tekaw buus laak
mbulugen pesekay sug
balay, dayun ndi'en megaga
tubusay, pegimusaungan nu
nga kelaun mekaita' dun,
30 kali' ilan talu', 'Haa, ki
getaw kiin, mikpuun meg-
baal balay, dayun nda'en
pelum megaga tubusay!' "*
31 Laung pagid ni Isus,
"Mesama da ki gadi', sa'
mangay megbunu' tu sama
adi'en. Dekag pasi' mpanaw,
ndi' ba megingkud pa
deli', pengentapenen sa' su
sundalunen selaksa' tawan,
megaganen ba pengetuay
sug dibaluy, dua' laksa'
pelumi sundalunen?
32 Dayun sa' pengentape-
nen ndi'en megaga, selian
melayu' pai sama adi'en,
ndi' ba memuun tu sama
adi'en kia, adun megeksud
ilan?
33 Nda'i sala tawan diniu
mekesakup dinaan, subay
nda' na dig delendemanen
su kelaun petailenen."†

Su Kesakup tu Megbe-
baya', subay Metuud gupia
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Kali' gusay pektalu'
si Isus, "Naa ki masin,
gembageli gatagen. Laak
sa' meksitebang su masin,
naa kenduta'en ma dun
pekpepuli' tu kepaiten?
35 Sa' kana' na gempait,
nda' nai gatagen, pia baalen
sia gabunu. Bena' belen-
gen na laak nu getaw. Naa
adin sug duuni telinganen,
mekineeg dema tu'u!"

* **14:30 14:30** Su getaw meliag sumakup dini Isus, pitanggi'en di getaw megbaal balay. Subay mbuklusig delendemanen, adun megaganen. † **14:33 14:33** Sala pa penenggi'an ni Isus tu getaw meliag sumakup diniin, gadi' mangay megbunu'. Subay gela'eneni ginaanen di kegbunu'en.

15

Su Mikesala' Getaw, Pisama di Karniru Mibeleng
(Mateo 18:12-14)

1 Naa melaun mendawat buis muka' duma mekesesala' getaw mikpungun dia ni Isus adun mekineeg ilan tu talu'en.
2 Laak su nga Pariseo muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', linibak nilan si Isus, laung nilan, “Paa, ki getaw kiin, penemba'eneni nga mekesesala' getaw, dungan pa padun dinilan maan!”
3 Mendadi, bena' misuunan ni Isus sug libakan nilan, migukit dayun dinilan sambingay, laungen,
4 “Naa mendadi, pinenggi' duuni sala tawan diniu megatusi karnirunen, dayun mbelengi salabuuk dun. Ndi'en ba bilinen dia pengeksaban su siam pulu' bu' siam, adun penengaunen ki salabuuk kia mibeleng? Penengaunen lai, sampay metuunen!
5 Dayun sa' metuunen nai salabuuk kia, pisanenen muli', leliagen gupia.
6 Naa sa' mateng dig balayen, sebiinen dayun su nga sambaten dakus su sumbalayen, laungen dinilan, ‘Megleliag ita, pu' ki mibeleng karniruu, mituun ku na!’
7 Naa ma'antu dadema, sa' meksikesuuni sala tawan laak mikesala' getaw, talu'u diniu, dedialan gupia ditu gekbus langit, gembagel pa dig leliag dun di siam pulu' bu' siam tawan mekesuun getaw, su ndi' kambat meksikesuun.”*

Su Mikesala' Getaw, Pisama di Siin Mibeleng

8 Kali' pektalu' si Isus, “Mesamaig libun, pinenggi' duuni siinen sepulu' laad pelata. Sa' mbeleng diniin selaad, ndi'en ba tutudani sulu'en muka' siliganen sug liwagan nug balayen, penengaunen siba' sampay metuunen?
9 Dayun sa' metuunen na, sebiinen su nga sambaten muka' sumbalayen mekpungun diag balayen, telu'enen dayun dinilan, ‘Megleliag ita, pu' su siin ku mibeleng, minita'u na!’ ”
10 Diksu' ni Isus su talu'en, “Ma'antu dadema, sa' meksikesuuni sala tawan laak mikesala' getaw, talu'u diniu, gembagel tu'uig leliag ditu gedapan nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.”

Sug Begutaw Mibeleng

11 Kali' pagid peksambingay si Isus, laungen, “Mendadi, duuni getaw, dua' tawanig bata'en, lumbus laki.
12 Naa duuni gendaw ki ngudan dun, miktalu' tu gama'en, ‘Naa Ama', sa' mesu'at dini'a, begay mu na dinaan nandaw su gilasu

* **15:7 15:7** Maita' di sambingay kini su gembagel lelaat su Megbebaya' tu mikesala' getaw. Sa' meksikesuuni sala tawan dun, leliagen gupia su Megbebaya', maa' da nu getaw kia mikebaang tu petubu'enen mibeleng.

tu pusaka' petenged dinaan.’
Pikilas dayun nu gama'en su
puseka'enen dig bata'en kia
dua' tawan.
13 Mendadi, bena' santa'
gebii, ki ngudan, pinun-
gunen su kelaun gimunen,
dayunen uitay mpanaw
tu melayu' benwa. Naa
bena' minateng ditu ki
ngudan kini, sipalaanen laak
gela'ay su gimunen saba'en
megayep.
14 Mendadi, bena' migela'
na gupia su kwartanen,
mibianan pelum meliget
gutemig benwa kiin,
nda'idun dayuni ketubu'an
nug begutaw kini.
15 Sa' ma'antu, mikpetin-
dan di getaw dangen dia,
bitang dayun iin di telunan
megingat babuy.
16 Naa, apelai. Pia su
gaan nu ngag babuy kia,
mauya'anen sia maan dun,
saba' peglegunusan na.
Laak nda'i getaw mekpaan
diniin.
17 Dagid bena' minibeniben,
kali' pegleketau, laungen
dig dialem delendemanen,
‘Su kelaun tinindanan ni
Ama'u, sukali gaan nilan,
ndi' nilan megela' saba'
kelaunen. Naan pelum kini,
peglegunusan nau!
18 Tumu' pa megawa'u
dini ganam, muli'u tu ni
Ama'u. Sa' matengu ditu,
telu'en ku dayun diniin,
“Ama', mikesala'u dini'a,
sampay ditu Megbebaya'.
19 Kaas kana' na mbantang
gelalen mau bata' mu. Sa'
ma'antu, Ama', mekpetin-
dan nau laak dini'a.” ’
20 Naa sa' ma'antu, minuli'
tu'u ditu gama'en ki ngudan
kini.
“Naa sa' melayu'layu' paig
begutaw kini, midayag na nu
gama'en. Iin, kali'en maita'
sug bata'en, milelaat dun
gupia. Gibeken sungkakay,
dayunen ekepay dakus pin-
gelekanen.
21 ‘Naa Ama',’ laung nug
begutaw, ‘mikesala'u dini'a
dakus tu Megbebaya'. Kana'
na mbantang gelalen mau
bata' mu.’
22 Dagid su gama'en,
miksabi tu nga sesugu'enen,
laungen dinilan, ‘Pemagas
amu, angay niui melengas
gupia suub kiin, peseluk
niu diniin. Penising niu,
pesepetusay niu pa pagid.
23 Muka' titi' niu ki
pilembu' ta nati baka
kiin, adun meglekebibu ita,
megleliag ita!
24 Pu' kig bata'u kini, lep-
eng minatay na, dayun mi-
tubu' puli'. Mibeleng na sia,
dayun mibaangan na.’ Men-
dadi, miglekebibu ilan tu'u.”
25 Laung pa ni Isus,
“Mendadi su gulangbata'en
pelum, ditu pa pegimulanan
nilan. Bena' minuli',
kali' mesebang dig balay,
midengegen su gigungan
muka' sibayan.
26 Sinabinen dayuni
sesugu'en nilan, sinaakanen
sa' ta' alanduni mipenggu-
laula kia.
27 Kali' sembag su
sesugu'en, ‘Minateng na su
ngudan mu. Tiniti' nu gama'

niu su melembu' nati baka,
pu' mialapen puli' daw sug
bata'en, nda' meka'iday.’
28 Naa ki gulangbata' kini,
bena' midengegen, miglebut
dun pati', mipauk dayun
suled. Gumiwa' dayun su
gama'en, pikamu'amu'en
sug bata'en kia adun suled.
29 Laak kali' sembag, ‘Paa,
Ama', kitui kaibenen, kana'
laak santa' taun mingim-
baalu dini'a, nda'u mainsan
pemilas di sugu'an mu di-
naan. Laak pia ma'antu,
nda' mau mainsan begayay
pia salabuuk nati kanding,
adun meglekebibu ami sia
nu nga sambatu!
30 Laak bena' minatengig
bata' mu kiin, su gumila' tu
misukat mu gimu megunung
di ngag libun, naa tiniti'
mu pelum diniin su pilembu'
nati baka!’
31 “Dagid sumimbag su
gama'en, ‘Naa, Naung, ita
dua', meksalabuuk ita gusay
megbenwa, kaas adin sug
danaan, dani'a dadema.
32 Dagid ndi' mesu'at sa'
ndi' ita daan meglekebibu
muka' megleliag, pu' ki ngu-
dan mu kiin, lepeng minatay
na, dayun mitubu' pelum.
Mibeleng, dayun mibaangan
na.’ ”

16

Su Gempia Pegbetaden mekatag di Ga'us

1 Naa migukit si Isus tu
nga sakupen, laungen dini-
lan, “Duuni peneligan nu
medatu' getaw. Mendadi ki
peneligan kini, dinangat ditu
medatu' getaw, ndi'en daw
peksiba'an su ga'us pigwakil
diniin.
2 Naa sa' ma'antu, sinabi
nu medatu' getaw peneliga-
nen, sinaakanen, ‘Naa ma,
metuud ba ki midengegu
kini mekatag dini'a? Uli' mu
dinaan su keglekwinta mu tu
kelaun pigwakil dini'a, pu'
kana'a na peneligan ku.’
3 Bena' midengeg nu
peneligan su tinalu' nu
gegalenen, laungen dig
dialem ginaanen, ‘Naa, ta'
mai baalen ku keni, kagina
ui'en dinaan nu gegalen
kui ketendanan ku? Ndi'u
ma megaga mengimbaal
dig lupa', mpiidu dema
menengi.’
4 Kali' pegleketau, laun-
gen, ‘Aa naa, adun duun
pai getaw menemba' dinaan
tug balayen sa' mawi' di-
naani ketendanan ku, tumu'
ma'niniig baalen ku!’
5 “Mendadi, sinabinen
su nga kelaun miutangan
tu gegalenen, piksesala
tawan. Sinaakanen su
miuna dateng, ‘Naa ya'a ma,
sanui gutang mu tu gegalen
ku?’
6 Kali' sembag, ‘Megatus
taruig lana.’ Kali' pektalu' su
peneligan, ‘Naa, kiniig lista
mu. Pegingkuda deli', sulat
mu dayun, lima pulu' laak.’
7 Sinaakanen pelum su
sala tawan, ‘Naa dani'a ma,
sanui gutang mu?’ Kali'
sembag, ‘Megatus bakidi
trigo.’ Kali' pektalu' su
peneligan, ‘Naa, kiniig lista
mu. Sulat mu diin, walu
pulu' bakid laak.’

8 “Naa mendadi,” maa' laung ni Isus, “sa' midengeg nu gegalenen su pinggulaula nug limbungan peneliganen kia, pinalanen, pu' telisebuten daw. Pu' su nga getaw kinilawanig delendemanen, metau ilan mengandam di kepianan nilan ditug binaya' gebii bu' gendaw. Telisebuten ilan mengandam dun, batul nu nga midelagan getaw.

9 “Kaas talu'u tu'u diniu,” maa' laung pa ni Isus, “ki ga'us niu kinilawan, peksaluy niu, adun gabang niu tu nga samataw niu. Dayun sa' mateng na su gendaw kiin mpapas su ga'us, mpenemba' amu gusay ditug benwa ndai' kebelengen.

10 Adin su meseligan di maika' ketendananen, iini meseligan dadema di gembagel. Adin su meglimbung di maika', iini meglimbung dadema di melaun.

11 Kaas diadia sa' kana'a meseligan gumamit di ga'us kinilawan, pesalig ba dini'a ki ga'us ditu gekbus langit?

12 Muka' sa' kana'a meseligan di gimu laak pisalig pa deli' dini'a, begayan ka ba nu Megbebaya' dig dani'a gupia gimu?”

13 Diksu' ni Isus su tinalu'en, “Naa su peneligan, ndi' mesu'at pegdenganen tindanay nug dua' tawan gegalen. Pu' sa' ma'antu, mesengayen sug bekna gegalenen, laak petailenen su kedua' gegalenen. Atawaka iini petuudenen sug bekna gegalenen, dagid teliudanen laak su kedua'en. Kaas su Megbebaya' muka' su ga'us, ndi' mesu'at pegdenganen pebegelay di ginaa niu.”

Su Gimu, ndi' Mpia Petailen
(Mateo 11:12-13; Marcos 10:11-12)

14 Naa su nga Pariseo, bena' midengeg nilan su kelaun tinalu' kia ni Isus, piksudi'an nilan iin, saba' mesaku ilan gupia di kwarta.

15 Dagid kali' pektalu' si Isus, “Paa, yamu di nga Pariseo, mekpaita'ita' amu mekesuun di gedapan nu nga getaw, laak misuunan nu Megbebaya'i tantu delendeman niu. Ki melaga' gupia di pegita' dun nu kilawan, melemu' laak dun su Megbebaya'.”

Ndi' Mbeleng su Talu' nu Megbebaya'

16 Kali' pektalu' si Isus, “Naa dekag pasi' mitua' si Juan su Memunag Tubig, pigbia'an su nga getaw nu Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag duma pimuunanen dengantu. Dayun genat di ketua' ni Juan, pegukiten su Gempia Petenday mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya', kaas su kelaun getaw, mektinantu sumakup dun.

17 Laak dagid pia ma'antu, ki Misulat Palinta nu Megbebaya', ndi' mpalin su pegbaya'en. Melemu pa megela' mbeleng su gekleb langit bu'

lupa' kini, sabaya' nu Palinta, mengkanan sektaang talu'."

Su Senlangan, ndi' Megbeleng

18 Kali' pektalu' si Isus, "Adin sug laki belengenen su sawanen dayun menginsawa na puli' dig lain libun, naa kiin, mikesala' dusa. Mesama da sa' duuni senlangan megbeleng, dayun penginsuaan nug lain laki sug libun. Kiin, mikesala' dadema dusa su menginsawa dun."

Si Lazaro muka' su Medatu' Getaw

19 Naa miksambingay si Isus, laungen, "Duuni medatu' getaw, iini penepetenen gempula suub gadi' dakus sug duma melaga' penepeten. Gendawgendaw meglekebibu.

20 Naa diag bisuangan nu medatu' getaw, duuni pegbelilid dia pubri getaw, ngalanen si Lazaro, mileepig lawasen penekit.

21 Pu' liagan sia ni Lazaro, maan di nga mumu melabu' diag lemisaan nu medatu' getaw. Pidag pa tanan su penekiten, pinila'an nu nga gitu'.

22 Mendadi bena' miniben, minatay si Lazaro, iwit dayun nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit tu gupid ni Abraham. Naa ki medatu' getaw kini, minatay dadema muka' libeng.

23 Naa bena' ditu na linaw gapuy su medatu', miligetan gupia. Kali' tingag, minita'en ditu melayu' si Abraham, sampay si Lazaro, masi' dia peksainganen gupia si Abraham.

24 "Tiwagan dayun nu medatu' getaw si Abraham, laungen, 'Uu Apu' Abraham, lelaatay mau! Sugu' mu si Lazaro, adun lesekenen pia laak sebanay di tendu'en di metegdaw tubig, adun petegdu'anen dinig dila'u. Pu' mitegelanu pati' dini gapuy keni!'

25 "Laak dagid miktalu' si Abraham, 'Naa Apu', iini pegdelendem mu, ya'a, mibianan mu na su nga memis kebetang, saanan pa tetubu'a. Si Lazaro, mibiananen dema su nga gempait kebetang. Dagid nemun, mipianan iin dini. Ya'a pelumi mitegelan diin.

26 Kedua'en, duuni gembagel gupia gawang di gelet ta, adun ndi' mekebian su mangay sia diniu diin genat dini. Muka' nda' dademai mekebian mangay dinami kini genat diniu dapit.'

27 "Kali' sumpat su medatu' getaw, 'Laak kelelaat dini'a Apu', penengiin ku dema tu'u dini'a, sugu' mu si Lazaro meditug balay nu gama'u,

28 adun penegulanen su patedu, pu' duunig lima tawan patedu ditu, adun ndi' ilan sia mpeduma mekedini benwa nu kelegenay!'

29 " 'Baa,' simbag ni Abraham, 'ki Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises

muka' tu ngag duma pimuu-
nanen dengantu, mipeduu-
nan ilan dun. Melengas kitui
kineegan nilan.’
30 “Laung pelum nu
medatu' getaw, ‘Naa kana'
ma'nia, Apu' Abraham. Sa'
tumu' duun siai getaw genat
matay mangay mekpegad
dinilan, naa dekag pailan
tu'u peksikesuun.’
31 “ ‘Baa,’ simbag ni Abra-
ham, ‘sa' ndi' nilan kinee-
gan ki Palinta nu Megbe-
baya' pisulaten dini Moises
muka' tu ngag duma pimuu-
nanen dengantu, naa ndi'
ilan gusay metuudan, pia pa
duuni getaw metubu' puli'
genat matay.’ ”

17

Su Kegdaang di Samataw
(Mateo 18:6-7; Marcos 9:42)

1 Kali' pektalu' si Isus tu
nga sakupen, “Naa, minget
ndi' mesu'at pu' nda'iduni
kegdaang di getaw. Laak
pia ma'antu, mekelelaatle-
laat su getaw mekegdaang di
samatawen!
2 Ki mekegdaang dun, sa'
pinenggi' palintangan galin-
gan dayun lebu'ay tug laud,
tumu' megaan daitu, sabaya'
nu ginukuman nu Megbe-
baya' tu getaw mekegdaang
di sala tawan gembata' kini.*
3 Kaas pekpetubud amu!

Su Kepedasun di Samataw
(Mateo 18:21-22)

“Saladua' diniu, sa' du-
uni samasakup mu meke-
sala' dini'a, naa titulu'ay mu
iin. Dayun sa' megbiksu'ig
duma mu kia, pedasun mu.
4 Pia pa mekesala'
dini'a pitu deksu' sendaw,
dayun pitu deksu' dadema
mekpuli'puli' dini'a mek-
talu', ‘Migbiksu'u dun,’
naa pia ma'antu, subay
pedesunen mu gusayig
duma mu kia.”

Su Kesalig tu Megbebaya'

5 Naa kali' pektalu' tu
Kaunutan su nga peneliga-
nen, “Sir, paiseg mu ki ke-
salig nami.”
6 Kali' sembag su
Kaunutan, “Ki kesalig niu,
pia laak sia ma'niin bagel
salabuuk lisu mustasa,
naa megaga niu sugu'ayi
gembagel gayu kinu', laung
niu, ‘Mbakuta, mpemulaa
dayun tug laud!’ Naa
ma'antu da, mekpetuud
dadema diniu ki gayu kia.”

Ndi' Mpia Mekpenalenal su Sakup ni Isus

7 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa pinenggi' sala tawan
diniu, duuni sesugu'en mu
megdaru atawaka megingat
karniru. Naa sa' muli'
diag balay su sesugu'en mu,
telu'en mu ba di sesugu'en
mu kia, ‘Bundasa dini,
gingkuda maan’?
8 Ndi' mu ba telu'en
sungkin diniin, ‘Naa,
ba'ugay mau, pegilisa, ilakay
mau dayun’? Muka' telu'en

* **17:2 17:2** Su telu'en ni Isus gembata', piuluganen dun su nga sakupen gembaba'i tindeg nilan.

mu pagid diniin, ‘Naa sa' metubusu maan muka' minum, dekaga pa aan.’

9 Dayun sa' metubus nu sesugu'en su sinugu'an mu diniin, mekpaladpalada ba diniin? Mabu' ndi'.

10 Mendadi ma'antu dadema amu, sa' mpenggulaula niuig launan sinugu' diniu, naa iin dayuni talu' niu, ‘Sesugu'en laak ami, daal da laaki binaal nami su mbantang baalen nami.’ ”

Su nga Getaw ndi' Metau Ebangan

11 Naa selian ni nga Isus dig dalan pangay tu Jerusalem, mikebian ilan dig dulunan nu Samaria muka' nu Galilea.

12 Mendadi, bena' misebang ilan di maika' lunsud, duuni suminungkak dini Isus sepulu' tawan migladu mekesalebu' nuka. Ki nga pegladu kini, pegindeg ilan di melayu'layu',

13 kali' ilan pektawag diniin, laung nilan, “Uu Sir Isus, lelaatay mu ami!”

14 Bena' minita' ni Isus su sepulu' tawan, laungen dinilan, “Angay amu tug belian, pebantay niu dunig lawas niu.”

Lemen laak ilan mikepanaw, mitekaw mawa'i mekesalebu' nuka nilan.

15 Naa sala tawan di sepulu' kia, bena' mibatiken pu' miuli'an na, mipuli' dia ni Isus, pekpenekeg megenal tu Megbebaya'.

16 Bena' midepet di gedapan ni Isus, miglaub mekpaladpalad diniin. Asa iin, getaw Samaria.

17 Bena' midengeg ni Isus su kekpaladpaladen, kali' pektalu', “Asa kana' ba sepulu' tawani pineguli'an? Sa' ma'antu, adin ma su nga siam?

18 Daal da laak masi'i mipuli' megenal tu Megbebaya'i sala tawan kini kana' getaw Judea?”

19 Laung dayun ni Isus tu getaw Samaria, “Naa, pegbuata, bundasa di gengayan mu. Miuli'an ka puun di kesalig mu.”

Ki Keglekaunutan na Tu'u nu Megbebaya'
(Mateo 24:23-28, 37-41)

20 Naa duuni nga Pariseo, sinaak nilan dini Isus sa' nanu meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'. Kali' sembag si Isus, “Ki Keglekaunutan na tu'u nu Megbebaya', ndi' mbentayan nu getaw.

21 Ndi' metalu' nu getaw, ‘Bentayay pa daan niu, kiin na!’ atawaka ‘Kia nain!’ Pu' talu'u diniu, ki Keglekaunutan nu Megbebaya', dini na niu tu'u.”

22 Kali' gusay pektalu' si Isus tu nga sakupen, “Duuni gendaw mateng, taginaa niu dun, mbianan niu su Keglekaunutan ku, naan kini kig Bata' nu Kilawan, pia sendaw laak sia. Laak bulug ndi' niu pa mbianan.

23 Muka' duun pai mek-
talu' diniu ma'nini', ‘Ben-
tayay pa daan niu, kiin
na!’ atawaka duuni mek-
talu', ‘Bentayay pa daan niu,
kinu' na!’ Laak ndi' niu
laaway.
24 Pu' maa' nu gilat, tekaw
tiaganen sug langit genat
tu dapit silangan mangay
tu sindepan, ma'antu dau
dema, naan kini kig Bata'
nu Kilawan, sa' mateng su
gendaw di kelusadu puli'.
25 Laak iinig bekna mpeng-
gulaula, naan, kig Bata' nu
Kilawan, mianu di meliget
lasay, pemilasen pau pagid
nu nga getaw nemun.
26 “Pu' ki kelusadu puli',
naan kini kig Bata' nu Ki-
lawan, iini samanen, su
mipenggulaula ditu timpu
pa ni Noe.
27 Di gendaw kitu, mi-
naan su getaw, mininum
ilan, migbela'i ilan, sampay
da dun di gendaw nu ke-
seled ni nga Noe tug butuk,
dayun mikpuun sug Bagyu
Lampap. Dayun mitekawan
melemesi kelaun getaw kitu.
28 Ma'antu da pagid
su gendawan ni Lot.
Nda'idunig lain delendeman
nu getaw, minaan laak
ilan, mininum, minda-
gang, migimula ilan, dakus
migbaal balay.
29 Laak dagid su gen-
daw nu kelaguy ni nga Lot
tug lunsud Sodoma, iin na
dayun su kepelabu' gapuy
muka' batu megliga' tug
lunsud kitu genat tug lan-
git. Mitekaw dayun megela'
matay su nga getaw dia.
30 Mendadi, naan kini kig
Bata' nu Kilawan, ma'antu
dadema ki ketua'u puli'.”
31 Kali' pektalu' si Isus,
“Mendadi, sa' matengi
gendaw kiin, adin su getaw
metaang dia gatep nug
balayen, laak su pimetan-
gen, dia da dialem balayen,
ndi' pia melangan suled pa
diag dialem pu' malap di
pimetangen. Samanen su
getaw sa' metaang ditug
binaalanen, ndi' dadema
mpia muli'.
32 Iini pegdelendem niu, su
sawa ni Lot dengantu.†
33 Naa adini mpauk meg-
wakil gumulen dinaan, mbe-
leng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su pegwak-
ilen dinaan su gumulen, iin,
malapen sungkin su ketubu'
nda'i tamanen.
34 Talu'u tu'u diniu, sa'
matengu gebii, metaang du-
unig dua' tawan megubay
metulug, tekaw elapen su
sala tawan, mbilin sug du-
manen.
35 Duun pa pagidig dua'
tawan libun peglegaling.
Tekaw mawa'i sala tawan,
elapen, bilinen su sala
tawan.
36 [Duun pa pagidig dua'
tawan laki pekpengimbaal
dig lupa', bena' su sala
tawan, tekaw ua'ay, mbilin
laak sug dumanen.]”
37 Bena' midengeg nu nga

† **17:32 17:32** Saanan ni nga Lot meglaguy tug lunsud pilebu'an nu Megbebaya' dengantu, luminingay su sawa ni Lot, dayun pibaal masin.

sakup ni Isus, sinaak nilan
diniin, “Sir, adin ma mpeng-
gulaula?”
Kali' sembag si Isus, “Adin
sug duunig bangkay dun,
ditu dayun mekpungun su
nga menagit.”

18

Su Sambingay mekatag dig Balulibun ndi' Lumukas Menengi

1 Naa migukit si Isus tu
nga sakupen sambingay, bia-
nen mektitulu' dinilan pu'
subay tatap ilan menenabi,
ndi' ilan lumukas dun.
2 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa dia salabuuk lunsud,
duuni kuis dia. Ki kuis kini,
kana' mendek ditu Megbe-
baya', ndi' dadema megbasa
di samatawen.
3 Naa duun pagidig
balulibun diag lunsud kia.
Kig balulibun kini, tatap
mangay ditu kuis, kali'
pegubug diniin, ‘Sugutay
mau ditu mipenggulaulau tu
kuntrau!’
4 Naa sug bekna kitu,
mpauk sia megabang su kuis
ditug balulibun kia. Laak
sa' miniben, laungen dig
dialem ginaanen, ‘Aa, pia
ndi'u mendek tu Megbe-
baya' muka' ndi'u dadema
megbasa di samatawu,
5 kig balulibun kini, peksem-
ukenu niin pati'. Tumu'
pedaagen ku na laak, adun
ndi'u penlukasen diniin,
tatap pelum mekpuli'puli'
dini!’
6 “Naa sa' ma'antu,” maa'
laung pa nu Kaunutan tu
nga sakupen, “pia melaatig
betad nu kuis kiin, pegde-
lendem niu ki tinalu'en tug
libun.
7 Naa su Megbebaya'
pelum, sa' menamal menen-
abi diniin gebii gendaw su
nga pimili'en sakupen, kana'
ba labi pa mekpepia dinilan?
Melangan ba megabang
dinilan?
8 Talu'u diniu, pepiana-
nen dayun, sembutenen
pepianay. Laak dagid
pia ma'antu, sa' lumusadu
puli' dinig lumbang, naan
kini kig Bata' nu Kilawan,
metaangan ku ba, sumalig
tu Megbebaya'i nga getaw?”

Su Mangya' Pariseo muka' su Mendawat Buis

9 Mendadi, miksambingay
pa gusay si Isus, pisug-
aten ditu sambingayen su
nga getaw delendeman nilan
dun, ilan laaki mekesuun,
peksudi'an nilan su kelaun
samataw nilan.
10 Kali' pektalu' si Isus,
“Duuni Pariseo minangay
ditug Balay Pengedapan tu
Megbebaya', adun menenabi
dia. Muka' duuni sala tawan
mendawat buis, midia
dadema pu' menenabi.
11 Naa ki Pariseo kia, kali'
pegindeg menenabi, laun-
gen dig dialem ginaanen,
‘Uu Megbebaya', mekpal-
adpaladu dini'a, pu' naan
kini, kana'u maa' nug lain
getaw, meglimbung, meng-
gulaula melaat, megdusa,
sa'itada maa' nu mendawat
buis kinu'.
12 Pu' kada sala simana,
medua'u mekpuasa. Adin

su sukatu, begayu dini'a su
kesepulu' ilas dun.’
13 Laak dagid su men-
dawat buis, pegindeg dia
melayu'layu', nda' tanan pe-
gangag tug langit, saba' mi-
pati' mpiid. Pengekduke-
neni gegdeben, laungen, ‘Uu
Megbebaya', lelaatay mau,
mekesesala'u getaw!’
14 Naa,” maa' laung ni Isus,
“talu'u tu'u diniu, ki men-
dawat buis kia, sa' minuli'
tug balayen di gendaw kia,
mekesuun na di pegita'en
nu Megbebaya'. Su sala
tawan, nda'. Pu' adin su
petaasenenig lawasen, iini
pebeba'en. Adin dema su
pebeba'enenig lawasen, iini
petaasen.”

Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata'

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Naa pia su nga maika'
gembata', pinguit nu nga
getaw ditu ni Isus, adun pen-
depenanen ilan. Laak dagid
bena' minita' nu nga sakup
ni Isus, pimaag nilani getaw
kia.
16 Mendadi si Isus, pibun-
dasen dia niin su nga gem-
bata', laungen tu nga saku-
pen, “Ki nga gembata' kiin,
petuyang niu ilan mangay
dinaan, ndi' niu belibaday.
Pu' iin laaki mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', su megimbata' dig be-
taden.
17 Taman talu'u diniu,
nda'i getaw mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', subay su kesaligen,
ma'niin nu kesalig nu
gembata' kini.”

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayak di Gimu

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Mendadi duuni
kaunutan nu getaw Judea
suminaak dini Isus, “Sir,
mekesuun ka. Naa ta'
alanduni gempiau pengg-
laulaan, adun mpedumau tu
ketubu' nda'i tamanen?”
19 Suminaak puli' si Isus
di getaw kia, “Baa, mauma
dema paingalan mu dinaan,
mekesuun? Nda'iduni meke-
suun tantu, subay su laak
Megbebaya'.
20 Dagid, misuunan mu
na ki nga palinta, ma'niin
‘Ndi'a pegdusa, ndi'a
pekpatay, ndi'a pegdaaw,
ndi'a penakesi' dig balus,
pegbesaay mu su gina' mu
bu' gama' mu.’ ”
21 Kali' sembag su
kaunutan, “Sir, ki kelaun
palinta kia, dinunutan ku
genat pa di kaika'ayu.”
22 Laak bena' midengeg ni
Isus, kali' padun pektalu',
“Naa, duun pa gusayi ku-
lang dini'a. Peksaluy mu
ki kelaun gimu mu, dayun
pemegay mu tu nga pubri
getaw su galinen. Duun
dayuni ga'us mu ditu gekbus
langit. Dayun puli'a dini
naan, pegdunuta dinaan.”
23 Dagid kali' medengeg
nu kaunutan ki tinalu' kia
ni Isus, milegenan pati', pu'
medatu' gupia getaw iin.
24 Mendadi, bena' minita'
ni Isus, kali' pektalu',

“Ki medatu' getaw, melegen tu'u ki kesakupen tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!
25 Melemu pa su kebian nu petubu'en kamelyu dig luang tai', sabaya' nu kesakup nu medatu' getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.”
26 “Aba,” laung nu nga mikedengeg tu tinalu' kia ni Isus, “sa' ma'antu, duun bai megawen?”
27 Kali' sembag si Isus, “Su ndi' megaga nu kilawan, megaga gusay nu Megbebaya'.”
28 Laak dagid si Pedro, kali' pektalu', “Sir, yami kini, pia sug balay nami, bileng na nami gupia, adun megdunut ami dini'a!”
29 “Wa'a,” laung ni Isus. “Muka' taman talu'u diniu, adini getaw belengenen sug balayen, sa' su sawanen, nga pateden, mekegulangen sampay su ngag bata'en, saba' nu kesakupen tu Keglekaunutan nu Megbebaya',
30 naa nemun, sugdaan dun melaun. Dayun di gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, mpeduma pa pagid tu ketubu' nda'i tamanen.”

Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Naa sinabi ni Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen. Bena' ilanilan da laak, kali' pektalu' si Isus, “Naa, pektalentenay niu gupia ini. Kini, tuad naita tu'u di Jerusalem. Mendadi, sa' mateng ita dia, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, menuud tu'u ki kelaun misulat dengantu nu nga pimuunan nu Megbebaya' mekatag dinaan.
32 Pegwakilu tu nga kana' getaw Judea, dayun pengimusaunganu nilan, peksudi'anu muka' pendula'anu nilan,
33 pembedasen pau nilan pagid. Dayunu petayay. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'.”
34 Laak dagid su nga peneligan ni Isus, nda'i misabut nilan di kelaun tinalu'en kia. Iglud pa deli' dinilan, kaas nda' nilan mesuunay su tantu kelebu'an nu tinalu'en dinilan.

Piuli'an ni Isusig Buta Menengi Limus
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Naa sa' misebang si nga Isus dig lunsud Jerico, mitaangan nilan, duunig buta pegingkud dia geksid dalan, menengi limus.
36 Mendadi bena' midengeg nug buta su gelang nu mimegbian kia getaw, sinaaken, “Alandun main?”
37 Laung nu ngag dumanen, “Megbian na dini si Isus, ki getaw Nazaret kiin.”
38 Migbeksay dayun sug buta, laungen, “Uu Isus,

Sapu'a ni David, lelaatay
mau!”
39 Kig buta kia, pig-
belu'an dayun nu nga getaw
pekpanaw di gunaan ni Isus,
pimaag nilan sia. Laak palu
pa mpemaag, ndi', minamal
mektawag, laungen puli',
“Uu Sir, sapu'a ni David,
lelaatay mau dema tu'u!”
40 Tuminlen dayun si Isus.
Piagaken kig buta kia di
gupiden. Bena' mesempel
diniin,
41 sinaak ni Isus, “Ta'i pe-
nengiin mu dinaan?”
“Sir, liagan ku sia, meken-
gita' nau.”
42 Miktalu' si Isus, “Meken-
gita'a na! Miuli'an ka na,
puun di kesalig mu.”
43 Lemen laak mitalu' ni
Isus, mikengita' dayun tu'u
sug buta. Muka' tumindug
dayun dini Isus, pegenale-
nen su Megbebaya'. Kampu'
nu ngag lumaun getaw dia,
sa' minita' nilan su mipeng-
gulaula, inal nilan dadema
su Megbebaya'.

19

Suminakup dini Isus si Saqueo

1 Naa midepet si nga Isus
tug lunsud Jerico. Bena'
minian ilan dia, mitaanga-
nen
2 duuni getaw dia, ngala-
nen si Saqueo, kaunutan nu
nga mendawat buis, kaas
medatu' getaw.
3 Mauya'an ni Saqueo
maita'en si Isus, laak ndi'
mesu'at saba' kelaun getaw,
pu' gembaba' getaw si
Saqueo kini.
4 Paladpalad kali' pegleke-
tau, gumibek tu gunaan
ni nga Isus, minaik dayun
di gayu sikomoro adun
maita'en si Isus, pu' meke-
bian dia.
5 Mendadi, bena' mitanda'
si Isus di gayu kia, migan-
gag dini Saqueo, kali' pek-
talu' diniin, “Naa Saqueo,
dedali'a penaug, pu' subay
mapitu mektulug tug balay
mu nandaw.”
6 Naa sa' ma'antu,
migdedali' menaug si
Saqueo, didialanen gupia si
Isus tug balayen.
7 Laak bena' minita' nu
nga getaw, linibak nilan
dayun si Isus, laung nilan,
“Paa, mauma iin, minapit
mektulug dig balay nu meke-
sesala' getaw?”
8 Dagid si Saqueo, migin-
deg, kali' pektalu' tu
Kaunutan, “Mendadi Sir,
su seginenga' pimetangu,
begayu na tu gempusuk
getaw. Muka' adin sug
linimbungan ku, uli'en ku
dema tu'u diniini paat pilu'.”
9 Kali' sembag si Isus, “Aa
naa, sa' ma'niin, minateng
na tu'u nandaw dinig balay
kini ki kegawen nu Megbe-
baya', kagina ki getaw kini,
sapu' dadema ni Abraham.
10 Pu' naan kini, kig Bata'
nu Kilawan, iini luminusadu
dun, pu' adun penengaun ku
ki nga getaw mibeleng, adun
guunen ku.”

Su Sambingay mekatag di Selapi' Bulawan
(Mateo 25:14-30)

11 Naa selian pekineegan nu nga getaw su pek-
telu'enen, duuni sinumpat
dun ni Isus sambingay. Pu'
kagina sungu na mateng tu
Jerusalem si Isus, laung dun
nu nga getaw, kia na tu'u su
kesebang nu Keglekaunutan
nu Megbebaya'.
12 Kaas miksambingay
si Isus, laungen, “Duuni
metaas getaw mipanaw di
melayu', pu' adun iini me-
tendu' gadi' diag benwanen,
dayun muli'.
13 Mendadi, selian nda'
pa panawi metaas getaw
kini, pinsabineni sepulu'
tawan sesugu'enen. Bena'
misabinen ilan, duuni
pigwakilen dinilan kwarta
bulawan, pikselaad dinilan,
kali' pektalu' dinilan, ‘Kini,
penelapi' niu, sampay
matengu puli'.’
14 Laak dagid su nga
samasakupen tug benwa
kia, mesengay nilani metaas
getaw kini. Kaas sa' mi-
panaw iin, duuni sinugu' ni-
lan meglendug diniin, man-
gay dadema ditug benwa
pegengayanen, pimuunan
nilan ma'nini'. ‘Mpauk ami
sa' meglegadi' dinamii getaw
kia.’
15 “Laak dagid ki kaunutan
kini, mialapen gusayi peg-
baya'en meglegadi' tug
benwa kia. Mendadi
bena' minuli', pinsabinen
dayun su nga sesugu'enen,
su pigwekilanen kiin nu
kwarta, adun mesuunanen
su gikteb nu tubu'en sa'
pinelapi' nilan.
16 Bena' misabinen ilan,
minadap diniin sug bekna,
kali' pektalu', ‘Naa Sir, kig
bigay mu dinaan kia se-
laad bulawan, midugangan
pa sepulu' laad.’
17 “ ‘Aa naa, melengas!’
laung nu gegalenen. ‘Gem-
piaa sesugu'en! Naa, kagina
meseligan ka di maika', pe-
baya'u dini'a sepulu' lunsu-
dan.’ ”
18 Laung ni Isus, “Men-
dadi, suminukli madap
tu kaunutan su kedua'
tawanen, kali' pektalu', ‘Sir,
kig bigay mu dinaan dema,
midugangan na lima laad.’
19 “Laung nu kaunutan,
‘Naa ya'a, megbaya'a
dadema dig lima lunsudan.’
20 “Laak dagid ki sala
tawan pelum, bena' mi-
nadap tu gegalen, kali' pek-
talu', ‘Sir, kini da gusayig
bulawan mu, pinutusu di
panwilu, dayun ku tegu'ay.
21 Pu' mindeku dini'a,
saba' metegasig betad mu.
Elapen mu su kana' dani'a,
geniin mu su nda' mu
dadema pemulanay.’
22 “ ‘Paa,’ simbag
nu kaunutan, ‘melaata
sesugu'en! Ukuman ku
ya'a pebian di milabu'
talu' mu kia! Misuunan
mu ba metegasig betadu,
elapen ku su kana' dinaan,
dakus geniin ku su nda'u
pemulanay?
23 Naa sa' ma'antu, ki
kwartau kiin, mauma pelum

nda' mu betangay dig
bangku', adun medawatu sia
puli' sa' mekauli'u, kampu'
nu tubu'en?'
24 Liningay dayun nu
kaunutan su nga getaw
pegindeg dia, laungen
dinilan, 'Awi' niu diniin
ki selaad bulawan kiin,
begay niu di sala tawan kiin
sepulu'ig daniin.'
25 'Laak Sir,' laung nilan,
'duun naig daniin, sepulu'
laad!'
26 Kali' sembag su
kaunutan, 'Talu'u tu'u diniu,
adin su getaw duunig daniin,
begayan pa padun.* Adin
pelumi getaw nda'idunig
daniin, laak ui'en diniin su
maika' sia daniin.
27 Laak dagid ki nga kun-
trau kiin mpauk mesakup di
peglegedi'an ku, naa angay
niu, bunu' niu dayun dini
gedapan ku!' "

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Naa bena' mideksu' si
Isus meksambingay, minun-
das ilan mpanaw, tumiwad
nailan tu Jerusalem, miuna
si Isus di piktendugan nilan.
29 Mendadi bena' mise-
bang ilan dig dua' maika'
lunsud paingalan dun Bet-
pahe muka' Betania, dia guk-
sad nug Bentud nu nga Gayu
Olibo, suminugu' si Isus dig
dua' tawan sakupen.
30 Laungen dinilan, "Bun-
das amu dig lunsud kia
di gunaan. Mendadi sa'
mateng amu ditu, duun
dayuni maita' niu petubu'en
nati asno iniketan, nda'
mainsan sekayay getaw.
Naa kiin, ubaday niu, agak
niu dayun dini naan.
31 Naa sa' duuni sumaak
diniu mauma ubadan niu,
iini talu' niu diniin, 'Duunig
baalan dun nu Kaunutan.' "
32 Naa sa ma'antu, mi-
panaw sug dua' tawan saku-
pen. Bena' midepet ilan
tug lunsud kia, mitaangan
nilan tu'u ki maa' dadema
nu tinalu' ni Isus dinilan.
33 Inubadan nilan dayun
su nati asno. Bena'
pegubadan nilan, suminaak
tu'u dinilan su nga gapu'en,
"Uy, mauma dema ubadan
ma niui nati kiin?"
34 Laung nu nga sakup ni
Isus, "Duunig baalan dun nu
Kaunutan."
35 Mendadi, inagak nilan
ditu ni Isus su nati asno.
Bena' minateng ilan dia ni
Isus, inigan nilan suub nilan
sug lekud nug asno, pisakay
nilan dun dayun si Isus.
36 Naa bena' minundas si
Isus, peksakay na, mimelat
su nga getaw suub nilan
dia karsada mbianan ni Isus,
basa nilan diniin.
37 Naa, mesempel na tu'u
si Isus di Jerusalem, mi-
tanda' na dig dalan pegdik-
sun diag Bentud nga Gayu
Olibo. Mendadi ki ke-
laun sakupen kia mitendug
diniin, pinleliag ilan pati',
minekeg ilan pa pagid mege-
nal tu Megbebaya', saba'

* **19:26 19:26** Sa'itada, melaun pa gusayi pesalig diniin.

nu nga mekesalebu' pinggu-
laula ni Isus minita' nilan.
38 Laung nilan, “Melengas
pepianan nu Megbebaya'
ki Gadi' ta kini minateng
na pigwekilan nu Kaunutan
Megbebaya'! Melinaw na
dema ditu gekbus langit!
Pegbesaan su Megbebaya'!”
39 Laak dagid duun dade-
mai nga Pariseo dia pikten-
dugan nilan. “Sir,” laung
nilan, “melengas pemaagen
mui nga sakup mu kiin!”
40 Kali' sembag si Isus,
“Talu'u tu'u diniu, sa'
mekeneng ilan nandaw,
pia ki ngag batu kia,
sumukli menekeg megdedial
dinaan!”

Pingeduyan ni Isus su Getaw Jerusalem

41 Naa misebang na tu'u
tu Jerusalem si Isus. Men-
dadi bena' midayagen sug
lunsud, mikengaduy si Isus.
42 Kali' penembit, “Ay, ya'a
Jerusalem, sa' sia minilala
mu dema tu'u nandaw kig
bian nu keseksud mu tu
Megbebaya'! Laak mite-
bunan nandawi mata mu.
43 Kaas mateng pai gen-
daw, medending ka nu nga
kuntra mu, pektebu'an ka
nilan, pegbeletan ka padun.
44 Geba'en nilan dayun
tananig lunsud mu, bata'
megulangi mpeduma dun.
Deksu'anen, su ngag batu bi-
naal balay mu, nda'idun nai
metentud dun dig dumanen.
Naa lumbus itu mpenggu-
laula, saba' nda' mu mailala
ki gendaw linaawan ka nu
Megbebaya'!”

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Pengedapan tu Megbebaya'

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Naa minangay si Isus
tu Pengedapan tu Megbe-
baya'. Mendadi bena' mi-
nateng dia, ki nga menda-
gang guliden dia, pingutida-
nen.
46 Miktalu' si Isus dini-
lan, “Misulat ditu Talu' nu
Megbebaya', ‘Ki Pengedapan
dinaan, balay penenebian.’
Dagid yamu kiin, binaal niu
pegegludan ngag limbungan
getaw ki Pengedapan kini!”
47 Naa genat itu, gen-
dawgendaw mekpetu'un si
Isus dia Pengedapan tu Meg-
bebaya'. Dagid su nga
kaunutan nug belian nu
getaw Judea muka' su nga
mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya' sampay
su ngag duma metaas getaw,
minengaw ilan panaw nilan
mekpatay dini Isus.
48 Laak ndi' nilan mesu'at,
pu' sug launan getaw,
pekineegan nilan gupia si
Isus, mpauk ilan sa' duuni
sektaang talu'en ndi' nilan
medengeg.

20

Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Naa pekpetu'un gusay si
Isus di nga getaw ditug Balay
Pengedapan tu Megbebaya',
pegukitenen su Gempia Pe-
tenday. Mendadi duuni

gendaw, ki nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea
muka' su nga mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Megbe-
baya' kampu' nu ngag duma
kaunutan nu getaw Judea,
minadap ilan dini Isus.
2 Sinaak nilan diniin,
“Naa, talu' mu dinami, ki
pinggulaula mu kini, ta' bai
pegbaya' mu menggulaula
dun? Ta' taway dun bai
migbegay dini'a pegbaya'
penggulaulaan mu?”
3 Laung pelum ni Isus dini-
lan, “Naa, saakan ku amu
deli' sektaang. Talu' niu deli'
dinaan,
4 si Juan kiin, adin genat su
pegbaya'en memunag tubig
tu nga getaw? Genat tu Meg-
bebaya', sa' genat ba laak di
kilawan?”
5 Naa sa' ma'nia, migya-
gayaga dayuni nga kaunutan
kia, laung nilan, “Naa, ta'
ma? Sa' pinenggi' sem-
bagen ta, ‘Su pegbaya' ni
Juan, genat tu Megbebaya',’
naa sumumpat dayun si Isus
kini, ‘Sa' ma'antu, mauma
dema nda' niu petuuday si
Juan?’
6 Sa' sembagen ta pasi',
‘Genat laak di kilawan,’ naa
mbuus betuun ita nu ke-
laun getaw, pu' mituudan
ilan dun pu' pimuunan nu
Megbebaya' si Juan.”
7 Kaas iin laaki mesembag
nilan dini Isus, “Nda' nami
mesuunay, sa' adin genat su
pegbaya' ni Juan.”
8 Laung dayun ni Isus dini-
lan, “Naa sa' ma'antu, ndi'u
dadema pesuun diniu sa'
ta'i pigenatan nu pegbaya'u
penggulaulaan kui ma'nini
kini.”

*Pisama si Isus dig Bata'
nu Gapu' Lupa' Pinataу*
*(Mateo 21:33-46; Marcos
12:1-12)*

9 Mendadi, migukit si Isus
sambingay tu nga getaw,
laungen, “Duuni getaw
migimula pegimulanan
gubas. Bena' mitubusen
pemulanay, pisa'upen di nga
getaw, dayun mipanaw dig
lain benwa, miniben ditu.
10 Mendadi bena' sum-
ingku' na su pegimulanan,
suminugu' su gapu'en tu
sala tawan sesugu'enen
meditu nga sa'up, pu' adun
elapenen sug daniin gilas
tu nilan. Laak dagid
kali' dateng su sinugu',
aba, binadas nu nga sa'up
dayun piuli' nilan, nda'iduni
miwiten pia maika'.
11 Naa su gapu' nu pegim-
ulanan, suminugu' na pelum
sala tawan sesugu'en. Bena'
minateng ditu su sinugu', bi-
nadas dadema nu nga sa'up,
muka' piksudi'an nilan pa
pagid, dayun nilan utiday
dia, nda' dademai miwiten.
12 Naa su gapu' nu pegim-
ulanan, suminugu' pa pelum
ketelu tawan sesugu'enen.
Iin, dinaneg dadema nu
nga sa'up, inutidan nilan pa
pagid dia.
13 Naa sa' ma'antu, laung
nu gapu' nu pegimulanan
dig dialem delendemanen,
‘Naa, ta' maig baalen ku? Aa
naa, tumu' iin nai pengain
ku ditu, kig bata'u na kini,

ki petailen ku gupia. Mabu'
pegbesaan nilan iin.'
14 Laak dagid sa' midayag
nu nga sa'up sug bata'en kia,
miksabutsabut ilan dayun,
laung nilan, 'Aa naa, kiin
na tu'u sug bata' nu gapu'
nu pegimulanan kini. Tumu'
petain tain, adun danita na
su petenged sia diniin.'
15 Mendadi bena' mi-
nateng dia nilan kig bata'
kini nu gapu' nu pegimu-
lanan, pinatay nilan tu'u.
"Naa sa' ma'nia," sinaak
ni Isus, "alandun ma dayuni
penggulaulaan nu gapu' nu
pegimulanan gubas?
16 Iin nai mangay ditu
pegimulananen, adun pe-
munu'enen ki nga sa'up kia.
Dayun lain getaw na pe-
lumi pesa'upen tu pegimu-
lananen kia."
Su ngag duma ni Isus,
bena' midengeg nilan, laung
nilan, "Baa, penensili ndi' da
ma'antui mpenggulaula!"
17 Dagid pigenlengan ilan
ni Isus, sinaakanen ilan,
"Dagid sa' pinenggi' ndi'
mpenggulaula, kenduta' mai
kenuud nu sinulat ditu Misu-
lat Talu' nu Megbebaya',
ma'nini'?
'Kig batu pimilas nu nga
megbaal balay,
iini mibaal tampusan gem-
pagen gintudan nug
balay.'
18 Naa kig batu kini," maa'
laung pa ni Isus, "adin
su getaw medapal dun,
mbeli'an pati'. Sa' pasi'
melabu' kig batu kini, adin
su metena'anen, melasak
tananig lawasen."*

Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

19 Naa ki nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu
Megbebaya' muka' su nga
kaunutan nug belian nu
getaw Judea, bena' mi-
dengeg nilani tinalu' kia ni
Isus, misima' nilan pu' ilani
pisugaten ditu nga sa'up
tu sambingayen kia. Kaas
pidaap nilan sia ganam si
Isus, laak nda' nilan megaga
daapay, pu' mindek ilan tu
nga getaw.
20 Minengaw pa laak ilan
sikaw nilan. Mendadi, duuni
sinugu' nilan tautau sumaak
dini Isus, adun sia meta-
ban nilan di telu'enen, adun
mbaal sia dangat nilan dini
Isus, pu' pegwakil nilan sia
iin tu pegbaya' nu Gubir-
nadur.
21 Mendadi minadap dini
Isus su sinugu', tautau sum-
inaak ilan, "Naa Sir, suu-
nan nami pu' pektu'un mu
su metuud. Nda'i pegisuun
mu tu tindeg nu getaw, kaas
ndi'a mpesuay di metuud,
pektu'un mu gusay su tantu
mauya'an nu Megbebaya'
pegbetaden nu getaw.
22 Naa sa' ma'antu, bi-
wang ba ditu Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', meg-
buis ita ditu tampusan gadi'

* **20:18 20:18** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

nu getaw Roma si Cesar, sa'
nda'?”
23 Dagid misuunan ni Isus
pu' iini puun nu kesaak ni-
lan diniin kia, su tautau
kekesuun nilan. Kaas laun-
gen dinilan,
24 “Paita' niu deli' di-
naan selaad selapi'. Naa,
ta' taway dun baig lingaw
kini? Ta' ngalanen bai sin-
ulat dadema dini kini?”
Laung nilan, “Dani Cesar.”
25 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa sa' ma'antu, kig dani
Cesar, bayad da niu diniin.
Dayun sug danu Megbe-
baya', begay da niu dema
ditu Megbebaya'.”
26 Ma'antu, nda' nilan
mesu'at melaamayi talu'
ni Isus di gedapan nu nga
getaw. Misebu'an ilan ditu
simbagen, mipelepee' laak
su getaw sinugu' sumaak
diniin.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Naa duun pelumi nga
Saduseo mitua' ditu ni Isus.
Naa ki nga Saduseo, ilan
kinii sala pikumpungan ndi'
ilan metuudan dun pu' su
nga minatay, metubu' daw
puli'.
28 Mendadi, kali' ilan
pembaalbaal sumaak dini
Isus, “Naa Sir, duuni palinta
dinita pisulat nu Megbe-
baya' dini Moises, ‘Sa' daw
matayig laki mikenginsawa
na, laak nda'idunig bata'en,
naa subay sukliin nu pated
nu minatay. Iini mengin-
sawa tug balulibun, adun
duunig bata' nilan, lepeng
bata' nu minatay kitu.’
29 Mendadi, duuni pitu
tawan mekpated. Mingin-
sawa su gulangbata', dayun
minatay, nda'idun paig
bata'en.
30 Dayun su kedua' pate-
den pelum, pinginsawanen
sug balulibun dayun mi-
natay,
31 dakus su ketelu pateden
dadema. Iin nai migbatag,
gikteb nu pitu tawan kia,
lumbus minatay, nda'idun
da gusayig bata'en.
32 Dayun sug libun, mi-
natay dadema.
33 Naa paladpalad sa' duun
siai metubu' daw puli' genat
matay, naa kig libun kia,
adin ma dayuni sawanen
ditu pitu tawan kia, kagina
migela' ma mayan mpengin-
sawa nu mekpated kia?”
34 Laak dagid kali' sembag
si Isus, “Baa, su kilawan pa
nemun, libun laki, meksen-
langan pa.
35 Laak su getaw mipemi-
lang bantang medepet ditu
gekbus langit di gendaw kiin
ditug binaya' gebii bu' gen-
daw, ki mitubu' puli' genat
matay, naa ilan, ndi' nailan
meksenlangan.
36 Ndi' nailan mesu'at
matay puli', segaga mesama
ilan ditu nga sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit.
Ma'antu, bata' nailan tu'u
nu Megbebaya', kagina
ki gasal nilan, mipeduma
nailan di ketubu' puli' nu

nga minatay.
37 Muka' pa padun,
petubu'en daan puli' tu'u su
nga minatay, pu' pia si Moi-
ses, tinakesi'anen dadema
pu' metuud. Pu' ditu sinulat
ni Moises dengantu mekatag
di sigbet kiin migliga', iini
piningalan dun ni Moises su
Kaunutan ta, su Megbebaya'
pektemuyen ni Abraham,
pektemuyen ni Isaac, muka'
ni Jacob.”
38 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Naa misuunan ta, iini
mektamuy tu Megbebaya' su
getaw tetubu', kana' nu nga
minatay.† Mekatag di Meg-
bebaya', nda'i minatay, lum-
bus tetubu'i getaw.”
39 Sa' ma'antu, kali'
sembag dini Isusig duma
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya', “Naa
Sir, misugatan mui tinalu'
mu kia!”
40 Pu' ndi' na nilan
mesuang sumaak puli'
diniin.

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' Laak ni Adi' David
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Mendadi, kali' pelum
saak si Isus tu nga Saduseo
kia, “Mauma dema ma'nini'i
pektelu'en nu getaw? Ki
gasal nu Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan, laung
nilan sapu' laak daw ni
David.
42 Naa, mauma dema
ma'niaig laung nilan, asa
si David, iin na gupiai
suminulat dun, ditu sala
pisulat nu Megbebaya'
piningalan dun ngag Bebat,
ma'nini'?‡
‘Tinalu' nu Kaunutan
Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda di gupidu, dini
dapit lintuu,
43 sampay di gendaw pele-
baun ku ya'a daa-
gen mu su nga kuntra
mu.’ ”
44 Suminaak na puli' si Isus
dinilan, “Kaas ki Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
gilal ni David Kaunutan.
Mendadi kagina ma'antu, ki
gasalen, sapu' ba laak ni
David?”§

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Naa miktitulu' si Isus tu
nga sakupen di gedapan nu
melaun getaw.
46 Mendadi, kali' pektalu',
“Peglengilam amu, adun
ndi' amu megelinan nug
betad nu nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Megbe-
baya', ki nga meliag mek-
panawpanaw mekseluuk
melambak suub, sampay
mauya'an nilan pegbesaan

† **20:38 20:38** Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit. ‡ **20:42 20:42** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata. § **20:44 20:44** Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

ilan nu getaw tu nga
tebu'an. Muka' sa' ditu
ilan keglekebibu, pemili'en
nilan su pegingkudan nu
pegbesaan getaw. Mesama
dia simbaan, pemili'en
nilan su tampusan metaas
gingkudan.
47 Muka' padun, peglim-
bungan nilani ngag balulibun,
mengagaw ilan
tu pimetang nilan, asa
petaasen nilan su kenenabi
nilan, pekpaita'ita' laak
nilan. Naa ma'nia, midugan-
gan dema tu'ui kebegat
nu ginukuman ditu nga
mekpetu'un di Palinta kiin!”

21

Su Ginamut nug Balulibun
(Marcos 12:41-44)

1 Tubus nitu' nda'
maiben, kali' tingag si Isus,
minita'eni nga medatu'
getaw, migbegay ilan gamut
nilan tug Balay kia Pengeda-
pan tu Megbebaya'.
2 Duun pagidi minita'
ni Isus balulibun, pubri
gupia, migbetang dadema
gamuten, laak dua' laad
sinsilyu.
3 Kali' pektalu' si Isus,
“Taman talu'u diniu, ki
pubri kini balulibun, gem-
bagel pai ginamuten kiin,
sabaya' su ginamut nu nga
kelaun getaw dini.
4 Pu' sug duma getaw, gi-
namuten su laak kapin nu
gimunen. Dagid kig balu-
libun kini, pia pubri gupia,
gila'en da gusay begay sug
bata' misukaten.”

Pisuun Pedaan ni Isus su
Kegeba' tug Balay Pengeda-
pan tu Megbebaya'
(Mateo 24:1-2; Marcos
13:1-2)

5 Naa pegyegaan nu ngag
duma ni Isus kig Balay
kia Pengedapan tu Megbe-
baya', mesiba' laungi nga
pengimbaalanen batu, sam-
pay su nga pekayan dig
Balay pimegay nu nga getaw.
6 Dagid miktalu' si Isus,
“Naa, kig launanen kini
maita' pa niu nandaw, duuni
gendaw mateng, pia sal-
abuuk batu di kitentudanen,
nda'iduni mesama' dun,
megela' gupia penggeba'ay.”

Su Kelegenay muka'
Kekpeleget sungu Mbianay
nu Kilawan
(Mateo 24:3-14; Marcos
13:3-13)

7 Mendadi suminaak dini
Isus su nga sakupen, “Naa
sa' mesu'at, Sir, pesuun mu
dinami, nanu ma mpeng-
gulaula? Muka' alanduni
tu'usan dun sa' sungu na
menuudi tinalu' mu kiin?”
8 Sumimbag si Isus,
“Naa, peglengilam amu,
adun ndi' amu melim-
bungan nu getaw. Pu'
melaun metua', engkenen
nilani gelalu, laungen,
‘Naani Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan!’
Muka' telu'en nilan pagid,
‘Meglekaunutan na tu'u su
Megbebaya'!’ Naa kiin, ndi'
niu dema tu'u pegdunutay.
9 Muka' pagid sa' duuni
medengeg niui pegbunu'
muka' sasaw, ndi' amu
mendek dun. Pu' subay

mauna mpenggulaula itu,
laak kana' paini kelengkeb
nug benwa.”
10 Kali' gusay pektalu'
si Isus, “Su sala nasud,
lumumpak daan dig lain
nasud. Su sala peglegedi'an,
lumumpak dig lain pe-
glegedi'an.
11 Muka' duuni ngag
linug metikteg, dakus mian
pa pagidi meliget gutem
muka' nga pelabu' di tibuuk
benwa. Melaun dademai
mekendekendek pengg-
laula muka' mekesalebu'
tu'us dig langit.
12 Laak dagid dekag pa
mpenggulaulaig launanen
kini, daapen amu nu nga
getaw, peglegetan amu
dayun. Dengaten amu
tu nga simbaan nu getaw
Judea, dayun amu pirisuay.
Dengaten damu dema di
gedapan nu nga gadi' muka'
duma kaunutan, saba' nu
kesakup niu dinaan.
13 Mendadi su sembag niu
dun, iini mbaal sikaw niu
megukit di Gempia Peten-
day.
14 “Kaas buklus niui gi-
naa niu,” laung pa ni Isus,
“di ndi' niu pegdelendemen
pedaan ki sembag niu.
15 Sa' pensaakan namu,
naan nai megbegay diniu
tinawan niu sumbag dun.
Kaas nda'idun tanani kuntra
niu mekepemilas tu telu'en
niu, ndi' damu dema nilan
mpebalus.
16 Laak dagid pia pa su
nga mekegulang niu, su nga
pated niu, su ngag beta'an
niu muka' su nga sambat
niu, pegwakil amu nilan tu
nga kuntra niu. Muka' mek-
simawi' ilan di ngag duma
diniu ki petain.
17 Bentaan amu nu kelaun
getaw saba' nu kesakup niu
dinaan.
18 Laak dagid pia ma'antu,
pia sebalu dig buuk niu,
nda'iduni meka'idan.*
19 Mendadi sa' mektigel
amu, mpeduma amu tu ke-
tubu' nda'i tamanen.”

*Pelengan Gapuy su Syu-
dad Jerusalem*
*(Mateo 24:15-21; Marcos
13:14-19)*
20 Laung pagid ni Isus,
“Naa ki Jerusalem kini,
maita' pa niu pegbeletan
sundalu. Sa' maita' na niu,
mesuunan niu pu' sungu na
pelengay gapuyig lunsud.
21 Mendadi sa' mpema'niin
na, su nga getaw dini Judea,
subay meglaguy tu ngag
binentudan. Adin su getaw
metaang dig dialem lunsud
kini, subay gua'. Adin su
getaw metaang dia mektabu'
benwa, ndi' pia medinig
lunsud.
22 Pu' kiin na tu'u ki
Gendaw nu Ginukuman nu
Megbebaya', ki gendaw nu
kenuud tu'u nu kelaun sinu-
lat ditu Talu' nu Megbebaya'.
23 Naa sug libun, sa'
metaang dig bedesanen
ki gendaw kiin, muka'
mesama su pegdudu'an pa,
aa, mekelelaatlelaat ilan

* **21:18 21:18** Piulugan dun ni Isus, ndi' mesu'at mawi' dinilan su ketubu' nda'i tamanen.

gupia! Pu' mbianan meliget
kelegenayig dibabaw lum-
bang kini. Kig bansa kini,
melebu'an nu ginukuman
nu Megbebaya'.
24 Duuni pembunu'en,
duun dademai pendaapen,
dayun uitay mesigwag tu
kelaun benwa. Ki Jerusalem
kini, peglaatan nu nga kana'
getaw Judea, sampay da dun
metektak su pegbaya' nug
lain bansa dig lunsud kini.”

*Ki Kelusad Puli' nug Bata'
nu Kilawan*
*(Mateo 24:29-31; Marcos
13:24-27)*

25 Kali' padun pektalu' si
Isus, “Muka' duun pai nga
mekesalebu' tu'us ditu mata
gendaw, ditug bulan, muka'
ditu ngag bitun. Mele-
genan dun pati' su ngag
bansa dig dibabaw lumbang,
saba' nu kesebu'ay nilan tug
deguk nug dagat sampay
tu medekdes kegbelulun nu
nga nabek.
26 Memegdaan su nga ki-
lawan saba' nu gendek nilan
dakus su kededua'ay nu
ginaa nilan ditu nga sungu
mpenggulaula di tibuuk
lumbang. Pu' su kelaun
mibetang ditu gawanawan,
mekegyugegyug.
27 Naa mendadi sa'
menuud naig launanen,
naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, medayag nau tu'u,
metua'u di gabun, medayag
na su ginuungu muka'
maita' di tiagu su kelengas
nu metaas pegbaya'u.
28 Kaas sa' maita' na niu
kini mekpuun na menuud,
naa pegindeg amu, ndi' amu
dega pegdunggu', dedialay
niu ki kenlekat diniu, pu'
mesebang na tu'u.”

*Ki Tampusan Gebii bu'
Gendaw, Metu'usan su Kese-
bangen*
*(Mateo 24:32-35; Marcos
13:28-31)*

29 Naa miksambingay si
Isus tu nga sakupen, laun-
gen, “Naa pegdelendem niu
ki gayu igera, dakus sug
duma gayu.
30 Sa' maita' niu su gayu
megbegu daun, mesuunan
niu pu' sungu na memedesig
benwa.
31 Naa ma'antu dadema,
sa' maita' niui nga gempeng-
gulaula kini, mesuunan da
niu dema pu' sungu na tu'u
meglekaunutan su Megbe-
baya'.”
32 Diksu' ni Isus su talu'en,
“Taman talu'u diniu, ndi'
tagad mematay su nga getaw
tetubu' nemun, megela' na
menuudig launanen kini.
33 Pu' su gekleb langit bu'
lupa', megela' da mbeleng.
Laak dagid ki pektelu'en ku
kini, nda'i kebelengen.”

*Subay Mektalenten su nga
Sakup nu Megbebaya'*

34 Kali' gusay pektalu' si
Isus, “Mendadi, pektalenten
amu, adun ndi' megela'ig
delendeman niu di keglekebibu niu milebianan, muka'
di kegbebulek niu, sampay
su kelibuleng niu di ke-
tubu'ay niu. Pu' mbuus
metekawan amu di Gendaw

kiin, gitunganen su metaban giman.
35 Pu' ki Gendaw kiin, metekaw gupiai kesebangen di tiba'an getaw dig dibabaw lumbang.
36 Kaas pegenduk amu lelayun, dunut penenabi amu, adun metigel niu ki kelaun mpenggulaula kitu, muka' ndi' damu dema mpiid madap dinaan kini, kig Bata' nu Kilawan, di kelusadu puli'.”
37 Ma'antu, gendawgendaw pekpetu'un si Isus dia Pengedapan tu Megbebaya'. Laak sa' lelabung, megawa' na puli' dia Jerusalem, mangay pa mengintulugan ditug Bentud nu nga Gayu Olibo.
38 Su melaun getaw, gendawgendaw melapus mekpungun ditu Pengedapan, pu' adun mekineeg dini Isus.

22

Su Sabut nu Getaw Binesaan si Isus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Ma'antu, sungu na mekpuun sug lumpuk nu nga getaw Judea, sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, sala ngalanen sug Lumpuk tug Liniusan.
2 Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', minengaw ilan su'atan nilan di kepatay nilan dini Isus, pu' mendek ilan, mbuus mesasaw su nga getaw.

Miksabut si Judas Tumipu dini Isus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Mendadi kini si Judas Iscariote, sala tawan di nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, pingepu'an ni Satanas.
4 Bena' pingepu'an si Judas, linaawanen ki nga kaunutan nug belian kia muka' ki nga kaunutan nu pegingat tu Pengedapan tu Megbebaya', adun pegyegaan nilan ki melengas bianan ni Judas, tipuunen dinilan si Isus.
5 Mendadi, bena' mikita' ilan, aa naa, didialan nu nga kaunutan si Judas. Pisadan nilan dayun si Judas, tindanan nilan iin selapi'.
6 Sinangu' dema ni Judas su sabut nilan. Kaas genat itu, si Judas kini, piksu'atsu'aten dayuni sikawen tumipu dini Isus, laak ndi' mekpailagilag tu melaun getaw.

Pigulingel sug Lebungan ni nga Isus Gindan tug Liniusan
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Mendadi, minateng su gendaw nug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, metaang dun sug betad nu nga getaw Judea mektiti' nati karniru, guliden nilan tu Megbebaya' gindan nilan tug Liniusan.
8 Mendadi sinugu' ni Isus si Pedro bu' si Juan, laungen

dinilan, “Panaw amu, pegulingel niu kig Lebungan ta tug Liniusan.”
9 Kali' ilan saak, “Adin mu ami paulingelay?”
10 Kali' sembag si Isus, “Naa ma'nini'. Sa' mateng amu ditu syudad, duun dayunig laki mesungkak niu, pekpisan bandi bitangan tubig. Iini tendugay niu, dunutay niu tug balay seledanen.
11 Naa sa' metulan amu, talu' niu dayun ditu gapu' balay, ‘Naa pimuun nu Mekpetu'un, laungen, Adin dapit su sugud pengaanan nami tug Lebungan tug Liniusan, yami nu nga sakupu?’
12 Naa sa' ma'nia,” laung ni Isus, “paita'en dayun diniu ki gembagel sugud dia dapit ditaas, misangkap na. Dia na niu pegulingelayig Lebungan ta.”
13 Mipanaw dayun si Pedro bu' si Juan, muka' midetengan nilan tu'u, maa' dadema nu tinalu' ni Isus. Pigulingel nilan dayun dia sug Lebungan nilan tug Liniusan.

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay ni Isus

(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Naa bena' mitektak na sug Lebungan tug Liniusan, migingkud maan si Isus, ilan nu nga peneliganen.
15 Mendadi kali' pektalu' si Isus dia nga peneliganen, “Aa naa, kini na su pedetengen ku gupia, meksalu ita maan dig Lebungan tug Liniusan kini, dekag pau mekebian dig lesayan ku!
16 Pu' talu'u tu'u diniu, ndi' nau puli' maan dun, sampay da dun di gendaw mekpalas na ki tantu Lumpuk tug Liniusan, sa' meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'.”
17 Naa sa' ma'antu, minalap si Isus sala tasa penginumen. Bena' mikpaladpalad tu Megbebaya', kali' pektalu' dia nga sakupen, “Tabuk niu ini, pekilasilas niu inumay.
18 Mendadi talu'u tu'u diniu, genat nandaw, ndi' nau puli' minum di penginumen kini, sampay da dun mateng su gendaw meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'.”
19 Minalap pelum si Isus pan. Bena' mikpaladpalad na puli' tu Megbebaya', pimetanen dayun su pan, dayunen pentulunay dia nga peneliganen. Kali' pektalu', “Naa, kini sug lawasu, ki begayu gumanti' diniu. Kini, aan niu lelayun, pu' adun medelendem niau.”
20 Naa ma'nia dadema, bena' mitubus ilan maan, minalap pelum si Isus sala tasa penginumen, dunut tinalu'en, “Ki penginumen kini, iin sug dugu'u, ki mekigis na, adun gugas tu sala' niu. Kig dugu'uig bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw.
21 “Dagid bentayay pa daan niu!” laung pa ni

Isus. “Ki getaw mektipu
dinaan, suminalu gupia
dinaan maan kini!
22 Pu' naan kini, kig Bata'
nu Kilawan, mbinasau tu'u,
maa' dadema nu pigdelen-
dem pedaan nu Megbebaya'.
Laak dagid pia ma'antu,
ki getaw mektipu dinaan,
mekelelaatlelaat gupia!”
23 Naa sa' ma'antu, kali'
medengeg nu peneligan ni
Isusi tinalu'en kia, miksi-
naakay ilan dayun, sa' adin
saan getaw dinilani mekeng-
gulaula di ma'nia kia.

*Ndi' Mpia Mekagaw Tin-
deg su Sakup nu Megbebaya'*

24 Naa su nga peneligan
ni Isus, miksual ilan, sa' ta'
taway dun dinilani tampu-
san metaasi tindegen.
25 Dagid kali' pektalu' si
Isus dinilan, “Naa su nga
kana' getaw Judea, mete-
gasi kegbaya' dinilan nu nga
gadi' nilan. Muka' su nga
kaunutan nilan, engkenen
nilan su gelal Pegengagen,
laung, nu nga sakup nilan.
26 Dagid yamu, ndi'
amu mpia mengma'antu.
Sinangkali' adini tampusan
metaasi tindegen diniu,
subay iin nai mbaal maa'
nu tampusan ngudan. Ki
kaunutan diniu padun,
subay mbaal maa' nu
sesugu'en.
27 Pu' ma'nini'. Adin ba
su metaas, su pegingkud
maan, sa' su megilak diniin?
Kana' ba su pegingkud
maan? Laak dagid pia naan,
keni nau, ma'niin sesugu'en
niau.”
28 Laung pa ni Isus tu
nga peneliganen, “Naa ya-
mui miksaliunung dinaan,
pia di nga kengindan di-
naan.
29 Naa kagina mitendu'u
nu Gama'u meglekaunutan,
naa yamu, tendu'en ku amu
pa pagid, meglekaunutan
damu dema.
30 Ma'antu, duuni gen-
daw meksalu ita maan bu'
minum ditu Keglekaunutan
ku, muka' padun mingkud
damu dema mengukum tu
nga sepulu' bu' dua' bansa
nu getaw Israel.”

*Pisuun Pedaan ni Isus su
Kemalaw ni Pedro diniin
(Mateo 26:31-35; Marcos
14:27-31; Juan 13:36-38)*

31 Kali' pektalu' si Isus
dini Simon Pedro, “Simon,
pekineega! Si Satanas,
migubug tu Megbebaya'
mekpalid diniu, maa' nu
kepalid di trigo, adun
mpaini melaaten di gempia.
32 Dagid pinenebian ku
ya'a, Pedro, adun ndi' mbe-
leng ki kekpetuud mu. Men-
dadi sa' meksikesuun ka na
puli', pepagen mu dayun su
kekpetuud nu nga mimated
dini'a kini.”
33 Kali' sembag si Pe-
dro, “Aba, Sir, penensili
mpirisua, sampay petain ka,
minuya' nau meksaliunung
dini'a!”
34 Kali' pektalu' si Isus,
“Pedro, talu'u dini'a, dekag
pasi' peguni su manuk gebii
kini, metelu deksu'a na
memalaw pu' kana' mau
mailala.”

Su nga Suminakup, subay Mekpesangkap na di Kekpeleget dinilan

35 Kali' pagid pektalu' si Isus, “Naa su sinugu'u amu mpanaw kitu, ki nda'i giwit niu pitaka, gambag, dakus nda'i sepatus niu kitu, duun bai kulang niu?”

“Nda'idun,” laung nilan.

36 “Dagid genat nandaw,” laung padun ni Isus, “adin diniuig duuni pitakanen, subay uitenen, sampay gambag. Muka' adini nda'idunig badungen, subay peksaluyen su suuben, adun mekesaluy badung.

37 Pu' talu'u diniu, subay menuud dinaan ki misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laung, ‘Iin, mipemilang melaat getaw.’ ” Diksu' ni Isus su tinalu'en, “Adin su misulat pedaan mekatag dinaan, megela' na tu'u menuud.”

38 Kali' sembag su nga sakupen, “Naa, Sir, kiniig dua' buuk badung!”

Simbag ni Isus, “Sukal naini.”

Milegenan si Isus saanan Menenabi tug Bentud nu nga Gayu Olibo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Gumiwa' dia si Isus, tumiwad dayun tug Bentud nu nga Gayu Olibo, maa' dadema nug betaden, migdunut dadema diniin su nga sakupen.

40 Bena' minateng ilan diag bentud, kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, “Penenabi amu, adun ndi' amu mpenulay.”

41 Naa sumiway deli' si Isus dia nga sakupen, minundas dia gunaan, ma'niin layu' nu mesampet piglak, dayun minginlulud menenabi.

42 Kali' pektalu', “Uu Ama', sa' sia mesu'at dini'a, ki tasa mipenu' nug lesayan ku sunguu na inumay, naa peliaw mu sia dinaan, adun ndi'u na mainum. Laak dagid, Ama', sug dani'a mauya'an, iini penuuden, kana' nug danaan.”

43 Tubus itu, duuni mitua' dini Isus sesugu'en nu Megbebaya' genat tu gekbus langit, dinuganganen su sekegen.

44 Minamal gusay si Isus menenabi, saba' mibegatan pati'i ginaanen. Inulasan pati', ma'niin dugu'i gulasen mitegdu' diag lupa'.

45 Naa sa' ma'nia, bena' migbuat si Isus genat menenabi, pinuli'anen su nga sakupen kia. Midetenganen, tinulug ilan, melubay ilan saba' nu kelegenay nilan.

46 Sinabinen ilan dayun, laungen, “Baa, mauma dema tinulug amu? Pegbuat amu, penenabi amu daan, adun ndi' amu mpenulay.”

Su Kedaap dini Isus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Naa nda' pa medeksu' mektalu' si Isus, miksebangi melaun getaw. Iini pekpenulu' dinilan si Judas,

ki sala tawan kiin di sepulu'
bu' dua' peneligan ni Isus.
Mendadi, bena' minateng
ilan dia, kini si Judas,
tuminuun dayun madap dini
Isus, dunut ilekanen.
48 Laung ni Isus, “Naa, Ju-
das, galek masi'i tipu mu dig
Bata' nu Kilawan?”
49 Naa su ngag duma ni
Isus, bena' misima' nilan su
sungu mpenggulaula, sinaak
nilan, “Naa, Sir, bekuten na
namiig badung nami?”
50 Dayun sala tawan dini-
lan, tinigbaseni gulipen nu
Tampusan Metaas Belian nu
getaw Judea. Miseksipi sed-
ibaluy telinganen, dapit lin-
tunen.
51 Dagid laung ni Isus,
“Baa, sukal na!” Dayunen
depenayi telinganen, pi-
uli'aneni gulipen kia.
52 Naa ki nga getaw kini
minangay dumaap dini Isus,
ilani nga kaunutan nug be-
lian, muka' duun dademai
nga kaunutan nu pegingat tu
Pengedapan tu Megbebaya',
dakus ngag duma kaunutan
nu getaw Judea. Miktalu'
dayun si Isus dinilan, “Naa,
tulisan bau, kambat amu
meguit badung muka' bentul
sa' daapen niau?
53 Asa gendawgendaw,
naanig duma niu dia
Pengedapan, laak nda' niau
daapay. Dagid minateng
daan tu'ui pegbaya' niu, ki
pegbaya' nu medelem.”

*Mimalaw dini Isus si Pe-
dro*

*(Mateo 26:57-58, 69-75;
Marcos 14:53-54, 66-72; Juan
18:12-18, 25-27)*

54 Dinaap dayun si Isus.
Bena' midaap, inagak dayun
ditug balay nu Tampusan
Metaas Belian nu getaw
Judea. Naa kini si Pe-
dro, miglendug dadema di
melayu'layu'.
55 Bena' minateng ilan
diag lenu'an nug balay,
duuni gapuy inuklak dia.
Luminamug dayun si Pedro
di nga getaw pemegingkud
menalang dia gapuy.
56 Mendadi, duuni sala
tawan delaga dia, sesugu'en
diag balay kia. Bena' minita'
nug delaga si Pedro peg-
ingkud dia, midelagan nu
gapuy, ilelaanen gupia, kali'
pektalu', “Uy, ki getaw kini,
duma pagid ni Isus!”
57 Dagid mimalaw si Pe-
dro. “Baa, Enaung,” laun-
gen, “ndi'u mailala ki getaw
kiin!”
58 Tubus nitu' nda'
maiben, duunig duma getaw
mikaita' dini Pedro. Kali'
pektalu', “Aa, ya'a, dumaa
ma nilan dema!”
“Baa, kana' lai!” laung ni
Pedro.
59 Naa bena' duun saani
sauras, duun pelumi sala
tawan miglegintuud mek-
talu', “Naa, ki getaw kini,
minget tendug lai tu'u ni
Isus, pu' getaw Galilea ma
dema!”
60 Dagid sumimbag si Pe-
dro, “Apelii lai, ki telu'en mu
kiin, ndi'u lai mesabut!”
Mendadi, nda' pa
medeksu' mektalu' si Pedro,
iin na demai keguni manuk.

61 Dekag su Kaunutan, lu-
miningay dini Pedro, dayun
pingenlenganen. Milabu'
dayun dig delendeman ni
Pedro su tinalu' kiin nu
Kaunutan, laungen, “Dekag
pasi' peguni su manuk gebii
kini, metelu deksu'a na
memalaw pu' kana' mau
mailala.”
62 Gumiwa' dayun dia si
Pedro, lilugutan dayun men-
gaduy.

Piksudi'an muka' Pisaitan si Isus
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Naa su nga pegingat dini
Isus kia, pingimusaungan ni-
lan iin muka' dinaneg nilan.
64 Tinimpeng nilan pagidi
mata ni Isus, kali' ilan pek-
talu' diniin, “Naa, sa' sia
metuud pu' suunan ka, atuk
mu sa' ta' taway dun dinamii
mikpesait dini'a!”
65 Dayun melaun pa
paduni kegimusaung nilan
dini Isus.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Mendadi bena' puti' de-
lagay na, mikpungun ki nga
kaunutan nu getaw Judea,
kampu' nu nga kaunutan
nug belian nilan muka' su
nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya'.
Bena' mipungun ilan, inagak
dayun si Isus ditu gedapan
nu Pikumpungan nu Metaas
Gukum nu getaw Judea.
67 Mendadi bena' mideksa'
dia Pikumpungan nu nga
Gukum si Isus, migbaal-
baal sumaak diniin su
nga gukum, laung nilan,
“Mendadi, pemantek mu
na dinami, ya'a ba tu'u
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?”

Kali' sembag si Isus, “Sa'
talu'u diniu, ndi' amu metu-
udan dun.
68 Sa' sumaaku diniu, ndi'
niau sembagen.
69 Laak dagid genat nan-
daw, naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, pegingkudu tu'u
ditu dapit lintu nu Megbe-
baya', su Tampusan Ginuun-
gan.”
70 Migdengan dayun su
nga gukum membaalbaal
saak dini Isus, laung nilan,
“Naa kumalenged ma'antu,
ta' itu, ya'a ba tu'u kig Bata'
nu Megbebaya'?”

Sumimbag si Isus, “Naa,
ma'nia da, yamui miktalu'
dun.”
71 “Paa,” laung dayun nu
nga gukum, “ndi' ta na
kambat duganganig dangat
diniin! Pu' midengeg ta na
kini dig baba'en gupia!”

23

Dinangat si Isus tu Gedapan ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Naa mendadi ki
Pikumpungan kia nu Metaas
Gukum nu getaw Judea,
migdengan ilan megbuat,
dayun nilan egakay si Isus
ditu gubirnadur, si Pilato.

Bena' ditu ilan gedapan ni
Pilato,
2 binuka' nilan dayun sug
dangat nilan dini Isus, kali'
ilan pektalu', “Ki getaw kini,
mitaangan nami pesuainen
sug delendeman nug bansa
nami di gubirnu. Pektit-
ulu'anen su nga getaw, ndi'
nailan megbegay buis daw
ditu tampusan gadi' si Ce-
sar, muka' engkenenen pa
pagid pu' iin su Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
sa'itada gadi' daw iin.”
3 Mendadi, suminaak si Pi-
lato dini Isus, “Naa, metuud
ba, ya'a su gadi' nu getaw
Judea?”
Kali' sembag si Isus, “Ya'a
mai miktalu' dun.”
4 Kali' pektalu' si Pilato
tu nga kaunutan nug be-
lian dakus tu melaun getaw,
“Ki getaw kini, nda'iduni
misima'u kepemilasen tug
bala'ud.”
5 Minamal laak dumangat
dini Isus su nga getaw
Judea, laung nilan, “Dagid
peksemukenen su ginaa nu
nga getaw, saba' lineepen
sug liwagan benwa Judea
mekpetu'un. Mikpuun
ditu Galilea, laak nemun,
midepet na gupia dini
Jerusalem.”
6 Bena' midengeg ni Pi-
lato su tinalu' kia nu nga
getaw Judea, sinaaken dini-
lan, “Naa si Isus kini, masi'
getaw Galilea?”
7 Bena' misuunanen pu' si
Isus, sakup tu'u nug benwa
pegbia'an ni Herodes, pi-
bundasen dayun si Isus
pegdeksa' ditu niin. Pu' si
Herodes, mitaang dadema
dia Jerusalem di gendaw kia.

Sinaakan ni Herodes si Isus

8 Naa bena' mipebundas si
Isus ditu ni Herodes, liliag
gupia si Herodes, pu' kitu
nai kaibenen, mauya'anen
maita'en si Isus, saba' nug
dengeganen. Mauya'anen
dadema maita'en siai meke-
salebu' penggulaulaanen.
9 Naa sa' ma'antu, melaun
sinaak ni Herodes dini Isus,
laak dagid iin, nda' sembag.
10 Naa ki nga kaunutan
nug belian muka' ki nga
mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya' kia,
mimegindeg ilan dia, pine-
malan nilan pati' pengelegay
si Isus.
11 Dayun si Herodes
kampu' nu nga sundalunen,
migininisan dayuni keksudi'
nilan dini Isus. Sala keksudi'
nilan diniin, piselukan nilan
tautau suub gadi'. Dayun
piwit nilan puli' iin ditu ni
Pilato.
12 Mendadi, kiin nai ke-
seksud ni Herodes muka' ni
Pilato, asa miniben ilan dua'
nda' pektubus.

Inukuman na tu'u Petain si Isus

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39–19:16)

13 Mendadi si Pilato,
pinsabinen ki nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea
dakus su ngag duma mese-
lagetaw nilan, sampay su
nga melaun getaw.
14 Bena' mipungun ilan
dia gedapanen, kali' pektalu'

dinilan si Pilato, “Naa mendadi ki getaw kini, dinangat niu dini naan, laung niu pesuainen sug delendeman nu nga getaw di gubirnu. Laak sinaakan ku di gedapan niu, dagid mekatag di kelaun dangat niu diniin, nda'idun mai misima'u sala'en dun.
15 Muka' padun,” maa' laung pa ni Pilato, “ma'antu dademaig delendeman ni Herodes, kumalenged pigwakilen puli' dinita. Naa, nda'idun daani sala' nu getaw kini laga' na ginaanen.
16 Kaas danaan, pebadasu laak, dayun beluyay.”

17 [Laak iini tinalu' dun ni Pilatoi ma'nia, pu' tauntaun, metaang dig Lumpuk tug Liniusan, duunig betad ni Pilato, subay beluyenen tu nga getaw Judeai sala tawan dinilan pinikutan.]

18 Dagid su kelaunan getaw, bena' midengeg nilan pu' beluyen sia si Isus, migdengan ilan memeksay. “Petain iin!” laung nilan. “Beluyen dinami si Barabas!”
19 (Naa si Barabas kiin, iini sala tawan pinikutan mekatag di sasaw di syudad kia, muka' migbunu' samatawen.)

20 Naa sa' ma'antu, mikpulingkas pa puli' madap di melaun getaw si Pilato. Pu' mauya'anen sia, iini beluyenen dinilan si Isus.
21 Laak mimeksay su nga getaw, laung nilan, “Lensangen di kurus! Lensangen ba di kurus!”
22 Ketelu deksu' na ni Pilato saak dinilan, “Mauma, alandun bai sala'en? Nda'idun daani misima'u sala'en laga' na ginaanen! Paladpalad pebadasu laak, dayun beluyay.”

23 Laak migdegadega memeksay su nga getaw, lensangen daw di kurus si Isus. Tiga'wan, duminaagig beksay nilan.
24 Sinangu' ni Pilato ki pinengi kia nu melaun getaw, inukumanen si Isus.
25 Su sala tawan kia pinengi nilan beluyen, ki pinirisu kia saba' mingatu tu gubirnu muka' migbunu', biluy tu'u ni Pilato. Kini si Isus, pigwakil ni Pilato tu petayanen, sinangu'en sug delendeman nu melaun getaw.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Naa sa' ma'antu, inagak si Isus ditu tanda' petayan diniin. Naa su nga migagak diniin, duuni mipegita' nilan getaw sungu na mesebang dia Jerusalem, ngalanen si Simon, getaw Cirene. Iini linabet nu nga pegagak dini Isus, pipisan nilan dayun diniin ki kurus ni Isus, pilendug nilan diag binaya' ni Isus.
27 Naa melaun gupia getaw migdedunut dini Isus, kampu' nu ngag libun pekpengaduy, milegenan

ilan pati' ditu mbianan ni
Isus.
28 Laak liningay ni Isus
su ngag libun, kali' pek-
talu' dinilan, “Naa yamu
ngag libun, getaw Jerusalem,
ndi' niau pengeduyay! Iin
sungkini pengeduyay niu,
kig lawas niu gupia, muka'
su ngag bata' niu.
29 Pu' duun tu'ui gendaw
mateng, telu'en nu getaw,
‘Tumu' pa su nga ndi' mapet
bata'en! Tumu' pa su nda'
mainsan mekepedudu' gem-
bata'!’ ”
30 Laung pa ni Isus, “Met-
alu' pagid nu nga getaw
tu ngag binentudan, ‘Yamu
bentud amu, tumu' tubakay
niu ami!’ Dakus tu nga
maika' bentud, ‘Yamu ngag
bata' bentud, tebunay niu
ami!’ ”
31 Diksu' ni Isus su
tinalu'en, “Pu' sa' ma'nini'i
kekpeleget dinaan kini,
gitunganen mailaw tagun
mau, naa yamu kiin, alan-
dun saani mpenggulaula
niu, gitunganen migangu
tagun amu?”

32 Naa duun dademaig
dua' tawan mimilas tug
bala'ud nu gubirnu, piduma
dini Isus egakay ditu
pepatay dinilan.
33 Naa sa' ma'antu, gu-
minawas ilan dia syudad,
midepet ilan dia dapit
piningalan dun “Tulan
Gulu.”

Dayun nilan lensangay
tu kurus si Isus. Piduma
dadema lensangay kig dua'
tawan kia mimilas tug
bala'ud, miktimpang di
kurus ni Isus su kurus nilan.
34 Kali' pektalu' si Isus,
“Uu Ama'u, pedasun mu
ilan! Pu' nda' nilan mesabut
su kelebu'an nu pinggulaula
nilan kini.”

Naa bena' milansang na tu
kurus si Isus, piktali dayun
nu sundalu su nga penepete-
nen, bian nilan mekilas dun.
35 Minelindeg dia su nga
getaw, pegbantay ilan tu
mipenggulaula. Su pelum
kaunutan nu getaw Judea,
pingimusaungan nilan si
Isus, laung nilan, “Paa,
megaganen daw megaweni
ngag lain getaw, naa me-
lengas guunenenig lawasen,
sa' sia metuud, kini tu'u su
pimili' nu Megbebaya', ki
Tindu'en Meglekaunutan!”
36 Su nga sundalu, pik-
sudi'an ilan pa pagid si
Isus. Mikpesempel ilan
diniin, dayun ilan peksangal
penginumen dig baba'en,
37 kali' ilan pektalu', “Naa
sa' pinenggi' ya'a su gadi'
nu getaw Judea, naa gawen
muig lawas mu!”
38 Naa duuni tu'us pi-
dekep dia tanda' nug dim-
pulu ni Isus, iini sinulat dun,
“Kini su Gadi' nu nga getaw
Judea.”
39 Naa sug dua' tawan
duma ni Isus linansang
di nga kurus, su mimilas
tug bala'ud, mingimusaung
dini Isus su sala tawan,
laungen, “Haa, kana' ba
ya'ai Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan? Sa' ma'nia,
mauma dema ndi'a ma

meksigawen, guunen mu
dadema ami?”
40 Laak su sala tawan
pelum, pimaagenig duma-
nen kia, laungen diniin,
“Ndi'a masi' mendek tu Meg-
bebaya', asa inukuman ka
na dema?
41 Laak ita kini, bantan-
gen laaki ma'ninii ginuku-
man dinita, pu' sugda tu
melaat gulaula ta. Kig duma
ta kini, nda' mai melaat gu-
laulanen.”
42 Kali' pagid pektalu'
dini Isus, “Uu Isus, sa'
meglekaunutan ka na tu'u,
ndi' mau da selingaway!”
43 Kali' sembag si Isus,
“Naa, talu'u tu'u dini'a, nan-
daw kini, meksalabuuk ita
ditu Paraiso,” sa'itada tu
gekbus langit.

Su Kepatay na ni Isus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Naa su kelansang dini
Isus tu kurus, mabu' mik-
tui gendaw, tekaw dumilemi
tibuuk benwa, nda' tiagi
gendaw sampay miginenga'
menaugi gendaw.
45 Su kurtina bilet ditug
dialem nu Pengedapan tu
Megbebaya', mitekaw megi-
nenga' megedit.
46 Mendadi minekeg
dayun megbeksay si Isus,
laungen, “Naa, uu Ama'u,
pegwakilu dini'ai gimuudu!”
Dayun megetusi ginaanen.
47 Naa su kaunutan sun-
dalu dia, bena' minita'en
su mipenggulaula, inalen
dayun su Megbebaya', laun-
gen, “Aa naa, masi' metuud
tu'u, ki getaw kini, nda'iduni
sala'en!”
48 Su pelum melaun gupia
getaw mipungun dia adun
megbantay, bena' minita'
nilan su kelaun mipeng-
gulaula, mimeguli' ilan,
pengekduken nilani gegdeb
nilan saba' nu gembegat
kelegenay nilan.
49 Naa sug launan sambat
ni Isus kampu' nu ngag li-
bun tumindug diniin genat
tu Galilea, pemegindeg ilan
dia mesempelsempel, adun
maita' nilan su mipenggu-
laula.

Libeng si Isus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Naa duuni getaw
genat tug lunsud Arimatea,
sakup dadema Judea kia,
ngalanen si Jose. Mekesuun
getaw si Jose, melegdengig
betaden, dakus mekpe-
dateng tu Keglekaunutan nu
Megbebaya'. Iini sala tawan
dadema ditu Pikumpungan
nu Metaas Gukum nu getaw
Judea, laak nda' sangu' ditu
sabut kiin nu Pikumpungan
mekatag dini Isus, sampay
su pinggulaula nilan diniin.
52 Mendadi kini si Jose,
minangay madap dini Pilato,
inubugen diniin, elapenen
sug bangkay ni Isus.
53 Sa' ma'antu, inangay
dayun ni Jose egwatay dia
kurus sug bangkay ni Isus.
Bena' miagwaten, pinutusen
di penepeten gemputi', di-
tunen dayun libeng sangyab
liwakan di telektap, ki nda'
mainsan melebengay getaw.

54 Naa su gendaw kia, Birnis, su pengandam di Gendaw Pelali nu getaw Judea, pu' sala gendaw paitu.

55 Naa su ngag libun kiin tumindug dini Isus genat tu Galilea, lindug nilan si Jose, kaas minita' nilan su sangyab, dakus minita' nilan dadema su kebetang nug bangkay ni Isus dia.

56 Bena' minuli' ilan, pigulingel nilani nga memut tagek dakus su gininisan pagemut penguklaus nilan sia ditug bangkay ni Isus.

Bena' su Gendaw Pelali nilan, milali pa su ngag libun, maa' nu pinalinta nu Megbebaya'.

24

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Mendadi bena' dali' endaw di gendaw Duminggu, ki ngag libun kia, mipanaw ilan, mipuli' ilan ditu sangyab libengan dini Isus, iwit nilan su nga pagemut miandam nilan adun penguklaus sia ditug bangkay ni Isus.

2 Laak dagid bena' mesempel nailan dia sangyab, iini midetengan nilan, su gembagel batu tinakep tu sangyab, masi' linulid na.

3 Dayun ilan sumuut dia sangyab, dagid nda' nilan mbaangay dia sug bangkay nu Kaunutan si Isus.

4 Mendadi, bena' pekelibuleng pa su ngag libun sa' ta' alandun saani mipenggulaula, tekaw dayun duunig dua' tawan suminaing dinilan pegindeg, meketinggasi penepetenen.

5 Ki ngag libun kini, mikegdunggu' ilan, saba' mipati' ilan mendek. Dagid kali' pektalu' dinilan kig dua' tawan kia, “Ki getaw tetubu', mauma dema penengaun niu sia dinig lebengan di nga minatay? Kiin, nda' na dini. Pitubu' na puli'.

6 Iini pegdelendem niu su tinalu'en diniu kiin saanan niu ditu pa Galilea,

7 maa' laungen, ‘Naan kini kig Bata' nu Kilawan, subay pegwakilu di pegbaya' nu mikesala' getaw, muka' lensangenu di kurus. Dayun di ketelu endawen, metubu'u puli'.’ ”

8 Iin pa midelendem tu'u nu ngag libun su tinalu' kia ni Isus.

9 Mendadi sa' ma'antu, mipuli' ilan dayun genat tu sangyab, pingukitan nilan su nga sepulu' bu' sala tawan peneligan ni Isus dakus su kelaun duma nilan ditug launan mipenggulaula.

10 Naa su migukit dun tu nga peneligan ni Isus, ilan si Maria Magdalena muka' si Juana, dakus si Maria gina' ni Santiago, sampay nga samalibun nilan.

11 Laak bena' midengeg nu nga peneligan ni Isus, dig delendeman nilan, sagya laak gukiten, kaas nda' ilan pekpetuud dun.

12 Laak dagid si Pedro, suminambut megbuat, gumibek dayun ditu sangyab. Bena' midepet dia, migdunggu' mekselip diag dialem. Iin laaki minita'en su nga penepeten, su kamun pinutus ditug bangkay ni Isus. Minuli' dayun si Pedro, milibuleng gupia, sa' ta' alandun saani mipenggulaula.

Mikpaita' si Isus dig Dua' Tawan Sakupen
(Marcos 16:12-13)

13 Naa mendadi su gendaw kia, duunig dua' tawan sakup ni Isus pekpanaw dadema, pegangay ilan tu maika' lunsud piningalan dun Emmaus, genat ilan tu Jerusalem, mabu' duuni sepulu' bu' telu kilumitruig layu'en.

14 Naa saanan nilan dig dalan, pegyegaan nilan su kelaun mipenggulaula kia.

15 Naa segay nilan megyagayaga muka' meksinaakay, mitekaw metua' dia nilan, si Isus na gupia. Tumindug dayun dinilan.

16 Laak dagid pia minita' nilan iin, nda' nilan mailala.

17 Sinaak ni Isus dinilan, “Ta' alanduni pegyegaan niu kiin, sinegay niu mpanaw?”

Tuminlen ilan dayun, midemeng ilan gupia.

18 Dayun su sala tawan, ngalanen si Cleopas, kali' sembag, “Ta' itu, kig launan getaw dia Jerusalem nemun, sala mu da masi'i nda' mu mesuunay ki mipenggulaula dia kia nemun?”

19 “Ta' mai mipenggulaula?” sinaak ni Isus.

Kali' ilan sembag, “Su nga mipenggulaula ni Isus, getaw Nazaret. Pu' pimuunan iin nu Megbebaya', ginuungan tantu su kengukiten dakus su nga penggulaulaanen di pegita'en nu nga getaw sampay di pegita'en nu Megbebaya'.

20 Laak dagid tinipu nu nga kaunutan nug belian ta dakus nga meselagetaw, adun ukuman laga' na ginaanen. Pilansang nilan dayun di kurus.

21 Asa yami, pedetengen nami sia, iin na tu'u ki meglegawen dig bansa ta Israel! Muka' padun, kini nai ketelu endawen genat di kepatayen.

22 Pidag pa tanan, duuni ngag libun di pikumpungan nami, misebu'an ami dun gupia, pu' kamun dali' endaw, milapus ilan mpanaw tu sangyab libengan dun.

23 Laak bena' minateng ilan dia, nda' nilan pelum mbaangay sug bangkay ni Isus. Naa mipuli' ilan dayun, inukit nilan dinami, duuni mikpaita' daw dinilani nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit. Tinalu' daw nu nga getaw langit, mitubu' na puli' daw si Isus.

24 Naa sa' ma'antu, duunig duma nami minangay ditug libengan dun, dayun minita' nilan, maa' da gupia nu tinalu' nu ngag libun.

Laak dagid si Isus, nda' nilan
dema maita'."
25 "Ay, yamu pa di
getaw," laung ni Isus,
"bengu'bengu'en amu!
Mauma dema melegen amu
metuuday dun, su kelaun
sinulat dengantu ditu Talu'
nu Megbebaya' nu nga
getaw pimuunanen?
26 Kana' ba metuud,
ki Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, su gasalen,
mbiananeni kelaun lasayen
kini, dayun gasalen dadema,
megdedengeg na tantu?"
27 Dayun pigulug ni Isus
dig dua' tawan kia su kelaun
sinulat pedaan mekatag
diniin ditu Talu' nu Meg-
bebaya'. Pikpuunanen su
nga sinulat ni Moises, dayun
gila'en su sinulat nu kelaun
duma getaw pimuunan nu
Megbebaya'.

28 Naa ma'antu, misebang
ilan diag lunsud gengayan
nilan. Si Isus, ma'niin
mundas pa,
29 laak ginuut nug dua'
tawan kia ndi' pa mundas,
laung nilan, "Naa, pektuluga
na dia nami, pu' lelabung
na, sungu na meglegebii."
Paladpalad migdunut si Isus
dinilan suled diag balay,
mektulug dia sia.
30 Naa dekag dia nailan
pengaanan, inimud ni Isus
su pan. Dekag mikpal-
adpalad tu Megbebaya',
pimetanen su pan, tinu-
lunen dayun dinilan.
31 Naa ma'niin mibuasan
nai mata nilan, minilala ni-
lan dayun si Isus. Lu-
minilung dayun si Isus.
32 Mendadi, sug dua'
tawan sakupen, kali' ilan
pegyagayaga, laung nilan,
"Pia su diin paita dalan
kamun, kana' ba misingku'
tug langitig leliag ta, segayen
megyaga dinita, su inubaden
dinita kia su Misulat Talu' nu
Megbebaya'?"
33 Ma'antu, migbuat dayun
sug dua' tawan, mipuli'
ilan ganam ditu Jerusalem.
Midetengan nilan, mipun-
gun na su sepulu' bu' sala
tawan peneligan ni Isus
dakus su nga samasakup
nilan.
34 Laung dayun nu
nga mipungun kia, "Naa,
metuud daan tu'u, mitubu'
su Kaunutan! Mikpaita' ma
na dini Simon!"
35 Dayun sug dua' tawan
genat tug Emmaus, inukit
nilan pa pagid ki mipenggu-
laula nilan kia diag dalan,
sampay su kailala nilan dini
Isus saananen mekpeta tu
pan.

Mikpaita' si Isus di ngag Duma Sakupen

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

36 Naa nda' pa medeksu'
nug dua' tawan su gukiten
nilan, mitekaw metua' si
Isus, iin gupiai suminaing
mindeg dinilan. Kali' pek-
talu', "Naa, gempiai ginaa
niu."
37 Laak ma'niin ilan
igyang, mipati' ilan mendek,

pu' laung nilan dun, maita'
nilani multu.
38 Dagid kali' pektalu' si
Isus, “Mauma dema melibu-
leng amu? Mauma dema
dua'dua'i kesalig niu?
39 Tayay pa daani kemetu
kini muka' geksudu, naan
tantu ini. Depenay niau,
adun mesuunan niu. Pu'
su multu, nda'i guneden,
nda'idun dademai tulanen,
ma'niin dinaan minita' niu
kini.”
40 Dayunen paita' dinilan
su geksuden dakus kemeten.
41 Melegen nilan metu-
uday, saba' leliag nilan.
Saanan nilan mesebu'an
dun, sinaak ni Isus, “Duuni
gaan niu dini?”
42 Tinulun nilan dayun
diniini seda', tiniti'.
43 Dayun tu'u aanay ni Isus
di pegita'en nilan.

Ki Titulu'an Pingumbilin ni Isus tu nga Sakupen

44 Mendadi, kali' pektalu'
si Isus tu nga sakupen, “Naa,
kini na tu'u su tinalu'u
pedaan diniu sug diin, su
duminuma pau diniu. Ki
misulat mekatag dinaan
ditu Talu' nu Megbebaya',
tinalu'u daan diniu pu'
subay megela' menuud,
genat tu Palinta misulat
ni Moises muka' su nga
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu, sampay su ngag
Bebat.”*
45 Naa sa' ma'antu, bi-
wasan ni Isus sug delende-
man nu nga sakupen kia,
adun mesabut na nilan su
Misulat Talu' kia nu Megbe-
baya'.
46 Kali' pektalu' dinilan,
“Iini misulat, ki Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
subay mayan dig lasay,
dayun di ketelu endawen,
metubu' puli'.
47 Muka' misulat dadema,
subay pegukit pebian di peg-
baya'u ki keksikesuun nu
getaw adun pedesunen su
sala'en. Pekpuunan pegukit-
ay dini Jerusalem, dayun
ditu kelaun bansa nu getaw.
48 Mendadi, yamu nai
menakesi' di kelaun mipeng-
gulaula kini.
49 Naa talu'u diniu, pelu-
saden ku pa tu'u dini niu kig
Balakat nu Megbebaya', ki
pinasad ni Ama'u. Laak pe-
gunung pamu dini syudad,
sampay da dun di gendaw
lumusad iin genat tu gekbus
langit, dayun begayan amu
niin ginuung.”

Pilentu si Isus ditu Gekbus Langit

(Marcos 16:19-20; Pinggu-laula 1:9-11)

50 Naa inagak ni Isus su
nga sakupen tug liu nu
syudad, gikteb tug lunsud
Betania. Bena' minateng
ilan dia, tinggal ni Isus kig
baingkenen, pinenebianeni
nga sakupen kia.
51 Mendadi, selianen
menenabi dinilan, sumiway
dayun dinilan, pilentu ditu
gekbus langit si Isus.

* **24:44 24:44** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

52 Naa su nga saku-
pen, linu'udan nilan si
Isus, dayun ilan puli' tu
Jerusalem, mipati' ilan
penleliagay.
53 Genat itu, tatap ilan
meditug Balay Pengedapan
tu Megbebaya', pegenalan
nilan dia su Megbebaya'.

Ki Gempia Petenday Sinulat ni JUAN

Mendadi, ki kepaat librunen dig Begu Pasad *kini, iin su sinulat ni Juan. Si Juan kini, sa' sungunen na metubus sulatayi sinulaten, sinulaten ma'nini', "Melaun pai tu'us pinggulaula ni Isus di gedapan nu nga sakupen, laak nda' mesulat dig libru kini. Laak su gikteben kini, sinulat adun metuudan amu dun pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, sug Bata' nu Megbebaya'. Pu' sa' metuudan amu dun, naa mpeduma amu tu ketubu' nda'i tamanen, meksekat tu pegbaya'en." (20:30-31) Kaas subay peksiba'an penilungay nu nga getaw kig libru kini, pu' gembagel gupiai pantagen.*

Naa kini si Isus kini, adin getaw iin? Alandun demai gasalen? Sa' penilungen nu getawig libru kini, iin dayuni sembagen. Bekna, si Isus, iin su Talu' nu Megbebaya'. (1:1-14) Kedua'en, iin su Nati Karniru, guliden tu Megbebaya'. (1.29, 36) Ketelunen, iin su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. (1.41) Kepaaten, iin sug Bata' nu Megbebaya'. (1.49) Kelimanen, iin su Gadi' nu nga getaw Israel. (1.49) Ke'enemen, iin su Meglegawen di tiba'an getaw dig lumbang kini. (4.42) Kepitunen, iin su tinalu' nu sala tawan peneliganen, si Tomas, laungen, "Ya'ai Kaunutan ku, ya'ai Megbebaya' pektemuyen ku." (20.28)

Mendadi ita nu nga getaw nemun, adun metuudan ita dun dadema, sinulat ni Juan dinii nga mekesalebu' pinggulaula ni Isus. Bekna si Isus, pibaluyen su tubig penginumen. (2:1-11)

Kedua'en, piuli'anenig bata' nu kaunutan. (4:46-54)

Ketelunen, piuli'anen dademai getaw dia geksid bulenaw. (5:1-18)

Kepaaten, pinaanen pa pagid sug lima ngibu tawan. (6:6-13)

Kelimanen, mipanaw dig dibabaw tubig. (6:16-21)

Ke'enemen, piuli'anenig buta, mibuta sikna mbata'en. (9:1-7)

Katapusanen, pitubu'en puli' si Lazaro. (11:1-45)

Muka' mibetang dadema dini, tiga'wan, kini si Isus, mitubu' puli' genat minatay, muka' pilentu ditu gekbus langit, ditu Keglekaunutanen.

Naa si Juan kini, su suminulat dun ini, adin getaw iin? Iini sala tawan di ngag bekna suminakup dini Isus. Dinig libru kini, piningalanen dun dig lawasen su sakup ni Isus petailenen.

Su Talu' Miksibaluy Getaw

1 Dengantu, su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', kini si Isus, daan

na. Iin sug duma nu Megbebaya'. Gelalen su Talu' muka' iin dademai Megbebaya'.

2 Genat di pikpuunan nug launanen, iinig duma nu Megbebaya'.

3 Adin su binaal, pibaal nu Megbebaya' diniin. Nda'iduni mibaal, iini minaal dun.

4 Ki Talu' kini, iini pikpuunan nu ketubu'. Kagina iini mekpetubu' tu getaw, mekpedelag tug delendeman nu nga getaw.

5 Dumilag su tiag dig dialem medelem, nda' magaw nu medelem.

6 Naa duuni getaw tindu' nu Megbebaya', ngalanen si Juan. Kini si Juan, sinugu' nu Megbebaya'

7 mangay megukit di nga getaw mekatag di getaw piningalan dun su tiag, adun medengeg nilan muka' metuudan ilan dun, launan nilan.

8 Kana' nu tiag, laak sinugu' ukitanen su nga getaw mekatag di tiag.

9 Su tantu tiag si Isus, luminusad na dinig lumbang mekpedelag dig delendeman nug launan getaw.

10 Mendadi si Isus, gelalen su Talu', midinig lumbang kini. Laak, pia pibaal diniin nu Megbebaya' sug lumbang, nda' mailala nu nga kilawan.

11 Minangay ditug daan benwanen, laak nda' penemba'ay nu nga samanen getaw Judea.

12 Pia ma'antu, duuni minemba' diniin. Adin su nga minemba' diniin, su nga mikpetuud gupia diniin, diadia bigayanen pegbaya' beta'en nu Megbebaya'.

13 Mikenduta'i kebata' dinilan? Kana' gasal getawi puunanen. Nda' ilan pegigetaw ngag bata' nu kinilawan, pu' su Megbebaya' nai tantu Gama' nilan.

14 Mendadi ki Talu' kini, miksibaluy getaw. Suminala dinami megbenwa, kaas minita' nami su kelengas nu pegbaya'en, pu' saba' iinig buntung Bata' nu Gama' ta Megbebaya'. Nda'iduni gikteben su tulungen di nga getaw muka' su ketuuden.

15 Naa si Juan kiin, duuni gendaw miktalu' mekatag di Talu' kini. Minekeg mektalu', laungen, “Kini da sug bekna pektelu'en ku diniu pu' duuni metua', mbinaya' pa dinaan, laak pia ma'antu, metaas pai pegbaya'en batul danaan, pu' su nda' pau pegigetaw, daan nain.”

16 Naa, kagina nda'i giktebeni tulungen dinita, pepianan ita niin gebii gendaw, launan ta.

17 Dengantu pisuunan ita ni Moises tu Palinta nu Megbebaya', laak nemun, pibian dini Isukristu, mbianan ta su tulungen muka' su ketuuden.

18 Nda'i getaw mikaita' ditu Megbebaya'. Su da laak buntung Bata'en, sug duma nu Gama'en Megbebaya', iini mikpesuun dun tu nga getaw.

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 Naa mendadi su nga kaunutan nu nga getaw Judea tu Jerusalem, suminugu' ilan di ngag belian nilan muka' nga sapu' ni Levi meditu ni Juan kia, adun saaken nilan diniin, “Naa ya'a, alanduni gelal mu?”

20 Mendadi kini si Juan, nda' pegbelibad sumbag dun, miglegintuud gupia, laungen, “Kana'u nu Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.”

21 Sinaak nilan, “Sa' ma'nia, alanduni gelal mu? Si Eliasa?”

Simbag ni Juan, “Kana'en.”

Sinaak na nilan pelum, “Su ba pedetengen nami Pimuunan nu Megbebaya'?”

“Kana',” simbag ni Juan.

22 “Mendadi,” laung nilan, “pesuun mu dinami sa' ta'i gelal mu, adun mesembag nami su nga suminugu' dinami medini ni'a. Ta'i ketalu' mu mekatag dig lawas mu?”

23 Sa' ma'nia, inalap dayun ni Juan sembagen su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias, laungen,

“Naani ‘mektawag diag limawa',’ laung ku,
‘Pelegdeng niu kig dalan nu Kaunutan Megbebaya'!’ ”*

24 Naa su nga sinugu' kia, sinugu' ilan nu pikumpungan nu getaw Judea piningalan dun Pariseo.

25 Kali' ilan saak pelum dini Juan, “Naa mauma dema memunaga tubig tu getaw, sa' kana' ya'a su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan muka' kana'a ni Elias, muka' kana'a dadema nu Pimuunan nu Megbebaya'?”

26 Kali' sembag si Juan, “Naan kini, megbunagu laak tubig tu nga getaw. Dagid duuni megduma diniu, nda' niu mailala.

27 Iin, mbinaya' pa dinaan, laak pia su sepatusen, kana'u bantang megubad dun diniin.”

28 Naa kig launanen kia, ditug Betania mipenggulaula, tug dipag Jordan, dia tanda' mimunag si Juan tubig tu nga getaw.

Su Nati Karniru nu Megbebaya'

29 Mendadi bena' migendaw, kini si Isus, minita' tu'u ni Juan misebang pangay dia niin. Kali' pektalu' si Juan, “Aa naa, kiin na tu'u su piningalan dun Nati Karniru nu Megbebaya', su mbaal guliden tu Megbebaya', pu' adun mpedasun su sala' nu tiba'an getaw!

30 Iini tinalu'u sug laung ku, ‘Duuni sungu metua', mbinaya' pa dinaan, laak

* **1:23 1:23** Sa'itada, pepengendamen nu getaw su ginaa nilan tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

pia ma'antu, metaas pa gupia dinaan, pu' su nda' pau pegigetaw, daan nain.’
31 Naa sug bekna,” laung pa ni Juan, “nda'u iin mailala. Laak dagid iini mitua'u dun memunag tubig tu getaw, pu' adun pailalau iin di nga getaw Israel.”

32 Mendadi tinakesi'an ni Juan si Isus, laungen, “Minita'u sug Balakat nu Megbebaya' luminusad genat tu gekbus langit, miglanguban di ma'niin palas limuun, dayun nda' na awa' diniin.
33 Nda'u pain mailala, dagid su Megbebaya', su suminugu' dinaan memunagu tubig tu nga getaw, daan na miktalu' dinaan, ‘Maita' mu sug Balakat nu Megbebaya' lumusad muka' ndi' na mawa' di getaw. Mendadi ki getaw kiin, iin su bunagenen tu nga getaw sug Balakat nu Megbebaya'.’ ”
34 Diksu' ni Juan, “Naa kagina minita'u tu'u, talu'u diniu, iinen na tu'u sug Bata' nu Megbebaya'.”

Su ngag Bekna Sakup ni Isus

35 Naa bena' miksala gendaw, dia na puli' pegindeg si Juan, ilan nu sakupen dua' tawan.
36 Mendadi, minita' ni Juan si Isus minayan dia. Kali' pektalu' si Juan, “Naa, bentayay pa daan niu, kia na su Nati Karniru nu Megbebaya'!”

37 Naa kig dua' tawan kini sakup ni Juan, bena' midengeg nilani tinalu'en kia, lindug nilan si Isus.
38 Luminingay dayun si Isus, minita'en ilan miglendug diniin. Sinaaken dinilan, “Ta' alanduni penengaun niu?”

Kali' ilan sembag, “Rabi, adin ka pektulugan?” (Su gelalen Rabi, guluganen, “Mekpetu'un.”)
39 Simbag ni Isus, “Tendug amu dinaan, adun niu maita'.” Mendadi tumindug ilan tu'u diniin, minita' nilan dema su pegbenwananen, lilabung ilan dayun dia niin. (Pu' ginenga' na menaugi gendaw gembaba'.)
40 Naa sala tawan di nga mikedengeg tu tinalu' ni Juan kia dayun miglendug dini Isus, iin si Andres, pated ni Simon Pedro.
41 Si Andres, linaawanen dayun ki gulangbata'en si Simon, laungen diniin, “Minita' na nami su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.” (Naa ki gelalen “Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan,” iin su gulugan nu ngalanen si Kristu.)
42 Inunutan dayun ni Andres si Simon ditu ni Isus.

Mendadi si Isus, pingenlenganen si Simon, kali' pektalu' diniin, “Ya'a si Simon, bata' ni Juan. Dagid genat nandaw, paingalan dini'a, si Cefas.” (Su ngalan Cefas, guluganen “batu,” sala ngalanen si Pedro.)

Pisakup ni Isus si Felipe muka' si Natanael

43 Bena' miksala gendaw, pigdelendem ni Isus meditu Galilea. Mendadi linaawa-neni sala tawan si Felipe, kali' pektalu' diniin, “Peg-dunuta dinaan!”

44 (Naa kini si Felipe, getaw Betsaida, sug lunsud dadema ni Andres bu' ni Pedro.)

45 Mendadi si Felipe, linaawanen si Natanael, kali' dayun pektalu' diniin, “Minita' na nami su sinulat ni Moises ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', su sinulat dadema nu ngag duma pimuunan nu Megbe-baya' dengantu. Ngalanen si Isus, bata' ni Jose, getaw Nazaret.”

46 Dagid kini si Natanael, kali' sembag, “Baa, duun bai melengas megenat dig lun-sud Nazaret kiin?”

“Naa, tenduga dinaan,” laung ni Felipe, “adun mu maita'.”

47 Mendadi kini si Isus, bena' minita'en si Natanael pegangay dia niin, kali' pektalu' di ngag dumanen, “Bentayay pa daan niu, ki getaw kia, tantu getaw Israel. Nda'ig limbungen!”

48 Sinaak ni Natanael dini Isus, “Ta' mai kailala mu dinaan?”

“Su nda'a pa melaaway ni Felipe,” laung ni Isus, “minita'u ya'a minilunga dia gayu igera.”

49 “Aa naa, Sir,” simbag ni Natanael, “sa' ma'antu, ya'a na gupia sug Bata' nu Megbebaya'! Ya'a su Gadi' nami nu nga getaw Israel!”

50 Kali' pektalu' si Isus, “Mituudan ka ba dinaan saba' di tinalu'u kia pu' minita'u ya'a sa' minilunga diag igera? Maita' mu pa ki mekesalebu' padun gupia!

51 Taman talu'u diniu, maita' pa niu kig langit mpuka', muka' ki nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit luntu muka' lumusad dinaan kini, kig Bata' nu Kilawan.”

2

Sug Bela'i tu Cana

1 Naa genat itu di ketelu endawen, duunig bela'i tug lunsud Cana sakup Galilea. Suminaup tug bela'i su gina' ni Isus,

2 pisebutan dadema si Isus kampu' nu nga sakupen.

3 Mendadi bena' migela' nai penginumen, laung nu gina' ni Isus diniin, “Ki peng-inumen nilan, migela' na daw.”

4 “Baa,” simbag ni Isus, “ndi' mau pegbia'ay. Nda' pa dateng su gendawu.”

5 Kali' dayun pektalu' su gina' ni Isus di nga megilak, “Adin su telu'enen diniu, petuud niu.”

6 Naa su nga getaw Judea, duuni ngag betad nilan mekatag di kengugas adun mawa' su kelemu'ay nilan. Kaas duuni genem buuk gunsu' dia bitangan tubig pengugas, kada salabuuk gunsu', melepisanen saani

paat buuk taru saba' kebagelen.
7 Mendadi kini si Isus,
miktalu' di nga megilak,
“Pepenu' niu tubig ki nga
gunsu' kini.” Bitangan nilan
dayun tubig, pilepeng nilan
tug baba'en.
8 Laung dayun ni Isus,
“Naa, saguk amu dun, uit
niu dia meguit dig bela'i.”
Iwitan nilan dun dayun iin.
9 Ininaman dayun nu
meguit dig bela'i ki tubig
kini binaluy na penginumen.
Sinabinen dayun su menginsawa, pu' nda'en suunay ki
pigenatan nu penginumen
kini (asa misuunan nu nga
megilak kia, su miksaguk
dun).
10 Laung nu meguit tug
bela'i dia menginsawa, “Sa'
su kelaun duma getaw, unaanen peksuday su mekepia
penginumen. Bena' melaun
nai mi'inum nu nga suminaup, peksudenen dayun
pelum su sinukalay. Dagid
ya'a, masi' sinawad mu ki
mekepia penginumen kini,
iin mu pa peksuday!”
11 Kiniig bekna mekesalebu' tu'us pinggulaula ni
Isus. Pinggulaulanen dia
Cana sakup Galilea. Ma'nia,
pinita'en di nga getaw ki
kelengas nu pegbaya'en,
kaas mikpetuud dayun
diniin su nga sakupen.
12 Naa mendadi, tumigbeng dayun si Isus tu
Capernaum, ilan nu gina'en,
su nga pateden muka' nga
sakupen. Migbebenwa ilan
dayun dia nga santa' gebii.

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Naa sa' sungu mektelipuun sug Lumpuk nu nga
getaw Judea gindan ditug
Liniusan, miditu si Isus syudad Jerusalem.
14 Bena' midepet tug Balay
Pengedapan tu Megbebaya',
mitaanganen ki nga mendagang guliden, su nga meksesaluy baka, karniru muka'
malepati. Minita'en dadema
ki nga membeles selapi', dia
ilan pegingkud lemisaan nilan.
15 Mendadi kini si Isus,
minimud tali, binaalen
dayun badas, pingutidanen
ilan dayun dia Pengedapan,
pimugawen dadema dia ki
ngag baka muka' karniru.
Binunagen pa pagid su selapi' nu nga memeles selapi',
muka' pimbelikwangen su
ngag lemisaan nilan.
16 Miktalu' si Isus tu
nga mendagang malepati,
“Awa' niu dini! Ndi' niu
baalay tebu'an kig Balay kini
Pengedapan tu Gama'u!”
17 Milabu' dayun dig
delendeman nu nga sakupen
su sinulat dengantu ditu
Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, “Mibagai
gangitu, uu Megbebaya',
miksekat di kepetailu tu
Pengedapan dini'a.”
18 Mendadi duuni nga
kaunutan nu getaw Judea
suminaak dini Isus, “Duun
bai mekesalebu' paita' mu

dinami, tu'us di pegbaya' mu
menggulaula dun kia?”
19 Kali' sembag si Isus,
“Naa kig Balay kini Pengeda-
pan tu Megbebaya', geba'
niu. Dayun gikteb telu en-
daw, baalen ku puli'.”
20 “Apelii lai!” laung ni-
lan. “Paat pulu' bu' enem
taun pegbaalayi Pengedapan
kini. Dayun baalen mu puli'
gikteb telu endaw?”
21 Laak dagid kig balay kia
tinalu' ni Isus, piuluganen
dunig lawasen.
22 Mendadi bena' pitubu'
puli' si Isus, milabu' dayun
dig delendeman nu nga
sakupen su tinalu'en kia.
Mituudan ilan dayun ditu
sinulat dengantu ditu Misu-
lat Talu' nu Megbebaya'
mekatag diniin, sampay tu
tinalu' kia ni Isus.

*Misuunan ni Isus sug De-
lendemen nu Tiba'an Getaw*

23 Naa selian ni Isus
dia Jerusalem mitaang dig
Lumpuk nug Liniusan,
melaun getaw mikpetuud
diniin sa' minita' nilan
su nga mekesalebu' tu'us
pinggulaulanen.
24 Laak nda' pesalig dini-
lan si Isus, pu' sinuunanenig
betad nilan, tiba'an nilan.
25 Ndi' kambat pesuunan
dun, pu' migela'en mesuu-
nay sug dialem delendeman
nu getaw.

3

*Kuminita' dini Isus si
Nicodemo*

1 Naa duuni kaunutan
nu getaw Judea ngalanen
si Nicodemo, sakup di
pikumpungan nu Pariseo.
2 Mendadi duuni gebii,
kini si Nicodemo, lumina-
bet dini Isus, kali' pektalu'
diniin, “Naa Sir, misuunan
nami pu' mekpetu'un ka
genat tu Megbebaya'. Pu'
nda'i getaw mekenggulaula
di nga mekesalebu' tu'us mu
kia, subay ebangan nu Meg-
bebaya'.”
3 Si Isus, kali' sem-
bag, “Taman talu'u dini'a,
ndi' mpedumai getaw tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', subay megigetaw iin
puli'.”
4 Kali' dayun saak si
Nicodemo, “Endunen ma
duni kegigetaw puli' nu
megulang getaw? Mesu'at
ba mpuli' ditu tian nu
gina'en dayun megigetaw
puli'?”
5 Kali' sembag si Isus,
“Taman talu'u dini'a,
nda'i getaw mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', subay megigetaw pe-
bian di tubig muka' pebian
dig Balakat nu Megbebaya'.
6 Adin su megigetaw
mekpuun di kilawan, ki-
lawan dademai gasalen.
Sa' su megigetaw mekpuun
dig Balakat nu Megbebaya',
diniwata dademai gasalen.
7 Ndi'a mesebu'an dun
su tinalu'u dini'a pu' subay
megela' amu megigetaw
puli'.
8 Pinanggi'u tu genus. Su
gengayan nu genus, su genus
laaki metau dun. Medengeg

mu, laak ndi' mu mesuu-
nani gengayanen sampay pi-
genatanen. Naa, ma'antu
dadema su megigetaw di
pegbaya' nug Balakat nu
Megbebaya', ndi' mu mesu-
unan sa' mikenduta' dun.”
9 “Apelai,” laung ni
Nicodemo, “kenduta' main?”
10 Kali' sembag si Isus, “Aa,
ya'a kini, memintulu'a nu
getaw Israel, laak nda' mu
ba mesuunay ia?
11 Taman talu'u dini'a,
pektelu'en nami diniu su
misuunan nami, pegukiten
nami su minita' nami, laak
ndi' amu metuudan dun.
12 Naa sa' ndi' amu
metuudan dun su tinalu'u
mekatag di gempenggulaula
dinig lumbang, metuudan
bamu dun su telu'en ku
mekatag dig langit?
13 Nda'i getaw mikelentu
adun meditug langit, subay
laak sug luminusad, sug
Bata' nu Kilawan, naan.
14 “Naa dengantu, si Moi-
ses kiin, selian nu nga getaw
Israel dia pa limawa', bi-
naalenig ledawan, mamak
galang. Ininaten dayun bi-
tangen ditu patal nu seku-
den. Naan, mpema'niin
dau dema, subay mainat dau
dema dayun mbetangu di
pasek,
15 pu' adun, adin su getaw
metuudan dinaan, begayan
ketubu' nda'i tamanen.
16 Pu' kagina melelaat gu-
pia su Megbebaya' di tiba'an
getaw, bigayen matay sug
buntung Bata'en, adun adin
su metuudan diniin, ndi'
matay, segaga begayan ke-
tubu' nda'i tamanen.
17 Kana' iini sinugu' dun
nu Megbebaya' kig Bata'en
lumusad dinig lumbang pu'
adun mengukum tu tiba'an
getaw. Segaga iin sungkini
luminusad dun dinig lum-
bang, meglegawen tu tiba'an
getaw.
18 “Mendadi adin su metu-
udan dinaan, kig Bata' nu
Megbebaya', ndi' ukuman di
melaat. Laak dagid adin su
memilas dinaan, duun nai
ginukuman dun, pu' nda'en
seligayig buntung Bata' nu
Megbebaya'.
19 Iini kaukum dun. Ki
tiag, luminusad dinig lum-
bang, laak pimilas nu nga
getaw. Mauya'an nilan su
medelem sabaya' su tiag, pu'
melaat gupiai pigbetad ni-
lan.
20 Adin su getaw pengg-
laulaanen su melaat, mpauk
ditu tiag. Ndi' mekpesem-
pel di tiag, adun ndi' me-
dayag su penggulaulaanen
nda'i pantagen.
21 Laak dagid adin su
getaw melengasi pegbetade-
nen mikpuun tu metuud,
naa mekpesempel di mede-
lag, adun maita' gupia
su penggulaulaanen, pu'
dunutanen sug delendeman
nu Megbebaya'.”

Si Isus muka' si Juan su Memunag Tubig

22 Naa tubus itu, miditu
si Isus prubinsya Judea,
ilan nu nga sakupen.
Migbebenwa ilan dia nda'

maiben, pimbunagan ni Isus
tubig su nga getaw.
23 Naa si Juan, migbunag
dadema tubig tu nga getaw
diag benwa Enon, mesem-
pel tug lunsud Salim, pu'
melaun tubig dia. Melaun
getaw miditu niin, binuna-
gan ilan dayun ni Juan tubig.
24 (Su timpu kia, nda' pa
mpirisu si Juan.)
25 Mendadi duuni nga
sakup ni Juan muka'
sala tawan getaw Judea,
miglantugi' ilan mekatag di
kengugas adun mawa' su
kelemu'ay nu getaw.
26 Sa' ma'nia, minadap
dini Juan su nga sakupen
kia, laung nilan diniin, “Sir,
ki tinakesi'an mu duma
mu kiin ditug dipag Jordan,
mimunag nain tubig di nga
getaw, muka' meditu niin su
kelaun getaw!”
27 Kali' sembag si Juan,
“Petekenen na niu, pu' pia
ta' taway dun, nda'iduni
mpenggulaulanen subay bi-
gay dun nu Megbebaya'.
28 Misuunan da niu
gupia su tinalu'u diniu, pu'
kana' naan su pedetengen
Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan. Laak dagid
pisuun ku diniu sinugu'u
laak nu Megbebaya' pepen-
gendamen ku su nga getaw
di pegdateng nu Tindu'en
kiin.
29 Naa, iin pitanggi'u di
menginsawa. Danu mengin-
sawa su penginsuaan. Leliag-
en su sambaten samalaki-
nen, su pegindeg dia gupi-
den muka' mekineeg, pu'
medengegen su tingeg nu
menginsawa. Naa, ma'niin
dinaan. Bena' medengegu
pu' duuni getaw suminakup
dini Isus, megela'ig leliagu.
30 Sug dengegan ni Isus,
subay megdugang, sug
danaan, megengkan.”

Ki Getaw genat tug Langit

31 Naa, ki getaw kini genat
tug langit, iin si Isus, su
tampusan metaas. Su genat
dinig lumbang, piktu'unen
sug betad dinig lumbang, pu'
iini pigenatanen. Su genat
tug langit, nda' naig lum-
abaw diniin.
32 Ukitenen su minita'en
muka' su midengegen, laak
dagid pemilasen nu nga
getaw su gukitenen.
33 Laak adin su menemba'
ditu telu'enen, peglegintuu-
denen pu' su Megbebaya'i
puunan nu metuud.
34 Pu' su sinugu' nu Meg-
bebaya' medini, bigayan gu-
pia Balakat nu Megbebaya',
kaas petendayen su talu' nu
Megbebaya'.
35 Petailen gupia nu
Gama' Megbebaya' sug
Bata'en, kaas pipegbaya' nu
Megbebaya' dig Bata'en sug
launanen.
36 Mendadi adin su
mekpetuud tug Bata' nu
Megbebaya', si Isus kini,
iini begayan ketubu' nda'i
tamanen. Adin su memi-
las diniin, ndi' medawat
nu Megbebaya', pu' ndi'
meleknas diniin su gangit
nu Megbebaya'.

4

Migabitabit diag Delungan si Isus muka' sug Libun

1-3 Naa ki nga Pariseo kini,
midengeg nilan pu' melaun
getaw daw pisakup ni Isus
muka' binunaganen tubig,
melaun pa dig dani Juan.
(Asa kana' si Isusi mimunag
tubig, su laak nga sakupen.)
Naa bena' misuunan ni Isus
su telu'en nu nga Pariseo,
migawa' dayun diag benwa
Judea, ilan nu nga sakupen,
minuli' ilan tu Galilea.
4 Laak subay minayan ilan
tug benwa Samaria.
5 Bena' dia na Samaria
si Isus, midepet tug lunsud
Sikar, mesempel dig lupa'
bigay dengantu ni Jacob tug
bata'en si Jose.
6 Dia pa sug delungan
pigbaal ni Jacob. Dayun
migingkud si Isus dia gupid
nug delungan kia, pu' bi-
layan saba' nu kepanawen.
Duun saan miktui gendaw.
7 Mendadi, duunig libun
mitua' diag delungan kia,
pu' mangay tubig. Laung ni
Isus diniin, "Begayay mau di
tubig kiin."
8 (Naa su nga sakupen,
minundas ilan tug lunsud
menaluy gaan.)
9 "Aba," simbag nug li-
bun kia, "mauma pinengian
mau tubig, asa ya'a, getaw
Judeaa, muka' naan, getaw
Samaria mau?" (Pu' su nga
getaw Judea muka' getaw
Samaria, migbanta ilan.)
10 Kali' sembag si Isus,
"Naa sa' misuunan mu siaig
begay nu Megbebaya' di nga
getaw, muka' sa' mi'ilala mu
sia ki minengi dini'a kini
tubig, naa ya'a siai menengi
dinaan tubig. Begayu dayun
dini'a ki tubig mekpetubu' di
getaw."
11 "Naa Sir," laung nug
libun, "nda'iduni sigeb mu,
medalem dademaig delun-
gan kini. Adin mu elapay ki
tubig mekpetubu' di getaw?
12 Muka' kedua'en, su
ginepu'ay nami si Jacob,
pingumbilinen dinamiig
delungan kini, iin dade-
mai ginumanen, ilan nu
ngag bata'en, pia su nga
petubu'enen. Ya'a, metaasa
pa ba dini Jacob?"
13 Sumimbag si Isus, "Adin
su minum di tubig dig delun-
gan kini, kuaun da puli'.
14 Dagid adin su minum di
tubig begayu, ndi' na puli'
kuaun. Kig begayu diniin,
mbaluy maa' nu tebud
dig dialem delendeman
nu getaw, pu' mekegbegay
gupia diniin ketubu' nda'i
tamanen."
15 "Sir!" laung nug libun.
"Sa' mesu'at, begayay mau
dun ki tubig kiin, adun ndi'
nau kuaun puli', muka' ndi'
nau megangay tubig dini."
16 Kali' sembag si Isus,
"Naa, laaway mu deli' su
sawa mu, peduma mu dayun
mpuli' dini."
17 Kali' sembag, "Nda'iduni
sawau."
Laung ni Isus, "Wa'a daan,
metuud, nda'iduni sawa mu.
18 Lima tawani mingin-
sawa dini'a, muka' kig duma
mu kiin nemun, kana' amu

bila'i. Metuudi tinalu' mu
kia."
19 "Masi' daan, Sir," laung
nug libun, "pimuunan ka nu
Megbebaya'.
20 Naa su ginepu'ay nami,
miktamuy ilan tu Megbe-
baya' dinig bentud kini.
Laak yamu nga getaw Judea,
laung niu subay ditu da daw
Jerusalem pektemuyay su
Megbebaya'."
21 Kali' pektalu' si Isus, "Aa
lai, petuud mau, duuni gen-
daw mateng, su nga getaw,
ndi' nailan mektamuy tu
Gama' ta dinig bentud kini
sampay ditu Jerusalem.
22 Yamu nu nga getaw
Samaria, nda' niu mesuunay
su tantu pektemuyen niu.
Yami nu nga getaw Judea,
misuunan nami su pekte-
muyen nami, pu' su kegle-
gawen di kilawan, mikpuun
di getaw Judea.
23 Laak duuni gendaw
mateng, mektamuy su nga
getaw tu Megbebaya' mek-
sekat di ginuung nug Bal-
akaten, pektemuyen nilan
su tantu Diwata. Ma'antu
su kektamuy nilan, iin sug
betad mauya'an nu Gama'
ta Megbebaya'. Muka' ki
gendaw kia, minateng na
tu'u.
24 Ndi' maita' su Megbe-
baya', kaas su nga mekta-
muy dun, subay meksekat
dig Balakat nu Megbebaya'
su kektamuy nilan diniin,
pu' adun pektemuyen nilan
su tantu Diwata."
25 Laung nug libun, "Naa
misuunan ku duuni gendaw,
mateng su Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan, su
piningalan dun si Kristu.
Naa sa' mateng iin, pesuune-
nen daw dinita sug launa-
nen."
26 Kali' pektalu' si Isus,
"Kig duma mu kini megabit-
abit, iin naini, naan ma."
27 Naa iin dademai ke-
dateng puli' nu nga sakup
ni Isus. Misebu'an ilan dun
gupia pu' dumanen megab-
itabit, libun. Laak nda'i
mekaku' sumaak tug libun
sa' ta' mai tuyu'en, atawaka
sumaak dini Isus sa' ta' mai
migabitabit ilan dun.
28 Mendadi binilin nug li-
bun dia sug bandi bitanga-
nen tubig, minuli' dayun tug
lunsud, inukitanen dayun su
nga getaw dia, laungen,
29 "Dunutay niau, paita'u
diniu ki migukit dinaan
tu kelaun mipenggulaulau
genat kaika'ayu. Ta' ma,
kana' ba iinen na saan
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?"
30 Bena' midengeg nu nga
getaw su tinalu' nug libun
kia, migawa' ilan diag lun-
sud, miditu ilan ni Isus.
31 Mendadi su keteliud nug
libun, ginuut sia nu nga
sakupen si Isus, laung nilan,
"Sir, aan ka deli'!"
32 Dagid simbag ni Isus
dinilan, "Duun nai gaan ku,
ki nda' niu mesuunay."
33 Bena' midengeg nu nga
sakupen, miksinaakay ilan,
laung nilan, "Aw, masi' du-
uni migilak diniin saanan ta
ditug lunsud?"

34 Laak kali' pektalu' si
Isus, “Iini ma'niin gaan ku,
su kegdunutu tu mauya'an
nu suminugu' dinaan, muka'
su ketubusu di pibaalen di-
naan.
35 Duuni penelu'en niu pu'
paat bulan dekag pai meglegani.* Laak talu'u diniu,
pengmata amu, pegbentayay
niu su ngag binaalan dumi-
nalag na, mpia na geniin.
36 Su meglegani, sukayan,
pu' empunenen su ginani,
su bigayan di ketubu' nda'i
tamanen. Su memula talu'
nu Megbebaya' di ginaa
nu nga getaw, muka' su
meglegani, meksamasama
ilan dayun leliagay.
37 Metuud su penelu'en
niu pu' sala laungi memula,
salai gumani.
38 Sinugu'u amu gu-
mani dinig benwa nda'
niu pengimbaalay. Lain
tawani mingimbaal dini,
laak mi'ilasan amu di
sengku'en.”

39 Mendadi, melaun getaw
Samaria dig lunsud kia
mikpetuud dini Isus saba'
nu tinalu' nug libun kia,
“Inukiten dinaan su ke-
laun pinggulaulau genat
kaika'ayu.”
40 Sa' ma'nia, bena' minan-
gay dia ni Isusi nga getaw
Samaria kia, ginuut nilan
tunlen pa dia nilan, midua'
gebii pa si Isus dia nilan.

41 Muka' melaun pa padun
getaw Samaria mikpetuud
dini Isus sa' midengeg nilan
su talu'en na gupia.
42 Laung nilan tug libun
kia, “Bekna, mikpetuud ami
saba' nu ginukit mu. Laak
nemun, telinga na namii
mikedengeg di piktu'unen,
kaas mituudan ami gupia,
iini tantu Meglegawen tu
tiba'an getaw.”

*Piuli'an ni Isus sug Bata'
nu Kaunutan*

43 Bena' mipapas naig dua'
gebii kia, minundas si nga
Isus tu Galilea.
44 Selian nilan mpanaw,
kali' pektalu' si Isus, “Ki
pimuunan nu Megbebaya',
ndi' pegbesaan diag daan
benwanen.”
45 Laak bena' minateng
ilan dia Galilea, pinemba'
si Isus nu nga getaw dia,
pu' mikesaup ilan tug
Lumpuk kiin tug Liniusan
ditu Jerusalem, kaas minita'
nilan su kelaun pinggulaula
ni Isus saanan nug lumpuk
kitu.
46 Naa mipuli' si Isus tu
Cana, sakup Galilea, sug lun-
sud tanda' pibaluyen peng-
inumeni tubig. Naa duuni
getaw dia metaasi gelalen,
pegladu kig bata'en ditu Ca-
pernaum.
47 Mendadi bena' mi-
dengeg nu metaas getaw
kia su kedateng ni Isus
dia Galilea genat tu Judea,
linaawanen si Isus, pinengi-
nen dayun diniin meditu
Capernaum meneguli' tug
bata'en, pekagawinaa na.

* **4:35 4:35** Miksambingay si Isus mekatag di nga getaw miuya' na sumakup tu Megbebaya', damikian dun kig binaalan, sa' gempia na geniin.

48 Dagid kali' pektalu' si
Isus diniin, “Paa, yamu pa di
getaw, sa' ndi' niu maita'i
mekesalebu' penggulaula
muka' tu'us, ndi' amu
mekpetuud.”
49 “Sir,” laung nu
kaunutan, “dunuta dema
tu'u dinaan, pu' mbuus
matayig bata'u.”
50 Kali' sembag si Isus
diniin, “Naa, uli'a na.
Metubu' da kig bata' mu!”
Mituudan dun dayun ki
getaw kia tu tinalu' ni Isus,
dayun muli'.
51 Mendadi saananen
muli' tug benwanen, sumi-
nungkak diniin su nga
sesugu'enen, laung nilan,
“Mitubu' da sug bata' mu!”
52 Sinaaken dayun dinilan
sa' ta' urasay dun mikpu-
uni kepia ginaa nug bata'en.
Kali' ilan sembag, “Kalabung
di palisi gendaw ki kawa'
panasen.”
53 Milabu' dayun dig de-
lendeman nu gama'en, mi-
taang dun gupia su ketalu'
ni Isus diniin, “Metubu' da
sug bata' mu.” Mikpetuud
dayun dini Isus, sampay su
nga kelaun gapenen.
54 Kinii kedua' meke-
salebu' pinggulaula ni Isus
sikna minateng dia Galilea
genat tu Judea.

5

Piuli'an ni Isusi Getaw tu Geksid Bulenaw

1 Tubus itu, miglumpuk
su nga getaw Judea ditu
Jerusalem adun mektamuy
tu Megbebaya', muka' sum-
inaup dadema si Isus.
2 Naa dia Jerusalem
duunig bulenaw, mesempel
di genga'an nug lunsud
piningalan dun su Genga'an
nu Karniru. Piningalan dun
di Hinebreo sug bulenaw
kia, Betsata. Lima buuki
kemalig binaal dia,
3 megbelilid dia su nga
pegladu. Melaun gupia pe-
megladu dia, duuni ngag
buta, duun dademai nga
mipilung muka' nga minatay
seputul lawasen. [Pegelatan
nilan ki keglibual nu tubig,
4 pu' taang dun, duuni
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit lumusad dia
tubig, meglibual dayun su
tubig. Genat tu keglibual
nu tubig, adin dayuni getaw
mauna sugbu dia, mauli'an
dayun, pia alandunig ledu-
unen.]
5 Naa duuni sala tawan
dia, telu pulu' bu' walu taun
na migladu.
6 Mendadi si Isus, bena'
minita'en ki pegladu kini
muka' misuunanen miniben
na megladu, sinaaken diniin,
“Mauya'an mu ma mauli'an
ka?”
7 Kali' sembagi pegladu
kia, “Wa'a sia, Sir, laak sa'
meglibual su tubig, nda'i
megabang dinaan sugbu dia,
kaas saanan ku sugbu sia,
maunanan nau dumau.”
8 “Naa, pegbuata,” laung
ni Isus. “Sikwat mui sinam-
puyuan dini'a kiin, muka'
panawa.”
9 Mitekaw dayun mauli'ay.
Sinikwaten tu'u su sinam-

puyuan diniin kia, dayun
mpanaw.
Naa su kauli'ay nu getaw
kia, mitaang di Gendaw
Pelali.
10 Mendadi ki nga
kaunutan nu getaw Judea,
kali' ilan pektalu' tu piuli'an,
“Naa, Gendaw Pelali maini.
Binandu ma ditu Misulat
Palinta nu Megbebaya',
uiten mu nandawi sinam-
puyuan dini'a kiin.”
11 Kali' sembag, “Ki
getaw kiin mineguli' dinaan,
tinalu'en dinaan, sikwaten
kui sinampuyuan dinaan,
muka' mpanawu.”
12 Sinaak nilan pelum
diniin, “Naa, ta' taway duni
miktalu' dun dini'a?”
13 Naa ki piuli'an kia,
nda'en suunay, pu' migawa'
na dia si Isus adun meliawen
su tebenan getaw.
14 Mendadi tubus itu nda'
maiben, milabet ni Isus
ki piuli'an kia diag Balay
Pengedapan tu Megbebaya'.
Kali' pektalu' si Isus diniin,
“Naa, bentayay mu pa daan,
miuli'an ka na. Ndi'a puli'
pegbaal sala', pu' tekaw
mbuus mbianan mui melaat
pa ditug leduun mu kitu.”
15 Sa' ma'nia, mipuli' su
miuli'an ditu nga kaunutan
nu getaw Judea, pisuunen
dinilan pu' si Isusi mineguli'
dun.
16 Mendadi, iin dayuni pu-
unan nu kegleget nu nga
getaw Judea dini Isus, pu'
mineguli' kia metaang di
Gendaw Pelali.
17 Laak sumimbag si
Isus dinilan, “Su Gama'u
Megbebaya', nda'i kelalinen.
Iin dademai pinunggilingan
ku.”
18 Mendadi ki nga
kaunutan nu nga getaw
Judea, bena' midengeg
nilani tinalu' kia ni Isus,
minamal laakig delendeman
nilan petain nilan si Isus. Pu'
pimilasen daw su Gendaw
Pelali, muka' inangkenen
pa padun, iini Gama'en
su Megbebaya', sa'itada
pilepengenig lawasen tu
Megbebaya'.

Su Pegbaya' ni Isus

19 Kali' gusay sembag
si Isus di nga kaunutan,
“Taman talu'u diniu, naan
kini kig Bata'en, nda'iduni
penggulaulaan ku sa' ndi'u
maita' pu' iin dademai
penggulaulaan nu Gama'u.
Adin su penggulaulaan
nu Gama'u, iin dademai
penunggilingan ku.
20 Pu' naan kini, kig
Bata'en, petailenu nu
Gama'u, kaas pinita'en
dinaan sug launan peng-
gulaulaanen. Muka' duuni
mekesesebu' pa dun di
kauli'ay nu mipilung kia,
paita'en pa dinaan, kaas
mesebu'an amu dun gupia.
21 Petubu'en puli' nu
Gama'u su minatay. Naa
ma'antu dadema danaan,
adin su mauya'an ku,
petubu'en ku dadema puli'.
22 Kana' na nu Gama'ui
mengukum di nga getaw, pu'
naan nai paukumenen dun,
23 adun pegbesaanu nu
ngag launan getaw maa' nu
kegbasa nilan tu Gama'u.
Adin su ndi' megbasa dinaan

kig Bata'en, ndi' dadema
megbasa tu Gama'u, pu' iini
suminugu' dinaan medini.”

24 Laung padun ni Isus,
“Taman talu'u diniu, adin
su mekedengeg tu telu'en
ku muka' mekpetuud tu
suminugu' dinaan, iini mpe-
duma tu ketubu' nda'i tama-
nen. Ndi' maukuman, pu'
migawen na di kepatayen
muka' mialapenig begu ke-
tubu'.
25 Taman talu'u diniu,
sungu matengi gendaw
mekedengeg di tingegu su
nga minatay, pu' naanig
Bata' nu Megbebaya'. Adin
su mekedengeg di tingegu,
mpeduma dayun di ketubu'
nda'i tamanen. Muka' ki
gendaw kia, minateng na.
26 Naa su Gama'u, iini
puun nu ketubu'. Ma'nia
dadema naan, kig Bata'en.
Bigayanu niin pegbaya'u,
puun dau dema nu ketubu'.
27 Bigayan dau niin dema
pegbaya'u mengukum tu
nga getaw, pu' naanig Bata'
nu Kilawan.
28 Mauma dema mesebu'an
amu dun su tinalu'u diniu?
Bentayay pa daan niu,
duun daani gendaw mateng
medengeg nug launan
minatay su tingegu
29 muka' megbuat ilan tu
ngag lebeng nilan. Dayun
adin su melengasi pigbe-
taden, iini metubu' puli' di
nda'i tamanen. Muka' adin
su melaati pigbetaden, meg-
buat tug lebengen, dayun
iini ginukuman dun gupia,
segbuun ditug linaw gapuy.”

Su nga Takesi' dini Isus

30 Laung gusay ni Isus,
“Nda'iduni penggulaulaan
ku mikpuun tu pegbaya'u,
laak dagid sa' mengukumu,
iini pektalentenan ku,
su da telu'en dinaan nu
Gama'u, kaas melegdengi
kengukumu, pu' medunut
tu mauya'an nu Gama'u
suminugu' dinaan, kana'
nug danaan laak mauya'an.
31 “Naa sa' upama
naani tumakesi' mekatag
dig lawasu, ndi' kambat
medawat su telu'en ku.
32 Laak tumu' duunig
duma tumakesi' mekatag di-
naan. Misuunan ku dadema
pu' metuudi telu'enen
mekatag dinaan.
33 Naa si Juan, sa' pik-
saakan niu iin, miglegintuud
mekatag dinaan.
34 Laak naan, kana'u seli-
gan takesi'anu nu nga getaw.
Mitalu'u da dun diniu su
mekatag dini Juan kia, adun
megawen amu.
35 Si Juan kiin, iin su maa'
nu sulu' mikpedelag diniu,
pisuunanen amu tu metuud.
Miuya'an niu su piktu'unen
diniu, laak nda' maiben.
36 Duun pai metaas takesi'
di tinakesi'an ni Juan kiin.
Adin su pipenggulaula di-
naan nu Gama'u, iini takesi'
mekatag dinaan pu' sin-
ugu'u nu Gama'u Megbe-
baya' medini.
37 Tuminakesi' dadema di-
naan su Gama'u suminugu'
dinaan, laak nda' niu main-
san medengeg su tingegen,
muka' nda' niu mainsan
maita' su palasen.

38 Nda' niu pa pagid
pektalentenay su talu' nu
Gama'u, pu' ndi' amu
metuudan dun su sinugu'en
medini.
39 Penilung niu su Misu-
lat Talu' nu Megbebaya',
pu' laung niu dun sa' pen-
emalan niu gupia besaay,
mpeduma amu tu ketubu'
nda'i tamanen. Laak dagid
ki sinulat kiin, miketakesi'
dadema dinaan.
40 Laak dagid pia mi-
takesi'anu dun, nda' amu
pekpaingabang dinaan,
adun mpeduma amu sia tu
ketubu' nda'i tamanen."

41 Diksu' ni Isus su talu'en,
"Naa, kana'u tuyu' penalanu
nu nga getaw.
42 Laak yamu nu nga
kaunutan, misuunan ku
sug betad niu, misuunan
ku dadema pu' ndi' amu
mekpetail tu Megbebaya'.
43 Pigwekilanu nu Gama'u
medini, laak dagid nda' niau
penemba'ay. Sa' upama lain
tawani medini mekpuun tu
pegbaya'en laak, iini pen-
emba'en niu.
44 Iini mauya'an niu, mpe-
nalan amu nu ngag duma
niu, laak mpauk amu pe-
nalan nu Megbebaya' sala-
nen da, kaas mekenduta'
mai kekpetuud niu dinaan?
45 Naa mabu' laung niu
dun dengaten ku amu tu
Gama'u. Ndi'u. Iini duman-
gat, si Moises, su siligan niu
tantu.
46 Laung niu dun mitu-
udan amu ditu sinulat ni
Moises, laak dagid sa' iin
siai pituud niu, pituud niau
dadema sia, pu' itu su sinu-
laten mekatag dinaan.
47 Mendadi kagina ndi'
amu mekpetuud ditu sinulat
ni Moises, ndi' damu dema
mekpetuud ditu petu'un
ku."

6

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Naa tubus itu, dumini-
pag si Isus dig Linaw Galilea
(sala piningalan dun sug
Linaw Tiberias).
2 Melaun gupia getaw
miglendug dini Isus, saba'
minita' nilan su nga meke-
salebu' tu'us pinggulaula-
nen sa' pineguli'anen su
pemegladu.
3 Tumiwad si Isus dig ben-
tud, ilan nu nga sakupen,
dayun ilan megingkud dia.
4 Naa sungu na mek-
telipuun sug Lumpuk tug
Liniusan.
5 Mendadi, bena' midayag
ni Isus su nga mimeglen-
dug getaw pangay dia niin,
sinaaken dini Felipe, "Adin
ta ma mesaluyi gaan, sukal
paan ta sia di melaun getaw
kini?"
6 (Naa su piksaak kini ni
Isus dini Felipe, pingindana-
nen laak si Felipe, pu' su-
unanen ki penggulaulaanen
sungu.)
7 Kali' sembag si Felipe,
"Ndi' ta megaga, pu' pia
bali dua' gatus denario siai
pan, kulang pa dinilan, pia
pekaika'en gupia."

8 Naa sala tawan sakup
ngalanen si Andres, ngudan
ni Pedro, laungen dini Isus,
9 “Duuni gembata' dini
migbalun lima buuk pan
sebada, muka' dua' buuk
seda'.* Laak kenduta'en
ta ma dun pekpaan di nga
melaun getaw kini?”
10 “Naa, pemaingkud
niui nga getaw kia,” laung
ni Isus. (Pu' meliwagig
lamalama dia.) Sa' ma'nia,
mimegingkud dayun su nga
getaw, duun saanig lima
ngibu tawan su laak lumbus
laki.
11 Inalap dayun ni Isus
ki pan kia, mikpaladpalad
tu Megbebaya', dayun pik-
ilasilasen tu nga getaw pe-
megingkud dia. Ma'antu
dadema sug dua' buuk seda',
pikilasilasen dadema dini-
lan. Minaan dayun ki
kelaun getaw, taman lu-
minukas ilan maan.
12 Naa bena' migela' ilan
mbesug, laung ni Isus tu nga
sakupen, “Pengikpes niui
nga sawad, adun nda'iduni
mekula'ula'.”
13 Kali' nilan pengikpesay,
sepulu' bu' dua' dig belanani
mipenu' pa nu sama' tug
lima buuk pan sebada gi-
naan nu nga getaw kia.
14 Bena' minita' nu nga
getaw ki mekesalebu' tu'us
kia pinggulaula ni Isus,
laung nilan, “Kini na tu'u su
Pimuunan nu Megbebaya'
pedetengen ta lumusad
dinig lumbang!”
15 Laak si Isus, bena' misu-
unanen pu' sungu lumpakay
nu nga getaw adun petege-
lan nilan sia meglegadi' dini-
lan, laak migawa' dia ni-
lan. Minundas salanen tug
binentudan.

Mipanaw si Isus dig Dibabaw Tubig
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Naa bena' mikagaw
gebii bu' gendaw, du-
miniksun su nga sakup ni
Isus tu geksid linaw.
17 Duminangan ilan di
sekayan, suminakay ilan
dayun dumipag pangay tug
lunsud Capernaum. Gibii
ilan diag linaw, laak nda' pa
peglendug dinilan si Isus.
18 Duminuluki metikteg
genus, mimukay sug linaw.
19 Naa bena' pimelulanan
nilan, duun saanig lima
kilumitrui giniginanen,
minita' nilan si Isus, masi'
pekpanaw diag dibabaw
tubig, misebang dia sekayan
nilan. Mipati' ilan mendek.
20 Dagid miktalu' si Isus
dinilan, “Naa, ndi' amu
mendek. Naan daini!”
21 Pisakay nilan dayun iin
dia sekayan nilan. Mitekaw
dayun mateng tu pegen-
gayan nilan su sekayan nilan
kia.

Pinengaw nu nga Getaw si Isus

22 Naa bena' migendaw
puli', su nga getaw mi-
bilin ditug dipag, misuu-
nan nilan pu' salabuuk laaki

* **6:9 6:9** Ki sebada, ginis pimula maa' nug dawa muka' palay, baalen nu nga pubri getaw pan.

sekayan midenggu' dia kalabung, muka' sa' suminakay su nga sakupen, nda' pegdunut si Isus, su nga sakupen laaki suminakay.
23 Naa duuni ngag duma sekayan genat tu Tiberias midenggu' dia tanda' mesempel pingaanan nilan nu nga pan kiin sa' genat mekpaladpalad dun tu Megbebaya' su Kaunutan si Isus.
24 Bena' misuunan nu nga getaw pu' nda' na dia si Isus dakus su nga sakupen, suminakay dailan dema di nga sekayan kia, pangay ilan ditu Capernaum, penengaun nilan si Isus.

Si Isus su Gaan Mekegbegay Ketubu' nda'i Tamanen

25 Naa bena' mibaangan nu nga getaw si Isus ditug dipag linaw, sinaak nilan diniin, "Sir, nanuun ka minateng dini?"
26 Kali' sembag si Isus, "Taman talu'u diniu, kana' iini menengaw amu dun dinaan pu' saba' nu kesabut niu tu tu'us pinggulaulau. Segaga, iin sungkini menengaw amu dun, pu' saba' nu kepa'aan ku diniu kalabung nu pan, mibesug amu dun gela'.
27 Naa ndi' namu penamal meksukat gaan mekpetubu' dig lawas niu, pu' kiin, duuni gikteben. Subay penamal amu sukat gaan megbegay ketubu' nda'i tamanen. Iin su gaan begayu diniu, pu' pinita' na nu Gama'u Megbebaya' pu' bigayanu niin pegbaya'u, naan kini, kig Bata' nu Kilawan."
28 Kali' ilan saak diniin, "Kenduta' mai kedunut nami tu mauya'an nu Megbebaya'?"
29 Kali' sembag si Isus, "Iini mauya'an nu Megbebaya' baalen niu, petuuden niu ki sinugu'en medini niu."
30 Kali' ilan pektalu', "Naa sa' ma'antu, paita' mu dinamii mekesalebu' tu'us, adun metuudan ami dun. Ta' alandun mai penggulaulaan mu?
31 Sa' pinenggi' maa' nu ginaan nu ginepu'ay ta diag limawa', su gaan genat tug langit, pu' sinulat dengantu, 'Bigay ni Moises dinilan gaan genat tug langit.' "
32 Kali' pektalu' si Isus, "Taman talu'u diniu, kana' ni Moisesi migbegay diniu gaan genat tug langit, su laak Gama'u. Muka' nemun kini, begay diniu nu Gama'u ki tantu gaan genat tug langit.
33 Pu' su gaan begay nu Megbebaya', lumusad genat tug langit. Ki gaan kini, iin su megbegay tu tiba'an getaw ketubu' nda'i tamanen."
34 "Sir," laung nilan, "sa' megdadi, begayay mu ami lelayun di gaan kiin."
35 Kali' pektalu' si Isus, "Naani gaan kini, pu' megbegayu tu tiba'an getaw ketubu' nda'i tamanen. Adin su getaw mekpaingabang dinaan, ndi' na puli' megutem.

Adin su metuudan dinaan,
ndi' na puli' kuaun."

36 "Naa," laung padun ni
Isus, "iini tinalu'u diniu pu'
minita' niau laak nda' niau
petuuday.
37 Pia na. Adin su tindu'
nu Gama'u sumakup dinaan,
mekpaingabang dinaan,
muka' lumbus, penemba'en
ku.
38 Pu' nda'u lusad genat
tug langit adun petuuden
ku sug danaan delendeman.
Segaga iini luminusadu dun,
petuuden ku su mauya'an
nu suminugu' dinaan.
39 Iini mauya'an nu
sumingu' dinaan, ndi'u
mbeleng su nga sakup
bigayen dinaan, pia sala
tawan dinilan. Dayun sa'
sungu melengkebig benwa,
gela'en ku ilan petubu'ay
puli'.
40 Pu' iin pa pagidi
mauya'an nu Gama'u, adin
su mekailala dinaan kini, kig
Bata'en, muka' mekpetuud
dinaan, naa mpeduunan
ketubu' nda'i tamanen.
Muka' sa' sungu melengke-
big benwa, petubu'en ku
puli'."

41 Mendadi su nga getaw
Judea dia, mikunlumunlum
ilan, pigbensi nilan dun ki
tinalu' kia ni Isus, laungen,
"Naa, naan laungi gaan kini
luminusad genat tug langit."
42 Kali' ilan peksinaakay,
"Asa ki getaw kini, kana'
bain si Isus, sug bata' laak
ni Jose? Mi'ilala ta gupia su
mekegulangen. Maumanen
ma telu'ay, iin su genat tug
langit?"
43 Kali' pelum pektalu' si
Isus, "Ndi' amu dega pekun-
lumunlum ma'niin.
44 Nda'i getaw mekesakup
dinaan sa' kana' iini egaken
nu Gama'u, su suminugu' di-
naan. Muka' ki sumakup di-
naan, petubu'en ku puli' sa'
sungu melengkebig benwa.
45 Nda' ba sulat nu nga
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu, laung nilan, 'Ki
tiba'an getaw, petu'unan nu
Megbebaya'.' Naa adin su
mektalenten tu pitu'un nu
Gama'u, menemba' dinaan.
46 Laak nda'u telu'ay pu'
duuni mikaita' tu Gama'u.
Naan laaki mikaita' tu Meg-
bebaya', pu' su Megbebaya'i
pigenatan ku.
47 Taman talu'u diniu, adin
su metuudan dinaan, iin
laaki mpeduunan ketubu'
nda'i tamanen.
48 Pu' naani gaan, pu' meg-
begayu tu tiba'an getaw ke-
tubu' nda'i tamanen.
49 Naa su nga ginepu'ay
niu, saanan nilan ditug li-
mawa', iin daanig lebungan
seleman nilan su gaan pilu-
sad dinilan nu Megbebaya'.
Laak dagid pia ma'antu,
bena' minatengi gumul ni-
lan, migela' dailan matay.
50 Laini tantu gaan lumu-
sad genat tug langit, pu' adin
su maan dun, ndi' na matay.
51 Muka' naani gaan
luminusad genat tug langit
megbegay ketubu'. Sa' maan
su getaw di gaan kini, iini
metubu' di nda'i tamanen.
Muka' ki gaan begayu,

iini gunedu, begayu adun
metubu'i tiba'an getaw.”†

52 Bena' midengeg nu nga
getaw Judea dia, miksinu-
alay ilan pati', kali' ilan pek-
talu', “Pekenduta'en dun nu
getaw kini kepa'aanen dinita
tu guneden?”

53 Mendadi diksu' ni Isus
su talu'en dinilan, “Taman
talu'u diniu, sa' ndi' niu aa-
nen su guned nug Bata' nu
Kilawan, muka' sa' ndi' niu
inumen sug dugu'en, naa
ndi' niu malap su ketubu'
nda'i tamanen.
54 Naa naan kini, kig Bata'
nu Kilawan, adin su getaw
maan di gunedu muka'
minum dig dugu'u, iini
mpeduma tu ketubu' nda'i
tamanen. Sa' sungu me-
lengkebig benwa, petubu'en
ku dadema iin puli'.
55 Pu' iini tantu gaan su
gunedu, muka' kig dugu'ui
tantu ginumen,
56 kaas adin su getaw
maan di gunedu muka'
minum dig dugu'u, duman-
gen dini naan, muka' naan,
diin dau dema niin.
57 Suminugu' dinaan su
Gama'u. Kagina tetubu' iin,
metubu' dau dema. Ma'antu
dadema, adin su maan di-
naan, metubu' dadema iin.
58 Mendadi naan laaki
tantu gaan luminusad genat
tug langit, kana' maa' nu
ginaan nu nga ginepu'ay niu,
pu' minatay dailan. Adin
su maan di gaan tantu kini,
metubu' di nda'i tamanen.”

59 Tinalu' ia ni Isus sine-
gayen mekpetu'un dia sim-
baan nu getaw Judea ditu
Capernaum.

*Su Talu' Mekegbegay Ke-
tubu' nda'i Tamanen*

60 Bena' midengeg nu nga
sakup ni Isusi tinalu'en kia,
melaun dinilani miktalu',
“Ndi' ta muitani tinalu'en
kini. Ta' mai mekesangu'
dun ini?”
61 Mendadi, kini si Isus,
misuunanen su kegbensi nu
nga sakupen kia pia nda'
pesuun dun. Kali' pek-
talu' dinilan, “Mauya'an ba
niu mundang amu saba' nu
tinalu'u kia?
62 Sa' maita' niu kig Bata'
nu Kilawan, naan kini, lun-
tuu puli' ditu pigenatan ku,
melegenan pa bamu gusay?
63 Kana' nu pegbaya' nu
getaw megbegay ketubu' tu
getaw, su laak Balakat nu
Megbebaya'. Naa, ki tinalu'u
kini, iini meguit diniu Bal-
akat nu Megbebaya' megbe-
gay ketubu'.
64 Laak duun diniui ndi'
metuudan dinaan.” (Kaas
ma'niai tinalu' ni Isus, pu'
genat tu puunanen, misuu-
nanen su nga ndi' metuu-
dan dun, muka' misuunanen
dadema ki tumipu diniin.)
65 Kali' padun pektalu'
si Isus di nga sakupen
kia, “Kaas ma'niai tinalu'u
diniu, pu' nda'i mekenemba'
dinaan, subay pedelendem
dun nu Gama'u.”
66 Mendadi genat tu
ketalu'en dun kia, melaun

† **6:51 6:51** Su guneden, piulugan dun ni Isus ki kepatayen gumanti' di kepatay nu nga getaw.

sakup ni Isus tumiliud
diniin, nda' nailan dunut
diniin.
67 Sa' ma'nia, suminaak
si Isus tu sepulu' bu' dua'
tawan peneliganen, laun-
gen, “Mendadi yamu, tuliud
damu dema dinaan?”
68 Sumimbag si Simon
Pedro, “Uu Kaunutan, sa'
tuliud ami dini'a, taway
dun bai pegengagan nami?
Sug dani'a talu' laaki
mekegbegay tu ketubu' nda'i
tamanen.
69 Muka' mituudan ami gu-
pia dini'a, suunan nami pu'
ya'a na gupia su Pimili' nu
Megbebaya'.”
70 Kali' sembag si Isus,
“Naa kana' ba metuud, pim-
ili'u amu nu sepulu' bu' dua'
tawan? Dayun sala tawan
diniu, menulay!”
71 Ki tinalu' kini ni Isus,
pilebu'anen dun si Judas, kig
bata' ni Simon Iscariote kiin.
Pu' pia sala tawan si Judas di
nga sepulu' bu' dua' tawan
peneliganen, iini tumipu pa
dini Isus.

7

Si Isus muka' su nga Pateden

1 Genat itu, mipanaw si
Isus dia laak benwa Galilea.
Nda' peditu Judea, pu' su
nga kaunutan nu getaw
Judea ditu, mekpatay ilan
sia diniin.
2 Mendadi, sungu na mek-
telipuun sug lumpuk nu
nga getaw Judea piningalan
dun sug Lumpuk ngag Bebe-
layan.
3 Kali' pektalu' dini Isus su
nga pateden, “Tumu' awa'a
dini, dituun ka Judea, adun
maita' nu nga sakup mu ditu
ki penggulaulaan mu.
4 Pu' su getaw sa' mek-
pededengeg, ndi'en egluden
su penggulaulaanen. Ki
nga penggulaulaan mu kini,
subay pedayag mu tu tiba'an
getaw!”
5 (Iini tinalu' dun nu nga
patedeni ma'nia, pu' pia
ilan, nda' ilan pekpetuud
diniin.)
6 Kali' pektalu' si Isus,
“Paa, naan, nda' pa dateng
ki gendawu. Yamu, pia ta'
endaway dun, megdadi da.
7 Ndi' amu mesengay
nu nga kilawan, dagid
naan, misengayu nilan, pu'
penluksaden ku dinilan
melaatig betad nilan.
8 Mendadi, yamu nai ped-
itug lumpuk. Naan, ndi'u
meditu, pu' nda' pa dateng
ki gendawu.”
9 Sa' ma'niai tinalu'en, mi-
bilin dia Galilea si Isus.

Su Kangay ni Isus tug Lumpuk ngag Bebelayan

10 Mendadi bena' miditug
lumpuk su nga pated ni Isus
muka' duuni santa' gebii,
miditu dadema si Isus, laak
dagid nda' pailagilag dia.
11 Naa ki nga kaunutan nu
getaw Judea, pekpenengaun
nilan si Isus diag lumpuk,
sinaak nilan tu nga getaw,
“Adin main?”
12 Su nga melaun getaw
suminaup, miglelekemeday
ilan pati' mekatag dini Isus.
Duuni miktalu', “Gempia

getaw iin,” duun dademai miktalu', “Kana' ma da, peglimbunganen su nga getaw.”

13 Laak pigbuni nilan su telu'en nilan kia, pu' mindek ilan tu nga kaunutan nu getaw Judea.

14 Mendadi bena' miginenga' na saan sug lumpuk, miditu si Isus Balay Pengedapan tu Megbebaya', piktu'unanen su nga getaw dia.

15 Ki nga kaunutan nu getaw Judea, misebu'an ilan dun, kali' ilan peksinaakay, “Paa, ki getaw kini, pikendun ma dun metaasi sinuunanen, asa nda' ma petu'unay di Palinta ta?”

16 Mendadi kali' pektalu' si Isus, “Ki tinitulu'u kini, kana' danaan delendeman, segaga danu suminugu' dinaan.

17 Adin su getaw delendemanen penggulaulaanen su mauya'an nu Megbebaya', mesuunanen sa' ta'i pigenatan nu titulu'u, sa' genat ba tu Megbebaya', sa' mikpuun bain tug danaan laak pegbaya'.

18 Adin su mekpetu'un puun dig daniin laak pegbaya', mekpenalenal da, laak dagid adin su mekpetu'un adun pegleleepenenig dengegan nu Megbebaya', su suminugu' diniin, iini tantu mekpetu'un, kana' belusen.

19 Ma'niin ni Moises, bigayanen amu Palinta nu Megbebaya' dengantu, laak dagid, nda'iduni getaw diniu dinunutanen gela' su Palinta kia. Pu' sa' sia duun diniui getaw dinunutanen gela' su Palinta, mauma dema naan, petain ma niau sia, asa duuni pinalinta ni Moises, ndi' mekpatay?”

20 Kali' sembag su melaun getaw, “Pingepu'an ka menulay! Pia nda'i miksaad matay dini'a.”

21 Kali' padun sembag si Isus dinilan, “Naa, mainsan pinggulaulaui mekesalebu', mitekawan amu dun, launan niu.

22 Bentayay pa daan niu. Pinalinta diniu ni Moises pentu'usan niuig bata' niu pu' getaw Judea nailan, kaas megbaal amu tu'us, pia di Gendaw Pelali (laak kana' ni Moisesi pigenatanen, su laak nga ginepu'ay niu).*

23 Naa, sa' sirkunsisuuni getaw di Gendaw Pelali, pu' adun medunutani palinta ni Moises, ta' mai mangit amu dun dinaan sa' pineguli'an ku gupiaig lawas nu getaw kiin di Gendaw Pelali?

24 Mendadi, ndi' amu pegdedali' mengukum di minita' niu, subay unaan pa niu pegdelendem sa' gempia ba su pinggulaula, sa' melaaten ba.”

Si Isus ba su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan?

* **7:22 7:22** Ki tu'us kini, iin sug betad nu nga getaw Judea peksirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, gindan pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

25 Naa duuni nga getaw
Jerusalem miktalu', "Ki
getaw kini, kana' bain su
petain sia nu nga kaunutan?
26 Laak bentayay pa daan
niu, megyaga iin di geda-
pan, laak ndi' nilan pemaa-
gen! Aa, mabu' misuu-
nan ba nilan pu' iinen tu'u
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?
27 Dagid sa' mateng daw su
Tindu' nu Megbebaya', nda'
dawi mekesuun dun ki pe-
genatanen. Naa kig launan
ta kini, misuunan ta su pi-
genatan nu getaw kini."

28 Mendadi, selian ni Isus
mekpetu'un dia Pengedapan
tu Megbebaya', minekeg
mektalu', laungen, "Naa,
laung niu dun pu' mi'ilala
ba niau muka' misuunan
ba niui pigenatan ku?
Kana' danaan delendeman
su kediniin ku. Metuud,
duuni Megbebaya' muka'
iini suminugu' dinaan, laak
iin, kana' niu mailala.
29 Dagid naan, mikesuunu
diniin, pu' iini pigenatan ku,
muka' iini suminugu' dinaan
medini."

30 Mendadi ki nga
kaunutan kia, sikna mi-
dengeg nilan, daapen nilan
sia si Isus, laak nda'i
mekedaap dun, pu' nda' pa
dateng ki gendawen.
31 Laak melaun getaw dia,
mituudan ilan dini Isus,
laung nilan, "Sa' metua'
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, melaun pai
mekesalebu' penggulaulaa-
nen, sabaya' nu getaw kini?"

Su Keksugu' Daapen sia si Isus

32 Naa ki nga Pariseo,
midengeg nilan su kaunlu-
munlum kia nu nga melaun
getaw mekatag dini Isus. Sa'
ma'nia, ilan kia muka' su
nga kaunutan nug belian
nu getaw Judea, sinugu' ni-
lan dayuni nga megingat tu
Pengedapan tu Megbebaya',
adun daapen nilan si Isus.
33 Kali' pektalu' si Isus,
"Dumuma pau diniu ndi'
maiben, dayun megawa'u
dini, mpuli'u ditu suminugu'
dinaan.
34 Dayun penengaun niau,
laak ndi' niau mbaangan,
pu' ndi' amu mekeditu pe-
gengayan ku."
35 Naa ki nga kaunutan
nu getaw Judea kia, miksi-
naakay ilan dayun, laung
nilan, "Adin ma saan
angayi getaw kini, ndi'
ta mbaangan? Mabu'
mangay ditu ngag duma ta
misigwag, su luminamug tu
nga getaw Grecia, pu' adun
petu'unanen pelum su nga
getaw Grecia?
36 Ta' mai guluganen ki
tinalu'en kia pu' penengaun
ta, laak ndi' tain mbaangan,
pu' ndi' ita mekeditu daw
pegengayanen?"

Su Tubig Mekegbegay Ketubu' nda'i Tamanen

37 Naa bena' sug deksu'an
nug Lumpuk nug Liniusan,
si Isus, migindeg di gedapan
nug launan getaw, minekeg
dayun mektalu' dinilan, "Pia
adini getaw kuaun, mekan-
gay minum dini naan.

38 Nda' ba mesulat di
Misulat Talu' nu Megbe-
baya', ‘Adin su metuudan di-
naan, duuni maa' nu tebud
dig dialem ginaanen menele-
gan megbegay ketubu' nda'i
tamanen.’ ”
39 Naa, ki tinalu' ni Isus
kia, iini mekatag di pengguu-
laula nug Balakat nu Megbe-
baya', su sungu begay tu nga
mekpetuud diniin. Nda' pa
ia begay, pu' nda' pa lentu si
Isus ditu gekbus langit adun
maita' nug launan biwat su
kelengas nu pegbaya'en.

*Su Sumpaki' nug Delende-
man nu nga Getaw*

40 Naa bena' midengeg nu
nga melaun getaw ki tinalu'
kia ni Isus, duuni miktalu',
“Ki getaw kini, iinen na tu'u
su pedetengen ta Pimuunan
nu Megbebaya'!”
41 Sa' sug dumai mektalu',
laung nilan, “Iinen na tu'u
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan!”
Dagid duun pa pagidi mek-
talu', “Su Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan, kana'
ma genat tu Galilea!
42 Iini sinulat ditu Misulat
Talu' nu Megbebaya', su
Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, sapu' ni
Adi' David, kaas genat dig
Betlehem, sug lunsud ni
David.”
43 Iin dayuni sumpaki' nug
delendeman nu nga getaw
mekatag dini Isus.
44 Sug duma, mauya'an ni-
lan sia daapen iin, laak nda'
pai kedaap diniin.

*Su Kemilas nu nga
Kaunutan nu Getaw Judea*

45 Naa su nga megingat tu
Pengedapan kiin, bena' mip-
uli' ilan ditu nga kaunutan
nug belian muka' tu nga
Pariseo kia, sinaakan ilan,
“Naa, mauma dema nda' ma
niu iin uitay?”

46 Kali' sembag su nga
megingat, “Pu' iin pa duuni
getaw mikitelu'ay maa' nu
getaw kiin!”

47 “Apelai!” sinaak nu
nga Pariseo. “Milimbungan
damu niin dema?
48 Sa' yami nu nga
kaunutan muka' Pariseo,
duun bai misuunan niu sala
tawan dinami mituudan di
getaw kiin?
49 Baa, nga melaun getaw
kini! Nda' nilan mesuunay
su Palinta nu Megbebaya'
pisulaten dini Moises, kaas
inukuman nailan nu Megbe-
baya'!”

50 Naa sala tawan di nga
Pariseo kia, si Nicodemo, su
miditu ni Isus sug diin kiin.
Kali' pektalu' si Nicodemo,
51 “Asa binandu ditu
Palinta ta, ukumani getaw
subay unaan pa biselaay.”

52 Kali' sembag su nga
Pariseo, “Masi' ya'a, dumaa
dadema niin getaw Galilea?
Naa, penilung mu su Misu-
lat Talu' nu Megbebaya'.
Mesuunan mu dayun, nda'i
pimuunan nu Megbebaya'
genat tu Galilea.”
53 [Sa' ma'antu, minuli' su
nga kelaun getaw.]

8

Sug Libun Miglaat Pekesuunan

1 [Laak si Isus, miditug
Bentud nu nga Gayu Olibo.
2 Bena' migendaw puli',
milapus mangay ditug Balay
Pengedapan tu Megbebaya'.
Dekag minateng dia, mikpungun
diniin su melaun getaw.
Migingkud dayun si Isus, piktu'unanen
ilan.
3 Naa duunig libun iwit dia
nu nga mekpetu'un di Palinta
nu Megbebaya' muka'
nu nga Pariseo. Kig libun
kini, duun dawi mikaita'
dun, tebia' miglaat pekesuunan.
Mendadi, pinindeg
nilan dia gedapan nu nga
getaw kig libun kia.
4 Laung nu miguit dun dia,
"Sir, kig libun kini, duuni
mikaita' dun gupia miglaat
pekesuunan daw.
5 Naa, iini palinta nu Megbebaya'
dinita pisulaten dini
Moises, subay betuun ta.
Mendadi ya'a, ta' mai ketalu'
mu dun?"
6 Naa iini tinalu' nilan
duni ma'nia, pu' pengimanan
nilan sia si Isus di
metalu'en, adun dengaten
nilan sia.
Mendadi si Isus, migdukung,
sinulatanen tendu'en sug
lupa'.
7 Minamal ilan dayun
sumaak diniin. Migindeg
dayun si Isus, kali' pektalu',
"Naa, adin diniui nda'i
sala'en, iini meguna megbatu
dun."
8 Migdukung puli' si Isus,
dayun peksulat puli' diag
lupa'.
9 Mendadi ki nga getaw
kia, mimegawa' ilan dayun
dia, piksesala tawan dinilan
mipanaw, miguna su nga
megulang dinilan. Tiga'wan,
iin laaki mibilin dia si Isus,
dumanen laak sug libun
pegindeg pa dia.
10 Mendadi, migindeg puli'
si Isus, kali' saak tug libun,
"Ibun, adin mailan? Nda'
bai mbilin mukum dini'a?"
11 Kali' sembag, "Sir,
nda'idun."
"Mendadi naan," laung ni
Isus, "ndi' dau dema mukum
dini'a. Uli'a na, muka' ndi'a
puli' pegbaal sala'."]

Si Isus su Tiag nu Tiba'an Getaw

12 Naa, mikpetu'un puli'
si Isus tu nga getaw. Kali'
pektalu', "Naa, pektalentenay
niu ini. Naani Tiag mekpedelag
di tiba'an getaw.
Adin su getaw dumunut
dinaan, iini medelagan nu
Tiag, su puun nu ketubu'
nda'i tamanen, muka' iin,
ndi' na mekepanaw di
medelem."
13 Kali' pektalu' su nga
Pariseo, "Naa, ta' mai metuudan
ami dun, pu' ya'a laaki
tuminakesi' dun? Su takesi'
mu, nda'i gatagen."
14 Kali' sembag si Isus,
"Pia naan laaki miketakesi'
dig lawasu, laak metuudi
tinakesi'an ku, pu' misuunan
kui pigenatan ku muka'
peguli'an ku, laak yamu,
nda' niu mesuunay ia.

15 Sa' mukum amu, su
kinilawan dai pigunut niu.
Naan, ndi'u mukum di ki-
lawan.
16 Laak sa' pinenggi' pu'
mukumu di nga getaw,
mpiai kaukumu dun, pu'
kana'u laak salai mukum
dun, pu' dumananu dun nu
suminugu' dinaan.
17 Pektalentenay niu ini,
misulat di Palinta niu sinulat
ni Moises, sa' dua' tawani
meketakesi' dun, mpemilang
metuud su takesi'an nilan.
18 Naa, mitakesi'an kuig
lawasu muka' tinakesi'an
dau dema nu Gama'u, su
suminugu' dinaan."
19 Kali' saak su nga
Pariseo, "Naa ki gama' mu
kini, adin ma dun?"

Kali' sembag si Isus, "Ndi'
amu sumambat dinaan,
muka' su Gama'u dema,
ndi' amu sumambat dun.
Sa' sia suminambat amu
tantu dinaan, naa suminam-
bat damu dema tantu tu
Gama'u."
20 Kiai tinalu' ni Isus
su dia pa Pengedapan tu
Megbebaya' mekpetu'un dia
nga getaw, dia mesempel
nug betangan nu nga
getaw gamut nilan ditu
Pengedapan. Nda' pai
duminaap dini Isus, pu'
nda' pa datengi gendaw
su tindu' nu Megbebaya'
kedaap diniin.

*Ndi' amu Mekeditu Pegen-
gayan ku*

21 Kali' padun pektalu'
si Isus tu nga getaw, "Naa
mawa'u dini, penengaun
niau dayun, laak ndi' niau
mbaangan. Kaas matay
damu, nda' namu lelaatay di
sala' niu. Ndi' amu mekeditu
pegengayan ku."
22 Naa, su nga kaunutan
nu getaw Judea, kali' ilan
pektalu', "Kagina tinalu'en
pu' ndi' ita mekeditu pegen-
gayanen, mabu' iini gulugan-
nen, megeget."
23 Kali' sembag si Isus,
"Yamu, dangen amu dinig
lumbang. Naan, genatu tu
gekbus langit, kaas sakup
amu laak nu kekinilawan.
Laak naan, kana'u sakup
kekinilawan.
24 Kiai tinalu'u dun pu'
matay damu nda' namu
lelaatay di nga sala' niu.
Matay amu tu'u nda' amu
lelaatay, subay metuudan
amu dun naan su pektelu'en
ku kini."
25 Kali' ilan saak, "Adin ka
getaw?"

Simbag dayun ni Isus,
"Naa genat tu puunanen,
naani pektelu'en ku diniu.
26 Yamu kiin, melaun pa
paduni metalu'u mekatag
diniu, laak ndi'u telu'en.
Melaun dademai mauku-
man ku amu dun, laak ndi'u
dadema mukum. Su talu'
nu suminugu' dinaan, iin
su metuud muka' iin laaki
ukiten ku di tiba'an getaw."
27 Naa su nga mikedengeg
tu tinalu'en kia, nda' nilan
mesabut pu' su pektelu'enen
dinilan, iin su Gama'en Meg-
bebaya'.
28 Ma'antu, kali' dayun
pektalu' si Isus, "Naanig
Bata' nu Kilawan. Sa' inaten
na niau, mesuunan na niu

pu' naan su pektelu'en ku
kiin. Muka' dema mesuu-
nan niu dayun nda'i peng-
gulaulaan ku mikpuun tug
danaan pegbaya', pu' telu'en
ku su laak pisuun dinaan nu
Gama'u.
29 Iin su suminugu' di-
naan, megduma lelayun
dinaan muka' nda'u niin
petuyangay salau, pu' pine-
malan ku lelayun pengguu-
laulaay su mauya'anen."
30 Mendadi melauni nga
mikedengeg tu tinalu' kia ni
Isus, mituudan ilan diniin.

Su Getaw Mekpetuud, iini Megawen

31 Mendadi, kali' pektalu'
si Isus tu nga getaw Judea
dia mikpetuud na diniin,
"Sa' penemalan niu dunutay
su telu'en ku, naa sakupu
namu tantu.
32 Mesuunan pa niu
dayuni metuud muka'
pebeluyen amu nu metuud."
33 Su nga getaw Judea, kali'
ilan pektalu', "Mauma dema
telu'en mu pu' pebeluyen
ami, asa sapu' ami ni Abra-
ham, nda' nami mainsan
mbianayi gulipen di getaw.
Ta' mai pengma'anan mu pe-
beluyen ami?"
34 Kali' sembag si Isus,
"Naa, taman talu'u diniu,
adin su mikesala', malap
gulipen nu sala'en.
35 Sa' upama gulipen,
kana' sakup lelayun nu
mingulipen dun, laak dagid
sug bata' nu mikpaulipen
dun, danilan da lelayun.
36 Kaas sa' iini mekpe-
beluy diniu sug Bata' nu
Megbebaya', naa mbeluy
damu gupia.
37 Naa, misuunan ku pu'
yamui sapu' ni Abraham,
laak pia ma'antu, mauya'an
niu petain niau, pu' nda'
pengganget dig delendeman
niu su pektelu'en ku.
38 Naan, piktu'un ku diniu
su pinita' dinaan nu Gama'u.
Yamu dema, penggulaulaan
niu su midengeg niu dig da-
niu gama'."
39 Sumimbag ilan, "Sapu'
ami ni Abraham."
"Sa' upama sapu' amu
ni Abraham, penunggilingan
niu sia su pinggulaula ni
Abraham,
40 laak dagid iini peng-
gulaulaan niu sia, petain
niau. Naa, nda'i pinggulaula
ni Abraham ma'nia. Daal
dai pinggulaulau, inukitu
diniu su midengegu metuud
tinalu' nu Megbebaya'.
41 Yamu, iini pinunggilin-
gan niu, su pinggulaula nu
tantu gama' niu."
"Salabuuk dai gama'
nami, su da laak Megbe-
baya'. Bata' ami niin tantu."
42 "Kana', pu' sa' iini tantu
Gama' niu, petailen niau
sia, pu' iini pigenatan ku
su Megbebaya', muka' kini
dau. Kana' laak puun tu
pegbaya'u su kediniin ku,
pu' iini suminugu' dinaan su
Megbebaya'.
43 Mauma dema nda' niu
mesabuti talu'u? Iini pikpu-
unanen, ndi' niu muit su
pektelu'en ku.
44 Mingema'an damu
gusay tu gama' niu, su Palin.

Iin laaki mauya'an niu
pektalentenay, su mauya'an
nu Palin. Su Palin, genat tu
pikpuunanen, memunu'an
iin muka' belusen, pu'
nda' na daan pegilengig
delendemanen tu metuud,
pia maika'. Sa' megbalus,
bantangen da, pu' belusen,
muka' iin demai pigenatan
nug balus.
45 Kaas, iini ndi' amu
metuudan dun dinaan, pu'
telu'en ku su metuud.
46 Nda'idun diniui
mekeglegintuud dun pu'
naani mikesala'. Sa'
piglegintuudu su kekesuun,
mauma dema nda' amu
metuuday dun?
47 Pektalentenay niu ini,
adin su tantu sakup nu
Megbebaya', iini mekineeg
tu talu' nu Megbebaya',
laak ndi' niu pektalentenan,
pu' kana' amu daniin
piglegetawan.”

Miguna pa si Isus dini Abraham

48 Mendadi ki nga getaw
Judea kia, kali' ilan saak dini
Isus, “Ndi' ba metuud, ya'a
su pektelu'en nami getaw
Samaria, su pingepu'an
menulay?”
49 Kali' sembag si Isus,
“Nda'u lai pengepu'ay
menulay. Adin su ping-
gulaulau, mekpebasau dun
tu Gama'u, laak yamu,
piksudi'an niau.
50 Nda'u pegelapayi
megdedengegu dun, laak
dagid duuni mekpede-
dengeg dun dinaan, pu' iini
metau mukum.
51 Naa, taman talu'u
diniu, adin su mekpetuud
tu tinalu'u, ndi' na matay.”
52 Kali' ilan talu' diniin,
“Nandaw, mitekad na nami
tantu pingepu'an ka tu'u
menulay! Pu' si Abraham
muka' su nga pimuunan nu
Megbebaya' dengantu, mi-
natay da. Dayun pelum iini
telu'en mu, su mekpetuud di
tinalu' mu, nda' nai petaya-
nen.
53 Su ginepu'ay ta si
Abraham, minatay da. Masi'
metaasa pa ba diniin? Su
nga pimuunan nu Megbe-
baya' dengantu, minatay
dadema. Tai' delendeman
mu dun, adin ka getaw?”
54 Laung ni Isus, “Sa' naani
migalap dun sug dengegan
ku, nda'i gatagen. Laak
iini migbegay dun dinaan su
Gama'u, iin su tinalu' niu
pektemuyen niu.
55 Laak dagid sampay ne-
mun, nda' niu iin sembatay.
Naan, suminambatu gupia
diniin. Sa' pinenggi' gelalen
ku nda'u sembatay, naa,
belusenu ma'niin diniu, pu'
suminambatu gupia diniin,
muka' piktalentenan ku su
telu'enen.
56 Naa si Abraham kiin, su
gama' niu laung, pigleliag,
pu' mikpedateng di ketua'u
dini. Naa minita'en na,
muka' liliag na gupia.”
57 “Kenduta' mai kaita' mu
dini Abraham, asa nda' pa
peglima pulu'i taun mu?”
58 “Taman talu'u diniu, su
nda' pa pegigetaw si Abra-
ham, naan, daan nau.”

59 Mingimud dayun batu
su nga kaunutan kia, pu'
betuun nilan sia si Isus adun
matay. Laak dagid si Isus, lu-
minamug tu tebenan getaw,
migawa' dayun dia Pengeda-
pan tu Megbebaya'.

9

Piuli'an ni Isusig Buta

1 Mendadi selian ni
Isus mekpanaw, duuni
mipekita'en buta, mibuta
sikna mbata'en.
2 Sinaak nu nga sakup ni
Isus, “Sir, ta' mai mikesala'
di ma'nia kia, migigetaw,
daan ma na buta? Iin,
atawaka su nga mekegulan-
gen?”
3 Kali' sembag si Isus,
“Kana' iini mikesaba' dun
butai kegigetawen, puun di
sala'en, sampay sala' nu
mekegulangen. Ki getaw
kini, migigetaw dun buta,
adun mpaita' nu Megbe-
baya' su ginuungen pebian
di penggulaulaanen diniin.
4 Naa selian gendaw pa,
subay penggulaulaan ta su
pipenggulaula dinita nu
suminugu' dinaan. Pu'
ndi' maiben, meglegebii
na, dayun nda'idun nai
mekenggulaula dun.
5 Selian ku dinig lumbang,
naani tiag tu tiba'an getaw.”
6 Selian ni Isus mektalu',
migdula' dig lupa', binasa'en
dun sug lawayen. Inugida-
nen dun dayun ki mata nug
buta kia,
7 dunut miktalu' diniin,
“Naa, angaya tug Bulenaw
Siloe, pengulamusa ditu.”
(Su gulugan nu ngalan kia
Siloe, “Sinugu'.”) Mipanaw
dayun kig buta kia diag bu-
lenaw, mingulamus, dayun
mipuli', mikengita' na.
8 Naa su nga sumbalay nug
buta kia kampu' nu getaw
mikaita' diniin mekpenengi
limus, sinaak nilan, “Kana'
ba iinen ini su pegingkud-
ingkud mekpenengi limus?”
9 Simbag nu ngag duma,
“Iin main.” Laak laung
nug duma getaw, “Kana'en,
ganggiden laak.”
Kali' dayun pektalu' ki mi-
uli'an kia, “Naan la' lai.”
10 “Naa sa' ma'antu,”
sinaak nilan, “ta' mai
mikengita'a dun nandaw?”
11 Kali' sembag, “Ki
getaw pegingelanan si Isus,
migbasa' lupa', binasa'en
dun lawayen, inugiden
dayun di matau. Tinalu'en
dayun dinaan mangayu
ditug Bulenaw Siloe, mengu-
lamusu. Minangayu dayun
mengulamus, iin dayuni
kengita'u.”
12 Sinaak nilan, “Naa ki
getaw kiin, adin ma dun?”
Kali' sembag su minayan
buta, “Ta' dun.”

Sinaakan nu nga Pariseo su Miuli'an Buta

13 Naa ki minayan buta
kia, iwit nu getaw tu geda-
pan nu nga Pariseo.
14 Naa su kegbasa' ni Isus
lupa' muka' kepauli'ayen tug
buta kia, mitaang di Gendaw
Pelali.
15 Mendadi, sinaakan
pelum nu nga Pariseo ki
getaw kia, sa' ta'ig bian nu

kengita'en. Kali' sembag,
“Ki getaw kiin, inugidanen
ki matau basak. Bena'
mingulamusu, mikengita'
nau dayun.”
16 Naa ki nga Pariseo kini,
kali' pektalu' sug duma, “Ki
getaw kiin mineguli' dun,
kana' genat tu Megbebaya',
pu' ndi'en pektalentenani
Gendaw Pelali.”
Laak sug duma pelum,
laung nilan, “Naa sa'
pinenggi' mikesala' tu'ui
getaw kiin, mekenduta'
bai kenggulaulanen di nga
mekesalebu' kia?” Sa'
ma'nia, miksumpaki' ilan
dun.
17 Naa sa' ma'nia,
sinaakan puli' nu nga
Pariseo su miuli'an kia,
laung nilan, “Kagina ya'ai
pipengita' nu getaw kitu,
ta' mai ketalu' mu mekatag
diniin?”
Kali' sembag, “Mituudanu
dun pu' pimuunan iin nu
Megbebaya'.”
18 Naa ki nga kaunutan nu
nga getaw Judea kini, bek-
nanen, nda' ilan metuuday
dun pu' ki getaw kia, daan
buta, dayun mikengita' na.
Sa' ma'nia, pinsabi nilan su
nga mekegulangen,
19 suminaak ilan dayun
dinilan, “Bata' niu maini?
Naa, pektelu'en niu mibuta
sikna mbata'en. Sa'
ma'antu, ta' mai mikengita'
dun ia nandaw?”
20 Kali' sembag su nga
mekegulangen, “Kini, misu-
unan nami pu' bata' nami
tantu, muka' misuunan
nami, daan buta iin sikna
mbata'en.
21 Laak tumu' nda' nami
suunay sa' ta' mai miken-
gita' dun nandaw, muka'
nda' nami dadema suunay
sa' ta' taway duni mineguli'
dun. Tumu' iin nai saakay
niu, gembagel nain, metau
na sumbag!”
22 Kaas ma'niai simbag
dun nu nga mekegulangen,
pu' mindek ilan di nga
kaunutan kia. Pu' duuni
sabut nu nga kaunutan, adin
su meglegintuud dun pu' si
Isus su Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan, subay
utidan di simbaan nu getaw
Judea.
23 Kaas ma'niai mitalu'
dun nu nga mekegulangen,
laung nilan, “Gembagel ma
na, iini saakay niu!”
24 Mendadi, kedua' deksu'
na sebiay ki minayan buta
kini. Kali' ilan pektalu'
diniin, “Naa sapaa tu
gedapan nu Megbebaya' pu'
telu'en mui metuud! Ki
getaw kiin, suunan nami pu'
mikesala' getaw iin.”
25 “Ta' dun,” simbagen,
“sa' mikesala' bain, sa'
kana'. Iin laaki misuunan
ku, butau, dagid nandaw,
mekengita' nau.”
26 Sinaak nilan diniin, “Ta'
maig binaalen dini'a? Pik-
enduta'en ma kauli'ayi mata
mu?”
27 Kali' sembag, “Naa,
daan ku na tinalu' diniu,
laak nda' niu pekineegay.
Naa mauma dema mauya'an
ma niu medengeg niu puli'?

Mauya'an niu ba, sumakup
damu dema diniin?”
28 Pinampalaksaan nilan
dayun kig buta kia, laung
nilan, “Paa, ya'a kiin, sakupa
niin. Yami, sakup mami ni
Moises.
29 Naa si Moises, misuunan
nami pu' ginukitan tu'u iin
nu Megbebaya'. Laak ki
getaw kiin, nda' nami suu-
nay sa' adini pigenatanen!”
30 Kali' pektalu' su mi-
uli'an buta, “Misebu'anu gu-
pia diniu! Nda' niu suunay
sa' adini pigenatanen, asa
piuli'aneni matau!
31 Suunan ta pu' su nga
mekesesala' getaw, ndi' pen-
emba'en nu Megbebaya' su
kenengi nilan. Penemba'en
laak nu Megbebaya' su ke-
nengi nu megbasa gupia
diniin muka' menggulaula
tu mauya'anen.
32 Pu' genat pa dengantu,
iin pa pegdedengeg duuni
meneguli' dig buta, mibuta
sikna mbata'en.
33 Naa sa' kana' genat tu
Megbebaya' ki getaw kiin,
nda'en sia mpenggulaula.”
34 “Apelai, ya'a kiin,”
simbag nilan. “Genat
tu kaika'ay mu, meke-
sesala'a getaw. Dayun ya'a
bai mekpetu'un dinami?”
Dayun nilan pua'ay tu
simbaan nilan su miuli'an
buta.

*Pinengaw ni Isus su Pi-
awa' di Simbaan*

35 Mendadi si Isus, bena'
midengegen pu' ki pi-
uli'anen kia, piawa' tu
simbaan nu getaw Judea,
pinengawen. Bena' mibaan-
ganen, sinaaken diniin,
“Mikpetuuda ma dig Bata'
nu Kilawan?”
36 Kali' sembag su mi-
uli'an kia, “Naa sa' mesu'at,
Sir, pesuun mu dinaan sa'
ta' taway dun iin, adun
mekpetuudu diniin!”
37 “Minita' mu na,” simbag
ni Isus. “Iinig duma mu
megabitabit.”
38 “Sir,” laungen,
“mekpetuudu!” Minginlu-
lud dayun di gedapan ni
Isus.
39 Kali' pektalu' si Isus,
“Iini luminusadu dun
dinig lumbang, pu' adun
pekpainen ku ki ngag
buta muka' ki nga getaw
mangken pu' mekengita'
ilan daw. Mekengita' dayun
sug buta kia, muka' buta
na sug laung nilan dun
mekengita'.”*
40 Dekag midengeg nu nga
Pariseo pegindeg dia, sinaak
nilan dini Isus, “Ta'i ketalu'
mu dun? Yami, buta bami
dema?”
41 Kali' sembag si Isus, “Sa'
upama buta amu tantu, naa
nda'i sala' niu. Dagid kagina
engkenen niu pu' mekengita'
amu, gempantek, mikesala'
amu.”

* **9:39 9:39** Su ngag buta, piulugan dun ni Isus su getaw mangken pu' kulangi sinuunan nilan mekatag di metuud. Su nga laung nilan dun mekengita' ilan, iin su laung nilan dun migela' na nilan metekad su metuud.

10

Su Sambingay mekatag di Megingat tu Karniru

1 Kali' pektalu' si Isus, “Taman talu'u diniu, pinenggi' duuni galad melauni karniru dun. Naa, adin su ndi' mian di genga'an sa' suled, laak mengkalemikit tug labat, iini megdaaw muka' tulisan.

2 Laak dagid adin su mian tu genga'an sa' suled, iin su tantu megingat tu karniru.

3 Iin, sa' mateng tu galad, puka'an nu megingat tu genga'an. Sa' suled, medengeg dayun nu nga karniru su tingegen. Tuaganen su ngag daniin karniru, piksesalabuuk ingelananen ilan, muka' egakenen ilan mangay ditug liu.

4 Bena' megela'en ilan uitay ditug liu, meguna dinilan mpanaw. Dunutan nilan iin gupia, pu' mailala nilan su tingegen.

5 Ndi' ilan dumunut tug lain getaw, segaga menggebek ilan, pu' ndi' nilan mailalai tingeg nug lain getaw.”

6 Naa iini sinambingay ni Isus tu nga kaunutan nu getaw Judea, laak nda' nilan mesabuti guluganen.

Si Isusi Metau Megingat

7 Mendadi, laung dayun ni Isus, “Taman talu'u diniu, naani genga'an bianan nu nga karniru sa' suled.

8 Sug launan getaw miuna dinaan, tautau pegwekilan ilan nu Megbebaya', ilani megdaaw muka' tulisan, laak nda' ilan pekineegay nu nga karniru.

9 Naani genga'an, adin su mian di genga'an kini sa' suled, iini megawen. Suled dayun muka' luyu meksukat meseksaben.

10 Naa sa' pinenggi' su megdaaw, metua' adun laak megdaaw muka' mekpatay sampay menggeba'. Iini midiniinu dun pu' adun mpeduunan su sumakup dinaan ketubu' nda'i tamanen, su ketubu' nda' dademai taman nu kelengasen.”

11 Laung pa ni Isus, “Naani gempia megingat tu nga karniru. Naa, su gempia megingat tu nga karniru, iin su miuya' gumanti' di kepetayan nilan.

12 Laak dagid su tinindanan, su kana' megingat tantu, sa' maita'en mesebangi mendapa' tu karniru, gubek, belenganen su nga karniru, pu' kana' maini gapu'en. Dumapa' dayun su mendapa' tu karniru muka' mpelak su ngag duma.

13 Gubek su tinindanan, pu' tinindanan laak muka' ndi' melelaat tu nga karniru.

14 Laak naan su gempia megingat. Suminambatu tug danaan karniru muka' suminambat ilan dinaan,

15 maa' nu kesambat nu Gama'u dinaan sampay su kesambatu diniin. Miuya' nau gumanti' dadema di kepatay nu nga karniruu.

16 Naa duun pai ngag

lain karniruu kana' pa di
sekauluan kini. Subay
engain ku ilan dema. Mek-
talenten ilan di tingegu,
mbaluy ilan pa pagid
sekauluan, sala tawan dai
megingat dun.
17 “Iini pegbesaanu dun
nu Gama'u, begayu matayig
lawasu, pu' metubu'u puli'.
18 Pia ta' taway dun,
nda'i mekegbaya' mekpatay
dinaan, subay begayan
ku pegbaya'en mekpatay
dinaan. Muka' sa' begayu,
danaan da delendeman.
Duuni pegbaya'u megbegay
dun, muka' duun dademai
pegbaya'u metubu'u puli'.
Iini sinugu'an dinaan nu
Gama'u.”
19 Naa sikna midengeg nu
nga getaw Judea su tinalu'
kia ni Isus, miksumpaki'
puli'ig delendeman nilan.
20 Melaun mektalu',
“Pingepu'an ma menulay
ki getaw kiin! Mibu'ang!
Mauma dema pekineegan
niu?”
21 Laak sug duma,
laung nilan, “Sa' pinenggi'
pingepu'an menulay, kana'
ma'niai telu'enen. Ki
menulay, mekeneguli' ba dig
buta?”

Pimilas nu nga Getaw Judea si Isus

22 Naa kagina timpu na
metegdaw, miktelipuun dia
Jerusalem sug lumpuk nu
getaw Judea gindan tu Kegu-
gas Balay Pengedapan tu
Megbebaya'.
23 Si Isus, mikpanaw-
panaw dia Pengedapan, dia
silung piningalan dun Silung
ni Salomon.
24 Mendadi ki nga getaw
Judea, miktabu' ilan diniin,
kali' ilan pektalu', “Ta' ma,
maiben mu pa pekegelege-
layig delendeman nami? Pe-
mantek mu dinami, ya'a ba
tu'u su Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan?”
25 Kali' sembag si Isus,
“Mitubusu na talu' diniu,
laak nda' amu metuuday
dun. Iini miketakesi' gupia
dinaan, su pinggulaulau, su
pigwakil dinaan nu Gama'u.
26 Laak dagid, ndi' niu
petuuden, pu' kana'u amu
karniru.*
27 Pu' sa' su nga karniruu,
pektalentenan nilan su
tingegu. Suminambat
dau dema dinilan, kaas
duminunut ilan dinaan.
28 Begayan ku ilan ketubu'
nda'i tamanen, ndi' ilan
matay, muka' nda' demai
mekagaw dun di gengkeman
ku.
29 Su Gama'u migbegay
dun dinaan, iin su megbaya'
pa dun dig launan. Nda'i
mekagaw dun di gengkema-
nen.”
30 Diksu' ni Isus su
talu'en, “Naa, naan muka'
su Gama'u, iin da.”
31 Bena' midengeg nu nga
getaw Judea, mingimud ilan
puli' batu, pu' betuun nilan
sia si Isus adun matay.
32 Kali' pektalu' si Isus,
“Naa, melaun gempia

* **10:26 10:26** Su nga karnirunen, piulugan dun ni Isus su nga suminakup diniin.

pinita'u diniu di pipenggu-
laula nu Gama'u dinaan. Ta'
mai betuun niau dun?”
33 Kali' ilan sembag,
“Kana' nu gempia pinggu-
laula mu. Iinig betuun
ka nami dun, pu' sudi'an
mu su Megbebaya'! Pu'
pilepeng mu sug lawas mu
tu Megbebaya', asa kilawan
ka da!”
34 Laung dayun ni Isus,
“Nda' ba mesulat di Palinta
niu pu' miktalu' su Megbe-
baya', ‘Yamui ngag diwata’?
35 Misuunan ta pu' su
Misulat Talu' nu Megbe-
baya', nda'i gikteb nu ketu-
uden. Muka' su nga getaw
kia dengantu pimuunan nu
Megbebaya', piningalanen
dun ngag diwata.
36 Sa' ma'antu, ndi' niu
mpia telu'en pu' piksudi'an
ku su Megbebaya' sa'
tinalu'u pu' naanig Bata'
nu Megbebaya', asa pimili'u
niin medinig lumbang.
37 Sa' pinenggi' ndi'u sia
penggulaulaan su pibaal di-
naan nu Gama'u, naa meg-
dadi ndi' amu metuudan
dun.
38 Laak dagid, sa' peng-
gulaulaan ku tu'ui pibaalen
dinaan, naa pia ndi' niu du-
ateni talu'u, subay petuuden
niu su nga penggulaulau. Sa'
pema'antuun niu, naa subay
metuudan amu dun, naan
muka' su Gama'u, iin da
tanan.”
39 Mendadi, pikpul-
ingkasan puli' nu nga getaw
Judea daapay si Isus, dagid
migliaw dinilan.
40 Sa' ma'nia, mipuli' si
Isus ditug dipag tubig Jordan
tanda' pigbunagan ni Juan
diniin tubig, migbebenwa pa
dia.
41 Melaun getaw miditu
niin, laung nilan, “Si Juan
kiin, nda'i mekesalebu' ping-
gulaulanen. Laak dagid
ki kelaun tinalu' ni Juan
mekatag di getaw kini, lum-
bus minuud.”
42 Melaun dayun getaw dia
mituudan dini Isus.

11

Su Kepatay ni Lazaro

1 Naa duuni getaw
pegladu, ngalanen si Lazaro.
Kini si Lazaro, pegbenwa
diag Betania, ilan nu nga
pateden si Maria muka' si
Marta.
2 (Si Maria kini, iin su
migbunag kiin pagemut tu
geksud nu Kaunutan si Isus
muka' pinunasen dun kig
buuken. Su pateden si
Lazaro, iin su migladu kia.)
3 Mendadi, pimuun si Isus
nug dua' tawan libun kia
mekpated, laung nilan, “Sir,
pegladu ki petailen mu sam-
bat si Lazaro.”
4 Mendadi kini si Isus,
bena' midengegen, kali'
pektalu', “Naa, ki kegladu
kini ni Lazaro, kana' iinig
deksu'anen su petayanen.
Iini migladu dun, pu'
adun megleepig dengegan
nu Megbebaya', muka'
adun megleep dadema kig
dengegan nug Bata' nu
Megbebaya'.”

5 Naa si Isus, milelaat gupia dini Marta muka' su pateden kia libun sampay si Lazaro.
6 Laak pia ma'antu, bena' misuunanen pu' migladu si Lazaro, milangan pa dua' gebii.
7 Bena' mitektakig dua' gebii, laung ni Isus tu nga sakupen, “Mpuli' ita ditu Judea.”

8 “Aba, Sir,” simbag nu nga sakupen. “Mpuli'a na pelum ditu, asa begua da betuay sia nu nga getaw Judea dia?”

9 Kali' sembag si Isus, “Naa su gendaw, kana' ba sepulu' bu' dua' uras? Naa sa' mpanawi getaw metaang di gendaw, ndi' medapal, pu' maita'en su mekpedelag dig lumbang.*
10 Laak sa' dagid mengelem, naa medapal, pu' nda'i mekpedelag diniin.”
11 Sa' mideksu'en telu'ay kia, miktalu' padun si Isus, “Naa su sambat ta si Lazaro, tinulug na. Dagid meditu dau niin, adun tenuden ku.”

12 Kali' sembag su nga sakupen, “Sir, sa' tinulug da, mauli'an da.”

13 Naa ki tinalu' ni Isus kia, pingma'ananen dun, minatay si Lazaro. Laak laung dun nu nga sakupen, tulug laaki telu'enen.
14 Sa' ma'nia, pinluksad ni Isus dinilan, laungen, “Minatay na si Lazaro.
15 Laak dagid saba' diniu,” maa' laung pa ni Isus, “liliagu dun pu' nda'u ditu, pu' adun sumalig amu dinaan. Naa laawan taitu.”
16 Mendadi sala tawan dinilan si Tomas (piningalan dun su Gapid), laungen tu nga samasakupen kia, “Naa megdunut daita dema di Mekpetu'un dinita, adun sa' petain, meksaliunung daita diniin!”

Si Isusi Mekpetubu' Puli' tu Getaw muka' iin su Puun nu Ketubu'

17 Naa bena' minateng si Isus diag Betania, pisuun diniin pu' paat gebii na dig lupa' si Lazaro.
18 Naa kig lunsud Betania kia, duun saani telu kilumitru laakig layu'en tu Jerusalem.
19 Sa' ma'nia, melaun getaw Judea miditu ni nga Marta muka' si Maria, adun megbelangbelang ilan di ginaa nilan mekatag di kepatay nu pated nilan kia.

20 Naa si Marta, bena' midengegen pu' pegdateng si Isus, inangayen sungkakay, laak si Maria, mibilin diag balay nilan.
21 Mendadi kini si Marta, kali' pektalu' dini Isus, “Sir, sa' sia diniin ka, ndi' sia matay su patedu!
22 Dagid pia ma'antu, suunan ku pu' adini penengiin mu tu Megbebaya', begayen dini'a.”

* **11:9 11:9** Kiai sinambingay ni Isus ditu nga sakupen, pu' adun mesuunan nilan pu' ndi' ilan mekendun dun ditu Judea.

23 “Metubu' puli' ki pated
mu kiin,” laung ni Isus.
24 “Naa suunan ku,”
simbag ni Marta, “petubu'en
puli' nu Megbebaya' su
nga getaw di gendaw kiin
sa' sungu na melengkebig
benwa, kaas metubu' daan
puli' si Lazaro.”
25 Kali' pektalu' si Isus
diniin, “Naani mekpetubu'
puli' tu nga getaw, muka'
naan dademai puun nu ke-
tubu' nu getaw. Adin su
getaw metuudan dinaan, pia
matay, metubu' puli'.
26 Muka' adin su metubu'
muka' sumalig dinaan, ndi'
na matay iin. Metuudan ka
dun?”
27 “Wa'a, Sir!” simbag ni
Marta. “Mituudanu dun pu'
ya'a na tu'u su Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
sug Bata' nu Megbebaya',
su pidateng nami lumusad
dinig lumbang.”

Su Kengaduy ni Isus

28 Bena' mideksu' mektalu'
si Marta, minangay meksabi
tu pateden kia si Maria.
Kimeden dun dayun, laun-
gen, “Diin na su Mekpetu'un,
sinabia niin.”
29 Kali' medengeg ni
Maria, migdedali' megbuat,
miditu dayun sumungkak
dini Isus.
30 (Pu' nda' pa dateng diag
lunsud si Isus, ditu pa tanda'
nu pekita'an nilan ni Marta.)
31 Naa su nga getaw Judea
kia megbelangbelang dini
Maria diag dialem balay,
bena' minita' nilan si Maria
migdedali' megbuat muka'
luyu, lindug nilan, pu' laung
nilan dun meditug lebeng
lumalek.
32 Naa si Maria, bena'
minateng dia ni Isus,
miglaub di gedapanen. “Uu
Kaunutan,” laungen, “sa' sia
diniin ka, ndi' sia matay su
patedu!”
33 Mendadi si Isus, sa'
minita'en si Maria lumi-
nalek sampay su ngag duma-
nen getaw Judea luminalek
dailan dema, misasawi gi-
naanen, milegenan pati'.
34 “Adin niu libeng?”
sinaaken.
Kali' ilan sembag, “Naa
Sir, unutan ka nami ditu,
adun maita' mu.”
35 Mikengaduy si Isus.
36 Laung nu nga getaw
dia, “Pegbentayay pa daan
niu, mikpetail gupia dini
Lazaro.”
37 Laak sug duma, laung
nilan, “Naa, pipengita' nu
getaw kini sug buta. Mauma
nda'en ma metabangi gumul
ni Lazaro?”

Su Kepetubu' puli' dini Lazaro

38 Bena' minateng si
Isus tug lebeng ni Lazaro,
mipati' puli' mesasawi
ginaanen. Naa kig lebeng
kia, sinangyab, tinakep
gembagel batu.
39 Laung dayun ni Isus,
“Pegawa' niuig batu kia!”
“Dagid Sir,” laung ni
Marta, su pated nu minatay
kia, “paat gebii na dig lupa'!
Medu' na.”
40 Kali' sembag si Isus,
“Naa, nda' bau pektalu'
dini'a pu' sa' sumaliga

dinaan, maita' mu ki
kelengas nu pegbaya' nu
Megbebaya'?”
41 Inawa' nilan dayun su
gembagel batu. Migangag
dayun si Isus, kali' pektalu',
“Uu Ama', mikpaladpaladu
dini'a, pu' mipenemba' mui
kenengiu.
42 Misuunan ku gebii gen-
daw pekineegan mau, laak
iini mipedengegu dun ki ke-
nengiu dini'a kini, saba' nu
nga getaw kini, pu' adun
metuudan ilan dun pu' sin-
ugu' mau lumusad dinig
lumbang.”
43 Mideksu' menenabi
si Isus, minekeg dayun
meksabi, laungen, “Uu
Lazaro, gua'a na dini!”
44 Gumiwa' dayun si
Lazaro. Laak linibedan
pa penepeten sampay su
kemeten muka' geksuden,
pinutus dema tulapuki gu-
lunen. “Ubaday niu,” laung
ni Isus, “adun mekepanaw.”

*Su Sabut nu Getaw Bine-
saan si Isus*
*(Mateo 26:1-5; Marcos
14:1-2; Lucas 22:1-2)*

45 Naa melaun getaw tu-
mindug dini Maria, mituu-
dan ilan dini Isus sa' minita'
nilan su pinggulaulanen kia.
46 Laak sug duma, miditu
ilan nga Pariseo, pisuun ni-
lan dayun dun ki pinggu-
laula kia ni Isus.
47 Mendadi ki nga Pariseo
kini muka' ki nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea,
mikpungun ilan dayun, ilan
nu Pikumpungan nu Metaas
Gukum nilan. Kali' ilan
pektalu', “Naa, alanduni me-
lengas baalen ta? Melaun
mekesalebu' pinggulaula nu
getaw kiin!
48 Sa' ndi' ta pemaagen,
megela' sumakup diniin
su nga getaw. Mbuus
medengeg nu gubirnu
ditug Roma, sugu'en nilan
dayuni nga sundalu medini,
peglaatan nilan dayuni gelal
ta kaunutan, pu' geba'en
nilan su Pengedapan ta tu
Megbebaya' muka' leneden
nilani nasud ta!”
49 Mendadi sala tawan
dinilan si Caifas, iini mi-
tendu' Tampusan Metaas Be-
lian di taun kia, kali' pek-
talu', “Paa, bengu'bengu'en
amu!
50 Nda' niu ba mesuunay
pu' melengas pa peganti' ta
ki sala tawan di kepatay
nug launan getaw batul nu
megela' matay su tibuuk
bansa ta?”
51 Naa kagina iini Tampu-
san Metaas Belian, ki tinalu'
kini ni Caifas, kana' daniin
delendeman. Pidelendem
diniin nu Megbebaya' pu'
gumanti' di nga getaw Judea
si Isus.
52 Muka' kana' laak su
kepatay nu nga getaw
Judea ki genti'enen, pu'
pesalabuukenen pa pagid
su kelaun piglegetawan nu
Megbebaya' misigwag dig
dibabaw lumbang.
53 Mendadi genat tu gen-
daw kia, ki nga kaunutan
kini nu getaw Judea, minen-
gaw ilan su'atan nilan di
kepatay nilan dini Isus.

54 Sa' ma'nia, nda' pekpaita' si Isus mekpanaw-panaw dia Judea. Miditug lunsud Efraim tu geksid limawa', migbebenwa dia, ilan nu nga sakupen.

55 Naa sa' sungu na mektelipuun sug Lumpuk tug Liniusan, melaun getaw tumiwad ditu Jerusalem genat dig lumibut benwa, minangay ilan mekanu adun mawa' su kelemu'ay nilan.

56 Naa pekpenengaun nu nga getaw dia Jerusalem si Isus. Sa' mikpungun ilan ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', miksinaakay ilan, laung nilan, “Naa, ta'i ketalu' niu dun? Si Isus, mabu' ndi' sumaup dig Lumpuk kini?”

57 Pu' su nga kaunutan nug belian muka' nga Pariseo kia, pilaktag nilan tu nga getaw, sa' duuni mekesuun dun sa' adin si Isus, subay pesuunen dinilan, adun daapen nilan iin.

12

Binunagan Pagemut si Isus tug Betania

(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Naa sa' genem gebii pa mektelipuun sug Lumpuk tug Liniusan, miditug Betania si Isus, sug lunsud ni Lazaro, su pitubu' puli' kiin ni Isus.

2 Bena' minateng dia si Isus, pigbesaan nu nga getaw dia di gaan. Iini migilak dun si Marta, dumingan dini nga Isus maan si Lazaro.

3 Mendadi bena' pekaan nailan, si Maria, minalap sala butilya melaga' pagemut piningalan dun nardo, binunagen dayun di geksud ni Isus muka' pinunasen dun sug buuken. Mileep dayun tu seled balay su sapu nu pagemut.

4 Naa sala tawan sakup ni Isus, si Judas Iscariote, su tumipu pa dini Isus, kali' pektalu',

5 “Baa, mauma dema ki pagemut kiin, nda' ma peksaluy, mabu' malin sia telu gatus denario, adun begay tu nga pubri su galinen?”

6 Laak kana' iini tinalu' dun ni Judas pu' melelaat tu nga pubri. Tinalu'en duni ma'nia, pu' megdaaw. Kagina iini meguit tu kwarta ni nga Isus, taang dun malap dun.

7 Dagid miktalu' si Isus, “Aba, ma'nia da! Melengas tegu'enen, pengandamen di gendaw nu kelebeng dinaan.

8 Su pubri, lelayun niu mpungun megbenwa. Naan dagid, kana' nau maiben dumuma diniu dini.”

Su Sabut nu Getaw, Binesaan si Lazaro

9 Naa su nga getaw miglumpuk dia Jerusalem, bena' midengeg nilan pu' minateng na si Isus ditug lunsud Betania, miditu dailan dema, melaun ilan gupia. Mauya'an nilan kita'en nilan pa pagid si

Lazaro, su pitubu' puli' ni
Isus.
10 Mendadi sug delende-
man nu nga kaunutan nug
belian, petain da nilan dema
si Lazaro,
11 pu' iini puunanen,
melaun getaw Judea sumi-
way dinilan, suminakup ilan
dini Isus.

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Naa bena' migendaw,
su nga melaun getaw kia
suminaup tug Lumpuk, mi-
dengeg nilan pegdateng si
Isus dia Jerusalem.
13 Mendadi mingalap su
nga getaw paka pisa peg-
baasbaas nilan basa nilan
dini Isus, dayun lumiu ilan
diag lunsud, sungkaken ni-
lan si Isus. Mimeksay
ilan, laung nilan, "Pegbe-
saan kini! Melengas pepi-
anan iin nu Megbebaya',
ki minateng na pigwekilan
nu Kaunutan Megbebaya', ki
Gadi' nu getaw Israel!"
14 Mendadi kini si Isus,
duuni minita'en petubu'en
nati asno. Sikayanen dayun,
maa' dadema nu sinulat
pedaan ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya', laung,
15 "Yamu nga getaw Sion,
ndi' amu mendek!*
Pu' bentayay pa daan niu,
pegdateng na su gadi'
niu,
peksakay di nati asno."
16 Naa su nga sakup ni
Isus, nda' nilan mesabut di
gendaw kia sa' ta' mai sum-
inakay dun si Isus. Laak
bena' midayag na su ke-
lengas nu pegbaya' ni Isus,
milabu' dayun dig delende-
man nilan su sinulat kia
ditu Misulat Talu' nu Megbe-
baya', dakus su kenggulaula
nilan dun diniin di gendaw
kia.†
17 Naa su nga melaun
getaw tumindug dini Isus
su kesabinen dini Lazaro di-
tug dialem sangyab dayunen
petubu'ay puli', inukitan ni-
lan dun su nga getaw peg-
bebenwa dia Jerusalem.
18 Iini minangay dun
sumungkak dini Isus su nga
getaw, pu' midengeg nilan ki
mekesalebu' pinggulaulanen
kia.
19 Mendadi ki nga Pariseo,
kali' nilan pegyegayegaay,
"Naa, bentayay pa daan niu,
daagen ita! Minampu' na
diniin su tiba'an getaw!"

Kuminita' sia dini Isusi nga Getaw Grecia

20 Naa duuni nga getaw
Grecia minampu' di nga
getaw Judea mangay dia
Jerusalem mengamuyu' tu
Megbebaya' metaang dig
Lumpuk kia.
21 Mendadi ilan kini, lu-
minabet ilan dini Felipe, (si
Felipe, getaw Betsaida sakup
Galilea). Kali' ilan pektalu'

* **12:15 12:15** Ki Sion kini, iini sala ngalan nu syudad Jerusalem. † **12:16 12:16** Ki telu'en kelengas nu pegbaya' ni Isus, ma'ananen su keganti'en tu kepatay nu getaw muka' su ketubu'en puli', kampu' nu kelentunen ditu dapit lintu nu Megbebaya'.

diniin, “Sir, kumita' ami sia
dini Isus.”
22 Sa' ma'nia, linaawan ni
Andres si Felipe, pisuunen
diniin su kenengi nu getaw
Grecia, dayun ilan dua' man-
gay mekpesuun dini Isus.
23 Mendadi bena' mi-
dengeg ni Isus, kali' pektalu',
“Naa, mitektak na su sesa'.
Naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, begay na dinaan
nu Megbebaya' su kelengas
nu pegbaya'u.
24 Taman talu'u diniu,
pinenggi' su sebalu trigo, sa'
ndi' metena' tug lupa' muka'
lebengen, nda'i pulesen.
Laak sa' metena' tug lupa'
muka' lebengen, iini sungku'
gupia.‡
25 Naa adini mpauk meg-
wakil gumulen dinaan, mbe-
leng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su pegwak-
ilen dinaan su gumulen, iin,
malapen sungkin su ketubu'
nda'i tamanen.
26 Mendadi sa' duuni
getaw mauya'anen mega-
bang dinaan, iin, subay
dumunut dinaan. Pia
tanda'u, ditu dadema iin. Sa'
megabang dinaan, iin demai
pegbesaan nu Gama'u.”

Su Kepesuun na ni Isus tu Kepatay diniin

27 Kali' pektalu' si
Isus, “Milegenanu ini.
Ndi'u mesuunani gempia
penenebiin ku. Penenebiin
ku ta', ‘Uu Ama', gawen
mau di kelegenayu’? Ndi'
mesu'at, pu' iini luminusadu
dun dinig lumbang, adun
melegenanu.”
28 Minenabi dayun si Isus,
laungen, “Uu Ama', pegleep
mu sug dengegan mu!”

Duun dayuni miktalu'
ditug langit, laungen,
“Pigleepu na sug dengegan
ku muka' pegleepen ku pa
puli'.”
29 Bena' midengeg nu
melaun getaw pegindeg
dia, laung dun nug duma,
limudu'an. Laung dun pagid
nug duma, “Mabu' duuni
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit migabitabit
diniin!”
30 Dagid kali' pektalu' si
Isus, “Kana' naani pidenge-
gan dun ki tingeg kiin, pi-
dengeg diniu.
31 Pu' minateng nai gen-
daw tindu' nu Megbebaya',
ukumanen su tiba'an getaw.
Nemun su meglekaunutan di
tiba'an getaw, su Palin, daa-
gen iin.
32 Naan, sa' mainatu adun
melansangu dia, empunen
ku sug launan getaw megela'
mekesakup dinaan.”
33 (Iini miktalu' dun si
Isus, pu' adun mesuunan
nu nga getaw kig bian nu
kepatayen.)
34 Kali' sembag su melaun
getaw, “Naa iini mipesuun
dinami nu Palinta dinami
kanugdiin, pu' su Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
nda'i gumulen. Naa sa'
ma'antu, sa' iinig laung mu
Bata' nu Kilawan, mauma

‡ **12:24 12:24** Ma'ananen, sa' matay si Isus, melaun dayuni sumakup diniin.

tinalu' mu mainat iin adun
melansang dia? Ta' taway
duni Bata' nu Kilawan kiin?”
35 Kali' sembag si Isus,
“Taman talu'u diniu, ki Tiag
kini, ndi' na maiben di mata
niu, kaas sinegay dini pa su
Tiag, bundas amu panaw,
adun ndi' amu medepetan
nu medelem. Adin su
mpanaw di medelem, ndi'en
mesuunani gengayanen.
36 Selian diin pa mata
niu, subay metuudan amu tu
Tiag, adun mbaal amu sakup
nu Tiag.”

Su Kemilas nu nga Getaw Judea

Mendadi sikna mideksu'
mektalu' si Isus, bilenganen
su nga getaw kia, pigliawen
ilan dayun.
37 Pu' pia melaun meke-
salebu' pinggulaulanen dia
gedapan nilan, nda' ilan
metuuday dun diniin.
38 Ma'nia, minuud su sin-
ulat dengantu nu pimuu-
nan nu Megbebaya' si Isaias,
laungen,
“Uu Kaunutan, ta' taway
duni mituudan dun su
ginukit nami dinilan?
Nda'idun.
Muka' ta' taway duni
pinita'an di peg-
baya' nu Kaunutan?
Nda'idun.”
39 Sa' ma'nia, su nga
mikaita' tu mekesalebu'
pinggulaula ni Isus, nda' ilan
metuuday dun. Pu' duun
pagidi sala sinulat ni Isaias,
laungen,
40 “Lininged nu Megbebaya'
su nga mata nilan,
adun ndi' nilan maita'.
Pitegasen su nga gulu nilan
adun ndi' nilan mesabut,
pu' tekaw mbuus lumingay
dailan puli' dinaan,
laung nu Megbebaya',
adun peneguli'an ku ilan.”
41 Iini miktalu' dun si Isa-
ias ma'nia, pu' minita'en su
kelengas nu pegbaya' ni Isus,
dayun inukiten.
42 Pia ma'antu, melauni
kaunutan nu getaw Judea
mituudan dini Isus, laak
pigbuni nilan. Nda' nilan
pekpailag, pu' mindek ilan
mbuus utidan ilan nu nga
Pariseo di simbaan nu getaw
Judea.
43 Iini mauya'an nilan,
pegbesaan ilan nu nga
getaw, sabaya' nu Megbe-
baya'.

Su Talu' ni Isus, iini Mukum tu nga Getaw

44 Naa mendadi, minekeg
mektalu' si Isus, laungen,
“Adin su metuudan dinaan,
kana' naan laak su pituu-
den, pu' pituuden dadema
su suminugu' dinaan.
45 Muka' adin su getaw
mekaita' dinaan, maita'en
dadema su suminugu' di-
naan.
46 Naani Tiag, midiniinu
lumbang adun pedelagan
ku sug delendeman nu
nga getaw. Adin su getaw
metuudan dinaan, ndi'
metenlen di medelem.
47 Muka', adin su meke-
dengeg tu talu'u, asa ndi'en
pektalentenan, kana'u
mukum dun. Pu' kana'
iini midiniinu dun pu'
adun mengukum tu nga

getaw, segaga iin sungkini
midiniinu dun, guunen ku
su nga getaw.
48 Adin su memilas dinaan
muka' memilas dadema tu
talu'u, duuni mengukum
dun. Su tinalu'u, iini
mengukum dun sa' sungu
melengkebig benwa.
49 Di menepet metuud lai
daan, kana' mikpuun tu
pegbaya'u su tinalu'u, iini
tinalu'u tu nga getaw, su
laak sinugu'an dinaan nu
Gama' ta.
50 Suunan ku su sin-
ugu'anen, iini megbegay
ketubu' nda'i tamanen, kaas
iini tinalu'u, su sinugu'an
dinaan nu Gama' ta."

13

*Inugasan ni Isus su Gek-
sud nu nga Sakupen*

1 Naa, sendaw pa mek-
telipuun sug Lumpuk tug
Liniusan. Mendadi kini
si Isus, misuunanen pu'
minateng na ki kegawa'en
dinig lumbang, adun muli'
ditu Gama'en. Kagina
melelaat gupia tu nga
piglegetawanen dinig lum-
bang, mauya'anen paita'en
dinilan su gikteb lelaaten
dinilan.
2 Mendadi, miglebungan si
nga Isus. Naa kini si Ju-
das Iscariote, bata' ni Simon,
daan na pinulayan nu Palin
tumipu dini Isus.
3 Si Isus, misuunanen
pu' migela' pegwakil diniin
nu Gama'en su pegbaya'
dig launanen. Misuunanen
dadema pu' pigenatanen
su Megbebaya', muka'
su Megbebaya' dademai
uli'anen.
4 Mendadi migbuat si Isus
dia pengaanan, liwasen su
suuben muka' linibedanen
tualyai gawaken.
5 Tinukakanen dayun
tubigi palenggana, mikpuun
dayun mengugas di geksud
nu nga sakupen, pimunasa-
nen dayun tualya kia linibed
di gawaken.
6 Laak bena' midepet dini
Simon Pedro, laung ni Pedro,
"Aba, Sir, masi' ya'a mai
mengugas di geksudu?"
7 Kali' sembag si Isus,
"Nda' mu pa mesabut nan-
daw ki pinggulaulaan ku
kini dini'a. Laak mesuunan
mu da sa' maiben."
8 Laung ni Pedro, "Sam-
pay saumulu, ndi'u lai begay
ugasan mui geksudu!"
"Sa' ndi' mu paugasi gek-
sud mu dinaan, kana'a na
sakupu," simbag ni Isus.
9 Kali' sembag si Simon Pe-
dro, "Sa' ma'antu, Sir, kana'
laak nu geksudui ugasan
mu! Sampay kemetu muka'
guluu pa pagid!"
10 Miksembag pelum si
Isus, "Naa kana'. Adin su
mikeligu' na, miugasan nai
tibuuk lawasen, ndi' na kam-
bat meligu' puli'. Subay
ugasan laaki geksuden dig
lepup lupa'. Naa, yamu
dema, miugasan namu, laak
nda' amu megela'."
11 (Kaas tinalu' dun ni Isusi
ma'nia pu' nda' ilan megela'
maugasay, pu' misuunanen
sa' ta' taway dun dinilani
tumipu diniin.)

12 Bena' mitubusen ugasay
su geksud nilan, si Isus,
siluken puli'i suuben muka'
mipuli' diag lemisaan. Kali'
pektalu' dinilan, “Naa
mesabut ma niui pingg-
laulau diniu kini?
13 Gilal niau Mekpetu'un
muka' Kaunutan. Palad-
palad sa' ma'nia, pu' naan,
tantu mikpetu'unu diniu
muka' miglekaunutanu
diniu.
14 Naa, sa' naani
mikpetu'un diniu muka'
miglekaunutan diniu, dayun
naani mingugas di geksud
niu, subay peginugasay amu
geksud niu.
15 Ki pinggulaulau kini,
binaalu lendasan, adun
penunggilingan niu, kaas
pekpepianay amu.
16 Taman talu'u diniu, su
sesugu'en, kana' metaas pa
di suminugu' diniin, muka'
su pegwekilan, kana' metaas
pa di migwakil dun.
17 Ma'antu, sa' mesabut
niu ini, leliagen amu dun sa'
penggulaulaan niu!”
18 Diksu' ni Isus, “Laak
dagid ki tinalu'u kini, kana'
mekatag diniu gela'. Mis-
uunan kuig delendeman nu
nga pimili'u sumakup di-
naan, laak dagid iini mpeng-
gulaula, adun menuud su
sinulat ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya', laung, ‘Ki sumi-
nalu gupia dinaan maan, iin
dademai tuminipu dinaan.’
19 Naa, iini telu'en ku diniu
nandaw, su nda' pa mpeng-
gulaula, adun sa' mpengg-
laula na, metuudan amu dun
naan su pektelu'en ku.
20 Taman talu'u diniu, adin
su menemba' tu sugu'en
ku, naa gitunganen, naani
mipenemba'en. Pidag pa
tanan, kagina pinemba'u
niin, mipenemba'en dadema
su suminugu' dinaan.”

Pisuun Pedaan ni Isus su Ketipu diniin
(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Bena' mideksu'i
tinalu'en kia, milayu' dayuni
ginaa ni Isus. Pinluksaden
dayun telu'ay di nga peneli-
ganen kia, “Taman talu'u
diniu, ki sala tawan diniu,
mektipu dinaan.”
22 Miksesindapay dayun su
nga sakupen, pu' misebu'an
ilan dun gupia sa' ta'
taway duni mitendu'anen tu
talu'en kiin.
23 Naa sala tawan di nga
sakup ni Isus, su petailenen
gupia, pegingkud dia gupid
ni Isus.
24 Mendadi kinipayan
dayun iin ni Pedro, laungen,
“Saak mu lai diniin sa' ta'
taway duni pektelu'enen
kia.”
25 Minigini sakupen kia dia
mesempel ni Isus, sinaaken
dayun diniin, “Sir, ta' taway
dun iin?”
26 Kali' sembag si Isus,
“Naa, duliten ku di sabawi
pan kini. Adin su tulunan
ku dun, iin nain.” Bena' din-
uliten tu'u, tinulunen dayun
dini Judas, sug bata' ni Si-
mon Iscariote.
27 Kini si Judas, bena'
mitabuken su pan,
pingepu'an dayun ni Sa-
tanas. Laung ni Isus diniin,

"Naa kig baalen mu, baal mu
na dayun!"
28 Naa su ngag duma
sakup ni Isus dia pengaanan
kia, nda'idun dinilani
mekesabut dun sa' ta'
alanduni tinalu' dun kia ni
Isus dini Judas.
29 Laung dun nu ngag
duma, kagina si Judasi me-
guit tug bata' kahun betan-
gan nu kwarta nilan, sin-
ugu' ni Isus diniin mangay
menaluy gimpan dig Lebun-
gan nilan gindan ditug Lin-
iusan. Laung dun nug duma,
sugu'en ni Isus pemegaya-
nen su nga pubri.
30 Bena' inaanen su pan
kia, tumikaw dayun gua' si
Judas. Gebii kia dema.

Sug Begu Titulu'an

31 Bena' gumiwa' dia
si Judas, kali' pektalu' si
Isus, "Naa naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, mbuasan
nai kelengas nu pegbaya'u.
Buasan ku dadema su
kelengas nu pegbaya' nu
Megbebaya'.
32 Sa' mbuasan na su
kelengas nu pegbaya' nu
Megbebaya' pebian dinaan,
su kelengas nu pegbaya'u,
buasan ganam nu Megbe-
baya' meksekat di keksal-
abuuku diniin, naan kini, kig
Bata' nu Kilawan.
33 Yamu nu nga binata'u,
kana' nau maiben dumuma
diniu dini. Penengaun niau
dayun, laak puli'an ku talu'
diniu su tinalu'u tu nga
kaunutan nu getaw Judea
pu' ndi' amu mekeditu pe-
gengayan ku.
34 Laak pengumbilin ku
diniu kig begu palinta,
pekpinetailay amu gupia.
Pekpinetailay amu maa' nu
kepetailu diniu.
35 Iin dayuni kesuun dun
nu nga getaw pu' yamui
sakupu, sa' mekpinetailay
amu."

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Sinaak ni Simon Pedro
dini Isus, "Sir, adin ka ma
angay?"
Kali' sembag si Isus,
"Ndi'a pa mekedunut dinaan
nandaw ditu pegengayan
ku. Dagid duuni gendaw,
mekeglenduga daan tu'u."
37 "Laak Sir," sinaak ni Pe-
dro, "mauma dema ndi' pau
mekedunut dini'a nandaw?
Minuya' nau meksaliunung
dini'a!"
38 "Ta' ma, Pedro," sim-
bag ni Isus, "meksaliununga
tantu dinaan? Taman talu'u
dini'a, dekag pasi' peguni
su manuk, metelu deksu'a
na memalaw pu' kana' mau
mailala."

14

Si Isusig Bianan Mangay tu Gama' Megbebaya'

1 Kali' gusay pektalu' si
Isus, "Naa yamu, ndi' amu
melibuleng. Salig amu tu
Megbebaya', salig damu
dema dinaan.
2 Sug balay nu Gama'u,
melauni suguden. Megunau
ditu, endamen ku su nga
pegbenwanan niu. Sa' kana'

metuud, ndi'u na sia ukit
diniu.
3 Sa' ditu nau, mandamu
dayun su ngag daniu,
mpuli'u dini engain ku amu,
adun pia tanda'u, ditu damu
dema.
4 Muka' mesuunan niuig
bianan pangay ditu pegen-
gayan ku."
5 Naa sala tawan dinilan
si Tomas, kali' pektalu', "Sir,
nda' nami suunay su pegen-
gayan mu. Kenduta' mai ke-
suun nami dun sug bianan?"
6 Kali' sembag si Isus,
"Naa, naan laig bianan meg-
buas tu metuud mekatag
di Megbebaya', muka' naani
megbegay tu nga getaw ke-
tubu' nda'i tamanen. Nda'i
getaw mekangay ditu Gama'
ta, subay mekebian dinaan.
7 Kagina suminambat amu
dinaan, suminambat damu
dema tu Gama'u. Genat nan-
daw sumambat amu gupia
diniin, muka' minita' na niu
su Gama'u."
8 Naa sala tawan dinilan
pelum si Felipe, kali' pek-
talu', "Sir, sa' mesu'at, paita'
mu dinami su Gama' mu, iini
sukal dinami."
9 Kali' sembag si Isus,
"Kitui kaibenen duminumau
diniu, Felipe, laak nda' mau
pa gusay tantu mailala?
Adin su mikaita' dinaan,
mikaita' dadema tu Gama'u.
Ta' mai telu'an mau dun
paita'u diniu su Gama'u?
10 Masi', Felipe, nda'a
pa metuuday dun pu'
naan muka' su Gama'u,
iin da tanan? Su pek-
telu'en ku diniu, kana'
laak delendeman ku, su
Gama'u sumalabuuk dinaan,
iini mikpepenggulaula dun
dinaan.
11 Subay metuudan amu
dun ki tinalu'u pu' salabuuk
ami nu Gama'u di ginaa.
Laak sa' ndi' amu metuudan
dun, subay metuudan amu
saba' nu pinggulaulau.
12 Taman talu'u diniu, adin
su suminalig dinaan, pe-
nunggilinganen su pinggu-
laulau, muka' mekesalebu'
pai penggulaulaanen, pu'
muli'u tu Gama'u.
13 Pia alanduni penenebiin
niu, sa' sumalabuuk amu di-
naan, naa penggulaulaan ku,
adun megleepig dengegan
nu Gama' ta Megbebaya'.
14 Pia alanduni penenebiin
niu dinaan, sa' sumalabuuk
amu dinaan, naa pengguu-
laulaan ku."

Su Pinasad tu nga Mekpetail dini Isus

15 Kali' gusay pektalu' si
Isus, "Naa, sa' mekpetail
amu dinaan, subay petuu-
den niu su nga sugu'an ku.
16 Penengiin ku dayun tu
Gama' ta begayan amu niin
sala pa Mengingabang, su
dumuma lelayun diniu.
17 Iin sug Balakat nu
Megbebaya', su megbuas
diniu tu metuud mekatag
di Megbebaya'. Iin, ndi'
mpenemba' nu ngag duma
kilawan dinig lumbang kini,
pu' ndi' nilan maita', muka'
ndi' ilan sumambat diniin.
Laak yamu, suminambat
amu diniin, pu' suminala na
diniu, muka' bigay na diniu.

18 “Naa, mekawa'u pasi' dini, laak ndi'u amu belengan maa' nu gidu, pu' mpuli' dau dini niu.
19 Ndi' maiben, ndi' nau gusay maita' nu nga kilawan, laak dagid yamu, maita' pa niau puli'. Kagina metubu'u, metubu' damu dema di nda'i tamanen.
20 Sa' mateng ki gendaw kia, mesuunan niu pu' naan muka' su Gama'u, iin da, muka' salabuuk daita dema di ginaa.

21 “Adin su dumawat tu sugu'an ku muka' mekpetuud dun, iini mekpetail dinaan. Muka' dema adin su mekpetail dinaan, iini petailen dadema nu Gama'u. Melelaat dau dema diniin muka' mekpaita'u dun gupia.”

22 Naa sala tawan dinilan si Judas (sangay ni Judas Iscariote), kali' pektalu', “Sir, ta' mai mekpaita'a dun dinami, laak dagid ndi'a mekpaita' tu tiba'an getaw?”

23 Kali' sembag si Isus, “Adini getaw mekpetail dinaan, dunutanen su titulu'an ku. Melelaat dun dayun su Gama'u muka' meditu ami niin. Pu' yami dua' nu Gama'u, sumala ami diniin megbenwa.
24 Naa, adin su ndi' mekpetail dinaan, ndi'en dunutan su titulu'an ku. Su telu'en ku medengeg niu, kana' danaan laak delendeman, pu' danu Gama'u, su suminugu' dinaan.

25 “Naa, su saanan ku dini niu, pektelu'en ku ia diniu.
26 Sa' mpalus nau dini niu, kig Balakat nu Megbebaya', su Mengingabang, sugu'en nu Gama'u medini niu, pu' iini meksalabuuk gupia dinaan. Pektu'unan amu niin dayun dig launanen, muka' tegyungen amu niin tug launan tinalu'u diniu.
27 “Mendadi, iini pengumbilin ku diniu, ki pianan ginaa, ma'niin nug danaan. Kana' maa' nu kebegay dun nu kilawan, kaas ndi' amu melibuleng muka' ndi' amu mendek.
28 Midengeg niu su tinalu'u pu' mpalus nau dini niu muka' mpuli' dau dini. Sa' mekpetail amu gupia dinaan, leliagen amu dun sia sa' muli'u tu Gama'u, pu' iini metaas pa dinaan.
29 Iini tinalu'u dun diniu su nda' pa mpenggulaula, pu' adun sa' mpenggulaula na, sumalig amu dinaan.
30 Naa, ndi'u paibeneni telu'en ku diniu, pu' peksebang na dini su kaunutan nu tiba'an getaw, su Palin. Nda'i pegbaya'en dini naan.
31 Laak dagid penggulaulaan ku laak su sinugu'an dinaan nu Gama'u, adun mesuunan nu nga kilawan pu' petailen ku su Gama'u.

“Kaas pegbuat amu, pu' gua' ita dini.”

15

Su Kesalig nu nga Suminakup dini Isus

1 Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, “Mendadi,

naani tantu puun nu pimula.
Su Gama'ui megingat dun.
2 Adin su pangau ndi' meg-
bunga, tenluun nu Gama'u,
muka' adin su megbunga,
timpadanen, adun meksi-
laun paig bunganen.
3 Naa, yamu nu nga
sakupu, ma'niin namu nu
miugasan nu tinalu'u diniu.
4 Kaas salabuuk amu
gusay dinaan. Salabuuk
dau dema diniu. Pu' sa'
su panga nu pimula, ndi'
mekegbunga sa' suuay tu pu-
unen. Ma'antu damu dema,
ndi' niu mpenggulaulaani
gempia, subay sumalabuuk
amu dinaan gusay.
5 “Naa, naani puun nu
pimula, yamui nga panga-
nen. Adin su sumalabuuk di-
naan lelayun, muka' sumal-
abuuk dau dema diniin, iini
megbunga melaun. Pu' sa'
kana' da naan, ndi' niu
mpenggulaula.
6 Naa, sa' duuni getaw
ndi' sumalabuuk dinaan,
mesama tu panga belengen
kaas megangu dayun. Pun-
gunen dayun sug launan
migangu, pemiglaken tu
gapuy adun metutung.
7 Sa' sumalabuuk amu di-
naan gusay, muka' meng-
ganget pa padun dig delen-
deman niu ki telu'en ku, pia
alanduni penenebiin niu, be-
gay diniu nu Gama'u.
8 Pu' sa' penggulaulaan
niui gempia, megleep dayu-
nig dengegan nu Gama'u,
muka' mekpalas su kesakup
niu dinaan.
9 Naa, melelaatu diniu
maa' nug lelaat nu Gama'u
dinaan. Yamu dema, subay
salig amu lelayun tug lelaatu
diniu.
10 Sa' petuuden niu su
nga tinitulu'u diniu, suma-
lig damu dema dayun dig
lelaatu diniu. Ma'niin di-
naan, pituudu su tinitulu'
nu Gama'u, muka' suminalig
dau dig lelaaten dinaan.
11 “Naa tinalu'u ia diniu,
adun meleep diniuig leliagu,
muka' megela'ig leliag niu.
12 Iini pinalintau diniu,
pekpinetailay amu lepeng di
kepetailu diniu.
13 Su tampusan petailan,
iin sa' upama duuni getaw
sumaliunung tu sambaten,
iin, lamig da dun matay
saba' tu petailanen.
14 Naa yamu, sambatu
amu sa' penggulaulaan niu
su nga tinitulu'u diniu.
15 Ndi'u na paingalan
diniu nga sesugu'en ku,
pu' paingalan ku diniu nga
sambatu. Sa' upama ki
sesugu'en, ndi'en suunani
penggulaulaan nu tumININ-
dan diniin, laak yamu,
migela'u pesuun diniu su
midengegu di Gama'u.
16 Kana' yamui mimili' di-
naan. Naani mimili' diniu,
muka' tindu'u amu mangay
amu menggulaula gempia,
ma'niin memunga amu ngag
bunga nda'i gikteben. Kaas
adin su penenebiin niu tu
Gama' ta, sa' sumalabuuk
amu dinaan, begayen diniu.
17 Iin dayuni titulu'u diniu,
pekpinetailay amu.”

Su Kebanta nu ngag Lain

Getaw tu nga Sakup

18 Laung padun ni Isus,
“Naa, su nga kilawan, sa'
megbanta ilan diniu, ndi'
niu selingaway pu' miunau
nilan bentaay.
19 Sa' sia duma amu nu
nga kilawan dig lumbang
kini, mekpetail ilan sia
diniu, pu' metau ilan
melelaat tu samataw nilan.
Kagina pimili'u amu di nga
kilawan muka' pinaasu amu
dinilan, bentaan amu nilan.
20 Ndi' niu selingaway
su tinalu'u diniu pu' su
sesugu'en, kana' metaas pa
di suminugu' dun. Kaas
sa' peglegetanu nu nga
kilawan, peglegetan damu
dema nilan. Laak dagid sa'
dunutan nilan su tinitulu'u,
dunutan da nilan dema su
titulu' niu.
21 Iini puun gupia nug
launan kegleget nilan diniu,
pu' saba' sakupu amu muka'
nda' nilan mesuunay su
suminugu' dinaan medini
niu.
22 Sa' sia nda'u pedini
mekpetu'un dinilan, nda'
siai sala' nilan. Laak ne-
mun nda'ig lapal nilan di
nga sala' nilan.
23 Adin su getaw megbanta
dinaan, megbanta dadema
tu Gama'u.
24 Sa' nda' nilan sia maita'
su pinggulaulau nda' main-
san penggulaulaay nug lain
getaw, nda' siai sala' ni-
lan. Laak gembagel nai
sala' nilan, pu' minita' na ni-
lan su mekesalebu' pingg-
ulaulau, laak nda' nilan petu-
uday, kaas bentaanu nilan
muka' su Gama'u.
25 Su kebanta nu nga ki-
lawan, iini mipenggulaula
dun adun menuud su sinulat
dengantu di Palinta nilan.
Pu' nda' ba mesulat, ‘Nda'i
saba'u dun ki kebanta nilan
dinaan.’ ”
26 Laung pa ni Isus, “Naa,
su Mengingabang sugu'en
ku medini niu, sug Balakat
nu Megbebaya', sa' mateng
nain, peglegintuudenu niin
di nga getaw, pu' buasa-
nen su metuud mekatag di
Gama'u. Pigenatanen padun
su Gama'u.
27 Yamu dema, pegleg-
intuuden niau tu nga getaw,
pu' genat di pikpuunanen,
suminalabuuk amu dinaan.”

16

1 Maa' laung padun ni
Isus, “Naa iini tinalu'u
dun diniuig launanen,
adun pia melegenan amu,
ndi' amu lumukas sumalig
dinaan, kaas tuliud amu tu
kekpetuud niu.
2 Duuni gendaw mateng,
utidan amu nu nga getaw
Judea dia simbaan nilan.
Muka' dema, duuni nga
getaw, sa' bunu'en amu ni-
lan, laung nilan dun, sumin-
ugut ilan tu Megbebaya'.
3 Mema'antu ilan, pu' nda'
ilan sambat tu Gama' ta,
muka' nda' ilan dema sam-
bat dinaan.
4 Iini tinalu'u dun diniu,
adun sa' matengi gendaw nu
kegleget nilan diniu ma'nia,
melabu' dayun dig delende-
man niu pu' iin na su pek-
telu'en ku.”

Su Gabang nug Balakat nu Megbebaya'

Laung padun ni Isus, “Naa ki nga tinalu'u kini diniu, genat tu puunanen, nda'u pesuun diniu, pu' duminuma pau diniu.

5 Nandaw pisuun ku na diniu, pu' muli'u tu suminugu' dinaan. Bisan ma'antu, pia sala tawan diniu, nda'i suminaak dun dinaan sa' tanda'u pangay.

6 Laak dagid miuba' amu gupia saba' nu tinalu'u diniu.

7 Taman talu'u diniu, mpianan amu sa' mawa' nau dini. Sa' ndi'u mawa' dini, naa su Mengingabang diniu, ndi' medini niu. Laak sa' mawa'u dini, sugu'en ku iin medini.

8 Muka' ki Mengingabang kini, sa' mateng, pesuunen di nga kilawan su sayep nilan mekatag di sala', di kekesuun, muka' di ginukuman.

9 Pesuunen dinilan su sayep nilan mekatag di sala', pu' su puun nug limbung, iin su kemilas nilan dinaan.

10 Pesuunen dadema dinilan su sayep nilan mekatag dig bianan nu kekesuun, pu' muli'u tu Gama'u, ndi' niau dayun maita'.

11 Pesuunen pa padun dinilan su sayep nilan mekatag di ginukuman di nga kilawan, pu' su Palin, su kaunutan nu tiba'an kilawan, daan na inukuman.

12 “Melaun pai telu'en ku diniu, laak nemun, ndi' na niu muitan.

13 Laak kig Balakat nu Megbebaya', su megbuas di metuud mekatag di Megbebaya', sa' mateng na, munut diniu tu taman metuud. Su telu'enen, kana' mikpuun tu pegbaya'en, iini pesuunen su da medengegen. Telu'enen dadema su gembianan tug binaya' gebii bu' gendaw.

14 Megleepig dengegan ku puun diniin, pu' petendayen dadema diniu su pemuun ku.

15 Adin sug danu Gama'u, danaan dadema, kaas kiai tinalu'u dun pu' petenday diniu nug Balakat nu Megbebaya' su pemuun ku.”

Su Kelegenay niu, Mbaluy Leliag niu

16 Laung padun ni Isus, “Naa naan kini, ndi' nau maiben di mata niu. Dayun laak ndi' maiben, maita' da niau puli'.”

17 Duun dayuni nga sakupen miksinaakay, laung nilan, “Ta' mai tinalu'en dun dinita pu' ndi' na maiben di mata ta, dayun ndi' maiben, maita' ta daw puli'? Ta' alanduni guluganeni tinalu'en kia, ‘Pu' muli'u,’ laungen, ‘tu Gama'u’?

18 Ta' mai guluganeni tinalu'en kia, ‘Ndi' maiben’? Ndi' ta mesabut!”

19 Naa, si Isus, misuunanen pu' saakan nilan sia. Kali' pektalu' dinilan, “Iin mai migdua'dua'ig delendeman niu dun su gulugan nu tinalu'u diniu pu' ndi' nau maiben di mata niu, dayun

ndi' maiben, maita' da niau
puli'?
20 Taman talu'u diniu,
mektenlis amu mengaduy,
melegenan amu, laak su
ngag lain kilawan, leliagen.
Su kelegenay niu, ndi'
maiben mbaluy leliag niu.
21 Pinenggi' duunig libun
megbata'. Sa' sungu meg-
batik tian, melibuleng. Laak
sa' migbata' na, milingawa-
nen su kelibulengen, pu' lil-
iag tug bata'en migigetaw na
dinig dibabaw lumbang ta
kini.
22 Yamu, ma'antu damu
dema, melegenan namu.
Laak dagid mekita' ita
puli', dayun megela'ig leliag
niu, muka' nda'idun nai
mekepalin dun diniu.
23 "Taman talu'u diniu,
ki gendaw kiin, ndi' na
niau mesaakan, pu' iini
penengian niu su Gama'u.
Pia alanduni penenebiin niu
diniin, begayen diniu sa'
sumalabuuk amu dinaan.
24 Sampay nemun, nda'i
pinenabi niu mesembayan
pa niui ngalan ku. Naa,
penenabi amu, begayan amu
dayun, adun megela'ig leliag
niu."

Dinaag na ni Isus su Kaunutan nu Tiba'an Getaw

25 Mendadi, diksu' ni Isus
ki tinalu'en, laungen, "Naa,
kiai sinambingayu diniu,
laak sungu matengi gendaw,
ndi' nau meksambingay, pu'
penluksaden ku na diniu
gupia sug betad nu Gama'
ta.
26 Naa ki gendaw kiin,
sa' menenabi amu, mesam-
bay niui ngalan ku. Ndi'u
namu kambat penenebian
tu Gama' ta,
27 pu' iin, melelaat dadema
diniu gupia. Melelaat diniu,
pu' mekpetail amu dinaan,
muka' mituudan amu dun
pu' pigenatan ku iin.
28 Su kediniin ku lum-
bang, genatu tu Gama' ta.
Nandaw, mawa'u dinig lum-
bang, pu' muli'u tu Gama'
ta."
29 Kali' pektalu' su nga
sakupen, "Naa, pinluksad
mu na, nda' mu na sambin-
gayay.
30 Misuunan na nami pu'
ya'ai mekesuun tug launa-
nen. Pu' pia ndi'a saakan
nu getaw, sembagen mui
misebu'an dun, kaas mituu-
dan ami dun pu' genata tu
Megbebaya'."
31 Kali' talu' si Isus, "Mitu-
udan bamu dun nandaw?
32 Bentayay pa daan,
pegdateng na su gendaw
megela' amu mesigwag, pu'
belengan niau, piksesala
tawan diniu, muli' tug
balayen. Muka' minateng
nai gendaw kia. Laak kana'u
da sala, pu' suminalabuuk
dinaan su Gama'u.
33 Iini tinalu'u dun diniu,
adun mpiai ginaa niu puun
di keksalabuuk niu dinaan.
Peglegetan amu nu nga ki-
lawan saba' nu keksalabuuk
niu dinaan. Laak ndi' amu
mendek, pu' dinaagu na su
nga kilawan!"

17

Pinenebian ni Isus su nga Sakupen

1 Mendadi si Isus, bena' mideksu' mektalu', migangag tug langit, kali' penenabi, laungen, “Ama', mitektak na su sesa'. Paita' mu di nga getaw su kelengas nu pegbaya'u, naan kig Bata' mu, adun paita'u dinilan su kelengas nug dani'a.

2 Pu' bigay mu megbaya'u di tiba'an getaw, adun begayan ku ketubu' nda'i tamanen su nga getaw pisalig mu dinaan.

3 Adin su getaw mekesuun dini'a, su tantu Diwata, muka' mekesuun dinaan, si Isukristu ki sinugu' mu medinig lumbang, iini mpeduunan ketubu' nda'i tamanen.

4 Su kelengas nu pegbaya' mu, pinita'u na di nga kilawan dinig lumbang kini, pu' gila'u tubusay su pipenggulaula mu dinaan.

5 Uu, Ama'! Su nda' pa mbaalig lumbang, miksalabuuk ita di kelengas nu pegbaya' ta. Nandaw, uli' mu dinaan su kelengasen.

6 “Naa, ki nga getaw kini pisakup mu dinaan pimili' mu tu nga kilawan, pisuun ku dinilan ki gasal mu. Bekna, sakup mu ilan, dayun pisakup mu ilan dinaan. Pituud nilan dadema su tinalu' mu.

7 Muka' nemun, misuunan nilan pu' ya'ai pigenatan nug launan taman nug bigay mu dinaan.

8 Pitendayu dinilan su pimuun mu dinaan, muka' dinawat nilan ia, kaas misuunan nilan tu'u pu' ya'ai pigenatan ku. Mituudan ilan dun pu' suminugu'a dinaan medini.”

9 Laung pa ni Isus, “Naa ki nga bigay mu dinaan, penenebian ku ilan dini'a, pu' ilan, dani'a tu'u. Kana' nu tiba'an getaw dig lumbang kinii penenebian ku.

10 Kig launan danaan, dani'a dadema. Sug launan dani'a, danaan da pagid, kaas maita' na su kelengas nu pegbaya'u pebian dinilan nu nga sakup bigay mu dinaan.

11 Mekauli' nau tu ni'a, mekawa'u dinig lumbang kini, laak ki nga sakupu kini, dini pailan lumbang. Uu Ama', mekesuun ka, Ama'! Ingat mu ilan, pebian di ginuung nu ngalan mu, ki ngalan bigay mu dinaan, adun meksalabuuk ilan ma'niin nu keksalabuuk ta.

12 Sinegay diin pau nilan, iningatu ilan gupia pebian di ginuung nu ngalan mu bigay mu dinaan. Pilayu'u ilan tu melaat, kaas nda'i mbeleng, subay su getaw tindu'an dun mbeleng tu'u. Iini mbeleng adun menuud su sinulat dengantu di Misulat Talu' mu.

13 Nandaw sunguu muli' tu ni'a, kaas su saanan ku dini pa lumbang, pektelu'en ku ini, adun meleep di nga sakupuig leliagu muka' megela'ig leliag nilan.

14 Pitendayu dadema dinilan su pimuun mu dinaan. Kaas binanta ilan nu nga

kilawan dig lumbang kini,
pu' kana' nailan duma nu
nga kilawan, ma'niin di-
naan, kana'u duma nu nga
kilawan.
15 Mendadi, kana' iini
pekpenenebiin kui kekpawa'
mu dinilan dig lumbang
kini, pu' iini pinenabiu
dini'a, pelayu' mu ilan di
Palin, adun ndi' ilan metalin.
16 Kana'u duma nu nga
kilawan dig lumbang kini.
Mesama da, kana' dailan
dema duma ditu.
17 Pegwakil mu ilan dig
lawas mu pebian di metuud.
Iini metuud su talu' mu.
18 Sinugu'u ilan mekpelak
ilan di tibuuk benwa maa'
nu kesugu' mu dinaan ke-
diniin ku lumbang.
19 Muka' pegwakilu
dini'aig lawasu gumanti'
di kepatay nilan, adun
mpegwakil dailan dema
dini'a tantu.
20 “Naa ki nga sakupu kini,
kana' laak ilani penenebian
ku, pu' duun pai nga
metuudan dinaan saba' nu
gukiten nilan. Naa, ilan pai
penenebian ku,
21 adun megela' ilan mek-
salabuuk, ma'niin nu kek-
salabuuk ta di ginaa. Iini
mauya'an ku, Ama', sal-
abuuk ilan di ginaa, launan
nilan, pu' adun metuudan
dun su nga kilawan dig lum-
bang pu' ya'ai suminugu' di-
naan tu'u medini.
22 Su kelengas nu peg-
baya'u bigay mu dinaan, bi-
gayu dadema dinilan, adun
meksalabuuk dailan dema
ma'niin keksalabuuk ta.
23 Miksalabuuku dinilan
muka' suminalabuuka di-
naan, pu' adun mengganget
su keksalabuuk nilan. Mesu-
unan dayun nu nga ki-
lawan pu' sinugu' mau me-
dini muka' pitail mu su nga
sakupu maa' nu kepetail mu
dinaan.”
24 Diksu' ni Isus ki ke-
nenabinen, “Naa, uu Ama'!
Iini mauya'an ku dadema, su
nga sakup bigay mu dinaan,
dumunut ilan dinaan pia
tanda'u, adun maita' nilan
su kelengas nu pegbaya'u
bigay mu dinaan saba' nu
kepetail mu dinaan, sa' nda'
pa mbaalig lumbang.
25 Ama', mekesuun ka!
Nda' sambat su nga kilawan
dini'a, laak dagid naan, sum-
inambatu dini'a muka' ki
nga sakupu kini, misuunan
nilan pu' sinugu' mau.
26 Inukitan ku ilan
mekatag dini'a muka' uk-
itan ku pa gusay, adun
mengganget dig delendeman
nilan su kepetail mu dinaan,
muka' adun meksalabuuk
ami nu nga sakupu kini.”

18

Su Kedaap dini Isus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Naa bena' mitubus
menenabi si Isus, gumiwa'
dia, ilan nu nga sakupen,
duminipag ilan tu sapa'
Kidron. Duuni pegimulanan
gayu dia, sumiled dayun dia
si nga Isus.
2 Naa kini si Judas, su mek-
tipu dini Isus, misuunaneni
pegimulanan gayu kia, pu'

tatap pekpungunay ni Isus,
ilan nu nga sakupen.
3 Mendadi, minangay si
Judas dia pegimulanan, in-
unutanen diai nga sundalu
nu getaw Roma muka' nga
pegingat tu Pengedapan tu
Megbebaya', ki sinugu' nu
nga kaunutan nug belian nu
getaw Judea muka' nu nga
Pariseo. Misangkap ilan besi
muka' tilaw.
4 Mendadi si Isus, kag-
ina daanen na mesuunay
sug launan mpenggulaula
diniin, suminungkak dini-
lan, kali' saak dinilan, "Ta'
taway duni pekpenengaun
niu?"
5 Kali' ilan sembag, "Si
Isus, getaw Nazaret."

"Naan main," laung ni
Isus.

Naa pegindeg dia si Judas,
su mektipu diniin, kampu'
nu melaun dumanen kia.
6 Sikna mitalu' ni Isus
dinilan, "Naan," mingegdud
ilan, mikedingkalang ilan
tanan.
7 Sinaak puli' ni Isus dini-
lan, "Ta' taway dun daani
penengaun niu?"

Laung nilan puli', "Si Isus,
getaw Nazaret."

8 Kali' dayun pektalu' si
Isus, "Naa, tinalu'u na daan
diniu pu' naan main kini.
Mendadi sa' naan da laaki
penengaun niu, ndi' da niu
peduma ki ngag dumau
kini."
9 (Kaas ma'niai tinalu' ni
Isus, pu' adun menuud ki
kinenabinen kamun, laun-
gen, "Uu Ama', su nga
piglegetawan ku bigay mu
dinaan, pia sala tawan, nda'i
mibeleng dun dinaan.")
10 Naa si Simon Pedro, du-
unig badungen. Binakuten
dayun, tinigbaseni gulipen
nu Tampusan Metaas Belian
nu getaw Judea. Miseksipi
sedibaluy telinganen, dapit
lintunen. Su ngalan nu
gulipen kia, si Malco.
11 Kali' pektalu' si Isus dini
Pedro, "Baa, guma' muig
badung mu kiin! Ki tasa
mipenu' kelegenay pininum
dinaan nu Gama'u, ndi'u ba
tebuken?"

Iwit si Isus tu Gedapan ni Anas

12 Mendadi dinaap si Isus
nu nga sundalu muka' nu
nga kaunutan nilan sampay
su nga pegingat sinugu' nu
getaw Judea. Pinalik nilan
dayun.
13 Bekna, inagak nilan tu
ni Anas, iin su penugan-
gan ni Caifas, su Tampu-
san Metaas Belian nu getaw
Judea di taun kia.
14 Naa si Caifasi miktalu'
kiin tu nga kaunutan nu
getaw Judea pu' papas sala
tawani gumanti' di kepatay
nu tiba'an getaw.

Mimalaw dini Isus si Pedro
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Naa kini si Pedro,
miglendug dini Isus, duma-
neni sala tawan samasaku-
pen. Kagina minilala nu
Tampusan Metaas Belian
su sala sakup ni Isus kia,
mikegdunut iin dini Isus

suled diag lenu'an nug balay
nu Tampusan Metaas Belian.
16 Laak si Pedro, pegindeg
pa diag liu, mesempel
tu genga'an nug lenu'an.
Dayun puli' gumiwa' su
sala sakup kia, migabitabit
dayun tug delaga migingat
tu genga'an, piseleden
dayun si Pedro diag lenu'an.
17 Sinaak dayun nug de-
laga kia dini Pedro, "Kana'a
ba sakup dadema nu getaw
kiin?"
"Baa, kana' lai," laung ni
Pedro.
18 Naa su nga sesugu'en
muka' su nga megingat dia,
miguklak ilan musing, pu'
metegdaw dia. Pemegindeg
ilan menalang dia, lumina-
mug dayun dinilan pegindeg
si Pedro, menalang dadema.

Sinaakan si Isus nu Tampusan Metaas Belian nu Getaw Judea
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Mendadi su Tampusan
Metaas Belian, sinaakanen si
Isus mekatag di nga sakupen
muka' tu tinitulu'en.
20 Kali' sembag si Isus,
"Ki tinalu'u, pinluksadu tu
tiba'an getaw. Lelayunu
mikpetu'un dia nga simbaan
nu getaw Judea muka' ditu
Pengedapan tu Megbebaya',
dia tanda' pekpungunan nu
kelaun getaw. Nda'i talu'u
mileglud.
21 Naa mauma dema
sinaakan mau? Melengas
iini penenaakan mu, su
nga mikedengeg tu tinalu'u
kitu, sa' ta' alanduni tinalu'u
dinilan. Pu' misuunan nilani
tinalu'u."
22 Sikna mitalu' ni Isus,
dinapi' dayun nu sala tawan
pegingat migindeg dia, laun-
gen, "Masi' mekaku'a sum-
bag ma'nia di Tampusan
Metaas Belian?"
23 Kali' sembag si Isus, "Sa'
mikektalu'u melaat, melen-
gas peglegintuud mu di nga
getaw kini. Dagid sa' metu-
udi tinalu'u, naa mauma
dema depi'en mau dun?"
24 Mendadi, sinugu' dayun
ni Anas egaken si Isus,
pinalik pa gusay, ditu ni
Caifas, su sala Tampusan
Metaas Belian.

Mimalaw puli' si Pedro dini Isus
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Naa kini si Simon Pedro,
pegindeg pa diag lenu'an
ni Anas, bineeg menalang.
Sinaak nu ngag dumanen
dia, "Kana'a ba sakup pa
pagid nu getaw kiin?"
Dagid mimalaw puli' si Pe-
dro, laungen, "Baa, kana'
lai."
26 Naa duuni sesugu'en
nu Tampusan Metaas Belian
dia, beta'an nu getaw kia
tinigbas ni Pedroi telinga-
nen. Iin, suminaak pelum
dini Pedro, "Kana' ba ya'a
su minita'u dumanen ditu
pegimulanan gayu kitu?"
27 "Baa, kana' lai!" laung
ni Pedro. Iin na demai
keguni manuk.

Dinangat si Isus tu Geda-pan ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Naa bena' puti' dela-
gay, su nga kaunutan nu
getaw Judea, inagak nilan si
Isus tug balay nu gubirnadur
genat diag balay ni Caifas.
Laak nda' nilan dayun sele-
dayig balay kia, adun ndi'
ilan melemu'an, mbuus ndi'
ilan meka'aan tug Lebungan
gindan ditug Liniusan.
29 Mendadi ki gubirnadur
kia si Pilato, lumiu dia
gedapan nilan, sinaakanen
dayun ilan, laungen, “Men-
dadi, ta' alandunig dangat
niu mekatag di getaw kini?”
30 Kali' sembag su nga
kaunutan kini, “Naa sa'
kana' da mikesala'i getaw
kiin, ndi' nami sia pegwakil
dini'a.”
31 Kali' sembag si Pilato,
“Naa sa' ma'antu, uit niu iin
adun ukumen niu mekatag
dig bala'ud niu.”

Kali' ilan sembag, “Naa
ndi' mesu'at, pu' nda'i peg-
baya' nami ukuman namii
getaw laga' na ginaanen.”
32 (Kinii mipenggulaula,
adun menuud ki tinalu' kiin
ni Isus, su pisuunen pedaan
kig bian nu kepatayen.)
33 Sa' ma'nia, sumiled puli'
si Pilato diag balayen, sinabi-
nen si Isus. Mendadi sumi-
naak dayun si Pilato diniin,
“Naa, metuud ba, ya'ai gadi'
nu getaw Judea?”
34 Kali' sembag si Isus,
“Ki sinaak mu kini, dani'a
da delendeman, atawaka
lain getaw mai miktalu' dun
dini'a mekatag dinaan?”
35 Kali' sembag si Pilato,
“Laung mu dun getaw Judea
mau? Su nga kaunutan niu
muka' su nga kaunutan nug
belian niui migwakil dini'a
dinaan. Naa, ta' alanduni
melaat pinggulaula mu?”
36 Kali' pektalu' si Isus,
“Ki keglekaunutan ku, kana'
miksekat dig lumbang kini.
Sa' upama miksekat sia dig
lumbang kini, naa sumugut
sia su nga sakupu, adun
ndi'u mpegwakil tu nga
kaunutan nu getaw Judea.
Dagid ki keglekaunutan ku,
kana' daan miksekat dig
lumbang kini!”
37 Sinaak pelum ni Pilato,
“Mendadi, gadi'a ba?”

Kali' sembag si Isus,
“Ya'a mai miktalu' dun pu'
gadi'u. Iini migigetawu
dun muka' iini luminusadu
dun dinig lumbang, pu'
adun peglegintuuden ku su
metuud. Adin su getaw
mektalenten tu metuud,
mekineeg tu talu'u.”
38 Laung ni Pilato, “Naa sa'
ma'antu, ta' mai metuud?”

Inukuman na tu'u Petain si Isus
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Bena' mideksu' mektalu'
si Pilato kia, lumiu puli'
dia gedapan nu nga getaw
Judea. Kali' pektalu' dinilan,
“Ki getaw kini, nda'idun mai
misima'u sala'en.
39 Dagid kagina duunig
betad niu beluyen kui sala
tawan pinikutan metaang
dig Lumpuk niu gindan
tug Liniusan, naa ta' ma?
Mauya'an niu beluyen ku

diniu ki gadi' nu getaw
Judea?”
40 Mimeksay ilan dayun
sumbag, laung nilan, “Kana'
iin! Si Barabasi mauya'an
nami!” (Naa si Barabas kia,
tulisan.)

19

1 Tubus itu si Isus, pibadas
ni Pilato tu nga sundalu.
2 Miglingkin ilan dugi,
tautau tundek gadi', dayun
nilan peselup di gulunen.
Muka' pikselukan nilan
melambung suub gempula,
tautau suub gadi'.
3 Minadap ilan dayun
diniin, laung nilan, “Naa
mpianan ka, Sir, Gadi'a
daw nu nga getaw Judea!”
Pinemalan nilan padun
depi'ay si Isus.
4 Mendadi si Pilato, lu-
miu na pelum dia geda-
pan nu melaun getaw kia,
kali' pektalu' dinilan, “Naa
bentayay pa daan niu, pe-
diniin ku puli' iin di gedapan
niu, adun mesuunan niu pu'
nda'idun ma daani misima'u
sala'en.”
5 Lumiu dayun si Isus
dia gedapan nu nga getaw,
piselupan pa tundek dugi
kia muka' piselukan pa nu
melambung suub gempula.
Laung ni Pilato tu nga getaw,
“Naa, bentayay pa daan niu!
Kini na su getaw!”
6 Mendadi ki nga
kaunutan nug belian kini
muka' nga megingat tu
Pengedapan tu Megbebaya',
sa' minita' nilan si Isus,
mimeksay ilan, laung ni-
lan, “Lensangen di kurus!
Lensangen di kurus!”
Laung ni Pilato dinilan,
“Naa, alap niu, yamu nai
lansang dun di kurus. Naan,
nda'idun daan tu'ui mis-
ima'u sala'en.”
7 Kali' pelum sembag su
nga melaun getaw, “Duunig
bala'ud nami subay matayi
getaw kiin, pu' inangkenen
iin sug Bata' nu Megbe-
baya'.”
8 Sikna midengeg ni Pi-
lato su tinalu' nilan, migiseg
laaki gendeken.
9 Sumiled puli' diag bal-
ayen, sinaaken puli' dini
Isus, “Naa ta' mai tantu pi-
genatan mu?”
Laak dagid nda' sembag si
Isus.
10 Laung ni Pilato diniin,
“Masi' ndi' mau sembagen?
Nda' mu ba mesuunay pu'
duuni pegbaya'u lekaten ka
atawaka lensangen ka di ku-
rus?”
11 Simbag ni Isus,
“Nda'idun siai pegbaya' mu
dinaan, sa' kana' laak bigay
dini'a nu Megbebaya'. Kaas
su getaw migwakil dinaan
dini'a, iini gembagel paduni
sala'en.”
12 Bena' midengeg ni
Pilato, anguten dun gupia
beluyenen si Isus. Dagid
mimeksay puli' su nga getaw
Judea, laung nilan, “Sa'
beluyen mu ki getaw kiin,
kana'a sugut nu tampusan
gadi' si Cesar! Adin su
mekpe'adi'adi', mingatu iin
dini Cesar!”

13 Sikna midengeg ni Pilato, iwiten puli' diag liu si
Isus. Migingkud dayun si
Pilato ditu gingkudan pen-
gukuman bitang dia tanda'
piningalan dun "Platapurma
Batu." (Piningalan dun di
Hinebreo su platapurma kia,
"Gabata.")
14 Naa su gendaw kia,
Birnis, su pengandam dig
Lumpuk tug Liniusan. Bena'
sungu mektui gendaw, laung
ni Pilato tu nga getaw Judea,
"Bentayay pa daan niu, kini
na ki gadi' niu!"
15 Laak dagid mimeksay
ilan, laung nilan, "Petain!
Petain! Lensangen di ku-
rus!"
"Lensangen ku ba su gadi'
niu?" sinaak ni Pilato.
Simbag nu nga kaunutan
nug belian, "Nda'i gadi'
nami subay si Cesar."
16 Dayun pegwakil ni Pi-
lato si Isus dinilan, pu' adun
lensangen nilan di kurus.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Mendadi, inagak si Isus nu
nga sundalu
17 lumiu ilan dia syudad,
si Isusi mekpisan di kurusen.
Sa' ma'nia, midepet ilan dia
dapit nu syudad piningalan
dun "Tulan Gulu." (Di Hine-
breo, piningalan dun "Gol-
gota.")
18 Dia nilan dayun lensan-
gay tu kurus si Isus. Piduma
nilan dadema lensangayig
dua' tawan, miktimpang di
kurus ni Isus su kurus nilan,
dia titenga' si Isus.
19 Mikpesulat dayun si Pi-
lato tu'us pidekepen tu ku-
rus, iini sinulat dun, "Kini si
Isus, getaw Nazaret, su Gadi'
nu nga getaw Judea."
20 Melaun getaw Judea
mikebasa dun, pu' mesem-
pel tu syudad sug linsan-
gan dini Isus. Muka' ki
tu'us kia, misulat di Hine-
breo muka' dig Linatin sam-
pay di Ginerecia.*
21 Naa ki nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea,
kali' ilan pektalu' dini Pilato,
"Ndi' mu sia pesulat 'Kini su
Gadi' nu nga getaw Judea.'
Melengas sia iini pesulat mu,
'Laung nu getaw kini, naan,
laung, su Gadi' nu nga getaw
Judea.' "
22 Kali' sembag si Pilato,
"Ki pisulatu, ndi' pelinen."
23 Bena' milansang nilan
na tu kurus si Isus, in-
alap nu nga sundalu su nga
penepetenen. Pikilas nilan
paat ilasan, piksailas dini-
lan. Inalap dadema ni-
lan su melambung suuben.
Kagina nda'i tinai'anen pu'
tinibuuki kabel dun,
24 laung nilan, "Ndi' ta
gediten, pekteliin ta, sa' adin
dun dinitai mekalap dun."
Kinii mipenggulaula adun
menuud su sinulat dengantu
ditu Misulat Talu' nu Megbe-
baya', laung,
"Pikilas nilan su nga penepe-
ten ku,

* **19:20 19:20** Iin su pikebitan nu getaw Judea, su getaw Roma, sampay sug danu getaw Grecia.

muka' su melambung suubu,
piktali nilan.”
Naa ma'antu dademai binaal
nu nga sundalu kia.

25 Naa pegindeg dia
mesempel nu kurus ni
Isus su gina'en muka' su
pated nu gina'en libun,
sampay si Maria sawa ni
Cleofas, kepaaten si Maria
Magdalena.
26 Naa bena' minita' ni
Isus pegindeg dia su gina'en
muka' su sakupen kiin su
petailenen gupia, laungen tu
gina'en, “Libun, bentayay
mu pa daan, kini naig bata'
mu.”
27 Muka' laungen tu saku-
pen kia, “Bentayay mu pa
daan, kini nai gina' mu.”
Kaas genat itu, piuli' na nu
sakupen kia su gina' ni Isus
diag balayen.

Su Kepatay na ni Isus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Tubus itu, misuunan ni
Isus pu' mitubus na su ke-
laun mpenggulaula. Men-
dadi adun megela' gupia
menuud su sinulat dengantu
ditu Misulat Talu' nu Megbe-
baya' mekatag diniin, laun-
gen, “Kuaunu.”

29 Naa duunig ya'ung dia,
mipenu' penginumen. In-
ulem dun dayuni maa' palas
napes, tinangen di gayu
sigbet, pisangal dayun tug
baba' ni Isus.
30 Mendadi si Isus, bena'
mitubus megeksep di peng-
inumen kia, miktalu', “Naa,
mitubus na!”

Migdunggu' dayun, muka'
migetusi ginaanen.

Tinugda'an Telawan su Gilid ni Isus

31 Mendadi inubug nu
nga kaunutan nu nga getaw
Judea dini Pilato, beli'en
nilan su geksud nu ngag
linansang kia adun matay
ilan ganam, pu' adun
egwaten ilan dayun dia
nga kurus. Pu' su gendaw
kia, Birnis, pengandam di
Gendaw Pelali nilan, ndi' pia
sa' duunig bangkay mbilin di
nga kurus di Gendaw Pelali
kia, pu' pegbesaan gupia
gendaw.
32 Sa' ma'nia, minangay
su nga sundalu megbali' di
geksud nug bekna getaw
linansang di gupid ni Isus,
dayun sug dumanen.
33 Laak bena' mikpesem-
pel ilan dini Isus, minita'
nilan pu' minatay na, kaas
nda' nilan iin beli'ay geksud.
34 Laak dagid sala tawan
sundalu, tinugda'anen
telawan su gilid ni Isus.
Mibugyag dayun di gilidenig
dugu' muka' tubig.
35 (Naa su mikaita' dun
gupia kini, iini migukit dun,
adun metuudan amu dun.
Ki takesi'en kini, minget
metuud, pinanteken pu'
metuud.)
36 Ma'antui mipenggu-
laula, adun menuud su sin-
ulat dengantu ditu Misulat
Talu' nu Megbebaya', laung,
“Nda'ig bekegen mbali', pia
salabuuk.”

37 Muka' duun paduni sala
sinulat dun, laung, “Pegen-
lengan nilan su tinugda'an
nilan.”

Libeng si Isus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Mendadi tubus itu si
Jose, getaw dig lunsud Ari-
matea, inubugen dini Pilato,
elapenen sug bangkay ni
Isus. (Si Jose, sakup ni Isus,
laak melegludi kesakupen,
pu' mendek tu nga kaunutan
nu getaw Judea.) Sinangu'
dadema ni Pilato. Naa sa'
ma'nia, inangay dayun ni
Jose egwatay dia kurus sug
bangkay ni Isus.
39 Naa si Nicodemo,
su Pariseo kiin kuminita'
begudiin dini Isus gebii,
migdunut dini Jose, peguit
si Nicodemo lima pulu'
kilui piglamug pagemut
piningalan dun mira muka'
aloe.
40 Mendadi bena' miagwat
nilan dua' sug bangkay ni
Isus, pinutus nilan dayun
di penepeten gemputi' pidu-
manan pagemut, pu' iinig
betad nu getaw Judea sa'
meglebeng ilan.
41 Naa duuni pegimulanan
gayu dia mesempel tug
linsangan dini Isus, duuni
sangyab dia begu luakay, ki
nda' mainsan melebengay
getaw.
42 Naa kagina mitaang
di pengandam di Gendaw
Pelali nu getaw Judea,
linagut nilan lebengay sug
bangkay ni Isus dia sangyab
kia, pu' mesempel da dia.

20

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Mendadi bena' sikna
siselem di gendaw Dum-
inggu, si Maria Magdalena,
milapus mangay ditu
sangyab, medelemdelem pa.
Mendadi bena' minateng
si Maria, iini minita'en, su
gembagel batu tinakep tu
sangyab, masi' inawa' na
dia.
2 Gumibek dayun si Maria,
linaawanen si Simon Pedro
muka' su sala tawan sakup
kiin ni Isus, su petailenen
gupia. Kali' pektalu' dinilan
si Maria, “Inawa' nilan tug
lebengen su Kaunutan! Nda'
nami suunay sa' adin nilan
bitang!”
3 Sikna midengeg ni Pe-
dro muka' su sala tawan
sakup kia, miditu ilan dema
sangyab.
4 Minggebek ilan dua',
laak su sala tawan sakup,
miunananen si Pedro, iini
miuna dateng diag lebeng.
5 Bena' midepet dia
sangyab, migdunggu' mek-
selip diag dialem, minita'en
dia su penepeten kamun
pinutus dig bangkay ni Isus.
6 Laak nda'en suutay su
sangyab. Mikelendug si
Pedro, suminuut dayun diag
dialem sangyab. Minita'en
dayun dia su penepeten
gemputi',
7 muka' ki tulapuk kamun
pinutus tu gulu ni Isus, dia
da pagid, laak nda' melamug
dia, mipain da melulun.

8 Miglendug dayun suled
su sala tawan sakup kia, su
miuna dateng dia sangyab.
Bena' minita'eni kebetang
nu penepeten, mituudan
dun dayun.
9 (Pu' kiin, nda' gusay
mesabut nu nga sakup ni
Isus kia su sinulat dengantu
ditu Misulat Talu' nu Meg-
bebaya' pu' subay metubu'
puli' iin.)
10 Mendadi, minuli' dayun
sug dua' tawan kia sakup ni
Isus.

Mikpaita' si Isus dini Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Naa si Maria kia, pegin-
deg diag liu nu sangyab, lu-
minalek. Mendadi selianen
lumalek, migdunggu' mek-
selip diag dialem sangyab.
12 Minita'en masi' diag di-
alem dua' tawan sesugu'en
nu Megbebaya' getaw lan-
git mikseluk gemputi', peg-
ingkud ilan dia tanda' bilil-
idan dini Isus. Sala tawan,
dia dapit gulunanen, sala
tawan di sikwayanen.
13 Kali' ilan pektalu', "Li-
bun, ta' mai mingaduya
dun?"

Kali' sembag, "Duuni
migalap tug bangkay nu
Kaunutan ku, muka' nda'u
suunay sa' adin bitang!"

14 Sikna mitalu' ni Maria,
luminingay. Minita'en
dayun, si Isus, pegindeg
dia gupiden. Laak nda'en
mailala.
15 Sinabi ni Isus, "Libun,
ta' mai mingaduya dun? Ta'
taway duni penengaun mu?"

Laung dun dayun ni
Maria, kia su megingat
tu pegimulanan gayu kia.
Laungen diniin, "Naa Sir,
sa' ya'ai migawa' dun dini,
pesuun mu dinaan sa' adin
mu bitang, adun engain ku."
16 "Maria!" laung ni Isus.

Sikna midengegen, mi-
nadap diniin, mitalu'en
di Hinebreo, "Rabboni!"
(Guluganen, "Mekpetu'un.")
17 "Ndi' mau peguiday,"
laung ni Isus. "Pu' nda'
pau kelentu puli' ditu
Gama'u. Naa, angaya ditu
nga kepetedan ku, talu' mu
dinilan pu' luntuu puli' ditu
Gama'u, ki Gama' nilan
dema, ditu Megbebaya' pek-
temuyen ku, ki pektemuyen
nilan dema."
18 Linaawan dayun
ni Maria su nga saku-
pen, inukiten dinilan pu'
minita'en su Kaunutan,
muka' pitendayen dema
dinilan ki pimuun kia ni Isus
diniin.

Mikpaita' si Isus di nga Sakupen
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Naa bena' gebii kia di
gendaw Duminggu, mabu'
duun nai tulug bata', su
nga sakup ni Isus, mipun-
gun ilan dia salabuuk balay,
piksiba'an nilan tekepay sug
balay, pu' mindek ilan tu nga
kaunutan nu getaw Judea.
Mendadi, mitekaw metua'
si Isus, suminaing dinilan

megindeg. Kali' pektalu', “Naa, gempiai ginaa niu.”
20 Mitubusen telu'ay, pinita'en dinilan ki kemeten muka' giliden. Mipati' ilan leliagay saba' minita' nilan su Kaunutan.
21 Kali' puli' pektalu' si Isus dinilan, “Gempiai ginaa niu. Mendadi, sugu'en ku amu mangay megukit, maa' nu kesugu' dinaan nu Gama'u.”
22 Sikna mitalu'en, pisengawanen ilan ginaa, dunut mektalu', “Tabuk niu ini Balakat nu Megbebaya'.
23 Mendadi yamu, adin su getaw pedesunen niui sala'en, mpedasun tu'u. Muka' adin su getaw ndi' niu pedesuneni sala'en, ndi' dema mpedasun.”

Migdua'dua'ig Delendeman ni Tomas

24 Naa sala tawan di nga sepulu' bu' dua' tawan sakup ni Isus, si Tomas (piningalan dun su Gapid), nda' kedunut dinilan su ketua' ni Isus dinilan kia.
25 Mendadi inukitan nu nga samasakupen si Tomas, laung nilan, “Minita' nami su Kaunutan!”
Kali' sembag si Tomas, “Naan, ndi'u metuudan dun, subay maita'u pa ki pali' nug lansang dia kemeten muka' mpulegu, sampay mpulegu ki giliden.”
26 Naa tubus itu bena' walu gebii na, mipungun puli' su nga sakup ni Isus dig dialem balay, minampu' dinilan si Tomas. Mendadi, tinakep puli' sug balay, laak pia ma'antu, mitekaw na pelum metua' si Isus, suminaing mindeg dinilan, laungen, “Naa, gempiai ginaa niu.”
27 Laung dayun ni Isus dini Tomas, “Bentayay mu pa daan ki kemetu kini, puleg mu tendu' mu. Muka' tenggal mui kemet mu, puleg mui gilidu. Ndi' mu dega pegdua'dua'ayig delendeman mu dinaan, petuuda dinaan!”
28 Simbag ni Tomas diniin, “Ya'ai Kaunutan ku, ya'ai Megbebaya' pektemuyen ku!”
29 Laung dayun ni Isus, “Mituudan ka ba dinaan saba' minita' mau? Labi na leliagen ki nga getaw nda' mekaita' dinaan, laak muka' mituudan ilan dinaan!”

Su Pikpuunan nu Kesulat dig Libru kini

30 Naa, melaun pai tu'us pinggulaula ni Isus di gedapan nu nga sakupen, laak nda' mesulat dig libru kini.
31 Laak su gikteben kini, sinulat adun metuudan amu dun pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, sug Bata' nu Megbebaya'. Pu' sa' metuudan amu dun, naa mpeduma amu tu ketubu' nda'i tamanen meksekat tu pegbaya'en.

21

Mikpaita' si Isus di Pitu Tawan Sakupen

1 Genat itu, si Isus, mikpaita' na pelum di nga sakupen diag Linaw Tiberias.

Kiniig bian nu mipenggu-
laula.
2 Si Simon Pedro, si Tomas
(piningalan dun su Gapid), si
Natanael (getaw Cana sakup
Galilea), sug dua' tawan
bata' ni Sebedeo, muka' dua'
tawan pai sakup, mipungun
ilan dia geksid linaw.
3 Mendadi laung ni Si-
mon Pedro tu ngag duma-
nen, “Naan, menegutusu.”
“Megdunut ami dini'a,”
laung nu ngag dumanen.
Luminulan ilan dayun di
sekayan. Piglegendawan
ilan dayun memaling, nda'
ilan tanan mekelaam.
4 Bena' dumilag na, pegin-
deg si Isus dia geksid linaw,
laak nda' mailala nu nga
sakupen kia.
5 Kali' tawag si Isus, “Naa
lai, mikelaam damu?”
“Baa, nda',” simbag nilan.
6 Kali' pektalu' si Isus,
“Dia niu ektakayig baling
niu dapit lintu nu sekayan
niu kia. Mekelaam amu
dayun.” Iktak nilan tu'u
sug baling, dayun nda' nilan
megaga betunay puli', saba'
kelaun seda' milaam nilan.
7 Naa sala tawan dinilan,
ki sakup ni Isus kiin petaile-
nen gupia, kali' pektalu' dini
Pedro, “Su Kaunutan maia!”
Sikna midengeg ni Pedro
pu' su Kaunutan si Isus,
mikseluk dayun suuben (pu'
migluas suub kamun), sum-
inampak dayun dia tubig,
luminanguy.
8 Su ngag dumanen, sumi-
nakay ilan dema pangay dia
geksid, pegbintengen nilan
sug baling mipenu' seda'.
Mesempel dailan di gek-
sid, mabu' lima pulu' depa
saanig layu'en.
9 Bena' mikekawas ilan tu
geksid, minita' nilani guklak
musing, duuni seda' tiniti'
muka' duun dademai pan
dia.
10 Laung ni Isus dinilan,
“Uit niu dinii santa' buuk di
seda' kia milaam niu.”
11 Mendadi duminangan
puli' si Simon Pedro tu
sekayan, biniglasen dayun
di pentadan sug baling,
mipenu' mekebagel seda',
megatus bu' lima pulu' bu'
telu buukig launen. Laak
pia ma'antu, nda' peglegetus
sug baling.
12 Laung dayun ni Isus
dinilan, “Pedini amu, maan
naita.” Naa, nda'iduni
mikaku' sumaak diniin
sa' ta' taway dun iin, pu'
misuunan nilan iin su
Kaunutan.
13 Mendadi, inimud ni Isus
su pan, dayunen pentulunay
dinilan. Ma'antu dadema su
seda'.
14 Kiai ketelunen mek-
paita' si Isus di nga sakupen
genat tu kepetubu' puli'
diniin.

*Su Kegyaga ni Isus muka'
ni Pedro*

15 Naa bena' mitubus ilan
maan, sinaak ni Isus dini
Simon Pedro, “Uu Simon,
bata'a ni Juan, petailen mau
ba, labi pa di kepetail dinaan
nu ngag duma mu kini?”
“Wa'a, Kaunutan,” simbag
ni Pedro, “suunan mu pu'
petailen ku ya'a.”

Kali' pektalu' si Isus, “Naa
sa' ma'antu, tagikul mu ki
nga maa' nu nati karniruu.”
16 Sinaak puli' ni Isus, “Si-
mon, bata'a ni Juan, petailen
mau ba?”
“Wa'a, Kaunutan,” sim-
bagen puli', “suunan mu pu'
petailen ku ya'a.”
Kali' puli' pektalu' si Isus,
“Naa, ingat mu su nga
karniruu.”
17 Ketelu deksu'en na
sumaak si Isus, laungen,
“Simon, bata'a ni Juan,
petailen mau ba?”
Sikna midengeg ni Simon
Pedro su ketelunen sumaak,
“Petailen mau ba?” mile-
genan dun. Laung ni Pe-
dro, “Uu Kaunutan, misuu-
nan mu sug launanen, kaas
suunan mu pu' petailen ku
ya'a!”
Kali' pektalu' si Isus diniin,
“Tagikul mu daan su nga
karniruu.
18 Muka' taman talu'u
dini'a, su begu getawa pa,
mimakesa, dayun pia adini
mauya'an mu gengayan
mu, medituun ka dayun.
Laak dagid sa' megulanga
na, subay tenggalen muig
baingken mu, adun mbaluda
nug lain getaw, dayun
ka egakay tu kana' mu
mauya'an gengayan.”
19 (Naa ki tinalu' kia ni
Isus, pisuunen diniin kig
bian nu kepatay ni Pedro,
adun megleepig dengegan
nu Megbebaya'.) Laung
ni Isus dini Pedro, “Naa,
dunuta dinaan!”

Su Suminulat dig Libru kini

20 Naa kini si Pedro,
miglingay, minita'en dayun
meglendug ki sakup kia ni
Isus su petailenen gupia, su
pegingkud dia gupid ni Isus
su pingaanan nilan nu gebii
kiin muka' sinaaken, “Uu
Kaunutan, ta' taway duni
tumipu pa dini'a?”
21 Sikna minita' ni Pe-
dro ki sala tawan sakup
kia, sinaaken dini Isus, “Naa
Kaunutan, ki getaw kia, ta'i
mpenggulaulanen?”
22 Kali' sembag si Isus
dini Pedro, “Sa' mauya'an
ku pu' metubu' iin sampay
matengu puli', naa ta' maig
labet mu dun? Ya'a, dunuta
dinaan!”
23 Mendadi duun dayuni
gukiten mipelak tu nga
sakup ni Isus, ndi' daw
matay ki sakupen kia.
Laak dagid nda' metalu' ni
Isus pu' ndi' matay. Iini
tinalu'en, “Sa' mauya'an
ku pu' metubu' iin sampay
matengu puli', naa ya'a, ta'
maig labet mu dun?”
24 Naa su sakupen kia,
iinen iin su suminulat dun
ini, muka' piglegintuuden
sug launan mipenggulaula.
Misuunan ta pu' metuudi
pingukiten.

Deksu'an

25 Naa melaun pa ping-
gulaula ni Isus. Sa' sia
gela'en sulatay, mabu' ndi'
megela' dig dibabaw lum-
bang ki ngag libru mesulat.

Ki nga PINGGULAULA nu nga Peneligan ni Isukristu

Mendadi kig libru kini, sumpat ditu sala libru mibetang dinig *Begu Pasad* kini, *Ki Gempia Petenday Sinulat ni Lucas.* Kig dua' buuk libru kini, suminulat dun si Lucas, piwitanen duni metaas getaw, si Teofilo.

Iini miukit dini Nga Pinggulaula *kini, su nga mibianan nu nga peneligan ni Isus sampay su ginukit nilan, dekag na pitubu' puli' si Isus muka' pilentu iin ditu gekbus langit. Iinig baalen nu nga peneliganen kia, migukit ilan di Gempia Petenday mekatag dini Isus, adun sumalig diniin su nga getaw. Su kepalus ni Isus muli' ditu gekbus langit, migukit di Gempia Petenday su nga peneliganen dia da laak Jerusalem sampay diag lumibut benwa. Laak sa' minibeniben, sinigwag nilan su Gempia Petenday tu tibuuk prubinsya Judea sampay tu nga melayu' benwa. Tiga'wan, sinigwag nu nga peneligan ni Isus su Gempia Petenday tu tibuuk lumbang.*

Muka' pagid miukit dinig libru kini ki kengapu' nug Balakat nu Megbebaya' di nga peneligan ni Isus. Bena' mingapu' dinilan kig Balakat nu Megbebaya' kia, iin nai migabang dinilan adun menibelu' ilan megukit muka' ginuungan ilan menggulaula nga mekesalebu'.

Naa iinig bekna inukitan nu Gempia Petenday, ki nga getaw Judea. Mendadi duuni getaw, ngalanen si Pablo, tindu' nu Megbebaya' peneligan ni Kristu adun pengukitanen di Gempia Petenday ki ngag lain bansa nu getaw, sa'itada su nga kana' getaw Judea. Melaun sinulat ni Pablo mipungan dinig Begu Pasad *kini. Iini pigwali ni Pablo di nga sulaten, gempantek pu' ki kepatay ni Isus, ganti' di kepatay nu kelaun getaw dinig dibabaw lumbang, pia ta' bensaay dun, kana' nu nga getaw Judea da laak.*

Si Lucas, su suminulat dig libru kini, taang dun duma ni Pablo saananen mpanaw tu nga melayu' benwa adun megukit di Gempia Petenday. Kaas taang dun, sa'itada dia Kapitulu 16 bu' 20 muka' 27, gemiten ni Lucas su penggelal “ami,” tu'us dun pu' minita' gupia ni Lucas atawaka mibiananen su pengukitenen.

Piuna

1 Dini'a, pegbesaan Teofilo, ki sinulat kini, genat dini Lucas.

Naa sug bekna sinulatu kitu dini'a, iini miukit dun su kelaunan pinggulaula ni Isus muka' pitulu'en

2 sampay di gendaw nu kepelentu diniin nu Megbebaya' ditu gekbus langit.

Mendadi kini si Isus, su nda'
pa pelentu ditug langit, pim-
itulu'anen su nga pimili'en
peneliganen. Su pitulu'en
dinilan kia, miksekat di gin-
uung nug Balakat nu Megbe-
baya'.
3 Naa genat di kepatayen
gikteb di paat pulu' gebii,
melaun gupia pitu'usen di
nga peneliganen kia pu'
mitubu' puli'ig lawasen.
Midua' mata nilan si Isus,
muka' pingukitanen ilan
mekatag di Keglekaunutan
nu Megbebaya'.
4 Mendadi, su selian
ni Isus dumuma pa di
nga peneliganen kia, tini-
tulu'anen ilan, laungen,
“Ndi' amu pa pegawa' dini
Jerusalem, pegelatay pa niu
mateng su tinalu'u diniu
kiin, su tulung pinasad nu
Megbebaya'.”
5 Pu' kiin, misuunan niu
pu' si Juan kitu, migbunag
laak tubig diniu. Mendadi
ndi' maiben, ma'niin buna-
gan amu peluman, pu' men-
gapu' diniu kig Balakat nu
Megbebaya'.

Pilentu si Isus tu Gekbus Langit

6 Naa duuni gendaw
mikpungun na pelum ditu
ni Isus su nga peneliganen.
Kali' ilan saak diniin, “Sir,
nemun ini ki ketindeg
mu dig bansa ta Israel su
Keglekaunutan?”
7 Kali' pektalu' si Isus,
“Su Gama'u laak, iini suu-
nanen su gendaw nu kelaun
mpenggulaula, pu' iini meg-
baya' dun. Yamu, ndi' niu
mesuunan.
8 Laak dagid sa' mengapu'
na diniu kig Balakat nu Meg-
bebaya', begayan amu niin
ginuung. Tumakesi' amu
dayun dinaan. Tumakesi'
amu dini Jerusalem muka'
di tibuuk Judea, tu Samaria,
sampay tu tibuuk lumbang.”
9 Bena' mideksu'en telu'ay,
pilentu na dayun si Isus ditu
gekbus langit. Saanan meg-
bantay su nga peneliganen,
milinged na gabun si Isus,
ndi' na nilan dayun maita'.
10 Mendadi selian nu nga
peneligan ni Isus megangag
ditug langit, mitekaw du-
unig dua' tawan pegindeg
dia gupid nilan, gemputi'i
penepeten nilan.
11 Laung nug dua' tawan
kia, “Yamu nga getaw
Galilea, mauma dema amu
mimegangag tug langit? Si
Isus kiin, mpuli' da dini.
Adin su kelentunen minita'
niu kini, ma'antu dadema ki
kelusaden puli'.”

Su Sinukli dini Judas

12 Tubus itu, minuli' ditu
Jerusalem su nga peneligan
ni Isus genat ditug Bentud
nu nga Gayu Olibo. Su peki-
layu' nug bentud kia muka'
su Jerusalem, sala kilumitru.
13 Bena' minateng su nga
peneliganen tug balay pek-
tulugan nilan, minaik ilan
dayun tu sugud nilan diag
ditaas. Ilan si nga Pedro,
si Juan, si Santiago, si An-
dres, si Felipe, si Tomas, si

Bartolome, si Mateo, si Santiago bata' ni Alfeo, si Simon su piningalan dun Gembelu' Megukit, muka' si Judas bata' nu sala Santiago.

14 Sug launan nilan kia, miksalabuuk ilan menamal menenabi. Duminuma dadema dinilan su ngag libun kampu' ni Maria su gina' ni Isus, sampay su nga pated ni Isus.

15 Naa nda' maiben, duuni gendaw mikpungun puli' su nga mikpetuud dini Isus kia, duun saani megatus bu' dua' pulu' tawan ilan. Mendadi migindeg si Pedro, kali' pektalu' dinilan,

16 "Yamu nga kepetedan ku, subay minuud ki pisulat nug Balakat nu Megbebaya' dini David dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' mekatag dini Judas, su minunut tu nga getaw duminaap dini Isus.

17 Begudiin si Judas kiin, duma ta di pikumpungan ta, muka' pimili' dadema ni Isus megabang dig baalen ta."

18 (Pu' su tinindan dini Judas ditug limbungen kia, piksaluy dun ni Judas lupa'. Milabu' dayun si Judas diag lupa'en kia, migbetui tianen, miliwasagi tinainen.

19 Naa nda' maiben, misuunan nu kelaun getaw dia Jerusalem su mipenggulaula kia ni Judas, kaas piningalan nilan dun sug lupa' kia, Akeldama, guluganen "Lupa' nu Kegbinasa di Getaw.")

20 Laung padun ni Pedro, "Pu' kiin, duuni misulat ditu pisulat nu Megbebaya' piningalan dun ngag Bebat, ma'nini'.*

'Belenganig balayen,

nda'i pegbenwa dun.'

Muka' duun pa pagidi misulat,

'Lain tawan nai sumukli dig baalenen.'

21 "Naa mendadi," maa' laung padun ni Pedro, "kagina ma'antu, subay duunig lain tawan sukli dini Judas. Melengas pemili'en tai sala tawan suminalabuuk na dinita su keduma dinita ni Isus

22 genat di kebunag ni Juan diniin tubig sampay di gendaw nu kepelentu diniin tu gekbus langit. Ki mpemili' ta, megabang dayun dinita tumakesi' di ketubu' puli' nu Kaunutan ta si Isus."

23 Mendadi, pinindeg dayun nu nga peneliganig dua' tawan, si Jose muka' si Matias. Lain ngalan ni Jose kia, si Barsabas. (Sala pa ngalanen, si Justo.)

24 Minenabi dayun si nga Pedro, laung nilan, "Uu Kaunutan Megbebaya', suunan mu sug delendeman nu tiba'an getaw. Sa' ma'antu, paita' mu dinami ki pimili' mu sukli dini Judas, sa' adin dun dig dua' tawan kini.

25 Iin nai mbaal peneligan mu mekesukli di kelaun baalen ni Judas bilengen, pu'

* **1:20 1:20** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat ilan adun pektamuy tug Diwata.

si Judas kiin, minuli' na ditu
guli'anen."
26 Piktali dayun ni nga
Pedro sa' ta' taway duni
mpemili' dig dua' tawan kia.
Iini mipemili', si Matias. Iin
dayuni mitektub ditu sepulu'
bu' dua' tawan peneligan ni
Isus.

2

Su Kelusad nug Balakat nu Megbebaya'

1 Naa bena' sungu mateng
su keglinggwang nug
lumpuk nu getaw Judea
piningalan dun Pentecostes,
mikpungun di salabuuk
balay su nga mikpetuud dini
Isus.
2 Mendadi bena' migingkud
ilan dia, mitekaw nilan
medengegi maa' migbegem-
buti metikteg genus genat
tug langit, mileep dia seled
balay kia.
3 Muka' minita' nilani
maa' liga' gapuy, mitukid
dayun melabu' dinilan.
4 Dayun ilan pengepu'ay
nug Balakat nu Megbebaya',
launan nilan. Diadia mikek-
talu', masi' sala nai pikebi-
tanen, pu' miksekat dig Bal-
akat nu Megbebaya' kia.
5 Naa duuni nga getaw
Judea pegbebenwa dia
Jerusalem mikpetuud gupia
ditu Megbebaya', genat
ilan di kelaun benwa dig
dibabaw lumbang.
6 Ilan, bena' midengeg ni-
lan ki gelang diag balay kia,
minampu' dailan dema dia.
Bena' mikineeg ilan di talu'
kia nu nga peneligan, dia-
dia midengegen sug daniin
pikebitan, misasaw dayuni
ginaa nilan.
7 Misebu'an ilan pati',
laung nilan, "Ki getaw kini
mektalu', lumbus ilan laak
getaw Galilea!
8 Naa sa' ma'nia, mauma
dema ini, midengeg ta dini-
lanig launan pikebitan ta?
9 Pu' ita, getaw Partia
ita, getaw Media, getaw
Elam. Duuni getaw genat di
Mesopotamia, duuni getaw
Judea, getaw Capadocia,
getaw Ponto muka' getaw
Asia,
10 getaw Frigia, getaw
Panfilia, getaw Ehipto, getaw
Libya sakup Cirene, muka'
duuni megbebenwa dini
genat tug Roma.
11 Duuni getaw Judea
tantu muka' su laak
miginetaw na Judea. Duuni
getaw Creta muka' getaw
Arabia. Dagid launan ta,
medengeg tai nga pikebitan
ta kini, pigukit dun nu
nga getaw Galilea kini ki
nga mekesalebu' gulaula nu
Megbebaya'!"
12 Sa' ma'nia, misebu'an
ilan lamug milibuleng ilan,
kali' ilan peksinaakay,
"Alanduni guluganen ki
mipenggulaula kini?"
13 Laak sug duma getaw,
piksudi'an nilan su nga
mikpetuud dini Isus, laung
nilan, "Baa, migbebulek laak
ilan!"

Su Kegwali ni Pedro

14 Laak dagid si Pedro,
migindeg, ilan nu ngag

dumanen sepulu' bu' sala
tawan. Tuminubang si
Pedro ditu nga getaw
minampu', minekeg dayun
mektalu', laungen, “Yamu
nu nga samau getaw
Judea muka' launan niu
migbebenwa dini Jerusalem,
talentenay niui talu'u kini,
pu' ulugen ku diniu ki
mipenggulaula kini.
15 Ki nga getaw kini, kana'
ilan migbebulek, maa' nug
delendeman niu dun, pu' gi-
nenga' menaik pa laaki gen-
daw.
16 Sinangkali' ki mipeng-
gulaula kini, iin su kenuud
na tu'u nu pisulat dengantu
nu Megbebaya' ditu Talu'en,
su sinulat nu pimuunanen si
Joel, laungen,
17 ‘Sa' sungu melengkebig
benwa,’ maa' laung
nu Megbebaya',
‘pepengapu'u kig Balakatu
tu kelaun bansa nu
getaw.
Kaas su nga sumumpat diniu
libun laki, ukiten ni-
lan dayun ki pemuun
ku dinilan.
Su ngag begu getaw, duuni
paita'u dinilan meke-
salebu',
muka' su mekegulang, duun
dademai peteginepu
dinilan.’
18 Laung nu Megbebaya',
‘Metuud ia, su nga
sesugu'en ku libun
laki,
pepengapu'u dinilan kig Bal-
akatu di gendaw kiin,
adun pelaktag nilan su pe-
muun ku dinilan.
19 Paita'u demai nga meke-
salebu' tu'us dig langit
muka' nga mekesalebu'
penggulaula dig
benwa.
Metua'ig dugu', muka'
gapuy, bu' melabung
gebel.
20 Su gendaw, dulem.
Sug bulan, palasen maa'
dugu'.
Tubus itu, mateng ki
mekesalebu' Gendaw
kiin, su Gendaw
nu Kengukumu tu
tiba'an getaw, naan
su Kaunutan Megbe-
baya'.
21 Mendadi adin su getaw
mekpaingabang di-
naan nu Kaunutan
Megbebaya', guunen
ku iin.’ ”
22 Laung padun ni Pe-
dro, “Mendadi yamu nu nga
samau getaw Israel, talente-
nay niui talu'u diniu. Kini
si Isus, getaw Nazaret, pini-
lala diniu pu' bigayan iin nu
Megbebaya' pegbaya', pu'
melaun ginuung muka' tu'us
pinggulaula nu Kaunutan
Megbebaya' pebian diniin.
Kia, misuunan niu gupia, pu'
midua' mata na niu.
23 Mendadi si Isus kiin,
pibunu' niu di nga kana'
megbasa tu Megbebaya', pi-
lansang niu di kurus. Laak
dagid sa' kana' genat tu Meg-
bebaya', pia su kedaap niu
dun, ndi' niu sia megaga.
24 Dagid pitubu' puli'
nu Megbebaya' si Isus,
biluyen di kelegenayen, pu'
ndi' megdadi mbilin iin di
gengkeman nu kepatay.

25 Ma'antu dadema su
sinulat dengantu ni David
mekatag diniin ditu Misulat
Talu' nu Megbebaya', laun-
gen,
‘Tatapu maita' su Kaunutan
di gedapan ku,
tatapu niin penendingay,
kaas ndi'u mendek.
26 Mendadi gempiai ginau,
liliagu gupia.
Naan, pia kilawanu,
mekpedatengu ndi'
melasakig lawasu,
27 ndi' mu belengen su
gimuudu ditug baya'.
Meseligan sesugu'en mau,
kaas ndi' mu begay
melasak diag lebengig
lawasu.
28 Pisuun mu dinaan kig
dalan pangay tu ke-
tubu' nda'i tamanen.
Ndi' mau na pesuay, kaas
liliagu gupia.’ ”
29 Laung padun ni Pedro,
“Mendadi yamu kepetedan
ku, talu'u tu'u diniu pu' ki
megdedengeg ginepu'ay ta si
Adi' David, suunan ta pu'
minatay iin dakus libeng.
Su pantiunen, deksu' nemun
dia pa, nda' pa peglaat.*
30 Laak si David kia,
pimuunan nu Megbebaya'.
Misuunanen su gempagen
pinasad nu Megbebaya'
diniin pu' tendu'en nu
Megbebaya' ki sala tawan
sapu'en meglegadi', maa' ni
David kia.
31 Mendadi misuunan ni
David ki penggulaulaan
nu Megbebaya' dig binaya'
gebii bu' gendaw. Kaas
suminulat si David mekatag
di ketubu' puli' nu Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
laungen,
‘Nda' belengay ditug baya'
su gimuuden,
muka' nda' melasak diag
lebengig lawasen.’ ”
32 Laung padun ni Pedro,
“Naa si Isus kiin, pitubu'
puli' nu Megbebaya'. Lau-
nan nami kini, miketakesi'
ami gupia di ketubu'en puli'.
33 Mendadi, pilentu na si
Isus tu gupid nu Gama'en
Megbebaya' ditu gekbus lan-
git, di dapit lintunen. Pipen-
gapu' dun nu Gama'en Meg-
bebaya' sug Balakaten, maa'
dadema nu pinasaden. Men-
dadi adin su minita' niu dini
nandaw muka' ki midengeg
niu, iin su tinulung dinami
nug Balakat nu Megbebaya'.
34 “Laak suunan ta pu' si
David, kana' iini lumintu kia
ditu gekbus langit. Pu' si
David, iin sungkini sumin-
ulat dun ma'nini',
‘Tinalu' nu Kaunutan
Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda dini gupidu, dini
dapit lintuu,
35 sampay di gendaw pele-
baun ku ya'a daagen
mu
su nga kuntra mu.’ ”
36 Diksu' ni Pedro, “Men-
dadi pesuun ku dema tu'u
diniu nga samau getaw
Israel, kini si Isus, sug
linansang niu di kurus, iin

* **2:29 2:29** Iini piulugan dun ni Pedro, kagina dia pa sug bangkay ni Adi' David, ndi' mesu'at pu' iini pisugatan dia sinulat kia, si David.

tu'ui su gilal nu Megbebaya'
Tindu'en Meglekaunutan,
muka' gilalen dadema su
Kaunutan!”
37 Naa bena' midengeg nu
nga getaw minampu' dia su
tinalu' kia ni Pedro, mile-
genan ilan pati'.† Sinaak
nilan dini nga Pedro, “Plii
lai, mekenduta' nami dun?”
38 Kali' sembag si Pe-
dro dinilan, “Saladua'
diniu, subay meksikesuun
amu, muka' mekpebunag
amu tubig tu'us di ke-
sakup niu dini Isukristu,
adun pedesunen su sala'
niu. Begay dayun diniu,
pengepu'an amu nug Bal-
akat nu Megbebaya'.
39 Pu' pinasad nu Meg-
bebaya', pengepu'an amu
nug Balakaten muka'
pengepu'anen dadema su
nga gembata' niu, sampay
su nga melayu' getaw, pia
adini ginggat nu Kaunutan
ta Megbebaya' sumakup
diniin.”
40 Naa melaun pai tinalu'
ni Pedro ditu nga getaw
mipungun dia. Tinit-
ulu'anen ilan, laungen,
“Pekpesuay amu tu nga
melaat getaw nemun, pu'
adun ndi' amu mpeduma di
ginukuman dinilan!”
41 Naa su nga mikpetuud
ditu talu' ni Pedro, mikpe-
bunag ilan dayun tubig. Su
gendaw kia, duun saani telu
ngibu tawan midugang ditu
pikumpungan nu nga sakup
ni Isus.
42 Minamal ilan dayun
mektu'un, pitu'unan ilan
nu nga peneligan ni Isus,
suminalabuuk dailan dema
dinilan. Dumingan ilan
maan ditug lebungan gindan
tu kepatay ni Isus, muka'
migduma dailan dema
menenabi.

Su Pigbetad nu nga Mikpetuud dini Isus

43 Naa melaun ginuung
muka' mekesalebu' tu'us
pinggulaula nu nga peneli-
gan ni Isus. Misebu'an dun
pati' sug launan getaw.
44 Ki ngag launan
mikpetuud, miksalabuuk
ilan gupia, muka' adin sug
duuni sukaten, migbegay
ditu nda'ig daniin.
45 Su ngag duma, pik-
saluyenig lupa'en muka'
pimetangen, dayunen be-
gayay dun su genda'i
kwartanen, bigayen duni
sukal diniin.
46 Gendawgendaw
mikpungun ilan ditug Balay
Pengedapan tu Megbebaya',
muka' dia ngag balay nilan,
dumingan dailan dema
maan ditug lebungan gindan
tu kepatay ni Isus. Pikilas
nilan dema su nga gaan
nilan, muka' gempia gupiai
ginaa nilan.
47 Inal nilan su Megbe-
baya', muka' pigbesaan ilan
pagid nu nga kelaun getaw.
Muka' gendawgendaw, adin
su migawen nu Kaunutan
Megbebaya', midugang

† **2:37 2:37** Iini milegenan ilan dun, pu' migbiksu' ilan ditu kepatay nilan dini Isus.

di pikumpungan nu nga mikpetuud.

3

Piuli'an ni Pedroi Pilung

1 Naa duuni gendaw si Pedro muka' si Juan, pegangay ilan ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', pu' betad nilan mangay ilan menenabi sa' meginenga' menaugi gendaw.
2 Naa dia genga'an nu Pengedapan piningalan dun su Melengas Genga'an, duuni getaw pilung, mipilung sikna mbata'en. Ki pilung kini, gendawgendaw pegbuligan nu ngag dumanen dia mesempel genga'an nu Pengedapan kia, adun menengi limus ditu nga getaw suled dia.
3 Naa mendadi ki pilung kia, bena' minita'en si Pedro muka' si Juan sungu suled dia, minengi dayun limus dinilan.
4 Pingenlengan ni Pedro muka' ni Juan, laung dayun ni Pedro, “Pegbentayay mu ami!”
5 Migbantay dinilan su pilung, pu' laungen dun, begayan.
6 Laak dagid kali' pektalu' si Pedro, “Naa nda'iduni kwartau bulawan atawaka pelata, dagid adin sug duun dinaan, iinig begayu dini'a. Miksekat di pegbaya' ni Isukristu su getaw Nazaret, talu'u dini'a, panawa!”
7 Piguidan ni Pedro ki pilung kini dig lintu kemeten, biwaten dayun. Tekaw mipeduunan sekegi geksuden.
8 Mikpalintuk dayun ki pilung, mikepanawpanaw na. Migdunut dayun dini Pedro muka' dini Juan suled tu Pengedapan tu Megbebaya', migleksuleksu muka' migenal tu Megbebaya'.
9 Naa su ngag launan getaw dia, minita' nilan su kamun pilung, mikepanaw na, dunut inalen su Megbebaya'.
10 Bena' mi'ilala nilan pu' iin su migingkud menengi limus ditu Melengas Genga'an, mipati' ilan mesebu'ay ditu mipenggulaula diniin.

Su Kegwali ni Pedro tu Pengedapan tu Megbebaya'

11 Naa dia Pengedapan tu Megbebaya', duuni sala balay piningalan dun nu getaw su silungen, Silung ni Salomon. Naa dia Silung ni Salomon kia, su kamun pilung, ginapusen si Pedro muka' si Juan. Migdedali' dayun mekpungun dia su nga getaw.
12 Mendadi si Pedro, bena' minita'en su nga getaw mipungun, laungen dinilan, “Yamu nu nga getaw Israel, mauma dema misebu'an amu di mipenggulaula kini? Mauma pelum penentengan niu ami? Laung niu dun ba, mekepanaw nai getaw kini miksekat di ginuung nami atawaka su kepagen nu kekpetuud nami?

13 Su Megbebaya', su piktamuy nu ginepu'ay ta si Abraham, si Isaac, muka' si Jacob, puun diniin migleep sug dengegan nu Sesugu'enen si Isus. Laak dagid kini si Isus, pigwakil niu ditu gubirnadur si Pilato, dayun niu pemelaway ditu gedapan nu gubirnadur. Pia beluyen sia ni Pilato, tigel niu si Pilato, ndi'en beluyen.

14 Pimilas niu si Isus, ki mekesuun muka' leliagen dun su Megbebaya', pu' inubug niu dini Pilato, beluyeneni memunu'an, sabaya' ni Isus.

15 Su puun nu ketubu', pinatay niu. Dagid pitubu' puli' iin nu Megbebaya'. Yami kini, miketakesi' ami dun.

16 Mendadi si Isus kia, miksekat di pegbaya'eni sekeg nu pilung kini minita' niu. Miuli'ani getaw kini miksekat di kesalig nami dini Isus. Midua' mata na niu nandaw, launan niu.”

17 Kali' padun pektalu' si Pedro, “Mendadi, yamu nu kepetedan ku, suunan ku pu' su kekpatay niu dini Isus, yamu nu nga kaunutan niu, nda' niu mesuunay sa' ta' alanduni gasalen.

18 Laak minuud dun su pisulat dengantu nu Megbebaya' ditu Talu'en, su sinulat nug launan pimuunanen pu' ki Tindu'en Meglekaunutan, subay mayan dig lesayan.

19 Kaas peksikesuun amu, lingay amu ditu Megbebaya', adun ugasanen su nga sala' niu.

20 Sa' meksikesuun amu, tatap dayun pepianay nu Kaunutan Megbebaya'i ginaa niu, muka' pelusadenen su Tindu'en Meglekaunutan si Isus, su gandang pimili'en megabang diniu.

21 Laak dagid subay pegelatan pa ni Isus ditu gekbus langit su gendaw pegupianan nu Megbebaya' su gekleb langit bu' lupa', ki pisuun nu Megbebaya' dengantu pebian di nga pimili'en pimuunanen.

22 Pu' sinulat ni Moises, laungen, ‘Sugu'en nu Kaunutan Megbebaya' diniu ki pemuunanen maa' dinaan, ki samataw ta dig bansa ta. Ki pemuunanen kia, adin su telu'enen, talentenay niu.

23 Adin su ndi' mektalenten diniin, ukuman nu Megbebaya' di patay, adun mbeleng ditu piglegetawan nu Megbebaya'.’

24 Naa su kelaun pimuunan nu Megbebaya', genat dini Samuel sampay di nga mibinaya' pa diniin, mikpesuun ilan di gulaula nemun.

25 “Naa, yamui sapu' nu nga pimuunanen kia. Adin su pinasad nu Megbebaya' dinilan, pinasad dadema diniu. Iini pinasad nu Megbebaya' dini Abraham, laungen, ‘Ki sapu' mu kiin, pepiananen sug launan bansa di tibuuk lumbang.’ ”

26 Diksu' ni Pedro, “Naa bekna, sinugu' nu Megbebaya' diniu su Sesugu'enen, adun pepianan amu niin,

saladua' diniu, peteliudenen tu sala'en.”

4

Si Pedro muka' si Juan tu Gedapan nu nga Metaas Gukum nu Getaw Judea

1 Naa selian ni Pedro muka' ni Juan megwali ditu nga getaw mipungun dia, luminabet dinilan su ngag belian nu getaw Judea muka' su nga Saduseo kampu' nu nga kaunutan nu nga pegingat tu Pengedapan tu Megbebaya'.

2 Naa ki nga getaw kini minateng, melaati ginaa nilan, pu' midengeg nilan pigukit ni nga Pedro tu nga getaw pu' mitubu' puli' si Isus. Kaas iini delendeman nilan, mbuus peglegintuuden nu nga getaw, metubu' puli'i nga minatay getaw.

3 Mendadi dinaap nilan si nga Pedro, dayun nilan pikutay pa deli', pu' gebii na.

4 Laak melaun getaw mikedengeg ditu kegwali ni nga Pedro, mituudan ilan dun. Su nga mikpetuud, midepet na saan lima ngibu tawan.

5 Naa bena' miglegendaw, mikpungun dia Jerusalem su nga kaunutan nu getaw Judea, su nga gukum, muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'.

6 Minampu' dadema dinilan su Tampusan Metaas Belian si Anas muka' si Caifas, si Juan, si Alejandro, sampay su kelaun beta'an ni Anas.

7 Mendadi ki nga kaunutan kini, bena' inagak nilan si nga Pedro dia gedapan, sinaakan nilan dayun, laung nilan, “Ki pinggulaula niu kia kalabung, kenduta'i kebaal niu dun? Ta' taway duni mikpebaya' diniu adun mekenggulaula amu di ma'antu kalabung?”

8 Mendadi kini si Pedro, pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya' di sembagen. Kali' pektalu' si Pedro, “Yamu nga kaunutan muka' gukum,

9 sa' saakan niu ami mekatag di kepia tu pilung kia, muka' sa' saaken niu dinami kenduta'i kauli'ayen,

10 naa melengas sembagen ku amu, adun mesuunan niu dakus mesuunan nu kelaun getaw Israel. Mikegindeg ki getaw kini di gedapan niu saba' miuli'an miksekat di ginuung ni Isukristu, getaw Nazaret, kig linansang niu di kurus, laak pitubu' puli' nu Megbebaya'.

11 Kini si Isus, iini pisugatan ditu Talu' nu Megbebaya', laungen,

‘Kig batu pimilas niu nu nga megbaal balay,
iini mibaal tampusan gempagen gentudan nug balay.’ ”*

12 Laung pa ni Pedro, “Mendadi, nda'idunig lain mekegawen dinita, subay si Isus. Pu' nda'idunig

* **4:11 4:11** Si Isus, pitanggi' ditug batu pimilas nu getaw megbaal balay, pu' pimilas iin nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

lain getaw dig dibabaw
lumbang pipegbaya' nu
Megbebaya' adun guunen
ita niin, subay laak si Isus.
Nda'iduni kegawen dinita
subay pebian diniin."
13 Naa mendadi ki nga
gukum kini, bena' minita'
nilan si Pedro muka' si
Juan gembelu' gupia sum-
bag, asa maika'i mitu'unan
nilan, misebu'an ilan dun
gupia. Mi'ilala nilan dayun
pu' pigdumanan ilan ni Isus.
14 Naa nda' maulakay nu
nga gukum su simbag ni Pe-
dro, pu' ki miuli'an kia, dia
ma pegindeg gupid ni nga
Pedro.
15 Sa' ma'antu, ki nga
gukum kini, pipegua' nilan
deli' si nga Pedro dia pen-
gukuman, adun peksebutse-
buten nilan ki ginukuman
nilan dia mipenggulaula.
16 Laak laung nilan, "Ta'
alandun maig baalen ta di
nga getaw kiin? Pu' ndi'
ta ma dema mpemilas ki
mekesalebu' pinggulaula
nilan kiin, pu' misuunan
nug launan getaw dini
Jerusalem.
17 Tumu' pemaagen ta laak
ilan, ndi' na nilan sembayan
ki ngalan ni Isus kiin, pia tu
sala tawan, adun ndi' mesig-
wag di nga getawi gukiten
nu mipenggulaula kini."
18 Mendadi, sinabi puli'
nu nga kaunutan si Pedro
muka' si Juan. Pimaag ni-
lan dayun, adun nda'idun
nai pegukit nilan, nda'iduni
pektu'un nilan, sembayan
nilan su ngalan ni Isus kiin.
19 Dagid sumimbag si
Pedro muka' si Juan, laung
nilan, "Naa, yamui pe-
titenga' dun, sa' alanduni
gempia di pegita'en nu Meg-
bebaya'. Mekpetuud ami
diniin, atawaka mekpetuud
ami diniu?
20 Pu' ndi' nami metigel sa'
ndi' nami pegukiten tu nga
getaw ki minita' nami muka'
ki midengeg nami mekatag
dini Isus."
21-22 Naa pisilutan sia nu
nga kaunutan si nga Pedro,
laak ndi' mesu'at, pu' mbuus
sumugut dini nga Pedro su
nga getaw, kagina migleep di
nga kelaun getaw sug denge-
gan nu Megbebaya' saba'
nu pilung kia miuli'an, mi-
nayan na paat pulu'i taunen.
Ma'antu, pingimeekan pati'
nu nga kaunutan si nga Pe-
dro, muka' biluy ilan dayun.

Minenabi su nga Mikpetuud adun Meksibelu' ilan Megukit

23 Naa dekag biluy si Pedro
muka' si Juan, mipuli' ilan
ditu ngag duma nilan, inukit
nilan dayun ditug launan ki
tinalu' dinilan kia nu nga
kaunutan nug belian muka'
nu ngag duma kaunutan nu
getaw Judea.
24 Mendadi bena' mi-
dengeg nu nga mikpetuud,
miksalabuuk ilan dayun
menenabi ditu Megbebaya',
laung nilan, "Uu Megbe-
baya', ya'ai Mikleb tug
langit, Miwat tug lupa',
Minunag tug dagat, Minaglis
tu tubig, muka' Mitang dig
lumaun bitang dun!

25 Ki ginepu'ay nami si
David, sesugu'en mu, pisulat
nug Balakat mu, laungen,
‘Mauma dema mimelu'
su nga kana' getaw
Judea?
Mauma dema iini de-
lendeman nu nga
samatawu su ndai'
gatagen?
26 Su nga gadi' dema dig
lumbang kini, min-
gandam ilan,
su nga kaunutan padun,
mikpungun ilan,
adun lumpakan nilan su
Kaunutan Megbebaya'
muka' su Tindu'en
Meglekaunutan.’ ”
27 Kali' gusay penenabi su
nga mikpetuud, “Naa, uu
Megbebaya', mikpungun na
tu'u dinig lunsud kini si
Herodes muka' si Poncio
Pilato, kampu' nu nga getaw
Israel muka' su nga kana',
suminugut ilan kumuntra
ditu pimili' Sesugu'en mu
si Isus, su Tindu' mu
Meglekaunutan.
28 Laak dagid sug launan
mipenggulaula nilan kia,
lumbus dani'a pegbaya'
muka' delendeman mpeng-
gulaula.
29 Mendadi nandaw, uu
Kaunutan, talentenay mu
su kengimeek nilan dinami,
yami nga sesugu'en mu,
muka' begay mu dinami
meksibelu' ami megukit tu
talu' mu.
30 Peduma mu dun pagid
paita' di nga getaw su gin-
uung mu mekpauli' dun su
nga megladu, muka' meng-
gulaula mekesalebu' muka'
tu'us pebian di pegbaya'
nu pimili' Sesugu'en mu si
Isus.”
31 Mendadi bena' mi-
tubus menenabi su nga
mikpetuud, mikelegyug
sug balay piglumpukan
nilan. Dayun ilan gela'
pengepu'ay nug Balakat nu
Megbebaya'. Minibelu' ilan
dayun megukit tu talu' nu
Megbebaya'.

Pinungun su Kelaun Gimu nu nga Mikpetuud

32 Naa su pikumpungan
nu nga mikpetuud, miksal-
abuuk ilan dig delendeman
sampay di ginaa. Nda'iduni
minangken nga pimetangen,
miktinebangay laak ilan.
33 Su nga peneligan ni
Isus, bigayan ilan ginuung
tumakesi' di ketubu' puli'
nu Kaunutan si Isus, muka'
migela' pepianay nu Megbe-
baya' su nga mikpetuud.
34 Nda'i sala tawan
di pikumpungan nilan
nda'iduni kulangen, pu'
adin sug duunig lupa'en
atawaka balayen, pik-
saluyen, dayunen uitay su
galinen
35 pigwakil ditu nga
peneligan ni Isus. Pikilas
nilan dayun, adin sug duuni
kulangen, bigayan nilan di
sukal diniin.
36 Mendadi duuni getaw
Cipre ngalanen si Jose, sapu'
ni Levi, piningalan dun nu
nga peneligan ni Isus si
Bernabe, (guluganen “Su
Metau Mekamu'amu'”).
37 Si Bernabe, duu-
nig lupa'en piksaluyen,

dayunen pegwakil su galinen ditu nga peneligan ni Isus.

5

Si Ananias muka' si Safira

1 Laak duuni getaw ngalanen si Ananias, su sawanen si Safira. Kini si nga Ananias, duunig lupa' nilan piksaluy nilan.

2 Dagid duuni sinawad dun ni Ananias su galinen, sinangu' dadema nu sawanen. Dayun uitay ni Ananias su galinen ditu nga peneligan ni Isus, pigwakilen dinilan.

3 Dagid sinaak ni Pedro diniin, “Ananias, mauma dema pinulaya ni Satanas, adun migbalusa tug Balakat nu Megbebaya'? Miksawada dun su galin nug lupa' niu kiin.

4 Naa su nda' mu pa peksaluy, ya'ai metau dun. Muka' sa' piksaluy mu, ya'a da gusayi megbaya' dun su galinen. Naa, mauma dema midelendem mu menggulaula ma'niin? Kana' laak nu kilawani piglimbungan mu, su na Megbebaya'!”

5 Lemen laak midengeg ni Ananiasi tinalu' kia ni Pedro, miseksud dayun, mitigbak. Mindek dayun pati' su nga mikedengeg dun.

6 Dekag minatay si Ananias, migbuat su ngag begu getaw, pigupianan nilan dayun sug bangkayen, iwit nilan diag liu, inangay nilan dayun lebengay.

7 Mendadi, duun saani telu uras, minateng su sawa ni Ananias, laak nda'en suunayi mipenggulaula.

8 Miktalu' si Pedro dini Safira kini, “Pesuun mu dinaan sa' iin baig launen, ki galin nug lupa' niu.”

“Wa'a,” simbag ni Safira, “daal daitu.”

9 Kali' pektalu' si Pedro diniin, “Mauma dema amu dua', midelendem niu pengindanan niu sug Balakat nu Megbebaya'? Naa, diin na bisuangan kiin su nga getaw miglebeng tu sawa mu mundiin. Pedumaan ka nilan lebengay!”

10 Mitekaw dayun meseksud ki sawa ni Ananias kia, mitigbak pagid. Sumiled dia su ngag begu getaw kia. Bena' minita' nilan pu' minatay dadema iin, iwit nilan diag liu, dayun nilan lebengay, ditu dadema gupid nug lebeng nu sawanen.

11 Bena' midengeg nu pikumpungan nu sakup ni Isus ki mipenggulaula kia, migela' ilan mendek. Ma'antu dadema su taman mikedengeg dun, sakup sa' kana'.

Nga Mekesalebu' Penggulaula muka' Tu'us

12 Naa su nga peneligan ni Isus, melaun mekesalebu' penggulaula muka' tu'us binaal nilan di pegita'en nu nga getaw. Tatap mekpungun su nga kelaun mikpetuud ditu Pengedapan tu Megbebaya', dia Silung ni Salomon.

13 Pigbesaan gupia nu nga
getaw su nga suminakup
dini Isus, laak pia ma'antu,
mindek lumamug dinilan su
ngag duma getaw.
14 Laak minamal ilan gu-
pia megdugang, pu' melaun
gupia getaw mikpetuud tu
Kaunutan si Isus, libun laki.
15 Kaas su nga migladu,
iwit nug dumanen dia nga
karsada, pibelilid nilan di
sampuyuan atawaka di
gikam adun pulu' sug duma
dun, mbianan ilan nug lingu
laak ni Pedro.
16 Melaun getaw mikpun-
gun ditu nga peneligan ni
Isus dia Jerusalem genat di
ngag lumibut lunsud, pe-
guiten nilan dia su nga
pegladu muka' nga piglege-
tan menenulay. Mendadi
miuli'an ilan dayun, launan
nilan.

*Piglegetan su nga Peneli-
gan ni Isus*

17 Naa kagina ma'antu, ki
Tampusan Metaas Belian nu
getaw Judea muka' ki ngag
dumanen di pikumpungan
nu nga Saduseo, misigi ilan
pati' ditu nga peneligan ni
Isus.
18 Mendadi dinaap nilan si
nga Pedro muka' pinikutan
nilan.
19 Dagid su gebii kitu,
duun masi'i sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit
minuka' tu pirisuan, ina-
gaken dayun si nga Pedro
gumawas dia. Kali' pektalu'
dinilan,
20 “Naa, puli' amu ditu
Pengedapan tu Megbebaya'.
Pegindeg amu dia, pegukit
amu dayun ditu nga getaw
mekatag dig begu ketubu'
kini.”
21 Bena' midengeg nu
nga peneligan ni Isus kia,
pituud nilan dayun. Bena'
dali' endaw, milapus ilan
mpanaw ditu Pengedapan,
mikpetu'un ilan dayun dia.

Mendadi ki Tampusan
Metaas Belian kia muka' ki
ngag dumanen, pinsabi ni-
lan su tibuuk Pikumpungan
nu Metaas Gukum nu getaw
Judea. Bena' migela' ilan
mpungun, piangay nilan sia
su nga peneligan ni Isus dia
pirisuan.
22 Laak dagid sa' minateng
dia pirisuan su nga pegin-
gat tu Pengedapan tu Megbe-
baya', nda' na nilan metaan-
gay su nga peneligan ni Isus.
Mipuli' ilan dayun ditu nga
gukum, kali' ilan pegukit
dinilan,
23 “Sa' minateng ami ditu
pirisuan, mitaangan nami,
pimegenan pa tekepay. Su
nga megingat di pirisuan,
dia dailan bisuanganen.
Laak bena' pinuka' nami,
nda'idun nai getaw diag
dialem!”
24 Naa, apelai. Bena'
midengeg nu nga kaunutan
nug belian kini muka' nu
kaunutan di pegingat tu
Pengedapan, milibuleng ilan
gupia, sa' ta' alandun pai
mpenggulaula dig binaya'
gebii bu' gendaw.
25 Naa segay nilan
mesebu'ay dun, duuni
getaw minateng, laungen

dinilan, “Ki nga pinikutan niu kiin, dia dailan dibaluy nu Pengedapan kini, mikpetu'un ilan tu nga getaw!”
26 Sa' ma'nia, inangay dayun nu nga megingat kia su nga peneligan ni Isus, dinunutan ilan nu kaunutan nilan. Laak nda' nilan pendegay si nga Pedro, pu' mendek ilan mbuus betuun ilan nu nga getaw miktabu' dia.
27 Mendadi bena' inagak dia su nga peneligan ni Isus, pinindeg ilan dia gedapan nu Pikumpungan nu nga Gukum, sinaakan ilan dayun nu Tampusan Metaas Belian.
28 Kali' pektalu' su Metaas Belian, “Naa mendadi, pimeek nami amu gupia pu' ndi' niu sembayani ngalan kini sa' mekpetu'un amu! Naa bentayay pa daan niu, su pigukit niu, mileep na dini Jerusalem! Muka' pingelegan niu ami, laung niu yamii mikpatay di getaw kiin!”
29 Kali' sembag si nga Pedro, “Subay mekpetuud ami tu Megbebaya', sabaya' diniu.
30 Pu' su Megbebaya' pektemuyen nu nga ginepu'ay ta, iini mikpetubu' puli' dini Isus kiin, su pinatay niu, linansang niu di kurus.
31 Mendadi kini si Isus, pitaas dadema nu Megbebaya', pi'ingkuden di gupiden dapit lintunen adun iini meglekaunutan muka' meglegawen, adun ebangan ita niin nga getaw Israel meksikesuun muka' pedesunen ita niin di nga sala' ta.
32 Naa, yami kenii miketakesi' di ketubu'en puli'. Miketakesi' dun padun sug Balakat nu Megbebaya', su pepengepu'en nu Megbebaya' di nga mekpetuud dini Isus.”
33 Mendadi ki nga gukum kini, bena' midengeg nilan su sembag kia ni nga Pedro, mitutung ilan gangit, taginaa nilan dun, pepatay nilan su nga peneligan kia.
34 Dagid migindegi sala tawan gukum, ngalanen si Gamaliel, iini sala tawan di pikumpungan piningalan dun Pariseo. Mekpetu'un si Gamaliel di Misulat Palinta nu Megbebaya', pegbesaan gupia nu nga kelaun getaw. Migindeg dia gedapan nu nga gukum si Gamaliel, sinugu'en dayun pegua'en deli' dia si nga Pedro.
35 Bena' mipalus ilan, kali' pektalu' si Gamaliel dia nga gukum, “Mendadi yamu nga samau getaw Israel, peksiba'an ta ki gulaula ta di nga getaw kiin, adun ndi' ita melapang.
36 Pu' misuunan ta pu' begudiin, duuni getaw ngalanen si Teudas, inangkenen metaasi gelalen. Duun saani paat gatus tawan suminakup dayun diniin. Laak binunu' iin, dayun mipelak su nga kelaun sakupen, mibulugan na laak.
37 Mendadi tubus itu, duuni getaw Galilea ngalanen si Judas. Su timpu pa nu ken-

lista tu nga getaw, melaun
getaw suminakup dini Judas
kia. Laak minatay dadema,
mipelak dayun su nga ke-
laun sakupen.”
38 Laung pa ni Gamaliel,
“Naa mendadi talu'u diniu
nandaw, ndi' ta pulegen ki
nga getaw kiin. Petuyangen
ta nailan! Pu' sa' genat laak
di kilawani penggulaulaan
nilan kini, mbulugan laak.
39 Dagid sa' genat tu
Megbebaya', naa ndi' ta
maulakan. Mbuus mpenget-
uan ta su Megbebaya'!”
Mendadi, sinangu' nu nga
gukum su tinalu' kia ni
Gamaliel.
40 Dekag sinabi puli' su
nga peneligan ni Isus kia,
pimbadas ilan muka' pi-
maag dinilan ki keksambay
nilan dini Isus, dayun ilan
beluyay.
41 Naa su nga peneligan
ni Isus, bena' mikegua' ilan
dia Pikumpungan nu nga
Gukum, liliag ilan gupia,
kagina mipemilang ilan nu
Megbebaya' mbantang pepi-
idan saba' nu kesakup nilan
dini Isus.
42 Genat itu, dia ngag
balay mesama ditu Pengeda-
pan tu Megbebaya', gen-
dawgendaw minamal ilan
mekpetu'un muka' meg-
wali di Gempia Petenday
mekatag dini Isus, su
Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.

6

Su Pitu Tawan Megabang di nga Samasakupen

1 Naa selian megdugang
su nga mikpetuud dini Isus,
duuni nga sakupen miksual.
Su ngag duma sakup, getaw
Judea, laak mektalu' ilan
pikebitan nu nga getaw Gre-
cia, muka' duun dademai
sakup mektalu' ilan pikebi-
tan nu getaw Judea. Naa
laung nu nga sakup kia
mektalu' pikebitan nu getaw
Grecia, gendawgendaw sa'
pekilasen su ketubu'an, du-
uni ngag balulibun dinilan
meleksawan.
2 Mendadi, sinabi nu
nga sepulu' bu' dua'
tawan peneligan ni Isus
su tibuuk pikumpungan
nu nga mikpetuud. Bena'
mipungun ilan, kali' pektalu'
su nga peneligan, “Ndi' mpia
mundang ami megukit di
talu' nu Megbebaya', adun
mekegilas ami di ketubu'an.
3 Iini melengas, uu
Mingumpated, pemili' amu
di ngag duma niu pitu
tawan, iini pemili' niu ki
melengasig dengeganen,
muka' pingepu'an nug
Balakat nu Megbebaya'
dakus mekesuun gupia. Sa'
mpemili' na niu, tendu'en
nami ilan dayun mekilas di
ketubu'an.
4 Naa yami dema, mena-
mal dami menenabi muka'
megukit di talu' nu Megbe-
baya'.”
5 Sinangu' dayun nu
tibuuk pikumpungan nu
nga sakup ki tinalu' kia
nu nga peneligan ni Isus.
Pimili' nilan dayun si Este-
ban, sala tawan suminalig

gupia tu Megbebaya' muka' pingepu'an nug Balakaten. Pimili' nilan pagid si nga Felipe, si Procoro, si Nicanor, si Timon, si Parmenas muka' si Nicolas getaw Antioquia, kana' getaw Judea laak miginetaw Judea.

6 Mendadi ki pitu tawan pimili' nilan, inunutan ilan dayun tu gedapan nu nga peneligan ni Isus. Pinenebian ilan dayun nu nga peneligan ni Isus muka' dipenan ilan, tu'us tindu' ilan mekilas di ketubu'an.

7 Ma'antu, minamal megdugang su nga mikedengeg ditu talu' nu Megbebaya' pigukit nu nga peneligan ni Isus. Migdugang dayun gupia su nga sakup ni Isus dia Jerusalem, melaun dademaig belian nu nga getaw Judea mikpetuud dun.

Su Kedaap dini Esteban

8 Naa si Esteban kia, tinulungan gupia nu Megbebaya' muka' bigayanen ginuung, kaas melaun mekesalebu' pinggulaula muka' tu'us binaalen di gedapan nu nga getaw.

9 Dagid kini si Esteban, siwal nu sakup di sala simbaan nu getaw Judea, su Simbaan nu nga Gulipen Pibeluy, (iini piningalan dun). Ki nga sakup di simbaan kia, getaw Cirene sug duma, dayun duun pagidi getaw Alejandria, getaw Cilicia, muka' getaw Asia.

10 Dagid ilan kini, nda' ilan kegaga di telisebutay ni Esteban miksekat tug Balakat nu Megbebaya'.

11 Sa' ma'nia, tinindanan nilani nga getaw megukit dig balus, adun telu'en nilan, “Midengeg nami si Esteban kiin, mimilas tu palinta ni Moises sampay miksudi' tu Megbebaya'!”

12 Ma'nia, sinasaw nilani ginaa nu nga getaw kampu' nu nga kaunutan nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Mendadi, dinaap nilan si Esteban, iwit nilan dayun tu gedapan nu Pikumpungan nu Metaas Gukum.

13 Dekag minateng ilan ditu, duuni sinabi nilan nga tumakesi' dig balus mekatag dini Esteban kia. Kali' dayun pektalu' su tumakesi' kia, “Ki getaw kini, tatap menampalaksa tu Pengedapan ta tu Megbebaya' muka' tu Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises.

14 Midengeg nami ki tinalu'en pu' ki Pengedapan tu Megbebaya' kini, geba'en daw ni Isus kiin getaw Nazaret, dakus pelinenen daw padun su kelaun betad ta pingumbilin dinita ni Moises!”

15 Sa' ma'nia, tintengan gupia si Esteban nu ngag launan kaunutan kia. Pegita' nilan dun su mulu'en, maa' danu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

7

Su Pimentalu' ni Esteban

1 Mendadi, sinaakan nu
Tampusan Metaas Belian si
Esteban, laungen, “Metuud
kali'ig dinangat nilan kini
mekatag dini'a?”

2 Kali' pektalu' si Este-
ban, “Yamu nga Mekeg-
ulang muka' yamu nga
Mingumpated, pekineegay
niui telu'en ku kini! Su
megdedengeg Megbebaya'
pektemuyen ta, mikpaita'
ditu ginepu'ay ta si Abraham
su diin pa Mesopotamia,
su nda' pa kegbenwa si
Abraham tu Haran.

3 Miktalu' su Megbebaya'
diniin, ‘Pegawa'a dig daan
benwa mu kini muka' di
ngag beta'an mu, uli'a dig
lain benwa, ki paita'u pa
dini'a.’

4 Mendadi sa' ma'antu, mi-
gawa' tu'u si Abraham dig
daan benwanen, sug benwa
nu getaw Caldea, muka' min-
uli' tu Haran. Selian nilan
dia, minatay su gama' ni
Abraham, iin pa pibundas
nu Megbebaya' si Abraham
dini pegbenwanan ta nan-
daw.

5 Laak nda'ig lupa' bi-
gay nu Megbebaya' dini
Abraham, pia laak ma'niin
palad. Laak dagid pinasad
nu Megbebaya' diniin, kig
benwa kini, begayen pa
diniin, adun daniin benwa
muka' danu nga sapu'en.
Asa nda'idun paig bata' ni
Abraham di gendaw kia.

6 Miktalu' su Megbebaya'
dini Abraham, ‘Su sapu'
mu, muli' pailan dig lain
benwa, ki kana' danilan
benwa. Baalen ilan gulipen
ditu dakus pelaatan ilan
sampay paat gatus taun.

7 Laak dagid sug bansa nu
getaw mengulipen dinilan,
ukuman ku. Kaas tubus itu,
mekegawa' ilan dig benwa
kitu, muli' ilan dinig benwa
kini, adun mektamuy ilan
dinaan dini.’ ”

8 Laung padun ni Esteban,
“Naa muka' tubus itu, tinalu'
pa pagid nu Megbebaya'
dini Abraham pu' su ngag
bata'en, di kewalu endawen
genat kegigetawen, subay
sirkunsisuun, tu'us di pasad
kia nu Megbebaya' dinilan.*
Sa' ma'antu, su kegigetaw
nug bata'en si Isaac, di ke-
walu endawen, sinirkunsisu
tu'u ni Abraham si Isaac.
Ma'antu dadema su pingg-
ulaula ni Isaac tug bata'en
si Jacob. Dayun su pelum
sepulu' bu' dua' tawan bata'
ni Jacob, su nga ginepu'ay ta
kitu, pima'nia ilan dadema
ni Jacob.

9 “Mendadi sala tawan
bata' ni Jacob, iin si Jose.
Naa kini si Jose, mingim-
begu gupia diniin su nga
gulangbata'en. Sa' ma'antu,
piksaluy nilan iin, dayun
iwit nu mingulipen dun di-
tug Ehipto. Dagid ibangan

* **7:8 7:8** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

nu Megbebaya' si Jose diag
Ehipto,
10 ginawenen dayun dig
launan kelegenayen. Pipi-
anan gupia nu Megbebaya',
kaas liliag dini Jose su gadi',
pu' di pegita'en dun, meke-
suun gupia si Jose. Sa'
ma'nia, binaal dayun nu
gadi' si Jose kaunutan di
tibuuk benwa Ehipto, sam-
pay diag balay nu gadi'."
11 Maa' laung padun
ni Esteban, "Naa nda'
maiben, binianan gutem kig
benwa Ehipto kia sampay
su Canaan, milegenan
dun gupia su getaw. Su
ginepu'ay ta si nga Jacob dia
Canaan, nda'iduni sukatan
nilan gaan.
12 Mendadi bena' mi-
dengeg ni Jacob duun dawi
gaan ditug Ehipto, sinugu'en
su ngag bata'en memuku
ditu. Iinig bekna keditu nu
nga ginepu'ay ta.
13 Dayun di kedua' deksu'
nilan mpanaw ditug Ehipto,
mikpailala dinilan si Jose.
Misuunan dayun nu gadi',
pated ilan ni Jose.
14 Tubus itu, pimuunan
ni Jose su gama'en si Jacob
muli' dia, sampay su nga
kelaun beta'anen, pitu pulu'
bu' lima tawan ilan.
15 Naa sa' ma'nia, minuli'
ilan tu'u ditug Ehipto. Ditu
na dayun minatay si Jacob,
sampay su nga ginepu'ay ta
kitu.
16 Laak iwit puli' ditu
Canaan, dia dapit Siquem, su
ngag bangkay nilan, dayun
libeng tug lebengan sinaluy
dengantu ni Abraham di
ngag bata' ni Hamor, getaw
Siquem.
17 "Mendadi sa' sungu
mateng su kenuud nu
pinasad kiin nu Megbebaya'
dini Abraham, miksilaun na
gupia diag Ehipto su getaw
nug bansa ta.
18 Laak di timpu
kia duunig lain gadi'
meglekaunutan diag Ehipto,
su nda' maukitay ditu tindeg
dengantu ni Jose,
19 kaas pilaatanen su
ginepu'ay ta. Sinugu'en
dinilan peliuun dig balay
su nga gembata' nilan, sug
begu pa pegigetaw, adun sia
mematay."
20 Laung padun ni Este-
ban, "Naa su timpu kitu,
migigetaw si Moises, pia-
bata' gupia di pegita' dun
nu Megbebaya'. Kini si Moi-
ses, telu bulan pegingatay
nu mekegulangen diag balay
nilan,
21 dayun nilan peliuay dia.
Laak dagid minita' bata'
nu gadi', libun, dayunen
beta'ay.
22 Piktu'unan dayun si
Moises dig launan betad
nu getaw Ehipto. Sa'
migineken na, metau gupia
megyaga, dakus mekesuun
su gulaulanen.
23 "Naa bena' paat pulu'
nai taun ni Moises, midelen-
demen laawanen su kebe-
tang nu nga samanen getaw
Israel.
24 Mendadi selianen ditu
nilan, minita' ni Moises sala
tawani getaw Israel pilaatan

getaw Ehipto. Sinugutan
dayun ni Moises, pinatayen
su getaw Ehipto.
25 (Laung dun ni Moi-
ses, mesuunan dayun nu
nga samanen getaw Israel,
iini pimili' nu Megbebaya'
gumawen dinilan. Laak
nda' nilan mesuunayi ginan-
gayen kia.)
26 Naa bena' migendaw
puli', duun pelumi mideten-
gan ni Moises dua' tawan
miksual, lumbus getaw Is-
rael. Pimaag ilan dayun ni
Moises, piksuden ilan sia,
laungen dinilan, ‘Baa lai,
mauma dema meksual amu,
asa megbeta'an damu?’
27 Laak su mikpelaat tug
dumanen, tinuluden si Moi-
ses, laungen diniin, ‘Ya'a,
bigayan ka ba pegbaya' di-
nami? Gukuma ba dinami?
28 Petain mau pa padun,’
sinaak padun nu getaw
kia dini Moises, ‘maa' nu
pinatay mu su getaw Ehipto
kalabung?’
29 Bena' midengeg ni Moi-
ses, minawa' dayun diag
Ehipto, miglaguy tug benwa
Midian. Segayen megbenwa
tu Midian, duun naig bata'en
dua' tawan, lumbus laki.
30 “Naa mendadi,” laung
pa ni Esteban, “bena' paat
pulu' taun ditu Midian si
Moises, duuni gendaw, ditu
si Moises limawa' mesem-
pel dig Bentud Sinai. Selia-
nen dia, duuni mikpekita'
diniin sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit. Ki
getaw langit kini, mitua' dia
titenga' nu sala puun sigbet
migliga'.
31 Misebu'an dun gupia si
Moises. Kali' pekpesempel
di sigbet kia, pigipusen sug
liga', midengegen su talu' nu
Kaunutan Megbebaya'.
32 Kali' pektalu', ‘Naan su
Megbebaya', su pektemuyen
nu nga ginepu'ay mu si
Abraham, si Isaac muka' si
Jacob.’ Sinaaban dayun si
Moises, ndi' mekaku' meg-
bantay dun.
33 Maa' laung padun
nu Kaunutan Megbebaya'
diniin, ‘Luas mu su sepatus
mu kiin, pu' kig lupa' kiin
ginindegan mu, danaan
dain.
34 Naa mendadi,’ maa'
laung padun nu Meg-
bebaya', ‘minita'u dema
tu'u su meliget kelegenay
nu nga piglegetawan ku.
Midengegu pa pagid sug
degu nilan, kaas mitua'u
adun gumawen dinilan di
kaulipen dinilan. Mendadi
ya'a, Moises, ya'ai sugu'en
ku mpanaw ditug Ehipto.’ ”
35 Maa' laung padun ni
Esteban, “Naa kini si Moi-
ses, ki pimilas kiin nu nga
getaw Israel, su tilu'an nilan
begudiin, ‘Nda'i pegbaya'
mu dinami, muka' kana'a
gukum dinami,’ iin masi'
tu'u su sinugu' nu Megbe-
baya' meglekaunutan dini-
lan muka' gumawen dinilan,
kaas ibangan si Moises nu
getaw langit, su mikpaita'
diniin dia sigbet migliga'.
36 Naa sa' ma'antu, iwit
tu'u ni Moises su nga getaw
Israel memegawa' diag

Ehipto. Melaun mekesalebu'
pinggulaula muka' tu'us
binaal ni Moises ditug
Ehipto muka' tu Gempula
Dagat sampay ditug limawa',
paat pulu' taun ilan ditug
limawa' kia.
37 Mendadi kini si Moises,
iini miktalu' tu nga getaw
Israel ma'nini'. ‘Duun pai
tendu'en nu Megbebaya' pe-
muunanen diniu, ma'niin di-
naan, sama da niu dema
getaw Israel.’
38 Kaas si Moises, iinig
duma nu nga getaw Israel
mipungun ditug limawa',
ki ginepu'ay ta, muka'
iin dademaig duma nu
getaw langit miktalu' diniin
ditug Bentud Sinai. Iin pa
paduni pigwekilan talu' nu
Megbebaya' nda'i kebelen-
gen, adun pengumbilinen
dinita.”

39 Laung padun ni Es-
teban, “Laak dagid pia
ma'antu, su nga ginepu'ay
ta, nda' ilan pekpetuud
dini Moises. Mimilas ilan
diniin, pu' migindaw nilan
su kebetang nilan ditug
Ehipto.
40 Kaas laung nu getaw
Israel dini Aaron, ‘Baalay
mu ami ngag ledawan
mekpenulu' dinami bianan
nami. Pu' si Moises kiin,’
laung nilan, ‘su miguit
dinami memegawa' ditug
Ehipto, naa nda' nami
suunay sa' adin dun.’†
41 “Mendadi ma'antu, bi-
naalan ilan tu'u ni Aaron
ledawan ma'niin palas nati
baka, iini pingilakan nilan
dayun. Liliag ilan gupia dia
pimbaalbaal nilan kia.
42 Sa' ma'antu, tiliudan
ilan dayun nu Megbebaya',
pituyang ilan niin mekta-
muy ditu ngag bitun tug lan-
git, maa' dadema nu sinulat
nu nga pimuunan nu Meg-
bebaya' ditu Misulat Talu'en,
laungen,

‘Yamu nu nga getaw Israel!
Kana' naani piktamuy
niu,
kana' naani pingilakan niu
guliden,
saanan nu kepanaw niu kiin
paat pulu' taun ditug
limawa'.
43 Pegeguiten niu sug lep-
intaw binaal luna
bitangan ledawan,
ngalanen si Moloc,
muka' sug binaal niu
ledawan nug diwata
niu bitun, ngalanen si
Repan,
lumbus pimbaalbaal laak
niu, adun pekte-
muyen niu.
Kaas iini puunanen, pua'en
ku amu dig benwa
kini, penguiten amu
dayun ditu dapit
dibaluy nug benwa
Babilonia.’ ”
44 Laung padun ni Es-
teban, “Mendadi, saanan

† **7:40 7:40** Si Moises, ditu pa ditaas nug Bentud Sinai, selian nu Megbebaya' megwakil nu palintanen diniin. ‡ **7:44 7:44** Sug Lepintaw nu Takesi', mitakesi'an dun pu' dia pegbenwa su Kaunutan Megbebaya'. Pu' pinasaden tu nga getaw Judea, ndi' nailan belengan niin.

nu ginepu'ay ta ditug limawa', ditu nilan sug Lepintaw nu Takesi' binaal luna, iini pengedapan nilan tu Megbebaya'.‡ Kig lepintaw kia, binaal maa' nu tinitulu' dun nu Megbebaya' dini Moises, ma'niin gupia nug lendasan pinita' diniin.

45 Naa bena' miawi' na nu ginepu'ay ta si Josue kig benwa kitu, pu' piawa' na nu Megbebaya' su ngag lain bansa, iwit nilan sug lepintaw kitu pinusaka' dinilan nu nga gama' nilan. Dia dayun sug lepintaw, sampay di gendaw ni David.

46 Naa si David kia, lilliag gupia diniin su Megbebaya', kaas mikpekilelaat si David ditu Megbebaya', iin siai megbaal balay pegbenwanan nu Megbebaya', su pektemuyen ni Jacob kitu.

47 Laak iini migbaal dun, si Salomon na.”

48 Laung padun ni Esteban, “Laak dagid su Tampusan Metaas Megbebaya', ndi'en pegbenwananig balay binaal nu kilawan. Iini sinulat dengantu nu pimuunan nu Megbebaya' ditu Misulat Talu'en, laungen,

49 ‘Gingkudan ku sug langit,
laung nu Kaunutan Megbebaya',
muka' bendayan ku sug lumbang.
Metau bamu megbaal balay
mbantang dinaan?
Duun bai pelelian ku?
50 Kana' ba naani migbaal
dun sug launan bitang
di gekleb langit bu'
lupa'?’ ”

51 Mendadi, miktalu' pa padun si Esteban tu nga gukum kia, “Naa yamu pa di nga getaw, meketegas gupiai gulu niu! Sug delendeman niu, maa' nug delendeman nu nga kana' getaw Judea! Ndi' niu talentenan su tinalu' nu Megbebaya'! Mesama damu di nga ginepu'ay niu, pu' tatap niu pemilasay sug Balakat nu Megbebaya'!

52 Duun bai sala tawan pimuunan nu Megbebaya' dengantu, nda' peglegetay nu nga ginepu'ay niu? Binunu' nilan su nga pimuunanen mekpetenday pedaan tu ketua' nu mekesuun Sesugu'enen. Mendadi yamu pelum, bena' mitua' nain diniu, tinipu niu muka' binunu' niu.

53 Yamui pigwekilan nu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit tu Palintanen, dagid nda' niu dunutay!”

Su Kebatu dini Esteban

54 Naa ki nga gukum kini, bena' midengeg nilan su tinalu' kia ni Esteban, mingkiget ilan di ngisi nilan, saba' mitutung ilan gangit diniin.

55 Dagid kini si Esteban, pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya'. Migangag tug langit, minita'en di tiag su kelengas nu pegbaya' nu Megbebaya', muka' minita'en pa pagid si Isus pegindeg dia dapit lintu nu Megbebaya'.

56 “Tayay pa daan!” laung
ni Esteban. “Pegita'en ku
sug langit mipuka', muka'
kig Bata' nu Kilawan pegin-
deg dia dapit lintu nu Meg-
bebaya'!”
57 Mendadi ki nga gukum
kini, mimeksay ilan tanan
dunut tinimpeng nilani
telinga nilan. Pigbatak nilan
dayun si Esteban,
58 dindel nilan dayun ditug
liu nug lunsud nilan. Dayun
betuay si Esteban nu nga
tuminakesi' kia dig balus. Su
nga migbatu dun, binilin ni-
lani nga suub nilan di geda-
pan nu sala tawan begutaw,
ngalanen si Saulo.
59 Pinemalan nilan dayun
betuay si Esteban kini. Si
Esteban, minenabi, laungen,
“Uu Kaunutan Isus, dawat
mu su gimuudu!”
60 Minginlulud dayun si
Esteban muka' minekeg
menenabi, laungen, “Uu
Kaunutan Megbebaya'! Sa'
mesu'at, ndi' mu pemi-
langayi sala' nilan kini!”
Mideksu' telu'ay, migetus
nai ginaa ni Esteban.

8

1 Naa si Saulo kia,
sinangu'en su kepatay dini
Esteban kia.

Mikpeleget si Saulo tu Pikumpungan nu Sakup ni Isus

Naa mendadi su gendaw
kia, pikpuunan gupia pe-
glegetay su pikumpungan nu
nga mikpetuud dini Isus
dia Jerusalem. Ki nga
piglegetan kia, mipelak ilan
dayun di tibuuk Judea muka'
Samaria, iin laaki mibilin
dinilan dia Jerusalem su
nga sepulu' bu' dua' tawan
peneligan ni Isus.
2 Naa duuni nga getaw
mikpetuud gupia tu Megbe-
baya', miglebeng ilan tug
bangkay ni Esteban, lilekan
nilan gupia iin.
3 Mendadi si Saulo
kia, piglegetanen pati' su
pikumpungan nu sakup ni
Isus. Minamal suled di
ngag bilayan, pimintengen
su nga mikpetuud libun laki,
dayunen uitay dia pirisuan.

Pingukit tu Samaria su Gempia Petenday

4 Laak su nga mipelak kiin,
pia adin ilan mekangay, mi-
namal ilan megukit di Gem-
pia Petenday.
5 Si Felipe kiin, minangay
dig lunsud sakup Samaria,
pigukiten tu nga getaw ditu
pu' si Isus su Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan.
6 Bena' midengeg nu
melaun getaw su ginukit ni
Felipe muka' minita' nilan
su mekesalebu' pinggulaula-
nen, piktalentenan nilan
gupia su talu'en.
7 Melaun menenulay
pingutidan ditu getaw
piglegetan nilan, menekeg
mektegas su menenulay
selian nilan mautid. Melaun
dadema getaw miuli'an
minatay seputul lawasen,
sampay ngag duma mip-
ilung.
8 Sa' ma'nia, liliag gupia su
nga getaw Samaria kia.

9 Naa diag lunsud kia duuni getaw mensaled, ngalanen si Simon. Kini si Simon, miniben na mesebu'ay su nga getaw Samaria ditu penggulaulanen. Inangkenen metaasi tindegen.
10 Nda'ig datu' nda'i pusuk, migela' mektalenten diniin su nga getaw dia. Laung nilan, “Su ginuung nu getaw kiin, ginuung nu Megbebaya'. Su gelalen, ‘Su Mekesalebu' Ginuung.’ ”
11 Tinalentenan gupia nu nga getaw si Simon, pu' miniben nailan mesebu'ay tu nga kenaleden.
12 Laak dagid bena' mikpetuud ilan ditu Gempia Petenday ginukit ni Felipe mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya' dakus mekatag dini Isukristu, suminakup ilan dayun tu Megbebaya', binunagan ilan dayun tubig, libun laki.
13 Sampay si Simon kini, mikpetuud na pagid. Tubus bunagay tubig si Simon, migduma dini Felipe. Sa' minita'en su nga mekesalebu' mipenggulaula muka' tu'us, misebu'an dun gupia si Simon.
14 Naa su nga peneligan ni Isus ditu Jerusalem, bena' midengeg nilan pu' dinawat na nu getaw Samaria su Gempia Petenday nu Megbebaya', sinugu' nilan si Pedro muka' si Juan meditu Samaria.
15 Bena' minateng ditu si Pedro muka' si Juan, pinenebian nilan su nga mikpetuud dini Isus dia, adun pengepu'an ilan nug Balakat nu Megbebaya'.
16 Pu' nda' pa lusad di nga getaw kia sug Balakat nug Megbebaya', binunagan ilan laak tubig, tu'us di kesakup nilan dini Isus.
17 Mendadi bena' pindepenan ni Pedro muka' ni Juan su nga getaw Samaria kia, pingepu'an ilan dayun tu'u nug Balakat nu Megbebaya'.
18 Naa kia si Simon, bena' minita'en pu' sa' depenan nu nga peneligan ni Isus su nga mikpetuud, pengepu'an ilan dayun nug Balakat nu Megbebaya', miktulun sia si Simon kwarta dini nga Pedro.
19 Kali' pektalu' dinilan, “Sa' mesu'at, begayay niau di ginuung niu kiin, adun sa' duuni getaw depenan ku, pengepu'an ilan dadema nug Balakat nu Megbebaya'.”
20 “Baa, ukuman ka nu Megbebaya',” simbag ni Pedro, “ya'a muka' su kwarta mu kiin! Masi' delendeman mu, kig begay nu Megbebaya', megdadi seluyay?
21 Nda'ig labet mu dun su penggulaulaan nami. Pu' kig delendeman mu kiin, ndi' pia di pegita'en nu Megbebaya'.
22 Pegbiksu'ay mui melaat delendeman mu kiin. Penenebiay mu sa' megdadi, pedesunen ka nu Megbebaya' dig delendeman mu melaaten.

23 Pu' misuunan ku
migbaya' gupia dig delende-
man mu su kengimbegu mu,
mibaluda nu sala' mu."
24 Laung dayun ni Si-
mon dini Pedro muka' dini
Juan, "Kelelaat penenebiay
niau tu Kaunutan Megbe-
baya', ndi' na mpenggulaula
ki kelaun tinalu' niu kia."
25 Tubus itu, tuminakesi'
si Pedro muka' si Juan ditu
nga getaw, muka' migukit
ilan di talu' nu Kaunutan si
Isus. Bena' mitubus, minuli'
ilan ditu Jerusalem. Selian
nilan dig dalan pegangay
dia Samaria, inukit da nilan
dema su Gempia Petenday
dia melaun lunsud mibianan
nilan.

Si Felipe muka' su Trisuriru Getaw Etiopia

26 Naa mendadi si Fe-
lipe kiin, duuni sesugu'en
nu Megbebaya' getaw lan-
git suminugu' diniin, laun-
gen, "Pengikpesa, angaya
dia dapit gilidan gendaw,
dia karsada pegangay ditu
Gasa genat dini Jerusalem."
(Ki karsada kia, mikebian di
meliwag limawa'.)
27 Sa' ma'nia, bena'
mideksu' mektalu' su getaw
langit, migbuat si Felipe,
mipanaw tu'u. Naa duuni
getaw Etiopia, metaas peg-
wekilan ni Candace, sug li-
bun meguit tu getaw Etiopia,
trisurirunen. Ki trisuriru
kini, miditu Jerusalem
mektamuy tu Megbebaya'.
28 Mendadi sa' minuli'
pelum ditug Etiopia, sumi-
nakay prada, dunut pegbasa
libru, su Misulat Talu'
nu Megbebaya' pisulaten
dengantu tu pimuunanen si
Isaias.
29 Mendadi selian nu
trisuriru megbasa dun, kini
pelum si Felipe, tilu'an nug
Balakat nu Megbebaya',
laungen, "Pekpesempela di
prada kia, tenduga dun."
30 Pingeted dayun ni Felipe
su prada, muka' midenge-
geni getaw kia, pegbesaanen
su sinulat kia nu pimuu-
nan nu Megbebaya' si Isaias.
Sinaakan dayun ni Felipe su
trisuriru, laungen, "Mesabut
mu dai pigbasa mu kiin?"
31 Kali' sembag ki getaw
Etiopia kia, "Kenduta'i
kesabutu dun, subay duuni
megluas dun dinaan?"
Inggaten dayun si Felipe
menaik megingkud dia
gupiden.
32 Iinig binasanen ditu
Misulat Talu' nu Megbe-
baya', laung,
"Ki getaw kini, sug betaden,
ma'niin betad karniru
egaken tu pektiti'an
dun,
ma'niin dema betad
nati karniru, ndi'
megenga' sa' untin-
gan.
Pu' selian piglegetan,
nda'iduni talu'en.
33 Pipiidpiidan iin, kana'
bantang su ginuku-
man diniin.
Nda'i mekengasal dunig li-
waten,
pu' pipeleki gumulen."
34 Laung nu getaw Etiopia
dini Felipe, "Naa sa' meg-
dadi, ki sinulat kini, pesuun
mu dinaan sa' ta' taway duni

misugat ini nu pimuunan nu
Megbebaya'. Iinen da su
suminulat dun, atawaka lain
tawan saan?”
35 Mendadi si Felipe,
pikpuunanen pegweliay su
sinulat kia, dayunen pegukit
dia trisuriru su Gempia
Petenday mekatag dini Isus.
36 Naa muka' kebaal nilan
mundas dia karsada, mide-
pet nailan di tubig. Miktalu'
su trisuriru, “Naa, tayay pa
daan, duuni tubig. Mabu'
megdadi, bunaganu tubig.”
37 [Kali' sembag si Felipe,
“Megdadi da bunagan ka
dun, sa' gela'en mui ginaa
mu di kekpetuud mu.”

Kali' sembag, “Aa, naa,
mikpetuudu lai. Mituudanu
dun pu' si Isukristu, iinig
Bata' nu Megbebaya'.”]
38 Pitenlen dayun nu
trisuriru su prada. Minaug
ilan dua', dayun minlusad
ilan tu tubig. Binunagan
dayun ni Felipe su trisuriru.
39 Bena' guminawen ilan
dia tubig, inabay dayun si
Felipe nug Balakat nu Meg-
bebaya' megawa' dia. Nda'
na maita' nu trisuriru. Min-
undas nain, mipati' na leliagay.
40 Naa si Felipe, dia na mi-
tanda' lunsud Asoto. Genat
diag Asoto, minundas tu Ce-
sarea. Adin su ngag lin-
unsudan gembiananen, pen-
gukiten ni Felipe dia su Gem-
pia Petenday.

9

Su Kesakup ni Saulo dini Isus
(Pinggulaula 22:6-16; 26:12-18)

1 Laak si Saulo kiin, pen-
emalanen sida'ay su nga
sakup nu Kaunutan si Isus,
pemetainen ilan sia.
2 Sa' ma'nia, miditu si
Saulo Tampusan Metaas Be-
lian nu getaw Judea, mi-
nengi diniin sulat uitenen tu
nga kaunutan di nga sim-
baan nu getaw Judea tug
lunsud Damasco, adun sa'
duuni maita'en dia, sakup
nug Bianan nu Kaunutan
si Isus, daapenen sia li-
bun laki, penguitenen dayun
puli' ditu Jerusalem.
3 Naa mendadi kini si
Saulo, sa' sungu na mese-
bang diag lunsud Damasco
kia, masi' mitiagan tekaw
tiag genat tug langit.
4 Mibelilid diag lupa'
si Saulo, muka' duuni
midengegen talu', laungen,
“Saulo! Mauma dema
peglegetan mau?”
5 “Sir, ta' taway dun ka?”
sinaak ni Saulo.

Kali' sembag su pektalu'
kia, “Naan la'a si Isus, su
peglegetan mu.
6 Naa pegbuata, bundasa
diag lunsud kia. Sa' mateng
ka, telu'an ka dayun ta' alan-
duni gempia baalen mu.”
7 Naa su nga tendug ni
Saulo, tuminlen ilan, nda'
ilan pektalu'talu', pu' mi-
dengeg nilan ki tingeg kia,
laak nda'i minita' nilan.
8 Migbuat si Saulo, laak
bena' mingmata, masi' ndi'
mekengita'. Kaas inulipit

laak nu ngag dumanen
mundas diag Damasco.
9 Telu gebii ndi' mekengita', nda' na aan muka' nda'
na inum.
10 Naa duuni sakup ni
Isus diag Damasco, ngalanen
si Ananias. Mendadi kini
si Ananias, mikpaita' gupia
diniin su Kaunutan si Isus.
"Ananias! sinabi ni Isus."
"Uu Kaunutan, keni dau,"
laung ni Ananias.
11 Kali' pektalu' si Isus
diniin, "Pegbuata, angaya
ditu karsada piningalan dun
Su Melegdeng Karsada. La-
away mu dayun diag balay
ni Judasi sala tawan getaw
Tarso, ngalanen si Saulo. Pu'
iin, menenabi,
12 muka' duuni pinita'
diniin nu Megbebaya' getaw
sumiled dia suguden, ngala-
nen si Ananias, megdepen
diniin adun mekengita'
puli'."
13 Dagid kali' sembag si
Ananias, "Uu Kaunutan,
melaun migukit dinaan
mekatag dini Saulo kiin,
pilaatanen daw gupia su
piglegetawan mu ditu
Jerusalem.
14 Muka' bigayan daw nu
nga kaunutan nug belian
pegbaya'en, daapenen sug
launan mekpaingabang
dini'a."
15 Dagid sumimbag su
Kaunutan si Isus, "Panawa
dema tu'u tu niin, pu' si
Saulo kia, pimili'u mbaal
sesugu'en ku megukit
mekatag dinaan tu nga kana'
getaw Judea, tu nga gadi',
sampay tu nga getaw Israel
dadema.
16 Muka' pagid paita'u pa
diniin ki kelegenay mbiana-
nen meksekat di kesakupen
dinaan."
17 Sa' ma'nia, mipanaw
dayun si Ananias. Bena'
minateng muka' sumiled
diag balay kia, dipenanen
dayun si Saulo. Miktalu'
diniin si Ananias, "Uu
Mimated Saulo, sinugu'u
nu Kaunutan si Isus, su
mitua' dini'a dia karsada
su kepanaw mu dini. Naa,
iini sinugu'u niin medini
ni'a, adun mekengita'a puli',
dakus pengepu'an ka nug
Balakat nu Megbebaya'."
18 Mitekaw dayun mawa'
ki mama' gunap seda'
mitabun dia mata ni Saulo,
mikengita' puli'. Suminam-
but megbuat, mikpebunag
dayun tubig.
19 Tubus itu minaan si
Saulo, dayun mipuli' su
sekegen.

Mingukit si Saulo tug Damasco

Mendadi genat itu
migbebenwa si Saulo santa'
gebii dia nga sakup ni Isus
diag Damasco.
20 Miditu dayun nga sim-
baan nu getaw Judea, pin-
gukiten dia pu' si Isus, iin
sug Bata' nu Megbebaya'.
21 Naa sug launan mike-
dengeg di talu' ni Saulo,
misebu'an ilan gupia, laung
nilan, "Kana' bain nu
migleget gupia tu nga
mekpaingabang dini Isus
ditu Jerusalem? Muka'

kana' baini midini dun, pu'
adun daapenen siai nga
mikpetuud dini Isus, adun
uitenen ditu gedapan nu nga
kaunutan nug belian ta ditu
Jerusalem?”
22 Dagid migdugang laaki
ginuung ni Saulo megukit,
kaas ndi' maulakan nu nga
getaw Judea megbenwa diag
Damasco. Pinepet dinilan
ni Saulo pu' si Isus, iin
su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.
23 Mendadi bena' santa'
gebii, ki nga getaw Judea
kini, mikpasad ilan petain
nilan si Saulo.
24 Dagid duuni getaw
mikpesuun dun dini Saulo.
Naa gebii gendaw, pegin-
gaten nu getaw Judea su
nga genga'an nug lunsud
Damasco, adun epa'en nilan
sia petayay si Saulo.
25 Laak dagid duuni gebii,
kali' pegleketau su nga
sakup ni Saulo, iwit nilan
iin tu gembagel dending nug
lunsud kia, inisen nilan dig
bukag, dayun nilan tentunay
diag liu si Saulo.

Ditu Jerusalem si Saulo

26 Mendadi, minuli' na
pelum ditu Jerusalem si
Saulo, minampu' dayun sia
dia nga sakup ni Isus. Dagid
mendek ilan diniin, pu'
nda' ilan metuuday dun pu'
suminakup nain dini Isus.
27 Dagid si Bernabe,
suminugut dini Saulo. Iwit
ni Bernabe si Saulo ditu
nga peneligan ni Isus,
inukiten dinilan su kekita'
ni Saulo ditu Kaunutan
dia karsada, su kangayen
kiin ditug Damasco. Inukit
pagid ni Bernabe dinilan su
kekabit nu Kaunutan diniin,
sampay su kenibelu' ni Saulo
mengukit mekatag dini Isus
ditug Damasco.
28 Sa' ma'nia, migduma si
Saulo dia nga peneligan ni
Isus dia Jerusalem. Mini-
belu' gupia si Saulo megukit
mekatag di Kaunutan.
29 Dagid sa' miglantugi' si
Saulo di nga getaw Judea
mektalu' pikebitan nu getaw
Grecia, ilan kini, petain ni-
lan sia si Saulo.
30 Bena' misuunan nu
kepetedan sug delendeman
nu getaw Judea kia, iwit
nilan si Saulo tu Cesarea,
dayun pibundas nilan
peleguyay tu Tarso.
31 Ma'antu, su tibuuk
pikumpungan nu nga sakup
ni Isus, nda' nai megleget
dun dig liwagan Judea,
Galilea, muka' Samaria.
Kagina pinguliksegan ilan
nug Balakat nu Megbebaya',
migisegi sinuunan nilan di
kekpetuud, minamal ilan
megbasa tu Megbebaya'
muka' migdugang ilan.

*Minangay tug Lida muka'
Jope si Pedro*

32 Naa si Pedro, saba'en
mengepitan tu nga sakup
ni Isus di ngag lunsud, mi-
nateng diag Lida, mingum-
belayan tu piglegetawan nu
Megbebaya' dia.
33 Mendadi duuni
mipekita'en getaw dia,
ngalanen si Eneas, mipilung,

walu taun nda' siben pekegbuat diag belilidanen.
34 Kali' pektalu' si Pedro diniin, “Naa Eneas, pauli'an ka ni Isukristu. Pegbuata, pengikpesay muig belilidan mu kiin.” Dayun pegbuat si Eneas.
35 Naa su ngag launan getaw pegbenwa diag Lida muka' di Saron, bena' minita' nilan si Eneas mikepanaw na, miagak ilan dayun sumakup tu Kaunutan si Isus.

36 Naa duunig libun ditug lunsud Jope mikpetuud dini Isus, ngalanen si Tabita. (Di pikebitan nu getaw Grecia, si Dorcas, ma'ananen gusa.) Kini si Tabita, pinemalanen pepianay su nga getaw, pegebanganen su nga pubri.
37 Mendadi mitaang dun, migladu si Tabita, dayun minatay. Bena' mitubus nu ngag dumanen ugasay, bitang nilan sug bangkayen di sugud diag ditaas.
38 Naa sug lunsud Jope kia, mesempel diag Lida. Mendadi bena' midengeg nu nga sakup dia Jope pu' diag Lida si Pedro, suminugu' ilan dua' tawan, pimuun nilan dini Pedro, “Kelelaat pediniin ka nami deli'.”
39 Sa' ma'nia, mingikpes si Pedro, migdunut tu'u dinilan. Bena' minateng dia Jope, pibundas si Pedro dia sugud diag ditaas. Mikpungun dayun dini Pedro su kelaun balulibun. Pekelegenan ilan gupia, pinita' nilan pagid dini Pedro su nga suub muka' duma penepeten pimenai' ni Tabita su tetubu' pa.
40 Mendadi, piawa' ni Pedro dia sugud sug launan getaw. Minginlulud dayun si Pedro menenabi. Bena' mitubus menenabi, liningay ni Pedro kig bangkay kia, kali' peksabi, “Tabita, pegbuata!” Mingmata si Tabita. Minita'en si Pedro, dayun migbuat.
41 Inulagak ni Pedro megindeg. Dayun sebiay ni Pedro su nga kelaun mikpetuud kampu' nu ngag balulibun, pigwakilen dayun dinilan si Tabita, mitubu' na puli'.
42 Mileep dayun diag lunsud Jope su gukiten dun. Melaun dayun mikpetuud tu Kaunutan si Isus.
43 Si Pedro, migbebenwa pa santa' gebii dia Jope diag balay ni Simon, getaw menina' panit.

10

Si Pedro muka' si Cornelio

1 Naa duuni getaw tu Cesarea, ngalanen si Cornelio, kaunutan nu pikumpungan sundalu nu getaw Roma piningalan dun “Su Pikumpungan nu Getaw Italia.”
2 Kini si Cornelio, mikpetuud gupia tu Megbebaya'. Pia kana' getaw Judea, migbasa tu Megbebaya', sampay su nga gapenen. Tatapen pemegayay su nga getaw Judea, muka'

menamal menenabi tu
Megbebaya'.
3 Mendadi duuni gendaw,
ginenga' menaugi gendaw,
duuni sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit pinita'
masi' nu Megbebaya' dini
Cornelio, mitua' dia sugu-
den. Kali' peksabi su getaw
langit, “Cornelio!”
4 Si Cornelio, tintengen su
getaw langit, saba' mindek
gupia. Sinaaken diniin, “Sir,
ta'i tuyu' mu sia dinaan?”
Kali' sembag su getaw lan-
git, “Su kenenabi mu muka'
sug betad mu memegay,
tilima' nu Megbebaya',
midelendema niin.
5 Mendadi, sugu' mui
sesugu'en mu meditu Jope,
adun uiten nilan puli' dinii
sala tawan getaw, si Simon,
sala ngalanen si Pedro.
6 Iin, migbebenwa diag
balay nu sala Simon, getaw
menina' panit, dia geksid da-
gat sug balayen.”
7 Naa sa' ma'nia, bena'
migawa' dia su getaw lan-
git, miksabi si Cornelio dua'
tawan sesugu'enen dakus
sala tawani sundalu megilak
diniin. Su sundalu, migbasa
dadema tu Megbebaya'.
8 Naa bena' inukitan ilan
ni Cornelio di mipenggu-
laula kia, sinugu'en ilan tu'u
mangay ditu Jope.
9 Mendadi bena' di sala
gendaw, saanan dia pailan
dalan su nga sinugu' kia
muka' mesempel nailan tug
lunsud Jope, kini si Pedro,
minaik tu gatep menenabi,
miktui gendaw.
10 Naa muka' migutem na,
mauya'anen sia maan. Laak
selianen pa megelat gilak,
pinita' masi' nu Megbebaya'
diniin ma'niin
11 mipuka' sug langit,
duun dayuni mitentun
dia gupiden ma'niin palas
gembagel gumut miketan di
paat buuk sunguten.
12 Bitang dia su kelaun
gininisan metetubu', sam-
pay mamak muka' manuk-
manuk.
13 Duun dayuni midengeg
ni Pedro talu', laungen,
“Naa, Pedro, pegbuata, titi'
mu ki seda'an mu, aan ka
dayun!”
14 Dagid kali' sembag si
Pedro, “Pelai, uu Kaunutan!
Nda'u mainsan aan dun, su
melemu'an ami dun sampay
su ndi' nami ma'aan nga
getaw Judea.”
15 Midengeg pa puli' ni Pe-
dro su talu', laungen, “Adin
su tinalu' nu Megbebaya'
mpia aanen, ndi' mu telu'ay
ndi' mu ma'aan.”
16 Mendadi ki mipenggu-
laula kia, telu deksu' pa
pauli'ay, dekag pa mibatun
na puli' diag langit su gumut.
17 Mendadi selian ni Pedro
melibuleng di gulugan nu
pinita' diniin kia, mibaan-
gan na nu nga sinugu' ni
Cornelio kia sug balay ni
Simon, pegindeg nailan dia
genga'anen.
18 Miksabi ilan dayun,
sinaak nilan, “Diin ma
pegbebenwa si Simon, sala
ngalanen si Pedro?”

19 Naa segay ni Pedro meg-
ulug sia di pinita' diniin kia,
tilu'an masi' iin nug Bal-
akat nu Megbebaya', laun-
gen, “Pekineega! Duuni
telu tawan getaw minateng,
pekpenengaun ka nilan.
20 Pegbuata, penauga.
Ndi'a pegalangalang meg-
dunut dinilan, pu' naani
suminugu' dinilan.”
21 Sa' ma'nia, minaug
dayun si Pedro, laungen ditu
telu tawan kia, “Mabu' naani
pekpenengaun niu. Ta' mai
tuyu' niu dinaan?”

22 Kali' ilan sembag, “Sin-
ugu' ami nu kaunutan nami
si Cornelio. Si Cornelio kiin,
mekesuun getaw. Pigbesaa-
nen su Megbebaya', muka'
inal dain dema nu kelaun
getaw Judea. Naa, du-
uni sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit miktalu'
diniin pu' inggaten ka nami
meditug balayen, pu' adun
medengegen ki gukiten mu.”
23 Sa' ma'nia, piseled ilan
ni Pedro, adun mektulug
pailan dia gebii kia.

Naa bena' miglegendaw,
mingikpes si Pedro, tumin-
dug dayun dinilan mpanaw.
Duun dademai nga getaw
Jope migdunut dinilan, nga
kepetedan nilan. Naa si
Cornelio kia, saananen
mekpedateng dinilan, ing-
gateni ngag beta'anen muka'
nga sambaten mekpungun
diag balayen.

24 Bena' puli' gendaw, mi-
nateng si nga Pedro dia Ce-
sarea.
25 Bena' sungu metulan
diag balay si Pedro, sin-
ungkak dayun ni Cornelio,
miglaub si Cornelio dia geda-
panen, luminu'ud dayun
diniin.
26 Laak dagid inulagak
ni Pedro, laungen diniin,
“Pegindega, pu' sama ki-
lawan mau da laak.”
27 Selian nilan megabit-
abit, minundas si Pedro dia
seled, minita'en su melaun
getaw mipungun dia.
28 Kali' pektalu' si Pe-
dro dinilan, “Mendadi yamu
nu nga getaw, suunan niu
pu' binandu diag betad di-
nami nu nga getaw Judea,
lumamug tu getaw dig lain
bansa atawaka mengumbe-
layan dun. Dagid pisuun
na dinaan nu Megbebaya',
subay nda'i getaw pemilan-
gen ku milemu'an atawaka
kana' penemba'en nu Meg-
bebaya'.*
29 Kaas sa' piangayu ni
Cornelio, nda'u belibaday.
Naa mendadi, uu Cornelio,
sa' ma'antu, ta' mai tuyu' mu
dinaan?”
30 Kali' sembag si Cornelio,
“Naa, paat gebii na nandaw
genat kenenabiu diag bal-
ayu, ginenga' menaugi gen-
daw. Mendadi saanan ku
menenabi, mitekaw duuni
getaw mitua' di gedapan ku,
tumiagi penepetenen,
31 miktalu' dinaan, ‘Corne-

* **10:28 10:28** Iini gulugan nu pinita' kiin nu Megbebaya' dini Pedro, su ma'niin palas gumut bitangan gininisan metetubu', lumbus mesu'at aanenen.

lio! Tilima' nu Megbebaya'
su kenenabi mu, muka'
pingebeten su kepepia mu
tu nga getaw.
32 Naa sa' ma'antu, sugu'
mui getaw mangay ditu Jope,
ditu ni Simon sala ngalanen
si Pedro. Migbebenwa diag
balay nu sala Simon, getaw
menina' panit dia geksid da-
gat.'
33 Kaas iini miksabiu dun
dini'a ganam," maa' laung
pa ni Cornelio. "Naa mile-
laata dinaan, pu' minangaya
dini. Mendadi, dini nami
gedapan nu Megbebaya', ki
tibuuk pikpungunan nami,
adun kineegan nami su gik-
teb nu pitalu' nu Megbe-
baya' dini'a."

Su Pigwali ni Pedro

34 Mendadi, kali' pektalu'
si Pedro, "Aa naa, minget
misuunan ku na, nda'ig
lingken petailen nu Megbe-
baya'.
35 Adin su megbasa diniin
muka' menggulaula melen-
gas, pia ta' bensaay dun, du-
aten iin nu Megbebaya'.
36 Mendadi, misuunan niu
ki tinalu' nu Megbebaya'
dinami nga getaw Israel,
ki Gempia Petenday, ki
kepeseksud di getaw tu
Megbebaya' pebian dini
Isukristu, su Kaunutan nu
tiba'an getaw.
37 Suunan niu pu' dekag
miktitulu' si Juan mekatag
di kekpebunag tubig, duuni
mekesalebu' mipenggulaula
diag liwagan Galilea sampay
Judea.
38 Midengeg niu si Isus
getaw Nazaret, sug bigayan
nu Megbebaya' Balakaten
muka' ginuungen. Kini
si Isus, lineepen su tibuuk
benwa Judea, pipiananen
su nga getaw muka' pineg-
uli'anen su nga pilegetan nu
Palin, pu' ibangan iin nu
Megbebaya'."
39 Laung padun ni Pedro,
"Mendadi, sug launan ping-
gulaula ni Isus dia Judea
muka' ditu Jerusalem, yamii
miketakesi' dun. Dagid kini
si Isus, pinatay nu nga getaw
Judea, linansang nilan di ku-
rus.
40 Bena' di ketelu en-
dawen, pitubu' puli' iin,
pitubu' nu Megbebaya',
muka' pinita' pa pagid nu
Megbebaya' di getaw.
41 Nda'en paita' di tiba'an
getaw, pinita'en laak di ngag
daansama' mipemili'en,
sa'itada dinami nu nga
miksalu dema diniin maan
muka' minum, su ketubu'en
puli'.
42 Yami demai sinugu'en
megukit dun ki Gempia Pe-
tenday tu nga getaw dakus
megukit dun pu' iini tindu'
nu Megbebaya' mengukum
ditu tiba'an getaw tetubu' sa'
minatay.
43 Iin dademai tinakesi'an
nu kelaun pimuunan nu
Megbebaya' dengantu, sinu-
lat nilan ditu Misulat Talu'en
pu' adin su mekpetuud dini
Isus, pedesunen nu Megbe-
baya' su sala'en, saba' nu
pegbaya' ni Isus."

Pingepu'an nug Balakat

nu Megbebaya' su nga Kana' Getaw Judea

44 Mendadi selian ni Pedro megukit, mitekaw pengepu'ay nug Balakat nu Megbebaya' ki kelaunan mikineeg di pitendayen kia.

45 Su nga getaw Judea mikpetuud dini Isus tumindug dini Pedro genat ditu Jope, misebu'an ilan dun dayun, kagina ki kana' getaw Judea, bigay dadema nu Megbebaya' dinilan pingepu'an ilan nug Balakaten.

46 Pu' midengeg nilan su nga kana' getaw Judea kia, mipalin su pikebitan nilan, dakus inal nilan su Megbebaya'. Kali' pektalu' si Pedro,

47 "Naa ki nga getaw kini, pingepu'an nailan nug Balakat nu Megbebaya', maa' dadema gupia dinita. Mendadi kagina ma'antu, duun bai mekebelibad dun, bunagan nailan tubig?"

48 Sa' ma'nia, suminugu' dayun si Pedro, bunagan ilan tubig tu'us di kesakup nilan dini Isukristu. Tubus itu, ginuut ni nga Cornelio si Pedro, ndi' pa deli' muli' di nga santa' gebii.

11

Su Ginukit ni Pedro mekatag di Kesakup nu nga Kana' Getaw Judea

1 Naa midengeg nu nga peneligan ni Isus muka' nu ngag duma mimated ditu Judea pu' ki nga kana' getaw Judea, mitelima' nilan dadema su talu' nu Megbebaya'.

2 Mendadi bena' midengeg nilan, sug duma sakup, telu'en nilan dayun pu' ki nga kana' getaw Judea kia suminakup na, subay sirkunsisuun dailan dema. Sa' ma'antu, ilan kini, bena' minateng puli' si Pedro ditu Jerusalem, pigbensi nilan si Pedro, laung nilan diniin,

3 "Mauma dema mingumbelayan ka ma ditu nga kana' getaw Judea, su nda' mesirkunsisu? Mauma dema dumingan ka padun maan dinilan?"

4 Sa' ma'nia, gila' dayun ni Pedro pegukit dinilan su kelaun mipenggulaula genat tu pikpuunanen.

5 Kali' pektalu' si Pedro, "Mendadi, su ditu pau lunsud Jope, minenabiu, mitekaw duun masi'i pinita' nu Megbebaya' dinaan. Minita'u duuni mitentun genat tug langit ma'niin palas gumut miketan di paat buuk sunguten, mitena' dia gedapan ku.

6 Sa' pigipusu diag dialem, minita'u ki nga gininisan metetubu' medengen sa' malig, nga mamak sampay manukmanuk.

7 Midengegu dayuni talu', laungen, 'Naa, Pedro, pegbuata, titi' mu ki seda'an mu, aan ka dayun!'

8 Dagid simbagu, 'Plai, uu Kaunutan! Nda'u mainsan aan dun, su melemu'an ami dun sampay su ndi' nami ma'aan nga getaw Judea.'

9 “Midengegu pa puli' su miktalu',” maa' laung padun ni Pedro. “Laung nu miktalu', ‘Adin su tinalu' nu Megbebaya' ma'aan, ndi' mu telu'ay ndi' mu ma'aan.’

10 Mendadi ki mipenggulaula kia, telu deksu' pa pauli'ay, dekag pa mibatun na puli' ditug langit sug launanen kia.

11 Mendadi su kebatun dun puli' tug langit, iin dademai kedateng nu telu tawan diag balay pektulugan ku. Sinugu' ilan nu sala tawan kaunutan sundalu dia Cesarea, meditu ilan naan.

12 Muka' tilu'anu nug Balakat nu Megbebaya', ndi'u mekalangalang megdunut dinilan. Sa' ma'antu, tumindug dadema dinaan meditu Cesareai nga genem tawan kepetedan ta kini, miditu ami balay nu getaw suminugu' dinilan, si Cornelio.

13 Bena' minateng ami ditu, tinalu' ni Cornelio dinami pu' duun masi'i minita'en getaw langit pegindeg diag dialem balayen. Miktalu' daw diniin su getaw langit, ‘Sugu' mui getaw mangay ditu Jope, ditu ni Simon sala ngalanen si Pedro.

14 Iin nai mekpetenday dini'a dig bian nu kegawen mu, kampu' nu kelaun gapen mu.’”

15 Laung pa ni Pedro, “Naa mendadi, bena' mikpuunu mekpetenday dinilan, ilan kiin, pingepu'an ilan dayun nug Balakat nu Megbebaya', maa' dadema gupia dinita sug diin kiin.

16 Midelendemu dayun su tinalu' begudiin nu Kaunutan si Isus, laungen, ‘Si Juan, migbunag laak tubig di nga getaw. Dagid yamu, bunagen diniu kig Balakat nu Megbebaya'.’

17 Naa mendadi gempantek,” maa' laung padun ni Pedro, “ki nga kana' getaw Judea, pisama nu Megbebaya' sug bigayen dinilan ditug bigayen dinita sug diin kiin, su mikpetuud ita tu Kaunutan ta si Isukristu. Naa kagina ma'antu, naan, kana'u memaag ditu Megbebaya'!”

18 Naa, su nga getaw migbensi dini Pedro kia, bena' midengeg nilan su tinalu'en kia, misikpa' ilan dayun mektalu'. Inal nilan su Megbebaya', laung nilan, “Mendadi sa' ma'antu, masi' ki nga kana' getaw Judea, bigay pagid nu Megbebaya' dinilan keksikesuun nilan muka' kepeduma nilan tu ketubu' nda'i tamanen!”

Su nga Suminakup dini Isus tug Lunsud Antioquia

19 Naa genat tu kepatay kiin ni Esteban, pinemalan peglegetay su nga sakup ni Isus. Sa' ma'antu, mipelak ilan, duuni midepet tu Fenicia, duuni midepet tu pulu' Cipre, muka' duun dademai midepet tug Antioquia. Adin su midepetan nilan, migukit ilan talu' nu Megbebaya' dia, iin laaki inukitan nilan dun su nga getaw Judea.

20 Laak diag Antioquia, duuni nga ginukitan nilan dun kana' getaw Judea. Inukit dinilan nu nga sakup ni Isus genat ditu Cipre muka' ditu Cirene su Gempia Petenday mekatag di Kaunutan si Isus.

21 Kagina bigayan nu Kaunutan Megbebaya' ginuung su migukit dun, melaun gupia getaw mikpetuud muka' luminingay tu Megbebaya'.

22 Naa su pikumpungan nu nga sakup ni Isus ditu Jerusalem, sa' midengeg nilan pu' mikpetuud na su nga kana' getaw Judea, sinugu' nilan si Bernabe mangay ditug Antioquia.

23 Bena' minateng ditu si Bernabe muka' misima'en pu' tinulung tu'u nu Megbebaya' su nga sakup ni Isus kana' getaw Judea, lilliag dayun gupia si Bernabe. Tinitulu' ni Bernabe dinilan, launan nilan, gela'en nilani ginaa nilan tu kesalig nilan tu Kaunutan.

24 Pu' si Bernabe kia, mekesuun getaw, pingepu'an gupia nug Balakat nu Megbebaya', sampay suminalig gupia tu Megbebaya'. Sa' ma'nia, melaun getaw Antioquia miagak sumakup tu Kaunutan si Isus.

25 Mendadi si Bernabe, mipanaw ditu Tarso, penengaunen si Saulo kiin.

26 Bena' mibaanganen, iwiten puli' ditug Antioquia. Setaun ilan dayun mekpungun dia pikumpungan nu sakup ni Isus, minamal ilan mekpetu'un di nga melaun gupia getaw ditu. Muka' iini puunanen, piningalan dun nu nga getaw su nga sakup ni Isus, nga Kristianu.

27 Naa saanan nilan diag Antioquia, duuni nga pimuunan nu Megbebaya' minateng genat tu Jerusalem.

28 Mendadi sala tawan dinilan, ngalanen si Agabo, migindeg adun megyaga. Bigayan nug Balakat nu Megbebaya' ginuung, kaas pisuunen pedaan pu' duuni gendaw, mateng pai meliget gutem di tibuuk lumbang. (Kia, minuud di timpu ni Claudio su tampusan gadi' nu getaw Roma.)

29 Bena' midengeg nu nga sakup ni Isus diag Antioquia, delendeman nilan dayun, puitan nilan pemegay su nga kepetedan nilan ditu Judea, diadia begayen su gikteb mesukaten.

30 Sa' ma'antu, piwit nilan dayun su pemegay nilan tu nga kaunutan nu pikumpungan nu sakup ni Isus ditu Judea, iini migated dun si Bernabe muka' si Saulo.

12

Migdugang su Kekpeleget di nga Mikpetuud

1 Naa mendadi su timpu kiin, duuni nga sakup ni Isus pilegetan ni Adi' Herodes.

2 Pipatay ni Herodes su sala Santiago, pated ni Juan, piputukanen gulu.

3 Naa su nga getaw Judea, pinleliag ilan ditu pinggulaula kia ni Herodes. Bena' midengeg ni Herodes pu' pinleliag ilan dun, pidaapen padun si Pedro. (Su kedaap diniin, mitaang dig lumpuk nu getaw Judea piningalan dun sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay.)

4 Mendadi kini si Pedro, bena' midaap, pinikutan dayun, pi'ingat di paat penunan sundalu. Sala penunan, duuni pikpaat tawan. Sug delendeman ni Herodes, ukumenen sia si Pedro ditu gedapan nug launan getaw sa' meglinggwang pa sug Lumpuk tug Liniusan.

5 Sa' ma'nia, pegingaten pa si Pedro diag dialem pirisuan, laak su pikumpungan nu nga sakup ni Isus, pinenebian nilan namal ditu Megbebaya' si Pedro.

Su Kebeluy ni Pedro tu Pirisuan

6 Naa bena' gebii, sa'itada sendaw pa su kepegua' ni Herodes dini Pedro dia pirisuan adun ukumenen, kini si Pedro, pektulug, piktimpangan ingatay dua' tawan sundalu. Binalud si Pedro kadina dua' buuk, muka' duun pa pagidi sundalu pegingat dia genga'an nu pirisuan.

7 Mendadi, tekaw duuni mitua' dini Pedro sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit, muka' midelagan su sugud. Dinapi' dayun nu getaw langit si Pedro adun metanud, laungen, “Pegdedali'a pegbuat!” Mitekaw dayun melenga' su ngag balud dia kemet ni Pedro.

8 Laung dayun nu getaw langit, “Pegbaling ka muka' penepatusa.” Mikpetuud dun dayun si Pedro. Laung nu getaw langit, “Peksuuba, dunuta dayun dinaan!”

9 Migdunut tu'u si Pedro diag liu nu pirisuan. Laak nda'en mesuunay sa' mipenggulaula tantu, laungen dun teginepen da laak.

10 Mendadi bena' mibianan nilan sug bekna megingat, dayun su kedua' megingat, minateng ilan dayun tu genga'an putaw bianan pangay diag lunsud. Masi' miksipala laak mpuka' su genga'an. Mikegua' ilan dayun. Bena' mipapas nilan ki sebulus karsada, luminilung dayun su getaw langit.

11 Iin pa mitenudan ni Pedro, laungen dig dialem delendemanen, “Aa naa, misuunan ku na pu' metuud! Sinugu' tu'u nu Kaunutan Megbebaya' su sesugu'enen getaw langit gumawen dinaan di gengkeman ni Herodes, sampay di kelaun pedetengen nu nga getaw Judea mpenggulaula sia dinaan.”

12 Naa bena' misima' ni Pedro su mipenggulaula, miditug balay ni Maria, su gina' ni Juan sala ngalanen si Marcos. Melaun getaw mipungun diag balay kia pu'

menenabi.
13 Mendadi, bena' mi-
nateng si Pedro muka'
mikpetelubatik diag liu
nu genga'an, duun dayuni
sesugu'en lumiu dia, delaga
ngalanen si Roda, pu'
puka'anen.
14 Mi'ilala ni Roda su
tingeg ni Pedro, kaas sum-
iled dayun puli', inukiten dia
nga minenabi pu' pegindeg
diag liu si Pedro. Laak saba'
leliagen, nda'en na puka'ay
su genga'an.
15 “Baa, bu'angbu'ang ka!”
laung nilan. Laak miglegin-
tuud sug delaga kia. Simbag
nilan, “Iini mikpetelubatik
su la getaw langit megingat
dini Pedro.”
16 Mendadi kini si Pedro,
laak menamal mekpetelu-
batik. Tiga'wan, pinuka'an
na nu nga sakup su
genga'an, mi'ilala nilan
dayun si Pedro. Mipati' ilan
mesebu'ay diniin.
17 Sa' ma'nia, pipengamed
ilan ni Pedro, inukiten
dayun dinilan su kebeluy
diniin nu Kaunutan Megbe-
baya' dia pirisuan. Diksu'
ni Pedro su talu'en, “Ukitay
niu di kebeluyu si Santiago
kampu' nu ngag duma
kepetedan ta.” Bena'
mideksu' mektalu' si Pedro,
gumiwa' dia, minangay tug
lain benwa.
18 Mendadi su nga sundalu
ditu pirisuan, bena' miglegendaw, misasaw ilan gupia sa' mikenduta' dun saan si Pedro.
19 Si Herodes kia, nda' nai nda'en maulikaw, saba'en menengaw dini Pedro. Bena' ndi'en mbaangay, pinsaakanen su nga migingat dini Pedro, dayunen ilan pepatay.

Tubus itu, migawa' si Herodes dia Judea, miditu pelum Cesarea pegbebenwa.

Su Kepatay ni Herodes

20 Naa kini si Herodes, melaat gupiai ginaanen tu getaw Tiro muka' tu getaw Sidon. Sa' ma'nia, duuni gendaw mikpungun su nga getaw kia, minadap ilan dini Herodes, miksaak ilan diniin kelinaw. Laak mikpaingabang ilan peguna dini Blasto, su pigwekilan ni Herodes. Bena' mituudan dinilan si Blasto, iin pa miksaak ilan dayun tu'u dini Herodes kelinaw, pu' su ketubu'an nilan, genat di peglegedi'an kia ni Herodes.
21 Naa bena' su gendaw na nu sesa'en, kini si Herodes, mikseluk pekayan gadi', migingkud dayun dia gingkudanen gadi', migagdat dayun tu nga getaw.
22 Selian ni Herodes mektalu', mimeksay su nga getaw, laung nilan, “Ki tingegen kiin, kana' talu' kilawan, pu' talu' diwata!”
23 Mitekaw dayun pelebu'ay nu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit si Herodes, saba' dinawaten su kegenal nu nga getaw diniin, nda'en sungkin pegbesaay su Megbebaya'. Inuled dayun si Herodes muka' minatay.

24 Laak dagid su talu'
nu Megbebaya', minamal
mesigwag, minamal dadema
megdugang su mikpetuud
dun.
25 Naa si Bernabe muka'
si Saulo kiin, bena' mitubus
na nilan su ginangay nilan
dia, mipuli' ilan genat tu
Jerusalem, pidunutan nilan
si Juan kia, sala ngalanen si
Marcos.

13

*Tindu' nu Megbebaya'
muka' Sinugu'en si Bernabe
muka' si Saulo*

1 Naa su pikumpungan nu
nga sakup ni Isus ditug lun-
sud Antioquia, duuni nga
getaw megwali talu' nu Meg-
bebaya', muka' duun dade-
mai nga mekpetu'un. Ilan
si nga Bernabe, si Simon
(piningalan dun si Maitem),
si Lucio (getaw Cirene), si
Manaen binata' nu gama' ni
Gubirnadur Herodes, muka'
si Saulo.
2 Ilan kini, duuni gen-
daw miktamuy ilan ditu
Kaunutan muka' mikpuasa
ilan. Mendadi selian ni-
lan mektamuy, tilu'an ilan
nug Balakat nu Megbebaya',
laungen, “Kini si Bernabe
muka' si Saulo, tindu'u ilan
sesugu'en ku. Kaas pekpain
niu ilan, adun baalen nilan
ki sugu'an ku dinilan.”
3 Mendadi bena' mitubus
menenabi muka' mekpuasa
su nga sakup ni Isus kia,
pindepenan nilan si Bernabe
muka' si Saulo, pipanaw ni-
lan dayun.

*Migukit si nga Bernabe
di Gempia Petenday tu Pulu'
Cipre*

4 Naa mendadi, kini si
Bernabe muka' si Saulo, kag-
ina sinugu' ilan nug Balakat
nu Megbebaya' mpanaw, tu-
migbeng ilan pangay tu Se-
leucia. Genat tu Seleucia,
suminakay ilan dumipag tu
pulu' Cipre.
5 Bena' minateng ilan tug
lunsud Salamina, migukit
ilan di talu' nu Megbebaya'
dia nga simbaan nu getaw
Judea. Duma nilan miga-
bang dinilan si Juan kiin,
sala ngalanen si Marcos.
6 Naa bena' midepet si nga
Bernabe ditug lunsud Pa-
pos, su gekteb nu pulu', du-
uni mipekita' nilan dia sala
tawan mensaled, ngalanen
si Bar-Jesus. Kini si Bar-
Jesus, getaw Judea, inangke-
nen pimuunan iin nu Meg-
bebaya'.
7 Sambaten su gubirnadur
di pulu' kia, si Sergio Paulo,
metaasi sinuunanen. Men-
dadi su gubirnadur, sinabi-
nen si Bernabe muka' si
Saulo adun medengegen su
talu' nu Megbebaya'.
8 Dagid sa' pigukitan ni-
lan su gubirnadur, kumin-
untra dinilan ki mensaled
kini, sala ngalanen si Elimas
(iini ngalanen di pikebitan
nu getaw Grecia). Pine-
malan ni Elimas penendin-
gay su gubirnadur adun ndi'
mekpetuud.
9 Mendadi si Saulo kini,
sala ngalanen si Pablo,
pingepu'an nug Balakat nu

Megbebaya'. Pigenlengan ni
Pablo si Elimas,
10 kali' pektalu' diniin,
“Bata'a nu Palin! Adinadin
su melengas, peglekuntraan
mu. Sug delendeman mu,
lumbus limbung muka'
kedupang. Su metuud
tinalu' nu Megbebaya',
penumbeligen mu dig balus!
11 Naa, pelebu'an ka
nu Kaunutan Megbebaya',
mbutaa, mesingalet ndi' mu
maita' su tiag nu gendaw.”

Mitekaw dayun meng-
gabuni pegbantay ni Elimas,
iini maita'en, medelem.
Subay mikpanawpanaw
laak menengaw dumanen
megulipit diniin.
12 Mendadi su gubirnadur
kia, bena' minita'en su
mipenggulaula ni Elimas,
mikpetuud dayun dini
Isus. Pu' misebu'an ditu
pitu'un ni Pablo mekatag di
Kaunutan.

Migukit si nga Pablo di Gempia Petenday tug Antioquia, Sakup Pisidia

13 Naa suminakay na
pelum si nga Pablo. Genat
tu Papos, duminipag ilan
tug lunsud Perga, sakup
Panfilia. Bena' minateng
ilan ditu, sumiway dinilan
si Juan Marcos kiin, mipuli'
ditu Jerusalem.
14 Genat Perga, minun-
das si nga Pablo tug lun-
sud Antioquia, sakup Pisidia.
Mendadi bena' su Gendaw
Pelali, miditu ilan simbaan
nu getaw Judea, sumiled ilan
dia, mingingkud ilan.
15 Mendadi bena' mitubus
besaay su Palinta nu Megbe-
baya' pisulaten dini Moises
muka' tu ngag duma pimuu-
nanen dengantu, mimuun
dini nga Pablo su nga
kaunutan di simbaan, laung
nilan, “Uu Mingumpated, sa'
duuni kengulikseg niu di nga
getaw kini, naa talu' na niu.”
16 Mendadi kini si
Pablo, migindeg dayun,
pipengameden su nga getaw.
Kali' pektalu' si Pablo,

“Mendadi yamu nga
samau getaw Israel muka'
yamu nga kana' getaw
Judea megbasa dadema ditu
Megbebaya', kineegay niu ki
talu'u kini!
17 Su Megbebaya', su pek-
temuyen ta nu getaw Is-
rael, pimili'en dengantu su
nga ginepu'ay ta pepiananen.
Naa selian nu nga
ginepu'ay ta megbenwa di-
tug Ehipto, benwa nug lain
bansa, piglaun nu Megbe-
baya' sug bansa ta, kaas
migdedengeg gupia. Bena'
miniben, pigua' ilan pelum
nu Megbebaya' ditu pibian
di metaas ginuungen.
18 Genat itu, paat pulu'
taun su Megbebaya' miktigel
dig betad nilan, sinegay ni-
lan tug limawa'.
19 Bena' minateng ilan ditu
Canaan, pilengan nu Megbe-
baya' gapuy ki pitu bansa
nga getaw dia, adun pe-
tengeden di piglegetawanen
sug benwa kia. Naa genat tu
kedateng kitu nu ginepu'ay
ta tug Ehipto sampay di
kedaag nilan tu pitu bansa

kia,
20 duun saani paat gatus
bu' lima pulu' taun.”

Laung padun ni Pablo,
“Naa genat itu, duuni nga
getaw bigay nu Megbe-
baya' meglegukum tu nga
ginepu'ay ta sampay di
timpu nu pimuunan nu
Megbebaya' si Samuel.
21 Naa bena' migubug
ilan tu Megbebaya' gadi',
bigayen dayun dinilan
meglegadi' si Saulo, bata' ni
Cis, kausebaan ni Benjamin,
sampay paat pulu' taun
pelum.
22 Bena' inawa' pelum nu
Megbebaya' si Saulo, iini
sinuklinen dun meglegadi'
dinilan, si David. Kinii
tinalu' nu Megbebaya'
mekatag diniin, ‘Aa naa,
mibaangan ku si David,
bata' ni Isai, leliagenu gupia
diniin. Adin su mauya'an
ku, petuudenen.’
23 Naa mendadi,” maa'
laung padun ni Pablo, “kini
si Isus, sapu' ni David,
iin na tu'u su binaal nu
Megbebaya' meglegawen dig
bansa Israel, maa' dadema
nu pinasaden.
24 Laak su nda' pa
pekpuun si Isus tu pem-
baalenen, migukit si Juan
tug launan getaw Israel
pu' subay meksikesuun ilan
dakus mekpebunag ilan
tubig.
25 Mendadi bena' sungu
na metubus ni Juan su peng-
gulaulaanen dinig lumbang,
sinaaken tu nga getaw, ‘Naa,
ta' mai ketalu' niu, naan
keni, ta'i gasalu? Kana'
ma naani pedetengen niu
lumusad. Dagid duuni
sungu metua', mbinaya'
pa dinaan, laak pia su
sepatusen, kana'u mbantang
mekpeluas dun diniin.’ ”

26 Laung padun ni Pablo,
“Naa, uu Mingumpated,
yamu nga samau sapu' ni
Abraham muka' yamu nga
kana' getaw Judea megbasa
dadema ditu Megbebaya', ki
kegawen kini, ita nai pimuu-
nan dun nu Megbebaya'!
27 Pu' kada Gendaw
Pelali, pegbesaan nu nga
samabansa ta muka' nu nga
kaunutan ta ditu Jerusalem
su sinulat dengantu nu
pimuunan nu Megbebaya'
ditu Misulat Talu'en. Laak
nda' nilan mesabut su pig-
basa nilan kia. Kaas kini si
Isus, sa' mitua' na, nda' nilan
mailala pu' iini mitendu'
meglegawen tu getaw. Sa'
ma'antu, pipenuud nilan su
sinulat kia, iini kenuud dun,
inukuman nilan si Isus.
28 Pia nda'idunig dinangat
nilan dini Isus laga' na gi-
naanen, inubug nilan dini
Pilato, petain iin.
29 Mendadi bena' migela'
nilan penggulaulaay sug
launan misulat pedaan
mekatag dini Isus, inag-
wat nilan ditu kurus sug
bangkayen, libeng nilan
dayun di sangyab.
30 Laak dagid kini si Isus,
pitubu' puli' nu Megbebaya'.
31 Dayun duuni santa'
gebii, mikpaita' puli' iin
tu nga gandang tendugen

su kangayen tu Jerusalem
genat tu Galilea. Su nga
mikaita' dun kia, ilan dayuni
takesi' migukit dun di nga
getaw Israel.
32 Mendadi yami kini,”
maa' laung padun ni Pablo,
“midini ami adun ukiten da
nami dema diniu ki Gempia
Petenday,
33 su pinasad nu Megbe-
baya' ditu ginepu'ay ta, su
minuud na nandaw dinita
nga sapu' nilan. Iini kenuud
dun, pitubu' puli' nu Meg-
bebaya' si Isus. Ma'antui
sinulat ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya', ditu kedua' Be-
baten, laung,
‘Ya'a sug Bata'u.
Nandaw mibaluy nau Gama'
mu.’ ”*
34 Laung padun ni Pablo,
“Kinii tinalu' nu Megbebaya'
mekatag di kepetubu'en
puli' dini Isus, adun ndi'
na puli' matay. Laung nu
Megbebaya',
‘Begayu tu'u diniu su meseli-
gan kepianan
pinasadu dini David di gem-
pagen pasad.’ ”
35 Maa' laung padun ni
Pablo, “Ma'nia pa pagidi sin-
ulat dia ngag Bebat, laungen,
‘Ndi' mu begay melasak diag
lebengenig lawas nu
meseligan sesugu'en
mu.’ ”
36 Laung pa ni Pablo, “Naa
saanan tetubu' pa si David
kia, pinggulaulanen sug de-
lendeman nu Megbebaya'.
Tubus itu, minatay, bitang
dayun dig lebeng maa' danu
ginepu'ayen, milasak dade-
maig bangkayen.
37 Dagid ki pitubu' puli'
kia nu Megbebaya', nda' na
melasakig lawasen.
38-39 “Naa yamu nga
samau getaw Israel, kinii
pesuun ku diniu, launan
niu. Pia dunutan niu sia su
Palinta nu Megbebaya' pisu-
laten dini Moises, ndi' damu
gusay mpedasun di sala' niu.
Dagid kini si Isus, miksekat
diniin ki kepedasun di sala'
pegukiten nami diniu. Adin
su mekpetuud dini Isus,
mpedasun di kelaun sala'en.
40 Kaas petubud amu,
adun ndi' menuud diniu su
sinulat nu nga pimuunan nu
Megbebaya' dengantu ditu
Talu'en, laung nilan,
41 ‘Bentayay niu pa daan,
yamu nga mesudi'!
Subay mesebu'an amu,
muka' mematay amu!
Pu' penggulaulaan ku di gen-
dawan niu
ki gendi' amu metuudan
dun,
pia pegwali diniu!’ ”
42 Naa bena' migawa' si
Pablo muka' si Bernabe dia
simbaan kia nu getaw Judea,
inubug nu nga getaw dini
Pablo megukit puli' di sala
Gendaw Pelali.
43 Sa' mimeguli' si Pablo
muka' si Bernabe, melaun
getaw migdunut dinilan,
mesama su getaw Judea
muka' su nga kana' getaw
Judea miginetaw na dinilan.

* **13:33 13:33** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmo, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

Tinitulu'an ilan dayun ni
Pablo muka' ni Bernabe,
pinguliksegan nilan adun
ndi' mpalini kesalig nilan tu
tulung nu Kaunutan.
44 Mendadi bena' su puli'
Gendaw Pelali, migela'gela'
mekpungun su nga getaw
dig lunsud kia, adun
mekineeg ilan di talu' nu
Megbebaya'.
45 Dagid ki nga getaw
Judea, bena' minita' nilan
su melaun getaw mipun-
gun, misigi ilan pati' dini
nga Pablo. Pimilas nilan
su telu'en ni Pablo muka'
pinampalaksaan nilan iin.
46 Dagid kini si Pablo
muka' si Bernabe, sumi-
nasal ilan sungkin sumbag.
Kali' ilan pektalu', “Paa,
yamu kiin, subay miuna
amu pedengegay talu' nu
Megbebaya'. Dagid pim-
ilas niu, ma'ananen ndi'
niu pemilangenig lawas niu
bantang mpeduma tu ke-
tubu' nda'i tamanen. Men-
dadi, megawa' nami nandaw
diniu, iin pelumi pengukitan
nami di talu' nu Megbebaya',
ki nga kana' getaw Judea.
47 Pu' iini sinugu' nu
Kaunutan dinami, laungen,
‘Tindu'u amu mbaal tilaw
mekpedelag tu nga
kana' getaw Judea,
adun pegukiten niu tug lau-
nan getaw di tibuuk
lumbang ki kegawen
dinilan.’ ”
48 Naa bena' midengeg nu
nga kana' getaw Judea ki
tinalu' kia ni Pablo, liliag
ilan gupia. Inal nilan su
ginukit ni Pablo mekatag di
Megbebaya'. Adin su nga mi-
tendu' nu Megbebaya' mpe-
duma tu ketubu' nda'i tama-
nen, mikpetuud ilan dayun.
49 Mendadi, mileep di
tibuuk benwa kia su talu'
nu Kaunutan Megbebaya'.
50 Dagid ki nga kaunutan
dig lunsud kia muka' su
ngag libun meketaasi tin-
degen megbasa ditu Meg-
bebaya', sinamuk nu nga
getaw Judea su ginaa ni-
lan, adun peglegetan nilan
si Pablo muka' si Bernabe.
Sa' ma'antu, inutidan nilan
dayun si nga Pablo diag
benwa nilan.
51 Saanan ni nga Pablo
megawa' dia, ikpug nilan
sug lepup lupa' di geksud
nilan, takesi'an nilan tu nga
getaw dig lunsud kia. Tubus
itu, minundas ilan dayun tug
Iconio.
52 Laak su nga sakup
ni Isus diag Antioquia,
liliag ilan gupia, muka'
pingepu'an ilan nug Balakat
nu Megbebaya'.

14

Migukit si Pablo muka' si Bernabe di Gempia Petenday tug Iconio

1 Mendadi si Pablo muka'
si Bernabe, minateng ilan
tug Iconio, sumiled ilan
dayun tu simbaan nu getaw
Judea, migukit ilan dia.
Saba' ginuungan gupiai
kengukit nilan, melaun
gupia getaw mikpetuud
dini Isus, nga getaw Judea
sampay kana' getaw Judea.

2 Dagid duuni nga getaw
Judea dia, mimilas ilan, sum-
inamuk ilan di ginaa nu
nga kana' getaw Judea, adun
peglekuntraan nilan su nga
mikpetuud.
3 Miniben megbebenwa
dia si nga Pablo, mesasal ilan
megukit talu' nu Kaunutan
Megbebaya'. Tinakesi'an nu
Megbebaya' pu' metuud su
pengukiten nilan mekatag di
tulungen, pu' bigayan ilan
niin ginuung adun melaun
mekesalebu' penggulaula
muka' tu'us binaal ni nga
Pablo.
4 Dagid miksumpaki'ig de-
lendeman nu nga getaw dig
lunsud kia. Duuni dumin-
unut di nga getaw Judea kia,
duun dademai duminunut
tu nga peneligan ni Isus.

5 Mendadi ki nga getaw
Judea muka' su nga
kana' getaw Judea kampu'
nu nga kaunutan nilan,
miksabutsabut ilan, pe-
glegetan nilan sia su nga
peneligan ni Isus kia muka'
betuun nilan.
6-7 Dagid bena' misuunan
ni nga Pablo, miglaguy ilan
tug benwa Licaonia. Ditu
nailan pelum migukit Gem-
pia Petenday ngag lunsud
Listra muka' Derbe, sampay
tug lumibut benwa.

Ditug Listra muka' Derbe si nga Pablo

8 Naa diag Listra, duuni
getaw pilung genat pa di
kegigetawen, nda' mainsan
mekepanaw.
9 Pikineegan nu pilung su
talu' ni Pablo. Mendadi mis-
ima' ni Pablo pu' ki pilung
kini, duuni kesaligen, kaas
mesu'at peneguli'ay.
10 Kali' penekeg mek-
talu' si Pablo, “Pegbuata,
petandeng mui gindeg
mu!” Suminambut dayun
megbuat su getaw kia,
mikpanawpanaw dayun.
11 Mendadi ki nga melaun
getaw dia, bena' minita'
nilan su pinggulaula ni
Pablo, minekeg ilan mek-
tegas di pikebitan nilan
nga getaw Licaonia, laung
nilan, “Kuminilawan na su
ngag diwata, luminusad ilan
dinita!”
12 Piningalan nilan dayun
dini Bernabe su ngalan
nug diwata Seus, muka' si
Pablo, piningalan nilan dun
si Herme, pu' iini metau
megukit.
13 Naa duunig balay
pengamuyu'an nu nga getaw
kia tug diwata nilan si Seus,
dia mesempel genga'an nug
lunsud. Sa' ma'nia, miguit
sug belian nilan ngag baka
muka' pekayan bulak diag
balay kia, adun mekanu ilan
dini nga Pablo, ilan nu nga
melaun getaw.

14 Naa, apelai. Kini si
Bernabe muka' si Pablo,
bena' misuunan nilan su
gulaula nu nga getaw,
pinggedit nilan su nga
penepeten nilan, minggebek
ilan dayun dia titenga' nu
tebenan getaw. Miktegas
ilan, laung nilan,
15 “Yamu pa di getaw,

mauma ini? Yami kini, kilawan dami, miksama dai gasal ta. Midini ami megukit diniu Gempia Petenday, adun teliudan niu su mibulugan niu pektemuyay, adun mekelingay amu ditu tantu Megbebaya', su Mikleb tug langit, Miwat tug lupa', Minaglis tu tubig, Minunag tug dagat muka' Mitang dig lumaun bitang di tibuuk lumbang.

16 Iin, pituyangen dengantu su kelaun bansa nu getaw, pia ta' alandunig liagan nilan pegbetaden nilan.

17 Dagid genat dengantu, mikpailala di nga getaw su Megbebaya', tinakesi'en dun ki kekpepianen diniu. Pu' su kelaun pimula niu mpia aanen, pidupi'anen muka' pisengku'en, bigayan amu niin gaan niu sampay pianan ginaa.”

18 Dagid pia ma'antui tinalu' ni nga Pablo, gusul nilan mbelibaday su nga getaw, megilak dailan sia betang dini Pablo muka' dini Bernabe.

19 Mendadi tubus itu, duuni nga getaw Judea minateng diag Listra genat ditug Antioquia muka' ditug Iconio. Pinalin nilan pelum sug delendeman nu nga getaw dia, binatu nilan dayun si Pablo. Dindel nilan dayun ditug liu nug lunsud, laung nilan dun, minatay na.

20 Laak dagid sa' piglidungan si Pablo nu nga sakup ni Isus, migbuat, mipuli' dayun diag lunsud kia. Bena' miksala gendaw, minundas ilan dua' ni Bernabe tug Derbe.

Su Kepuli' ni nga Pablo tug Antioquia

21 Naa si nga Pablo kini, saba' nilan megukit Gempia Petenday diag lunsud Derbe, melaun getaw pisakup nilan dini Isus. Dekag ilan mipuli' tug Listra muka' tug Iconio sampay tug Antioquia, sakup benwa Pisidia.

22 Pipagen nilan su kesalig nu nga sakup ni Isus dia, pinguliksegan nilan pu' adun ndi' mpalini kekpetuud nilan. Laung nilan, “Subay melaun kelegenay mbianan ta, dekag paita mpeduma tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.”

23 Muka' kada pikumpungan nu nga sakup ni Isus, miktendu' si nga Pablo nga kaunutan dun. Dayun ilan minenabi, dunut mikpuasa ilan, bian nilan paingaten nilan su nga kaunutan kini ditu Kaunutan Megbebaya', su seligan nilan.

24 Bena' mibianan ni Pablo muka' ni Bernabe sug benwa Pisidia, midepet ilan tug benwa Panfilia.

25 Duunig lunsud dia, piningalan dun Perga, dia ilan migukit di Gempia Petenday. Tumigbeng ilan dayun tug Atalia,

26 dayun ilan sumakay dumipag puli' ditug Antioquia, sug lunsud tanda' ilan pi'ingat nu ngag duma nilan tu tulung nu Megbebaya',

adun mbaluy sug baalen nilan, ki mitubus na dema.

27 Naa dekag si nga Pablo minateng diag Antioquia, pinungun nilan dayun su pikumpungan nu nga sakup ni Isus, inukit nilan dayun dinilan sug launan pinggulaula nu Megbebaya' pebian dinilan, su kepanaw nilan. Inukit nilan padun tu nga samasakup nilan su kegbuka' nu Megbebaya' di kekpetuud nu nga kana' getaw Judea.

28 Tubus itu, miniben si Pablo muka' si Bernabe mekpungun megbenwa di nga sakup ni Isus dia.

15

Mikpungun ditu Jerusalem su nga Kaunutan nu nga Mikpetuud

1 Mendadi duuni nga getaw mitua' diag Antioquia genat tu Judea, pitu'unan nilan su nga sakup ni Isus dia, kali' ilan pektalu', “Ndi' amu megawen, subay sirkunsisuun amu, adun medunutan niu su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises.”

2 Naa bena' ma'niai tinalu' nu nga getaw Judea kini, si Pablo muka' si Bernabe, sumiwal ilan pati' dinilan.* Bena' nda' ilan peksinengu'ay, tindu' si Pablo muka' si Bernabe meditu Jerusalem, ilan nu nga tendug nilan, adun lingi'an nilan su nga peneligan ni Isus muka' su nga kaunutan nu pikumpungan nu sakup ditu.

3 Sa' ma'nia, pipanaw si nga Pablo nu pikumpungan nu sakup ni Isus. Minian ilan dayun tug benwa Fenicia muka' tu Samaria, pegukiten nilan su kelingay nu nga kana' getaw Judea tu Megbebaya'. Liliag dun gupia su kelaun kepetedan inukitan nilan dun.

4 Mendadi, bena' minateng ilan ditu Jerusalem, pinemba' ilan nu pikumpungan nu sakup ni Isus muka' nu nga peneliganen kampu' nu nga kaunutan nu pikumpungan. Inukit nilan dayun sug launan pinggulaula nu Megbebaya' pebian dinilan.

5 Dagid duuni nga mikpetuud migindeg, sakup ilan nu pikumpungan nga Pariseo, kali' ilan pektalu', “Ki nga kana' getaw Judea, subay sirkunsisuun ilan dakus titulu' dinilan, dunutan nilan su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises.”

6 Mikpungun dayun su nga peneligan ni Isus muka' su nga kaunutan di pikumpungan nu nga sakup, adun pegyegaan nilan ki tinalu' kia nu nga Pariseo.

7 Bena' miniben nailan meglantugi' dun, kini si Pe-

* **15:2 15:2** Su nga suminakup dini Isus diag Antioquia, kana' ilan getaw Judea. Tinalu' ni Pablo, migawen ilan miksekat laak di kesalig nilan dini Isus. Kaas ndi' ilan kambat meginetaw Judea.

dro, migindeg, kali' pektalu', “Yamu Mingumpated, suunan niu pu' begudiin pimili'an ita nu Megbebaya', naan dayuni pimili' adun ukitan ku di Gempia Petenday ki nga kana' getaw Judea, adun petuuden nilan.

8 Naa suunan nu Megbebaya' sug delendeman nu getaw, kaas tinakesi'anen su kekpetuud nu nga kana' getaw Judea, pu' pipengapu'en dinilan sug Balakaten, maa' danu kepepengapu'en dun dinita.

9 Piglepeng ilan niin dinita, inugasanen su sala' nilan miksekat di kekpetuud nilan.

10 Naa sa' ma'antu, mauma dema pengindanan niu su Megbebaya'? Pu' sa' pesirkunsisuun niu ki nga mikpetuud kia, puit niu sia dinilan su nda' megaga uitay nu ginepu'ay ta, muka' ita dema, nda' ta dema megaga.

11 Ndi' pia! Ita, mikesalig ita tu Megbebaya' dakus migawen ita, miksekat di tulung nu Kaunutan ta si Isus. Ki nga kana' getaw Judea, ma'antu dadema.”

12 Mikeneng dayun su kelaun getaw mipungun dia. Pikineegan nilan dayun su gukiten ni Bernabe muka' ni Pablo mekatag di mekesalebu' pinggulaula muka' tu'us binaal nu Megbebaya' pebian dinilan selian nilan dia ngag benwa nu kana' getaw Judea.

13 Bena' mideksu' ilan mektalu', si Santiago, suminalak dayun, laungen, “Naa, yamu Mingumpated, talentenay niau!

14 Inukit na ni Simon su kektelipuun nu Megbebaya' di gabangen tu nga kana' getaw Judea, pu' duun na dinilani binaalen daniin piglegetawan.

15 Misangu' dun dadema su sinulat dengantu nu nga pimuunan nu Megbebaya' ditu Misulat Talu'en, laung nilan,

16 ‘Tubus itu mpuli'u, laung nu Kaunutan Megbebaya',
muka' puli'an ku petindegay su peglegedi'an ni David.
Petindegen ku su miniben na megeba',
pepegenen ku puli'.

17 Kiin, adun lumingay dinaan su kelaun duma getaw,
sampay su nga kana' getaw Judea inggatu mbaal piglegetawan ku.

18 Iini tinalu' nu Kaunutan Megbebaya', pisuunen dengantu di nga getaw.’ ”

19 Laung padun ni Santiago, “Mendadi danaan, delendeman ku, ki nga kana' getaw Judea luminingay na tu Megbebaya', ndi' ta nailan semuken.†

20 Laak puitan tailan sulat, titulu' ta dinilan pu' ndi' mpia aanen su milemu'an saba' ginilak dig ledawan.

† **15:19 15:19** Sa'itada su nga kana' getaw Judea mikpetuud na dini Isus, ndi' ilan tegelen meginetaw Judea.

Ndi' dadema mpia megdusa,
dakus ndi' mpia aanen su
pinatay dig lengek, sampay
sug dugu'.
21 Pu' kitu nai kaibenen,
pigbesaan nu nga getaw
Judea dia nga simbaan nilan
su Palinta nu Megbebaya'
pisulaten dini Moises. Kada
Gendaw Pelali, pektitulu'en
dig launan lunsud ki palinta
kiin ni Moises.”

Su Sulat Piwit tu nga Kana' Getaw Judea Mikpetuud dini Isus

22 Naa sa' ma'antu, su
nga peneligan ni Isus, su
nga kaunutan, kampu' nu
tibuuk pikumpungan nu nga
sakup ni Isus, pimili' ni-
lan ki sugu'en nilan meg-
dunut dini Pablo muka' dini
Bernabe mangay ditug An-
tioquia. Iini pimili' ni-
lan si Silas muka' si Judas,
sala ngalanen si Barsabas,
pegbesaan ilan gupia nu nga
mikpetuud.
23 Kinii sulat piwit dinilan.
“Yami nga peneligan ni
Isus muka' nga kaunutan di
pikumpungan nu nga saku-
pen mimated diniu, sumin-
ulat ami diniu diag Antioquia,
diag benwa Siria, muka' diag
benwa Cilicia, yamu nu nga
kepetedan nami kana' getaw
Judea.
24 Mendadi, midengeg
nami pu' duunig duma nami
suminamuk diniu, pilaat
nilani ginaa niu pibian nu
tinalu' nilan diniu. Laak
ki tinalu' nilan kiin, kana'
titulu' genat dinami.
25 Kaas iinig delendeman
piksinengu'an nami gupia,
memili' ami sugu'en nami
mangay dia niu, tundug ilan
dini petailen nami Bernabe
muka' si Pablo.
26 Naa si Bernabe muka'
si Pablo kini, minatay ilan
sia saba' nu gabang nilan tu
Kaunutan ta si Isukristu.
27 Mendadi, iini sinugu'
nami mangay diniu, kini si
Judas muka' si Silas, adun
medengeg da niu dema
dig baba' nilan sug bitang
dadema di sinulat kini.
28 Sinangu' nami sug de-
lendeman nug Balakat nu
Megbebaya', ndi' nami mpia
titulu'en diniu su mbegatan
amu dun, subay laak ki gem-
pia penggulaulaan kini.
29 Ndi' mpia aanen niu sug
betang ginilak dig ledawan.
Ndi' dadema mpia aanen
niu sug dugu' sampay su
pinatay dig lengek. Muka'
ndi' dadema mpia ki meg-
dusa amu. Sa' pegliaun niu
itu, gempiai mpenggulaula
niu. Daal daitu.”
30 Mendadi, pipanaw su
nga megated tu sulat, tu-
migbeng ilan tu'u tug Antio-
quia. Bena' pinungun nilan
su tibuuk pikumpungan nu
nga sakup ni Isus dia, bigay
nilan dayun dinilan su sinu-
lat.
31 Bena' mibasa nu nga
sakup kia, mipati' ilan leliagay
ditu tinitulu' dinilan kia.
32 Sa' si Judas muka' si
Silas kia, nga megwali talu'
nu Megbebaya', minamal
ilan mektitulu' tu nga
kepetedan dia. Pingamu'

nilan su ginaa nu nga
getaw dia, migiseg dayuni
kekpetuud nilan.
33 Naa bena' miniben ilan
dia, piuli' nu kepetedan su
nga sinugu' di gempia ginaa.
34 [Laak si Silas, delende-
manen mbilin pa dia.]

35 Naa si Pablo muka'
si Bernabe, migbebenwa
pailan diag Antioquia, mik-
titulu' ilan muka' migukit
tu talu' nu Kaunutan Meg-
bebaya'. Melaun dademaig
duma nilan.

Sumiway dini Bernabe si Pablo

36 Naa, bena' duuni santa'
gebii, kali' pektalu' si Pablo
dini Bernabe, "Naa, mpuli'
ita ditu, laawan ta su
kepetedan ditug launan
lunsud kitu tanda' ta pigukit
su talu' nu Kaunutan, adun
mesuunan ta su kebetang
nilan."
37 Mauya'an dayun ni
Bernabe, uiten nilan tendug
nilan si Juan kiin, sala
ngalanen si Marcos.
38 Dagid si Pablo, delen-
demanen melengas ndi' pe-
tendugen, pu' su ditu pailan
Panfilia, sumiway dinilan si
Marcos, nda' na duma dini-
lan mangay megukit.
39 Mendadi, miksual si
Pablo muka' si Bernabe,
miksuay ilan dayun. Si Bern-
abe, iwiten tendugen si Mar-
cos, suminakay ilan dumi-
pag tu pulu' Cipre.
40 Si Pablo, pimili'en tun-
dug diniin si Silas. Bena'
pi'ingat ilan nu kepetedan tu
tulung nu Megbebaya', mi-
panaw ilan dayun.
41 Lineep dayun ni Pablo
sug benwa Siria muka' Cili-
cia, pigisegen su kekpetuud
nu nga pikumpungan nu
sakup ni Isus dia.

16

Migdunut dini nga Pablo si Timoteo

1 Ma'antu, minundas puli'
si nga Pablo ditug Derbe
muka' Listra. Duuni sakup
ni Isus diag Listra, ngala-
nen si Timoteo. Su gina'en,
getaw Judea mikpetuud na
dini Isus, laak su gama'en,
getaw Grecia.
2 Si Timoteo kini, inal nu
kepetedan diag Listra muka'
Iconio.
3 Mendadi mauya'an ni
Pablo, tendugen padun si
Timoteo. Pisirkunsisu dayun
ni Pablo si Timoteo, iini
pikpuunanen su kesirkun-
sisunen dun, pu' adun ndi'
mpemilas nu nga getaw
Judea. Pu' sug launan getaw
Judea dia, misuunan nilan
pu' su gama' ni Timoteo,
getaw Grecia.
4 Mendadi saanan nilan
mengepitan dia ngag lun-
sud, tinitulu'an nilan tu nga
mikpetuud dia su nga pigde-
lendem kia nu nga peneli-
gan ni Isus muka' nu nga
kaunutan di pikumpungan
nu sakupen ditu Jerusalem.
5 Sa' ma'nia, migiseg su
kekpetuud nu pikumpungan
nu nga sakup dia. Muka'
gendawgendaw, migdugang
ilan.

Su Pinita' nu Megbebaya' dini Pablo tu Troas

6 Mendadi minian laak si nga Pablo dig benwa Frigia muka' Galacia, pu' pimaag ilan nug Balakat nu Megbebaya' megukit talu'en dia prubinsya Asia kia.

7 Bena' minateng ilan tug dulunan nug benwa Misia, minundas ilan sia tu prubinsya Bitinia, laak nda' buang dinilan nug Balakat ni Isus.

8 Sa' ma'nia, minian laak ilan dayun diag benwa kia, tumigbeng ilan tu Troas.

9 Mendadi selian nilan dia Troas, duuni gebii, duuni pinita' nu Megbebaya' dini Pablo, getaw Macedonia pegindeg, megubug diniin, laungen, “Dipag amu dini Macedonia, ebangay niu ami!”

10 Bena' mipaita' dini Pablo ia, migdedali' ami dayun mundas tu Macedonia, pu' mituudan ami dun, tindu' ami nu Megbebaya' megukit di Gempia Petenday tu nga getaw ditu.*

Su Kesakup ni Lydia

11 Naa suminakay ami dayun genat ditu Troas, minandeng ami dumipag ditu Samotrasia. Bena' sala gendaw, minundas ami ditu Neapolis.

12 Genat dia Neapolis, tumiwad ami pangay ditug lunsud Filipos, gembagel gupia lunsud dia Macedonia, lunsud sakup Roma. Duuni santa' gebii migbebenwa ami dia Filipos kia.

13 Bena' su Gendaw Pelali, lumiu ami dig lunsud kia, miditu ami geksid tubig, pu' delendeman nami, duuni pektebu'an nu getaw Judea dia sa' menenabi ilan. Naa bena' mingingkud ami dia, mingukit ami tu ngag libun mipungun dia.

14 Mendadi duuni sala tawan di nga mikineeg dinami kia, ngalanen si Lydia, getaw Tiatira, mendedagang penepeten tinina' gempula. Kini si Lydia, megbasa tu Megbebaya'. Naa pidelendem nu Megbebaya' diniin, pektalentenanen gupia su talu' ni Pablo.

15 Binunagan dayun tubig si Lydia, ilan nu nga gapenen. Bena' mitubus, inggat ami dayun ni Lydia, laungen dinami, “Sa' laung niu suminaligu tu'u tu Kaunutan, ditu amu balayu pegbebenwa.” Miguut ami dayun niin.

Su Kepirisu ni nga Pablo

16 Naa duuni gendaw, selian pegangay pami dia penenebian nu nga getaw, duuni misungkak nami delaga. Kig delaga kini, gulipen, pingepu'an menulay, kaas mengengatuk. Duminatu' dayun su nga getaw mingulipen diniin miksekat di kengatuken.

17 Mendadi tumindug dayun dinami ni Pablo sug

* **16:10 16:10** Si Lucas, su suminulat dig libru kini, ginamiten dini su penggelal “ami”. Kaas mesuunan ta, minampu' na dini Pablo si Lucas.

delaga kia, kali' pegbeksay, laungen, “Ki nga getaw kini, sesugu'en ilan nu Tampusan Metaas Megbebaya'! Petenday nilan diniu kig bian nu kegawen diniu!”

18 Gendawgendaw, iin nai migbatag ia. Mendadi duuni gendaw, misesawan dun si Pablo. Liningayen dayun kig delaga kini, tilu'anen dayun su pegiba'anen, “Di pegbaya' ni Isukristu, sugu'en ku ya'a, pegawa'a diniin!” Iin dayuni kegawa' nu menulay.

19 Dagid sa' misuunan nu nga migulipen dun pu' nda' nai melaam nilan dun, pidaap nilan si Pablo muka' si Silas, dayun nilan biglasay tu tebu'an adun padap nilan tu nga kaunutan.

20 Bena' piadap nilan tu nga kuis, laung nilan dayun, “Ki nga getaw kini, getaw Judea. Miksamuk ilan dig lunsud ta kini.

21 Mikpetu'un ilan betad ndi' ta medawat, muka' ndi' ta dema mpia dunutan, pu' sakup Roma ita.”

22 Migabang dayun lumumpak dini nga Pablo su nga melaun getaw.

Mendadi, pinggedit nu nga kuis su penepeten ni Pablo muka' ni Silas, sinugu' nilan dayun pembedasen ilan.

23 Bena' melaun na badas dinilan, pinirisu ilan dayun. Tinitulu' tu pegingat tu pirisuan, peksiba'an ilan peligenay.

24 Sa' mitelu'an su pegingat dia pirisuan, bitangen si nga Pablo dia mititenga' sugud nu pirisuan, dakus pitungi geksud nilan.

25 Mendadi duun saan miginenga'i gebii, minenabi si Pablo muka' si Silas dakus migbebat ilan kegenal tu Megbebaya', pikineegan ilan nu ngag duma pinikutan.

26 Mitekaw dayun meglinug metikteg, mikegyug su gintudan tu pirisuan. Migela' dayun mpuka' su nga takep, muka' milenga' dadema su ngag balud nu nga pinikutan.

27 Naa ki migingat dun kia, bena' mitanud muka' minita'en su nga takep mipuka' na, laungen dun migela' mbeluy su nga pinikutan. Sa' ma'nia, bikutanen sug badungen, megeget sia.

28 Dagid si Pablo, minekeg megbeksay, laungen, “Ndi'a pegeget! Kini dami, launan nami!”

29 Miksaak sulu'i megingat kia, migapas dayun suled dia sugud kia. Miglaub dayun di gedapan ni nga Pablo, sinaaban pati'.

30 Inagaken ilan dayun megawa' dia pirisuan. Sinaaken dayun dinilan, “Sir, alandun mai baalen ku, adun megawenu?”

31 Kali' ilan sembag, “Petuuda tu Kaunutan si Isus, adun megawen ka, sampay su gapen mu.”

32 Dayun ukitay ni nga Pablo su talu' nu Megbebaya' tu megingat kia, kampu' nug launan getaw diag balay kia.

33 Naa, pia miklak na meginenga'i gebii, minangay mengugas di gangel ni nga Pablo su megingat kini. Dayun mikpebunag tubig, kampu' nu kelaun gapenen.
34 Iwit dayun nu megingat si Pablo muka' si Silas ditug balayen, dayun nilan ilakay di gaan. Naa liliag dayun gupia su megingat di pirisuan, ilan nu tibuuk salapenan kia, saba' mikpetuud nailan tu Megbebaya'.

35 Mendadi bena' miglegendaw, suminugu' su nga kuis di nga pulis mangay ditu megingat tu pinirisu, pimuun nilan diniin, beluyenen si nga Pablo.
36 Bena' midengeg nu megingat kia, laungen dini Pablo, “Pimuun nu nga kuis, beluyen amu. Naa panaw amu, gempia dai ginaa niu.”

37 Dagid kali' pektalu' si Pablo di nga pulis kia, “Paa, pimbadas ami nilan di gedapan nu nga getaw, nda' ami ukumay. Asa sakup Roma ami! Pinirisu ami nilan dayun. Naa nandaw, beluyen bami nilan di meleglud? Paa, ndi' mesu'at! Su nga kuis kia, subay medini ilan megbeluy dinami!”

38 Sa' ma'antu, inukit nu nga pulis ditu nga kuis ki tinalu' kia ni Pablo. Bena' misuunan nu nga kuis pu' sakup Roma si Pablo muka' si Silas, mindek ilan.
39 Miditu ilan ni nga Pablo, minengi ilan pedasun dinilan. Pibeluy nilan dayun si nga Pablo muka' pinengi nilan dun, gua' ilan dig lunsud kia.
40 Migawa' dia pirisuan si nga Pablo, mipuli' ilan ditug balay ni Lydia. Bena' minguliksegilan di kepetedan dia, mipanaw na si Pablo muka' si Silas.

17

Ditu Tesalonica si nga Pablo

1 Naa minian si nga Pablo muka' si Silas dig benwa Ampipolis muka' Apolonia, dayun minundas ilan tu Tesalonica, ditu tanda' duuni simbaan nu getaw Judea.
2 Mendadi minangay si Pablo tu simbaan, maa' dadema nug betaden, dayun taman telu deksu' Gendaw Pelali, migyagayaga tu nga getaw dia mekatag di Misulat Talu' nu Megbebaya'.
3 Pigwali dinilan ni Pablo su talu' nu Megbebaya', muka' inalapen duni tu'usanen dun pu' su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, subay minatay muka' mitubu' puli'. Kali' pektalu' si Pablo dinilan, “Kini si Isus, ki petendain ku diniu, iin na tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.”
4 Naa sug duma getaw dia simbaan kia, mituudan ilan dun, minampu' ilan dayun dini Pablo muka' dini Silas, sampay melaun libun meketaasi gelalen muka' nga

getaw Grecia megbasa tu
Megbebaya'.
5 Dagid ki nga getaw Judea,
mingimbegu ilan dini nga
Pablo. Pinungun nilani nga
mekelela' getaw medupang,
adun semuken nilani tibuuk
lunsud kia. Linumpakan
nilan dayun sug balay nu
sala tawan ngalanen si Ja-
son, pu' pegua'en nilan sia
dia si Pablo muka' si Silas,
uiten nilan sia tu gedapan
nu melaun getaw.
6 Bena' nda' nilan mbaan-
gay, dindel nilan ditu geda-
pan nu nga kaunutan dig
lunsud si Jason dakus ngag
duma mekpetuud. Mimek-
say ilan, “Ki nga getaw kini,
pisasaw nilan sug liwagan
benwa! Naa nandaw, mi-
nateng nailan pelum dini,
7 dakus pinemba' ilan ni
Jason kini diag balayen.
Launan nilan, mimilas ilan
tu palinta nu tampusan gadi'
nu getaw Roma si Cesar,
laung nilan daw duuni sala
gadi', ngalanen si Isus.”
8 Bena' midengeg nu
nga getaw muka' su nga
kaunutan nug lunsud, mis-
asaw gupiai ginaa nilan.
9 Bena' pisunggud nilan si
nga Jason, biluy ilan dayun.

Su Kelaguy ni nga Pablo tug Berea

10 Mendadi bena' miglege-
bii, pilaguy nu nga
mikpetuud si Pablo muka' si
Silas tug lunsud Berea. Naa
dekag nailan minateng ditu,
tuminuun ilan tu simbaan
nu getaw Judea.
11 Naa ki nga getaw Judea
diag Berea kia, mekesuun
ilan, batul nu nga getaw ditu
Tesalonica kia. Pinemba'
nilan gupia su pitenday dini-
lan, muka' gendawgendaw
penilungen nilan su Misulat
Talu' nu Megbebaya', adun
mesuunan nilan sa' metuud
su pektelu'en ni Pablo, sa'
ndi'.
12 Melaun dinilan
mikpetuud, duuni ngag
libun getaw Grecia metaasi
tindegen muka' ngag laki.
13 Dagid ki nga getaw
Judea ditu Tesalonica, bena'
midengeg nilan pu' megukit
padun si Pablo talu' nu
Megbebaya' ditug Berea,
miglendug ilan, pisamuk
nilan dayun pati' su ginaa
nu melaun getaw dia.
14 Sa' ma'antu, pilaguy
ganam nu nga mikpetuud si
Pablo tu geksid dagat. Laak
si Silas muka' si Timoteo,
mibilin pailan diag Berea.
15 Su nga tumindug dini
Pablo gikteb tu Atenas, sa'
minuli' ilan diag Berea,
pimuun ni Pablo dinilan,
ndi' meglangan si Silas
muka' si Timoteo meglendug
diniin.

Ditug Atenas si Pablo

16 Naa selian ni Pablo
megelat dini Silas muka' dini
Timoteo diag Atenas, mipati'
gupia melibuleng si Pablo sa'
minita'en mileep ledawanig
lunsud kia.
17 Mendadi, miditu dayun
simbaan nu getaw Judea
si Pablo, piglantugi'anen su
nga getaw Judea dia, kampu'

nu nga kana' getaw Judea
megbasa dadema tu Megbe-
baya'. Mesama dadema dia
nga tebu'an, adin sug duuni
getaw mpekita'en.

18 Naa duun pagidi nga
mekpetu'un, piningalan dun
ngag Epikureo muka' ngag
Estoiko, miglantugi' ilan
pagid dini Pablo. Sinaak
nu ngag duma, “Alandun
siai pektelu'en ni metakabul
getaw kini?” Simbag nug
duma, “Mama' megukit
mekatag di ngag diwata
nda' ta pa mailala.” Iini
mitalu' nilan duni ma'nia,
pu' migukit si Pablo mekatag
dini Isus muka' pagid
mekatag di ketubu' puli' nu
getaw.
19 Mendadi, iwit nilan
si Pablo tu gedapan nu
nga kunsial nug lunsud
nilan, piningalan dun su
pikumpungan nilan kia, sug
Areopago. Kali' ilan pektalu'
dini Pablo, “Mauya'an nami
sia, ulugen mu dinami kig
begu tinitulu' mu kiin.
20 Ki ngag duma telu'en
mu, iin pa nami medengeg,
kaas mesuunan nami sia su
guluganen.”
21 (Pu' su nga getaw Ate-
nas kia sampay su ngag
lain getaw migbenwa dia,
nda' pai dunig lain ping-
gulaula nilan, megukit laak
ilan muka' mekineeg dig
begu sinuunan.)

22 Mendadi, migindeg si
Pablo dia gedapan nug Are-
opago kia, kali' pektalu',
“Yamu nga getaw Atenas,
minita'u su kegbasa niu gu-
pia tu ngag diwata.
23 Pu' su kepanaw-
panawu dinig lunsud niu,
pegbentayan ku su nga
pengamuyu'an niu, duuni
minita'ui gentudan gilak
sinulatan, ‘Pengamuyu'an
tug Diwata nda' nami
Mailala.’ Naa mendadi,”
maa' laung padun ni Pablo,
“kig diwata pektemuyen niu
kiin, su laung niu nda' niu
mailala, iinen na gupiaig
diwata petendain ku diniu.
24 Su Megbebaya', su Mi-
wat dig lumbang muka' Mi-
tang tug launan bitang dun,
su Kaunutan di gekleb lan-
git bu' lupa', ndi' megbenwa
di pengamuyu'an pigbaal nu
kilawan.
25 Iin, ndi' dadema eban-
gan nu getaw, pu' nda'i
kulangen, kagina iini meg-
begay ketubu' muka' ginaa
muka' kelaunanen di tiba'an
getaw.
26 Iin dademai miwat dig
launan bansa nu getaw,
sala tawan dai pikpuunanen
dun. Tindu'en dadema su
timpu nu nga nasud, muka'
pigbatalbatalen su gikteb
dulunan nug benwa nilan
di tibuuk lumbang.
27 Iini pinggulaulanen
duni ma'antu, pu' adun
penengaun nilan su Megbe-
baya', adun sia mbaangan
nilan iin, saba' ilan menelu-
batik diniin. Laak dagid su
Megbebaya', kana' melayu'
dinita, saladua'.
28 Ma'antu su misulat,

‘Iini puun nu ketubu' ta, iini

puun nu kekuleg ta
muka' ginaa ta.’
Maa' danu tinalu' nu
menenubad diniu, laung
nilan,
‘Bata' ita tu'u nu Megbe-
baya'.’ ”
29 Laung padun ni Pablo,
“Naa mendadi, kagina bata'
ita nu Megbebaya', ndi'
ta mpia pegdelendemen
pu' su Megbebaya', mama'
ledawan binaal nu getaw,
kig binaal bulawan, bu-
lawan selapi', atawaka batu,
lumbus tinawan laak nu
kilawan.
30 Su nda' ta pa mailala su
Megbebaya', nda'en penge-
betay su gulaula ta. Laak
dagid nandaw, pinalintanen
pu' subay meksikesuun su
tiba'an getaw di tibuuk lum-
bang.
31 Pu' miksesa' su Megbe-
baya' di gendaw peglepen-
genen ukumay su tiba'an
getaw pebian di sala tawan
getaw tindu'en mengukum
dun. Ki sala tawan kiin,
tinu'usan nu Megbebaya',
iini tinu'usen dun, pitubu'en
puli' ki getaw kiin!”

32 Naa bena' midengeg nu
nga getaw su tinalu' ni Pablo
mekatag di ketubu' puli'
nu minatay, miksudaw dini
Pablo sug duma. Laak laung
nu ngag duma, “Mekineeg
pami puli' dini'a mekatag di
telu'en mu kini.”

33 Mendadi, migawa' si
Pablo dia nga kunsial kia.

34 Duuni nga minampu'
diniin dakus mikpetuud dini
Isus. Sala tawan dinilan
si Dionisio, kunsial dig Are-
opago kia, muka' sala tawan
dademaig libun, si Damaris,
sampay duun dademai ngag
duma getaw mikpetuud.

18

Ditu Corinto si Pablo

1 Genat itu, migawa' si
Pablo diag Atenas, minun-
das dayun tu Corinto.

2 Mitaanganen dia sala
tawan getaw Judea, ngala-
nen si Aquila, daan benwa-
nen su Ponto. Begu dateng
si Aquila dia Corinto genat
tug Italia, ilan nu sawanen
si Priscila, pu' pinalinta nu
tampusan gadi' si Claudio,
subay mawa' diag Roma su
kelaun getaw Judea. Naa
linaawan ni Pablo si nga
Aquila kia,

3 dayun migbebenwa
dinilan, migduma dinilan
mengimbaal, pu' miksamaig
bian nilan malap ketubu'an
nilan, panday ilan megbaal
bebelayan luna.

4 Dayun kada Gendaw
Pelali, migyaga si Pablo dia
simbaan nu getaw Judea,
pengmetuudanen su nga
getaw Judea sampay su nga
getaw Grecia.

5 Naa dekag minateng si
Silas muka' si Timoteo genat
ditu Macedonia, minamal
megukit si Pablo ditu nga
getaw Judea, takesi'anen
dinilan pu' si Isus su
Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.

6 Dagid bena' pimilas
nu nga getaw Judea kia

su tinalu' ni Pablo dakus
pinampalaksaan nilan iin,
ikpagan dayun ni Pablo su
penepetenen, tu'us tumiliud
dadema dinilan. Kali'
pektalu' si Pablo dinilan,
“Naa, sa' ndi' namu duaten
nu Megbebaya', metibaba'
da laak niu. Naan, nda' nai
sala'u dun. Mendadi genat
nandaw, iin nai pegukitan
ku ki nga kana' getaw
Judea.”
7 Sa' ma'nia, migawa'
dayun si Pablo dia, miditu
pelum balay ni Tito Justo,
kana' getaw Judea laak
megbasa tu Megbebaya'.
Sug balayen, misaing dia
simbaan nu getaw Judea.
8 Naa si Crispo, su
kaunutan di simbaan kia,
mikpetuud tu Kaunutan
si Isus, kampu' nu tibuuk
salapenanen. Melaun dade-
maig duma getaw dia Cor-
into mikedengeg ditu talu'
ni Pablo dakus mikpetuud
dun, mikpebunag ilan dayun
tubig.

9 Mendadi duuni gebii,
mikpaita' dini Pablo su
Kaunutan Megbebaya'. Kali'
pektalu' dini Pablo su
Kaunutan, “Naa mendadi,
ndi'a mendek. Pena-
mala megukit, ndi' mu
mesikpa'ay.
10 Pu' naanig duma mu.
Nda'i sala tawan mekeka'id
dini'a. Pu' melaun pai
baalen ku piglegetawan ku
dinig lunsud kini.”
11 Ma'antu, migbebenwa
pa si Pablo dia setaun bu'
ginenga', megukit di talu'
nu Megbebaya' tu nga getaw
dia.
12 Mendadi su timpu ni
Galio gubirnadur tindu' nu
nga getaw Roma dia Grecia,
ki nga getaw Judea, piksal-
abuukan nilan lumpakay si
Pablo, pinguit nilan dayun
iin tu pengukuman.
13 Kali' ilan pektalu', “Ki
getaw kini, pengmetuuda-
nen sia su nga getaw, adun
dunutan nilan kig betad
mektamuy tu Megbebaya', ki
binandu ditu palinta!”
14 Sa' sumbag na sia si
Pablo, kali' pektalu' si Galio
di nga getaw Judea kia, “Ay,
yamu di nga getaw Judea, sa'
pinenggi' mikesala' atawaka
migdupangi getaw kini, naa
mesu'at da sia mektigelu
diniu.
15 Laak kagina piglisu'an
laak ini mekatag di pengge-
lal muka' gelal dakus palinta
niu, naa yamui metau dun.
Mpauku misala di ma'nia!”
16 Piawa'en ilan dayun dia
pengukuman.
17 Ginapus dayun nu nga
sakup ni Galio si Sostenes,
su kaunutan di simbaan nu
getaw Judea, pimbedasan ni-
lan dayun diag lenu'an nu
pengukuman. Laak nda'
pengebetay ni Galio kia.

Su Kepuli' ni Pablo tug Antioquia

18 Tubus itu, duuni santa'
gebii migbebenwa pa dia
kepetedan si Pablo. Migudas
dinilan dayun miditu Cen-
crea, adun sumakay pangay
tu Siria. Migdunut diniin
si Priscila muka' si Aquila.

Laak su dia pa Cencrea si Pablo, mikpekis dimpulu, tu'us pinuuden su pinasaden tu Megbebaya'.

19 Naa minateng ilan diag Efeso, dia ilan dayun miksuay ni nga Aquila. Si Pablo, sumiled tu simbaan nu getaw Judea dia, migyagayaga dayun dinilan.

20 Ginuut nilan sia diniin ndi' pa mundas, laak nda' peliag si Pablo.

21 Sa' migudas dinilan, laungen, “Sa' iin su mauya'an nu Megbebaya', mpuli' dau dini niu.” Sa' ma'nia, suminakay na pelum genat diag Efeso.

22 Bena' minateng si Pablo dia Cesarea, tumiwad dayun ditu Jerusalem, mingumbelayan pa dia pikumpungan nu nga sakup ni Isus, dayun minundas ditug Antioquia.

23 Naa bena' minibeniben dia, mipanaw na puli' si Pablo, mingepitan diag benwa Galacia muka' Frigia, paisegenen su kesalig nu kelaun sakup ni Isus dia.

Migukit si Apolos tug Efeso muka' tu Corinto

24 Naa duuni getaw Judea ngalanen si Apolos, daan benwanen sug Alejandria, mitua' diag Efeso. Kini si Apolos, metau megdalan di telu'enen, muka' miulugen gupia su Misulat Talu' nu Megbebaya'.

25 Piktu'unan dadema dig Bianan nu Kaunutan si Isus, kaas gila'eni ginaanen megukit muka' mekpetu'un mekatag dini Isus. Lumbus metuud su gukitenen, laak daal dai misuunanen, gikteb tu kegbunag tubig piktu'un ni Juan.

26 Mendadi misasal megukit si Apolos dia simbaan nu getaw Judea. Laak sa' midengeg ni Priscila kia muka' ni Aquila, iwit nilan ditug balay nilan, pigiseg nilan dayuni sinuunanen mekatag dig Bianan nu Megbebaya'.

27 Tubus itu, pigdelendem ni Apolos dumipag ditug benwa Grecia. Pingulikseg an nu kepetedan diag Efeso, mikpuit ilan dayun sinulat tu nga sakup ni Isus ditu Grecia, pu' adun telima'en nilan si Apolos. Naa bena' minateng dia Grecia si Apolos, su nga mikpetuud ditu sekat tu tulung nu Megbebaya', ibanganen gupia.

28 Pu' miulakanen talu' su nga getaw Judea, minalap tu'usen dun dia Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

19

Ditug Efeso si Pablo

1 Naa selian ni Apolos dia Corinto, si Pablo, minian diag binuidan, dayun tumigbeng ditug Efeso. Bena' minateng dia, duuni nga sakup ni Isus mipekita'en.

2 Kali' saak dinilan si Pablo, “Pingepu'an mamu nug Balakat nu Megbebaya' sikna mikpetuud amu?”

Simbag nilan, “Baa, nda' nami medengeg pu' duunig Balakat nu Megbebaya'.”

3 Sinaak ni Pablo, “Naa sa' ma'nia, sa' binunagan amu tubig, ta' alanduni pituud niu?”

Kali' ilan sembag, “Pituud nami su kegbunag ni Juan tubig.”

4 Kali' pektalu' si Pablo, “Su kegbunag ni Juan tubig tu nga getaw, kitui tu'us di keksikesuun nilan. Muka' padun tinalu' ni Juan tu nga getaw Israel pu' petuuden nilan ki sungu mateng mbinaya' diniin, sa'itada si Isus.”

5 Mendadi ki nga sakup ni Isus kia, bena' midengeg nilan ki tinalu' kia ni Pablo, mikpebunag ilan puli' tubig, tu'us di kesakup nilan tu Kaunutan si Isus.

6 Bena' dipenan ilan ni Pablo, pingepu'an ilan tu'u nug Balakat nu Megbebaya'. Mikekabit ilan dayun dig lain pikebitan dakus migwali ilan talu' nu Megbebaya'.

7 Duun saani sepulu' bu' dua' tawanig laun nilan.

8 Tubus itu, minangay si Pablo tu simbaan nu getaw Judea, minibelu' dayun megukit tu nga getaw dia, gikteb telu bulan. Minamal megyagayaga dinilan, pingmetuudanen sia ilan mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.

9 Laak sug duma dun, meketegasi gulunen, mimilas ilan, dakus piglaat telu'an nilan dia gedapan nu tibuuk pikumpungan sug Bianan nu Kaunutan si Isus. Sumiway dayun dinilan si Pablo, muka' pisuayen dadema dinilan su nga sakup ni Isus. Guminalin si Pablo ditu gusekilaan ni Tirano, gendawgendaw dayun migyaga dia.

10 Iin nai migbatag sampay dua' taun, kaas su talu' nu Megbebaya', midengeg nug launan getaw dig benwa Asia kia, su nga getaw Judea sampay su nga kana' getaw Judea.

Su ngag Bata' ni Esceva

11 Mendadi, mekesalebu' gupiai pinggulaula nu Megbebaya' pebian dini Pablo.

12 Su nga pegladu, sa' uiten dinilani panwilu ni Pablo atawaka ginabas penepetenen, metekaw ilan mauli'ay, dakus mautidan dinilani menenulay.

13 Mendadi, duuni nga getaw Judea megleepleep dig benwa megutid di menenulay, indanan da nilan dema sembayay su ngalan ni Isus. Miktalu' ilan di menenulay, “Utidan ku amu di pegbaya' ni Isus, su pegukiten ni Pablo.”

14 Duuni pitu tawan mekpated, ngag bata' nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea ngalanen si Esceva, ma'antu dademai pinggulaula nilan.

15 Dagid su menulay, sa'
inutidan sia nu ngag bata' ni
Esceva kia, miktalu' dinilan,
“Si Isus, mi'ilalau, muka' si
Pablo dema. Laak yamu,
adin amu getaw?”
16 Linumpakan dayun nu
piglegetan nu menulay kiai
ngag bata' ni Esceva kini, di-
naagen ilan gela', mikelaguy
ilan dayun diag balay kia,
milebasan ilan muka' inge-
lan.
17 Bena' misuunan nu nga
getaw diag Efeso su mipeng-
gulaula, mindek ilan gupia,
su nga getaw Judea dakus su
kana'. Inal dayun nu nga
getaw su Kaunutan si Isus.
18 Melaun mikpetuud mi-
tua' dayun dini nga Pablo,
pegukiten nilan su melaat
gulaula nilan.
19 Duun paduni nga men-
saled, pinungun nilan su
ngag libru nilan sinulat dun
su nga ginis saled, sinsulan
nilan dayun dia gedapan nu
nga mikpetuud. Piglekwinta
dayun sug laga' nu ngag li-
bru kia, lima pulu' ngibu
denario.
20 Ma'nia, minamal gusay
mesigwag su talu' nu
Kaunutan Megbebaya', ndi'
megaga nu nga getaw su
ginuungen.

Su Samuk tug Efeso

21 Tubus itu si Pablo, de-
lendemanen biananen puli'
su Macedonia muka' Grecia,
dayun mundas tu Jerusalem.
Laung ni Pablo, “Dayun
genat ditu Jerusalem, subay
maita'u sug Roma.”
22 Sa' ma'nia, sinugu' ni
Pablo meguna tu Macedo-
niaig dua' tawan megabang
diniin, si Timoteo muka' si
Erasto. Iin, mibilin pa diag
Asia.
23 Naa di gendaw kiin,
misasaw gupia sug lunsud
Efeso saba' dig Bianan nu
Kaunutan si Isus.
24 Pu' duuni getaw menen-
sal dig bulawan selapi',
ngalanen si Demetrio,
megbaal balaybalay pe-
nunggilinganen sug balay
pengamuyu'an dig diwata
libun, ngalanen si Diana.
Melaun miselapi' nu nga
tinindanan ni Demetrio.
25 Mendadi kini si
Demetrio, pinungunen su
tinindananen dakus su sama
menensalen, kali' pektalu'
dinilan, “Yamu nga getaw,
misuunan niu iini puun nu
kegdatu' ta, su pendayan ta
kini.
26 Mendadi, minita' niu
dakus midengeg niu su ping-
gulaula ni Pablo kiin. Laun-
gen, sug ledawan pigbaal
nu kilawan, kana' tantu di-
wata. Melaun getaw mituu-
dan dun, dinig Efeso sampay
di tibuuk Asia.
27 Naa sa' ma'antu, mbuus
meglaatig dengeg nu pin-
dayan ta, muka' meglaat
dadema su kegbasa nu
getaw tug balay penga-
muyu'an ta tu mekesalebu'
diwata si Diana. Pidag pa
tanan, mbuus mbeleng sug
dengeg ni Diana, sug diwata
pektemuyen nu tiba'an
getaw dinig Asia sampay su
tiba'an getaw dig dibabaw

lumbang!”

28 Naa bena' midengeg nu
nga melaun getaw ki tinalu'
kia ni Demetrio, mitutung
ilan gangit. Minekeg ilan
dayun megbeksay, laung ni-
lan, “Mekesalebu' diwata si
Diana, su pektemuyen nu
getaw Efeso!”

29 Misasaw dayun su
tibuuk lunsud. Migdengan
dayun gubek dia tebu'an
su nga getaw, piminteng
nilan dia si Gayo muka' si
Aristarco, dua' tawan getaw
Macedonia, tendug ni Pablo.

30 Naa si Pablo, mauya'anen
sia madap tu nga getaw kia,
dagid nda' begay nu nga
sakup ni Isus dia.

31 Duun dademai nga
kaunutan dig benwa Asia
kia, sambat ni Pablo,
pimuun nilan si Pablo, ndi'
na mekpaita' dia tebu'an.

32 Naa ditu tebu'an, mis-
asaw gupia su nga getaw.
Sug duma, salaig beksainen,
sug duma, sala pelum, pu'
su tiba'anen, duun dai mis-
uunanen, sa' ta' alanduni
pikumpungan nilan.

33 Naa duuni getaw,
ngalanen si Alejandro,
piadap nu nga getaw Judea.
Pipengamed sia ni Alejandro
su nga getaw, adun kineegan
nilan sia su sembagen.

34 Laak sa' mi'ilala ni-
lan pu' getaw Judea iin,
mimegdengan ilan memek-
say taman dua' uras, laung
nilan, “Mekesalebu' diwata
si Diana, su pektemuyen nu
getaw Efeso!”

35 Mendadi tiga'wan, su
sikritaryu dig lunsud kia,
pipengameden su nga getaw.
Kali' dayun pektalu', “Yamu
nga samau getaw Efeso! Su-
unan nug launan getaw pu'
ita nu nga getaw Efeso, itai
megingat tug balay penga-
muyu'an tu mekesalebu' di-
wata si Diana, muka' ita
dademai megingat tu me'elig
batu kiin milabu' genat tug
langit.

36 Naa kagina nda'i getaw
mekepemalaw dun, subay
mengamed amu, pu' mbuus
mekesaba' amu.

37 Pu' iwit niu dini kig
dua' tawan kini, asa nda'i
melaat gulaula nilan ditug
balay pengamuyu'an ditug
diwata ta, muka' nda' nilan
dema tampalaksaay sug di-
wata ta kiin.

38 Naa sa' duunig dangat
ni nga Demetrio, ilan nu
samapandayen, naa melen-
gas ditu nilan pengukuman
dengatay, pu' duuni nga kuis
dia.

39 Laak sa' duun pai
mauya'an niu, melengas
pausay niu ditu pikumpun-
gan nu kunsial.

40 Pu' mbuus itai tem-
puan di keglekesasaw kini
nandaw, dayun nda'iduni
mesembag ta dun.”

41 Bena' mideksu' su talu'
nu sikritaryu, piuli'en su nga
getaw mikpungun dia.

20

*Minangay tu Macedonia
muka' Grecia si Pablo*

1 Bena' misikpa' su kesa-
saw kia, si Pablo, pinun-
gunen su nga sakup ni Isus.
Mingamu' dayun si Pablo
dinilan, dayun migudas dini-
lan muka' mipanaw pangay
tu Macedonia.
2 Naa selianen mian
di ngag benwa di gelet
Efeso muka' Macedonia,
pinemalanen penguliksegay
su nga sakup ni Isus
dia. Ma'antu, minateng tu
Grecia,
3 migbebenwa dayun dia
seled telu bulan. Bena'
sungu sumakay si Pablo pan-
gay tu Siria, midengegen pu'
duunig delendeman nu nga
getaw Judea, petain nilan iin
sia. Kali' pegleketau si Pablo,
miksimpuli' mian dia Mace-
donia.
4 Tumindug diniin si
Sopater getaw Berea,
bata' ni Piro, dakus dua'
tawan getaw Tesalonica si
Aristarco muka' si Segundo,
si Gayo getaw Derbe, dua'
tawan getaw Asia si Tiquico
muka' si Trofimo, dayun su
tampusanen si Timoteo.
5 Miguna ilan dinami
mpanaw, pigelatan ami
nilan ditu Troas.
6 Bena' miglinggwang sug
Lumpuk di Pan nda' Petuli-
nay, suminakay ami dia Fili-
pos. Bena' lima endaw ami
meksakay, midepetan nami
ilan ditu Troas. Minapit ami
dayun dia laga' sala simana.

Su Tampusan Keguliug ni Pablo tu Troas

7 Naa bena' gebii Sabadu,
mikpungun ami maan
dig lebungan kiin gindan
di kepatay ni Isus. Si
Pablo, miktitulu' di nga
getaw mipungun, miniben
mektalu', depet miginenga'i
gebii, pu' delendemanen,
mpanaw na sa' megendaw.
8 Melaun sulu' dia sugud
pikpungunan nami diag di-
taas.
9 Mendadi, duunig begu
getaw pegingkud diag dun-
gawan, ngalanen si Eutico.
Bena' metaas gupiaig yaga ni
Pablo, tulugen gupia si Eu-
tico kini, mitenangan dayun
muka' milabu' tu silung,
genat di ketelu angka'en.
Kali' nilan ingebangay, masi'
minatay na.
10 Dagid pinaugan dayun
ni Pablo si Eutico kini,
dinunggu'anen, dayunen
epelay. Kali' pektalu' si
Pablo tu ngag dumanen dia,
“Ndi' amu melibuleng, pu'
kini da su gimuuden.”
11 Mendadi minaik na
pelum si Pablo, pimetanen
su pan, dayun ilan maan.
Bineeg ni Pablo megabitabit
dinilan, sampay migendaw.
Mipanaw dayun si Pablo.
12 Sug begu getaw milabu',
inated nu ngag dumanen tug
balayen, mitubu' na. Mi-
amu' dayun gupia su ginaa
nu ngag dumanen.

Minundas si nga Pablo tu Mileto genat tu Troas

13 Mendadi iini sabut
nami, meguna ami sumakay
tug Ason, dayun si Pablo,
sumakay sa' mateng dia. Pu'
daniin, mian dig lupa'an.

14 Naa bena' mipekita'
nami tu'u si Pablo diag Ason,
pisakay nami, dayun ami
mundas pangay tu Mitilene.
15 Genat tu Mitilene,
suminakay ami puli', dayun
sendaw pa, minateng ami
ditu Quio. Bena' sala gen-
daw na pelum, duminggu'
ami ditu Samo. Di kedua'
endawen, midepet ami ditu
Mileto.
16 Pu' delendeman ni
Pablo, liaun nami sug
lunsud Efeso, adun ndi' ami
melangan dia prubinsya
Asia. Pu' megdedali' si
Pablo, taginaanen mateng
ami sia ditu Jerusalem,
megdeksu' sug Lumpuk
Pentecostes.

Su Talu' ni Pablo Pingum-
bilinen tu nga Kaunutan nu
Sakup diag Efeso

17 Naa si Pablo, su diin
pa Mileto, mimuun tu nga
kaunutan di pikumpungan
nu nga sakup ditug Efeso,
sinabinen ilan.
18 Naa bena' minateng
ilan, kali' pektalu' si Pablo
dinilan, “Naa mendadi, kig
betadu saanan ku dumuma
diniu genat tu gendaw nu ke-
datengu dini prubinsya Asia,
misuunan na niu gupia.
19 Pinuudu su sugu'an nu
Kaunutan Megbebaya' di-
naan. Minegdu' pati'ig lua'u,
pibaba'uig lawasu, saanan
migleginis su kengindan di-
naan sekat di kegleget di-
naan nu nga getaw Judea.
20 Misuunan da niu dema
pu' gila'u telu'ay diniu su
mpianan amu dun, piktit-
ulu'an ku amu di gedapan
sampay ditu ngag balay niu.
21 Su nga getaw Judea
mesama su kana', mikpe-
gadu dinilan pu' subay
meksikesuun ilan, subay
lumingay ilan tu Megbe-
baya' muka' sumalig tu
Kaunutan ta si Isus.”
22 Laung ni Pablo, “Men-
dadi, mangay nau tu'u tu
Jerusalem, penuuden ku su
sugu'an dinaan nug Balakat
nu Megbebaya'. Naa ndi'u
suunan ki mpenggulaula di-
naan sa' matengu ditu.
23 Suunan ku laak su pigad
dinaan nug Balakat nu Meg-
bebaya' pu' medetengan ku
tu kelaun lunsud mbianan
ku, pirisuunu dia muka' pe-
glegetanu.
24 Dagid danaan, ndi'u
petailen su ketubu'u, bi-
langen ku nda'i gatagen,
sa' laak mpenuudu ki
sinugu'an dinaan, megela'u
tubusay su pibaal dinaan nu
Kaunutan ta si Isus, sa'itada
su kegukitu di Gempia
Petenday mekatag di tulung
nu Megbebaya'.”
25 Kali' padun pektalu' si
Pablo, “Naa mendadi naan,
migleepleepu diniu, migukitu diniu mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Mendadi, misuunan ku pu' pia sala tawan diniu, ndi' na niau pelum mpekita' puli'.
26 Kaas paladpalad taman
talu'u diniu nandaw, sa'
duun diniui mbeleng tug

linaw gapuy, kana' na
danaan sala'.
27 Pu' kiin, gila'u pesuun
diniu su tibuuk delendeman
nu Megbebaya'.
28 Kaas talentenay niu ki
ndi' mpalini kekpetuud niu,
muka' talentenay da niu
dema su nga samasakup niu,
su pibaya' diniu nug Balakat
nu Megbebaya'. Ingatay
niu su nga maa' karniru
nu Megbebaya', su binaalen
piglegetawanen pebian di
keganti' dun nu ginaa nug
Bata'en.
29 Naa misuunan ku sa'
megawa' nau diniu, duun
dayuni lumamug diniu nga
malig metetubu' mendapa'
di karniru, ndi' nilan
lelaatan su nga karniru nu
Megbebaya'.*
30 Duun dademai nga
samasakup niu mekpetu'un
diniu melaat, adun sia
pesuain nilan su nga sakup
ni Isus, mesakup nilan
dayun.
31 Kaas peglengilam amu,
muka' ndi' niu selingaway
pu' gebii gendaw seled telu
taun, miktitulu'u diniu sam-
pay minegdu'ig lua'u.”
32 Mendadi, diksu' na ni
Pablo su talu'en, laungen,
“Mendadi nandaw, saligu
namu ditu Megbebaya'
muka' ditu pitenday diniu
mekatag di tulungen, su
mekpaiseg tu kekpetuud
niu muka' megbegay diniu
kepianan pitengeden di nga
kelaun pinaas piglegetawa-
nen.
33 Su kegdumau diniu,
nda'u mayak tu ga'us nu
getaw, pia su kwartanen
bulawan atawaka pelata
sampay su penepetenen.
34 Suunan niu pu'
pikula'an gulasu, adun
naani meksukat tu ke-
tubu'an ku muka' tug danu
ngag dumau.
35 Su kelaun pinggulaulau,
pinita'u dun diniu pu' subay
meglasay ita adun meban-
gan ta su nga ndi' mekegaga.
Pu' subay ndi' ta selingawan
su tinalu' kiin nu Kaunutan
si Isus, laungen, ‘Ki getaw
megbegay, iini liliag, batul
nu getaw begayan.’ ”
36 Bena' mideksu' telu'ay
ni Pablo, migela' ilan dayun
menginlulud muka' menen-
abi.
37 Mikengaduy dayun su
nga kelaun dumanen, dunut
ipel nilan si Pablo muka'
pingelekan nilan.
38 Iini miuba' ilan dun
pati', pu' saba' nu tinalu' ni
Pablo kia pu' ndi' na nilan
puli' mpekita'. Inated ni-
lan dayun ditug bangka'en si
Pablo.

21

Su Kepanaw ni Pablo tu Jerusalem

1 Naa dekag ami migudas,
suminakay ami, minandeng
ami dumipag ditu Cos. Bena'
migendaw, minundas pami
ditug Rodas. Genat dia, mi-
nundas ami ditu Patara.

* **20:29 20:29** Ki nga malig metetubu' mendapa' di karniru, piulugan dun ni Pablo ki nga mekpetu'un dig balus.

2 Dia Patara, mibaangan
namiig bangka' pegangay
tu Fenicia, suminakay ami
dayun.
3 Bena' midayag namii
pulu' Cipre, luminiku' ami
dapit lintu, minundas ami
dayun ditu Siria. Duminggu'
ami dia Tiro, pu' duunig lu-
lan pelusaden dia.
4 Pinengaw namii nga
mikpetuud dia, pitu gebii
ami dayun minapit dia nilan.
Naa duuni nga sakup dia,
ginuungan ilan puun tug
Balakat nu Megbebaya', kaas
minegul ilan dini Pablo
pu' ndi' na mundas tu
Jerusalem.
5 Dagid bena' mipapasi
guliug nami dinilan, migu-
das ami, pu' minundas
ami gusay. Launan nilan,
migela' ilan dumunut di-
nami diag liu nug lunsud,
kampu' nu nga sawa nilan
muka' bata' nilan. Mingin-
lulud ami dayun dia pentad
dagat menenabi,
6 dayun ami megudas.
Bena' suminakay ami, min-
uli' ilan dema.
7 Mendadi genat dia Tiro,
minundas ami ditu Tole-
maida. Linaawan nami su
kepetedan dia, sendaw ami
mingumbalay dia nilan.
8 Bena' migendaw,
sumikat ami pelum, min-
undas ami ditu Cesarea.
Bena' minateng ami dia,
mingintulugan ami dayun
ditug balay ni Felipe su
megukit di Gempia Peten-
day, sala tawan di pitu
tawan kiin pimili' kanugdiin
dia Jerusalem mekilas di
ketubu'an.
9 Duuni paat tawan bata'
ni Felipe lumbus delaga,
metau ilan megwali di talu'
nu Megbebaya'.
10 Mendadi, selian nami
dia nga santa' gebii, duuni
getaw tumigbeng dia genat
tu Judea, ngalanen si Agabo,
pimuunan dadema nu Meg-
bebaya'.
11 Mikpesempel dinami
si Agabo kia, inalapen sug
baling ni Pablo, iin dayuni
binaluden dig baingkenen
muka' di geksuden. Kali'
pektalu', “Kinii tinalu' nug
Balakat nu Megbebaya'.
Ki gapu' nug baling kini,
ma'nini'i kegbalud diniin nu
getaw Judea dia Jerusalem,
dayun nilan pegwekilay tu
nga kana' getaw Judea.”
12 Bena' midengeg nami ki
tinalu' kia ni Agabo, ginuut
nami sia si Pablo, yami nu
kepetedan dia, pu' ndi' sia
mundas ditu Jerusalem.
13 Dagid sumimbag si
Pablo, “Mauma dema ini,
mingaduy mamu muka'
piuba' niui ginau? Naan
kini, minuya' nau, sa' kana'
laak pikutanu dia Jerusalem,
pia matayu dia saba' nu
kesakupu tu Kaunutan si
Isus.”
14 Mibulugan laak ami
megleguut dini Pablo,
misikpa' nami. Laung nami
dayun, “Adin sug liagan nu
Kaunutan Megbebaya', iini
penuuden.”
15 Tubus itu nda' maiben,
mingikpes ami, minundas

ami dayun tu'u pangay tu
Jerusalem.
16 Duuni nga sakup dia
Cesarea migdunut dinami,
inated ami nilan ditug balay
ni Masun, getaw Cipre,
pu' pektulugan namiig
balayen. Miniben na si
Masun mikpetuud.

Kuminita' dini Santiago si nga Pablo

17 Mendadi su kedateng
nami ditu Jerusalem, didi-
alan ami gupia nu kepetedan
dia.
18 Bena' migendaw, mi-
nangay ami ni Pablo ku-
mita' dini Santiago, mikpun-
gun dadema dia su kelaunan
kaunutan di pikumpungan
nu nga sakup.
19 Bena' mitubus ilan ni
Pablo pegbesaay, gila'en gu-
pia ukitay dinilan su kelaun
pinggulaula nu Megbebaya'
di nga kana' getaw Judea
pebian diniin.
20 Bena' midengeg nilan,
inal nilan su Megbebaya'.
Kali' ilan pektalu' dini Pablo,
“Uu Mingumpated Pablo,
misuunan mu pu' kana' laak
santa' ngibu tawani sama
ta getaw Judea mikpetuud
na. Ilan, minamal pailan
dumunut tu Palinta nu
Megbebaya' pisulaten dini
Moises.
21 Dagid duuni pisuun
dinilan daw pu' piktu'unan
mu daw su kelaun getaw
Judea megbenwa dig lain
benwa, belengen daw nilan
ki Palinta kia, ndi' mu na
daw pesirkunsisu su ngag
bata' nilan, muka' ndi' mu
ilan daw pedunuten tug
betad nu getaw Judea.
22 Naa enduta'en ta ma
dun? Pu' gempantek,
medengeg pa nilan su
kedateng mu dini.
23 Mendadi danami, me-
lengas pema'nini' mu. Du-
uni paat tawan kini, duuni
pinasad nilan ditu Megbe-
baya'.
24 Melengas dumunuta
dinilan mangay mekanu,
pekanu amu dayun adun
mawa' su kelemu'ay niu,
dayun ya'ai gumastu dun
sa' mekpekis ilan dimpulu
nilan. Sa' ma'nia, mesuunan
dayun nug launan getaw pu'
su midengeg nilan mekatag
dini'a, nda'i metuud dun,
pu' ya'a, dinunutan mu
dadema su Palinta ni Moises.
25 Laak ki nga kana' getaw
Judea kia mikpetuud na, pi-
witan nami ilan sulat, adun
mesuunan nilan sug delen-
deman nami pu' ndi' mpia
aanen kig betang ginilak dig
ledawan, sampay sug dugu'
muka' su pinatay dig lengek.
Muka' pegliaun nilan kig
dusa.”
26 Mendadi kini si Pablo,
duminunut tu'u di nga paat
tawan kia. Bena' migen-
daw, mikanu ilan tu'u adun
mawa' su kelemu'ay nilan.
Dayun sumiled si Pablo tu
Pengedapan tu Megbebaya',
adun siudenen su gendaw
nu kepapas nu kelemu'ay
nilan, pu' ilakan dayun be-
tangig lawas nilan.

Dinaap si Pablo dia Pengedapan tu Megbebaya'

27 Mendadi bena' sungu
mpapasi pitu endaw, duuni
nga getaw Judea genat tu
prubinsya Asia, minita' ni-
lan si Pablo dia Pengedapan
tu Megbebaya'. Sinasaw ni-
lan dayun su nga melaun
getaw, muka' ginapus nilan
si Pablo.
28 Mimeksay ilan, laung ni-
lan, “Uy, yamu getaw Israel!
Ebangay niu ami! Pu' ki
getaw kini, iin su migleleep
dig benwa mekpetu'un di
tiba'an getaw adun meksudi'
ilan dinita nu getaw Judea
muka' meksudi' dailan dema
di Palinta ni Moises sam-
pay di Pengedapan kini tu
Megbebaya'. Pidag pa, du-
uni nga kana' getaw Judea
giwiten dini Pengedapan tu
Megbebaya', milemu'an dun
ki pinaas Pengedapan kini.”
29 (Iini tinalu' nilan dun
ma'antu, pu' mundiin,
minita' nilan si Trofimo,
getaw Efeso, tumindug dini
Pablo diag lunsud, kaas
laung nilan dun, iwit ni
Pablo suled dia Pengedapan
tu Megbebaya'.)

30 Misasaw dayun su
tibuuk lunsud Jerusalem.
Mibalu' dayun dia Pengeda-
pan su kelaun getaw, gina-
pus nilan si Pablo, biniglas
nilan dayun diag liu nu
Pengedapan, tinakep dayun
su genga'anen.
31 Bena' petain na nilan
sia si Pablo, inukitan su
kaunutan nu kelaun sun-
dalu pu' misasawi tibuuk
Jerusalem kia.
32 Iin, suminambut dayun
mekpungun sundalu muka'
nga kaunutan nilan, minggebek ilan dayun dia tebenan getaw. Bena' minita' ilan nu nga melaun getaw kia, miksikpa' ilan membadas dini Pablo.
33 Mikpesempel dayun
dini Pablo su kaunutan
kia nu kelaun sundalu,
dinaapen dayun si Pablo
muka' sinugu'en beluden
kadina dua' buuk. Sinaak
dayun nu kaunutan, “Adin
getaw ini kini, muka' ta'i
sala'en?”
34 Sug duma getaw, salai
telu'enen, sug duma, sala
pelum. Bena' ndi' melaam
nu kaunutan sundalu su
metuud saba' nu sasak nilan,
sinugu'en uiten si Pablo diag
balay sundalu.
35 Bena' minateng ilan dia
tugda' egdan, subay sinipit
si Pablo nu nga sundalu,
pu' mbuus mesaba' nu nga
getaw misasaw.
36 Migela' dailan gusay
meglendug, kali' ilan pemek-
say, “Petain! Petain!”

Sumimbag si Pablo

37 Naa sa' sungu na pe-
seleday si Pablo diag dialem
balay, sinaaken di kaunutan
kia, “Megdadi sa' duuni
telu'en ku dini'a?”
Laung dayun nu
kaunutan, “Aw, metawa
mektalu' pikebitan nu getaw
Grecia?
38 Masi' kana'a nu getaw
Ehipto kitu, su mingatu di
gubirnu sug diin, dayun in-
agaken tug limawa' su paat
ngibu tawan kitu, lumbus
memunu'an?”

39 Kali' sembag si Pablo, “Naan, getaw Judea mau, daan benwau su Tarso, sakup Cilicia, sakupu di gembagel lunsud. Naa penengiin ku dini'a sa' megdadi, megyaga pau di nga getaw kini.”

40 Bena' mibuka' nu kaunutan, migindeg si Pablo dia gegdan, pipengameden su nga getaw. Bena' mingamed ilan, miktalu' si Pablo dinilan di Hinebreo.

22

1 Kali' pektalu' si Pablo, “Yamu nga Mekegulang muka' yamu nga Mingumpated, kelelaat kineegay niu ki sembagu kini!

2 Bena' midengeg nilan si Pablo megyaga dinilan di pikebitan nilan Hinebreo, labi nailan miamed. Kali' gusay pektalu' si Pablo,

3 “Mendadi naan, getaw Judea mau, migigetawu tu Tarso sakup Cilicia, laak diniinu Jerusalem mibagel. Piktu'unanu ni Gamaliel, piktu'unen gupia dinaan su Palinta dinunutan nu ginepu'ay ta. Minamalu mekpetuud ditu Megbebaya', ma'niin nu kenamal niu mekpetuud dun, launan niu dini nandaw.

4 Piglegetan ku su nga sakup nug Bianan kiin sampay ginaa nilan. Pimbaludu ilan muka' pinirisuu, libun laki.

5 Meketakesi' dun ki Tampusan Metaas Belian muka' su tibuuk Pikumpungan nu Metaas Gukum kini. Pu' bigayanu nilan sulat uiten ku sia tu kepetedan ta ditug Damasco. Sa' ma'antu, mipanawu tu'u pangay ditu, pu' adun daapen ku pa pagid sia su nga sakup ni Isus dia, pembeluden ku ilan sia muka' pengeteden ku dini Jerusalem, adun ukumen ilan.”

Inukit ni Pablo su Kesakupen dini Isus
(Pinggulaula 9:1-19; 26:12-18)

6 Pibundas gusay ni Pablo su talu'en, laungen, “Mendadi saba'u mpanaw, bena' sunguu mesebang diag Damasco, mabu' taasendaw saan, mitiaganu tekaw tiag genat tug langit.

7 Mibelilidu dayun tug lupa'. Duun dayuni midengegu tingeg, laungen, ‘Uu Saulo! Mauma dema peglegetan mau?’

8 Kali'u sembag, ‘Ta' taway dun ka?’ Kali' pelum sembag, ‘Naan si Isus, getaw Nazaret, ki peglegetan mu.’

9 “Naa ki tiag kia,” maa' laung padun ni Pablo, “minita' nu nga tendugu, laak nda' nilan medengeg su talu' nu mikabit dinaan.

10 Sinaaku dayun, ‘Mekenduta' mau dun, uu Kaunutan?’ Kali' sembag dinaan su Kaunutan, ‘Pegbuata, bundasa diag Damasco, dayun sa' mateng ka dia, telu'en dini'a ki kelaunan tindu' dini'a baalen mu.’ ”

11 Laung ni Pablo, “Naa
kagina minlamengi pegban-
tayu saba' nu tiag kia, inulip-
itu laak nu ngag dumau kia
mundas diag Damasco.
12 “Naa duuni getaw diag
lunsud kia ngalanen si Ana-
nias, megbasa tu Megbe-
baya', mekesuun getaw, pu'
dinunutanen gupia su Pal-
inta ni Moises. Kini si
Ananias, pegbesaan gupia
nug launan getaw Judea peg-
benwa diag Damasco.
13 Iini mitua' dinaan,
migindeg dia gupidu,
kali' pektalu' dinaan, ‘Uu
Mingumpated Saulo, meken-
gita'a na!’ Mitekawu dayun
mekengita', minita'u dayun
iin.
14 Kali' pektalu' si Ana-
nias, ‘Su Megbebaya', su
pektemuyen nu ginepu'ay
ta, tindu'a niin adun pe-
suun dini'a kig delendeman-
en, dakus maita' mu ki
mekesuun Sesugu'enen kiin
sampay medengeg mui tantu
tingegen.
15 Pu' ya'a dayuni tu-
makesi' diniin tu tiba'an
getaw, iini ukiten mu su
minita' mu muka' su mi-
dengeg mu.
16 Mendadi, ta' mai ke-
langan ta kini? Pegbuata,
bunagan ka tubig, maugasan
dayun su sala' mu puun tu
kengamu' mu diniin.’ ”

Su Kektendu' dini Pablo Megukit tu nga Kana' Getaw Judea

17 Laung padun ni Pablo,
“Naa bena' mipuli'u dini
Jerusalem, selian ku menen-
abi ditu Pengedapan, duuni
pinita' nu Megbebaya' di-
naan,
18 masi' su Kaunutan
si Isus, tinalu'en dinaan,
‘Pegdedali'a megawa' di
Jerusalem, pu' su takesi' mu
mekatag dinaan, ndi' duaten
nu nga getaw dini.’
19 “Kali'u sumpat, ‘Laak
dagid uu Kaunutan, su
getaw dini Jerusalem, mis-
uunan nilan gupia pu' su
mikpetuud dini'a, dinaapu
ilan dia nga simbaan nu
getaw Judea, pinikutan ku
ilan dayun muka' pibadasu.
20 Muka' padun su ke-
bunu' dini Esteban su tumi-
nakesi' dini'a, naan, diaanu
pegindeg, sinangu'u su ke-
bunu' dun, pegingaten ku su
nga penepeten nu nga mik-
patay dun.’*
21 “Dagid tinalu' dinaan
nu Kaunutan, ‘Panawa.
Sugu'en ku ya'a mpanaw
tu melayu' benwa, ditu nga
kana' getaw Judea.’ ”
22 Mendadi piktalentenan
nu nga getaw si Pablo, gik-
teb laak tu tinalu'en kia pu'
sinugu' iin meditu nga kana'
getaw Judea. Dagid bena'
midengeg nilan itu, minekeg
ilan pati' memeksay, laung
nilan, “Petaini getaw kiin!
Kana' bantang metubu' dig
dibabaw lumbang!”
23 Minamal ilan meme-
ksay, migekpasekpas ilan

* **22:20 22:20** Piulugan dun ni Pablo, sa' mesima' nu getaw Jerusalem sug begu betaden mekesuun, mabu' metuudan ilan tu pengukitenen dinilan mekatag dini Isus.

penepeten nilan dakus
mikpalintuk ilan lupa'.
24 Su kaunutan nu ke-
laun sundalu, sinugu'en pe-
seleden si Pablo diag balay
kia muka' petuga'en sia dig
badas, pu' adun mesuu-
nan nilan su pikpuunan
nu kemeksay nu nga getaw
mekatag diniin.
25 Dagid bena' binalud
nilan si Pablo adun be-
dasen, laung ni Pablo
ditu kaunutan di sundalu
pegindeg dia, “Ki getaw
sakup Roma, kana' ba
kuntra bala'ud petuga'en,
sa' nda' pa ukumay?”
26 Bena' midengeg nu
kaunutan kia, linaawanen
su kaunutan nu kelaun
sundalu. Kali' saak diniin,
“Paa, ta' maig baalen mu
kiin? Ki getaw kiin, sakup
Roma ma!”
27 Mikpesempel dayun
dini Pablo su kaunutan nu
kelaun sundalu kia, kali'
saak diniin, “Naa metuud
ba, sakupa Roma?”
Simbag ni Pablo, “Iin da.”
28 Laung nu kaunutan, “Ki
kebaluyu sakup Roma, gem-
bagel gupiaig binayadu dun.
“Dagid naan,” maa'
laung ni Pablo, “sikna na
migigetawu.”
29 Migdedali' dayun
megawa' dia su nga
mekpetuga' sia dini Pablo.
Su kaunutan kia, bena' mis-
uunanen masi' mipebalu-
deni sakup Roma, mindek
dema.

Minadap si Pablo tu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu Getaw Judea

30 Naa su kaunutan
kia nu kelaun sundalu,
mauya'anen mesuunanen
tantu su pikpuunan nug
dinangat nu getaw Judea
mekatag dini Pablo. Men-
dadi bena' migendaw,
piubadan nu kaunutan si
Pablo, muka' pisabinen su
nga kaunutan nug belian
muka' su tibuuk Pikumpun-
gan nu Metaas Gukum nu
getaw Judea. Piateden
dayun si Pablo, pi'indegen
dia gedapan nilan.

23

1 Mendadi, kini si Pablo,
pingenlenganen su nga
Metaas Gukum kia, kali'
pektalu' dinilan, “Genat
kaika'ayu sampay nemun,
nda'i pegbiksu'an ku di
gedapan nu Megbebaya'.”
2 Bena' midengeg nu Tam-
pusan Metaas Belian, si Ana-
nias, tinalu'en dayun di nga
sakupen pegindeg dia gupid
ni Pablo, depi'en nilan sug
baba' ni Pablo.
3 Laung ni Pablo tu Metaas
Belian, “Ya'a kiin, tautawa
da mekesuun, ukuman ka
pa nu Megbebaya'! Mauma
mingkuda kiin mengukum
dinaan mekatag di Palinta ni
Moises, asa ya'a, mimilasa
dun, pu' pidapi' mau?”
4 Laung dayun nu nga
getaw pegindeg dia gupid ni
Pablo, “Penampalaksaan mu
masi' ki Tampusan Metaas
Belian?”
5 Kali' sembag si Pablo,
“Aw, yamu kepetedan ku,
nda'u mesuunay pu' iini
Tampusan Metaas Belian.

Pu' sinulat ditu Misulat
Talu' nu Megbebaya', laung,
‘Subay ndi' mu tampalak-
saan su kaunutan niu.’ ”
6 Mendadi misima' ni
Pablo pu' sug duma getaw
dia, Saduseo ilan, dakus
duun dademai nga Pariseo.
Minekeg dayun mektalu'
si Pablo dinilan, “Yamu
kepetedan ku getaw Israel!
Naan, Pariseo mau, bata'u
dema Pariseo. Dayun nan-
daw, miukum niau pelum
saba' nu kekpedatengu dun
pu' metubu' puli' su nga
minatay!”
7 Lemen laak mideksu'
telu'ay ni Pablo, mimeksual
dayun su nga Pariseo muka'
su nga Saduseo, miksimawi'
su pikumpungan nilan kia.
8 (Pu' su nga Saduseo,
telu'en nilan pu' ndi'
metubu' puli'i getaw, muka'
ndi' nilan petuuden pu'
duuni sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit, sampay
diwata. Laak sug launanen
kia, mituudan dun gela' su
nga Pariseo.)
9 Mendadi, minamal
dayuni kesasaw. Duuni
nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya'
migindeg dia gedapan nilan,
Pariseo ilan. Miglegintuud
ilan dayun, laung nilan, “Ki
getaw kini, nda'iduni mes-
ima' nami sala'en! Mabu'
duun daani getaw langit
atawaka diwata mikabit
diniin!”
10 Milebian dayuni kesa-
saw nu nga getaw, mindek
dayun su kaunutan nu ke-
laun sundalu, mbuus peksi-
bintengan nilan si Pablo.
Sinugu'en dayuni nga sun-
dalu menaug dia piktebenan
getaw, adun ui'en nilan dini-
lan si Pablo, eteden nilan
puli' ditug balay nu nga sun-
dalu.
11 Naa bena' migen-
daw, dayun miglegebii,
su Kaunutan Megbebaya',
masi' migindeg dia gupid ni
Pablo muka' miktalu' diniin,
laungen, “Ndi'a mendek!
Tuminakesi'a dinaan dini
Jerusalem, ma'nia dadema
su ketakesi' mu ditu pagid
Roma.”

Su Sabut Binesaan sia si Pablo

12 Naa bena' migendaw
na pelum, duuni nga getaw
Judea mikpungun, miksabut
ilan, suminapa ilan tu Meg-
bebaya', ndi' daw ilan maan
muka' ndi' ilan minum,
subay binesaan nilan pa si
Pablo.
13 Kana' da paat pulu'
tawan ilan ki miksabut kia.
14 Mendadi ilan kini, mi-
nadap ilan tu nga kaunutan
nug belian dakus su ngag
duma kaunutan nu getaw
Judea, kali' ilan pektalu'
dinilan, “Suminapa ami tu
Megbebaya', ndi' nami ina-
man su gaan, taman ndi'
nami mpatay si Pablo.
15 Mendadi, yamu kampu'
nu Pikumpungan nu Metaas
Gukum, melengas pemuun
niu tu kaunutan nu kelaun
sundalu nu nga getaw Roma,
pateden diniu si Pablo. Pe-
muun niu diniin pu' saakan
niu daw si Pablo mekatag
dig dangat diniin. Dagid

dekag pa mesebang diniu
si Pablo, yami kini, min-
uya' nami mengapa' diniin
petayay.”
16 Dagid duuni manak ni
Pablo, bata' nu pateden li-
bun, midengegen sug delen-
deman nilan kia pegepa'en
nilan si Pablo. Iin, miditu
dayun balay nu nga sundalu,
inukiten dayun dini Pablo.
17 Miksabi dayun si Pablo
sala tawan sundalu, laun-
gen dayun diniin, “Ated mui
gembata' kini ditu kaunutan
niu, pu' duuni telu'enen
diniin.”
18 Kali'en egakay ditu
kaunutan, laung nu sundalu,
“Sinabiu ni Pablo, ki pinikU-
tan kia, sinugu'u niin uiten
dini'a ki gembata' kini, pu'
duun dawi telu'enen dini'a.”
19 Inulipit dayun nu
kaunutan su gembata' kia,
pisuayen di melayu'layu',
sinaaken dayun diniin,
“Naa, alanduni telu'en mu
dinaan?”
20 Kali' sembag su gem-
bata', “Su getaw Judea daw,
miksabut ilan ubugen daw
nilan dini'a lema', si Pablo
kiin, pated mu ditu gedapan
nu Pikumpungan nu Metaas
Gukum, pu' tautau saakan
pa nilan daw.
21 Laak kelelaat dini'a
daw, ndi' mu ilan petuuday,
pu' kana' da paat pulu'
tawan ilan daw, mingandam
ilan mengapa' dini Pablo.
Suminapa ilan ndi' ilan
maan muka' ndi' ilan
minum, gekteb ndi' pa
nilan mpatay si Pablo.
Naa minuya' na daw ilan,
pegelatan daw nilan laak su
kesugu' mu dun.”
22 Piawa' dayun nu
kaunutan su manak ni Pablo
kia. Laak tinalu'en pa diniin,
“Nda'i ukitan mu dun, pia
sala tawan, pu' pisuunan
mau dun kini.”

*Pigwakil si Pablo tu Gu-
birnadur si Felix*

23 Naa su kaunutan nu
kelaun sundalu kia, miksabi
dua' tawan sundalunen,
kali' dayun pektalu' dinilan,
“Pepengandam niuig dua'
gatus tawan sundalu adun
mangay ilan tu Cesarea,
duma nilani pitu pulu'
tawan sundalu sumakay
kebayu' muka' dua' gatusi
meguit teliaman. Sekat amu
buus medalemdalem nai
gebii.
24 Andam da niu demai
kebayu' sekayan ni Pablo,
dayun ingat niu gupia iin,
ated niu ditu ni Gubirnadur
Felix.
25 Suminulat dayun dini
Felix su kaunutan sundalu,
ma'nini'.
26 “Ditu ni'a, pegbesaan
Gubirnadur Felix, naani
mikpesulat dini'a, si Claudio
Lisias. Gempia gendaw
dini'a.
27 Mendadi ki getaw kini
piwitu dini'a, dinaap nu
nga getaw Judea, dayun sa'
sungu nilan petayay, mis-
epenan ku ilan. Naa pisuun
dinaan pu' sakup Roma iin,
kaas piawi'u di nga sundalu
kia.
28 Piatedu dayun tu
Pikumpungan nu nga
Metaas Gukum nilan, adun

mesuunan ku tantu sug
dangat nilan diniin.
29 Naa misuunan ku
dayun, nda'iduni sala'
nu getaw kiin laga' na
ginaanen atawaka pirisuun
laak. Kig dinangat nilan,
masi' piglisu'an nug danilan
palinta.
30 Naa bena' pisuun di-
naan pu' duuni sabut nu
getaw binesaan nilan sia si
Pablo kiin, nda'u lenganay
pated dini'a iin, pimuun
ku tu ngag dumangat dun,
subay dengaten nilan di
gedapan mu. Daal daitu."
31 Mendadi, dinunutan
dayun nu nga sundalu su
sinugu' nu kaunutan nilan
kia. Inated dayun nilan si
Pablo tug Antipatris gebii
kia.
32 Bena' migendaw na,
su sala penunan sundalu
laak mpanaw, miksimpuli'
nailan tug balay nilan dia
Jerusalem, binilin nilan su
nga sundalu sumakay pelum
di kebayu', ilani mundas
megated dini Pablo.
33 Bena' minateng ilan
tu Cesarea, pigwakil nilan
si Pablo ditu gubirnadur
muka' bigay nilan diniin su
sulat kia.
34 Bena' mibasa nu gubir-
nadur, sinaakanen si Pablo
sa' ta' prubinsyaay dunig
daan benwanen. Bena' mis-
uunanen pu' daan benwa-
nen su Cilicia,
35 laungen dini Pablo, "Ki-
neegan ku ki sembag mu
sa' mateng su ngag dumi-
nangat dini'a." Sinugu'en
dayun pegingaten si Pablo
tug balay nu gubirnadur si
Herodes.

24

Dinangat nu nga Getaw Judea si Pablo

1 Genat itu bena' lima
gebii, tumigbeng dia Ce-
sarea su Tampusan Metaas
Belian si Ananias, duma-
neni nga kaunutan nu getaw
Judea muka' sala tawani
gabugadu, ngalanen si Ter-
tulo. Mendadi, bena' mi-
nadap ilan ditu gubirnadur
si Felix, binuka' nilan dayun
kig dangat nilan dini Pablo.
2 Bena' sinabi si Pablo,
dinangat dayun ni Tertulo,
kali' pektalu',
"Uu pegbesaan Felix!
Melinaw gupiaig benwa
nami nemun mikpuun di
kelengas nu keguit mu tug
benwa. Melaun dademai
kepia mu di nasud nami.
3 Mendadi, liliag ami tu
kelaun kepia mu kia, kaas
mikpaladpalad ami dini'a.
4 Naa adun ndi'a melan-
gan dinami kini, penengiin
ku dini'a, kelelaat kineegay
mui talu' nami kini dedeli'en
nami talu' dini'a.
5 Ki getaw kini, batik
nami dun mekesasaw di
nga getaw, pisamuken su
nga getaw Judea di tibuuk
lumbang, iin dadema su
kaunutan di pikumpungan
Nazareno kiin.
6 Naa bena' peglemu'anen
sia su Pengedapan tu Megbe-
baya' ditu Jerusalem, dinaap
nami, [adun ukumen nami
sia mekatag di Palinta nami.

7 Dagid mitua' su
kaunutan nu kelaun sun-
dalu, si Lisias, pinendegen
pati' ui'ay dinami si Pablo
kini.
8 Dayun sinugu' ni Lisias,
madap dini'a su nga du-
minangat dun]. Naa sa'
saakan mu, mesuunan mu
gupia diniin sug launan pu-
unan nug dangat nami kini
diniin."
9 Su nga getaw Judea,
sinangu' da nilan dema kig
dinangat kia dini Pablo,
piglegintuud nilan gela'.

Sumimbag si Pablo di Gedapan ni Felix

10 Mendadi kini si Pablo,
tindu' na nu gubirnadur
sumbag. Kali' pektalu' si
Pablo,

"Mendadi, uu pegbesaan
Felix, liliagu sumbag dini'a,
pu' suunan ku pu' miniben
ka meglegukum di nasud
nami.
11 Naa melemu mu mes-
ima' su metuud, pu' nan-
daw, sepulu' bu' dua' gebii
laak genat di kedituun ku
Jerusalem adun mektamuy.
12 Naa ki nga getaw Judea
kini, nda'u nilan maita' mek-
sual di getaw dia Pengeda-
pan tu Megbebaya', nda'u
nilan dadema maita' mekpe-
sasaw tu nga getaw dia nga
simbaan nilan, pia adin diag
lunsud kia.
13 Muka' padun ndi' ni-
lan mpaita' kig dangat ni-
lan nandaw dinaan, nda'i
petu'usan nilan dun dini'a.
14 Laak naan, engkenen ku
gupia dini'a, ndi'u pegbuni-
ini gikteb nu kektamuyu
tu Megbebaya' piktamuy
nu ginepu'ay nami, pek-
temuyen ku iin pebian
dig Bianan piningalan dun
nu nga getaw Judea kini
su piksuayan betad. Asa
mekpetuudu gusay dig lau-
nan Palinta nu Megbebaya'
pisulaten dini Moises muka'
tu ngag duma pimuunanen
dengantu.
15 Mendadi, kinii pede-
tengen ku tu Megbebaya',
metubu' puli' su nga getaw,
su mekesuun sampay su
mikesala', iin dadema su
pedetengen nu nga getaw
Judea kini.
16 Kagina ma'antu, gela'en
ku namali ginau di nda'i keg-
biksu'u di gedapan nu Meg-
bebaya' sampay di gedapan
nu getaw."
17 Pibundas gusay ni Pablo
su talu'en, "Mendadi, bena'
duuni santa' taun, minuli'u
ditu Jerusalem adun uiten
ku su kwarta gabangu
tug bansau, muka' adun
mekanuu tu Megbebaya'.
18 Saanan ku dia, mi-
taanganu nu nga getaw
Judea, mitubusu mekanu
dia Pengedapan tu Megbe-
baya', nda'i pinungun ku
getaw muka' nda' dademai
kesamuk.
19 Laak duuni getaw Judea
genat tug Asia mikaita' di-
naan dia, melengas ilan siai
dumangat dinaan di geda-
pan mu, sa' pinenggi' duunig
dangat nilan.

20 Atawaka ki nga getaw
Judea kini, melengas telu'en
nilan su misima' nilan sia
sala'u, su dinangatu nilan
ditu gedapan nu Pikumpun-
gan nu Metaas Gukum.
21 Mabu' iin laaki metuud,
saanan ku megindeg dia
gedapan nilan, minekegu
mektalu', laung ku, 'Inukum
niau nandaw saba' kekpetu-
udu dun pu' metubu' puli' su
nga minatay.' "
22 Mendadi si Felix, linan-
ganen dayun su gukuma-
nen, pu' duuni misuuna-
nen mekatag dig Bianan kia.
Laung ni Felix di nga getaw
Judea kia, "Sa' mateng na su
kaunutan nu kelaun sundalu
si Lisias, ukumen ku naig
dinangat niu kini."
23 Sinugu'en dayun su
kaunutan di sundalunen,
ingaten pa nilan si Pablo,
laak taang dun, pegua'en
da nilan, muka' suangen
dadema pegebangan si
Pablo nu nga sambaten.

*Minadap si Pablo dini Fe-
lix muka' dini Drusila*

24 Naa duuni santa' gebii,
si Felix, mitua' na pelum dia,
ilan nu sawanen si Drusila,
getaw Judea. Piangay dayun
ni Felix si Pablo, kineeganen
dayun su tinalu' ni Pablo
mekatag di kekpetuud dini
Kristu Isus.
25 Dagid bena' duunig
yaga ni Pablo mekatag di
kekesuun muka' tu keg-
bena'bena' di gayak sampay
mekatag di Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya'
di tiba'an getaw, mindek si
Felix, laungen dini Pablo,
"Pegbuata na deli'. Sebiin ku
da ya'a sa' nda' nai kelangan
ku."
26 Sala pa delendeman
ni Felix, ganguten dun sia
lekaten ni Pablo kwarta sug
lawasen, kaas tatapen sebiay
megabitabit si Pablo.
27 Laak bena' mipapas
naig dua' taun, suminukli
pelum dini Felix gubirnadur
si Porcio Festo. Sa' migawa'
si Felix, binilinen si Pablo
dia pirisuan, kekpeleliagen
tu nga getaw Judea.

25

*Minengi si Pablo Ukumen
ni Cesar, su Tampusan Gadi'
nu Getaw Roma*

1 Naa kini si Festo, telu
gebii genat di kaingkuden
dia Cesarea, mipanaw dayun
ditu Jerusalem.
2 Mendadi ki nga
kaunutan nug belian muka'
ki ngag duma kaunutan nu
getaw Judea, duminangat
ilan dini Festo mekatag dini
Pablo. Migubug ilan diniin,
3 miksaak ilan gimu,
pateden sia si Pablo
dia Jerusalem, pu' duun
puli'ig delendeman nilan,
pengepa'en pa nilan si Pablo
petayay dig dalan.
4 Laak kali' sembag si
Festo, "Naa pegingaten na
si Pablo di pirisuan ditu Ce-
sarea, dayun naan, sunguu
meditu.
5 Sa' ma'nia, adin sug
duuni pegbaya'en diniu,
melengas megdunut dinaan
tugbeng ditu. Dayun sa'

duuni sala' nu getaw kiin,
subay dia dengatay."

6 Naa bena' labi na
sala simana dia si Festo,
tumigbeng puli' tu Cesarea.
Mendadi bena' minateng
dia, bena' migendaw, min-
ingkud dia pengukuman si
Festo, sinabinen dayun si
Pablo.
7 Sa' minateng dia si Pablo,
migindeg dia peglidunganen
ki nga getaw Judea kia mi-
nateng genat tu Jerusalem.
Minamal ilan dayun du-
mangat diniin, laak nda'i
petu'usan nilan dun.
8 Dagid si Pablo, sum-
imbag, laungen, "Nda'u
pemilas ditu Palinta nu
getaw Judea, nda' dau dema
pekesala' ditu Pengedapan
tu Megbebaya' sampay nda'
pau padun pekesala' ditu
tampusan gadi' nu getaw
Roma si Cesar."

9 Laak dagid si Festo kini,
peleliagenen sia su nga
getaw Judea, kaas sinaaken
dini Pablo, "Meliaga da
gelinenig dangat dini'a di
gedapan ku ditu Jerusalem?"

10 Kali' sembag si Pablo,
"Dini nau pegindeg gedapan
nu pengukuman ni Cesar,
ki mbantang pengukuman
dinaan. Suunan mu gu-
pia, nda'iduni sala'u di nga
getaw Judea.
11 Sa' pinenggi' pimilasu
sug bala'ud atawaka mike-
sala'u laga' na ginau, naa
pia petain nau. Laak dagid
sa' nda'i metuuden kig di-
nangat nilan kini dinaan,
naa nda'i mekegwakil di-
naan dinilan." Diksu' ni
Pablo, "Mendadi, penengiin
ku, ukumenu ditu gedapan
ni Cesar."
12 Mendadi kini si Festo,
bena' migyagayaga ilan nu
ngag limbangen, sumim-
bag dini Pablo, "Mendadi,
pinengi mu ukumen ka ditu
gedapan ni Cesar, dituun ka
na tu'u ukumay."

Iwit si Pablo tu Gedapan ni nga Agripa muka' Berenice

13 Tubus itu duuni santa'
gebii, minateng dia Cesarea
si Adi' Agripa muka' si
Berenice, minangay ilan
megbasa tug begu gubir-
nadur, si Festo.
14 Naa mendadi bena'
minibeniben ilan dia, inuk-
itan ilan ni Festo mekatag
dini Pablo. Kali' pektalu' si
Festo, "Duuni getaw binilin
ni Felix kiin pinikutan dini.
15 Su ditu pau Jerusalem,
dinangat iin nu nga
kaunutan nug belian muka'
nu ngag duma kaunutan nu
getaw Judea, pinengi nilan,
ukumen ku sia.
16 Laak tinalu'u dinilan
pu' kana' betad ta getaw
Roma, ki getaw dinangat,
pegwakil ditu nga dumin-
gat dun subay pegedapen
pailan, adun mekesembag
su dinangat.
17 Mendadi sa' minateng
ilan dini, nda'u lenganay.
Sa' migendaw, miningkudu
dayun dia pengukuman, pi-
angayu si Pablo.
18 Laung ku dun melaat
gupiai gulaulanen, laak

bena' migindeg su nga
duminangat dun, nda'i
mitalu' nilan sala'en,
19 duun laaki piksisu'an ni-
lan mekatag dig danilan be-
tad muka' mekatag di getaw
ngalanen si Isus, minatay na,
laak dagid laung ni Pablo
tetubu'.
20 Naa kagina ndi'u
metau mukum dun sa'
ma'antu, sinaaku dini Pablo
sa' liaganen gelinen ditu
Jerusalem sug dangat.
21 Laak pinenginen, pegin-
gaten pa, adun ukumen ni
Cesar. Sa' ma'antu, sinugu'u
pikutan pa dini si Pablo,
sampay matengi kepatedu
diniin ditu ni Cesar.”
22 Laung ni Agripa dini
Festo, “Naan, mauya'an ku
medengegu gupia ki talu' nu
getaw kiin.”
“Naa lema', medengeg mu
da,” simbag ni Festo.
23 Naa bena' migendaw,
minateng na pelum si Agripa
muka' si Berenice. Migi-
makay ilan gupia, pigbesaan
ilan gupia nu nga getaw
selian nilan suled diag balay
pengukuman. Dia dadema
su nga kaunutan nu ke-
laun sundalu muka' su nga
metaas linekian dig lunsud
kia. Mendadi bena' mipun-
gun ilan, piangay ni Festo si
Pablo.
24 Kali' dayun pektalu' si
Festo, “Uu Adi' Agripa muka'
launan niu nga mikpungun
dinami dini, kini minita'
na niu ki getaw dinangat
nug launan getaw Judea
dini Cesarea muka' ditu
Jerusalem, beksain nilan pu'
kana' na laung mbantang
mektetubu' pa si Pablo kini
dinig dibabaw lumbang.
25 Laak dagid danaan,
nda'i misima'u sala'en laga'
na ginaanen. Mendadi
kagina pinenginen dengaten
tu gedapan ni Cesar, delen-
deman ku, puiten ku tu'u
ditug Roma.
26 Laak dagid nda'iduni
misuunan ku gempia su-
laten ku ditu ni Cesar
mekatag diniin. Mendadi
yamu nga getaw muka' labi
na ya'a, uu Adi' Agripa,
kagina ma'antu, inatedu
iin dini gedapan niu, adun
sa' mesaakan ta, duun nai
gempiau sulaten metenday
ditu ni Cesar.
27 Pu' danaan, ndi' mesu'at
duuni pinikutan puitu ditu,
subay pedumaan dadema
puit sug dinangat dun.”

26

Su Sembag ni Pablo di Gedapan ni Agripa

1 Miktalu' si Agripa
dini Pablo, “Naa mendadi,
mesu'at na meksembaga.”
Tinggal dayun si Pablo
sug baingkenen, mikpuun
dayun sumbag. Kali'
pektalu' si Pablo,
2 “Uu Adi' Agripa! Gem-
pia palad mekesembagu
nandaw dini gedapan mu
mekatag di kelaun dinangat
nu nga getaw Judea dinaan,
3 kagina metaasi sinuunan
mu dig betad muka' di
piglisu'an nu getaw Judea.
Mendadi penengiin ku

dini'a, kelelaat pektigel mu
ki sembagu kini.
4 “Mendadi, misuunan
nug launan getaw Judea
su pigbetadu genat pa di
kaika'ayu, saanan ku ditu
ngag beta'an ku, sampay su
dituunu na Jerusalem.
5 Sa' mesaakan mu ilan,
medengeg mu da siai sem-
bag nilan, miniben na nilan
suunay muka' metakesi'an
nilan, sa' sia mauya'an ni-
lan, pu' piksiba'an ku gu-
pia dunutay sug betad nu
getaw Judea, sakupu nu
pikumpungan Pariseo.
6 Muka' nandaw, kini
nau mikindeg, pegukumenu
mekatag di kekpedatengu
tu kenuud nu pinasad kiin
nu Megbebaya' tu nga
ginepu'ay ta.
7 Asa iin dademai pede-
tengen nu sepulu' bu' dua'
bansa nu getaw Israel, selian
nilan mektamuy tu Megbe-
baya' gebii gendaw. Men-
dadi, uu Adi', masi' getaw
Judeai duminangat dinaan
kini saba' di kekpedatengu
dun!
8 Naa, yamu ngag du-
mau dini, mauma dema
ndi' amu metuudan dun pu'
petubu'en puli' nu Megbe-
baya' su nga minatay?”
9 Laung padun ni Pablo,
“Mendadi naan, duuni gen-
daw mituudanu dun pu' me-
lengas menamalu kumuntra
dini Isus kiin getaw Nazaret.
10 Kaas piglegetan ku su
nga sakupen ditu Jerusalem.
Melaun piglegetawan nu
Megbebaya' pinikutan ku,
bigayanu pegbaya' nu nga
kaunutan nug belian nu
getaw Judea, muka' sa'
inukuman ilan laga' na
ginaa nilan, sinangu'u.
11 Tatapu ilan pemedasay
dia nga simbaan, pisilutu
ilan adun sia penampalak-
saan nilan su kekpetuud ni-
lan kia. Mibaga gupiai gan-
gitu dinilan, kaas piglegetan
ku ilan sampay di ngag lun-
sud tug lain benwa.”

Migukit si Pablo mekatag di Kesakupen dini Isus
(Pinggulaula 9:1-19; 22:6-16)

12 Laung padun ni Pablo,
“Ma'antu, minangayu di-
tug Damasco, pigwekilanu
muka' sinugu'u nu nga
kaunutan nug belian nu
getaw Judea.
13 Mendadi, uu Adi', bena'
diaanu dalan miktui gen-
daw, tekaw mitiaganu tiag
genat tug langit, medelag pa
di gendaw. Mitiagan dun
dadema su nga tendugu.
14 Dayun ami gela' mi-
belilid diag lupa', duuni mi-
dengegu tingeg pekabit di-
naan di pikebitan nami nga
getaw Judea, laungen, ‘Uu
Saulo! Mauma dema pe-
glegetan mau? Kig badas
dinaan, libaneg dini'a.’
15 Kali'u pektalu', ‘Ta'
taway dun iin?’ Sumimbag
su Kaunutan, laungen,
‘Naan si Isus, ki peglegetan
mu.
16 Dagid pegbuata, gin-
dega. Pu' mikpaita'u dini'a
kini adun tendu'en ku ya'a

sesugu'en ku. Muka' pagid
tendu'en ku ya'a mekpesuun
di nga getaw tu kekpaita'u
dini'a nandaw dakus tu kek-
paita'u dini'a genat nandaw.
17 Guunen ku ya'a tu
kekpeleget dini'a nu nga
getaw Judea mesama su
kana' getaw Judea, pu'
sugu'en ku ya'a mangay
dinilan
18 pu' adun paita' mu
dinilan su metuud, adun
megawa' ilan di medelem
dayun lumingay ilan tu
metuud muka' medelagan
ilan dun, dakus megawa'
ilan di gengkeman ni
Satanas, lumingay ilan tu
Megbebaya'. Pedesunen ilan
dayun di sala' nilan pebian
di kekpetuud nilan dinaan,
dayun mpeduma ilan tu nga
pinaas piglegetawan ku.' "

Migukit si Pablo mekatag dig Baalenen

19 Laung padun ni Pablo,
"Naa sa' ma'antu, uu Adi'
Agripa, nda'u pemilasay ki
pinita' dinaan kia genat tug
langit.
20 Mikpuunu dayun
megukit diag Damasco,
dayun genat itu, migukitu
ditu Jerusalem muka' ditu
tibuuk benwa Judea sampay
ditu nga kana' getaw Judea.
Inukitu dinilan pu' subay
meksikesuun ilan muka'
lumingay ilan tu Megbe-
baya', dakus pembetaden
nilan su mbantang di getaw
miksikesuun.
21 Naa kiai puunanen, di-
naapu nu getaw Judea ditug
Balay Pengedapan tu Megbe-
baya', petainu nilan sia.
22 Laak pigebanganu
nu Megbebaya' sampay
nandaw, kaas mikegindegu
dini nandaw tumakesi' diniu
nga metaas getaw mesama
di gembaba'. Muka' ki
ginukitu kini nandaw, iin
da gupia su ginukit nu nga
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu kampu' ni Moises,
su pisuun nilan pedaan pu'
mpenggulaula di maiben
gendaw.
23 Laung nilan subay
matay su Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan,
muka' subay iini mauna
metubu' puli', adun peten-
dayanen su nga getaw Judea
mesama su nga kana' getaw
Judea, adun medelagan ita
nu kegawenen dinita."
24 Selian ni Pablo sumbag,
migbeksay si Festo diniin,
laungen, "Pablo, mibu'ang
ka! Milebiani kektu'un mu,
kaas mibu'ang ka!"
25 Kali' sembag si Pablo,
"Uu pegbesaan Festo, kana'u
mibu'ang! Ki pektelu'en ku
kini, minget metuud.
26 Si Adi' Agripa, misuu-
nanen daig launanen kini,
kaas nda'u medapa' megukit
dun di gedapanen. Misuu-
nan ku nda'iduni mileglud
diniin, pu' nda' penggulaula
di meleglud."
27 Laung padun ni Pablo,
"Uu Adi' Agripa, mikpetuuda
ba tu nga sinulat nu nga
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu? Aa, suunan ku
mituudan ka dun!"

28 Suminaak si Agripa dini
Pablo, “Aba, dedeli'en mau
sia baalay Kristianu?”
29 Kali' sembag si Pablo,
“Maiben sa' medali', iini pe-
nengiin ku tu Megbebaya',
ya'a Sir muka' kig launan
niu mekineeg dinaan dini
nandaw, meksamasama ita
sia sumakup dini Isus, asa
naan laak salau da belu-
den!”
30 Mendadi, migbuat su
gadi' muka' su gubirnadur,
sampay si Berenice muka' su
ngag duma nilan pegingkud.
31 Bena' mipalus ilan dia,
migyagayaga ilan dayun,
saladua' miktalu', “Ki getaw
kiin, nda'i sala'en laga' na
ginaanen atawaka pirisuun
laak.”
32 Laung ni Agripa dini
Festo, “Mesu'at na sia
beluyeni getaw kiin, sa'
kana' da sia minengi
ukumen ditu gedapan nu
tampusan gadi' si Cesar.”

27

Sumikat si nga Pablo Pangay tug Roma, Sakup Italia

1 Naa bena' delendeman
ni nga Festo pesekain ami
pangay ditug Italia, si
Pablo, ilan nu ngag duma
pinikutan, pigwakil nilan
di kaunutan nu sundalu.
Ki kaunutan kini, ngalanen
si Julio, piningalan dun su
pikumpungan sundalunen,
“Su Pikumpungan nu Tam-
pusan Gadi' si Cesar.”
2 Sa' ma'nia, suminakay
ami dig bangka' genat tug
Adramito sungu meksekat
pangay tu ngag lunsud dig
benwa Asia. Mendadi,
sumikat ami dayun, duma
nami si Aristarco, getaw
Macedonia, lunsuden su
Tesalonica.
3 Naa bena' migendaw,
minapit ami ditu Sidon.
Lilaatan ni Julio kia si
Pablo, bigayen mangay
mengumbelayan ditu nga
sambaten diag lunsud kia,
adun ebangan nilan iin.
4 Minundas ami dayun
meksakay ditu melimben-
gan nu pulu' Cipre, pu' mis-
ensung nami su genus.
5 Bena' duminipag ami
tug dagat dia dapit Cilicia
muka' Panfilia, midepet ami
tu Mira, sakup Licia.
6 Selian nami dia, mibaan-
gan nu kaunutan sundaluig
bangka' genat tug Alejandria
pangay tug Italia, pisakay
ami dayun.
7 Naa duuni santa' gebii
miksilegya' ami mpanaw,
mesumaya' gupiai kaigin
nami, gusul dami muka'
mitanda' tu Nido. Bena'
ndi' ami mekebundas saba'
metiktegi genus misensung
nami, mikangay ami dia
melimbengan nu pulu'
Creta, mibianan nami dayun
su Piksuungan Salmon.
8 Melegen pa paduni ke-
bundas nami, subay piangay
nami tu gembabaw sug
bangka', midepet ami dayun
tug luguk dagat piningalan
dun su Melengen Luguk,
mesempel tug lunsud Lasea.
9 Naa kumalenged milan-
gan nami gupia, mekebi-

nasa sa' mundas ami, pu' minayan na su gendaw mekpuasa. Mendadi si Pablo, tinitulu'anen sia su ngag duma nami, laungen,

10 “Yamu nga kaunutan, misima'u pu' sa' mundas ita, duuni mesaitan dinita sampay melaun lulan mbeleng, dakus duun dinitai megbaya'baya' dun.”

11 Dagid piktalentenan nu kaunutan sundalu su tinalu' nu meguit tug bangka' muka' nu gapu'en, batul nu tinalu' ni Pablo.

12 Naa kagina ndi' mpia bilinan barkuig luguk kia sa' timpu metegdaw, melaun duma nami laung nilan melengas sukat nami, adun pulu' medepet ami pa sia tu Fenicia, ditu ami dayun megbebenwa saanan nu timpu metegdaw. Pu' ki Fenicia kia, luguk dia Creta, mitubang di sindepan.

Su Salindapak diag Laud

13 Mendadi, bena' suminambelsambeli genus genat di dapit gilidan nu gendaw, laung nilan dun mbaluy na sug delendeman nilan. Binatun nilan dayun su pundu muka' sumikat ami, inabay nami su gembabaw di pulu' Creta kia.

14 Dagid nda' maiben, misagut ami metikteg gupia genus genat tug binuidan, piningalan dun, “Su Genus genat di Silangan.”

15 Misensung nug bangka' nami su genus, ndi' nami dayun mekebundas, subay piuyun nami dayun di genus kig bangka'.

16 Selian nami mian dia melimbengan nu maika' pulu' piningalan dun Cauda, binatun nilan sug buti pegbiglasen nug bangka', laak melegen gupia betunen.

17 Igbed nilan dayun tali kig bangka' adun ndi' mbengkal, ikup nilan dayun sug layagen, pu' mendek ilan mesenlad ditu gembabaw ditu dapit Libya. Sinulut nami dayun su genus.

18 Minamal mekiwangiwang kig bangka' saba' nu nga nabek. Kali' pegendaw, kinulangan nilan su ngag lulan, linabu' nilan tug dagat.

19 Di ketelu endawen, kinulangan nilan padun lebu'ay diag dagat su pengimbaalan nug bangka'.

20 Duun dayuni santa' gebii, nda' maita' su gendaw muka' bitun, bigyuan ami gupia, kaas tiga'wan, nda'idun nai pedetengen nami megawen ami.

21 Mendadi bena' miniben nda' ka'aan su nga getaw, kini si Pablo, minadap dinilan, kali' pektalu', “Yamu ngag dumau, melengas sia pituud niau, nda' ita sia sekat genat ditu Creta, nda'idun siai mbeleng di nga pimetang ta muka' nda'idun siai mesaitan.

22 Laak talu'u diniu nandaw, gempiai ginaa niu! Pu' nda'i sala tawan diniu matay, mbeleng su laak bangka'.

23 Pu' kagebii, duuni
migindeg dia gupidu getaw
langit sesugu'en nu Meg-
bebaya', ki Kaunutan ku
pektemuyen ku.
24 Miktalu' dinaan su
getaw langit, laungen, 'Ndi'a
mendek, Pablo! Pu' subay
madapa pa tu tampusan
gadi' si Cesar. Pu' bigay
dini'a nu Megbebaya',
megawen su kelaun tendug
mu kia sumakay.' "
25 Laung pa ni Pablo,
"Naa kagina ma'antu, gem-
pia daani ginaa niu! Pu'
mituudanu tu Megbebaya',
menuud gupia ki pisuun di-
naan kia.
26 Laak medeksa' ita di
pulu'."
27 Mendadi bena' su
kepaat pulu' gebiinen,
sinulut ami salindapak
ditug dagat Mediteraneo.
Bena' miginenga'i gebii,
pingantap nu nga sesugu'en
dig bangka' kia, mesempel
nami di geksid.
28 Tikad nilan dayuni
kedalemen, dua' pulu' depa.
Bena' misiginsigin, sepulu'
bu' lima depa na laak.
29 Mindek ilan dayun
mesuntuk ami dig batu, kaas
miglabu' ilan paat buuk
pundu dia gulinen. Pinenabi
nilan dayun ki kesebang na
nu gendaw.
30 Mikelaguy dayun sia su
nga sesugu'en dig bangka'
kia, pilusad nilan sug buti
diag dagat, tautau lebu'en
nilani pundu diag dulungen.
31 Dagid laung ni Pablo
ditu kaunutan sundalu
muka' tu nga sundalunen,
"Ndi' amu megawen, subay
bilinen ilan dinig bangka'."
32 Dekag pinutuk nu sun-
dalu su nga tali dig buti, pil-
abu' nilan dayun diag dagat.
33 Naa bena' puti' delagay
na, ginuut ni Pablo sug lau-
nan getaw bata' maan ilan,
laungen, "Sepulu' bu' paat
gebii nandawi kegali' niu tug
benwa, nda' pai ka'aan niu.
34 Kaas penengiin ku
diniu, bata' maan amu, adun
mekesikad amu. Pu' nda'i
sebaluig buuk di gulu niu
mbeleng."
35 Tubusen telu'ay, mi-
nalap si Pablo pan, dayun
mekpaladpalad tu Megbe-
baya' di gedapan nug launan
nilan. Pimetanen su pan,
dayun pekaan.
36 Mendadi sug launan du-
manen, miamu'amu' nailan,
mika'aan ilan dayun dema.
37 Yami nga suminakay dig
bangka' kia, dua' gatus bu'
pitu pulu' bu' enem tawan
ami.
38 Mendadi dekag ilan
mibesug, bileng nilan su
kelaun trigo, adun megaan
sug bangka'.

Su Kegeba' nug Bangka'
Sikayan ni nga Pablo

39 Mendadi kali' pegen-
daw, su nga sesugu'en kia
dig bangka', nda' nilan
mailala sug benwa, laak
minita' nilanig luguk duuni
pentadanen, delendeman
nilan dayun, sa' sia megaga
nilan, dunggu' ami dia.

40 Bileng nilan dayun diag
dagat su nga pundu, dunut
inubad nilan su tali iniket
tug bensalan. Binatun nilan
dayun sug layag diag dulung
adun sembelen nu genus,
mi'igin ami tu'u pangay dia
geksid.
41 Laak misenlad ami di
gembabaw. Milebeng sug
dulungen, ndi' dayun mekai-
gin. Misaba' dayun nu
nabek su gulinen.
42 Kali' pegleketau su nga
sundalu, gela'en nilan sia
petayay ki nga pinikutan
kia, adun mbuus ndi' ilan
lumanguy mekelaguy.
43 Laak dagid su kaunutan
sundalu kia, mauya'anen
ndi' matay si Pablo, kaas
misagapa' ilan niin. Sin-
ugu'en su metau lumanguy,
sumampak ilan diag dagat,
dayun lumanguy ilan tu gek-
sid.
44 Su ndi' metau luman-
guy, sinugu'en megabanan
tu tabla muka' tu peta nug
bangka'. Ma'antu, migela'
ami mesiket tu geksid, nda'i
mikendun dun.

28

Su Kesiket ni nga Pablo dia Pulu' Malta

1 Mendadi dekag ami
misiket, misuunan nami
dayun su ngalan nug benwa
kia, Malta.
2 Su nga getaw dangen
dia, mekesuun ilan gupia
dinami. Mipenemba' ami
nilan, mikpeleket ilan ga-
puy, pu' minugdakig dupi',
metegdaw gupia.
3 Mendadi kini si Pablo,
mingayu sebegbed, inuk-
laken tu gapuy. Duun
dayuni mamak gumiwa'
saba' mainit, mingulibed di
kemet ni Pablo.
4 Bena' minita' nu nga
getaw dangen dia, diadia
miktalu', “Aa, ki getaw
kini, minget memunu'an.
Nda' ma melaatay diag
dagat, laak mbinasa dun ini,
metibaba'en.”
5 Dagid si Pablo, inikpigen
su mamak, misegbu dayun
tu gapuy, nda' da pekendun
dun si Pablo.
6 Pekpelaban dayun nu
ngag dumanen, mengebag
atawaka metigbak. Laak
sa' miniben na nilan
pekpelabay muka' nda'
gusay pekendun dun, mi-
palinig delendeman nilan,
laung nilan dayun, “Masi'
getaw kini, diwata!”
7 Naa su kaunutan di
pulu' kia, ngalanen si Pub-
lio, duunig lupa'en mesem-
pel di kisiketan nami kia.
Pinemba'en ami, pipiananen
ami telu gebii diag balayen.
8 Mendadi su gama' ni
Publio, pegladu, ndi' mekeg-
buat saba' mipanas muka'
migudu. Sumiled si Pablo tu
sugud nu migladu, minenabi
dayun megdepen diniin, pi-
uli'anen.
9 Dekag mipenggulaula, su
kelaun migladu dia pulu'
kia, suminungkak ilan dini
Pablo, migela' ilan dayun
mauli'ay.
10 Melaun dayuni pimegay
nilan dinami, muka' ki ke-
sakay nami pelum genat dia,

bitang nilan diag bangka' nami sug launan sukat nami di kepanaw nami.

Minundas si nga Pablo ditug Roma

11 Bena' telu bulan pelum, suminakay ami puli', sikayan namiig bangka' genat tug Alejandria pitenlen dadema dia pulu' kia mitaang di timpu metegdaw. Kig bangka' kia, piningalan dun "Gapid Diwata."
12 Mendadi midepet ami tu Siracusa, telu gebii ami dayun dia.
13 Genat dia, sumikat ami pelum, minundas ami ditug Regio. Genat itu bena' migendaw, misagut ami genus genat di gilidan gendaw, kaas di kedua' endawen, ugat pami medenggu' tu Puteoli.
14 Duuni kepetedan mipekita' nami dia, inggat ami nilan megbebenwa dia nilan sala simana. Tubus itu, minundas nami ditug Roma.
15 Naa su nga kepetedan ditug Roma, bena' midengeg nilan pu' minateng ami diag Italia, mipanaw ilan gikteb dia Tebu'an Apio muka' dia Telu Buuk Pektulugan, adun sumungkak dinami. Bena' mikita' dinilan si Pablo, mikpaladpalad tu Megbebaya', miamu'amu' dayun gupia.

Ditug Roma si Pablo

16 Mendadi ma'antu, bena' minateng ami tu'u ditug Roma, biwang dini Pablo megbenwa dig balayen, dumanen da laaki sala tawan sundalu megingat diniin.
17 Naa di ketelu endawen mateng dia, inggat ni Pablo mekpungun dia su nga kaunutan nu getaw Judea. Bena' mipungun nailan, kali' pektalu' si Pablo dinilan, "Uu Mingumpated, naan kini, pia nda'i sala'u tu nga sama ta getaw Judea sampay tug betad nu nga ginepu'ay ta, pia ma'antu, pinirisuu ditu Jerusalem, pigwakilu dayun tu getaw Roma.
18 Bena' sinaakanu nu nga getaw Roma kia, beluyenu nilan sia, pu' nda'i misima' nilan sala'u laga' na ginau.
19 Laak dagid su nga getaw Judea, pimilas nilan gupia, kaas mitegelanu dayun menengi ukumenu tu gedapan nu tampusan gadi' si Cesar. Asa ndi'u dumangat di samatawu dig bansa ta.
20 Kaas iini inggatu dun amu, adun mekpekita' ita muka' megabitabit ita. Mendadi ki pedetengen ta nu nga getaw Israel, iini binaludu dun kadina kini, saba' nu kesakupu diniin."
21 Kali' pektalu' su nga kaunutan nu getaw Judea kia dini Pablo, "Naa, nda'i midawat nami sulat genat ditu Judea mekatag dini'a, muka' nda' dademai minateng dini kepetedan ta megukit melaat gulaula mu.
22 Laak mauya'an nami mekineeg dini'a, pu' misuunan nami, libaken dig liwa-

gan benwa ki pikumpungan
niu kia.”
23 Sa' ma'nia, mik-
pasad ilan di gendaw,
dayun melaun gupia getaw
mikpungun diag balay peg-
benwanan ni Pablo. Migukit
dayun dinilan si Pablo patay
sendaw, migwali dinilan
mekatag di kesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'. Pingmetuudanen
ilan sia mekatag dini Isus,
inalapen su Palinta nu
Megbebaya' pisulaten dini
Moises muka' tu ngag duma
pimuunanen dengantu.
24 Duun dayuni mituu-
dan dun, duuni mpauk
mekpetuud.
25 Mendadi mimegawa'
ilan dia, miksumpaki'ig
delendeman nilan. Laak
sebulus pai piktalu' ni
Pablo dinilan, laungen,
“Metuud su tinalu' nug
Balakat nu Megbebaya' ditu
ginepu'ay niu, su pisulaten
tu pimuunanen si Isaias ditu
Misulat Talu'en,
26 laungen,
‘Ki nga getaw kini, laaway
mu, talu' mu dayun
dinilan,
Menamal damu mekineeg,
laak ndi' amu
mekesabut.
Menamal damu mengen-
leng, laak ndi' amu
mekengita'.
27 Pu' sug delendeman nilan,
mimilas gupia.
Sinseng nilani nga telinga
nilan,
pideng nilani mata nilan.
Sa' kana' da ma'nia, meken-
gita' ilan sia
muka' mekedengeg ilan sia,
dayun mekesabut ilan,
muka' lumingay ilan puli'
sia dinaan, laung nu
Megbebaya',
adun peneguli'an ku ilan.’ ”
28 Mendadi, diksu' ni
Pablo su tinalu'en kia,
laungen, “Mendadi, pesuun
ku diniu, iin nai pitendayan
tu kegawen nu Megbebaya',
ki kana' getaw Judea. Ilan,
mektalenten ilan dun!”
29 [Bena' mideksu' ni Pablo
telu'ay, migawa' dayun dia
su nga getaw Judea, mipati'
ilan meksinualay.]
30 Mendadi, migbebenwa
pa dia si Pablo sampay
dua' taun, diag balay pili-
tianen. Adin su mingumbe-
layan diniin, penemba'enen.
31 Minamal megukit
mekatag di kesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya' muka' mekpetu'un
mekatag di Kaunutan si
Isukristu. Minibelu' gupia
megukit si Pablo, nda'i
mekesagapa' diniin.

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw ROMA

Mendadi, ki syudad Roma kini, iin su kapital di sala nasud begudiin megbaya' di melaun benwa. Sug benwa Europa, sug benwa Asia (piningalan dun nemun nasud Turkey), sug benwa Siria (piningalan dun nemun su Middle East) sampay sug benwa Africa dapit gilidan gendaw dig dibaluy, iini miguit dun su getaw Roma. Ki syudad Roma kini, iin su pegbenwanan nu tampusan metaas gadi' muka' nu ngag duma kaunutan. Tatap meditui melaun getaw, ma'niin nug betad Pilipino meditu syudad Menila'.

Su suminulat dig libru kini, si Pablo, iini peneligan ni Isus migukit Gempia Petenday tu nga kana' getaw Judea. Sa' sinulaten ini, nda' siben mekeditug Roma si Pablo, laak taginaanen dun meditu, kaas piwitanen sulat su nga suminakup dini Isus dia, adun mekepepenemba' dinilan. Delendeman ni Pablo, meguliug ditug Roma, adun mektinebangay ilan nu nga sakup ni Isus dia mekatag di kekpetuud nilan.

Iini gembagel pantagen di sinulat kini, kig bian nu keglegawen nu Megbebaya' di nga getaw. Kagina mimilas si Adan ditu Megbebaya' begudiin, iini kebetang nug launan getaw sapu' ni Adan, mekesesala'. Laak ki gasal nu Megbebaya', nda'iduni melamug dun melaat, bisan maika'. Sa' ma'antu, kenduta' dun nu getaw maku' madap diniin? Muka' mekenduta' mai kebantang nu getaw mekauli' ditug langit, su pegbenwanan nu Megbebaya'? Naa, pinenggi' duun siai getaw mekpetuud gupia ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', mabu' iini mbantang madap diniin. Kaas mekelelaatlelaat su nga getaw, pu' nda'iduni kilawan mekegdunut gupia tu tibuuk Palinta nu Megbebaya'. Kaas, su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', daan na pigdelendem nu Megbebaya', lumusad dinig lumbang kini, megigetaw maa' nu kilawan, adun gumanti' di kelegenay nu getaw sampay su kepatay nu getaw, sa'itada, iin na gupiai megbayad tu sala' nu getaw. Sa' ma'antu, minuud su Megbebaya' tug delendemanen kia, luminusad tu'u. Iin si Isukristu.

Mendadi, sinulat dini ni Pablo sug bian nu kepeduma nu getaw di keglegawen ni Kristu kini di nga kilawan. Inukiten pu' kana' nu tegel nu getaw dumunut tu Palinta nu Megbebaya', kana' dadema nu tegel nu getaw menggulaula melengas. Pisuunen tu'u pu' iini medawat nu Megbebaya' adun mpeduma ita di kegle-

gawenen, su laak kesalig ta
diniin.

1 Naan si Pablo,
sesugu'enu ni Kristu Isus,
pu' inggatu nu Megbebaya'
mbaal peneliganen. Tindu'
dau dema niin megukit
Gempia Petenday.
2 Ki Gempia Petenday, iin
sug daansama' pinasad nu
Megbebaya' tu nga pimuu-
nanen sinugu'en kanugdiin
muka' su sinulat nilan di
pegbesaan Misulat Talu'en.
3 Iin, mekatag dig Bata'en
su Kaunutan ta si Isukristu.
Si Isukristu, kilawan, pu' su
kegigetawen, sapu' ni David.
4 Diniwatai ginaanen, pu'
su ketubu'en puli', minita' di
ketaas ginuungen pu' iin sug
Bata' nu Megbebaya'.
5 Naa naan, pipiananu nu
Megbebaya', pu' bigayanu
niin pegbaya' peneliganu
ni Isukristu, adun enggaten
kui getaw dig launan bansa
mekpetuud diniin.
6 Sampay yamu nga getaw
megbenwa ditug lunsud
Roma, pu' inggat amu nu
Megbebaya' sumakup dini
Isukristu.
7 Mendadi suminulatu
diniu ngag launan petailen
nu Megbebaya' dia, ging-
gaten mbaal piglegetawa-
nen. Penenebiin ku tu
Gama' ta Megbebaya' muka'
tu Kaunutan ta si Isukristu,
begayan amu nilan tulung
muka' pianan ginaa.

*Kenenabi di Kekpalad-
palad*

8 Mendadi yamu, iinig
bekna telu'en ku diniu, pu'
mekpaladpaladu tu Meg-
bebaya' saba' di kelaunan
niu, pu' migdedengeg na di
tibuukan benwai kekpetuud
niu dini Isukristu. Kagina
sakupu ni Isukristu, mekpal-
adpaladu tu Megbebaya' su
pektemuyen ku.
9 Bisan saak tug Diwata,
metuudi sinulatu kini. Pu'
sa' menenabiu, tatapu amu
penenebiay ditu Megbebaya'
su pektemuyen ku di ndi'
megdua'dua'ig delendeman
ku. Ki kektamuyu, iin su
kegukitu di Gempia Peten-
day mekatag dig Bata'en.
10 Iini penenebiin ku,
buang nau niin meguliug dia
niu, sa' delendemanen,
11 pu' mauya'an ku gupia
mekinita'ay ita, adun mbe-
gayan ku amu kepia nu Meg-
bebaya'. Iini begayan ku
amu dun, pu' adun mpan-
tekig delendeman niu.
12 Sa'itada, mektineban-
gay ita di kekpetuud ta
dini Isukristu, pu' meban-
gan amu nu kekpetuudu,
muka' mebangan dau dema
nu kekpetuud niu.
13 Mingumpated, mauya'an
ku dadema mesuunan niu
pu' sanu deksu' na delende-
man ku mangayu dia niu,
laak duuni migbelibad dun.
Pu' mauya'an ku melaun
diniui magaku sumakup
dini Isukristu, maa' danu
kesakup dun nu ngag lain
getaw kana' getaw Judea.
14 Subay ebangan ku na
su nga ginis bansa getaw,

su nga gindukadu muka'
nga nda'i sebutenen, su nga
metaasi sinuunanen muka'
nga ginuranti.
15 Kaas mauya'an ku gu-
pia, ukiten ku dadema diniu
su Gempia Petenday, yamu
nga getaw megbenwa diag
Roma.

Su Ginuung nu Gempia Petenday

16 Naa, ki Gempia Pe-
tenday kini, kana'u mpiid
dun, pu' iin su mbaluy
ginuung nu Megbebaya'
mekeglegawen tug launan
getaw mekpetuud dun.
Pigbeknanan petendayay su
nga getaw Judea, dayun su
nga kana' getaw Judea.
17 Pu' biwasan di nga
getaw su kebian di kekpe-
sikesuun dinita nu Megbe-
baya' miksekat di Gempia
Petenday. Ki kesalig tai ke-
bianen, pu' iin su puuna-
nen muka' deksu'anen. Nda'
ba mesulat di Misulat Talu'
nu Megbebaya' kanugdiin,
“Adini getaw pemilangen nu
Megbebaya' mekesuun saba'
nu kesaligen, malapen sug
begu ketubu'.”

Su Sala' nug Launan Getaw

18 Naa, su nga getaw mim-
ilas tu Megbebaya' muka'
miglimbung tu samatawen,
pisuun na nu Megbebaya'
pu' ilan, melabu' ilan gela' di
ginukumanen, su nga getaw
megbebelabag tu metuud
mekatag di Megbebaya'
saba' nu kemilasen.
19 Diadia melabu' di
ginukuman nu Megbebaya',
pu' pia pimantek nu Megbe-
baya' diniin su kekpesuun
mekatag di Megbebaya',
pimilasen.
20 Ndi' ba metuud? Genat
tu kegbuat nu Megbebaya'
dinig lumbang kini, su gasal
nu Megbebaya' ndi' maita'
muka' su ginuungen nda'i
tamanen, mesuunan nu
getaw puun tug biwaten.
Kaas nda'i katadenganen
dun su kemilasen.
21 Pia misuunanen pu'
su Megbebaya'ig Diwata,
nda'en pegbesaay su mban-
tang tu Megbebaya', muka'
nda'en peladpeladay di
kepianen diniin. Kaas
sug delendemanen, nda'
nai pantagen, lumbus laak
bengu'bengu'en.
22 Pia maa' laungen
dun metaasi sinuunanen,
mibaluy bengu'bengu'en.
23 Muka' pa pagid, pikta-
muyeni ngag ledawan binaal
maa' palas nu kilawan
muka' nu manukmanuk
muka' nu metetubu', sabaya'
su Megbebaya', su nda'i
gumulen.
24 Mendadi, kagina midu-
pangi nga getaw, biwang nu
Megbebaya' diadia megdusa
mikpuun tu melaat gayaken,
su tampusan mekepiidpiid.
25 Pigbelesen tug balus
su kedawaten tu metuud
mekatag di Megbebaya'. Pin-
gadapen muka' piktamuyen
sug binaal nu Megbebaya',
sabaya' su Minaal dun, su

* **1:25 1:25** Sug Amen, iini penggelal nu getaw Jedea, ma'ananen, Ma'antu, pu' mengaku' di miuna.

gempia pegdedengegen di
nda'i gikteben. Amen.*
26 Kagina mikteliud su
getaw tu Megbebaya',
biwang nu Megbebaya'
penggulaulanen su gayaken
mekepiidpiid. Pia su
ngag libun, diadia nda'en
pektalentenay sug betaden
pekelibun.
27 Su ngag laki dadema, di-
adia tiliudanen sug betaden
mayak tug libun, pu' mitu-
tung gayaken tu samalaki-
nen. Pinggulaulanen tu
samalakineni mekepiidpiid
gupia. Mbiananen dayun su
mitibaba' mbantang ginuku-
man nu Megbebaya'.
28 Kagina laung dun nu
getaw pu' ndi'en mpia pek-
talentenan su tantu sinuu-
nan mekatag di Megbebaya',
biwang diniin nu Megbe-
baya' dunutanen su kana'
gempia delendeman. Kaas
penggulaulanen dadema su
ndi' mpia penggulaulaan.
29 Melendu'an kedupang.
Megdusa. Mesaku gupia.
Melaat gupiai pigbetaden.
Melaat gupiaig delende-
manen. Mengimbegu.
Memunu'an. Meksual,
melimbung, mengumpiid,
menlibak.
30 Peglaatanen sug
dengeg nu samatawen,
bentaanen su Megbe-
baya'. Mekpelegbas gulaula-
nen. Mekpelabawlabaw.
Menakabul. Daal daig de-
lendemanen, su ginis melaat
gulaulanen. Mesandeng tu
nga mekegulangen.
31 Megbu'angbu'ang gu-
pia. Nda'i saligen, nda'ig
lelaaten tug dumanen.
32 Misuunanen su Palinta
nu Megbebaya' pu' adini
getaw menggulaula dun,
ginukuman dun nu Meg-
bebaya' laga' na ginaanen.
Pia misuunanen ia, pine-
malanen penggulaulaay su
melaat, muka' dedialanen
pa pagid su ngag duma
getaw menggulaula dun.

2

*Mukum su Megbebaya'
tug Launan Getaw*

1 Naa mendadi, dani'a,
pia ta' taway dun, sa' peg-
dena'en mu su ngag duma
getaw mekedupang, ta' mai
pegelalan mu dun? Pu' sa'
pegdena'en mu ilan, maleg
dig lawas mu, pu' misama
dai gulaula mu.
2 Ndi' ba metuud, mis-
uunan ta pu' melegdengi
kaukum nu Megbebaya' di
nga getaw menggulaula di
melaat gulaula kia?
3 Naa, sa' pegdena'en mu
su menggulaula dun, asal
penggulaulaan mu dadema,
ta'ig batik mu dun, ndi'a
mpeduma di ginukuman nu
Megbebaya'?
4 Muka' ma'niin nda' naig
laga'en di ginaa mu su gem-
bagel lelaat nu Megbebaya'
dini'a, muka' su kektigelen
dig dupangan nu nga getaw.
Nda' mu ba mesuunay pu'
lelaatan ka nu Megbebaya',
adun meksikesuun ka?
5 Laaki gaak ginaa mu
muka' mpauka gusay mek-
sikesuun, kaas pebegelen

mui ginukuman dini'a nu
Megbebaya', sa' matengi
gendaw paita'en dig launan
getaw su ginukumanen. Pu'
melepengi kengukumen di
tiba'an getaw.
6 Pu' sugdaan nu Megbe-
baya' su nga getaw, saladua',
mbantang tu gulaulanen.
7 Ma'antu duuni getaw
menamal meksikesuun,
adun enalen nu Megbebaya'
muka' pegbesaanen, muka'
begayanen pa pagid ketubu'
nda'i tamanen. Adin su
mengma'nia, begay diniin
nu Megbebaya' su ketubu'.
8 Duun dademai getaw
mesaku gupia, muka' gem-
pemilas tu metuud, pu'
adun dunutanen sug lim-
bung. Adin su mengma'nia,
pelebu'an nu Megbebaya'
ginukuman, pu' mangit dun
gupia su Megbebaya'.
9 Mendadi, pia ta' taway
dun, sa' menggulaula
melaat, peglegetan muka'
melegenan, sa' su getaw
Judea, sa' su kana' getaw
Judea, megela' mekebian
dun.
10 Laak dagid, enalen nu
Megbebaya' muka' pegbe-
saanen su nga menggulaula
tu melengas. Begayan ilan
nu Megbebaya' kelinaw,
pu' piseksuden ilan diniin
muka' tu nga samataw nilan.
Duun dademai nga getaw
Judea muka' kana' getaw
Judea mekebian dun.
11 Pu' nda'idunig lingken
petailen nu Megbebaya'.
12 Naa, su nga kana'
getaw Judea, nda' ilan
pesuunay ni Moises Palinta
nu Megbebaya'. Pia nda'
ilan palintaay, sa' mekesala'
ilan, gukuman dinilan matay
di nda'i tamanen. Su nga
getaw Judea pelum, pisuu-
nan ilan ni Moises kanugdiin
Palinta nu Megbebaya'.
Kaas sa' mekesala' ilan, su
Palintai mukum dun dinilan.
13 Pu' kana' nu mekineeg
laak tu Palintai mekeseksud
tu Megbebaya'. Iini pesike-
suunen nu Megbebaya', sug
dumunut dun.
14 Su nga kana' getaw
Judea, pia nda' ilan pal-
intaay nu Megbebaya', sa'
dunutan nilan sug betad nu
Palintanen puun tug delen-
deman nilan, mpaita' nilan
pu' mesuunan nilan su gem-
pia baalen muka' su ndi'
mpia.
15 Pu' mpaita' di gulaula
nilan pu' mibetang dig di-
alem ginaa nilan sug betad
nu Palinta nu Megbebaya'.
Misangu' dadema nug delen-
deman nilan pu' di ginaa
nilan su Palinta, pu' taang
dun, dengaten nug delende-
man nilan sug lawas nilan,
taang dun, penagalen.
16 Su gendaw paukum
na nu Megbebaya' dini
Isukristu su giglud delen-
deman nug launan getaw,
ma'antui mpenggulaula. Iini
mitalu' di Gempia Petenday
pigukitu di nga getaw.

*Su nga Getaw Judea
muka' su Palinta nu Megbe-
baya'*

17 Naa yamu, tinalu' niu
pu' getaw Judea amu muka'

siligan daw niu su Palinta nu
Megbebaya' pesalabuuken
amu niin daw diniin. Pin-
gangya' niu su kesambat niu
tu Megbebaya'.
18 Misuunan daw niu sa'
ta' alanduni mauya'an nu
Megbebaya' baalen niu.
Kagina mitu'unan amu
Palintanen, misuunan da
niu dema su tantu kepianan.
19 Mituudan amu dun pu'
mekpenulu' daw amu tu
nga getaw maa' nu mibuta,
pu' nda' ilan mpalintaay.
Ma'niin daw amu tilaw nu
nga getaw mideleman, adun
maita' nilan sug bianan pan-
gay ditu Megbebaya'.
20 Mektitulu' amu tu
ngag bengu'bengu'en, muka'
mekpetu'un damu dema di
nga maika' pai misuunanen,
pu' migela' palintaay diniu
su sinuunan muka' su
metuud mitalu' di Palinta nu
Megbebaya'.
21 Yamu nga getaw Judea,
piktu'unan niu sug duma
getaw, mauma dema nda'
niu pektu'unay sug lawas
niu? Migwali amu pu' ndi'
mpia megdaaw, asal masi'
megdaaw damu dema.
22 Tinalu' niu tu getaw
pu' subay ndi' menlelingay,
mauma dema menlelingay
amu? Pigliaw daw niu su
nga sagya diwata, mauma
dema suled mamu tug balay
tanda' bitangan ledawan nu
sagya diwata, adun meg-
daaw amu dia?
23 Yamu getaw Judea, min-
gangya' amu pu' yamu dawi
piwitan nu Megbebaya' Pal-
intanen. Mauma dema
pingumpiid niu su Megbe-
baya', pu' pimilas niu gupia
su Palintanen?
24 Nda' ba mesulat
kanugdiin, “Saba' diniu nga
getaw Judea, piksudi'an su
Megbebaya' nu nga kana'
getaw Judea.”
25 Naa, ki kesirkunsisu
diniu tu'us pu' getaw Judea
amu, duun daani pantagen
sa' laak dunutan niu su ke-
laun pinalinta nu Megbe-
baya'.* Laak sa' pemilasen
niu su Palintanen, ki tu'us
kiin, nda'i pantagen, lepeng
nda' damu peginetaw Judea.
26 Mendadi, sa' duun
dayuni getaw kana' getaw
Judea, laak medunutanen
sug betad nu Palinta nu
Megbebaya', pemilangen
nu Megbebaya' tantu getaw
Judea.
27 Pia kana' getaw Judea
muka' nda' mbaalay tu'us
pu' getaw Judea, dinunuta-
nen sug betad Palinta.
Ma'nia, paita'en pu' yamu
pasi', ukumen amu nu
Megbebaya' mekatag di
kektalenten niu dun, pu'
mimilas amu, pia mipal-
intaan amu nu misulat
Palinta nu Megbebaya'
muka' mitu'usan amu dig
betad getaw Judea.
28 Pu' adin ma su tantu
getaw Judea muka' su tantu

* **2:25 2:25** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

tinu'usanen? Kana' nu
getaw mitu'usan dig lawas
laak.
29 Iini tantu getaw Judea,
su meginetaw Judea dig de-
lendemanen. Sa'itada, su
mikpetu'us dig delendema-
nen. Kiai ketu'us dun
nug Balakat nu Megbebaya',
kana' nug betaden getaw
Judea. Su getaw ma'nia, iini
mekpenal diniin, su Megbe-
baya', kana' nu getaw.

3

1 Naa sa' ma'antu, su nga
getaw Judea, gembagel pa
bai pantagen batul nu nga
kana' getaw Judea? Muka'
ki tu'us nilan kia, duun bai
pantagen?
2 Duun lai! Gembageli
pantagen dig launan kib-
ianan. Beknanen, siligan
ilan nu Megbebaya' Misulat
Talu'en.
3 Metuud, duuni getaw
Judea kana' meseligan.
Laak, pia ma'antu, penu-
uden tantu nu Megbe-
baya' su pinasaden dinilan
kanugdiin.
4 Pu' pia belusenig launan
getaw, nda'iduni telu'en nu
Megbebaya', subay metuud.
Nda' ba mesulat kanugdiin,
"Subay mpaita' mu su keke-
suun mu dig launan
talu' mu.
Muka' subay mekegdaaga
sa' dengaten ka."
5 Laak dagid, pinenggi'
sa' mpaita' ta di kemilas
ta pu' mekesuun pasi' su
Megbebaya', ta' maig delen-
deman ta dun? Delende-
man ta ba sia pu' kana' ita
mbantang ukumen nu Meg-
bebaya'? Kinilawan laaki
sinulatu kini.
6 Ndi' lai mesu'at! Pu' sa'
metuud, kana' meglepengi
kaukum nu Megbebaya',
kenduta'i kaukumen dun
sug launan getaw?
7 Naa, sa' pinenggi'
megbalusu, muka' puun
tug balusu maita' dayun
pu' meglegintuud su Meg-
bebaya', mauma dema
ukumen dinaan mikesala'u,
asal metaas pai kegdedengeg
nu Megbebaya' saba' nug
balusu?
8 Muka' pa pagid, mauma
dema ndi' telu'en, "Pene-
malan ta penggulaulaay su
melaaten, adun medeksu' di
melengas?" Duun daani
getaw miglekuti dinaan, pu'
laung nilan kiai titulu'an ku.
Ukuman pailan nu Megbe-
baya' di mitibaba' nilan!

*Nda'iduni Getaw Meke-
suun*

9 Naa mendadi, ta'ig batik
niu dun? Su kebetang nami
nga getaw Judea, melengas
pa ba di pegita'en nu Meg-
bebaya' batul nu kebetang
niu nga kana' getaw Judea?
Kana'! Nda'i pigbida'anen.
Ndi' ba metuud pinita'u na
daan diniu pu' gempantek
sug launan getaw, milabu'
dig betad nilan mekesala', su
nga getaw Judea sampay su
nga kana' getaw Judea?
10 Nda' ba mesulat,
"Saladua', nda'iduni meke-
suun di pegita'en nu
Megbebaya'.

11 Nda'idun dademai getaw mesabuten sa' ta' alanduni kekesuun.
Nda'i getaw pekpenengaunenig bianan pangay tu Megbebaya'.
12 Tiliudan nug launan getaw su Megbebaya'.
Kig launanen kia, mikesala'.
Bisan sala tawan, nda'iduni mekesuun.
13 Su penelu'en nilani maa' nug lebeng binulingkal, saba' kelaatenen.
Nda'iduni kabit nilan, lumbus balus.
Muka' iin dademai telu'en nilan, su kegbulang nilan tug duma nilan, maa' nu telis nu mamak.
14 Ma'niin miglimpawa'ig baba' nilan di tuyud.
15 Iini mededali' nilani pemesait muka' patay.
16 Bisan tanda' ilan pangay, pikiatiat nilani kelaatan muka' kelegenay nilan di nga getaw.
17 Ndi' nilan eksudeni nga getaw di kelinaw.
18 Nda' dig delendeman nilan su Megbebaya', kaas nda' nilan iin pegbesaay, muka' nda' nilan endekay.”

19 Naa, su kelaun Palinta nu Megbebaya', mesuunan ta pu' iin laakig duunig labeten dun, yami nga getaw Judea. Kagina ma'nia, sug launan ta, nda'i gempia ta sembag dun sug dangat dinita, kaas mbianan ta pai ginukuman nu Megbebaya', pu' migela' mekesala' sug launan getaw.

20 Pu' pia sala tawan, nda'iduni mekesuun di pegita'en nu Megbebaya' mekatag di kedunuten tu Palinta. Iini pinalinta dun dinita nu Megbebaya', adun mesuunan nug launan getaw, mikesala' ita.

Ta' mai Kemilang dun nu Megbebaya' Mekesuuni nga Getaw?

21 Naa, nandaw, kig bian nu Megbebaya' tu kemilangen di nga getaw mekesuun, biwasanen na. Kana' iinig bian dun su kedunut nu nga getaw di Palinta. Pia ma'antu, duuni misulat di Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' su ngag duma pimuunanen dengantu mekatag di kepesikesuun di getaw.

22 Pemilangen nu Megbebaya' mekesuun su nga getaw pebian di kesalig ta dini Isukristu. Sug launan getaw mekpetuud diniin, mesamai kemilangen dun, sa' su getaw Judea, sa' kana'.

23 Pu' mikesala' ita, launan ta, muka' melayu' naita di kelengas nu pegbaya' daansama' mitendu' nu Megbebaya' gasal getaw.

24 Laak dagid, tinulung naita nu Megbebaya' di nda'i sugda ta dun. Pemilangen ita mekesuun, saba' nu keganti' ni Kristu lekaten ita di sala'.

25 Mitendu' nu Megbebaya' si Kristu kini matay

megusan dugu', adun lau-
nan getaw sumalig diniin,
pedesunenen di sala' nilan.
Mingma'nia adun pesuun nu
Megbebaya' di nga getaw
pu' iini mekesuun. Pia
daansama' pituyang nu Meg-
bebaya' su sala' nu getaw
saba' nug lelaaten dinilan,
26 nandaw, pisuunen di
nga getaw pu' meglepengi
kaukumen di getaw, pu'
pengebetenen nai sala'
nilan. Muka' pisuunen na
pu' mesu'at na pemilangen
mekesuun su mekpetuud
dini Isus.
27 Naa ma'antu, ta' mai
gempia ta pengangya'?
Nda'idun! Mauma dema?
Pu' su kemilang dinita
nu Megbebaya' mekesuun,
kana' saba' nu kedunut ta
tu Palinta. Iini pemilangen
ita niin dun mekesuun, pu'
sumalig ita diniin.
28 Pu' mituudan ita dun
pu' pemilangen nu Meg-
bebaya' mekesuun su nga
getaw saba' nu kesalig ta
laak, kana' nu kedunut ta tu
misulat Palintanen.
29 Su getaw Judea ba laaki
mektamuy tu Megbebaya'?
Sa' pektemuyen dadema nu
nga kana' getaw Judea? Pek-
temuyen dadema nilan lai!
30 Asa salabuuki Megbe-
baya'. Pemilangen meke-
suun su nga getaw Judea
meksekat di kesalig nilan
dini Kristu. Pemilangen
dadema mekesuun su nga
kana' getaw Judea, sa' suma-
lig dailan dema diniin.
31 Mingma'anan ba ia pu'
tiliudan nu kesalig ta su Pal-
intanen? Ndi' lai! Kagina
sumalig ita dini Isukristu,
dumunut daita dema tu Pal-
intanen.

4

*Mibaal si Abraham Pe-
nenggi'an di Kesalig*

1 Naa si Abraham, su
ginepu'ay nug bansa nami,
alandun dayuni telu'en ta
mekatag diniin? Ta' mai
mibiananen?
2 Sa' upama iin siai pim-
ilang dun nu Megbebaya'
mekesuun si Abraham, pu'
saba' nu pinggulaulanen,
duun siai pengangya'en.
Laak ndi' mesu'at di pe-
gita'en nu Megbebaya'.
3 Alanduni tinalu' di
Misulat Talu' nu Megbebaya'
mekatag dini Abraham kini?
“Mikpetuud si Abraham ditu
Megbebaya', kaas pimilang
nu Megbebaya' mekesuun,
saba' nu kesaligen diniin.”
4 Naa, pinenggi' duuni
tinindanan, su tinindan dun,
ndi' mpemilang bigay, pu'
piglesayanen.
5 Naa, kana' ma'niai kemi-
lang nu Megbebaya' meke-
suun su getaw, pu' sa' seli-
gan nu getawi kesaligen
ditu Megbebaya' sabaya' su
gulaulanen, pemilangen nu
Megbebaya' kekesuuneni ke-
saligen. Pu' su Megbe-
baya'i memilang mekesuun
tu getaw mimilas sa' sumalig
na diniin.
6 Ma'nia dademai ma'anan
nu tinalu' kini ni David
kanugdiin, pu' leliagen su

getaw pemilangen nu Meg-
bebaya' mekesuun di nda'i
tegelen dun. Nda' ba mesu-
lat,
7 “Liliag na su getaw pidasun
na nu Megbebaya' di-
tug limbungen,
muka' lilaatan nu Megbe-
baya' ditu sala'en!
8 Liliag nai getaw nda' na dig
delendeman nu Meg-
bebaya' su sala'en!”
9 Naa, kig leliag kia tinalu'
ni David, danu nga getaw
Judea ba laak? Kana' lai,
pu' leliagen dadema su nga
kana' getaw Judea, pu' mi-
alapu kamun ditu sinulat ni
Moises, laungen, “Pimilang
nu Megbebaya' mekesuun si
Abraham, saba' nu kesaligen
diniin.”
10 Mendadi si Abraham, na-
nunen maia mibianan? Su
nda' pain sirkunsisuay, sa'
mitubus na? Su kemilang
dun nu Megbebaya' meke-
suun, mibiananen na, su
nda' pa sirkunsisuay.
11 Sikna mikpetuud si Abra-
ham ditu pinasad nu Meg-
bebaya' diniin, sinirkunsisu
dayun, pu' tu'us tu gandang
kemilang nu Megbebaya'
diniin mekesuun. Iini
pimilang dun, pu' saba' nu
kesaligen. Kaas si Abraham,
mibaluy ma'niin gama' di
ginaa nug launan getaw
sumalig ditu Megbebaya'
muka' pemilangenen meke-
suun. Kiin, bisan nda' ilan
mesirkunsisu.
12 Iin dademai gama' nu nga
getaw misirkunsisu, sa' mi-
nunggiling dailan dema tu
kesalig ni Abraham, su nda'
pain mesirkunsisu.

*Su Pinasad nu Megbe-
baya' Medawat di Kesalig nu
Getaw*

13 Naa su Megbebaya',
kanugdiin minasad iin
dini Abraham sampay tu
nga sapu'en pu' begayen
dinilanig lumbang kini.
Iini pinasaden dun pu'
suminalig si Abraham
diniin, kana' nu kedunut
ni Abraham tu Palintanen.
Pimilangen dayun si Abra-
ham mekesuun.
14 Pu' sa' upama begayan
pinasaden su nga dumunut
tu Palintanen, nda' siai gata-
gen su kesalig nu getaw.
Mikula'ula' dadema sia su
pinasad nu Megbebaya', pu'
nda'iduni mekedunut gupia
tu Palintanen.
15 Kaas pebiananeni
nga getaw ginukumanen
mikpuun tu Palintanen.
Laak sa' nda'idun siai
palinta, nda'idun dadema
siai memilas dun.
16 Mendadi ki pinasad kini
nu Megbebaya', malap ta
meksekat di kesalig ta, adun
mpantek pu' su tulung nu
Megbebaya'i tantu puunen.
Kiin, adun mpantek dadema
pu' mekalap dun sug lau-
nan sapu' ni Abraham, sa'
su ngag dumunut tu Palin-
tanen, sa' su nga mpedu-
unan kesalig maa' dadema
nu kesalig ni Abraham. Pu'
si Abraham, mibaluy na
ginepu'ay nug launan ta, ita
nu nga suminalig tu Megbe-
baya'.

17 Pu' nda' ba mesulat
kanugdiin di Misulat Talu'
nu Megbebaya', “Binaalu
ya'a gama' nu getaw di
melaun bansa.” Kaas di
pegita'en nu Megbebaya',
mikpalas su pinasaden. Iini
minasad dun, su Megbe-
baya', su seligan ni Abraham
muka' su mekpetubu' di
minatay na, sampay su maal
tug launanen, pibian laak di
talu'en.
18 Naa si Abraham, mi-
tuudan dun su tinalu' nu
Megbebaya' pu' mbaluy
melaun bansa su sapu'en,
kaas mikpedateng dun. Pia
nda'idun siai pedetengenen,
pu' megulang na gupiai
sawanen, mikpedateng
gusay. Kaas mibaluy
ginepu'ay nu melaun getaw,
maa' da nu tinalu' nu
Megbebaya' diniin, laungen,
“Su kelaun nu nga sapu' mu,
maa' danug bitun.”
19 Bena' midelendemen
sug lawasen, mipemilangen
ma'niin minatay na, pu'
pekpanaw na di megatus
taun. Ndi' na mapet bata'en
su sawanen si Sara. Pia
ma'antu, mituudan da dun
gusay.
20 Nda' meluka'i kesaligen
tu Megbebaya', pu' nda'
pegdua'dua'ig delendema-
nen mekatag di pinasaden.
Migiseg dademai kesaligen,
saananen menamal mek-
pededengeg tu Megbebaya'.
21 Mekpedateng da gusay
pu' megaga nu Megbe-
baya' penggulaulaanen su
pinasaden diniin.
22 Saba' nu kesaligen,
misulat dayun kanugdiin
pu' pimilang nu Megbebaya'
mekesuun.
23 Su sinulat ditu Misu-
lat Talu' nu Megbebaya',
laung, “Pimilang nu Megbe-
baya' mekesuun,” kana' laak
mekatag dini Abraham.
24 Mekatag dadema dinita,
ita nu nga pemilangen nu
Megbebaya' mekesuun sa'
mekpetuud ita tu Megbe-
baya', su mikpetubu' puli'
dini Isus su Kaunutan ta.
25 Si Isus kini, iini bigay nu
Megbebaya' matay puun tu
kemilas ta. Pitubu'en dayun
puli', adun mpemilang ita
niin mekesuun, ma'niin
nda'i sala' ta.

5

Piseksud ita ni Kristu tu Megbebaya'

1 Mendadi ita, kagina
pimilang ita nu Megbebaya'
mekesuun saba' nu kesalig
ta, piseksud daita dema nu
Kaunutan ta si Isukristu ditu
Megbebaya'.
2 Muka' piduma naita niin
di tulungen mbianan ta gebii
gendaw mekatag di kesalig
ta. Kaas liliag ita tu pede-
tengen ta pu' ditug binaya'
gebii bu' gendaw, mpeduma
ita tantu tu kegdedengeg nu
Megbebaya'.
3 Sinangkali' pa tanan, lil-
iag ita tu kegleget dinita, pu'
misuunan ta sa' peglegetan
ita, meglegintau paita mek-
tigel dun.
4 Muka' sa' metau naita
mektigel di kegleget dinita,
leliagen dinita su Megbe-
baya'. Mendadi kagina

leliagen dun su Megbebaya',
pedetengen ta pu' pepianan
ita niin.
5 Ki pedetengen ta, kana'
kebulug, pu' lilaatan ita gu-
pia nu Megbebaya' pibian
dig Balakaten bigayen meg-
benwa di ginaa ta.

6 Naa, su nda' paita
megawen, sa' minateng nai
gendaw tindu' nu Megbe-
baya', minatay si Kristu
megabang dinita nu nga
memilas getaw.
7 Melegen ta pegdelende-
meni getaw meliag matay
adun megabang dig duma
nda'i sala'en. Asa duuni
getaw mauya'anen matay
megabang di mekesuun
getaw.
8 Laak su Megbebaya'
pasi', pinita'en dinita su
kebagel petailanen, pu'
sinegay mikesala' paita
getaw, minatay si Kristu
megabang dinita.
9 Kagina mipemilang ita
nu Megbebaya' mekesuun
miksekat tu kepatay ni
Kristu, labi naita niin
megawen di ginukumanen
tug launan getaw.
10 Pu' sa' saanan ta
kumuntra tu Megbebaya',
mipeseksuden ita diniin
saba' nu kepatay nug
Bata'en, labi na guunen ita
niin meksekat di ketubu'en
nemun.
11 Pidag pa tanan, liliag
ita tu pipenggulaula nu Meg-
bebaya' di Kaunutan ta si
Isukristu, pu' piseksud ita ni
Isukristu ditu Gama'en Meg-
bebaya'.

Peguntain ta si Adan bu' si Kristu

12 Naa sug betad meke-
sala', iini mitua' dun dinig
lumbang, pu' duuni sala
tawan mikesala' kanugdiin,
si Adan. Saba' nu sala'
ni Adan, pipatay nu Meg-
bebaya', kaas mileep na
dig launan getaw ki gasalen
matay, pu' mikesala' dade-
maig launan getaw.
13 Su nda' pa palintaay
nu Megbebaya' su Palinta-
nen, daan na dinig lumbang
sug betad mekesala'. Kag-
ina nda' pai Palinta, nda' pa
mpengebeti sala'.
14 Pia ma'antu, genat di
timpu ni Adan sampay di
gendaw pisuun nu Megbe-
baya' dini Moises su Palinta-
nen, mesuunan ta mikesala'
da gusay su nga getaw, pu'
launan nilan, minatay. Mi-
natay dailan gusay, asa su
sala' nilan, kana' maa' nu
sala' ni Adan, su mimilas
tu tinitulu' diniin nu Megbe-
baya'.

Naa, si Adan muka' ki
getaw metua' pa dig binaya'
gebii bu' gendaw, mesu'at
peguntain tailan.
15 Laak nda' ilan dua'
peksama, pu' ki tulung nu
Megbebaya' pibian di sala
tawan kini si Kristu, kana'
maa' nu sala' ni Adan. Sala
da ni Adan, laak minatay
su melaun getaw saba'
nu melaat pinggulaulanen.
Gembagel paig lelaat nu
Megbebaya' ditu sala' ni
Adan, pu' tinulungen su
melaun getaw saba' nu

kepepia dinita nu sala tawan
si Isukristu.
16 Ndi' meksamai mib-
ianan ta saba' nu tulung nu
Megbebaya' muka' su mib-
ianan ta saba' nu melaat
gulaula nu sala tawan kia si
Adan. Sikna na mikesala'
si Adan, inukuman dayun
nu Megbebaya' mikesala' su
nga getaw. Laak kagina
tinulung ita nu Megbebaya',
pimilang ita niin mekesuun,
pia mikesala' daita dema gu-
pia.
17 Metuud, kagina mim-
ilas si Adan, mengasal
menumpat, matay sug lau-
nan getaw. Misebu'an paita
dun su tulung nu sala tawan
si Isukristu, pu' mpeduunan
ketubu' nda'i tamaneni nga
getaw dumawat tu gembagel
tulung nu Megbebaya',
muka' pimilangen nailan
mekesuun mikpuun dini
Kristu. Muka' pa pagid
saanan nilan metubu' pa,
mekedaag dailan dema di
melaat.
18 Mendadi saba' nu kemi-
las nu sala tawan, inukuman
nu Megbebaya' sug launan
getaw sala'en, laga' na
ginaanen. Ma'nia dademai
kekesuun pinggulaula nu
sala tawan pelum, sa'itada
su kepatayen. Saba' nu
pinggulaulanen kia, pibeluy
naita nu Megbebaya' di
ginukumanen dinita, muka'
bigayen dinitai ketubu' nda'i
tamanen.
19 Saba' nu kemilas nu sala
tawan kia si Adan, mibaluy
mikesala' sug launan getaw.
Ma'nia dadema, pemilan-
gen nu Megbebaya'i melaun
getaw mekesuun, mikpuun
di kekpetuud nu sala pelum,
si Kristu.
20 Naa, iini pisuun dun nu
Megbebaya' su Palintanen
dini Moises, pu' adun
medugangi kemilas dun.
Laak dagid, sa' migdugangi
sala' nu nga getaw, pibagel
nu Megbebaya' su tulungen
dinita nu nga getaw.
21 Mendadi, daansama'
mengasal menumpat, matay
su nga getaw mikpuun di
sala'. Laak nandaw, kagina
pimilang ita nu Megbebaya'
mekesuun, su tulungeni
megbaya' na di ginaa ta,
muka' su gasal ta, ketubu'
nda'i tamanen mikpuun di
kepatay nu Kaunutan ta si
Isukristu.

6

Mitubu' naita di Keksal-
abuuk ta dini Isukristu

1 Naa ki pegbetaden ta,
ta' alandun dayuni gem-
pia ta telu'en? Metalu' ta
ba menamal ita mekesala',
adun meksibagelig lelaat nu
Megbebaya' dinita, pu' adun
melaun pai pedesunenen?
2 Ndi' lai mesu'at! Pu'
nda' naig labet ta di sala',
maa' nu getaw minatay na,
ndi' na mekesala'. Ndi' naita
mekenamal mekesala'.
3 Misuunan da niu gupia,
sa' mibunagan naita tubig,
tu'us pu' suminalabuuk ita
dini Kristu Isus, mipeduma
ita di kepatayen.
4 Kaas sa' mikpebunag ita
tubig, lepeng mipeduma ita
di kepatay ni Kristu dayun

libeng ita, adun metubu' ita
begu ketubu', maa' ni Kristu
pitubu' puli' nu Gama' ta
mikpuun di melengas gupia
pegbaya'en.
5 Naa ita, kagina
mipeduma ita di kepatay
ni Kristu sa' mibunagan ita
tubig, mituudan ita dun pu'
sumalabuuk daita dema di
ketubu'en puli', pu' begayan
ita begu ketubu'.
6 Misuunan ta dadema
pu' ma'niin mipeduma dini
Kristu petayay dia kurus
sug daan delendeman ta,
adun nda' nai pegbaya'en su
gayak ta tug betad meke-
sala', muka' adun kana'
naita gulipen nug betad ta
mekesala'.
7 Pu' sa' mipedumai getaw
di kepatay ni Kristu, pemi-
langen na nu Megbebaya'
kana' na mekesala'.
8 Muka' kagina miksal-
abuuk ita di kepatay ni
Kristu, mituudan ita dun pu'
mpeduma daita dema di ke-
tubu'en.
9 Pu' misuunan ta mitubu'
puli' si Kristu, muka' ndi'
na mesu'at matay puli'. Su
gumul, nda' nai pegbaya'en
diniin.
10 Su kepatay ni Kristu, mi-
natay di sala' mainsan, ndi'
na mpuli'an. Nandaw mi-
tubu' si Kristu, adun sumal-
abuuk tu Megbebaya'.
11 Ma'nia damu dema,
gempia niu pemilangen
niuig lawas niu minatay
na, nda' naig labet niu
tu sala', muka' mitubu'
namu, sumalabuuk namu
tu Megbebaya' pebian dini
Kristu Isus.
12 Kaas, ndi' niu begay sug
betad niu mekesesala' meg-
baya' pa dig lawas niu, adun
dunutan niu su da melaat
gayaken.
13 Subay ndi' dadema niu
begay pia tanda' dun dig
lawas niu mekesala'. Gem-
pia pegwakil niui tibuuk
lawas niu tu Megbebaya',
adun pepenggulaulaanen
diniu su kekesuun. Pu'
pia daansama' ma'niin amu
minatay, nandaw mitubu'
amu puli'.
14 Ndi' na mpia megbaya'
dig delendeman niu sug be-
tad mekesala', pu' kana' niu
siligani kektalenten niu tu
palinta, pu' siligan niu pasi'
su tulung nu Megbebaya'
diniu.

Gulipen nu Kekesuun

15 Naa, ta' maig baalan ta
dun dayun? Kagina kana'
na seligan tai kektalenten ta
tu palinta, pu' seligan ta na
ki tulung dinita nu Megbe-
baya', mekesala' baita? Ndi'
da pagid mpia!
16 Yamu, misuunan niu
tantu pu' sa' upama peg-
wakil niuig lawas niu
gulipen nu getaw, adun
mekpetuud amu gupia di
getaw kia, gulipen amu
niin tantu! Naa, sa'
pinenggi', mekpetuud amu
tug betad niu mekesala',
gulipenen amu dayun.
Muka' deksu'anen ia, matay
damu. Laak dagid, sa'
mekpetuud amu tu Megbe-
baya', pemilangen amu niin
mekesuun.

17 Laak mekpaladpaladu
tu Megbebaya', pu' pia
daansama' gulipen amu nug
betad mekesala', nandaw,
pituud niu di nda' peg-
dua'dua'ig delendeman niu
su metuud titulu'an piktu'un
diniu.
18 Likat namu nu Megbe-
baya', kaas mikegawa' namu
di sala' muka' mibaluy
namu sesugu'en nu Megbe-
baya', kaas mekesuun namu
dema.
19 Naa ki sinulatu kini,
kinilawan betad laak, pu'
ndi' pa niu megaga dig
diniwata. Daansama'
bigay niuig lawas niu
mbaal gulipen nu kegdusa
muka' nug limbung, adun
mekesala'. Ma'nia dema
nemun, subay pegwakil
niuig lawas niu sesugu'en
namu nu kekesuun, adun
meksikesuun amu, muka'
medawat namu nug Megbe-
baya' ma'niin nda'i sala' niu.
20 Mendadi, sa' gulipen
pamu nug betad niu meke-
sala', nda'ig labet niu dun su
kekesuun.
21 Muka' nda'i gatagen
tantu sug daan pinggulaula
niu, su mpiid namu dun, pu'
deksu'anen ia, kepetayan
niu nda'i tamanen.
22 Laak tumu' nemun, likat
namu nu Megbebaya' di
sala', muka' mibaluy namu
sesugu'en nu kekesuun.
Kaas gembagel nai sugda
dun pu' gila' na niu peg-
wakil diniin su pegbetaden
niu, muka' deksu'anen ia,
ketubu' nda'i tamanen.
23 Mendadi, sa' begay nu
getawig lawasen mekesala',
iini sugda dun, kepatay di
nda'i gikteben. Laak dagid
iini begay nu Megbebaya' tu
nga sumalabuuk dini Kristu
Isus su Kaunutan ta, ki ke-
tubu' nda' dademai tama-
nen. Muka' kiin, begayen di
nda'i sugda dun.

7

Penenggi'an su Senlangan

1 Naa, Mingumpated,
mesabut niui sunguun ku
sulatay, pu' sug betad
palinta, misuunan niu,
launan niu. Su palinta, iin
su meguit di getaw sampay
matengi gumulen.
2 Pinenggi'ig libun, sine-
gay pektetubu' pai sawanen,
diin pa gengkeman nu sawa-
nen, miksekat tu palinta.
Laak, sa' matay nai sawa-
nen, meleksunen nai pa-
linta.
3 Kaas, sa' upama
uli'anenig lain laki sine-
gay tetubu' pai sawanen,
paingalan dun megdusa.
Laak dagid, sa' upama
minatayi sawanen, milek-
suneni palinta. Muka' sa'
penginsuaan nug lain laki,
kana' na dusa.
4 Naa yamu, Mingumpated,
ma'nia damu dema. Kagina
ma'niin amu sengkapan
nug lawas ni Kristu, su
kepatayen, minatay damu
dema. Kaas kana' namu
di gengkeman nu Palinta,
pu' suminalabuuk amu dig
lain, saitada dini Kristu. Su
ketubu'en puli', gitunganen
dun mitubu' damu dema

puli', adun penggulaulaan ta
su gempia, sug leliagen dun
su Megbebaya'.
5 Su kedunut ta pa tug
betad nu kinilawan, pide-
lendem dinita nu Palinta
su melaat gayak ta. Kiai
migbaya' di ginaa ta, muka'
deksu'anen ia, kepatay ta
sia.
6 Laak nandaw, mileksu
ta su Palinta, pu' ma'niin
daita minatay mekatag
di migbalud dinita, tug
daansama' mikpedelendem
dun dinita. Su kektamuy
ta tu Megbebaya', kana' na
nu kedunut ta tu Misulat
Palinta, pu' pektemuyen tain
miksekat dig Balakaten.

Su Palinta bu' Sala'

7 Naa kagina ma'antu, sa'
su Palinta, ta' alandun mai
gempia ta telu'en? Mesu'at
ta ba telu'en pu' melaati Pal-
inta nu Megbebaya'? Ndi'
lai! Su Palintai mikpe-
suun dinaan pu' melaat gu-
piai sala'. Pinenggi', ki ke-
saku, nda'u sia mesuunay
pu' sala', sa' nda' sia pal-
intaay, “Ndi'a mayak tug
danug duma mu.”
8 Bena' misuunan ku su
pinalinta, mikesikaw dayu-
nig betad mekesala' tu pinal-
inta, muka' milamug dayun
di gunedui gayak. Pu' sa'
sia nda'iduni pinalinta, nda'i
mekesuun tu sala'.
9 Su nda'u pa mesuunayi
pinalinta, metubu' pau, pu'
ma'niin nda'iduni sala'u. Sa'
mititulu'an nau, milamug
dayunig betad mekesala' di
gunedu,
10 kaas ma'niin nau mi-
natay. Iin siai tinitulu'u dun
nu Megbebaya', pu' adun
mesuunan ku sug bianan di
tantu ketubu'. Laak danaan,
mibianan ku iini miuku-
manu dun, su pinalinta.
11 Pisikaw nu palinta su
sala', kaas milimbunganu,
pu' laung ku dun, ketubu'ig
deksu'anen sia. Masi'
kepatay!
12 Misuunan ta pu' su Meg-
bebaya'i pigenatan nu Pal-
inta. Su nga titulu' dia Pal-
inta, genat dadema diniin,
kaas melegdeng muka' me-
lengas.
13 Ta' alandun dayuni
ma'ananen? Iin bai
mikesaba' dinaan su me-
lengas? Kana' lai! Pu'
iini mikpatay dinaan su
sala', pibian di gempia
titulu', adun medayagig
betad nu sala'. Mendadi,
mibuasan nu palinta pu'
sug betad mekesala', melaat
gupia, muka' naan, ma'niinu
minatay na.

Miksinibela'ani Ginaa nu Getaw

14 Naa ki Palinta, misuu-
nan ta pu' genat tu Megbe-
baya'. Laak naan, kilawan
dau, muka' ma'niinu pik-
saluy tug betadu mekesala',
kaas gulipenu nug betadu.
15 Ndi'u mesabuti pigbe-
tadu, pu' iini pinggulaulau,
su nda' dig delendeman
ku, sabaya' tu mauya'an ku
penggulaulaay.
16 Kagina pinggulaulau su
nda' dig delendeman ku, mi-

pantek pu' misangu'u su ke-
lengas nu Palinta.
17 Sa' ma'antu, kana' naan
tantui minggulaula dun, pu'
sug betad nug lawasu meke-
sala', iin su minggulaula
dun.
18 Misuunan ku pu'
nda'iduni kekesuun dig
lawasu, sa'itada, nda'i me-
lengas mikpuun dig betadu
kinilawan. Pu' pia duuni
mauya'an ku penggulaulaan
ku su gempia, ndi'u megaga.
19 Su melengas, ndi'u
mpenggulaula, pia mauya'an
ku. Laak iin dai mpenggu-
laulau, su melaat nda' dig
delendeman ku.
20 Naa, sa' penggulaulaan
ku su nda' dig delendeman
ku, ma'ananen, kana' na
naani minggulaula dun, pu'
iini minggulaula dun, sug
betad mekesala' miseled dig
lawasu.
21 Kaas mbianan kuig be-
tad ma'nini'. Sa' mauya'an
ku penggulaulaan ku su
melengas, metulimbagu
sungkin tu melaat.
22 Su Palinta nu Megbe-
baya'i mauya'an ku gupia di
ginau.
23 Laak lain betadi miseluk
dinaan megbaya' dig betadu
kinilawan, pu' miksumpaki'
di Palinta mitagu' dig delen-
deman ku muka' mingulipen
dinaan. Ma'nia, gulipenu
nug betad mekesala'.
24 Apelai! Milegenanu
lai dun gupia! Saaken ku
dayun, ta' mai kegawen
dinaan di kekilawan ku
mekangay ditu kepatay di
nda'i tamanen?
25 Muka' didali'u semba-
gay, mekeglegawen dinaan
su Megbebaya', saba' nu
Kaunutan ta si Isukristu!
Kaas mikpaladpaladu diniin,
pibian dadema dini Isus
pelum.
Mendadi, iini kebetangu.
Su Palinta nu Megbebaya'i
dunutan nug delendeman
ku, laak su kekilawan ku, mi-
tulu na tug betad mekesala'.

8

Su Pegbetaden nu Getaw Tinitulu' nug Balakat nu Megbebaya'

1 Naa ma'antu, ki nga
getaw suminalabuuk dini
Kristu Isus, ndi' na nilan
mbianan su ginukuman dun
nu Megbebaya'.
2 Pu' iinig betad nug Bal-
akat nu Megbebaya'. Kag-
ina pisalabuuk ita niin dini
Kristu Isus, bigayan daita
dema niin begu ketubu'. Gi-
nawen naita di pegbaya' nu
gasal ta mekesala' pangay
ditu kepatay.
3 Kagina ndi' ta megaga
su kekinilawan ta, ndi'
ta medunutan su Palinta,
kaas ndi' ta mbelengig
betad ta mekesala'. Laak
megaga nu Megbebaya'.
Mendadi iini sinugu' dun
nu Megbebaya' sug Bata'en
medini, pu' adun ua'enen di
ginaa getaw su pegbaya' nug
betad mekesala'. Miksibaluy
getaw kig Bata'en kini, kaas
mipeduunan kekinilawanen
maa' danita nga getaw
mekesala', adun mbiananen
su ginukuman sia dinita nu

Megbebaya' muka' ua'enen
su sala'.
4 Iini pinggulaula dun nu
Megbebaya', adun megela'
ta mpenggulaula su kepi-
anan mauya'an nu Megbe-
baya', maa' dadema nu tini-
tulu' di Palintanen. Megela'
ta mpenggulaula sa' pektal-
entenan ta su tinitulu' nug
Balakaten, kana' nu kekini-
lawan ta.
5 Pu' su getaw mektalenten
laak tu gayak nu kekinilawa-
nen, mekpebaya' di ginaa-
nen tu kekinilawanen. Laak
su getaw pektalentenanen
su mauya'an nug Balakat nu
Megbebaya', pebaya'en su
ginaanen diniin.
6 Sa' su kekinilawan tai
megbaya' dig delendeman
ta, deksu'anen ia, kepatay
ta di nda'i tamanen. Sa'
su mauya'an nug Balakat nu
Megbebaya'i megbaya' dig
delendeman ta, malap taig
begu ketubu' muka' pianan
ginaa.
7 Kaas kumuntrai getaw
tu Megbebaya' sa' su kekini-
lawaneni megbaya' dig
delendemanen, pu' ndi'en
penggulaulaan su tinitulu'
di Palinta nu Megbebaya',
muka' ndi' mekegdunut dun.
8 Su getaw mekpetuud tu
kekinilawanen laak, nda'ig
leliagen dun su Megbebaya'.
9 Laak yamu pasi', pek-
talentenan niu su mauya'an
nug Balakat nu Megbebaya',
sabaya' di gayak nu kekini-
lawan niu, sa' metuud, pig-
benwanan nug Balakaten su
ginaa niu. Adin su nda'
pegbenwanay nug Balakat ni
Kristu, kana' sakup ni Kristu.
10 Laak dagid, kagina
metuud pu' pigbenwanan
ni Kristui ginaa niu, puun
tu kemilang diniu nu
Megbebaya' mekesuun, ki
ginaa niu, petubu'en nug
Balakaten pia mekangayig
lawas niu tu kepatay saba'
nu sala'.
11 Kagina migbenwa di
ginaa niu sug Balakaten,
petubu'en puli' nu Megbe-
baya' sug lawas niu pebian
dig Balakaten migbenwa na
di ginaa niu, pu' pitubu' puli'
nu Megbebaya' si Kristu
Isus.
12 Kaas uu Mingumpated,
subay iini pegbetaden ta,
su mauya'an nug Balakat
nu Megbebaya', kana' nu
mauya'an nu kekinilawan
ta.
13 Pu' sa' pegbetaden niu
su kekinilawan niu, mekan-
gay amu tu kepatay niu.
Laak dagid, sa' pebian di
gabang nug Balakaten teliu-
dan niu su melaat gulaula,
ma'niin niu pinatay su pig-
betad niu kinilawan. Malap
niu dayuni ketubu' nda'i
tamanen.
14 Su nga getaw inagak
nug Balakat nu Megbebaya',
bata' nailan nu Megbebaya'.
15 Pu' sug Balakaten bigay
diniu nu Megbebaya', ndi'
mengulipen diniu, muka'
ndi' mekpengendek diniu.
Pu' pibata' ita niin tu Meg-
bebaya'. Kaas puun tu peg-
baya' nug Balakaten, iini in-
gelanan ta dun su Megbe-
baya', laung ta “Uu Ama',

Gama' nami."
16 Kig Balakaten kia, suminalabuuk di ginaa ta muka' miglegintuud dun dadema di ginaa ta pu' bata' ita nu Megbebaya'.
17 Kagina bata' ita niin, mpeduunan ita kepianan tinagu'en begay tu nga piglegetawanen ditug binaya' gebii bu' gendaw. Muka' mpeduma daita dema dini Kristu sa' malapen su tinagu' nu Megbebaya' begay pa diniin. Pu' sa' mpeduma ita di kelegenay ni Kristu, mpeduma daita dema di kegdedengegen.

Mpeduma ita dig Dengegan ni Kristu

18 Naa, ki nga kelegenay mbianan ta dini nemun, pimilangu kana' mbantang peguntay tu kepianan buasan dinita ditug binaya' gebii bu' gendaw, pu' mpeduma ita nu Megbebaya' tu kegdedengegen.
19 Bisan sug launan biwat nu Megbebaya', pegelatan pa nilan gusay su pedetengen nilan pu' paita' nu Megbebaya' su ngag bata'en mektetubu' di nda'i tamanen.
20 Pu' binuka' nu Megbebaya' su ngag biwaten, nda' nai gatagen. Laak kana' danilan delendeman, pu' miuya'an da nu migbuka' dun,
21 pu' pedetengeneni gendaw lekatenen su kelaun biwaten tu gasal nilan mpapas da. Muka' pedumanen dailan dema di ngag bata'en, su ngag pebeluyen, sampay mbianan nilan su melengas kebeluy dun di tiba'an megbalud dinilan.
22 Pu' misuunan ta milegenan gupia sug launan biwat nu Megbebaya' sampay nandaw, sinegay pegelatan pa nilan su gendaw kia.
23 Kana' laak ilani milegenan. Ita padun nu nga bigayan Balakaten, sug inunaanen begay dinita, milegenan daita dema, sinegay pedetengen ta su gendaw metubus nu Megbebaya' su kebaalen dinita ngag bata'en, muka' ki keglekaten dig lawas ta.
24 Ma'antu, migawen naita di ginukuman dinita, laak pedetengen ta pa pu' megela' menuud, sampay kegawen nug lawas ta. Naa, sa' upama maita' ta na su pedetengen ta, kana' paingalan dun pedetengen, pu' maita' ma. Nda'i getaw mekpelab tu minita'en na.
25 Sa' ndi' ta maita' su pedetengen ta, laak sa' pekpelaban ta gusay, mektigel daita dema di kegelat ta dun.

26 Ma'nia dadema kig Balakat nu Megbebaya', lumusad dini adun ebangan ita niin sa' kulangi kesalig ta. Sa' pinenggi', ndi' ita gupia metau menenabi tu Megbebaya', iini mekpedialem mengamuyu' dun dinita tu Megbebaya', di talu' nda' dinita.
27 Laak misuunan gupia nu Megbebaya' su ginaa getaw, kaas mesabuten

sug delendeman nug Bal-
akaten mekatag dinita,
pu' su kengamu'en di nga
piglegetawanen, megdunut
gupia tu mauya'an nu
Megbebaya'.
28 Misuunan ta pu' sug lau-
nan getaw mekpetail diniin,
pegebangan nu Megbebaya',
adun mpianan ilan di kelaun
mbianan nilan. Iini inggaten
dun su mekpetail diniin, pu'
daansama' pigdelendemen.
29 Su nga ginggaten,
daansama' tindu'en pe-
samanen ilan dig Bata'en,
adun iin dayuni mbaal
gulangbata' nu melaun
mekpated.
30 Kaas su nga tindu'en,
inggaten ilan sumakup
diniin, pimilangen ilan
mekesuun, muka' pidum-
anen ilan di kekpededengeg
diniin nu ngag launan.

*Pinita' dinita nu Megbe-
baya' su Petailanen pebian
dini Kristu Isus*

31 Sa' ma'antu, ta' alandun
dayuni gempia ta telu'en?
Kagina megabang dinita
su Megbebaya', ta' mai
mekaku' mengatu dinita?
32 Pu' pia sug Bata'en,
nda'en belibad gumanti' di
kepatay ta. Kaas misuunan
ta begayan ita niin launan
kepianan, di nda'i sugda ta
dun.
33 Naa, ta' mai mekaku'
dumangat dinita tu Megbe-
baya', ita nga tindu'en saku-
pen, asa nda'i ginukuman
dun nu Megbebaya'?
34 Kaas duun bai
mekaukum dinita laga' na
ginaa ta? Si Kristu Isus,
mukum ma dinita? Ndi' lai
mesu'at, pu' iini minatay
dayun pitubu' puli', bitang
na tu gupid nu Megbebaya',
tanda' pekpenenebian ita
niin gebii gendaw.
35 Duun ma dayuni meke-
belabag dig lelaat ni Kristu
dinita? Mekebelabag dun
ba sa' melegenan ita, sa' pe-
glegetan ita? Sa' mbianan
tai gembagel gutem ba, sa'
gempubri baita gupia, sa'
mbianan tai mekeka'id ba,
sa' pegbunu'?
36 Nda' ba mesulat
kanugdiin,

"Saba' dini'a, lilebungan ami
meka'iday gendaw-
gendaw.

Ma'niin ami karniru, sungu
titi'ay."

37 Laak ndi' mesu'at. Pia
ta' alanduni mbianan ta,
mekegdaag ita dun tu'u, pu'
iini mekpedaag dun dinita,
su Megbebaya' su melelaat
dinita.
38 Mituudanu dun nda'iduni
mekegbelabag dig lelaaten
dinita, pia matay ita, sa'
pektetubu' paita, pia penget-
uan ita nu nga sesugu'en nu
Megbebaya', sa' pengetuan
ita nu nga megbaya' muka'
meglekaunutan di kediwe-
taan. Nda'iduni mekegbe-
labag dig lelaaten dinita pia
ta' alanduni mpenggulaula
dinita nandaw, sa' ditug bi-
naya' gebii bu' gendaw,
39 pia pengetuan ita nu nga
ndi' maita' dia gawanawan,
sa' dig dialem benwa ta.
Sa'itada, nda'idunig binaal

di gekleb langit bu' lupa' mekegbelabag dig lelaat nu Megbebaya' dinita pibian di Kaunutan ta si Kristu Isus.

9

Sug Bansa Pimili' nu Megbebaya'

1 Naa, ki pektelu'en ku kini, kagina sakupu ni Kristu, peglegintuuden ku, ndi'u megbalus. Dig dialem delendeman ku kana' balus, pu' iini megbaya' dun sug Balakat nu Megbebaya'.

2 Miuba'u gupia, ma'niin nda'i taman nu kelegenayu, saba' nug lelaatu tu nga samau getaw Judea.

3 Pu' sa' sia mesu'at, mauya'an ku naan siai ukuman nu Megbebaya', muka' pesuayu niin sia dini Kristu, sabaya' dinilan nga getaw Israel.

4 Ki nga getaw Israel kini, ilan su pimili' nu Megbebaya' piglegetawanen. Kanugdiin binata'en ilan, muka' pinita'en dinilan su kelengas nu pegbaya'en maita' di tiagen. Pisadan nu Megbebaya' su nga ginepu'ay nilan, muka' pinalintaanen ilan. Danilani tantu kektamuy, muka' melauni pinasad nu Megbebaya' dinilan.

5 Megdedengegi nga ginepu'ay nilan, si nga Abraham. Samabansa dailan dema ni Kristu su meguit dig launanen, su Megbebaya' gempia pegdedengegen di nda'i gikteben. Amen.

6 Naa, ndi'u metalu' pu' mibulugan su pinasad nu Megbebaya' di nga getaw Israel kanugdiin. Iini telu'en ku, kana' nug launan getaw Israeli mpemili' nu Megbebaya'. Duuni mpemili', duuni nda'.

7 Muka' dadema, kana' bata' nu Megbebaya' sug launan nu sapu' ni Abraham, pu' miktalu' su Megbebaya' dini Abraham kanugdiin, “Su sapu' nug bata' mu si Isaac, iin laaki pemilangen sapu' mu.”

8 Sa'itada, kana' nu nga migigetaw di gasal getawig bata' nu Megbebaya'. Iini pemilangen tantu bata' nu Megbebaya', su migigetaw puun tu pinasad nu Megbebaya' dini Abraham.

9 Pu' su kepasaden, miktalu' su Megbebaya' dini Abraham kanugdiin, “Sa' mateng nai gendaw, mpuli' dau dini. Megbata' dayun su sawa mu si Sara, bata'laki.”

10 Naa, sinangkali' pa tanan, su sawa ni Isaac kiin, si Rebecca, migbedes gapid, bata' ni Isaac, ginepu'ay nami.

11-12 Sa' sungu megbata' si Rebecca, miktalu' su Megbebaya' diniin, “Su gulangbata'i mbaal sesugu'en nu ngudanen.” Iini tinalu'en dun, pu' adun mbaluy su pigdelendemen mpinig su nga pimili'en. Su ketalu'en dun, nda' pailan pegigetaw, nda' pai gulaula nilan melaat sa' gempia, kaas misuunan ta kana' puun tu

gulaula nilan su kepemili'
dinilan dua', segaga puun da
tu ketendu' nu Megbebaya'.
13 Nda' ba mesulat
kanugdiin di Misulat Talu'
nu Megbebaya', “Pitailu si
Jacob, laak misengayu si
Esau.”
14 Ta' alandun dayuni
gempia ta telu'en? Duun
baig limbung nu Megbe-
baya'? Nda'idun lai!
15 Pu' miktalu' su Megbe-
baya' dini Moises, “Lelaatan
ku su mauya'an ku lelaatay,
muka' petailen ku su
mauya'an ku petailen.”
16 Kaas misuunan ta pu'
su kepemili' nu Megbebaya',
iin dai metau dun, kana' nu
mauya'an nu getaw, kana'
dadema nu tegelen, pu'
danug lelaat nu Megbebaya'.
17 Nda' ba mesulat
kanugdiin pu' miktalu'
su Megbebaya' ditu gadi'
nu getaw Ehipto, “Iini
pipeglegadi'u ya'a dun,
adun paita'u su pegbaya'u
muka' su ginuungu, pu'
dinaagu ya'a. Kedua'en,
pipeglegadi'u ya'a pu' adun
megdedengegu di tibuukan
lumbang, puun dini'a.”
18 Kaas gempantek,
lelaatan nu Megbebaya' su
nga mauya'anen lelaatay,
muka' pebuklusenen
dadema su nga mauya'anen
pebuklusay.

Su Gangit muka' sug Lelaat nu Megbebaya'

19 Naa, pinenggi' duun
diniui sumaak dinaan, “Sa'
ma'antu, mauma dema
besulen nu Megbebaya' di
getaw sug dupanganen?
Duun bai mekeguut tu
mauya'an nu Megbebaya'?”
20 Sembagen ku dayun,
“Naa su Megbebaya', mpeg-
belu'an mu bain, asal ki-
lawan ka da? Mesu'at
ba sumaakig binaal ditu
migbaal dun, ‘Mauma dema
binaal mau ma'nini kini?’ ”
21 Pesemaan ku di getaw
megdiun. Iin dai metau
dun sa' megbaal betangan
melengas, sa' betangan
melemu', sebugel daig lupa'.
22 Ma'antu dademai ping-
gulaula nu Megbebaya'. Pia
mauya'anen pesuunen di
nga getaw sug lengeten
muka' paita'en dinilan su
ginuungen, mektigel gupia
tu nga getaw piglengetanen,
su ngag bantang pelebu'an
ginukumanen.
23 Mauya'anen dadema
mpaita' su kelengas nu
pegbaya'en. Pu' su kelengas
nu pegbaya'en, bigay na
gupia dinita, ita ngag
bantang lelaatanen, ki ngag
daansama' pingandamen
mekedawat tu kelengasen.
24 Pu' itai nga ginggaten
sumakup diniin, ita nga
getaw Judea muka' nga
kana' getaw Judea dadema.
25 Nda' ba mesulat
kanugdiin nu pimuunanen
si Oseas,

“Su nga getaw kana'u pailan
piglegetawan,
paingalan ku dun ‘piglegetawan
ku nailan’.
Sug bansa kana'u pa
mauya'an,

paingalan ku dun, mauya'an
ku na.”
26 Duun pa pagidi sinulat ni
Oseas, laungen,
“Diag benwa tanda' tilu'an
nu Megbebaya' su nga
getaw, ‘Nda'ig labetu
diniu,’
dia pa pagid paingalanen
dinilan, ‘ngag bata' nu
tantu Megbebaya''.”
27 Si Isaias pa pagid, nda'en
ba pelaktag kanugdiin, laun-
gen, “Pia melaun gupiai
sapu' ni Israel, maa' na ke-
laun nug lubek tu geksid da-
gat, mbilang dai megawen.”
28 Pu' nda' peglugbad su
ginukuman nu Megbebaya'
di tiba'an getaw, pu' pengg-
ulaulaanen dedali'.
29 Kaas ma'niaig duma
misulat tu pimuun nu
Megbebaya' pedaan dini
Isaias, laungen, “Sa' kana'
nug lelaat nu Megbebaya', su
megbaya' Kaunutan, migela'
sia petayay kig launan ta
getaw Israel, maa' na nu
getaw tug lunsud Sodoma
muka' ditu Gomora, laak
duuni sinawaden bata' ta.”

Su nga Sapu' ni Israel muka' su Gempia Petenday

30 Ta' alandun dayuni
gempia ta telu'en? Ki
nga kana' getaw Judea,
duun dinilani pimilang nu
Megbebaya' mekesuun saba'
nu kesalig nilan diniin,
bisan nda' ilan penamal
meksikesuun.
31 Laak dagid su nga sapu'
ni Israel, pia pinemalan
nilan dunutay su Palinta
nu Megbebaya', nda' ilan
mpemilang mekesuun,
32 pu' su kegdunut nilan
tu Palinta, nda' nilan sekatay
tu kesalig dini Kristu, pu'
sikat nilan tu tegel nilan.
Sa'itada, ma'niin ilan mida-
pal tug batu melemu mesek-
nun.
33 Pu' nda' ba mesulat
kanugdiin di Misulat Talu'
nu Megbebaya',
“Pektalentenay niu ini,
betangen kuig batu
meseknun ditug
benwa Sion.
Mekesulaub tu getaw kig
batu kini.
Laak adin su sumalig diniin,
ndi' mekpelilu.”

10

1 Naa, uu Mingumpated, ki
nga samatawu su nga sapu'
ni Israel, mauya'an ku gupia
di ndi' megdua'dua'ig delen-
deman ku, megawen ilan.
Penenebian ku ilan gusay
ditu Megbebaya'.
2 Misuunan ku gupia,
muka' peglegintuuden ku
diniu, pu' menamal ilan sia
mektamuy tu Megbebaya',
laak su kektamuy nilan,
kana' mekpuun tu metuud
sinuunan.
3 Pu' nda' nilan mesu-
unayi gempia nilan peng-
gulaulaan adun mpemilang
ilan mekesuun. Laung nilan
dun, subay penemalan nilan
dunutay su nga pinalinta-
nen, kaas nda' ilan metuu-
day dun sug betad nu Meg-
bebaya' pemilangeneni nga
getaw mekesuun.

4 Pu' tinubus ni Kristu
su pegbaya' nu Palinta nu
Megbebaya', kaas nandaw,
adini getaw mekpetuud
diniin, pemilangen nu
Megbebaya' mekesuun.

Sug Launan Getaw Sumalig, Megawen

5 Naa, sa' su getaw dunutanen sug betad nu Palinta
nu Megbebaya' adun pemilangen sia nu Megbebaya'
mekesuun, duuni sinulat ni
Moises mekatag diniin. Nda'
ba mesulat, laungen, “Adini
getaw dumunut tu nga
pinalinta nu Megbebaya',
malapeni ketubu' mekpuun
ditu.”
6 Laak sa' su getaw sumalig ditu Megbebaya' adun
mpemilang mekesuun, duun
dademai misulat mekatag
diniin. Nda' ba mesulat,
“Ndi' mu betangay di ginaa
mu pu' subay duuni luntu
ditug langit” (sa'itada, adun
pelusadenen dinig lumbang
si Kristu).
7 “Muka' ndi' mu na kambat betangay di ginaa mu
pu' subay duuni lumusad
ditu guli'an nu minatay”
(sa'itada, adun uitenen dinig
dibabaw si Kristu genat tu
kepatayen).
8 Iin pai misulat
kanugdiin, laungen, “Su
pimuun nu Megbebaya',
mesempel na dini'a. Diin
da ginaa mu, muka' diin da
baba' mu.” Kia su Gempia
Petenday pegukit nami diniu
mekatag di kesalig niu dini
Kristu.
9 Pu' sa' meglegintuuda
di ngag duma mu pu' si
Isusi Kaunutan ta, muka'
sa' metuudan ka dun pu'
pitubu' puli' nu Megbebaya',
guunen ka niin di ginukuman dinita nu Megbebaya'.
10 Pu' sa' sumaligi getaw
dini Kristu, pemilangen
nu Megbebaya' mekesuun,
muka' sa' ukitenen su
kesaligen tu ngag dumanen,
megawen.
11 Ma'antui misulat pa
pagid kanugdiin, laungen,
“Adin su sumalig diniin, ndi'
mekpelilu.”
12 Kig launan getaw,
duunig labeten dun, nda'i
pigisu dun su getaw Judea
muka' su kana' getaw
Judea, pu' salabuuk dai
tantu Kaunutan di tiba'an
getaw, muka' nda'i gikteb
nu kepianen dig launan
mekpaingabang diniin.
13 Ma'niai misulat
kanugdiin, laungen, “Adin
su getaw mekpaingabang tu
Kaunutan, iini guunenen.”
14 Laak, ndi' mesu'at
mekpaingabangi nga getaw
dini Kristu, sa' nda' ilan
metuuday dun. Ndi' mesu'at
mekpetuudi nga getaw
diniin, sa' nda'i midengeg
nilan mekatag diniin. Ndi'
mesu'at medengeg nu nga
getaw mekatag diniin, sa'
nda'i megukit dun dinilan.
15 Muka' ndi' pa pagid
mesu'at megukit, sa' nda'
sugu'ay. Laak, duuni sinugu', pu' nda' ba mesulat kanugdiin, “Melengas lai
gupiai pegdateng nu nga

megukit Gempia Petenday
mekatag di keseksud nu
getaw tu Megbebaya'."
16 Laak dagid, pia ma'antu,
nda' megela' metuuday
dun su nga mikedengeg
tu Gempia Petenday, pu'
sinulat ni Isaias kanugdiin,
laungen, "Uu Kaunutan, ta'
taway duni mituudan dun
su ginukit nami? Nda'idun."
17 Mendadi, iini puun tu
kesalig nu getaw, su ke-
dengegen di Gempia Peten-
day. Muka' iini puun tu ke-
dengegen dun, su kegukit tu
Gempia Petenday mekatag
dini Kristu.
18 Naa, saaken ku sa' ndi'
ba metuud pu' su nga getaw
Judea, midengeg nilan su
ginukit kiin? Midengeg na
nilan tantu, pu' nda' ba
mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya',

"Su tinalu' nilan, mileep na
di tibuukan lumbang.
Su ginukit nilan, midepet na
ditu pingikteban nug
lupa'."

19 Saaken ku pelum, sa'
ndi' ba metuud pu' mis-
abut nu nga sapu' ni Israel
su ginukit? Mialapu bekna
sembagu di tinalu' nu Meg-
bebaya' sinulat ni Moises
kanugdiin, laungen,

"Yamu nga piglegetawan
ku, pepengimbeguun
ku amu di nga kana'
getaw Judea.
Su nga getaw bengu'bengu'en,
pepangitu amu dini-
lan."

20 Kedua'en, labi pa gem-
belu' si Isaias, kali' pektalu',

"Mibaanganu nu nga getaw
nda'u nilan peneng-
away.
Mikpaita'u tu nga getaw
nda'u nilan laaway."

21 Laak duun pai sinulat
ni Isaias mekatag di nga
sapu' ni Israel, laungen, "Lil-
abungu saba'u menemba'
dinilan, su nga getaw mibuk-
lusi kemilasen dinaan."

11

*Kig Lelaat nu Megbebaya'
tu nga Sapu' ni Israel*

1 Naa kagina ma'antu,
saaken ku dayun, ki nga
sapu' ni Israel, su nga
piglegetawan nu Megbe-
baya', tiliudan bailan nu
Megbebaya'? Ndi' lai
mesu'at! Pu' pia naan, getaw
Israel dau dema maa' da
dinilan. Sapu'u ni Abraham
muka' kausebaanu ni Ben-
jamin.
2 Su nga getaw tindu'en
sumakup diniin su nda' pa
mbaali gekleb langit bu'
lupa', ndi' meteliudan nu
Megbebaya'. Nda' ba niu
mesuunay su tinalu' ni Elias,
sa' dengatenen su nga sapu'
ni Israel ditu Megbebaya',
kali' pektalu',
3 "Uu Megbebaya', pi-
matay nilan su nga pimuu-
nan mu sinugu' mu megwali
dinilan. Giba' nilan su nga
gentudan gilak dini'a. Naan
laaki mibilin mektamuy
dini'a, muka' mauya'an
nilan petain dau dema sia."
4 Laak kali' sembag su
Megbebaya', "Duun pai
pinaasu pitu ngibu tawan

getaw, nda'u ilan mainsan
pepengedapay tu sagya
diwata, si Ba'al.”
5 Ma'antu dadema nan-
daw, su nga getaw Israel,
nda' dailan gela' pemi-
las tu Megbebaya'. Pu'
saba' nu tulungen, duuni
tindu'en sumakup diniin,
laak metuud, miniwatak
dailan.
6 Naa, kagina mitendu'en
ilan puun dig lelaaten,
kana' sekat tu gulaula
nilan. Pu' sa' sekat tu
gulaula nu getawi tulung
nu Megbebaya', kana' na sia
tantu tulung.

7 Mendadi, ma'nini'. Su
nga sapu' ni Israel, nda' ilan
gela' mekebian tu kegawen
dinilan nu Megbebaya',
bisan mauya'an nilan sia
gupia. Iin laaki mikebian
dun, su mitendu' nu Megbe-
baya'. Meliang dailan. Su
ngag duma, nda' penemba'
tu ke'enggat dinilan nu
Megbebaya'.
8 Nda' ba mesulat
kanugdiin, “Pitegas nu
Megbebaya' su gulu nilan.
Sampay nandaw, ndi' ilan
mekengita' muka' ndi' ilan
mekedengeg.”
9 Si David, nda' ba pektalu'
kanugdiin,

“Kagina pipeglekebibu ilan
gupia nu Megbebaya',
laung nilan dun,
nda'en pengebetay ki
ngag limbung nilan.

Su keglekebibu nilan,
mekegdaang pa dini-
lan, iin dayuni mbaal
pelabu' dinilan.

10 Subay mbuta ilan adun
ndi' ilan mekengita',

muka' subay mbektut ilan
saba' nu gembagel
kelegenay peguiten
nilan.”

11 Saaken ku pa pagid, kag-
ina ma'antu, nda' metuuk di
telinga nu nga getaw Judea
su metuud mekatag dini
Kristu, mbeleng bailan? Ndi'
dadema lai mesu'at! Kagina
memilas su nga getaw Judea,
naa su nga kana' getaw
Judea, mbianan na nilan
su keglegawen dinilan nu
Megbebaya'. Iini mipenggu-
laula dun, pu' adun mengim-
begu su nga getaw Judea tu
kegawen nu nga kana' getaw
Judea.
12 Naa, gembageli kepi-
anan dig launan getaw
mikpuun di kemilas nu
nga getaw Judea. Pipianan
gupia nu Megebaya' su nga
kana' getaw Judea pu' nda'
medawat nu nga getaw
Judea su kepepianen sia dig
delendeman nilan. Labi
pa pepianayen sug launan
getaw, sa' metektub nai
kelaun nu nga getaw Judea
sumakup dini Kristu ditug
binaya' gebii bu' gendaw.

*Su Kegawen nu nga Kana'
Getaw Judea*

13 Yamu nga kana' getaw
Judea, taman talu'u diniu,
kagina mitendu'u nu Megbe-
baya' peneliganu niin, adun
ukitan ku amu mekatag dini
Kristu, liliagu gupia tu sin-
ugu'an dinaan nu Megbe-

baya'. Menamalu dumunut
dun,
14 pu' adun sa' mesu'at,
pepengimbeguun ku su
samau getaw Judea, adun
duun dinilani megawen.
15 Pu' sa' tiliudan nu Meg-
bebaya' su nga getaw Judea,
miseksud diniin su ngag lain
bansa dinig lumbang. Sa'
mpeduma puli'i nga getaw
Judea, ma'niin na metubu'
puli' su nga minatay.
16 Mendadi ki nga getaw
Judea, kagina sakup nu Meg-
bebaya' su nga ginepu'ay ni-
lan, si nga Abraham, saku-
pen dadema su nga sapu'
nilan. Pesemaan ku ilan
di pan pengilak tu Megbe-
baya'. Sa' begay nu getaw
tu Megbebaya'i sailasan di
pan, daniin su tibuuk pan.
Muka' ma'nia dademai gayu.
Sa' begay nu getaw tu Meg-
bebaya'i gangeten, daniin
dadema su nga panganen.
17 Naa, ki nga getaw Judea,
pesemaan ku ilan pa pagid
tu panga nu gayu olibo. Du-
uni panganen pinutuk na,
adun sumpat duni panga nu
guli' olibo. Yamu nga kana'
getaw Judeai panga nu guli',
pu' piduma namu nu Megbe-
baya' tu melembu' ketubu'
nu gayu pimula, sa'itada su
kepepia nu Megbebaya' tu
nga getaw Judea.
18 Laak dagid, subay ndi'
amu mekpelabawlabaw di
ngag daan panga nu gayu
olibo. Ndi' amu mangya'
dun, pu' panga laak amu.
Kana' amui mekepepagen
tu gangeten, su gangeteni
mekepepagen diniu.
19 Naa, pinenggi' duuni
mektalu' dayun dinaan,
“Metuud, laak iini pinutuk
dun su ngag daan panga kia,
pu' adun sumpatan nami.”
20 Sembagen ku, metuud
daan, yamui suminukli di
nga getaw Judea. Laak
dagid iini teliudan ilan dun
nu Megbebaya', pu' nda'
ilan pekpetuud dini Kristu.
Yamu pasi', iini nda' amu
teliuday dun, pu' suminalig
amu diniin. Pia ma'antu,
ndi' niu pengangya', subay
mendek amu.
21 Pu' sa' pinutuk nu
Megbebaya' su tantu panga,
sa'itada su nga getaw Judea,
batik niu dun ba, sa' metalin
amu, sa' ndi' amu menamal
sumalig diniin, ndi' amu
dadema mputuk?
22 Subay pektalentenan
niu ini, sug betad nu Meg-
bebaya', nda'i gikteb nug
lelaaten tu nga getaw lilaata-
nen, muka' nda'i tamanen
su kekpetuga'en tu getaw
pituga'en. Petuga'enen
gupia su nga mimilas
kia getaw Judea. Laak
yamu, penemalan amu
niin lelaatay, sa' menamal
amu sumalig tug lelaaten.
Dagid, sa' ndi' amu menamal
sumalig diniin, mesu'at
putuken amu niin, sa'itada
teliudan amu niin.
23 Sa' metuudan dun
dadema su nga getaw
Judea, sumpat ilan puli' nu
Megbebaya' tu pinutukanen
dun. Pu' nda'i ndi' megaga
nu Megbebaya' uli'ay.

24 Yamu nga kana' getaw
Judea, pisamau amu di
panga pinutuk di guli' olibo.
Sinumpat namu tu puun
nu tantu pimula, pia kana'
mbantang sumpaten. Ki
nga getaw Judea, melemu
pailan sumpaten puli' nu
Megbebaya' tu puunen, pu'
ilani maa' nu tantu panga
nu pimula.

*Melelaat su Megbebaya'
tug Launan Getaw*

25 Naa, Mingumpated, kig
delendeman nu Megbebaya'
daansama' pigbuninen,
buasan ku na diniu, adun
ndi' niu delendemen pu'
metaas pai sinuunan niu.
Iinig delendeman nu Meg-
bebaya', pu' pia duuni
nga getaw Israel mimilas
diniin, ndi' maulayuni
kemilas nilan, pu' memilas
ilan sampay laak megela'
sumakupi nga kana' getaw
Judea tindu' nu Megbebaya'
sumakup diniin.
26 Megela' dayun
megawen su tiba'an sapu'
ni Israel. Nda' ba mesulat
kanugdiin,
"Ki Meglegawen, genat tu
Sion, sug benwa nu
nga getaw Judea.
Belengenen dayun sug lau-
nan melaat gulaula nu
nga sapu' ni Israel,
puun tu kemilas nilan
tu Megbebaya'.
27 Tinalu'en pu' menuud su
pinasaden dinilan
pu' tubusenen su nga sala'
nilan."

28 Kagina pimilas nu nga
getaw Judea su Gempia
Petenday mekatag dini
Kristu, kuminuntra ilan tu
Megbebaya', kaas megawen
amu nga kana' getaw
Judea. Laak kagina tindu'
ilan nu Megbebaya' bansa-
nen, pitailen ilan, adun
menuud su pinasaden tu nga
ginepu'ay nilan.
29 Pu' ndi' mpalin sug
delendeman nu Megbebaya'.
Su nga getaw pimili'en,
tendu'enen tu'u. Su nga
getaw ginggaten pepiana-
nen, pepiananen tu'u.
30 Sug daan pigbetad niu,
pimilas niu gupia su Megbe-
baya'. Nandaw pasi', mib-
ianan na niu sug lelaaten
puun tu kemilas nu nga
getaw Judea.
31 Ma'nia dademai mbianan
nilan. Nandaw mimilas ilan,
kaas mbianan niu sug lelaat
nu Megbebaya'. Lema' den-
lag mbianan pa nilan sug
lelaaten ki mibianan na niu.
32 Pu' bigay na nu Meg-
bebaya' su tiba'an getaw
mbalud tu kemilas nilan,
adun mbulus sug lelaaten
dig launan nilan.

*Pededengegen ta su Meg-
bebaya'*

33 Ki Megbebaya', gem-
bagel gupiai tulungen di
nga getaw! Su kekesuunen,
nda'i gikteben. Medalem
dadema gupiai telisebu-
tayen. Su pigdelendemen,
nda' mesabut nu getaw, pia
sala tawan. Nda'iduni getaw
mekesabut tug betaden!

34 Nda' ba mesulat kanugdiin,
“Su Kaunutan ta, ta' taway dun mai mikesuun tug delendemanen?
Ta' taway dun mai mikektitulu' diniin?
35 Nda'i kulangen, pia maika'.
Kaas, ta' taway dun mai mikegbegay diniin, adun sia mesuli'anen?”
36 Pu' kanugdiin, nda'iduni binaal, iini minaal dun. Nandaw, nda'iduni mekuleg, iini megbaya' dun. Muka' pa pagid, launan binaalen, iini binaalen dun, penemalan gusay pegbesaay su Megbebaya'. Kaas, enalen tain muka' pegbesaan ta di nda'i gikteben. Amen.

12

Su Kektamuy tu Megbebaya'

1 Kaas yamu nga Mingumpated, duuni penengiin ku diniu. Pegwakil niuig lawas niu tu Megbebaya' maa' nu guliden pektetubu' pa, gilak tu Megbebaya' muka' leliagen dun iin, pu' melelaat gupia su Megbebaya' dinita. Kiai tantu kektamuy tu Megbebaya'.

2 Ndi' niu dunutay sug betad nu kinilawan dig lumbang kini. Tumu' pepelinen niuig delendeman niu tu Megbebaya', adun pebegunenig betad dig delendeman niu. Mesuunan niu dayun su mauya'an nu Megbebaya', su melengas, sug leliagen dun iin muka' su tampusan kepianan.

3 Naa, kagina tinulungu nu Megbebaya' pu' bigayanu niin gelalu, iini pelaktagu diniu, saladua', ndi' niu pemilangayig lawas niu metaas pa di mbantang delendemen niu. Laak betang niu di ginaa niu ki sinukalay. Pebantang niui ketaas nug lawas niu tu tinawan bigay diniu nu Megbebaya' mekpuun di kekpetuud niu.

4 Pu' su ngag lawas ta, melauni sengkapanen, ndi' ba? Muka' lainlaini kegamit ta dun su nga sengkapan.

5 Ma'nia daita dema, pu' bisan melaun ita sakup ni Kristu, ma'niin salabuuk lawas ita suminalabuuk dini Kristu, mikpingkit ita, launan ta, adun bisan migininisan ita, mibaluy ita salabuuk lawas.

6 Mendadi diadia dinita, lainlaini tinawanen bigay nu Megbebaya' mekpuun di tulungen dinita. Su tinawan ta, subay pegua'en ta. Naa sa' upama iinig bigay dini'a, metawa megwali talu' nu Megbebaya', subay megwalia lepeng tu kesalig mu.

7 Sa' pasi' metawa megabang, megabanga gusay. Su metau mekpetu'un, subay menamal mekpetu'un.

8 Sa' su mbantang mengulikseg tug dumanen, subay penguliksegenen gupia. Su metau megbegay,

subay megbegay di nda'i
geginugunen dun. Su
meglekaunutan, subay ndi'
megliawliaw. Adin su mele-
laat tug dumanen, subay
tembusanen sug lelaaten.
9 Ma'antu, subay nda'i
metaas mbaba' di kekpetail
niu di nga samataw niu.
Teliuday niu su melaaten,
muka' pektalentenay niu su
melengas.
10 Pekpinetailay amu
lepeng tu petailan nu
kepetedan sakup ni Kristu.
Subay megbinesaay amu
gupia.
11 Subay ektak niui tegel
niu mengimbaal, muka'
gela' niui ginaa niu di
kektamuy niu tu Kaunutan
ta Megbebaya'.
12 Subay leliagen amu
saba' nu pedetengen ta
pu' pepianan ita gupia nu
Megbebaya' ditug binaya'
gebii bu' gendaw.
Pektigel amu di kelegenay
niu.
Penamal amu menenabi.
13 Su nga piglegetawan
nu Megbebaya' mekele-
laatlelaati kebetangen, pe-
megayay niu, muka' su nga
meguliug diniu, dedialay
niu.
14 Naa su mekpeleget
diniu, penenebiay niu,
adun pepianan ilan nu
Megbebaya'. Pepianay niu
ilan, ndi' niu ilan tuyuday.
15 Sa' duuni liliag gu-
pia, salabuuk amu tug leliagen. Sa' duuni mengelaw, salabuuk damu dema tu gelawen.
16 Subay peksama niui
kektagikul niu tu ngag
duma niu. Ndi' amu
mekpelabawlabaw. Su
mekpebaba' dig lawasen,
telima' niu. Ndi' niu
delendemay pu' metaas pai
sinuunan niu.
17 Sa' duuni mekpelaat
diniu, ndi' niu iin suli'ay
melaat. Iini penggulaulaan
niu, sug delendeman nug
launan getaw melengas.
18 Peksalabuuk amu gikteb
nu megaga niu.
19 Uu Mingumpated, ndi'
amu suli', bisan ta' alan-
duni kelaatan niu. Pegwakil
niu tu Megbebaya' ki suli'
dun, pu' nda' ba mesulat di
Misulat Talu'en, “Kali' pek-
talu' su Kaunutan Megbe-
baya', ‘Naani metau sumuli'
tu nga getaw mekpelaat dig
dumanen.’ ”
20 Tumu' maa' danu sala
misulat kanugdiin, laungen,
“Sa' duuni kumuntra dini'a
megutem, paan mu iin. Sa'
kuaun, painum mu. Sa'
ma'niai penggulaulaan mu
diniin, mpiid dayun gupia
ditu pinggulaulanen dini'a.”
21 Ndi' amu mekpedaag di
melaat. Pedaag niu su me-
lengas tu melaaten.

13

Sug Basa ta di nga Kaunutan

1 Naa, ki nga getaw
pipegbaya' nu gubirnu
meglekaunutan di ngag
duma, subay petuuden
tailan, launan ta, saladua',
pu' nda'iduni megbaya', su
Megbebaya'i pigenatanen.

Su nga meguit di nga
getaw nandaw, pitindeg nu
Megbebaya'.
2 Kaas adin su memilas
dinilan, pemilasenen su
tinindeg nu Megbebaya',
muka' mpelebu'anenig
lawasen.
3 Pu' ndi' mendek di nga
peguit di getaw su nga meng-
gulaula melengas. Mendek
dun su nga melaati gulaula-
nen. Subay penggulaulaan
niu su melengas, adun ndi'
namu mendek di meguit tu
getaw. Enalen amu nilan
dayun,
4 pu' sesugu'en ilan nu
Megbebaya', adun pepianan
amu nilan. Sa' upama
melaat sungkini gulaula niu,
tumu' mendek amu dun, pu'
duun daani pegbaya' nilan
bigay nu Megbebaya' silutan
nilan su nga mikesala'.
5 Kaas, iini dunutan niu
dun su nga meguit tu getaw,
adun nda'i pegbiksu'an niu,
kedua'en, saba' nu silut pig-
wakil nu Megbebaya' dini-
lan.
6 Iin dademai biadan niu
dun su mendawat buis, pu'
sa' metembusan nilan su ke-
tendu' dinilan, pegebangan
nilan su Megbebaya'.
7 Mendadi, pemegay niu
di nga meguit tu getaw su
mbantang begay. Sa' su
nga mendawat buis, subay
megbuis amu dun. Sa' su
mbantang pegbesaan, subay
pegbesaan niu ilan gupia,
launan nilan.

Sug Basa ta tu nga Samataw ta

8 Ndi' amu peglibed di
gutang niu. Daal da laaki
mbaya' utangen niu, ki
keglinelaatay niu. Pu'
adin su getaw melelaat
tu samatawen, megela'en
dunutay su Palinta nu
Megbebaya'.
9 Pu' duuni nga pinal-
inta ma'nini', “Ndi'a peg-
dusa, ndi'a pekpatay, ndi'a
pegdaaw, ndi'a mayak tug
danug samataw mu,” muka'
duun pa lain pinalinta. Lum-
bus mitingeb tu penelu'en,
laungen, “Subay pekpetaila
tu ngag duma mu maa' nu
petail mu dig lawas mu.”
10 Sa' duuni getaw lelaatan
niu, ndi' niu dayun pelaatan,
ndi' ba? Sa' melelaat ita tug
duma ta, megela' ta dunutay
su tibuuk Palinta nu Megbe-
baya'.
11 Naa iin pa pagidi peng-
gulaulaan niu dun, pu' misu-
unan niu sungu na matengi
gendaw megawen ita, kaas
gempia na niu pektenudan,
sa'itada belengen niu sug
betad niu mekpetuyang di
ginaa niu. Pu' su bekna
kekpetuud ta dini Kristu,
maiben pa matengi gendaw
megawen ita. Nandaw,
kana' na maiben.
12 Iini kebetang ta dinig
lumbang, ma'niin ita
medeleman maa' mitulayuni
gebii, laak sungu mpupusi
gebii. Sungu megendaw,
pu' kana' na maiben mateng
puli' su Kaunutan ta. Kaas
sug betad ta mbantang di
medeleman, belengen ta.
Iini penggulaulaan ta, su

gempia, maa' nu sundalu
misangkap na lumumpak sa'
medelagan na.
13 Subay pepian ta su
gulaula ta, maa' nu getaw
midelagan nu gendaw. Ndi'
mpia menamal amu megbe-
bulek muka' megimbelu'an,
ndi' damu dema mpia
megdusa, ndi' amu pa pagid
mpia meksinualay muka'
meksesigiay.
14 Tumu' pa penung-
gilingay niu sug betad nu
Kaunutan ta si Isukristu.
Ndi' niu dunutay sug betad
niu kinilawan, adun ndi' niu
malap su melaat gayak niu
dun.

14

*Su nga Samasakup niu,
ndi' niu Mpia Pegdena'en*

1 Naa, su nga sakup ni
Kristu nda' pa mpanteki
kesaligen, melengas pen-
emba'en niu. Laak ndi'
niu ilan sualay mekatag di
gempia gulaula muka' di
ndi' mpia.
2 Duuni getaw, mikpuun tu
kesaligen, nda'i pili'en. Su
sala, kagina kulangi kesali-
gen, ma'aanen laak lempaan
meseda'en di gaanen.
3 Naa, su kana' mesumili',
ndi'en mpia peksudi'ani
gendi'en ma'aani karni.
Ma'antu dadema su maan
laak lempaan, subay ndi'en
pegdena'en su kana' mesum-
ili', pu' pinemba' nu Megbe-
baya'.
4 Ndi' niu mpia peg-
dena'en su sesugu'en nug
duma niu, pu' su gegaleneni
metau dun sa' mitembusa-
nen su pibaal diniin, sa'
nda'. Ma'niin dadema,
ndi' ta mpia pegdena'en
su samasakup ta, pu' iini
megbaya' dun su Megbe-
baya'. Muka' su samasakup
ta, metembusaneni kekpetu-
uden, pu' me'ebangan nu
Megbebaya' mekpetindeg
dun.
5 Naa duuni getaw, de-
lendemanen duuni gendaw
pegbesaanen. Duun laungi
gendaw gempia pegbesaan,
duun dademai ndi'. Du-
uni sala tawan, peksemaa-
neni nga gendaw. Saladua',
subay ndi' megdua'dua'ig
delendemanen dun.
6 Adin su getaw megbasa
di gendaw, iini pegbesaanen
dun, su kektamuyen tu
Kaunutan ta. Adin su getaw
kana' mesumili' di ka'aanen,
mesuunan ta dayun pu' iin
dademai aanenen dun, su
kektamuyen tu Kaunutan
ta, pu' mekpaladpalad dun
tu Megbebaya'. Ma'antu
dademai getaw duuni ndi'en
ma'aan. Mesuunan ta pu'
iini ndi'en ma'aan dun, su
kektamuyen tu Kaunutan ta.
Sa' maan, mekpaladpalad
dun dadema tu Megbebaya'.
7 Saanan ta tetubu' pa,
kana' laak itai metau dun.
Muka' sa' matay naita, kana'
daita dema laaki metau dun.
8 Pu' sa' pektetubu' paita,
mektamuy ita tu Kaunutan
ta. Sa' matay naita, megan-
gag daita dema diniin. Kaas
matay sa' metubu', danu
Kaunutan ita.
9 Iini minatay muka' mi-

tubu' puli' dun si Kristu,
pu' adun meglekaunutan di
nga sakupen, su nga tetubu'
muka' su nga minatay na.
10 Mendadi, yamu nu
nga maan laak lempaan,
mauma dema pegdena'en
niui samasakup niu? Yamu
dema nga nda'i pemili'en,
mauma dema peksudi'an
niui samasakup niu? Ditug
binaya' gebii bu' gendaw
mengadap ita tu Megbe-
baya', launan ta, pu' iin dai
mukum dinita.
11 Nda' ba mesulat,
"Kali' pektalu' su Kaunutan,
'Metuud ini, naani
tantu Megbebaya'.
Ma'antu dadema ini,
mektamuy dinaan su tiba'an
getaw.
Muka' peglegintuuden nug
launan getaw pu'
naani Megbebaya'.' "
12 Kagina ma'antu, misuu-
nan ta pu' saladua', subay
sumbag ita tu Megbebaya'
mekatag di gulaulanen.

Ndi' niu Pegdaangan su Samasakup niu

13 Kaas, subay mesikpa'
ita megigukumay. Tumu'
pegdelendemen ta pa pagid
ndi' ta penggulaulaan su
mekegdaang tu samasakup
ta.
14 Kagina suminakupu
tu Kaunutan ta si Isus,
mituudanu dun gupia pu'
nda'iduni gaan ndi' ma'aan.
Laak dagid, sa' duuni getaw
batiken dun duuni ndi'
ma'aan, naa ndi' mpia sa'
aanenen.
15 Sa' melibuleng su
samasakup niu saba' nu
ka'aan niu, nda' na niu pe-
matut sug lelaat niu diniin.
Mendadi sa' meglaat su
kesalig nu getaw megenti'an
nu kepatay ni Kristu saba'
nu ka'aan niu, subay ndi'
niu aanen.
16 Adin su mipemilang niu
melengas, sa' telu'en nug
duma niu melaaten, ndi' niu
penggulaulaay.
17 Pu' su ka'aan ta muka'
keginum ta, nda'ig labeten
tu Keglekaunutan nu Megbe-
baya'. Iin daig duuni pan-
tagen, su kekesuun, su gem-
pia ginaa muka' sug leliag
mikpuun da tanan tug Bal-
akat nu Megbebaya'.
18 Sa' duuni mektamuy
dini Kristu ma'nia, naa leliag-
en dun su Megbebaya',
muka' pegbesaan dadema
nu ngag duma getaw.
19 Kaas, subay penemalan
ta penggulaulaay su mekeg-
begay pianan ginaa muka'
su mekepaiseg di kesalig ta
dini Kristu.
20 Ndi' niu dayun
mpeglaatan su pegbaalen nu
Megbebaya' dialem ginaa
nu samasakup niu saba'
nu gaan. Mesu'at aanenig
launan ginis gaan, laak ndi'
ma'aan su mekegdaang di
samasakup ta.
21 Gempia na niu belen-
gan aanayi karni, peginum
muka' penggulaulaay bisan
ta' alandun, sa' mekegdaang
di samasakup niu.
22 Adin su mituudan amu
dun mikpuun tu kesalig niu
dini Kristu, pegbuni niu
deli', pu' yamu laak nu

Megbebaya'i mekesuun dun.
Ndi' niu deli' pesuunay su
nga samasakup niu. Pek-
talentenay niu ini, leliagen su getaw sa' nda'i pegbiksu'anen di penggulaulaanen, su kebaalen dun di gempia ginaanen.
23 Laak dagid, sa' duuni
getaw, migdua'dua' dig
delendemanen su gininisan
pengaanenen, dayun aanenen, ukuman nu Megbebaya', pu' nda' sekat di
kesaligen su pinggulaulanen. Adin su penggulaula
nu getaw nda' peksekat di
kesaligen, iini sala'.

15

Subay Peleliagen ta su ngag Duma ta

1 Naa, ita nu nga meligeni
kesaligen, subay ebangan ta
su nga samasakup ta nda'
pa mpanteki kekpetuuden.
Subay ndi' ta baalen sug
leliagen dun sug lawas ta.
2 Tumu' penggulaulaan
nug launan ta sug leliagen
dun su nga samasakup ta,
adun megiseg dai kesalig
nilan.
3 Pu' bisan si Kristu, nda'
metubu' adun pepiananenig
lawasen. Nda' ba mesulat
kanugdiin, “Uu Megbebaya',
sug badas dini'a, libaneg dinaan.” Kaas ma'antu midawat ni Kristu su sudi' nu
getaw tu Megbebaya'.
4 Naa, iini sinulat dun
kanugdiin sug launan Misulat Talu' nu Megbebaya',
pu' adun metitulu' ita.
Pektitulu' dinita, adun
metau daita dema mektigel
tu mbianan ta, muka' adun
mengulikseg ita mekpedateng tu kepia dinita gusay.
5 Kagina su Megbebaya'i
pikpuunan nu kektigel
muka' nu kegulikseg,
penenebiin ku diniin, begayen diniu baalen niu
lendasan niu su pigbetad
ni Kristu Isus, adun meksalabuuk amu, launan niu.
6 Iini penenebian ku amu
dun, peksalabuukan niu penalay su Megbebaya', su
Gama' nu Kaunutan ta si
Isukristu muka' su pektemuyenen.

Pitendayan dadema su nga Kana' Getaw Judea mekatag dini Kristu

7 Kaas subay penemba'en
niu su nga samasakup niu,
maa' nu kenemba' diniu ni
Kristu, adun mpenalan su
Megbebaya' muka' mpegbesaan dadema.
8 Pu' talu'u diniu, kini
si Kristu, iini ibanganen
dun su nga getaw Judea,
adun paita'en dinilan pu'
meseligan su Megbebaya',
pu' pinuud nu Megbebaya'
su pinasaden kanugdiin tu
nga ginepu'ay nilan.
9 Muka' iin dademai ibanganen ilan dun, adun su nga
kana' getaw Judea, penalan
nilan muka' pegbesaan nilan
su Megbebaya' meksekat dig
lelaaten dinilan. Nda' ba
mesulat kanugdiin,

“Kaas, uu Kaunutan, enalen
nami ya'a, naan
sampay su nga kana'
getaw Judea.

Enalen nami muka' pegbesaan nami ya'a dig bebat.”
10 Muka' misulat da pagid, laungen,
“Yamu nga kana' getaw Judea, subay leliagen amu, sampay su piglegetawan nu Megbebaya'!”
11 Muka' misulat pa pagid, laungen,
“Yamu, launan niu kana' getaw Judea, enal niu su Megbebaya'.
Yamu nug launan getaw, enal niu iin!”
12 Duun pagidi sinulat ni Isaias dengantu, laungen,
“Duuni sapu' ni Isai metua' pa.
Metua' adun meglekaunutan tu nga kana' getaw Judea.
Pekpedetengen nilan pu' iin dayuni Meglegawen dinilan.”
13 Naa penenebiin ku tu Megbebaya', su pigenatan nu pedetengen ta, pu' begayen diniuig leliag niu di nda'i tamanen muka' pianan ginaa saba' nu kesalig niu diniin. Iini menenabiu dun, adun megiseg pai pedetengen niu puun di ginuung nug Balakat nu Megbebaya'.

Su Kenluksad dun su Sinulat ni Pablo

14 Yamu nga Mingumpated, mituudanu dun gupia pu' mekesuun amu getaw, metaas nai sinuunan niu mekatag di Megbebaya', muka' metau namu mektinikukay.
15 Pia ma'antu, naan, duuni pinluksadu sulatay diniu adun mektegyungu diniu. Ma'niin minibelu'u sumulat dun diniu, pu' bigayanu nu Megbebaya' pegbaya',
16 adun mbaalu sesugu'en ni Kristu Isus, ebangan ku su nga kana' getaw Judea. Maa' da nug baalen nug belian ki gabangu dinilan, pu' ukiten ku dinilan su Gempia Petenday genat tu Megbebaya', adun sa' metuudan ilan dun, mbaalu ilan maa' nug betang gilaku tu Megbebaya', telima'enen muka' pigwakil diniin nug Balakaten.
17 Kagina suminalabuuku dini Kristu Isus, sa' penggulaulaan ku su pebaal dinaan nu Megbebaya', leliagenu dun sug baalen ku.
18 Pebelu'en kui ginau pu' ukiten ku diniu su pipenggulaula laak dinaan ni Kristu, egaken ku su nga kana' getaw Judea mekpetuud tu Megbebaya'. Pipenggulaulanen dinaan pebian di tinalu'u muka' di pinggulaulau.
19 Kia, pipenggulaula di pegbaya' nug Balakat nu Megbebaya', pu' bigayanu niin ginuung muka' pibaalen dinaani mekesalebu' tu'us. Kaas, genat tu Jerusalem sampay ditug Ilirico, mipanawu, gila'u pegukit su Gempia Petenday mekatag dini Kristu.
20 Mauya'an ku gusay pengukitay su nga getaw di Gempia Petenday ditu ngag benwa nda' pai mekedengeg

mekatag dini Kristu, adun
ndi'u maukitan su ngag
daan minayan ukitay nug
duma.
21 Nda' ba mesulat
kanugdiin,
“Maita' nu nga nda' siben
ukitay mekatag diniin,
muka' mesabut nu nga nda'
mainsan mekedengeg
dun.”

Sug Delendeman ni Pablo Tumukaw diag Roma

22 Naa kia mai tatap meke-
belabag dun dinaan pangay
ditu niu.
23 Nandaw, kagina mi-
tubus sug baalen ku di ngag
benwa kini, muka' miniben
nai taun mauya'an ku tu-
mukaw ditu niu,
24 pedetengen ku mekita'
ita. Mauya'an ku, sa'
mesu'at, tumukawu dia niu
nga santa' gebii, sa' mekan-
gayu ditug España. Dayun
sa' mekeksalabuuk ita sam-
pay mawa'ig buga'an ku
diniu, sa' mesu'at, ebangan
niau pelum di kebundasu di-
tug España.
25 Laak megunau meditu
Jerusalem nandaw, adun
eteden kui gamut ditu nga
piglegetawan nu Megbe-
baya' dia.
26 Pu' su nga pikumpun-
gan nu nga sakup dini
Macedonia muka' Grecia,
delendeman nilan, me-
lengas pegemutan su nga
gempusuk getaw di nga
piglegetawan nu Megbe-
baya' ditu Jerusalem, kaas
piwit nilan dinaan.
27 Laak kia, danilan da
delendeman. Ma'niin duuni
gutang nilan ebangan su nga
samasakup nilan nga getaw
Judea ditu Jerusalem, pu'
mipeduma ilan di kekpepia
nu Megbebaya' di nga getaw
Judea, bena' duuni nga
getaw Judea migukit dinilan
mekatag dini Kristu.
28 Naa, sa' metubus nai
tuyu'u ditu, sa' metulun ku
gela' su ginamut tu nga
samasakup ta ditu, sukatu
dayun mpanaw, pangay di-
tug España. Mapitu dayun
dia niu.
29 Sa' matengu ditu niu,
naa mesuunan ku pepianan
ita gupia ni Kristu di nda'i
kulangen.
30 Naa, Mingumpated,
kagina suminalabuuk ita di
Kaunutan ta si Isukristu,
muka' bigay dinita nug Bal-
akaten ki keglinelaatay ta,
penengiin ku diniu, peksal-
abuukay niau penenebiay tu
Megbebaya',
31 adun megawenu di
kegleget sia dinaan nu
nga ndi' mekpetuud dini
Kristu ditu Judea. Penenabi
damu dema, metelima'
nu nga piglegetawan nu
Megbebaya' ditu su gabangu
dinilan.
32 Penenabi amu padun,
matengu dia niu sa'
mauya'an nu Megbebaya',
muka' leliagenu sampay
mpiananu di keguliugu dia.
33 Naa, penenebiin ku tu
Megbebaya', su puun gupia
nu pianan ginaa, megduma
iin diniu, launan niu. Amen.

16

Su Kesambay ni Pablo tu nga Samasakupen

1 Naa, ki mimated dinita si Febe, pailalau diniu, iinig libun megabang ditu pikumpungan nu nga sakup dia Cencrea.
2 Kagina sakup nu Kaunutan ta, melengas penemba'en niu iin mbantang tug betad nu piglegetawan nu Megbebaya'. Pia ta' alanduni mekpaingabang dun diniu, ebangay niu iin, pu' migabang gupia tu melaun getaw sampay dinaan.
3 Naa, sambay niau dinilan senlangan si Priscila muka' si Aquila, ngag limbangu megukit di Gempia Petenday mekatag dini Kristu Isus.
4 Piksaliununganu nilan di kebinesaan ku. Gempia gupiai ginau dinilan. Gempia dademai ginaa dinilan nug launan pikumpungan nu nga sakup ni Kristu di nga kana' getaw Judea.
5 Sambay da niau dema tu nga sakup mekpungun lelayun diag balay ni nga Aquila.

Sambay da niau pagid tu petailen ku si Epeneto, sug bekna suminakup dini Kristu di tibuuk prubinsya Asia.
6 Sambay niau dini Maria, su minamal megabang diniu.
7 Sambay da niau dema dinilan senlangan si Junias muka' Andronico, nga samau getaw Judea muka' dumau dia pirisuan. Megdedengeg ilan di nga peneligan ni Kristu. Miguna dailan dema dinaan sumakup dini Kristu.
8 Sambay niau tu petailen ku si Ampliato, su sumalabuuk tu Kaunutan ta.
9 Sambay niau dini Urbano, sug limbangu dadema mangay megukit di Gempia Petenday mekatag dini Kristu. Sambay da niau dema dini Estaquis, su petailen ku sambatu.
10 Sambay pa niau pagid dini Apeles, su mitekad nai kesakupen dini Kristu. Sambay niau tu nga gapen ni Aristobulo.
11 Sambay niau dini Herodion, su samau getaw Judea. Sambay niau dadema tu nga sakup ni Kristu di nga gapen ni Narciso.
12 Sambay pa niau pagid dini nga Trifena muka' Trifosa. Minamal ilan megabang tu Kaunutan ta. Sambay niau dini Persida, petailen ku dadema sambat. Minamal dadema megabang di Kaunutan ta.
13 Sambay niau dini Rufo, su migdedengeg di nga megukit di Gempia Petenday mekatag di Kaunutan ta, sampay su gina'en, pu' pilepengu niin bata'en.
14 Sambay da niau pagid dini Asincrito, si Flegonte, si Hermes, si Patrobas, si Hermas, sampay su ngag duma nilan kepetedan ta.
15 Sambay niau dinilan senlangan si Julia muka' Filologo, si Nereo muka'

su pateden libun, sampay
dini Olimpas muka' dig lau-
nan piglegetawan nu Megbe-
baya' duma nilan.
16 Naa, sa' mekpungun
amu, pegdedialay amu, maa'
nug dedial niu di gapen niu.
Sinambay amu nug launan
pikumpungan nu nga sakup
ni Kristu dini dapit.

Katapusan Titulu'

17 Naa, taman talu'u
diniu, Mingumpated, ki nga
mekpesuay di nga sakup nu
Megbebaya' muka' mekpe-
dua'dua' di kekpetuud nu
nga sakup, penengiin ku
diniu, peglengilamay niu
ilan. Ma'nia, kuminuntra
ilan di gempia tinitulu'
diniu. Pegliaw niu ilan
gusay!
18 Pu' kana' nu Kaunutan
ta si Kristu su pektemuyen
nilan, pu' iin laaki pituud
nilan, su gayak nug lawas
nilan. Kagina metawakal
ilan, muka' saba' nu kekpe-
nalenal nilan, buus melim-
bungan nilan su nga kulangi
kesabuten di metuud.
19 Yamu, migdedengegi
kedunut niu tu Gempia
Petenday, kaas liliagu
dun. Mauya'an ku metaasi
tinawan niu di kekesuun,
muka' meleglud diniui
melaat.
20 Su Megbebaya', su
pikpuunan nu pianan ginaa,
ndi' na maiben, daagenen si
Satanas mekatag diniu.

Naa, penenebiin ku,
mbianan niu lelayun su
tulung nu Kaunutan ta si
Isus.

21 Naa sinambay amu
ni Timoteo, sug limbangu.
Sinambay damu dema ni
Lucio, si Jason muka' si
Sosipatro, nga samau getaw
Judea.
22 Naan si Tercio, su
suminulat di sulat kini,
sinambayu amu, pu'
samasakup daita.
23 Si Gayo, su gapu'
balay tinuunan ku, tanda'
pikumpungan nu nga sakup
dini, si Erasto dadema, su
trisuriru dig lunsud kini,
muka' si Cuarto mimated
dinita, sinembayan amu
nilan gela'.
24 [Penenebiin ku
mbianan niu lelayun, lau-
nan niu, su tulung diniu
nu Kaunutan ta si Isukristu.
Amen.]

*Su Kepededengeg tu Meg-
bebaya'*

25 Naa su Megbebaya',
melengas enalen ta muka'
pegbesaan ta. Iin su
mekepepagen tu kekpetuud
niu, mbantang tu Gempia
Petenday pigukitu mekatag
dini Isukristu. Mekepepagen
tu kekpetuud niu mbantang
dadema tu metuud miniben
na pegbuniay, laak nemun
biwasan na.
26 Nandaw ki metuud kini,
pisuun na pibian di nga
sinulat nu nga pimuunan
nu Megbebaya' begudiin.
Pisuun di nga tiba'an bansa
puun tu sugu'an nu tantu
Megbebaya', adun metuu-
dan duni tiba'an getaw.
27 Mendadi, gempia ta
enalen muka' pegbesaan su

Megbebaya', su mekesuun dig launan. Enalen tain mekatag dini Isukristu di nda'i gikteben! Amen.

Daal daitu.

Pablo

Sug Bekna Sulat ni Pablo tu nga Getaw CORINTO

Naa ki sulat kini, iin sug bekna piwit ni Pablo ditu nga getaw Corinto pingumbilin di nga sakup ni Kristu. Laak su Corinto, iini ngalan nu gembagel lunsud tug benwa Grecia begudiin, melengas denggu'an sekayan. Melaun gupia getaw migbenwa dia, melaun mendagang muka' panday, melaun dadema sagya diwata pektemuyen nu nga getaw dia. Si Pablo, migbebenwa dia Corinto taman setaun bu' ginenga', pu' adun pegweliinen di nga getaw dia su Gempia Petenday mekatag dini Kristu muka' pektu'unanen su nga suminakup dun.

Naa su kepalus ni Pablo dia Corinto, minundas iin tu ngag lain benwa. Mendadi su saananen diag lain benwa, duuni midengegen mekatag di nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto. Midengegen laung pu' miksilaun ilan, laak dagid duun na laungi sualan nilan, duun laungi mikesala' sampay duun laungi migdusa gupia. Muka' mikpuit su nga sakup dia Corinto sulat dini Pablo, pu' duuni sinaak nilan diniin mekatag di kekpetuud dini Kristu.

Naa ki sulat kini, iini piwit dun ni Pablo tu nga sakup ni Kristu dia Corinto, pu' adun mausay ilan, pepegeksuden su nga miksual, titulu'en ilan adun mpemaag su nga mekesala', sampay sembagen su nga sinaak kia nu nga sakup dia Corinto.

Naa mekatag dig duma mibianan ni Pablo kiin, duuni mbasa dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *9:1-30. Mekatag di pikumpungan nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto, duuni mbasa dia* Nga Pinggulaula *18:1-11.*

1 Naan si Pablo, ginggatu nu Megbebaya' mbaal peneligan ni Kristu Isus mekatag di mauya'an nu Megbebaya'. Yami ni Sostenes su mimated dinita, piwitan nami amu sulat, yamu
2 nga mikpungun tu Megbebaya' diag lunsud Corinto. Mipaas namu nu Megbebaya' adun mbaal amu piglegetawanen puun tu keksalabuuk niu dini Kristu Isus. Inggat amu nu Megbebaya' mbaal sakupen, sampay su ngag launan getaw mengamuyu' ditu Kaunutan ta si Isukristu, pia tanda' ilan pegbenwa, pu' iini Kaunutan ta muka' Kaunutan nilan dadema.
3 Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Nga Kepia dinita nu Megbebaya'

4 Naa yamu, mikpaladpaladu lelayun tu Megbebaya' saba' diniu, pu' tinulung amu niin puun di keksalabuuk niu dini Kristu Isus.
5 Kagina gembagel gupiai tulungen diniu, sekat tu keksalabuuk niu diniin, bigayen diniu su tiba'an tinawan, kampu' nu tinawan niu megwali muka' su metaas sinuunan niu mekatag di metuud.
6 Ma'antu mingganget na dig delendeman niu su kegukit mekatag dini Kristu.
7 Kaas migela' begay diniu nu Megbebaya' su kepiananen. Selian niu megelat di ketua' puli' dini nu Kaunutan ta si Isukristu, nda'idun tu'ui kulang niu di tinawan, bisan maika'.
8 Penemalan pegisegay nu Megbebaya' su kekpetuud niu sampay mengiktebig lumbang kini sa' mateng puli' dini su Kaunutan ta si Isukristu. Ndi' amu dayun medangat, saba' nda' nai sala' niu.
9 Meseligan su Megbebaya', su migenggat diniu meksalabuuk ditug Bata'en si Isukristu, su Kaunutan ta, kaas penggulaulaanen.

Su Keksuaysuay nu nga Mikpetuud

10 Naa uu Mingumpated, kagina pigwekilanu nu Kaunutan ta si Isukristu, penengiin ku diniu, peksalabuukay niu ki telu'en niu, adun ndi' amu meksuaysuay. Peksalabuuk amu gupia dig delendeman niu muka' di pemilang niu di gempia gulaula.
11 Iini sinulatu dun ini, pu' duunig duma ni nga Cloe migukit na dinaan pu' meksinualay daw amu.
12 Betangen ku ma'nini', kada sala penunan, sala dawi telu'enen. Duun dawi mektalu' pu' naan daw si Pabloi dinunutanen. Telu'en daw nu sala pu' si Apolos masi' dawi dinunutanen. Telu'en nu sala pelum daw pu' si Pedro dawi dinunutanen. Muka' duun pa pagid dawi mektalu' pu' si Kristu dawi dinunutanen.
13 Mikpekilas ba si Kristu mitukid diniu? Kana' naani pinatay di kurus adun gumanti' diniu. Muka' su kebunag diniu tubig, kana' puun di kesakup niu dinaan.
14 Mendadi mekpaladpaladu gupia tu Megbebaya' pu' meliang diniui binunagan ku tubig, si Crispo bu' si Gayo laak.
15 Ma'antu nda'idun dayuni mekektalu' pu' binunagan ku amu tubig puun tu kesakup niu dinaan.
16 (Aaw, wa'a daan. Mibunagan ku tubig si nga Estefanas. Muka' milingawan ku sa' duun paig duma mibunagan ku.)
17 Pu' kana' iini sinugu'an dinaan ni Kristu memunagu tubig, segaga sinugu'u niin megukit Gempia Petenday tu nga getaw. Muka' nda' dau dema niin sugu'ay megukit

pebian tu tinawan nu ki-
lawan. Pu' sa' upama
ma'nia, mabu' ndi' mesabut
nu nga getaw pegukitan
ku pu' megawen ilan puun
tu pegbaya' ni Kristu su
kepatayen dia kurus.

Maita' di Kelansang dini
Kristu su Pegbaya' muka'
Tinawan nu Megbebaya'

18 Naa su Gempia Peten-
day mekatag di kepatay ni
Kristu dia kurus, ndi' ba
metuud, pimilang nu nga
getaw mekebeleng, nda'i
gatagen? Laak ita nu nga
migawen nu Megbebaya',
pemilangen ta su pigwali
kiin ginuung nu Megbe-
baya', pu' megawen su
mekpetuud dun.
19 Nda' ba mesulat
kanugdiin di Misulat Talu'
nu Megbebaya',
"Su pendayan nu nga metau,
peglaatan ku.
Su tinawan nu nga miktu'un
na, pengua'en ku."
20 Kaas mesuunan ta nda'i
gatagen su pendayan nu nga
metau muka' su tinawan nu
nga miktu'un na. Nda' dade-
mai pantagen su tinawan
nu nga meglantugi' dinig
lumbang kini nemun. Pu'
pisuun na nu Megbebaya'
pu' nda'ig laga'en su
tinawan nu nga kilawan.
21 Su Megbebaya', metau.
Puun tug daniin tinawan,
nda'en begay mesuunan nu
nga getaw pu' iini Meg-
bebaya' pebian di tinawan
kinilawan. Segaga pigde-
lendemen pegleguunenen su
nga mekpetuud diniin pe-
bian di pegukiten ta Gempia
Petenday, su laung dun nu
nga kilawan nda'i gatagen.
22 Su nga getaw Judea, ndi'
ilan mekpetuud ditu Megbe-
baya' sa' nda'i paita' ta dini-
lan mekesalebu' tu'us. Su
nga getaw Grecia, sa'itada
su nga kana' getaw Judea,
mekpetuud ilan laak sa' pe-
suun ta dinilan su medalem
titulu'an.
23 Laak ita pasi', ukiten ta
si Kristu linansang di kurus,
su laung dun nu nga getaw
Judea kemilas, muka' laung
dun nu nga kana' getaw
Judea nda'i gatagen.
24 Laak dagid, adini
getaw inggat nu Megbebaya'
sumakup diniin, sa' getaw
Judea, sa' kana', misuu-
nanen na pu' pisuun nu
Megbebaya' su ginuungen
muka' su tinawanen, iin su
gasal ni Kristu.
25 Metuud duuni getaw
laung nilan dun migdupang
su Megbebaya' sa' linansang
si Isus dia kurus, laak
dagid metaas pai tinawan
nu Megbebaya' di tinawan
nu getaw. Duun dademai
getaw laung nilan dun nda'i
pegbaya' nu Megbebaya' gu-
mawen dinita, laak metaas
pai pegbaya'en di pegbaya'
nu getaw.
26 Mendadi uu Mingumpated,
pegdelendem niu deli' su
kebetang niu su kegeng-
gat diniu nu Megbebaya'.
Su nda' pamu pekpetuud
diniin, meliang diniui
paingalan dun nu nga sama

kilawanen metaasi sinuunanen. Meliang dademai metaasi gelalen. Meliang pa pagidi getaw medatu' sikna mbata'en.

27 Pimili' sungkin nu Megbebaya' su nga laung dun nu nga kilawan getaw nda'i gatagen, adun mpengumpiiden su nga laung nilan dun metaasi sinuunanen. Pimili'en su getaw nda'i gelalen adun mpengumpiiden su nga laung nilan dun metaasi gelalen.

28 Pimili'en su nga gempusuk di nga kilawan muka' su nga piksudi'an nu nga sama kilawanen sampay su nga getaw nda' dawi pantagen, adun mpengawa'en su laung dun nu nga kilawan metaasig laga'en.

29 Pima'nia nu Megbebaya' pu' adun nda'i getaw mpengangya'en su pegbaya'en muka' su tinawanen dia gedapan nu Megbebaya'.

30 Laak yamu, pisalabuuk amu nu Megbebaya' dini Kristu Isus. Puun tu keksalabuuk ta dini Kristu kiin, bigayan ita niin tinawan ta tantu, pimilang ita niin mekesuun, pinaas ita niin daniin getaw muka' pileksu ita niin ditu kaulipen ta dig dusa ta.

31 Kagina ma'antu, ndi' ba metuud su sinulat kanugdiin, “Adini getaw mauya'anen megangya', subay pengangya'en su pinggulaula nu Kaunutan.”

2

Su Puun nu Kesalig nu Getaw ditu Megbebaya'

1 Naa uu Mingumpated, su kedituun ku niu, sa' pigukitu diniu su metuud daansama' pigbuni nu Megbebaya', nda'u peglaamay megukit maa' nu getaw metaasi tinawanen.

2 Pu' pigdelendemu su saanan ku dia niu, iin laaki ukiten ku diniu, si Isukristu linansang di kurus adun matay, nda'ig lain.

3 Su keguliugu dia niu, nda'u gupia mpebulusi kegwali diniu, pu' tiklabanu buus megdua'dua' amu.

4 Sa' migukitu diniu muka' mikpetendayu, nda'u penunggilingay su getaw metaasi tinawanen, adun pengmetuudaneni nga getaw, pu' mikepengmetuud diniu, su ginuung nug Balakat nu Megbebaya' saanan ku megwali diniu.

5 Kaas su puunan nu kesalig niu dini Isus, kana' nu tinawan kilawan, pu' ginuung gupia nu Megbebaya'.

Su Tinawan nu Megbebaya'

6 Bisan ma'antu, metaas tinawani pegukitu tu nga meligen nai kekpetuuden, laak kana' nu tinawan puun tu kilawan nemun. Kana' dadema puun tu nga kaunutan nu nga getaw dinig lumbang kini nemun, pu' mengikteb gusay su pegbaya' nilan.

7 Pu' iini tinitulu'u, ki
mileglud tinawan nu Meg-
bebaya' pigbuni di nga ki-
lawan. Pu' su nda' pa
mbaali gekleb langit bu'
lupa', pigdelendem na nu
Megbebaya' peduma ita niin
di kegbasa diniin ditug bi-
naya' gebii bu' gendaw.
8 Bisan sala tawan di
nga kaunutan dig lumbang
kini nemun, nda'iduni
mekesabut dun, pu' sa'
misabut nilan sia, nda' nilan
sia lensangay dia kurus
su tampusan migdedengeg
Kaunutan.
9 Nda' ba mesulat ma'nia
kanugdiin,
"Su pingandam na nu
Megbebaya' begay tu
nga getaw mekpetail
diniin,
nda' pekpalas tu nga mata
getaw, nda' metuuk di
nga telinga getaw,
nda' dema pengganget dig
delendeman getaw."
10 Kiin, laak biwasan na
dinita nu Megbebaya' pibian
dig Balakaten. Kig Balakaten
kini, tinukawanen sug lau-
nan, bisan su medalem de-
lendeman nu Megbebaya'.
11 Ndi' ba metuud, daal
dai mekesuun tug delende-
man getaw, su da ginaanen?
Ma'antu dademaig betad nu
Megbebaya', mesuunan da
laak nug Balakaten sug de-
lendemanen.
12 Ita nga mekpetuud, bi-
gay dinita nu Megbebaya'
sug Balakaten, sabaya' nug
betad kinilawan sumalig tu
tinawan kinilawan. Bigayan
ita niin dun, adun mesabut
ta su kelaun bigayen dinita
di nda'i sugda ta dun.
13 Kagina ma'antu, su tit-
ulu'an pigwali ta, kana' talu'
pegwali laak nu kilawan
mekpuun di tinawanen, pu'
titulu'an nug Balakat nu
Megbebaya', pigulug ta su
metuud mekatag di Megbe-
baya' tu getaw pingepu'an
na nug Balakaten.
14 Laak su getaw nda'
begayay Balakat nu Meg-
bebaya', ndi'en metelima'
sug begay sia nug Balakat
nu Megbebaya', pu' laungen
dun nda'i gatagen, ndi'en
dadema mesabut. Pu'
mekesabut dun laak sug
bigayan Balakat nu Megbe-
baya'.
15 Su getaw pingepu'an
pasi' nug Balakat nu Meg-
bebaya', metau mekpemi-
lang dig launanen, laak nda'i
getaw mekemilang diniin sa'
melapang, sa' misugatan.
16 Nda' ba mesulat di
Misulat Talu' nu Megbebaya'
kanugdiin,
"Ta' taway dun mai meke-
suun tug delendeman
nu Kaunutan?
Ta' taway dun mai mekektit-
ulu' diniin?"
Laak ita, megdelendem ita
maa' nug delendeman ni
Kristu.

3

*Su nga Peneligan nu Meg-
bebaya' dinig Lumbang, Meg-
baal Balayen*

1 Naa su dia pau niu,
Mingumpated, nda'u amu
maukitay maa' nu getaw

pingepu'an na nug Balakat
nu Megbebaya', pu' subay
inukitan ku amu maa' nu
getaw megdunut pa tu gayak
nilan, ma'niin gembata'
pamu di keksalabuuk niu
dini Kristu.
2 Iini ma'niinu mikpainum
dun diniu gatas laak, kana'
tantu gaan, pu' nda' pamu
megaga ukitay di medalem
titulu'an. Bisan nemun, ndi'
pa niu mesabut,
3 pu' betad kinilawan pa
pelumi pigbetad niu. Kagina
duun diniu dawi meksesi-
giay muka' meksinualay,
gempantek pu' kinilawan
pai pigbetad niu, ma'niin
pamu nu nga nda' pa
pekpetuud dini Kristu.
4 Pu' kinana' tinalu' nug
duma pu' suminakup daw
dini Pablo, dayun laung nu
sala pu' si Apolos dawi di-
nunutanen, maa' danu kini-
lawani pigbetad niu, ma'niin
nu nga nda'i kesaligen dini
Kristu.

5 Pegdelendem niu deli',
aa? Ta'i gelal ni Apolos? Ta'i
gelalu? Sesugu'en dami nu
Megbebaya', migagak ami
diniu mekpetuud tu Megbe-
baya'. Saladua', pigdunutan
da nami su sugu'an dinami
nu Kaunutan.
6 Mesu'at pesemaan ta di
pimula. Naani mimula, mi-
menyag dun dayun si Apo-
los, laak su Megbebaya'i
mikpepentubu' dun.
7 Kaas nda'i pigisuanen,
su memula muka' su
memenyag dun, kaas
iin laaki mpenalan, su
Megbebaya', pu' iini mekpe-
pentubu' ditu pimula.
8 Mesama dai memula
muka' memenyag. Diadia,
sugdaan nu Megbebaya'
lepeng tug baalenen.
9 Kaas, ami ni Apo-
los, meglimbang ami,
miglepengi tindan dinami
nu Megbebaya'. Muka'
yamu demai maa' nug
binaal nu Megbebaya' tanda'
ami mengimbaal.

Naa pesemaan ku damu
dema dig balay nu Megbe-
baya', pimendayan ku,
10 pu' bigayanu nu Meg-
bebaya' tinawan ku meg-
baal dun. Mikpaseku di
gempagen gentudanen, salai
mektubus dun. Laak dia-
dia, subay petubudaneni ke-
baalen dun.
11 Tindu' na nu Megbe-
baya' si Isukristu ma'niin
nu gentudan nug balay.
Nda'idunig lain mbaal
gentudanen, sa'itada, nda'ig
lain petuuden ta.
12 Naa, sa' baalen pa
sug balay gentudan dun si
Isukristu, mesu'at pengim-
baalanen bulawan, sa'
bulawan selapi', sa' melaga'
batu. Mesu'at dadema
pengimbaalanen gayu, sa'
sigbet, sa' legami. Sa'itada,
baalen pebian di gempia
titulu'an sa' melaat titulu'an.
13 Dayun ditug binaya'
gebii bu' gendaw, sa' di
gendaw mpuli' dini su
Kaunutan ta si Kristu, maita'
na su pigbaal nug launan
mekpetuud, saladua'. Pu'
peksima'en ni Kristu pebian

di gapuy, adun mesuunan
sa' gempia, sa' kana'.
14 Naa, sa' duuni getaw
ndi' mpangus nu gapuy kiai
ma'niin pigbaalen dig balay
gintud na dini Isukristu, sug-
daan nu Megbebaya'.
15 Sa' duun pasi'i getaw
mpupusig baalenen, naa
mbeleng su sugda dun sia,
laak iin, megawen da gusay.
Laak megawen ma'niin
da nu getaw megawen di
gapuy, nda'i muiten.
16 Nda' niu ba mesuunay
pu' ma'niin amu nug balay
pengedapan tu Megbebaya'
muka' pegbenwanan amu
nug Balakaten.
17 Sa' duuni getaw
peglaatanen su pengeda-
pan tu Megbebaya', iin,
pelebu'an nu Megbebaya',
pu' pimili' nu Megbebaya' su
pengedapan diniin, muka'
binaal amu niin pengedapan
diniin.
18 Sa' upama duun diniui
getaw laungen dun metaasi
tinawanen dig betad kini-
lawan nemun, milimbunga-
nenig lawasen. Tumu' be-
lengeneni tinawanen, adun
meglegintau gupia.
19 Pu' nda'i pantagen dig
delendeman nu Megbebaya'
su tinawan nu kinilawan.
Nda' ba mesulat kanugdiin
di Misulat Talu' nu Meg-
bebaya', “Su saanan nilan
megakal tu ngag duma, laa-
man nu Megbebaya' su nga
metau megakal.”
20 Duun pai sala pisulat
nu Megbebaya' kanugdiin
mituuken dun, “Misuunan
nu Kaunutan pu' nda'i gata-
gen sug delendeman nu nga
metau.”
21 Kaas, subay nda'idun
diniu pengengya'eneni
getaw dinunutanen. Segaga
iini leliagen amu dun, pu'
mipeduunan mamu launan
biwat nu Megbebaya'.
22 Pu' bisan naan, si Apo-
los, si Pedro, sampay sug
lumbang, su ketubu' muka'
su kepatay, su mpenggulaula
nemun muka' su gempeng-
gulaula tug binaya' gebii
bu' gendaw, daniu na tanan
adun mpegebangan amu.
23 Muka' yamu, gegulin-
gen amu ni Kristu, muka' si
Kristu, gegulingen nu Meg-
bebaya'.

4

Sug Delendeman nu nga Getaw Corinto ditu nga Peneligan ni Kristu

1 Naa yami, subay pemi-
langen niu ami sesugu'en
ni Kristu, su nga siligan nu
Megbebaya' dig daansama'
pigbuni titulu'anen.
2 Misuunan taig betad nu
sesugu'en, subay meseligan
getaw metau mektalenten tu
sinugu'an dun.
3 Naa, ndi'u melibuleng
sa' ta'i kemilang niu dinaan,
sa' ta'i kemilang nu ngag
duma getaw tu pibaal di-
naan nu Megbebaya'. Pu'
bisan naan, ndi'u dadema
pemilangenig lawasu gem-
pia sa' melaat mekatag di
sinugu'an dinaan nu Megbe-
baya'.

4 Nda'i pegbiksu'an
ku dun, laak kana' iini
ma'ananen pu' nda'i sayepu,
pu' su Kaunutan tai metau
dun gupia, iini mukum
dinaan.
5 Kaas sa' ndi' pa mateng
su Kaunutan, ndi' ta mpia
pemilangenig duma ta
metau, sa' ndi' metau, bisan
adini getaw. Sa' mateng
na su Kaunutan, buasanen
su giglud delendeman nu
getaw muka' pesuunenen
su pigbuni pigdelendem
nu getaw. Penalan dayun
nu Megbebaya' su nga
getaw saladua', lepeng tu
pinggulaulanen.
6 Mingumpated, ki sinu-
latu kini, mibaalu lendasan
diniuig lawasu muka' si
Apolos, adun mengganget
dig delendeman niu su
kedunut niu tu sinulat
kanugdiin, “Dunutay niu
su gempia.” Kaas ndi' niu
mpia pengangya' su sala
mekpetu'un, dayun su sala
pelum, peksudi'an.
7 Kaas, subay nda'idun
diniui mekpetaas, pu'
nda'idunig bigay diniu,
su Megbebaya'i migbegay
dun. Kaas mauma dema
pengangya' niu sug bigay
diniu?
8 Naa mabu' laung niu
dun pu' nda'iduni kulang
niu. Medatu' bamu di
kepia? Muka' pa padun
laung niu dun masi' pu'
duma amu ni Isukristu
meglekaunutan, asa yami,
nda' pami meduma dun.
Mauya'an ku miglegadi' na
sia amu tu'u, adun mek-
salabuuk ita dini Isukristu
meglekaunutan.
9 Iini mitalu'u dun, laung
ku, yami nga peneliga-
nen, ma'niin ami tindu'
nu Megbebaya' tampusan
gembaba', maa' nu pinirisu
ginukuman dun laga' na
ginaanen, ma'niin biwasan
ami dig launan kilawan sam-
pay dig launan sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit.
10 Pu' saba' nu kekpetu'un
nami mekatag dini Kristu,
mipemilang ami nu nga
getaw bengu'bengu'en.
Yamu pasi', metelisebuten
daw amu gupia saba'
nu keksalabuuk niu dini
Kristu. Yami, nda' dawi
pegbaya' nami, laak yamu,
metaas dawi pegbaya' niu.
Pegbesaan pa pagid amu,
laak yami, peksudi'an ami.
11 Metuud dadema, sam-
pay nandaw meglelegutem
ami muka' meglelekuaw
ami, nda'i gempia penepe-
ten nami, pinampaling ami,
muka' mitageli kegbenwa
nami sampay nemun.
12 Subay mektegel ami
mengimbaal, adun mesukat
namii kegleketubu' nami.
Sa' penampalaksaan ami
nu ngag duma, penenebian
nami laak ilan, adun pepi-
anan ilan nu Megbebaya'.
Sa' peglegetan ami, pektige-
len da nami.
13 Sa' pengumpiiden ami,
suli'an nami gamu'. Sam-
pay nandaw ma'niin ami
nu pimelengan dig lumbang
kini, ma'niin milemu'an ami
gupia, pu' pituyang ami nu

kelaun getaw.

14 Laak kana' iini sinulatu
dun diniu adun pengumpi-
iden ku amu, pu' iini sinu-
latu dun, adun tikuken amu.
Pu' bata'u amu di kekpetuud
ta, petailen ku amu gupia.

15 Pu' bisan melaun gupiai
mektitulu' diniu mekatag di
gempia pegbetaden nu nga
suminalabuuk dini Kristu,
kana' melauni gama' niu,
sala tawan da. Su kauk-
itu diniu Gempia Petenday,
naani mibaluy gama' niu di
keksalabuuk ta dini Kristu
Isus.

16 Kaas penengiin ku
diniu, penunggilingay niau.

17 Adun ebangan amu
ni Timoteo menunggiling
dinaan, sinugu'u iin meditu
niu. Si Timoteo, meseligan
main, pu' petailen ku
bata'u di kekpetuud ta ditu
Kaunutan. Metegyungen
diniu sug betadu sumal-
abuuk dini Kristu Isus maa'
dadema nu titulu'an ku tug
launan pikumpungan nu
nga samasakup ta bisan
tanda'u pangay.

18 Naa duun diniui
mekpelabawlabaw na, pu'
laung nilan dun ndi' nau
meguliug dia niu.

19 Laak sa' buangen nu
Kaunutan ta, ndi' maiben,
medituunu niu. Sa' mateng
nau, pegipusipusen ku
dayun sug betad nilan, sa'
duuni ginuung nilan puun
tug Balakat nu Megbebaya',
sa' kana' ba, gikteb laak dig
baba' nilan.

20 Pu' kana' yaga laaki
palas nu nga suminal-
abuuk sumakup ditu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', segaga ginuung gupia.

21 Mendadi, yamu mai
metau dun, adini mauya'an
niu? Sa' ndi' niu belengeni
melaat betad niu, medituu-
unu niu uitan ku amu badas.
Laak sa' pasi' meksikesuun
damu, medituunu niu, peng-
mia'mia'an ku amu titulu'ay
puun tug lelaatu diniu.

5

Su Mekepiidpiid dia Pikumpungan nu nga Mekpetuud

1 Naa, duun tantui mi-
dengegu pu' duun daw
pelum diniui migdusa
gupia! Melaat lai daan
gupia, pu' bisan dia nga
kana' mekpetuud ditu
Megbebaya', nda'i megdusa
ma'antu. Pu' duun dawig
duma niu, pinggulaulanen
tu gina'ina'en, su sawa
nu gama'en, mekepiidpiid
gupia.

2 Bisan ma'antu, megangya'
pamu gusay! Tumu' pa sia
melegenan amu! Naa, talu'u
diniu, subay pua'en niu ki
getaw kiin di pikumpungan
niu.

3 Danaan, bisan kini
dau melayu' diniu, ki
ginau, ma'niin da ditu
niu. Kagina ditu nai ginau,
muka' pigwekilanu padun
nu Kaunutan ta si Isus,
pigdelendemu na su gempia
ginukuman di getaw kia
minggulaula melaat.

4 Naa, subay mekumpung
amu, dayun sa' mekumpung

namu, naan, ma'niin dia dau
niu. Naa, kagina bigayan ita
nu Kaunutan ta si Isus di
pegbaya'en,
5 utidan niu dayun ki
getaw kia di pikumpungan
niu, pegwakil niu na dini
Satanas, adun mpeglaatanig
lawasen. Iini baalen niu dun
adun megawen su gimuuden
di gendaw mukum su
Kaunutan ta si Isus tu
tiba'an getaw.

6 Mendadi mauma dema
mangya' amu? Ndi' mpia!
Suunan niu su pentelu'en
laung, “Sa' duuni maika'
petulin pan melamug di pan,
ndi' maiben tumulini tibuuk
pan.”
7 Naa sa' ma'antu, subay
ua'en niu sug daan petulin
pan, sa'itada sug daan
pigbetad niu mekesala'.
Dayun sa' mekpetuud amu
tu tinitulu'u kini, ma'niin
namu nug begu pan nda'i
petulin dun, su ma'aan nu
getaw Israel dig Lumpuk
nilan gindan ditug Liniusan.
Naa misuunan ku pu'
inugasan namu daan di
sala'. Pu' si Kristu, su
maa' nu nati karniru baalen
guliden dig Lumpuk tug
Liniusan, mibaal na guliden
ta, kaas mibayad nai sala' ta.
8 Kagina ma'antu, subay
metubu' ita di nda'ig
limbung ta, ma'niin
meglumpuk ita Lumpuk
tug Liniusan, pu' nda'iduni
petulin pan linamug di
pan ta, sa'itada, nda'idun
nai melaat delendeman ta
muka' dupangan ta, pu' iin
naig dunutan ta, su gempia
delendeman ta muka' su
metuud.
9 Naa su sala sulat piwitu
diniu, mitalu'u diniu pu' ndi'
mpia megduma amu lelayun
di nga getaw megdusa.
10 Laak sa' suminulatu
ma'antu, su misugatan
ku dun, kana' nu nga
kilawan nda' pekpetuud,
nga megdusa, nga mesaku,
nga tulisan, sa' su nga
mektamuy tug ledawan. Pu'
sa' pegliaun niu sia ilan,
subay megawa' amu sia dig
lumbang kini.
11 Iin pasi'i sinulatu dun,
pu' adun ndi' amu meg-
duma di getaw laungen me-
mated dinita samasakup ta
dini Kristu, asa megdusa
da gusay, sa' mesaku, sa'
mektamuy tug ledawan, sa'
menampalaksa, sa' megbe-
bulek, sa' tulisan. Bisan dun-
gan laak ita dinilan maan,
ndi' lai mpia.
12-13 Dagid su nga getaw
dig liu, sa'itada su nga
sama kilawan ta nda' pasi'
pekpetuud dini Kristu,
kana'u metau mukum dun.
Mukum dun su Megbebaya'.
Laak dagid, subay ukumen
ta su penggulaula nu nga
samasakup ta, pu' nda' ba
mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', “Su samasakup
niu lelayun melaati gulaula-
nen, subay utidan niu di
pikumpungan niu.”

6

*Mekpaukum su nga Mek-
sesega'ay tu Samasakupen
laak*

1 Naa sa' duuni pigbelikegan nu nga samasakup dia niu, mauma dema dumangat amu dia nga gukum kana' ta samasakup? Subay musay dun su nga piglegetawan nu Megbebaya'.

2 Nda' niu ba mesuunay pu' ditug binaya' gebii bu' gendaw, su piglegetawan nu Megbebaya'i mukum tu tiba'an getaw? Sa' ma'antu ukumen niu su tiba'an getaw, ndi' bamu metau mukum tu gembaba' pigbelikegan niu nemun?

3 Nda' ba niu dema mesuunay pu' ditug binaya' gebii bu' gendaw itai mukum tu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit? Sa' ma'antu, labi paita metau mukum tu gembaba' baalen di kegbenwa ta dinig lumbang kini.

4 Mendadi sa' duuni pigbelikegan niu, mauma dema paukum niu dia nga gukum nda'i gelalen di pikumpungan niu nga sakup ni Kristu?

5 Iini mitalu'u dun diniu adun mpiid amu. Nda'idun baig duma niu metau mukum di pigbelikegan nu nga mikpetuud?

6 Laak dagid iini pinggulaula niu, sa' duunig duma niu mauya'anen dengatenen su samasakupen, dumangat pelum ditu nga gukum kana' mekpetuud dini Kristu. Ndi' mpia!

7 Naa kumalenged duun pai biselaan niu, dinaag namu gupia nu kekinilawan niu. Tumu' saladua' diniu, sa' pelaatan nug dumanen, tigelenen da. Sa' pegdaawan, ma'antu dadema.

8 Laak mekpelaat amu pasi' tug duma niu, megdaaw damu dema! Bisan su kepetedan niu, pelaatan niu muka' pegdaawan da niu.

9-10 Naa, misuunan niu mabu' pu' su nga mekesala' getaw, nda'iduni mekeseled dun di Keglekaunutan nu Megbebaya'. Kaas ndi' niu melimbunganig lawas niu, pu' pia sala tawan, nda'iduni megdusa mekesalabuuk tu nga suminakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', mesama su megdusa, su mektamuy dig ledawan, su meglelingay, su menggulaula mekepiidpiid tu samalakinen, sa' samalibunen, su tulisan, su mesaku, su megbebulek, su menampalaksa, sa' su megdaaw.

11 Muka' duun diniui ma'niai gandang pigbetaden. Laak dagid, tumu' inugasan amu di sala' nemun, pigwakil na niu pa pagidig lawas niu tu Megbebaya', muka' pimilang namu niin mekesuun miksekat di pegbaya' nu Kaunutan ta si Isukristu muka' tug Balakat nu Megbebaya' su pektemuyen ta.

Iini Metubu' ita dun, adun Megdedengeg su Megbebaya'

12 Naa duuni mektalu' pu' ita nga sakup ni Kristu, mesu'at penggulaulaan ta dawig launan mauya'an ta.

Metuud, laak dagid duunig
baalen ta ndi' mekpaiseg di
kekpetuud ta. Kig launan
mauya'an ta, mesu'at baalen
ta, laak naan, ndi'u begayig
baalen ku mengulipen di-
naan.
13 Duun pelumi mektalu'
pu' iini binaal dun nu Meg-
bebaya' su tian nu getaw,
adun mbesug di gaan, muka'
iini binaalen dun su gaan
adun mbesug dun su tian.
Metuud lai, laak dagid di-
tug binaya' gebii bu' gen-
daw, pengikteben nu Meg-
bebaya' su tian muka' su
gaan. Laak sug lawas, nda'
da mbaal adun megdusa, pu'
iini mibaal dun adun mek-
tamuy tu Kaunutan. Muka'
megingat su Kaunutan tug
lawas nu nga sakupen.
14 Dekag minatay su
Kaunutan, pitubu' puli' nu
Megbebaya'. Ita dema,
sa' matay naita, petubu'en
ita niin puli' pebian di
ginuungen.

15 Misuunan na niu mabu'
pu' kig lawas niu, sepik na
nug lawas ni Kristu. Sa'
ma'antu, gempia ba lamugui
sepik nug lawas ni Kristu di-
tug lawas nug libun meglaat
pekesuunan? Ndi' lai mpia!
16 Nda' niu ba mesuunay
pu' su getaw mampu' diag
laat libun, lepeng salabuuk
dig lawasen? Kana' ba gem-
pantek kanugdiin di Misulat
Talu' nu Megbebaya', “Ilan
dua', lepeng salabuuk ilan
dig lawas.”
17 Laak su getaw sumal-
abuuk ditu Kaunutan ta si
Isukristu, mbaal ilan dua' nu
Kaunutan salabuuk di ginaa.
18 Kaas pegliaw niui gayak
niu tug libun muka' tug laki
sa' kana' sawa niu, pu' dusa.
Sug lain sala', sa' mekesala'
dun su getaw, nda'ig labeten
dig lawasen, laak sa' meg-
dusai getaw, mekesala' di
tudalis lawasen.
19 Misuunan na niu
dadema mabu' pu' peg-
benwanan nug Balakat nu
Megbebaya' sug lawas niu
muka' iini bigay diniu nu
Megbebaya', pu' lepeng
namu balay pengedapan tu
Megbebaya'. Kana' namu
megbaya' dig lawas niu.
20 Pu' sinaluy namu nu
Megbebaya' di gembagel gu-
pia bayad. Kaas ini baalen
niu dig lawas niu, su mek-
pededengeg tu Megbebaya'.

7

*Nga Titulu'an mekatag
dig Duayan*

1 Naa mendadi, sembagen
ku namu mekatag di sinaak
niu dia sinulat niu.
Sa' sug laki, gempia da ndi'
megawid duayan.
2 Laak kagina melauni
megdusa nemun, libun laki,
diadia gempia duuni sawa-
nen, adun ndi' mpegdaan-
gan.
3 Laak ki nga megawid na
duayan, libun laki, subay iini
baalenen sug betad meksen-
langan.
4 Pu' kana' nug libuni meg-
baya' dig lawasen, pu' meg-
baya' dun su sawanen. Mik-
sama dademaig laki, kana'

iini megbaya' dig lawasen,
pu' iini megbaya' dun su
sawanen.
5 Diadia, subay ndi'en
pekpingetani sawanen.
Laak taang dun adun
menamal amu menenabi
nga santa' gebii, mesu'at
mekpiningetay amu, sa'
meksinengu'ay amu. Dayun,
subay puli'an niu gusayig
betad niu megduay, adun
ndi' amu mpegdaangan ni
Satanas, saba' ndi' amu sia
metau megbaya' di gayak
niu.
6 Iini mitalu'u dun, adun
mbuangi kegawid niu du-
ayan, kana' nu pinalinta.
7 Mauya'an ku tantu,
penunggilingan niau sia,
nda'i sawau, laak misuunan
ku, bigayan nu Megbebaya'
su nga sakupen, saladua',
tinawan, bisan su tinawan
mektigel di nda'i sawanen.
Diadia lain tinawani bigay
dun nu Megbebaya'.
8 Naa yamu nu nga nda' pa
pegawid duayan, libun laki,
muka' yamu nu nga mibalu
na, talu'u diniu, tumu'
maulayun damu gusay nda'i
sawa niu, ma'niin dinaan.
9 Dagid sa' ndi' amu pasi'
metau mektigel di gayak niu,
subay megawid amu du-
ayan, pu' tumu' pa megawid
amu duayan, sabaya' mela-
mug di guned niu su gayak
niu.
10 Yamu nu nga megawid
na duayan, palintau diniu,
ndi' mesu'at belengen nug
libun su sawanen. Kana'u
delendeman laak, pu' pinal-
inta nu Kaunutan.
11 Laak, sa' upama duunig
libun belengeneni sawanen,
ndi' na mpia penginsuaan
puli'. Mesu'at da, sa' megek-
sud ilan nug daan sawanen.
Palintau dadema diniu pu'
subay ndi' belengen nug laki
su sawanen.
12 Naa yamu nu ngag
duma pelum, talu'u diniu
sa' upama duunig laki
mikpetuud na, laak nda'
pa pekpetuud su sawa-
nen, asa sengu'en nu
sawanen su keksala nilan
gusay megbenwa, subay
ndi'en belengen. (Laak
danaan da telu'en, kana'
nug daansama' talu' nu
Kaunutan ta.)
13 Naa ma'antu dadema,
sa' upama duunig libun
mekpetuud na, laak su
sawanen nda' pa, dayun
sengu'en nu sawanen su
keksala pa nilan gusay
megbenwa, subay ndi'en
belengen.
14 Pu' su sawa nu getaw
mekpetuud na dini Isus, pia
nda' pa pekpetuud, mete-
lima' nu Megbebaya' saba'
nug dumanen mekpetuud
na, pu' dialem senlangan
pailan gusay. Pu' sa' kana'
ma'antu, su nga gembata'
nilan, ndi' metelima' nu
Megbebaya'. Laak kagina
ma'antu, metelima'en dailan
dema.
15 Dagid, sa' mauya'an
nu kana' mekpetuud be-
lengenen su sawanen
mekpetuud na, mesu'at
buka' dun su mauya'anen.
Sa' kiai mbianan, nda'i meg-
belabag dun, pu' inggat amu

nu Megbebaya' metubu' amu di kelinaw.
16 Pu' ya'a mekpetuuda na, nda' mu mesuunay sa' magak mui sawa mu mekpetuud pa ditu Kaunutan adun megawen dadema.

Ndi' na Kambat Pelinen su Kebetang nu nga Sakup

17 Mendadi saladua' diniu, pia ta' alanduni kebetangen su kegenggat diniin nu Megbebaya' sumakup diniin, subay iin gusayi kebetangen, lepeng tu kebetang bigay diniin nu Kaunutan. Kiniig betad titulu'u dig lumaun pikumpungan nu sakup.
18 Su kedawat mu di kegenggat dini'a nu Megbebaya', alandun mai kebetang mu? Mitu'usan ka na tu'us nu nga getaw Judea? Titulu'u dini'a, ndi' mu belengay su tu'us kiin. Laak dagid sa' nda'a metu'usay tu'us nu nga getaw Judea, ndi'a na kambat tu'usan.
19 Pu' sa' mitu'usan ka, sa' nda', nda'i pantagen. Pu' iini pemilangen nu Megbebaya', su kekpetuud ta tu Palintanen.
20 Kaas diadia subay megbatag da gusayi kebetangen su kegenggat diniin nu Megbebaya' sumakup diniin.
21 Gulipen ka ba su kegenggat dini'a? Naa petuyangen na. Laak sa' mesu'at lekaten ka, subay mekpelekata.
22 Pu' ma'niin ma, adin su gulipen su kegenggat diniin nu Kaunutan, iini pemilangen nu Kaunutan biluy na. Ma'nia dademai getaw kana' gulipen su kegenggat diniin, pemilangen ni Kristu gulipenen na.
23 Ma'niin amu daan nu gulipenen, pu' gembagel gupiaig bayad nu Megbebaya' su kesaluyen diniu. Kaas ndi' mpia mekpaulipen amu tu samataw niu.
24 Kaas, uu Mingumpated, pia kenduni kebetang niu su kedawat niu di kegenggat diniu nu Megbebaya', subay iin gusayi kebetang niu, sa' sumalabuuk amu tu Megbebaya'.

Titulu'an tu nga nda'i Sawanen

25 Naa su nga nda' pa pegawid duayan, nda'i pinalinta nu Kaunutan mekatag dinilan. Laak sulatu diniu sug delendeman ku, pu' puun tug lelaat dinaan nu Kaunutan, meseligan mau.
26 Kagina mikpuun na nemuni gembagel kelegenay nu nga mekpetuud, delendeman ku, pia kenduni kebetang nu getaw, tumu' ndi'en na gusay pelinen.
27 Sa'itada, diin ka na ma gengkeman nu sawa mu? Ndi'a megbeleng dun. Nda'a pa ma pegawid duayan? Ndi'a pegangut megawid dun.
28 Laak sa' menginsawaig begutaw, kana' sala', muka' sa' penginsuaanig delaga, kana' dadema sala'. Laak iini mitalu'u dun diniu pu' tumu' ndi' megawid duayan, pu' mauya'an ku ndi' niu mbianan ki kelegenay nu

nga migawid duayan nemun, ki kelegenay kilawan.

29 Uu Mingumpated, iini mauya'an ku, mesuunan niu gupia pu' kana' na maibeni nga gendaw begay dinita. Kagina ma'antu, talu'u diniu, genat nandaw, sa' su minginsawa na, subay penemalanen baalay su pibaal diniin nu Kaunutan maa' nu pigbetad nu nga getaw nda'i sawanen.

30 Ma'antu dadema su nga getaw minlalek, subay penunggilingan nilan su nga getaw kana' milegenan. Su nga meketawa na, subay mengma'niin ilan nu nga kana' pegleliagen. Su nga menaluy, subay mengma'niin ilan nu nga nda'i gimunen.

31 Su nga megamit pimetang di kinilawan dig lumbang kini, subay kana' gembagel di ginaa nilan su pimetang nilan. Pu' pekpakus paig lumbang kini.

32 Mendadi, mauya'an ku, nda'iduni kelibuleng niu. Naa sug laki nda' pegawid duayan, lelayun tagikulenen su Kaunutan ta adun leliagen dun su Kaunutan.

33 Su minginsawa pasi', tagikulenen lelayun su kegleketubu' dinig lumbang kini, pu' mauya'anen baalenen sug leliagen dun su sawanen.

34 Kaas migbelintenga'ig delendemanen. Ma'antu dadema sug libun nda'i sawanen atawaka sug delaga, mauya'anen baalenen sug leliagen dun su Kaunutan, adun pegwakilen tu Megbebaya' su sekegen sampay sug delendemanen. Sug libun pinginsawa na pasi', metegelan megdelendem tu kinilawan pelum, adun baalenen sug leliagen dun su sawanen.

35 Kana' iini tinalu'u dun, adun duuni belibadu diniu. Segaga tinalu'u adun ebangan ku amu. Mauya'an ku penggulaulaan niu su gempia. Mauya'an ku dadema penemalan niu baalay su pibaal dinita nu Kaunutan di nda'i galangalang niu.

36 Naa su mimbeng na, laak miksinengu'ay ilan dua' nug bimbengen ndi' pailan meksenlangan, sa' laung nu mimbeng dun ndi'en mpegbesaanig bimbengen, dayun sa' ndi'en megaga su gayaken, kaas laungen subay beli'iin ilan, buangen niu diniin penggulaulaanen su mauya'anen. Mesu'at dailan beli'iin, kana' sala'.

37 Laak dagid, adin su getaw megbuklusig delendemanen pu' ndi'en penginsuaan sug bimbengen, muka' nda' dadema tegelay nug duma getaw, muka' metau megbaya' di gayaken, gempia ndi' menginsawa.

38 Kaas adin su menginsawa bimbengen, gempia daig baalenen. Muka' adin su ndi' menginsawa, tumu' pai penggulaulaanen.

39 Naa sug libun pinginsawa na, diin pa gengke-

man nu sawanen, sinegay
tetubu' pai sawanen. Dagid
sa' matay nai sawanen,
mesu'at na penginsuaan
nu mauya'anen na pelum,
laak subay samasakup tu
Kaunutan ta.
40 Laak delendeman ku,
leliagen paig libun, sa' ndi'
penginsuaan na puli'. Muka'
batiku dun dadema, iini
mikpesuun dun dinaan sug
Balakat nu Megbebaya'.

8

Ki Gaan Bitang tu Pekenuan di ngag Ledawan

1 Naa su sinaak niu ditu
sinulat niu mekatag di
ginilak di ngag ledawan
pektemuyen nu getaw.
Metuud, launan ta, duun
dawi sinuunan ta mekatag di
nga maita' muka' di nga ndi'
maita'. Laak, duunig duma
mekpelabawlabaw saba' nu
sinuunanen. Talu'u diniu,
tumu' mekpinetailay ita,
adun megisegi kekpetuud nu
ngag duma ta.
2 Pu' sa' duun diniui
samasakup ta laungen dun
pu' duuni sinuunanen,
kulang pai sinuunanen.
3 Laak su getaw mekpetail
pasi' tu Megbebaya', iini
misuunan tantu nu Megbebaya'.
4 Kaas, mekatag dig betad
maan di genat ilak tu ngag
ledawan, misuunan ta pu' su
ngag ledawan, minget laak
nda'i pantagen. Misuunan
ta dadema pu' salabuuk dai
Megbebaya', kana' melaun.
5 Melaun daw daani
paingalan dun diwata,
sa' ditug langit, sa' dinig
dibabaw lupa'. Laak pia
melaun dawig diwata muka'
nga kaunutan daw,
6 ita, misuunan ta pu'
salabuuk dai Megbebaya',
ki Gama' ta. Iin dade-
mai puunan nug launan bi-
wat di gekleb langit bu'
lupa', muka' metubu' ita
pu' adun megdedengeg iin.
Sala tawan dadema laaki
Kaunutan ta, si Isukristu.
Pibaal diniin nu Megbebaya'
sug launan biwaten, muka'
iini puunan gusay nu ke-
tubu' ta.
7 Laak duuni nga
samasakup ta, nda' pa nilan
suunay pu' nda'i pegbaya'
nu ngag ledawan. Tigaman
nilan gusay sug ledawan,
kaas sampay nandaw, sa'
aanen nilan sug daansama'
ginilak dig ledawan, laung
nilan dun metamuy nilani
tautau diwata. Kagina nda'
pa metuuk dig delendeman
nilan su metuud, laung nilan
dun melemu'an nu gaan kia
sug delendeman nilan.
8 Laak dagid, misuunan
ta kana' gaani mekepemi-
lang dinita mekesuun adun
medawat ita nu Megbebaya'.
Sa' ndi' ta aanen sug betang,
nda'iduni pantagen. Sa' aa-
nen ta pasi', nda' da gusayi
pantagen.
9 Laak pia nda'iduni
geligen dinita, subay pe-
glengilamay niu kig buangen
diniu kini. Pu' tekaw buus
mpegdaangan dun su nga
samasakup niu nda' pa

metuuk dig delendeman
nilan su metuud.
10 Naa yamu, duuni sinuu-
nan niu mekatag di metuud.
Duun dademai samasakup
ta ndi' pa metau memili' di
gempia gulaula mekatag tu
ginilak dig ledawan. Iin, sa'
upama maita'en amu maan
diag balay pektemuyan tug
ledawan, mpalinig delen-
demanen, kaas mpeduma
maan.
11 Kaas sa' mpenggulaula
ma'antu, puun tu sinuu-
nan niu mpeglaatan niu sia
su kekpetuud nu mimated
diniu kia, pu' ndi' pa metau.
Laak su kepatay ni Kristu,
ginanti'en dadema su getaw
kia.
12 Kaas, ma'niin mekesala'
amu dini Kristu pebian di
sala' niu di mimated diniu
kia, su ndi' pa metau memili'
di gempia. Lepeng mingelan
niu sug delendemanen.
13 Kaas, sa' mpegdaangani
samasakupu saba' nu ka'aan
ku, tumu' pa ndi'u ma'aani
karni, adun ndi'u mesaba'
su sala' nu samasakupu.

9

Su Pegbaya' nu Peneligan ni Isus muka' su Ketendananen

1 Naa danaan kini,
mibuang dinaan metau dau
dig lawasu. Gempantek
dadema pu' peneligan mau
ni Isus, pu' minita'u iin
gupia, su Kaunutan ta.
Muka' gempantek pa pagid
mibaalu amu sakup nu
Kaunutan ta.
2 Pia duuni getaw ndi'
metuudan dun pu' peneli-
gan mau ni Isus, yamu pasi',
mituudan amu dun. Naa,
kagina suminalabuuk namu
tu Kaunutan, mikpaita' amu
dig launan getaw pu' peneli-
gan nau niin.
3 Sa' medena'an nu getaw
su pigbetadu, iini sembagen
ku dinilan,
4 Kana' ba mbantang sug-
daanu nu nga samasakupu
titulu'an ku gaan muka'
penginumen ku?
5 Naa, duuni nga samau
peneligan ni Isus, muka' su
nga ngudan nu Kaunutan
ta sampay si Pedro, sa'
mpanaw ilan, tendugen
nilan su sawa nilan
samasakup nilan. Kana'
ba dema mbantang duuni
sawau samasakupu tundug
sia dinaan?
6 Mbantang ba si Bernabe
muka' naan laaki ndi'
sugdaan nu nga pektu'unan
nami, kaas subay mengim-
baal ami adun megleke-
tubu'?
7 Muka' duun pai sem-
bagu. Pinenggi' duuni
sundalu, gumastu bain
dig lawasen sinegayen
meksundalu? Pinenggi'
pa pagid, duuni memula
belagen gubas. Ndi' bain
maan dig bunganen? Muka'
pa pagid sa' duuni megingat
karniru. Ndi' ba mesu'at
inumenen su gatas karniru?
8 Metuud, kinilawan laak
talu' ki sembagu kini, laak
ma'antu dai Palinta nu Meg-
bebaya'.
9 Pu' nda' ba mesulat di

Palintanen pingumbilin ni Moises, “Ndi' mpia egbeden sug baba' nug baka mu, saananen meglegiik.” Naa, pingma'anan dun ba nu Megbebaya' baka laak?

10 Nda' bami mesambingayay dun nu Megbebaya' pu' su getaw megdaru, sa' su meglegani, saanan nilan mengimbaal, subay duuni pedetengen nilan gilas nilan di sengku'?

11 Naa su metuud mekatag di Megbebaya', ma'niin pimula nami di ginaa niu. Gempia dayun sengku'an ami pelum di pigamut niu dinami.

12 Sa' pekpelaban diniu nu ngag duma mekpetu'un diniu su kegleketubu' nilan, subay labi pami mekepelab dun.

Dagid bisan kiai pegbaya'u, nda'u pegbia'ay, pu' tekaw buus mekesaba'u mbelebagan su keksigwag tu Gempia Petenday mekatag dini Kristu. Baa, pia ta' alanduni mbianan ku, mektigelu dun adun ndi'u mbelebagan su Gempia Petenday.

13 Pu' misuunan na niu daan tu'u pu' ki nga mengimbaal ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', malap nilani gaan nilan dia. Mesama da su ngag belian nu getaw Judea, pegilasan ilan di gilak sa' mekanu ilan.

14 Naa, ma'nia dademai megukit Gempia Petenday, pinalinta nu Kaunutan pu' subay pegemutan ilan nu nga ukitan nilan.

15 Laak naan, nda'u daan pegbia'ay su pegbaya'u ma'nia, muka' kana' iini sinulatu dun ini, adun mekpamutu diniu. Tumu' pai unusanu, sabaya' di mekpamutu diniu. Migangya' pau pagid di kegukitu di nda'ig bayad dun, kaas mpauku gupia sa' mawi' sia dinaan su pigangya'u.

16 Pu' sa' megukitu laak Gempia Petenday, ndi'u mpia mangya', pu' sinugu' dau laak megukit dun. Baa, sa' ndi'u megukit, mekelelaatlelaatu!

17 Sa' upama megukitu sekat laak tu mauya'an ku, mpia tindananu, laak dagid sa' sekat tu gelalu, subay megukitu dun, sa' tindanan sa' ndi', pu' pigwakil dinaan nu Megbebaya'.

18 Sa' ma'antu, ta' alandun dayuni tindan dinaan? Iin mai tindan dinaan, mekegukitu Gempia Petenday di nda'ig bayad dun, pia duuni pegbaya'u mekpebayadu.

19 Naa duun pa pagidig delendeman ku, pu' pia nda'i getaw mekegbaya' dinaan, mikpaulipenu tug launan getaw, adun melaun getawi magaku sumakup dini Kristu.

20 Kaas, sa' meguliugu tu nga getaw Judea, meginetaw Judeau, adun duun dinilani magaku sumakup dini Kristu. Sa'itada, pia ndi'u kambat dumunut tu Palinta pingumbilin ni Moi-

ses, pegbetaden ku gusay
su maa' danu pigbetad nu
nga getaw mekpetuud ditu
Palinta. Mingma'niau dun
adun magaku ilan suma-
lig pagid dini Kristu meglegawen dinilan.
21 Dayun sa' meguliugu
pelum ditu nga kana'
getaw Judea, pegbetaden
ku su maa' danilan nga
getaw nda'i seliganen tu
Palinta, adun magaku dailan
dema sumakup dini Kristu.
Laak ndi'u pemilasen su
Palinta nu Megbebaya', pu'
mekpetuudu gupia ditug
begu Palinta ni Kristu.
22 Dayun sa' megdumau
pelum di samasakup ta
nda' pa mpanteki kesaligen,
pegbetaden ku maa' danug
daniin, adun megiseg su
kekpetuuden. Kaas su
ngag launan pedumau, maa'
danilanig betadu adun sa'
mesu'at, duuni nga magaku
megawen puun dini Kristu,
pia ta' pebianay.

23 Kaas pia ta' alandunig
baalen ku, launanen, peng-
gulaulaan ku adun mesig-
wag su Gempia Petenday,
adun melauni mekpetuud
dun. Iini mingma'niau
dun, pu' adun mpedumau
di kepepia nu Megbebaya' di
nga mikpetuud dun.
24 Naa misuunan niu pu'
sa' duunig lumba', melauni
gubek, laak sala tawan dai
mekedaag muka' sugdaan.
Naa yamu nga sakup ni
Kristu, subay pengma'nia
amu, gebek amu gusay,
adun sugdaan amu, sa'itada,
subay dunutan niu gusay
si Kristu, adun mesugdaan
amu niin ditu gekbus langit.
25 Su nga megayep ma'nia,
diadia ektakenen su tege-
len gebii gendaw, adun
meglegintau gupia megayep.
Mengma'nia adun begayan
sugda mpupus da, laak
ita, ektaken tai tegel ta,
adun malap tai sugda ndi'
mengikteb.
26 Kaas sa' ma'antu,
mengma'niinu nu menan-
deng gubek tu pegengaya-
nen. Saanan ku mektitulu'
di nga getaw, ma'niinu nu
menuntuk lelayun mesugati
suntukenen, pu' mesugati
titulu'u.
27 Pengmensuun ku muka'
pemesaitan kuig lawasu
adun tugas, sa'itada pegli-
aun kui melaat gayaku sia,
pu' sikna ukitan ku su ngag
duma mekatag di metuud,
mpauku sa' ndi' dau sug-
daan nu Megbebaya'.

10

Su Pigad Pegliaun su nga Tautau Diwata

1 Naa Mingumpated,
mauya'an ku ndi' niu selin-
gawan su mibianan nu nga
ginepu'ay nami getaw Israel
suminakup dini Moises
kanugdiin. Su kegawa'
nilan diag benwa Ehipto,
pinendingan ilan nu gabun
migabay dinilan, launan
nilan. Nda' dailan dema
meka'iday sa' mikelaad ilan
dig dagat paingalan dun su
Gempula Dagat.

2 Ki kebian nilan di gabun
muka' dig dagat, lepeng
mibunagan ilan gela' tubig
tu'us pu' sakup nailan ni
Moises.
3 Muka' mika'aan ilan
gela' di gaan gumimaw bi-
gay dinilan nu Megbebaya',
4 sampay su tubig bigayen
dinilan, mika'inum ilan dun
gela', pu' ininum nilan su
gumimaw tubig gumiwa'
tug batu pinuka' nu Megbe-
baya'. Laak sug batu, iini
tantu ma'ananen si Kristu
su migdunut dinilan, pu' iini
pigenatan nu gininum nilan.
5 Pia ma'antu, meliang
dinilani liliag dun su Megbe-
baya', kaas metiba'i minatay
diag limawa'.

6 Naa, ki nga mipeng-
gulaula kia, mibaal na
penenggi'an dinita, adun
mesuunan ta gupia pu'
melaatig deksu'anen ki
mayak ita di melaat, maa'
danu mipenggulaula nu nga
ginepu'ay nami kanugdiin.
7 Kaas ndi' ta mpia pek-
temuyen su ngag ledawan.
Pu' lendasan laak nu tautau
diwata. Duuni ngag duma
nu nga ginepu'ay nami
miktamuy dun, mipeduma
ilan dayun di nga pilebu'an
nu Megbebaya'. Pu' nda' ba
mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', “Mingingkud
su nga getaw, adun maan
ilan muka' meginum ilan.
Laak migbuat ilan dayun
adun meglekebibu ilan
megbebulek, deksu'anen
meglaat pekesuunan.”
8 Subay ndi' ita megdusa,
pu' duunig duma dinilan
migdusa, kaas sendaw da,
pilebu'anig dua' laksa' bu'
telu ngibu tawan.
9 Muka' subay ndi' ta
pengindanan su Kaunutan
maa' nu kengindan diniin
nu ngag duma getaw
kanugdiin, pu' pinatay ilan
nu nga mamak.
10 Subay ndi' ita meg-
bensi tu Megbebaya' maa'
danilan, pu' pinatay ilan
nu sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit tindu'en mek-
patay dinilan.
11 Naa, ki nga mipeng-
gulaula kiin, mibaal na
penenggi'an di gempia
pegliaun nu ngag duma.
Kaas misulat dadema, adun
metitulu' dinita nga pekte-
tubu' nandaw, pu' sungu
melengkebig benwa.
12 Mendadi, adini
samasakup ta laungen pu'
metau na megbaya' di
gayaken, subay mekpetubud
gupia, pu' mbuus mpeg-
daangan!
13 Pia ta' alanduni kengin-
dan mbianan niu, mbianan
gusay nu nga sama kilawan
niu. Laak kagina meseligan
su Megbebaya', ndi'en be-
gay penemalan amu pengin-
danay tu gendi' niu megaga
tigelay. Sa' mpengindanan
namu, begayan amu niin
pebian niu di kektigel niu,
adun ndi' amu mpegdaan-
gan.
14 Kaas uu Mingumpated
petailen ku, subay pegli-
aun niu su kektamuy tug
ledawan.

15 Yamu nga pegyegaan ku,
metelisebutay amu, kaas ki
sinulatu kini, pegdelendem
niu gupia sa' metuud sa'
kana'.
16 Ki keglumpuk ta maan
ita gindan tu kepatay ni
Kristu, mekpaladpalad ita
tu Megbebaya' mekatag dig
bitang tu tasa, dayun sa'
minum ita dun, mailasan ita
dugu' ni Kristu. Sa' memeta
ita pan pelum, dayun aa-
nen ta, mailasan daita dema
lawas ni Kristu.
17 Kagina salabuuk dai pan
kia, sa'itada sug lawas ni
Kristu, pia melaun ita, lep-
eng salabuuk lawas daita,
pu' mailasan ita tu salabuuk
pan.

18 Naa, pegdelendem niu
deli' sug betad nu getaw Is-
rael. Ndi' ba metuud, su
nga maan betang pengilak
tu Megbebaya', pebian dun,
megduma ilan di kektamuy
diniin?
19 Pengma'anan ku ba pu'
sug ledawan, duuni panta-
gen? Sa' su gilak dun, duun
bai pantagen?
20 Ndi' dadema tu'u, pu'
sug betang pengilak nu
nga kana' mekpetuud tu
Megbebaya', iini pengilakan
nilan su menenulay, kana'
nu Megbebaya'. Mpauku
sa' meglimbang amu di
menenulay.
21 Kaas, sa' minum amu
di tasa gindan tu Kaunutan,
ndi' mpia minum daamu
dema dig danu menenulay.
Sa' maan amu tu pekaanan
nu Kaunutan, ndi' mpia aa-
nen niu dadema sug danu
menenulay.
22 Melengas ba pepengim-
beguun ta su Kaunutan di
menenulay? Laung niu
dun ba pu' gembagel pai
pegbaya' ta di pegbaya' nu
Kaunutan?

23 Naa, nda'idun laungi
geligen ta. Metuud, laak
dagid kana' nug launan
baaleni mekabang di
kekpetuud ta. Metuud
nda'i geligen ta, laak dagid
ndi' pegiseg nug launaneni
kekpetuud nu ngag duma ta.
24 Pu' ndi' ta mpia
tagikulen su kebetang ta
laak, sa' melengas, sa' kana'.
Subay tagikulen dadema su
kebetang nug duma ta.
25 Naa, sa' ma'antu, pia
ta' karniay duni pekseluyen
ditu tebu'an, mesu'at da
aanen niu, ndi' na kam-
bat saaken ditu meninda
sa' daansama' ginilak tug
ledawan. Mesu'at aanen niu
di kana' dua'dua'ig delende-
man niu dun.
26 Ma'aan ta sug launan
ginis gaan, pu' nda' ba
mesulat kanugdiin di Misu-
lat Talu' nu Megbebaya',
“Danu Kaunutan su tibuuk
lumbang sampay sug launan
bitang dun.”

27 Muka' sa' duun de-
mai getaw nda' pekpetuud
ditu Kaunutan megenggat
diniu maan diag balayen,
muka' sa' meliag damu me-
dia, aan niu da su gilak
diniu. Ndi' niu dadema iin
saakay sa' daansama' ginilak
tug ledawan su seda'an, pu'

nda'ig labeten sa' dua'dua'ig
delendeman niu dun.
28-29 Laak dagid sa' duuni
samasakup niu telu'enen pu'
ginilak na di pekenuan su
seda'an dia, ndi' na niu mpia
aanen, adun ndi' mpelaatan
nu samasakup niu su ping-
gulaula niu.

Mendadi duun dayuni
miktalu', “Kagina nda'i
geligen ku, ta' mai pegeli'an
ku dun aanay saba' nu
geligen nug dumau?
30 Sa' mekpaladpalad
dau dun tu Megbebaya',
dayun aanen ku, ta' mai
pegdena'enu dun nu ngag
dumau mekatag di pipelad-
peladan ku?”

31 Kaas pia ta' alanduni
baalen niu, sa' maan amu,
sa' minum amu, subay
menggulaula amu dun adun
megdedengeg su Megbe-
baya'.
32 Kagina ma'antu, subay
peksiba'an niu su pegbe-
taden niu, adun ndi' amu
mekesala' tug delendeman
nu nga getaw Judea, sa'
su nga kana' getaw Judea,
sampay su ngag duma di
pikumpungan niu tu Megbe-
baya'.
33 Ma'nia dademai peg-
betaden ku, pu' adun
mekpeleliagu di tiba'an
getaw meksekat dig launan
baalen ku. Petuyangen ku
na su kepia dinaan, pu'
pektalentenan ku laak su
kepia di ngag launan getaw,
adun megawen ilan di sala'.

11

1 Kaas, penunggilingay
niau, maa' dadema nu
kenunggilingu dini Kristu.

Su Pangyu di Gulu selian Mekpungun

2 Naa yamu, penalan ku
amu, pu' medelendem niau
lelayun, muka' piktalente-
nan niu su piktu'un ku diniu.
3 Naa, iini mauya'an ku
mesuunan niu pu' si Kristu,
iini megbaya' tu ngag laki,
su dadema ngag lakii meg-
baya' tu sawanen, muka' su
Megbebaya'i megbaya' dini
Kristu.
4 Kaas, sa' mekpungun
amu nga sakup ni Kristu,
sa' duunig laki menenabi
atawaka megwali talu' nu
Megbebaya' dayun me-
mangyu, mpengumpiiden si
Kristu.
5 Ma'nia dademaig libun,
sa' menenabi atawaka meg-
wali talu' nu Megbebaya'
dia pikumpungan niu, laak
nda' pasi' pemengyuayi gu-
lunen, ma'niinen dadema
mipengumpiid su sawanen.
Pu' lepeng ikudan su gulu
nug libun.
6 Laak sa' ndi' memangyu
sug libun, tumu' pai peku-
denen siai gulunen. Laak
dagid, kagina gempiid sa' ek-
isan, subay memangyu.
7 Kig laki pasi', ndi'
na kambat memangyu sa'
menenabi atawaka megwali
dia pikumpungan niu, pu'
lingaw main nu palas nu
Megbebaya', mpaita'en su
kelengas nu pegbaya' nu
Megbebaya'. Sug libun pasi',

subay memangyu daan, pu'
lingaw laak iin nu palas nug
laki.
8 Pu' ndi' ba metuud, kana'
nug libuni pigenatan nug
laki kanugdiin. Pu' pi-
genatan nug libun sug laki.
9 Muka' kana' iini biwat
dun nu Megbebaya' sug laki,
adun megabang tug libun,
pu' iini biwat dun sug libun,
adun megabang tug laki.
10 Kaas, adun mpaita'en
di nga sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit pu'
mekpetuud tu sawanen,
mpia memangyu sug libun
dia pikumpungan niu.
11 Laak dagid, pia ma'antu,
puun tu keksalabuuk ta ditu
Kaunutan, mekpaingabang
sug libun ditug laki, muka'
mekpaingabang dadema sug
laki ditug libun.
12 Pu' pia sug lakii
pigenatan nug libun
kanugdiin, sug libun nai
megbata' dig laki. Muka'
sug launanen, biwat nu
Megbebaya'.

13 Mendadi, pegdelendem
niu gupia sa' gempia menen-
abi sug libun ditu Megbe-
baya' dia pikumpungan niu
sinegay nda' kemangyu, sa'
ndi' mpia.
14 Ndi' ba metuud, genat
di pikpuunan nug launan,
gasal nug laki gempiid sa'
metaasig buuken?
15 Laak, sa' metaas pasi'ig
buuk nug libun, kiai kelen-
gasen, pu' bigay diniin sug
buuken adun metabun di gu-
lunen.
16 Naa, sa' duuni getaw
mpauk tulima' tu titulu'an
ku kini, sembagen ku pu'
nda'ig lain titulu'an ku
muka' nda'ig lain betad nu
nga pikumpungan nu nga
sakup nu Megbebaya'.

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay nu Kaunutan
(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

17 Naa, duun pa titulu'u
diniu, laak ndi'u amu pe-
nalan. Sa' daw mekpungun
amu adun mektamuy amu,
kana' kepiaig deksu'anen,
segaga kelaatan dawig
deksu'anen.
18 Beknanen, duuni
migukit dinaan pu' sa'
daw mekpungun amu,
mekpinigpinig amu. Naa
duuni metuudanu dun.
19 (Duun daan tu'u diniui
ndi' meksalabuuk, pu' adun
mailala gupia sa' adin su
ngag duma niu suminakup
tantu.)
20 Kaas, sa' meglumpuk
amu maan daw gindan tu
Kaunutan, kana' amu mek-
salabuuk. Sa' ma'antu,
kana' nug lebungan gindan
tu Kaunutan su ka'aan niu.
21 Sa' timpu na meglebun-
gan diadia, aanenen daw
dayun sug daniin lebungan.
Ndi' daw amu meginelatay,
kaas duun pa dawi megutem
muka' duun daw dademai
megbebulek na.
22 Masi', nda'idun maig
balay niu ka'aanan niu
muka' kainuman niu?
Mauya'an ba niu pemilan-
gen niu su pikumpungan

nu nga sakup nu Megbebaya' nda'ig laga'en, muka' pengumpiiden niu pa pagid su nga kulangi gaanen muiten diag lumpuk niu? Ta'i mpiau telu'en diniu? Penalan ku bamu? Baa, ndi' lai mesu'at.

23 Naa kini naig betad mialapu ditu Kaunutan, muka' tinitulu'u dayun diniu. Su Kaunutan si Isus, su gebii ketipunen, su nda' pa metipu, minalap pan.

24 Sikna mikpaladpalad tu Megbebaya', pimetanen su pan, dayunen pentulunay dia nga sakupen. Kali' pektalu', “Kini sug lawasu, gumanti' diniu. Kini, aan niu lelayun, pu' adun medelendem niau.”

25 Ma'nia dadema, bena' mitubus ilan maan, minalap sala tasa penginumen, kali' pektalu', “Ki penginumen kini, iin sug dugu'u, kig bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw puun tug dugu'u. Kaas sa' inumen niu ini, bisan nanu, medelendem niau.”

26 Naa sa' ma'antu, sampay mateng puli' dini su Kaunutan ta si Isus, kada maan amu di pan kia muka' minum amu di tasa kia, metakesi'an niu su kesalig niu di kepatayen.

27 Mendadi, sa' duuni getaw maan di pan muka' minum di tasa nu Kaunutan, asa nda' pengganget dig delendemanen su ma'anan nug baalenen, naa ma'antu, peksudi'anen su Kaunutan, kaas mekesala' dig lawas ni Isus muka' dig dugu'en.

28 Mendadi, sa' meglumpuk amu maan gindan tu Kaunutan, diadia subay unaanen peksima'ay sug delendemanen. Dekag pa aan tu pan muka' minum dayun di tasa.

29 Pu' adini getaw maan tu pan kia muka' minum di tasa, asa ndi'en mesabuti ma'anan nug lawas nu Kaunutan, maukum saba' nu ka'aanen muka' kainumen.

30 Kaas, iini melaun diniui melubay dun muka' megladu, sampay duun diniu dademai matay, pu' ginukuman na dinilan nu Megbebaya'.

31 Sa' unaan ta pa peksima'ay sug delendeman ta, ndi' ita dayun maukuman nu Megbebaya'.

32 Laak pia ma'antu, sa' upama ukuman ita nu Kaunutan, dayun pengmensuun ita niin pa pagid, metitulu'an ita, adun ndi' ita mpeduma ukumay di nga sama kilawan ta ditug binaya' gebii bu' gendaw.

33 Kaas uu Mingumpated, sa' meglumpuk amu maan gindan tu Kaunutan, peginelatay amu, dekag pamu aan.

34 Laak sa' duun diniui megutem, subay maan deli' dia da balayen, adun ndi' amu ukuman nu Megbebaya' saanan niu meglumpuk.

Naa su ngag duma sinaak niu di sulat niu, titulu'u da

diniu sa' matengu dia niu.

12

Su nga Tinawan Begay nug Balakat nu Megbebaya'

1 Naa, duun dademai sinaak niu di sulat niu mekatag di nga tinawan begay nug Balakat nu Megbebaya'.

Mauya'an ku, Mingumpated, mesuunan niu gupia su metuud.

2 Naa, misuunan na niu su nda' pamu sakup tu Megbebaya', mitalin amu di melaun bianan, adun pektemuyen niu su ngag ledawan kana' pektetubu'.

3 Kagina ma'antu, nandaw pesuun ku diniu, sa' duuni getaw pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya', ndi' mesu'at mektuyud dini Isus. Ma'antu dadema nda'i getaw mekektalu', “Si Isusi Kaunutan,” subay pengepu'an dadema nug Balakat nu Megbebaya'.

4 Naa, ki nga tinawan begay nug Balakat nu Megbebaya' tu nga sakupen, megleginis. Laak iin dai megbegay dun, sug Balakat nu Megbebaya'.

5 Migininisan dadema sug bianan nu tagikul ditu samasakup ta, asa salabuuk su Kaunutan tagikulen.

6 Migininisan su tinawan nu nga sakup nu Megbebaya', adun megabang ilan di nga samasakup, laak iini megbegay tinawan dig launan, su Megbebaya', adun diadia, metau megabang.

7 Launan ta mekpetuud dini Isus, saladua' bigayan ita tinawan, tu'us pu' pingepu'an ita nug Balakat nu Megbebaya'. Iini begayan ita niin dun, pu' adun mebangan ta sug launan samasakup ta.

8 Ma'antu, duuni getaw begayan nug Balakat nu Megbebaya' tinawan pegweliinen su metuud titulu'an nu Megbebaya'. Duun pa pagidi sala begayan nug Balakat kia tinawan kekpesuunen tu medalem sinuunan.

9 Duun pai sala begayan nug Balakat nu Megbebaya' tinawan sumalig gupia ditu Megbebaya'. Duun pai sala begayan nug Balakat tinawan meneguli' pegladu.

10 Duun dademai begayan tinawan mekenggulaula tu mekesalebu', salai begayan tinawan megwali talu' nu Megbebaya', salai begayan tinawan mengilala tinawan, sa' pigenatanen sug Balakat nu Megbebaya', sa' kana'. Salai begayan tinawan metau mektalu' di pikebitan nda'en mesabut, salai begayan tinawan megulug tu talu' nu mekektalu' dig lain pikebitan.

11 Launanen, sug Balakat nu Megbebaya'i pigenatan nu tinawanen kia, pu' begayen tu getaw diadia, ki tinawan lepeng tu mauya'an nug Balakat nu Megbebaya'.

Salabuuk Lawas, Melauni Sengkapan

12 Naa, petanggi' ta deli' si
Kristu di ma'niin salabuuk
lawas, melauni sengkapa-
nen. Pia migininisan su
sengkapanen, salabuuk daig
lawasen.
13 Launan ta, pia getaw
Judea, sa' su nga kana'
getaw Judea, pia sesugu'en
nug duma, sa' su kana'
sesugu'en, su kekpebunag
ta tubig, pisalabuuk ita
nug Balakat nu Megbebaya'
diniin, adun mbaal ita
ma'niin salabuuk lawas.
Bigay dadema dinita ki
salabuuk Balakaten.
14 Naa, sug lawas nu
getaw, melauni sengkapa-
nen, kana' laak salabuuki
sengkapan nug lawas.
15 Pinenggi' metau mek-
talu'i nga sengkapanen.
Mendadi mektalu' su gek-
sud, “Kagina kana'u kemet,
kana' dau dema sengkapan
nug lawas.” Bisan kiai
telu'enen, sengkapan da
gusay nug lawas.
16 Muka' sa' upama
mektalu' su telinga, “Kagina
kana'u mata, kana' dau
dema sengkapan nug lawas.
Bisan kiai telu'enen, sengka-
pan da gusay nug lawas.”
17 Sa' upama matai tibuuk
lawas, mekedengeg ba?
Sa' upama telingai tibuuk
lawas, mekesapu ba?
18 Laak iini tantu kebe-
tangen, su kebaal dun nu
Megbebaya', pigbetangen
su kelaun sengkapan nug
lawas getaw, pu' kiin demai
mauya'anen.
19 Pu' sa' upama salabuuk
dai sengkapan nug lawas,
kana' metalu' lawas.
20 Laak su kebetangen,
melauni sengkapanen, laak
salabuuk daig lawas.
21 Muka' padun, sa'
pinenggi' mekektalu' su
mata, ndi' mesu'at telu'enen
tu kemet, “Nda'ig labetu
dini'a.” Ndi' dadema
mesu'at mektalu' su gulu
tu geksud, “Nda'ig labetu
diniu.”
22 Laak dagid pia su
nga sengkapanen batik ta
dun maika'i sekegen, nda'
metibuukig lawas sa' kulang
dia.
23 Muka' su nga sengka-
panen batik ta dun nda'ig
laga'en, petubudan ta gu-
pia ingatay. Su nga sen-
gkapanen batik ta dun ndi'
mpia bentayan, peksiba'an
ta selukay.
24 Su nga sengkapanen
melengas bentayan pasi',
nda'ig baalan ta sumeluk
dun, ndi' ba? Betad nu
Megbebaya', pigbetangen
sug lawas getaw, adun su
sengkapanen gembaba', iin
su pegbesaan pa di ngag
dumanen,
25 adun meksalabuukig
lawas, pu' mektinagikulay
su nga sengkapanen.
26 Kaas, sa' upama melege-
nani salabuuk sengkapanen,
mpeduma su ngag launanen.
Sa' pinenggi' pegbesaani sal-
abuuk, leliagen dun su ngag
launanen.
27 Naa ma'antu yamu,
lawas amu tu'u ni Kristu,
kada sala tawan diniui
sengkapanen.

28 Iini tindu' nu Megbebaya' dia pikumpungan nu
nga sakupen. Beknanen, tindu'en su nga peneliganen, kedua'en su nga megwali talu' nu Megbebaya', ketelunen su nga mektitulu'. Dayun su nga mekenggulaula tu mekesalebu', muka' su nga meneguli' pegladu, su nga metau megabang, su nga metau meguit tu nga samasakupen, sampay su nga metau mektalu' di pikebitan ndi'en mesabut.
29 Peneligan ba ni Isus kig launan kini? Megwali ba kig launan kini? Mektitulu' ba kig launan kini? Mekenggulaula ba mekesalebu' kig launan kini?
30 Metau ba meneguli' pegladuig launan kini? Mekektalu' baig launanen kini di pikebitan ndi'en mesabut? Metau ba megulug dunig launanen kini?
31 Kaas subay penggengeten niu dig delendeman niu su mauya'an niu di nga metaas pa tinawan begay nug Balakat nu Megbebaya'. Muka' pesuun ku na diniu ki tampusan gempantag bianan.

13

Ki Kepetail

1 Naa, sa' upama metawu gupia mektalu' ngag lain pikebitan getaw, sampay su pikebitan nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, laak ndi' dau mekpetail di samatawu, ma'niin laak nu sasak nu gagungi telu'en ku pu' lumimbeeb, atawaka dumela peksegensal gupia, pu' milasay dau gupia mektalu'.
2 Pia bigayanu sia tinawan megwali talu' nu Megbebaya', pia nda' siai kulangu di sinuunan, muka' mesabutu sia gela' sug daansama' pigbuni nu Megbebaya', pia duun laak siai kesaligu maigin ku su ngag bentud, laak sa' nda'i petailan ku di samatawu, nda' dademai pantagu.
3 Pia pemegayu sia sug launan pimetangu, adun pegebangan ku su ngag duma getaw, pia begayu tananig lawasu metutung, laak sa' ndi' dau dema mekpetail di samatawu, nda' gusayi sugda dun dinaan.
4 Naa su getaw mekpetail, metau mektigel. Pengmia'mia'enen ebangay su ngag duma. Kana' mengimbegu, kana' mangya', kana' mekpelabawlabaw.
5 Kana' mesungal, kana' nu gegulingenen laaki tagikulenen, kana' sempaun, ndi'en da pagid pengebeteni mekesala' diniin.
6 Ki getaw mekpetail, ndi' dadema leliagen dun su melaat, segaga leliagen dun su metuud.
7 Ki getaw mekpetail, ndi' pa pagid lumukas menggulaula melengas. Sumalig gusay di samatawen, pedetengenen lelayun pu' mekegdaag su Megbebaya', muka' mekektigel dig launan.
8 Mendadi kig betad

mekpetail, nda'i tamanen.
Laak su tinawan megwali
talu' nu Megbebaya', duun
dai gikteben. Mesikpa'
dadema su tinawan metau
mektalu' di nga pikebitan
ndi' mesabut. Muka'
mpapas su tinawan megwali
di sinuunan mekatag di
metuud.
9 Pu' kulang pa nemuni
tinawan ta megwali di sin-
uunan mekatag di metuud
muka' su tinawan megwali
talu' nu Megbebaya'.
10 Laak dagid, sa' mateng
na su nda'i kulangen,
mengikteb na su nga kulang.
11 Pinenggi' su kaika'ayu,
lepeng tug danu gembata' su
tinalu'u, su ginau, muka' sug
delendeman ku. Laak dagid,
sa' migineken nau, bilengu
su kegimbata'u.
12 Naa ma'antu, su kesabut
ta dig betad nu Megbebaya'
nandaw, maa' nug lingaw
maita' ta di melameng pa-
galungan. Laak duuni gen-
daw mateng gempantek na
dinita su metuud, pu' maita'
ta su Megbebaya'. Nandaw,
kulang pai sinuunan ta. Di-
tug binaya' gebii bu' gen-
daw, mengganget nai sinuu-
nan ta, meglepeng tu sinuu-
nan nu Megbebaya' mekatag
dinita.
13 Ma'antu, duun pai telu
kepianan ndi' mpupus, su
kesalig ta ditu Megbebaya',
su pedetengen ta di ketua'en
puli' dini, muka' su kepetail
ta di nga samataw ta. Laak
dagid iini tampusan metaas
di telu kini, ki kepetail ta di
nga samataw ta.

14

Mekatag pa di nga Tinawan Bigay nug Balakat nu Megbebaya'

1 Mendadi iini pene-
malan niu penggulaulaay,
su kekpetail niu tu nga
samataw niu. Pegenguten
niu ki begayan amu nug
Balakat nu Megbebaya'
tinawan, labi na begayan
amu niin tinawan megwali
tu talu'en pesuunen diniu.
2 Su getaw metau mektalu'
di pikebitan ndi'en mesabut,
kana' nu samataweni
telu'anen dun, pu' telu'anen
laak su Megbebaya'. Pu'
nda'ig dumanen mekesabut
tu talu'en, pektelu'enen laak
su giglud metuud pebian
di ginuung nug Balakat nu
Megbebaya'.
3 Laak dagid su megwali
tu talu' nu Megbebaya',
telu'anen pasi' su nga
samatawen, pu' adun
megisegi kesalig nilan tu
Megbebaya', mengulikseg
ilan, muka' begayan ilan
pianan ginaa.
4 Su mekektalu' di pikebi-
tan ndi'en mesabut, pege-
banganen laak sug lawasen,
laak su megwali tu talu' nu
Megbebaya', iini pegebanga-
nen su tibuuk pikumpungan
nu nga samasakupen.
5 Naa mauya'an ku sia
metau amu gela' mektalu' di
pikebitan ndi' niu mesabut.
Laak labi pa mauya'an ku,
begayan amu gela' tinawan

megwali tu talu' nu Meg-
bebaya', sabaya' mektalu'
amu di pikebitan ndi' niu
mesabut. Pu' metaas pai ten-
danan nu metau megwali tu
talu' nu Megbebaya' sabaya'
di metau mektalu' pikebitan
ndi'en mesabut, subay du-
uni metau megulug dun dia,
adun mekabang tu tibuuk
pikumpungan nu nga sumi-
nakup.
6 Naa mendadi Mingumpated,
sa' medituunu niu, ta' mai
pantagu sa' mektalu'u laak
diniu di pikebitan ndi' ta
mesabut? Nda'idun lai,
subay duuni buasan ku
diniu sekat tu Megbebaya',
atawaka duuni pegweliin
ku diniu sinuunan mekatag
di metuud, atawaka duuni
pegwaliu diniu talu' nu
Megbebaya', atawaka duuni
titulu'an ku diniu.
7 Pinenggi' ki gayepan
maa' nug lantuyan muka'
kutapi' sa' ndi' mekpalas su
tingegen, ndi' mesabut nu
getaw.
8 Miksama dai sundalu
megbugyung, sa' ndi' mek-
palas su tingeg nug bu-
gyungen, nda'iduni sama
sundalunen mengandam lu-
mumpak.
9 Naa ma'antu dadema,
nda'iduni mekesabut tu
pegyegaan mu sa' mektalu'a
pebian di pikebitan ndi'
mesabut. Su telu'en mu,
maa' genus di gawanawan
laak.
10 Pu' melaun daani
ginis pikebitan dinig lum-
bang, muka' nda'iduni ndi'
mesabut, pia seginis.
11 Laak dagid, sa' ndi'u
mesabut su pikebitan nu
mektalu', pemilangen ku su
mektalu' dun lain bansa,
muka' pemilangenu niin
lain bansa dadema.
12 Kaas, kagina mauya'an
niu gusay begayan amu
tinawan nug Balakat nu
Megbebaya', penemalay
niu gemitay su tinawan
mekaiseg tu kesalig nu nga
mikpetuud dia pikumpun-
gan niu.
13 Mendadi, su metau
mektalu' di pikebitan ndi'en
mesabut, subay penenebi-
inen begayan dadema
tinawanen megulug di
telu'enen.
14 Sa' upama menenabiu
di pikebitan ndi'u mesabut,
menenabi daani ginau, laak
nda'ig labetenig delende-
man ku.
15 Kaas ta' alandun dayuni
gempiau baalen? Naa
ma'nini', menenabiu di
pikebitan ndi'u mesabut
sekat tu ginau, dagid menen-
abi dau dema di pikebitan
mesabut nu ngag duma.
Ma'antu dademaig bebat.
Megbebatu di pikebitan
ndi'u mesabut sekat tu
ginau, dagid megbebat dau
dema di pikebitan mesabut
nu ngag dumau.
16 Pu' sa' upama mekpal-
adpalad amu di ginaa niu
laak, sa'itada di pikebitan
ndi' niu mesabut, naa
kenduta'i kesabut dun nug
begu meksimba diniu?
Ndi'en mesangu', nda'ig
biananen mesabuten su
telu'en niu.

17 Pia melengas gupiai ke-
nenabi niu di kekpaladpalad
tu Megbebaya', nda' tanani
gabang niu tug duma niu,
saba' ndi'en mesabut.
18 Naa danaan, mekpal-
adpaladu tu Megbebaya'
pu' melaun pai metalu'u
di pikebitan ndi'u mesabut
batul daniu.
19 Pia ma'antu, sa' mek-
tamuy ita tu Megbebaya' di
pikumpungan ta, tumu' met-
alu'u laak lima ektaang talu'
mesabut nu nga samatawu,
adun metitulu' dinilan,
sabaya' nu sanu ngibu
ektaang talu' di pikebitan
ndi' nilan mesabut.
20 Naa yamu Mingumpated,
ndi' amu megimbata' dig de-
lendeman niu. Megimbata'
damu mekatag dig dupan-
gan, laak pengminagulang
namu dig delendeman niu
mekatag di nga tinawan
begay nug Balakat nu
Megbebaya'.
21 Pu' nda' ba mesulat di
Misulat Palinta nu Megbe-
baya',

"Miktalu' su Kaunutan,
'Telu'an ku ki
piglegetawan ku kini.

Telu'an ku ilan pebian di
getaw mektalu' lain
pikebitan

muka' pebian dig baba' nu
ngag lain getaw,

Laak dagid pia ma'antu,
ndi'u gusay pektalen-
tenan nu nga getawu
kini.' "

22 Naa kumalenged ma'antu,
ki tinawan mektalu' di
pikebitan ndi' mesabut, iini
begay dun adun pengme-
tuudan su nga nda' pa
pekpetuud ditu Megbebaya',
sabaya' nu suminakup na
daan. Laak dagid su pasi'
tinawan megwali tu talu'
nu Megbebaya', iini begay
dun pu' adun megiseg su
kesalig nu nga mekpetuud
na, sabaya' nu nda' pa
pekpetuud.
23 Mendadi sa' mekpun-
gun namu, launan niu,
adun mektamuy amu,
dayun sug launan niui
mekektalu' di pikebitan ndi'
niu mesabut, sa' upama
duuni kana' mekpetuud
suled tug lumpukan niu,
ndi' bamu niin pemilangen
bu'angbu'angen gela'?
24 Laak dagid, sa' diadia
megwali tu talu' nu Meg-
bebaya', sa' upama duuni
sumaup kana' mekpetuud,
naa pengmetuudan dun
dayun pu' subay megbiksu'
tu sala'en, sekat tug launan
midengegen. Pu' saba'
nug launan midengegen
di talu' nu Megbebaya',
pemilangenen dayun melaat
su pigbetaden,
25 kaas buasanen su giglud
delendemanen, muka'
menginlulud ditu Megbe-
baya', mengamuyu' diniin.
Pu' metalu'en, "Diin daan
masi' pikumpungan niu su
Megbebaya'."

Su Gempia Bianan di nga Pikumpungan

26 Naa Mingumpated,
ta' alandun dayunig
deksu'anen? Ma'nini', sa'

mekpungun amu adun mek-
tamuy amu tu Megbebaya',
sala tawan getawi megbebat,
salai mektitulu', salai meg-
wali tu talu' nu Megbebaya',
salai mektalu' di pikebitan
ndi'en mesabut, muka'
salai megulug dun. Laak
subay kig launanen, duuni
gabangen tu pikumpungan
nu nga suminakup.
27 Kaas sa' upama duuni
mektalu' pikebitan ndi'en
mesabut, subay dua' tawan
da, atawaka telui gikteben,
piksesala tawan diniu mek-
talu', muka' subay duuni
megulug dun.
28 Laak sa' pinenggi'
nda'iduni megulug dun, ndi'
mpia mektalu' pikebitan ndi'
mesabut dia pikumpungan
niu, pu' gempia telu'enen
pa da tug lawasen muka' tu
Megbebaya'.
29 Dayun sa' duun dade-
mai megwali tu talu'
nu Megbebaya', ma'antu
dadema. Subay gikteben
dua' tawan da atawaka telui
megwali, selian nu ngag
duma megyaga dun dadema.
30 Laak sa' selian nu sala
megwali, duuni pegingkud
dia pemuunan nu Megbe-
baya', subay sumikpa' su
megwali, adun pekineegan
sug begu pemuunay.
31 Kaas sukal sa' launan
niui megwali tu talu' nu
Megbebaya', laak subay
megdapit amu, adun
mpektu'unan su tiba'an niu,
muka' mengulikseg amu.
32 Naa su tinawan meg-
wali tu talu' nu Megbebaya',
subay metau dun su meg-
wali dun.
33 Ndi' ba metuud,
mauya'an nu Megbebaya'
melinaw su kesimba ta,
kana' mesasaw?
Naa ki ngag libun.
Ma'nini'ig betad nu ngag
launan pikumpungan nu
nga suminakup tu Megbe-
baya'.
34 Subay, sa' selian niu
mekpungun, mengamed su
ngag libun. Ndi' begay dini-
lan megagdat ilan. Maa'
dadema nu titulu'an di pal-
inta nu getaw Judea, subay
ndi' meguit tu samataw ni-
lan sug libun.
35 Sa' duuni saaken nilan
sia, subay saaken nilan tu
nga sawa nilan selian ditu
da balay. Pu' ndi' mpia
megagdatig libun su saanan
niu mektamuy tu Megbe-
baya' dia nga pikumpungan
niu, pu' mekepiidpiid.
36 Naa yamu, miksekat ba
diniu su Gempia Petenday?
Nda'. Atawaka yamu ba
laaki kidetenganen? Kana'
dadema.
37 Sa' duun diniui getaw
laungen pu' iini megwali
tu talu' nu Megbebaya'
atawaka getaw laungen pu'
bigayan nug Balakat nu Meg-
bebaya' lain tinawan, subay
pesuun diniin pu' ki sinulatu
diniu kini, iini pinalinta
tantu nu Kaunutan.
38 Kaas, sa' upama ndi'en
pektalentenan ini, subay
ndi' niu dadema iin pektal-
entenay.
39 Mendadi, Mingumpated,
pebegelen niu di ginaa niu

begayan amu tinawan megwali amu tu talu' nu Megbebaya', muka' ndi' niu belibaday su mektalu' sia di pikebitan ndi'en mesabut.
40 Kig launan kektamuy niu, subay pebuklusen niu penggulaulaay adun melengas.

15

Su Ketubu' Puli' ni Kristu

1 Naa Mingumpated, mauya'an ku tegyungen ku diniu su Gempia Petenday daansama' ginukitu diniu, pu' iinig dinawat niu muka' iin su keligenan pa pagid di kesalig niu tu Megbebaya'.
2 Ki Gempia Petenday kini, iin su ginukitu diniu mekatag dini Kristu. Sa' penemalan niu pektalentenay, iin dayunig bian kegawen diniu nu Megbebaya'. Sa' kana' ma'antu, milasay amu mekpetuud dun.
3 Naa, iini Gempia Petenday, su mitelima'u dayun piglitun ku diniu muka' iin dademai tampusan na gembagel pantagen dinita. Iin, si Kristu kini, minatay saba' nu nga sala' ta mekatag dig daansama' sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya'.
4 Bena' minatay, dayun lebengay, muka' su ketelu endawen, pitubu' puli', mekatag di sinulat dadema ditu Misulat Talu' nu Megbebaya'.
5 Bena' pitubu' na puli', mitua' dayun dini Pedro, muka' mitua' tu nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen.
6 Mitua' dayun tu nga melaun sakupen, labi lima gatus tawan migdengan. Melaun dinilani tetubu' pa nemun, laak duun dademai minatay na.
7 Bena' mitua' dini Santiago pelum, muka' mitua' tu ngag launan peneliganen.
8 Dayun katapusanen gupia, mitua' si Kristu dinaan dadema, bisan ma'niinu mekesalebu' kegigetaw, pu' mitekawu mekpesakup.
9 Danaan, kagina daansama' piglegetan ku su nga sakup nu Megbebaya' dia pikumpungan nilan, kana'u mbantang gelalen peneliganen. Kaas tampusan gembaba'u di ngag launan peneliganen.
10 Laak dagid peneligan mau pebian di tulung dinaan nu Megbebaya', kaas kini dau kebetangu nemun. Gembageli pantagen su tulungen dinaan, pu' miksituges pau dun di nga samau peneliganen mektamuy diniin. Laak pia ma'antu, kana' tantu danaan binaal, pu' miksekat gupia tu tulung nu Megbebaya' dinaan.
11 Mendadi, ki Gempia Petenday mekatag dini Kristu, sa' inukit nu ngag lain peneliganen, sa' genat da dinaan, iin da tanani pegukiten nami, kini su pituud niu.

Su Ketubu' Puli' nu nga Sakup ni Kristu

12 Naa, kagina iini pegukiten ta pu' pitubu'

puli' si Kristu, kana' mpia
duun diniui mektalu' pu'
su minatay na, ndi' daw
petubu'en puli' nu Megbe-
baya'.
13 Pu' sa' upama metuud
ndi' mekpetubu' su Megbe-
baya' tu minatay na, naa
nda'en dadema mpetubu'
puli' si Kristu, ndi' ba?
14 Naa, sa' upama nda'
dadema mpetubu' puli' si
Kristu, nda'i pantagen su
gukiten nami, muka' nda'i
pantagen su kesalig niu.
15 Muka' sa' upama
metuud nda'iduni minatay
na petubu'en puli' nu
Megbebaya', muka' nda'en
dadema sia petubu'ay puli'
si Kristu, naa mipantek
dayun pu' mikegbalus ita
sia mekatag di Megbe-
baya', saba' mitalu' ta pu'
pitubu'en puli' si Kristu.
16 Pu' sa' upama ndi'
mpetubu' puli' su minatay,
nda' dadema sia metubu'
puli' si Kristu.
17 Dayun sa' nda' sia
metubu' puli' si Kristu, nda'i
pantagen su kesalig niu
diniin, muka' ndi' amu sia
mpedasun di nga sala' niu.
18 Muka' padun sa' upama
ma'antu, su nga suminal-
abuuk na dini Kristu laak
miguna dinita matay, iin pai
ginukuman dinilan, matay
di nda'i tamanen.
19 Su pedetengen ta dini
Kristu, sa' upama duun
dai pantagen su saanan ta
megleketubu' dinig dibabaw
lumbang, itai mekelelaatle-
laat di nga tiba'an getaw.
20 Laak dagid, iini metuud,
si Kristu kini, pitubu' puli'
tu'u nu Megbebaya', kaas
gempantek pu' sug launan
minatay mikpetuud dini
Kristu, petubu'en dadema
puli' nu Megbebaya'. Pu' si
Kristui piunanen.
21 Pu' kinana' mileep na
di tiba'an getaw ki gasalen
matay, saba' nu kemilas
nu sala tawan begudiin,
naa duun dademai sikawan
nu nga getaw petubu'en
puli' nu Megbebaya', saba'
dadema nu kekpetuud nu
sala tawan pelum nemun,
sa'itada si Kristu.
22 Naa, su gasal nug lau-
nan getaw, matay, saba' nu
keksalabuuk ta di kemilas
nug bekna ginepu'ay ta si
Adan. Ma'antu dadema, sug
launaneni petubu'en puli',
saba' nu keksalabuuk ta
pelum dini Kristu.
23 Laak su tiba'an minatay,
duunig basanen mbantang
petubu'en puli', ma'nini'.
Miuna si Kristu di ngag
launanen, dayun sa' mateng
puli' si Kristu, petubu'en
puli' nu Megbebaya' sug lau-
nan tudalis piglegetawanen.
24 Naa mengikteb dayun
su nga gendaw, pu' daa-
gen ni Kristu su ngag lau-
nan kuntranen, sa'itada su
nga meglekaunutan muka'
su nga megbaya' sampay su
nga tibuukan ginuungan di
gekleb langit bu' lupa'. Men-
dadi, begay na ni Kristu su
keglekaunutanen tu Megbe-
baya', su Gama'en.
25 Pu' subay meglekaunutan

si Kristu sampay pedaagen
nu Megbebaya' ditug launan
kuntranen, muka' maindeganen ilan, sa'itada si Kristu,
iin na su meguit dinilan.
26 Dayun su tampusan binaya', daagenen su kepatay
nu nga kilawan.
27 Pu' nda' ba mesulat
di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Kig launan binaal
mu, pegbaya' mu diniin."
Gempantek gupia pu' sa'
miktalu', "launan," ndi'
mpeduma su Megbebaya',
pu' iini mikpelabaw dun tug
launanen.
28 Laak dagid, sa' pebaya'
na sug launanen ditug Bata'
nu Megbebaya', iin, pepegbaya'en sug lawasen ditu
Megbebaya', su megbegay
diniin pegbaya'en tug launanen, adun meguit gupia tug
launan su Megbebaya'.
29 Naa, su nga getaw
mekpebunag tubig gumanti'
di kekpebunag sia nu nga
minatay na, ta' mai mekepebunag ilan dun tubig, sa'
kana' daw metuud pu'
metubu' puli'i nga minatay?
30 Yami dema, ta' bai mesimpitan ami dun lelayun,
sa' ndi' daw metubu' puli'i
nga minatay? Pu' mbianan
nami lelayun su nga kelegenay saba' nu kegukit nami
Gempia Petenday.
31 Mingumpated, gendawgendaw pektulakiti gumulu.
Laak bisan ma'antu, liliagu
dun saba' nu kesalig niu
sekat tug begu ketubu' ta
puun tu keksalabuuk ta ditu
Kaunutan ta si Kristu Isus.
32 Maa' nu nga malig
metetubu' su nga getaw
kuminuntra dinaan dini
Efeso, pu' mauya'an nilan,
petainu. Naa, sa' ndi' daw
metubu' puli'i nga getaw,
ta' mai piktigelu dun su
kegleget dinaan nu nga kuminuntra dinaan saanan ku
mekpetu'un dini? Sa'itada,
nda' dayuni gatagen sa'
puun tu kekinilawan ku
laaki baalen ku dini. Pu' sa'
ndi' daw metubu' puli'i nga
minatay, mpia dunutan ta
su penelu'en, "Tumu' maan
ita muka' meginum ita, pu'
lema', matay daita."
33 Ndi' niu peglimbungayi
ginaa niu. Sa' megduma
amu di nga mekesala', pegdaangan amu.
34 Subay meksikesuun
amu, ndi' damu dega
pekpesala', pu' duun diniui
nda' pekesabut tu Megbebaya'. Kaas ma'niin ku amu
mipengumpiid dini ketalu'u
dun, adun megbiksu' amu.

Sug Lawas nu Pitubu' puli'

35 Naa, pinenggi' duuni
sumaak dinaan ma'nini',
"Kenduta' mai kepetubu'
dun puli' su nga minatay
na? Ta' gesalay dunig lawas
nilan kiin?"
36 Su sumaak sia ma'nia,
bengu'bengu'en. Pu'
pinenggi' pemulaan taig
beni', subay mauna melupu',
dekag pa pentubu', ndi' ba?
37 Beni' dai pemulaan ta,
sa' sebalui trigo, sa' sug lain,
kana' pai tibuuk pimula tumulin.

38 Begayan nu Megbebaya'
sug beni' kiin lawasen
lepeng tu mauya'anen, pu'
betad, kada seginis beni',
begayan nu Megbebaya'
lawasen mbantang tu gininisanen.
39 Ki nga ginis lawas,
kana' maig lumbus mesama.
Salaig lawas nu getaw, sala
paig lawas nu metetubu',
sala dademaig lawas nu
manukmanuk, sala pa
pagidig danu seda'.
40 Duun pa pagidi ngag
bitang ditug langit, muka'
dinig lumbang. Salai kelengas nu ngag bitang ditug langit, salai kelengas nu ngag
bitang dinig lumbang.
41 Su mata gendaw,
duuni kelengas nu tiagen,
sug bulan, sala dademai
kelengasen, sampay su
ngag bitun, salaig danilan.
Migbida' pa pagidi kelengas
nu ngag bitun.
42 Ma'nia dadema su
ketubu' puli' nu nga minatay
na. Pu' kig lawas nu getaw,
sa' lebengen, meglaat. Sa'
petubu'en puli', ndi' na
pelum matay.
43 Sa' lebengen, meselain
nai palasen muka' nda'
nai sekegen. Sa' pelum
petubu'en puli', melengas na
gupia muka' ginuungan.
44 Sa' lebengen, kinilawan
tantui gasalen megbenwa
dinig lumbang. Dayun sa'
petubu'en na puli', diniwata
na pelum su gasalen megbenwa ditu na langit. Pu'
kinana' duun tu'uig lawas
kinilawan, duun dademaig
lawas diniwata.
45 Pu' nda' ba mesulat
di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Sug bekna getaw, si
Adan, binaal nu Megbebaya'
kilawan mitubu'.” Laak si
Kristu kini, maa' nu katapusan Adan, laak iinig Diwata megbegay ketubu'an,
ketubu' nda' nai tamanen.
46 Naa sug lawas nu kilawani mauna mbaal, kana'
nu gasalen diniwata begay
nu Megbebaya'.
47 Sug bekna getaw si
Adan, binaal lupa', muka' pigenatanen sug lumbang. Su
kedua' Adanen, si Kristu, pigenatanen su gekbus langit.
48 Su gasal nu getaw binaal
lupa', iini gasal nu nga getaw
pegbenwanan nilanig lumbang. Ma'antu dadema su
gasal nu Getaw pigenatanen
sug langit, iin nai gasal ta, su
nga suminakup diniin, pu'
megbenwa daita dema tug
langit.
49 Nemun, palas tai palas
nu getaw kiin binaal lupa'.
Ditug binaya' gebii bu' gendaw, palas ta palas na pelum
nu Getaw genat tug langit.
50 Naa Mingumpated,
iini ma'ananen, ki ngag
lawas ta kini, guned muka'
dugu', ndi' mpeduma di
keglekaunutan nu Megbebaya'. Pu' adin su gasalen
melapuk, ndi' mpeduunan
ketubu' nda'i tamanen.
51 Naa pektalentenay niu
ini, buasan ku diniu sug
daansama' pigbuni nu Megbebaya' pu' ndi' ita megela'
matay. Segaga ditug binaya'

gebii bu' gendaw, megela' ita
tekaw mpalin di selingka,
52 maa' nu kemela' nu
mata, pu' tumingeg na su
katapusan bugyung, muka'
petubu'en puli' nu Megbe-
baya' su nga mimatay na.
Megela' dayun mpalin su
ngag lawas ta, kaas nda'
na dayuni gumulenig launan
suminakup.
53 Pu' su gasal ta matay,
subay mbelesan di gasal
ta nda'i gumul ta. Adin
su matay, mbaluy na ndi'
matay.
54 Kaas sa' mpenggulaula
na, iin pa dayun penuud
su sinulat ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya', pu' nda' ba
mesulat dia, “Mibeleng na
su gumul nu nga getaw, du-
minaag na tantu su Megbe-
baya'.”

55 “Ndi' ta na mbianan su
gumul, pu' ndi' naita
matay.
Ndi' naita mendek matay,
pu' nda' nai ginuku-
man dinita.”

56 Naa iini ukuman ita dun
laga' na ginaa ta, pu' mike-
sala' ita. Iin dademai mike-
sala' ita dun, pu' mimilas ita
tu pinalinta nu Megbebaya'
dinita.
57 Dagid pia ma'antu, mek-
paladpalad ita tu Megbe-
baya', pu' guunen ita niin di
kepatay puun tu kepatay nu
Kaunutan ta si Isukristu.
58 Kaas uu Mingumpated
petailen ku gupia, pepagen
niu su kesalig niu ditu
Megbebaya', adun ndi' gusay
mpalin. Situgesay niu
lelayun penggulaulaay su
pibaal diniu nu Kaunutan
ta. Pu' misuunan niu pu' su
pibaal diniu nu Kaunutan ta,
nda'idun tanani mbulugan
niu baalay.

16

Su nga Gamut ta tu nga Samasakup ta

1 Naa, mekatag di kek-
sukat niu pigamut tu nga
samasakup ta tu Megbebaya'
ditug benwa Judea, subay
dunutan niu su titulu'an ku
tu nga pikumpungan nu nga
mikpetuud diag benwa Gala-
cia ma'nini'.
2 Kada Duminggu, diadia
diniu, subay duuni paase-
nen bantang tu mialapen.
Tegu'enen dayun, adun sa'
mateng pau, ndi' ta na kam-
bat pungunen su gamut.
3 Mabu' duun diniui nga
getaw misimet na niu pu'
meseligan ilan. Sa' mateng
nau ditu niu, begayan ku
ilan sulatu keligenan nilan,
adun muit nilan ditu syudad
Jerusalem su pigamut niu.
4 Dayun sa' batiku dun
gempia mpanaw dau dema,
meketendug ilan dinaan
mangay ditu.

Delendeman ni Pablo di Kepanawen

5 Naa, danaan, meguliug
pau ditug benwa Macedonia,
dekag pau peditu niu lunsud
Corinto, pu' subay megulii-
ugu diag benwa Macedonia.
6 Mabu' maibenu dayun
megbebenwa dia niu ditu
Corinto. Bisan mpapasi
timpu metegdaw, melengas.

Mauya'an ku ebangan niau
dayun di kebundasu bisan
tanda'u pangay.
7 Pu' mpauku sa' ma'niinu
laak kumabad di mata niu
diin. Pedetengen ku sa'
buang nu Kaunutan, meg-
bebenwau dia niu nga santa'
bulan.
8 Laak dini pau peg-
bebenwa lunsud Efeso sam-
pay dig Lumpuk Pentecostes.
Dayun mpanawu.
9 Pu' gembageli sikawan
ku megukit Gempia Peten-
day dini muka' pekpetu'un
di nga mikpetuud na. Kiin,
bisan melaun pelumi kumi-
nuntra dinaan.
10 Naa si Timoteo kiin,
sa' mateng na dia niu,
penemba' niu iin gupia,
pu' piktamuyen dadema su
Kaunutan, ma'niin dinaan.
11 Saladua' diniu, ndi'
mekpelabawlabaw diniin,
subay pegbesaan niu.
Ebangay niu dayun di
kebundasen di pianan ginaa,
adun mekepuli' dini naan.
Pedetengen ku muli' ilan nu
nga dumanen kepetedan ta.
12 Naa, ki mimated
dinita si Apolos, tatapu iin
penengiay meguliug ditu
niu, ilan nu ngag duma
kepetedan. Laak nda' pa
mpantek dig delendemanen
mpia mpanaw nemun. Sa'
mekesikaw daw, mpanaw
dayun meguliug dia niu.

Su Katapusan Titulu'

13 Mendadi, uu Mingumpated
pekpetubud amu, maa' nu
getaw mengenduk. Ndi' niu
begay pelinen su kekpetuud
niu di Gempia Petenday.
Ndi' niu begay mpelepee'
amu saanan niu megukit
Gempia Petenday. Muka'
pepagen niui ginaa niu.
14 Bisan ta' alanduni
penggulaulaan niu, subay
mekpuun di kepetail niu di
nga samataw niu.

15 Naa, si nga Estefanas,
misuunan niu pu' ilanig
bekna suminakup dini
Kristu di tibuuk benwa
Acaya. Tindu' nilan sug
lawas nilan mektagikul tu
nga samasakup nilan tu
Megbebaya'. Penengiin ku
diniu, Mingumpated,
16 pekpetuud amu di nga
getaw ma'nia sampay tu
ngag duma ta meksugut di
nga samasakup ta gikteb nu
sekeg nilan.

17 Su kedateng dini ni Es-
tefanas, si Fortunato bu' si
Acaico, liliagu dun gupia pu'
guminanti' ilan diniu tug
buga'an ku gupia.
18 Pileliag mau nilan, maa'
dadema nu kepeleliag nilan
diniu. Su nga getaw ma'nia,
mbantang pegbesaan ta.

19 Naa su nga mikumpung
mekpetuud dini Kristu dini
prubinsya Asia, sinambay
amu nilan. Si Aquila
bu' si Priscila, sampay su
pikumpungan mekumpung
diag balay nilan, sinambay
amu nilan, pu' miksalabuuk
amu dinilan sumakup ditu
Kaunutan.
20 Sinambay amu pa pagid
nug launan kepetedan ta
dini.

Pegdedialay amu maa' nu kededial niu di gapen niu.
21 Naan si Pablo, sulaten kui kesambayu kini diniu di kemetu gupia. Sinambayu damu dema.
22 Pia ta' taway dun, adini getaw ndi'en petailen su Kaunutan ta, subay ukuman nu Megbebaya'.
Marana tha! Ma'ananen, Uu Kaunutan nami, sa' mesu'at, peksitua'a na!
23 Naa, penenebiin ku, mbianan niu lelayun su tulung nu Kaunutan ta si Isus.
24 Mekpetailu lelayun diniu gela', puun tu keksalabuuk ta dini Kristu Isus.
Daal daitu.
Pablo

Su Kedua' Sulat ni Pablo tu nga Getaw CORINTO

Ki sulat kini, iin nai kedua' sinulat ni Pablo pingumbilin dinita piwiten ditu nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto.

Naa si Pablo, tubusen puitay sug bekna sulaten ditu nga getaw Corinto, milibuleng iin sa' pinemba' nu nga sakup dia ki sulaten kia, sa' nda'. Laak nda' maiben, midia ni Pablo si Tito, sala di ngag limbangen, genat ditug lunsud Corinto. Si Tito, inukitanen si Pablo pu' pinemba' tu'u nu nga sakup dia Corinto su sulaten. Laak inukit ni Tito pa pagid pu' duuni mikpetu'un dia Corinto sayep, kuminuntra dini Pablo. Laung daw nu mikpetu'un kia pu' kana' daw tantu peneligan ni Kristu si Pablo. Kaas iini piwit dun ni Pablo ki kedua' sulaten kini, pu' adun pigwalinen di nga getaw Corinto su puun nu keksuden dinilan. Kedua'en, pinengi ni Pablo dinilan mekpungun ilan gamut puiten ditu nga milegenan sakup tug benwa Judea. Muka' pigwalinen dinilan ki ketendu' diniin ni Kristu peneliganen.

Naa, mekatag dig duma mibianan ni Pablo, duuni mbasa pa dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *9:1-30. Mekatag di pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto, duuni mbasa dia* Nga Pinggulaula *18:1-11.*

1 Naan si Pablo, peneligan ni Kristu Isus puun tu mauya'an nu Megbebaya', dumau si Timoteo su mimated dinita. Suminulat ami diniu su pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya' diag lunsud Corinto, kampu' nug launan getaw di tibuuk benwa Grecia pinaas na nu Megbebaya' daniin piglegetawan.

2 Penenebiin ku begayan amu nu Gama' ta Megbebaya' muka' nu Kaunutan si Isukristu tulung muka' pianan ginaa.

Su Megbebaya', Metau Mengamu' di Getaw

3 Naa su Megbebaya', su pektemuyen nu Kaunutan ta si Isukristu muka' Gama'en pa pagid, gempia ta pegdedengegen, pu' iini Gama' metau melelaat di getaw muka' iinig Diwata su pigenatan nug launan kengamu' di getaw.

4 Pengemu'en ita niin dig launan kegleget dinita, adun metau daita dema mengamu' di nga samataw ta, bisan ta' keglegetay dun dinilan, miksekat tu kengamu' dinita nu Megbebaya'.

5 Metuud, mipeduma ita di gembagel kengamu' nu Megbebaya' pibian dini Kristu maa' dadema nu kepeduma

ta tu kelaun kelegenay ni
Kristu.
6 Sa' peglegetan ami, iini
peglegetan ami dun, adun
mebangan nami amu muka'
megawen damu dema. Sa'
ebangan ami, ebangan
nami damu dema, sampay
begayan amu sekeg niu
meketigel amu di kelegenay
niu maa' nu kelegenay
mibianan nami dadema.
7 Kaas ndi' meglugbadi
kesalig nami diniu. Ku-
malenged mpeduma amu di
kelegenay nami, mpeduma
damu dema di kengamu' di-
nami nu Megbebaya'.

8 Naa Mingumpated,
mauya'an nami mesuunan
niu su kegleget dinami su
saanan nami diag benwa
Asia. Kagina meliget gupiai
mibianan nami, batik nami
dun ndi' nami megaga,
sampay laung nami dun, naa
matay nami.
9 Ma'niin duuni ginuku-
man dinami laga' na gi-
naa nami. Laak dagid, iini
mipenggulaula nami dun,
adun kana' nug lawas namii
seligan nami, segaga sili-
gan nami su Megbebaya', su
mekpetubu' puli' di minatay.
10 Ginawen nami nu
Megbebaya' adun ndi' ami
matay, muka' guunen pami
niin gusay. Muka' pa
padun seligan nami pu' su
Megbebaya'i meglegawen
dinami puli'.
11 Iin dademai gabang niu
dinami pebian di kenenabi
niu, adun guunen ami niin.
Naa, sa' ma'antu, metelima'
nu Megbebaya' su kelaun
kenenabi kia, mpianan ami
dayun, kaas melaun getawi
mekpaladpalad diniin mek-
sekat di gempenggulaula
nami.

*Si Pablo, ndi' pa deli'
Mpuli' dig Lunsud Corinto*

12 Naa, iini liliag ami
dun, pu' kana' dua'dua'ig
delendeman nami mekatag
di kepia pigbetad nami di
nga samataw nami. Ki
kebian nu pigbetad nami,
mekesuun gupia muka' mik-
sekat di gempia delende-
man mikpuun tu Megbe-
baya'. Labi na su pigbetad
nami diniu mikpuun di tu-
lung dinami nu Megbebaya',
kana' nu tinawan kinilawan.
13 Pu' sulaten nami diniu
su laak mbasa niu muka'
mesabut niu, sa'itada su
kana' sambingay. Pede-
tengen ku megela' pa niu
mesabut
14 su maika' pai kesabut
niu dun nemun, adun
sa' mateng dini puli' su
Kaunutan ta si Isukristu,
leliagen amu dun dinami
maa' dadema nug leliag
nami diniu.
15 Naa, kagina misuunan
ku na tu'u pu' mesabut
niuig launanen kia, bekna
pigdelendemu, medituunu
niu sia, adun dua' deksu'
pamu mpianay.
16 Pu' kig bekna delen-
deman ku, su saanan ku
mpanaw mangay dinig
benwa Macedonia, tu-
mukawu sia dia niu, muka'
bianan ku damu puli' sa'
muli' nau pelum, adun

pegebangan niau dadema
di kebundasu dayun ditu
Judea.
17 Naa, kagina pinalin kuig
delendeman ku, megileng
baig delendeman ku? Sa'
pigdelendemui kepanawu,
miksekat ba di mauya'an nu
kekinilawan ku laaki pigde-
lendemu, kaas midedali'ui
ketalu'u dun pu' medituunu
niu muka' ndi'u meditu?
18 Kumalenged meseligan
su Megbebaya', nda' pegden-
ganayi tinalu'u diniu "Medi-
tuunu" muka' "Ndi'."
19 Pu' iini ginukit nami
ni Silas muka' ni Timo-
teo diniu, si Isukristu, sug
Bata' nu meseligan Megbe-
baya'. Naa, si Isukristu kini,
ndi' megilengig delendema-
nen, pu' meseligan gupia.
20 Pu' iini menuud tu ngag
launan pinasad nu Megbe-
baya' ditu nga piglegetawa-
nen. Kaas kiai metalu'
ta dun "Amen" (guluganen
menuud) sa' menenabi ita
pebian dini Isukristu. Muka'
ma'antu, megdedengeg gu-
pia su Megbebaya'.
21 Su Megbebaya'i
mekpepengganget dun dig
delendeman ta pu' miksal-
abuuk naita dini Kristu. Iin
dademai tumindu' dinami
peneliganen,
22 pu' tinu'usan ita niin
daniin getaw, sampay bi-
gayen dinita sug Balakaten
dialem ginaa ta, iini piu-
nanen dig launan pingan-
damen begay dinita.
23 Naa, sinambayu su Meg-
bebaya' pu' iini pigdelen-
demu dun ndi'u deli' media
Corinto, pu' adun ndi'u amu
melibuleng puun tu kepeg-
belu'u sia diniu.
24 Pu' ndi'u megbaya' di
kesalig niu, pu' meligen nai
kekpetuud niu, segaga mega-
bangu diniu, adun megisegig
leliag niu.

2

1 Naa sa' ma'antu,
tiga'wan pigdelendemu ndi'
pau deli' media niu, adun
ndi'u amu mbegayan puli'
kelegenay.
2 Pu' sa' upama libulen-
gen ku amu, ta' taway dun
dayunig dumau adun mpiai
ginau? Su laak linibulengu.
Ndi' lai mesu'at.
3 Iini piwitu dun diniu
su sala sulatu kiin, mi-
pauku media niu, tekaw
buus mekpelibuleng dinaan
su nga getaw mekpeleliag sia
dinaan. Pu' misuunan ku
sa' leliagenu, leliagen damu
dema, launan niu.
4 Su kesulatu dun, milege-
nanu gupia sampay miken-
gaduyu. Pu' kana' iini sin-
ulatu dun adun mekpelibu-
lengu diniu, segaga sumin-
ulatu dun pu' adun metuu-
dan amu dun pu' melelaatu
diniu gupia.

Su Kepedasun di Mike-
sala'

5 Naa, ki mikesala' kiin
dig dumanen, nda' mbaal
kelibulengu, segaga yamui
pilibulengen, launan niu,
laak ndi'u na pebegeleni
sala'en.
6 Sukal nai silut mipebian
di ngag lelaunay duma niu.

7 Kaas subay pedesunen
niu pelum iin, muka'
pengemu'en niu, kalukalu
mbuus lumukas gupia saba'
nu meliget kedemengen
dun.
8 Mendadi, penengiin ku
diniu, subay paita' niu diniin
pu' petailen niu iin gusay.
9 Iini piwitan ku amu dun
sulatu kiin, pu' mauya'an
ku peksima'en ku amu sa'
lelayun amu mekpetuud di
sugu'an ku diniu.
10 Adin su getaw pida-
sun niu di mipenggulaula-
nen, pedesunen ku dadema.
Pu' sa' upama duuni mike-
sala' dinaan, pedesunen ku
adun pepianan ku amu, pu'
pigwekilan ami ni Kristu.
11 Mingma'niau, adun ndi'
ita muit nu gakal ni Satanas
mekatag dig duma niu kiin
mikesala'. Pu' misuunan ta
si Satanas, melaat gupiaig
delendemanen.

Milibuleng si Pablo su saananen ditu Troas

12 Naa, su kepanawu pan-
gay ditug lunsud Troas pu'
megukitu Gempia Petenday
mekatag dini Kristu, sa'
minatengu, iini mibianan
ku ma'niin mipuka' nu
Kaunutan sug bianan ku
dig baalen ku. Gembageli
sikawan ku megukit di
Gempia Petenday dia.
13 Pia ma'antu, su saanan
ku ditu, milibulengu di
kedawat niu di sulatu kiin,
pu' nda'u mpegita' dia si
Tito su mimated dinaan,
su kedatengen sia genat
dia niu. Kaas migudasu
di nga getaw dia, dayun
minundasu dinig benwa
Macedonia.

Duminaag naita Mikebian dini Kristu

14 Dagid pia ma'antu, mek-
paladpaladu tu Megbebaya',
pu' saba' nu keksalabuuk
ta dini Kristu, itai maa' nu
getaw midaap ni Kristu di
gubat iini mikedaag, lelayun
ita niin dayun pegegakay
mekpedayag di ngag launan
getaw. Pisigwagen dinita
tu tibuukan benwa su pe-
tenday mekatag dini Kristu
maa' nu memut sumapu
meleep dig benwa.
15 Pu' su gukiten ta Gempia
Petenday, maa' nu memut
sumapu pegbegay ni Kristu
ditu Megbebaya' meleep
dayun tu nga getaw, su
getaw pegleguunen muka'
su pekebeleng dadema.
16 Naa sa' ma'antu, di ke-
dengeg dun nu nga getaw
pekebeleng, meselaini Gem-
pia Petenday, pu' mpesu-
unen dinilan su ginukuman
dinilan subay matay ilan di
nda'i gikteben. Laak di ke-
dengeg dun pasi' nu nga pe-
gleguunen, melengasi Gem-
pia Petenday, pu' mekeg-
begay dinilan ketubu' nda'i
tamanen. Ta' mai mbantang
megukit di Gempia Peten-
day? Meliang lai daan.
17 Laak naan, kana'u maa'
nug lain megukit Gempia Pe-
tenday. Melaun ilan, su
nga gitungan dun menda-
gang talu' nu Megbebaya'
adun menelapi' ilan. Kagina

suminugu' dinaan su Megbebaya', pinluksadu telu'ay su Gempia Petenday di gedapan nu Megbebaya' di gempia delendeman, pu' iinig bantang penggulaulaan nu pigwekilan ni Kristu.

3

Si nga Pablo, nga Peneligan nu Megbebaya' Megukit Begu Pasad

1 Ma'antu laung niu dun ba pu' naan, megangya' nau puli'? Subay duun bai sinulat keligenan ku paita'u diniu atawaka genat diniu paita'u dig lain getaw maa' dadema nug betad nu ngag lain mekpetu'un?

2 Ndi' na kambat, pu' iini keligenan ku misulat di ginau, su kelingay niu ditu Megbebaya'. Misuunan nu nga getaw kia, muka' mbasa nilani maa' nu keligenan ku sa' pegipusipusen nilan su kesakup niu ditu Megbebaya'.

3 Gempantek dadema pu' ki sulat kini, sa'itada, su kesakup niu diniin, si Kristui suminulat dun muka' migwakil dun dinaan. Kana' tinta'i sinulat dun. Kana' dadema gempapan batui sinulatanen dun, pu' sinulatanen su ginaa kilawan pibian dig Balakat nu Megbebaya' nda'i gumulen.

4 Mitalu'u ia pu' siligan ku su Megbebaya' miksekat tu kesakupu dini Kristu.

5 Laak ndi'u mangken pu' mbantang mau di kegbaalu tu pibaal dinaan nu Megbebaya'. Genat tu Megbebaya' ki tinawan ku kini,

6 pu' iini migbegay dinaan tinawan ku megukitu begu pasad di nga getaw. Kig begu pasad, kana' nu sinulat Palinta, pu' sikat tug Balakaten. Iini miwit nu sinulat Palinta, su kepatay nu kilawan, pu' ndi' ta megaga dunutay. Dagid iinig begay nug Balakat nu Megbebaya', su ketubu' nda'i tamanen.

7 Naa, su sinulat Palinta kia, begudiin kinulit di nga gempapan batu. Saanan meguglit dun, midayag pa pagid su tiag nu Megbebaya'. Dunut tumiag su mulu' nu getaw bigayan ngag batu kinulitan, si Moises. Kagina mekesulaw su tiagen, nda' megaga nu getaw Israel pengenlengay su mulu' ni Moises, bisan pegalep su tiagen. Ma'antu midayag su tiag nu Megbebaya' su kegbegayen Palintanen meguit kepatay nu kilawan nda'i gikteben.

8 Laak dagid, su kegbegayen pasi' begu pasad, ki pasad pibianen tug Balakaten, gembagel pa duni tiagen.

9 Naa, melengas gupiai kegbegay nu Megbebaya' Palintanen begudiin di nga kilawan, pu' mipeduma dun su tiagen, asa muit nu Palinta su kaukum di nga kilawan laga' na ginaa. Labi pa melengasi kuleg nug Balakat nu Megbebaya', sa'itada kig begu pasad, pu' muiten su kemilangen tu

nga kilawan mekesuun.
10 Mitalu'u ia pu' sa' pinenggi' mesu'at peguntain ta su tiag mipeduma di kepalinta nu Megbebaya' begudiin muka' su kelengas nug begu pasad, ma'niin nda'i kelengasen su miuna.
11 Pu' sa' melengas gupia su Palinta nda' maiben meguit tu nga kilawan, labi pa melengasig begu pasad nda'i tamanen.
12 Naa, kagina kiai pedetengen nami, kana' ami mpiid dig baalen nami.
13 Kana' dami dema maa' ni Moises, pu' si Moises, subay tibunanen munsala su mulu'en, adun ndi' maita' nu getaw Israel su kegegdus nu tiagen sampay mialep.
14 Su nga getaw Israel, nda' nilan telima'ay su metuud, pu' metegasi gulu nilan. Sampay nandaw, sa' besaan nilan su nga sinulat misulatan dig daan sabut, ma'niin mitebunanig delendeman nilan. Sa' laak meksalabuuki getaw dini Kristu, mawa' da su maa' nu munsala dig delendemanen.
15 Nandaw, sa' besaan nu getaw Israel su Palinta ni Moises, ma'niin mitebunan munsala sug delendeman nilan, kaas ndi' nilan mesabut.
16 Laak mesu'at pukasen su munsala, sa'itada, mesabut nu getaw sa' lumingay tu Kaunutan si Kristu, pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Pinukas ni Moises su munsala di mulu'en sa' luminingay ditu Kaunutan.”
17 Naa, ki Kaunutan misulat ditu, iinig Balakat. Adin su getaw bigayan Balakat nu Kaunutan, iini piliu nug Balakat kiin dig launan migbalud dun.
18 Naa, ma'antu, launan ta, mekelingaw ita di ketiag nu Kaunutan, pu' pinukas su munsala di mulu' ta. Kaas puun tu tiag genat tu Kaunutan, sug Balakaten, pelinen ita niin di palas nu Kaunutan, sa'itada pegdugangdugangi keksama ta di gasalen gupia.

4

Si nga Pablo, ndi' Lumukas Megukit Gempia Petenday, pia pa Peglegetan ilan

1 Naa, ki pibaal dinami nu Megbebaya', kagina su Megbebaya'i mikpebaal dun dinami sekat tug lelaaten dinami, ndi' ami lumukas dun.
2 Sinangkali' bileng namiig launan penggulaulaan nami mekepiidpiid muka'ig baalen nami gempia egluden. Kig baalen nami, nda'i maita' dun limbung. Ndi' nami pa pagid pelinen su Gempia Petenday. Penluksaden nami pasi' telu'ay su metuud, adun pesangu' nami su kekesuun nami dig delendeman nu nga getaw muka' di pegita'en nu Megbebaya'.
3 Naa sa' mileglud su Gempia Petenday pegukiten nami, mileglud laak di nga getaw pekebeleng.

4 Pu' su getaw pekebe-
leng, ndi' nilan petuuden su
Gempia Petenday, pu' sug
diwata meguit dig lumbang
kini nemun, su Palin, pidele-
men sug delendeman nilan.
Liningeden dinilan su tiag
mekepedelag sia dinilan, su
tiag puun tu Gempia Peten-
day mekatag di keglegawen
dinita ni Kristu, su tantu
palas nu Megbebaya'.
5 Kana' mekatag dig lawas
namii pegukiten nami, iin
sungkini pegukiten nami pu'
si Isukristu, iini Kaunutan.
Yami, mbaal ami sesugu'en
niu, adun pegbesaan si Isus.
6 Sug Diwata miktalu' be-
gudiin pu' subay dulag su
tiag genat di medelem, iinen
dadema su Megbebaya' mik-
pedelag di ginaa ta, adun
mesuunan ta su kelengas
nu pegbaya' nu Megbebaya',
pu' maita' gupia dini Kristu.
7 Naa, ki Gempia Peten-
day piukit dinami, maa' nu
ga'us, laak ga'us bitang di
gulen, pu' piukit dinami nga
kilawan laak, pu' adun gem-
pantek pu' miksekat tu Meg-
bebaya' su gembagel gin-
uung di Gempia Petenday
kini. Kana' miksekat dinami.
8 Sa' ma'antu, yami, tatap
ami peglegetay, laak ndi'
ami maulakan. Taang dun
melibuleng ami, laak ndi'
nami uba'an.
9 Melauni kuminuntra
dinami, laak ndi' ami
mbelengan nu Megbebaya',
bisan mesaitan ami, ndi' ami
meka'idan.
10 Gendawgendaw pek-
tulakiti gumul nami maa'
dadema nu kepatay ni Isus,
adun maita' di ketubu'
nami gusay pu' mitubu' na
dadema si Isus pegabang
dinami.
11 Sampay matengi gumul
nami, lelayun ami mesimpi-
tay saba' nu kedunut nami
diniin, adun gempantek pu'
mitubu' puli' iin, pu' maita'
ditu keglegawenen dig lawas
nami gendawgendaw.
12 Kaas pektulakiti gumul
nami gebii gendaw, pu' adun
yamu pasi', mpeduunan
amu ketubu' nda'i tamanen.
13 Naa nda' ba mesulat di
Misulat Talu' nu Megbebaya'
pu' duuni miktalu', “Kag-
ina suminaligu ditu Megbe-
baya', migukitu.” Naa, kag-
ina suminalig dami dema
diniin, ukiten nami su Gem-
pia Petenday.
14 Pu' misuunan nami gu-
pia, petubu'en ami puli' nu
Megbebaya', su mikpetubu'
puli' dadema di Kaunutan
ta si Isus. Petubu'en ami
niin puli' maa' nu kepetubu'
puli' dini Isus, muka' uiten
ami niin, sampay yamu, ditu
gedapanen.
15 Sug launanen kia, bigay
nu Kaunutan kepia diniu,
adun selian pegdugangi
getaw mikebian di tulung
nu Megbebaya', megdugang
dademai kekpaladpalad nu
getaw ditu Megbebaya' adun
megdedengeg iin gupia.

Metubu'i Sakup ni Kristu sekat tu Kesaligen

16 Ma'antu ita, ndi' ita
lumukas megbaal tu pibaal
dinita. Pu' kig lawas ta,

pia gumulanggulang muka'
lumubay, kig delendeman
ta, gendawgendaw megisegi
kesaligen muka' sinuunanen
mekatag di metuud.
17 Maika' da muka'
ndi' maiben su kelegenay
mbianan ta nemun. Saba'
nu kelegenay ta mbianan ta
nemun, ditug binaya' gebii
bu' gendaw mpeduma ita di
gasal nu Megbebaya' muka'
di kelengas nu pegbaya'en
nda'i tamanen. Ki kelegenay
ta, ndi' mpeguntay ditu
kepepia dinita di gendaw
kiin.
18 Kana' nu maita' dinig
lumbangi pektalentenan
ta, pu' pektalentenan ta
sungkin su ndi' maita' ditu
gekbus langit, pu' mpupus
su maita', laak su ndi' maita',
nda'i gikteben.

5

1 Naa, iini ndi' ita lu-
mukas dun su pibaal dinita,
pu' sug bebelayan pegben-
wanan ta dinig dibabaw
lumbang, sa'itada sug lawas
ta, misuunan ta sa' geba'en,
naa, duun pai sala balay
pegbenwanan ta ditu gek-
bus langit, pingandam na nu
Megbebaya'. Kig balay kia,
kana' binaal nu getaw, pu'
migbaal dun su Megbebaya',
muka' nda'i gikteben.
2 Nandaw melayu'i ginaa
ta, saba' mauya'an ta gupia
ma'niin seluken taig begu
balay ta binaal tug langit.
3 Sa' seluken ta na, kana'
ita lebas, kana' ita laak
gimuud nda'ig lawasen.
4 Pu' selian ta megbenwa
dig bebelayan ta kini dinig
lumbang, megdegu ita, saba'
nu nga kelegenay ta. Kana'
ta mauya'an belengenig
lawas ta kilawan, segaya
mauya'an ta seluken ta
tumu'ig lawas ta gasalen
ndi' matay, adun daagen nu
ketubu' su gumul.
5 Su Megbebaya'i minaal
dinita adun pelinen ita
niin ma'nia, muka' bigayen
dinita sug Balakaten, piuna
dig launan pingandamen
begay pa dinita.
6 Naa ma'antu, sumalig ita
lelayun ditu Kaunutan. Laak
misuunan ta pu' su saanan
ta megbebenwa pa dig lawas
ta, melayu' ita pelum ditu
Kaunutan.
7 Pu' su pegbetaden
ta dinig lumbang, subay
pebianen ta di kesalig ta
ditu Kaunutan, pu' ndi' tain
maita'.
8 Suminalig ita gupia
diniin, sampay mauya'an ta
pa gua' dig lawas ta dinig
lumbang, adun mekauli' ita
ditu Kaunutan.
9 Kaas, iin tumu'i
mauya'an ta gupia, pengg-
laulaan ta sug leliagen dun
su Kaunutan, pia dini paita,
sa' ditu na.
10 Pu' launan ta, saladua'
subay mengadap ditu ni
Kristu, adun ukumenen.
Suli'an dayun ita saladua'
bantang diniin, lepeng
tu pinggulaulanen dinig
dibabaw lumbang, sa'
gempia, sa' melaaten.

Su Kesambat ta tu Megbebaya', Mekebian dini Kristu

11 Naa mendadi, kumalenged misuunan nami
mekendekendeki kaukum
nu Kaunutan di getaw, pene-
malan nami pengmetuudayi
nga getaw adun sumalig ilan
diniin. Misuunan gupia nu
Megbebaya'ig delendeman
ku. Seligan ku pu' misuunan
dau dema niu gupia.
12 Ndi'u puli'an pete-
lima'ay diniuig lawasu,
segaga pesikaun ku amu
leliagen dinami, adun
mesembag niu su nga getaw
mengangya' di palasen
sabaya' di gasalen, kaas
pigdena'u nilan.
13 Naa, bu'ang mau daw?
Petuyangen na, basta laak
petuuden ku su pibaal di-
naan nu Megbebaya'. Meleg-
deng maig delendeman ku
daw? Iini melegdeng dun,
pu' adun mebangan ku amu.
14 Iini megbaya' di ginaa
nami su kepetail ni Kristu
dinita, pu' misuunan nami
minatay su sala tawan gu-
minanti' dig launan getaw.
Kumalenged ginanti' nu sala
tawan sug launan, meksal-
iunung dadema sug launan
getaw di kepatayen.
15 Minatay si Kristu gu-
minanti' di tiba'an getaw,
adun ita nu nga tetubu', ndi'
naita metubu' adun mekpe-
siba' dig lawas ta. Segaga
iin nai metubu' ita dun, sug
leliagen dun si Kristu su mi-
natay dayun pitubu' puli' gu-
mawen dinita.
16 Naa yami, sikna
mikpetuud ami dini
Isukristu, ndi' na nami
pemilangeni getaw mekatag
dig betad kinilawan, sa'
melengas ba, sa' melaati
pigbetaden. Pia begudiin
pimilang nami si Kristu
mekatag dig betad kini-
lawan, kana' na ma'niai
kemilang nami dun.
17 Sa' duuni getaw miksal-
abuuk na dini Kristu, begu
bitang nain. Miawa' na sug
daan pigbetaden. Naa ben-
tayay pa daan, mikpuun na
sug begu!
18 Sug launan mipeng-
gulaulanen, pinggulaula
nu Megbebaya'. Su Meg-
bebaya', pia daansama'
kuntranen ita, nandaw
binaal naita niin sam-
baten pibian dini Kristu.
Muka' pigwakilen dinami su
kegukit di Gempia Petenday
mekatag di kepesambat
nu Megbebaya' dinita nga
mikesala'.
19 Iini gukiten nami, pe-
sambaten diniin su tiba'an
getaw pebian dini Kristu,
ndi'en na pengebeten su
nga melaat gulaula nu nga
getaw. Muka' pigwakilen
dinami su gukiten nami di
nga getaw betad sumambat
dailan dema diniin.
20 Naa sa' ma'antu, kini
dami pigwekilan ni Kristu,
kaas sa' menengi ami diniu,
lepeng menengi su Megbe-
baya' diniu pebian dinami,
adun sumambat amu diniin.
Menengi dami dema tu'u
diniu, mekpesambat amu tu
Megbebaya', adun kana' na
yamui kuntranen.

21 Si Kristu, nda'i sala'en.
Laak pia ma'antu, pisal-
abuuk iin nu Megbebaya' di
sala' ta, adun ita pelum, pe-
salabuuk ita nu Megbebaya'
di kekesuunen sekat di kek-
salabuuk ta dini Kristu.

6

1 Naa mendadi, kagina
limbang ami nu Megbebaya'
di pibaalen dinami, menengi
ami diniu, ndi' niu be-
gay mbulugan su tulungen
diniu.
2 Nda' ba mesulat di Misu-
lat Talu' nu Megbebaya',

"Sa' minateng nai gendaw
gempia paita'u diniu
su kepetailu, pikinee-
gan ku amu.

Su gendaw di keglegawen
diniu, ibangan ku
amu."

Naa, pektalentenay niu su
sinulat kia, pu' kini nai gen-
daw gempia duaten nu nga
getaw su kepetail nu Megbe-
baya'. Nandaw, gempia na
mekpegawen diniin su nga
getaw!
3 Naa, mpauk ami gupia
sa' mbuus duuni takesilan
nu getaw dig baalen nami,
kaas nda'ig baalen nami
mekegbelibad di sumakup
sia tu Megbebaya', bisan ta'
taway dun.
4 Segaga paita' nami dig
launan baalen nami pu'
meseligan ami pegwekilan
nu Megbebaya'. Paita'
nami ia di kektigel nami
di kegleget dinami, di
kelegenay nami, sampay di
simpit nami.
5 Pu' apelai, binadas ami,
pinikutan ami, miglapis ami
pemesaitay melaun getaw
mikesamuk, milendu'an ami
dig lasay. Taang dun ku-
langi ketulug nami, taang
dun nda'i ka'aan nami.
6 Mipaita' nami pa padun
di nga getaw pu' sesugu'en
ami nu Megbebaya' pibian
di pigbetad nami nda'i mela-
mug dun melaaten, pibian di
sinuunan nami tu metuud,
pibian di kepedasun nami
di nga mekpeleget dinami,
sampay dig lelaat nami tu
nga samataw nami. Mipaita'
nami dun dadema pu' saba'
gempantek bigayan ami
Balakat nu Megbebaya',
petailen nami gupia su nga
samataw nami,
7 pigukit nami su metuud
mekatag di Megbebaya',
sampay ibangan ami nu
ginuung nu Megbebaya'.
Muka' iinig besi nami muka'
lasag nami, su gempia
pigbetad nami puun tu
kekesuun nami.
8 Kali' na dun mipegbe-
saan ami, taang dun
mipengumpiid ami sia.
Miksama da, piksudi'an
ami pasi' nug duma muka'
pinalan ami nug duma
pelum. Duuni mikpebalus
dinami, laak pinlektes nami
da telu'ay su metuud.
9 Ma'niin nda'i gempia
dengegan nami, laak migde-
dengeg ami dig launan
getaw. Ma'niin pektulakit
dademai gumul nami, laak
minita' niu pu' tetubu' pami
gusay. Pia pituga' ami gupia,

nda' ami petayay.
10 Pia miuba' ami, liliag
ami lelayun. Mipema'niin
ami nu gempusuk getaw,
laak mikpedatu' ami di
melaun getaw di nda'i
tamanen. Mipema'niin ami
nu getaw nda'i gimunen,
laak ma'niin dami dema
nu getaw nda'i taman nu
pimetangen.
11 Naa Mingumpated dia
Corinto, ki sinulat nami kini,
pinlektes nami amu telu'ay.
Petailen nami amu lelayun.
12 Kana' nu kepetail namii
kulang, pu' kulang sungkini
kepetail niu dinami.
13 Ki sinulatu kini, maa'
nu sulat piwitu di tantu
bata'u. Kaas, menengiu
diniu suli'an niau petailay,
pebegelen niui ginaa niu di-
naan.

Pigad ni Pablo, naa su Sakup, ndi'en Begay Maulinan dig Betad Kinilawan

14 Naa, ki keglimbang niu
di nga nda' pa pekpetuud
dini Isukristu, ndi' mpia, pu'
ndi' amu mekeksalabuuk.
Meglimbang bai mekesuun
muka' meglimbung? Meke-
sala ba megbenwa su mede-
lag muka' medelem?
15 Si Kristu muka' su
Palin, ndi' mekeksinengu'ay.
Ndi' dadema mekegdumai
mekpetuud dini Kristu
muka' su memilas dun.
16 Su pegbenwanan nu
Megbebaya', nda'ig labeten
di ngag ledawan. Pu' peg-
benwanan ita nu Megbe-
baya' nda'i gumulen. Pu'
nda' ba mesulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya',
"Muli'u ditu piglegetawan
ku, sumalau meg-
benwa dinilan.
Mbaalu pektemuyen nilan,
muka' mbaal ilan
danaan getaw."
17 Maa' laung padun nu
Kaunutan,
"Kaas, subay megawa' amu
di nga mektamuy tu
nga sagya diwata,
suay amu dinilan.
Subay ndi' amu lumamug di
nga milemu'an.
Telima'en ku amu dayun.
18 Mbaal Gama' niau,
muka' bata'u amu, libun
laki.
Kinii tinalu' nu Kaunutan, su
Tampusan Ginuungan
Megbebaya'."

7

1 Mendadi, kagina itai
pisadan nu Megbebaya'
dig launan pinasaden kia,
penengiin ku diniu nga
petailen ku, ua'en taig lau-
nan kelemu'ay di pigbetad
ta sampay dig delendeman
ta. Penggengeten ta dig de-
lendeman ta su kegwakil ta
dig lawas ta tu Megbebaya',
puun di kegbasa ta diniin.

Leliagen si Pablo di Kegbiksu' nu Pikumpungan dia Corinto

2 Kaas, gempia niu
pegisegeni kepetail niu
dinami, pu' nda'i getaw
dia niu duuni sinila'an
nami dun, nda' demai
pialangalang nami tu kesali-
gen, muka' nda' dademai
pigleguntungan nami.

3 Naa, nda'u mesulat ia
adun takesilen ku amu, pu'
gandangu misulat diniu ka-
mun pu' petailen nami amu.
Kaas, ma'niin ita mekampu'
lelayun. Matay sa' metubu',
mektinebangay ita.
4 Kana' na medua'dua'
dig delendeman ku pu'
meseligan amu gupia, kaas
mipenalan ku amu. Kaas
dema, pia melauni kegleget
dinami, miuliksegu, liliagu
gupia.

5 Naa, su kedateng nami
dini Macedonia, nda' ami
gusay kelali di kegleget di-
nami. Bisan tanda' ami
pangay dini, milegenan ami
saba' nu sualan dinami nu
ngag duma. Muka' milibu-
leng pami dema di pegbe-
taden niu.
6 Laak dagid, su Megbe-
baya' metau mengamu' di
getaw miuba', pingamu' ami
niin miksekat di kedateng ni
Tito.
7 Si Tito, kana' nu ke-
datengen laaki mingamu'
dinami, pu' mingamu' dun
dadema su ginukiten dinami
mekatag di kengamu' niu
dadema diniin. Inukiten
dinami pu' angut niu dun
mekinita'ay ita. Inukiten
dadema pu' migbiksu' amu,
kaas miksikesuun namu,
sampay minuya' namu
megabang dinaan, kaas
migiseg naig leliagu.

8 Pu' ki sulatu kiin, pia
miuba' amu dun, ndai' peg-
biksu'an ku dun su kepuitu
dun. Sug bekna, migbiksu'u
dun deli', kali'u mesuunay
pu' miuba' amu dun, pia
selingka laaki guba' niu.
9 Asa itu nandaw, liliag
dau. Kana'u liliag dun su
guba' niu, laak liliagu dun
su keksikesuun niu puun tu
guba' niu. Su kelegenay
niu kiin, genat tu Megbe-
baya', kaas nda' nami amu
mpeglaatay.
10 Su kelegenay ta genat tu
Megbebaya', mekpesikesuun
di getaw adun megawen.
Ndi' ta pegbiksu'an, ndi' ba?
Laak dagid, su pasi' kelege-
nay ta kinilawan laak, pe-
gangay tu kepatay nda'i gik-
teben.
11 Naa, bentayay pa
daan niu su pinggulaula
nu Megbebaya' miksekat
tu guba' niu. Ma'nini',
miksituges namu menggu-
laula melengas, pinemalan
pa niu dema paita'ay dig
launan getaw pu' nda' amu
medela'ig di sala' nug duma
niu kiin. Muka' pa padun
melaati ginaa niu tu ping-
gulaulanen, miglengilam
amu. Mauya'an pa niu
mekinita'ay ita, adun
megeksud ita. Taginaa
niu dun mpenggulaula su
mauya'an nu Megbebaya',
sampay piglepeng niu peng-
mensuay su mikesala'. Naa
sa' ma'antu, dig launan
pinggulaula niu kia, pinita'
niu pu' nda'ig labet niu di
melaat gulaula nu mikesala'
kiin.
12 Mendadi, pia piwitu
daan diniu su sulatu kiin,
kana' saba' nu mikesala'
duma niu kiin. Kana'

dadema saba' nu mis-
ela'anen. Bisan saak tug
Diwata, iini piwitu dun, pu'
adun medelendem niu su
kenamal nu kepetail niu
dinaan.
13 Kaas mingulikseg ami
dun.
Ma'antu mingulikseg ami,
dagid nda' ami mauliksegay
laak, pu' liliag dami dema
dun sug leliag ni Tito. Pu' si
Tito, pipia niui ginaanen.
14 Gandangu amu pin-
gangya' diniin, dayun nda'
niau mpengumpiiday, pu'
gempiai pigbetad niu di
pegita'anen. Ma'antu su
ginukit nami dini Tito
mekatag diniu, minuud da
pelum, maa' dadema nu
kelaun metuud inukit nami
diniu.
15 Ma'antu, migisegig
lelaaten diniu selianen
medelendem pu' pituud niu
dayun su sinugu'en diniu
muka' su kenemba' niu
diniin, pia milibuleng amu
di kegbelu' nami diniu.
16 Kaas, liliag nau, pu'
meseligan ku amu gupia.

8

Su Gamut nu nga Mekpetuud

1 Naa Mingumpated,
mauya'an nami mesuunan
niu su pinggulaula nu nga
pikumpungan tu Megbe-
baya' dini Macedonia mik-
sekat tu tulungen dinilan.
2 Ki nga pikumpungan
kini, meliget gupiai keksima'
di kesalig nilan, mipeksima'
nu nga kegleget dinilan.
Laak dagid, pia ma'antu,
gembagelig leliag nilan.
Kagina liliag ilan dun,
metawal dailan dema. Kaas
pia gempusuk ilan gupia
getaw, ma'niin milebian
nilan pemegayay su nga
samasakup nilan bianan
meliget gutem.
3 Meglegintuud dau diniu,
pingikteb nilani megaga
nilan di pimegay nilan,
milebian nilan sia pemegay.
Danilan da delendeman,
4 pinemalan nilan pe-
nengiay dinami, buangen
nami dinilan mpeduma
ilan meglegamut di nga
piglegetawan nu Megbe-
baya' ditu Judea.
5 Paa, kana' nami pede-
tengen penggulaulaan nilan
ma'antu. Pu' bekna, pig-
wakil nilanig lawas nilan
ditu Kaunutan ta mekpetuud
diniin, dayun pisakup nilani
ginaa nilan dinami mekatag
di mauya'an nu Megbebaya'.
6 Mendadi, pinengi nami
dini Tito bundasenen pun-
gunay su gamut niu, pu'
iini mikpuun dun, adun
metubus niu su gabang niu
puun tug lelaat niu di nga
samasakup niu.
7 Pu' yamu, nda'i lum-
abaw diniu di kesalig ditu
Kaunutan, di tinawanen
megwali talu' nu Meg-
bebaya', di sinuunanen
mekatag di metuud, dig
liaganen lelayun mega-
bang, sampay di kepetailen
dinami. Ma'niin nda'i
tamanenig launanen. Kaas,
mauya'an nami nda'i lum-
abaw diniu dadema di

gamuten puun dig lelaaten.

8 Laak ndi'u sumugu' dun diniu. Pesuun ku sungkin diniu su ketuges nu ngag duma sakup meglegamut, adun mpeksima'u su kepetail niu, sa' kepetail tantu, sa' kana'.

9 Naa, misuunan niu su tulung nu Kaunutan ta si Isukristu, pia nda'i taman nu kedatu'en ditu gekbus langit, mipusuk iin pegabang diniu, adun pedatu'en amu di ginaa niu pebian di kepusuken.

10 Ndi'u daan sumugu' diniu mekatag di gamut. Laak dagid batiku dun gempia na niu tubusen su pikpuunan niu su minian taun kiin. Yamuig bekna mimegay, yamu dademaig bekna miliag memegay.

11 Kaas nandaw, sigi, tubusen niu su pikpuunan niu baalay. Subay situgesay niu tubusay maa' nu ketuges niu megdelendem. Tubusen niu gikteb di megaga niu.

12 Pu' sa' taginaa niu dun memegay amu, leliagen dun su Megbebaya' di pemegay niu. Kana'en pedetengen pemegay niu su ndi' niu megaga.

13 Naa, kana' iini mitalu'u dun ia, pu' adun mpeglegetan ku amu, dayun su ngag duma pelum, peleliin ku laak ilan.

14 Laak dagid, kagina melauni sukat niu nemun, mbantang ebangan niu su ngag duma ta duuni kulang nilan. Ma'antu, sa' duuni gendaw penensili kulangig daniu muka' melaun pasi'ig danilan, ilan na pelumi megabang diniu. Ma'nia, meksamai tagikul niu.

15 Begudiin iini mipenggulaula nu nga getaw Israel su kekpungun nilan gaan genat tug langit. Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',

“Nda' melebiay su mikepungun melaun.
Muka' nda'i kulang nu mikepungun maika'.”

Si Tito muka' su nga Tendugen

16 Naa mekpaladpalad ami tu Megbebaya', pu' pidelendemen gupia dini Tito kia megabang diniu, maa' dadema nu pidelendemen gupia dinami, megabang ami diniu.

17 Pu' si Tito, pinemba'en su kesugu' nami diniin megabang diniu, muka' daniin dadema delendeman su keditunen niu, saba' liaganen gupia megabang diniu.

18 Duun dademai mimated dinita petendugen nami diniin, su samasakup ta pegbesaan nug launan pikumpungan tu Megbebaya' puun tu kegukiten di Gempia Petenday.

19 Muka' pa padun, tindu' iin nu nga pikumpungan tu Megbebaya' tundug dinami selian nami mekpungun gamut, adun megdedengeg gupia su Megbebaya'. Su kekpungun nami

gamut, mpaita' dadema pu'
mauya'an nami megabang.
20 Ndi' ami meliag take-
silen ami mekatag di kesalig
dinami nu nga samasakup,
pu' gembagel gupiai gamut
kini.
21 Pu' iini piktubudan
nami dun, su keguit nami
di kekpungun nami, adun
melegdengig baalen nami
di pegita'en nu Megbebaya'
muka' di pegita'en nu
samataw ta dadema.
22 Mendadi duun pa padun
sala mimated dinita sugu'en
ku tundug dini nga Tito.
Iin, kumalenged tatap nami
peksimetay su pigbetaden,
lelayun meliag megabang di-
nami. Muka' nemun, kagina
suminalig na gupia diniu,
labi na mauya'anen mega-
bang diniu.
23 Naa si Tito, dumau
gusay megabang diniu. Su
nga tendugen, pigwekilan
ilan nu nga pikumpungan
muka' mekpededengeg ilan
dini Kristu.
24 Kaas paita' niu dinilan
sug lelaat niu, adun mesu-
unan dayun nug launan
pikumpungan pu' gempetail
amu muka' metuud dadema
su pingangya'u mekatag
diniu.

9

Su Gamut di nga Samasakup ta tu Megbebaya'

1 Naa, ki gamut puiten
ditu piglegetawan nu Meg-
bebaya' ditu Judea, ndi' nau
kambat sumulat pa diniu.
2 Misuunan ku pu'
mauya'an niu megabang,
kaas pingangya'u amu
dia nga samasakup ta
dinig benwa Macedonia.
Tinalu'u dinilan pu' yamu
nga mimated ditug benwa
Grecia, genat pa tu minian
taun, mauya'an na niu
gupia megabang amu. Naa,
melaun na dinilani mikauya'
dadema tu mauya'an niu
gupia.
3 Nandaw, sugu'en ku
mangay dia niu ki nga
kepetedan ta kia, adun ndi'
mekpelilu su kepengangya'u
mekatag diniu, pu' mpeng-
gulaula tu'u, maa' da nu
tinalu'u pu' mauya'an niu
megabang amu.
4 Laak dagid, sa' du-
uni nga getaw Macedonia
meketendug dinaan, muka'
mbuus iini metaangan nilan
ndi' pamu mekandam, naa
mpiidu gupia, muka' mpiid
damu dema, pu' siligan ku
amu gupia.
5 Mendadi delendeman
ku, subay penengiu di nga
kepetedan, si nga Tito,
meguna ilan dinaan, adun
pepengendamen nilan diniu
su pemegay niu gandang
pinasad niu. Dayun sa'
matengu, mauya' na tu'u su
gamut niu muka' mpesuun
di nga getaw pu' memegay
amu puun tu mauya'an niu,
kana' nu ketegel diniu.
6 Ndi' niu selingawayi
sambingayu mekatag di
kemegay. Adini getaw
maika'i pemulaanen, maika'
dademai sengku'en. Laak

dagid adini getaw melauni pemulaanen, sengku'an dadema melaun.
7 Ma'antu, diadia subay begayen mekatag di mauya'anen. Ndi'en mpia begay puun di keguut di ginaanen, pu' petailen nu Megbebaya' su getaw metawal.
8 Muka' padun, tumu' megaga nu Megbebaya' megbegay diniu. Kana' pa di sukal diniu, labi pa di sukal diniu, adun nda'i kulang niu lelayun. Dayun nda' dademai kulang niu begay niu tu ngag launan gempia begayan.
9 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',

"Ki metawal getaw, memegay tu nga gempusuk getaw.
Sug lelaaten, nda'i tamanen."

10 Su Megbebaya' megbegay beni' di nga memula muka' gaan di nga getaw, begayen dadema diniu sukal beni' niu, sa'itada su gabang niu di nga samataw niu. Pepentubu'en padun nu Megbebaya' su ketawal niu sampay gembageli sengku'en.
11 Pedetu'en amu niin lelayun sukal di ketawal niu, adun melaun getawi mekpaladpalad diniin meksekat di pemegay niu dinilan pebian di kemet nami.
12 Pu' ki pemegay niu kiin, kana' laak metektub dun su kulang nu nga sakup nu Megbebaya', pu' mpelaun dun dadema su kekpaladpalad nu getaw ditu Megbebaya', maa' nug bitang tug delus megula' na saba' nu kelaunen.
13 Su kemegay niu maita' nu melaun getaw pu' dunutan niu gupia su Gempia Petenday mekatag dini Kristu. Muka' pegdedengegen nu nga getaw su Megbebaya' puun tu keglegintuud niu muka' tu kekpetuud niu di Gempia Petenday, sampay di ketawal niu memegay dinilan muka' di ngag launan samasakup niu.
14 Kagina tinulung amu gupia nu Megbebaya' kaas metawal amu, penenebian amu nu nga getaw meksekat tug lelaat nilan diniu.
15 Naa, mekpaladpalad ita gupia tu Megbebaya', pu' ndi' metanggi'ig bigayen dinita!

10

Su Sembag ni Pablo ditu nga Migdena' dun

1 Naa, duun dawi ngag duma niu mektalu' ilan pu' su saanan ku dia niu, metalawu, laak dagid gempelegetu daw sa' melayu'u diniu. Kagina ma'antu, naan si Pablo, duuni penengiin ku diniu pebian di kelilelaaten ni Kristu muka' di mesumaya' betaden.
2 Sa' mateng nau dia niu, ndi' niau tegelay menibelu'u, ndi' niau tegelay petegasen kuig betadu! Pu' tumu' daan metawu menibelu' di getaw dia meksudaw dinaan pu' pinggulaulau daw su pibaal

dinaan puun tu kekilawan
ku daw, sa'itada maa' nu nga
nda' pa pekpetuud.
3 Metuud lai daan,
migbebenwa dami dig
benwa nu nga kilawan,
laak kana' nug delendeman
nu nga kilawani puun tu
kengatu nami di melaat.
4 Pu' kig besi gemiten
nami di pegbunu'an kini,
kana' kinilawan, segaga iini
gemiten nami su ginuung nu
Megbebaya', adun geba'en
namii nga kuta'.* Maulakan
nami su sagya gukiten nu
nga mimilas tu Megbebaya',
5 muka' maulakan da nami
dema su nga kegbelabag sia
nu nga mangya' getaw di
sinuunan mekatag di Megbe-
baya'. Muka' pelinen nami
padun sug delendeman nu
getaw adun petuuden nilan
si Kristu.
6 Yamu dema, tubus niu
mpaita' pu' mingganget na
su kekpetuud niu dinami,
mauya' ami sumilut dig
launan kemilas nu nga
samasakup niu.
7 Laak iini pektalentenan
niu, su laak pelum tindeg
nu getaw. Duun baig duma
niu dia, engkenenen pu' iini
pegwekilan ni Kristu? Iin,
subay medelendemen puli'ig
lawasen, pu' miksama dami,
pegwekilan dami dema ni
Kristu.
8 Pia melebian ku pen-
gengya'ayi pegbaya'u, ndi'u
mpengumpiid dun nu ngag
duma, pu' bigay dinaan nu
Kaunutan. Pu' ki pegbaya'u,
iini mekaiseg di kesalig niu,
kana' nu kekpelaat diniu.
9 Mitalu'u ia, pu' mpauku
gupia sa' laung niu dun pen-
gendeken ku amu sia di nga
sulatu.
10 Duuni mektalu' pu' sa'
sumulatu, metegas dawi
titulu'u muka' penluksadu
dadema telu'ay, laak sa'
dia nau niu, ndi'u metau
daw mektitulu' diniu, muka'
nda'i gatagen su talu'u.
11 Naa, sa' su nga mek-
talu' dun ma'nia, telu'an ku
ilan pu' adini telu'en nami
di sulat nami sa' melayu'
ami diniu, ma'antu pengg-
laulaan nami sa' mateng ami
dia niu.

*Ginukit ni Pablo su Gik-
teb nu Tindu' nu Megbebaya'
Penggulaulaanen*

12 Danami, ndi' nami
mpemilangig lawas nami
duma nu nga getaw pite-
lima' nilan diniu su ketaas
nu tindeg nilan. Ilan, ndi'
nami dadema peguntainig
lawas nami dinilan. Metegas
gupiai gulu nilan, pu'
ukumen nilanig lawas nilan
mekatag dig danilan laak
delendeman.
13 Laak dagid yami, ndi'
ami melebian mangya' dig
baalen nami. Duuni pin-
gangya' nami, laak pingik-
teb nami tu pibaal dinami
nu Megbebaya'. Muka'

* **10:4 10:4** Su nga gelalen besi, pegbunu'an muka' kuta', lumbus sambingay ni Pablo, pingma'ananen sug baalanen sa' megukit talu' nu Megbebaya', adun pengmentuudanen su nda' pa pekpetuud muka' pemaagen su nga mekpetu'un dig balus.

sug baalen nami dia niu,
mipeduma di pibaalen di-
nami.
14 Kagina mipeduma amu
tu tindu' nu Megbebaya'
baalen nami su kedia
nami niu adun megukit
Gempia Petenday mekatag
dini Kristu, kana' melebian
di tindu' nu Megbebaya'
dinami.
15 Ma'antu, ndi' nami
dadema pengengya'en sug
baalen nug lain getaw
megukit Gempia Petenday
tanda' ilan sinugu' nu
Megbebaya' megukit, ditu
gawas nu tindu' dinami
nu Megbebaya'. Segaga
pedetengen nami, megiseg
gusay su kesalig niu, muka'
gembagel pai gatagen sug
baalen nami dia niu.
16 Mekebundas ami dayun
megukit Gempia Petenday
di ngag lain benwa ditu
gunaan nug benwa niu,
kaas ndi'u na kambat pen-
gengya'en sug daansama'
pinggulaula nug lain getaw
tindu' diniin nu Megbebaya',
ma'niin naani minggulaula
dun sia.
17 Pu' nda' ba mesu-
lat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', "Adini getaw
mauya'anen mengangya',
subay pengangya'en su
pinggulaula nu Kaunutan."
18 Naa, sa' enalen taig
lawas ta, nda'i gatagen. Sa'
penalen ita pasi' nu Megbe-
baya', naa metelima' ita niin.

11

Si Pablo muka' su nga Tautau Peneligan ni Kristu

1 Naa mauya'an ku pek-
tigel pa niau deli', pia mis-
aba' nu gangya'u laung niu
dun bengu'bengu'enu. Pek-
tigel pa niau dema tu'u.
2 Naa, penemalan ku
amu tagikulay, gitungan
duni kektagikul diniu nu
Megbebaya', pu' yamui maa'
danug delaga, sug delaga pa
tantu, pibembeng ku dini
Kristu laak, nda'ig lain.
3 Kelibulengu diniu,
kalukalu melimbungan amu
maa' nu keglimbung nu
mamak dini Iba' begudiin,
mbuus mbeleng niu su
gempagen kesalig niu dini
Kristu mingganget na dig
delendeman niu.
4 Pu' pia adini getaw
metua' dia niu megukit
diniu lain titulu'an mekatag
dini Isus, naa dedialan
daw niu pelum. Duaten
niu, pia laini pegukitenen
di pegukiten nami. Duun
dadema dawi duaten niu
kana' nug Balakat nu Megbe-
baya' dinawat niu begudiin.
Tilima' daw niu pa pagidig
lain gempia petenday,
kana' nu Gempia Petenday
daansama' midawat niu,
kaas mauya'an ku pektigel
niu ami maa' danu kektigel
niu dinilan.
5 Naa naan kini, suunan
ku pu' su nga tautau peneli-
gan kiin, kana' metaas pa
dinaan.
6 Pu' pia ndi'u metitay
meguksug maa' nu pibia'an
nug duma niu, metaasi sin-
uunan ku di metuud. Pia ta'
alanduni kebetang ta, pipan-
teku diniu dig launan mib-

ianan ku.
7 Naa, su kegukitu diniu
Gempia Petenday genat tu
Megbebaya', nda'u pebayad
diniu. Su pinggulaulau
ma'nia, pibaba'uig lawasu
adun petaasen ku amu.
Ma'nia mikesala' bau dun
diniu?
8 Su saanan ku mega-
bang diniu, duunig lain
pikumpungan nu nga sakup
miglegastu dinaan. Ma'niin
pigdaawan ku ilan, adun
mebangan ku amu.
9 Muka' pa pagid selian ku
dia niu, sa' duuni kulang ku,
nda'idun diniui linibulengu
dun, nda'u pekpaingabang
diniu, pu' iwit dinaan nu
nga kepetedan ta genat tu
Macedonia sug launan ku-
lang ku. Naa, su nga mi-
nayan gendaw, nda'u amu
penengiay gamut. Ma'antu
dadema lema' denlag, ndi'u
amu pebebaan gembegat.
10 Kagina suminalabuuku
dini Kristu, meglegintuudu
pu' dia tibuuk benwa Grecia,
nda'i getaw mekegbuni di
kegangya'u pu' nda'u amu
pebiaday di kegukitu diniu
Gempia Petenday.
11 Ta' mai nda'u amu pe-
nengiay dun gamut? Mabu'
laung niu dun, iini tinalu'u
dun ia, pu' ndi'u amu
petailen. Laak, misuunan
nu Megbebaya' pu' petailen
ku lai amu gupia.
12 Pigdelendemu su pig-
betadu nemun ndi'u mek-
pamut diniu, pegbetaden
ku gusay, pu' adun ki
nga tautau peneligan kia,
nda'iduni sikawan nilan
mengangya' mekatag dig
baalen nilan. Muka' adun
ndi' nilan dadema mpesama
sug betad nilan tug betadu.
13 Naa ki getaw kia,
kana' ilan tantu peneligan.
Limbungan nilan su getaw
mekatag dig baalen nilan
sampay ma'niin ilan miglan-
guban di tantu peneligan ni
Kristu.
14 Laak mesuunan ta tantu
pu' pia si Satanas, metau
meglanguban di sesugu'en
nu Megbebaya' genat tu tu-
miag benwa.
15 Ma'antu, ndi' ita
mesebu'an dun sa' su nga
sesugu'en ni Satanas kiin,
meglanguban dadema di
mekesuun sesugu'en ni
Kristu. Deksu'anen ia,
suli'an ilan nu Megbebaya'
mbantang tu gulaula nilan.

Su Kelegenay ni Pablo sikat tu Kepeneliganen

16 Naa puli'an ku telu'ay,
subay nda'idun diniui
memilang dinaan pu'
bengu'bengu'enu miksekat
di kegangya'u. Laak
sa' pemilangen niau
bengu'bengu'en, telima'
niau dadema gusay, adun
duun dademai maika' pe-
gangya'u maa' da nug duma
getaw.
17 (Laak metuud, ki
tinalu'u kini, kana' pitalu'
dinaan nu Kaunutan,
pu' ki kegangya'u kini,
mengma'niinu laak bengu'bengu'e
18 Laak dagid, kagina
melauni getaw mengangya'

di kebetangen kinilawan, mengangya' dau dema.)
19 Yamu, laung niu dun pu' telisebuten amu gupia, kaas melemu niu metigel su nga kegbengu'bengu'.
20 Pia ta' taway dun, tigel niu, su maa' mengulipen diniu, su meglimbung diniu, su megdalig diniu, su mekpelabawlabaw diniu, sampay sug dumapi' di mulu' niu.
21 Naa naan, mpiid bau pu' kana'u mesukul menggulaula dun diniu?

Laak dagid, sa' duuni nga gembelu' mengangya' dig daniin, menibelu' dau dema mengangya' dig danaan. (Pelai, maa' nu tantu bengu'bengu'en su mitalu'u!)
22 Ilan, engkenen nilan ba pu' piglegetawan ilan nu Megbebaya' saba' getaw Judea ilan? Naan, getaw Judea mau. Ginepu'ay nilan ba si Israel? Ginepu'ayu dadema iin. Sapu' bailan ni Abraham? Sapu' dau niin dema.
23 Sesugu'en bailan ni Kristu? Gempia pa sesugu'en mau niin. (Paa, metalu'u ini, maa' nu tinalu' nug bu'ang.) Gembagel paig lasay dig baalen ku dig lasay nilan. Sanu deksu' ilan mipirisu? Naan, milebiananu dun. Ndi' dadema mbilangig badas dinaan. Tatap dau dema mesimpitay. Ki simpitu, labi pa dig danilan.
24 Lima deksu' pimbadasu nu getaw Judea tali telu pulu' bu' siam badas.
25 Telu deksu'u mbianay pimentul dadema sekud. Mainsan piniglakanu batu. Telu deksu' dadema mibianan kui melenedi sekayan ku, muka' mainsan dia dau dagat pegletawletaw segebii bu' sendaw.
26 Melaun lai kepanawu. Saanan ku mpanaw, mika'idanu sia nug baa', nu tulisan, mika'idanu sia nu samatawu getaw Judea muka' nu kana' getaw Judea. Duun siai kumina'id dinaan dia ngag lunsud, dia ngag limawa', diag laud, sampay kumina'id sia dinaani tautau suminakup.
27 Gembagel gupiaig lasayu, pu' miktegelu mengimbaal. Gembanesu nda' ketulug saba' nug baalen ku. Mibianan kui kegutem muka' kuaw. Tatapu mekebusay gaan atawaka penilungan ku sampay penepeten ku.
28 Ndi'u metalu' sug duma kepait kebetangu. Pidag pa tanan, gendawgendaw ma'niin duuni gembegat bebaan ku di kektagikulu dig launan pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya'.
29 Pu' sa' duuni samasakup ta melegenan saba' mekagelageli kesaligen dini Kristu, melegenan dau dema, pu' melelaatu dun gupia. Sa' duuni mekpetuud na mpeglimbungan, naa melayu'i ginau dun.
30 Dagid sa' upama mengangya'u, pegangya'u su nga

kelegenay mbianan ku, pu'
metu'usan dun pu' naan,
ndi'u megaga.
31 Kana'u ini megbalus.
Misuunan ia nu Megbebaya',
su Gama' nu Kaunutan si
Isus. Iin, gempia penalan di
nda'i tamanen.
32 Pu' pinenggi' begudiin
sa' ditu pau Damasco, pi-
daapu sia nu gubirnadur
tindu' ni Adi' Aretas. Piapa'u
niin sia ditu pulis bitangen
dia genga'an nug lunsud.
33 Laak dagid, inisenu nug
dumau dig bukag, dayun tin-
tunu nilan dig dungawan
nug dending nug lunsud,
kaas mikeglaguyu.

12

Su Ginukit ni Pablo tu Kainat diniin tu Gekbus Langit

1 Naa, miktegel mau
di kegangya', kaas men-
gangya'u pia nda'i pantagen!
Mendadi, ukiten kui pinita'
dinaan nu Kaunutan sam-
pay sug biwasanen dinaan.
2 Ma'nini', duuni sakup ni
Kristu minilalau. Sepulu' bu'
paat taun nai minayan, iin
mitekaw mainat ditu gekbus
langit. (Ta' dun sa' tegilawan
lawasen, sa' mipenumbilaw,
misuunan laak nu Megbe-
baya'.)
3 Puli'an ku telu'ay, mis-
uunan ku pu' ki getaw
kiin mitekaw mainat ditu
Paraiso, sa'itada tu gekbus
langit. (Puli'an ku dadema
telu'ay pu' ta' dun sa'
tegilawan lawasen, sa'
mipenumbilaw, misuunan
laak nu Megbebaya'.)
4 Dayun saananen ditu,
duuni midengegen nga ndi'
metalu' di penggelal getaw,
su ndi' mesu'at telu'ay nu
getaw.
5 Ma'antu, pegangya'u
ki getaw kiin, batul nug
lawasu, laak pegangya'u
da su nga mipenggulaulau
metu'usan dun pu' nda'i
gagau.
6 Sa' mauya'an ku men-
gangya', ndi'u sia mpemi-
lang bengu'bengu'en, pu'
metalu'u laak su metuud.
Pia ma'antu, ndi'u men-
gangya', pu' mpauku sa'
diadia, pemilangenu niin
metaas pa di minita'en
pinggulaulau, muka' di
midengegen tinalu'u.
7 Naa, adun ndi'
mekpelabawlabawig de-
lendeman ku saba' nu
mekesalebu' minita'u kiin,
mibegay dinaani meliget
mesaitu, ma'niin nu
sesugu'en ni Satanas madas
dinaan, adun ndi'u melebian
mangya'.
8 Telu deksu' mik-
paingabangu tu Kaunutan,
pinengiu diniin pua'enen.
9 Laak simbagen, “Sukal
dini'a su tulungu dini'a mek-
tigela, pu' sa' duuni ndi' mu
megaga, iin pa mekpalas gu-
pia su ginuungu.” Ma'antu
meliagu pegangya'u su ndi'u
megaga, adun mbianan ku
su gabang nu ginuung ni
Kristu dinaan.
10 Kaas liliag dau di
keluka' ginau, di sagula, di
kelegenay, dig leget muka'

simpit sekat di kesakupu
dini Kristu. Pu' sa' meluka'u,
duuni kepagen ku puun dini
Kristu.

Su Kektagikul ni Pablo di nga Getaw Corinto

11 Pelai, ma'niinu daan
nug bengu'bengu'en, laak
mitegel niau megangya', asa
yamu siai mekpuun mekpe-
nal dinaan, pu' pia nda'i
pantagu, kana' metaas pa
dinaan su nga metaas laung
peneligan kiin.
12 Su saanan ku dia niu,
mikpaita'u diniu pebian
di pinggulaulau pu' tantu
peneliganu ni Kristu. Pu'
miktigelu namal di nga
kelegenayu, muka' ping-
gulaulau nga tu'us muka'
mekesalebu' ginuung.
13 Naa, ta' alanduni
pinggulaulau di ngag lain
pikumpungan nga sakup ni
Kristu nda'u penggulaulaay
dia niu? Daal da laak
su nda'u amu pemutay.
Pedasun niau deli' di nda'u
amu peglepengay kia!
14 Naa minuya' nau
meditu niu, iin nai ketelu
deksu'en. Muka' ndi'u gusay
mekpamut diniu. Pu' kana'
nu selapi' niui mauya'an ku,
yamu segagai mauya'an ku.
Ndi' ba metuud, kana' nu
gembata'i meglegastu di nga
mekegulang? Segaga iini
meglegastu di nga gembata',
su da mekegulang.
15 Naa sa' ma'antu,
meliagu megela'u legaay
su gimuu sampay su ginau
di gabangu diniu. Dagid
mauma ini? Saanan meg-
dugangi kepetailu diniu, pi-
gengkan niu pelumi kepetail
niu dinaan.
16 Naa migayun ita dayun,
pu' nda'u amu pemutay.
Laak dagid mabu' duun
diniui mektalu' pu' milim-
bungan ku amu daw, pu'
metawakal mau daw.
17 Enduta'en ku dun iin?
Piglimbungan ku bamu di
nga sinugu'u mangay dia
niu?
18 Pu' si Tito kiin, pinengiu
diniin meditu niu muka'
sinugu'u su sala tawan
samasakup ta dini Kristu
tundug dun. Ta'i laung niu
dun, milimbungan bamu ni
Tito? Kagina meksalabuuk
ami dua' dig delendeman
nami sampay di pigbetad
nami, misuunan da niu
dema pu' ndi' dau dema
meglimbung diniu.

19 Ki sinulat nami kini,
mabu' laung niu dun pu'
ma'niin ami nu pegindeg
di gedapan niu sumbag dig
dangat. Kana' lai. Pu' pegin-
deg ami pasi' di gedapan
nu Megbebaya', muka' iin
laaki telu'en nami su mik-
sekat di kesakup nami dini
Kristu. Pia ta' alandunig
baalen nami, uu sambatu
petailen ku, penggulaulaan
nami dun adun gempageni
kesalig niu.
20 Pu' kelibulengu sa'
mateng nau dia niu, pe-
nensili metaangan ku su
pigbetad niu ndi'u liagan,
muka' metaangan niu
dadema su pegbetaden ku

ndi' niu mauya'an. Kelibulengu penensili metuun ku diniui nga mesasaw muka' mengimbegu, meglipunget muka' mesaku, meglelekutiay muka' meglelibakay, meglelinebaway muka' mesasak.

21 Naa, kelibulengu sa' mateng nau dia niu, penensili mpiidu tu Megbebaya' saba' diniu, muka' melegenanu di melaun diniu daansama' mikesala' dayun nda' pa pelum pegbiksu' ditu keglaat pekesuunan nilan, su nga kenlelingay nilan, sampay sug dusa nilan.

13

Su Katapusan Pigad ni Pablo

1 Iin nai ketelu deksu'en meguliugu dia niu. Naa sa' duuni getaw mauya'anen dumangat, tegyungen ku diniu su sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya'. Nda' ba mesulat, “Sa' duunig dangat, subay pegintuuden nu telu tawan takesi'. Sa' ndi' mesu'at telu, sukal da dua' tawan.”

2 Ma'antu', su kedua' deksu'u meditu niu, pigadan ku puli' su nga mikesala' sampay su ngag launan duma niu. Muka' su nda' nau dia, pegadan ku nailan puli', pu' sa' mateng nau pelum, nda'iduni getaw mekegliaw dig badas!

3 Kagina mauya'an niu peksima'en niau sa' pitalu'u ni Kristu sa' nda', talu'u diniu, mekpepantek pau gupia diniu. Sa' si Kristui metau diniu, nda'iduni ndi'en megaga, sinangkali' pa tanan, ginuungan gupiai penggulaulaanen diniu.

4 Metuud, ma'niin nda' megaga ni Kristu su kelansang dun di kurus adun matay. Laak dagid pia ma'antu, tetubu' main nemun miksekat di ginuung nu Megbebaya'. Yami nga peneliganen, kagina miksalabuuk ami diniin, ma'niin ndi' nami dema megaga, laak sa' meditu ami niu, mektitulu' ami diniu meksekat di ginuung dadema nu Megbebaya'.

5 Sa' ma'antu, iin nai gempia niu peksima'en muka' pemilangen, su laak lawas niu, adun mesuunan niu sa' suminalig amu gupia dini Kristu, sa' kana'. Nda' ba niu mesuunay pu' migbebenwa na si Kristu di ginaa niu? Pu' sa' penensili ndi' amu sumalig diniin, guluganen, ndi' megbebenwa di ginaa niu.

6 Laak pedetengen ku mesuunan pa niu pu' piksima' nami muka' gempantek pigwekilan ami ni Kristu.

7 Penenebiin nami tu Megbebaya', nda'i melaat gulaula niu. Kana' iini penenebiin nami dun, adun mpaita' di getaw pu' tantu peneligan ami ni Kristu, segaga iini penenebiin nami dun, adun penggulaulaan niu su gempia, bisan laung dun nu getaw ndi' ami

metau.
8 Pu' daal da laaki penggu-
laulaan ku su mekpesigwag
di Gempia Petenday, kana'
nu megbelabag dun.
9 Leliagen ami sa' laung
dun nu getaw pu' ndi'
nami megaga, basta laak
gempageni kesalig niu.
Ma'antu penenebiin nami,
penggengeten gupia dig
delendeman niu su kesalig
niu.
10 Iini sinulatu dun ini su
saanan ku melayu' diniu,
adun sa' mateng nau, ndi'u
na kambat petegasen su
kausayu diniu miksekat di
pegbaya' bigay dinaan nu
Kaunutan. Pu' ki pegbaya'u,
kana' mekepeglaat di kesalig
niu, mekaiseg dun sungkin.
11 Naa, Mingumpated, daal
daitu.
Penemalay niu penggenge-
tay dig delendeman niu su
kesalig niu.
Pektalentenay niu su
pinengiu diniu kini.
Penamal amu peksi-
nengu'ay.
Peksalabuuk amu gupia.
Muka' su Megbebaya', su
pigenatan nu kepetail muka'
nu pianan ginaa, megduma
iin diniu.
12 Pegdedialay amu, maa'
nug dedial niu di gapen niu.
13 Kig launan dumau
piglegetawan nu Megbe-
baya' dini, sinembayan amu
nilan gela'.
14 Penenebiin ku, tulungen
amu lelayun nu Kaunutan
si Isukristu, petailen amu
nu Megbebaya' gebii gen-
daw, muka' penamalan amu
peksalabuukay nug Balakat
nu Megbebaya' diniin.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw GALACIA

Mendadi, iin na pelumi sala di nga sinulat ni Pablo, su peneligan ni Isukristu. Piwitan dun ni Pablo su nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu ditug benwa Galacia. Ki Galacia kini, iini prubinsya nu gubirnu Roma ditug Asia, paingalan dun nemun Turkey. Kana' ni Pabloi miktindeg di nga pikumpungan dia, laak melauni kailalanen sug duma nu nga sakup dia. Su melaun sakup ni Isus dia nga pikumpungan dia Galacia kiin, kana' getaw Judea. Iini piwitanen ilan dun, pu' saba' duuni mikpetu'un dia gembagel gupia sayep. Pu' piktu'un nu nga mikpetu'un pu' subay dunutan nu getaw sug daan Palinta nu getaw Judea adun pulu' megawen. Sa' ma'antu, mibulugan su keganti' ni Isus di nga getaw. Su pegbaya' ni Pablo peneligan ni Isus, pingawa' dadema nu mikpetu'un di ma'nia. Su kesulaten kini, pigad ni Pablo di nga sakup dia nga pikumpungan dia Galacia pu' subay pemaagen nilan su nga mikpetu'un dig balus kiin muka' ndi' nilan belengen su kebeluy nilan di kedunut nilan tu Palinta. Tinitulu'en ilan dadema pu' su kebeluy nilan di Palinta, subay ndi' mpia baal sikawan nilan megdupang muka' mekesala'.

1-2 Naan si Pablo, peneligan ni Isukristu, muka' sug lumaun mimated ngag dumau, suminulat ami diniu nga pikumpungan tu Megbebaya' diag benwa Galacia. Naa su kepeneligan ku, nda' pekpuun di getaw, nda' dadema pebian di getaw, pu' si Isukristui migenggat dinaan mbaal peneliganen, iin muka' su Gama'en Megbebaya' dadema, su mikpetubu' diniin puli' genat matay.

3 Yamu Mingumpated, penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

4 Naa si Kristu, bigayen matayig lawasen, adun mekpedasun dinita tu nga sala' ta, adun peliuun daita dema niin di melaat betad nu nga kilawan nemun. Su kegbegayen dun, dinunutanen gupia su mauya'an nu Megbebaya', su pektemuyen ta muka' su Gama' ta.

5 Naa su Megbebaya', gempia penalan muka' pegbesaan di nda'i gikteben! Amen.

Nda'idunig Lain Gempia Petenday

6 Mendadi mekatag diniu, misebu'anu dun pu' nda' ma na maibeni kesakup niu, dayun meteliudan niu su Megbebaya', su migenggat diniu sumakup diniin pibian tu tulung ni Kristu.

Pu' lumingay amu tu sala
gukiten laung niu dun gem-
pia petenday.
7 Duun baig lain gempia
petenday? Nda'idun. Laak
iini sinulatu dun ini, pu'
saba' duuni nga getaw mik-
palangalang dig delende-
man niu tu metuud, muka'
mauya'an nilan pelinen ni-
lan sia su Gempia Petenday
mekatag di keganti' ni Kristu
tug limbung ta.
8 Laak taman talu'u diniu,
bisan naan atawaka ki
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, sa' pinenggi'
pegukitenen sia diniui
pitenday laung niu gempia
petenday sala dig daansama'
pigukit nami diniu, naa,
ukuman iin nu Megbabaya'!
Mpiglak ditug linaw gapuy!
9 Gandangu mitalu' muka'
telu'en ku na puli', pia
ta' taway dun, sa' ukitenen
diniui gempia petenday sala
dig daansama' dinawat niu,
maukuman iin, mpiglak di-
tug linaw gapuy!
10 Naa, mekpe'enal bau
di getaw? Ndi' mesu'at,
pu' mpauku mekpe'enal di
nga getaw, mekpe'enalu
ditu Megbebaya' laak.
Sa' mauya'an ku sia
mekpe'enalu di getaw, naa
kana' nau sesugu'en ni
Kristu.

Su Kebian nu Kepeneligan ni Pablo

11 Naa Mingumpated, ki
Gempia Petenday ginukitu
diniu, pesuun ku diniu pu'
kana' kinilawan.
12 Nda'i getaw migukit
dun dinaan, nda' dadema
pektu'un dinaan. Sinangkali'
pa tanan, biwasan dinaan ni
Isukristu.
13 Naa, sug daansama' pig-
betadu saanan ku pa du-
munut tug betad nu nga
getaw Judea mektamuy, mi-
dengeg na niu. Piglegetan
ku pati' su nga sakup nu
nga pikumpungan tu Meg-
bebaya'. Gikteb nu mega-
gau, piglaatan ku sia su nga
pikumpungan kia.
14 Pigiseg gupiai kedunutu
tug betad nu getaw Judea,
labaw pa dig danug du-
mau nga telepadu gidad.
Pinemalan ku pektalente-
nay sug betad pingumbilin
dinami nu nga ginepu'ay
nami, labaw pa dig danug
dumau.
15 Pia ma'antu, su nda' pau
pegigetaw, pinaasu nu Meg-
bebaya' muka' inggatu niin
mbaal pegwekilanen puun
tu tulungen dinaan. Sa' mi-
uya'an na nu Megbebaya'
16 buasanen dinaan sug
Bata'en, adun ukiten ku su
Gempia Petenday mekatag
dig Bata'en tu nga kana'
getaw Judea, nda'i getaw mi-
dangepu.
17 Nda' dau dema peditu
Jerusalem adun dumangep
tu nga miuna dinaan pene-
ligan ni Kristu. Segaga,
suminambutu ditug Arabia,
dayun mipuli'u ditug lunsud
Damasco.
18 Su ketelu taunen,
minangayu ditu Jerusalem,
linaawan ku si Pedro muka'

mingintuluganu dia niin
taman sepulu' bu' lima gebii.
19 Nda'ig lain peneligan ni
Kristu minita'u, laak si San-
tiago su pated nu Kaunutan
ta.
20 Naa, metuudi sinulatu,
simbayan ku su Megbebaya'
ndi'u megbalus.
21 Naa genat nitu, midituunu ngag benwa dia Siria
muka' dia Cilicia.
22 Su saanan ku meguliug
di ngag benwa kia, nda' pau
mailala nu nga sakup di nga
pikumpungan diag benwa
Judea.
23 Misuunan nilan laak su
ginukit nu ngag duma pu'
naan, su getaw daansama'
migleget dinilan, iin nai
megukit di kekpetuud su
gandangen sia peglaatan.
24 Kaas, pinalan nilan su
Megbebaya' sekat dinaan.

2

Su Kenemba' dini Pablo nu ngag Duma Peneligan ni Kristu

1 Tubus itu, bena' minayani sepulu' bu' paat taun,
mipuli'u ditu Jerusalem,
yami ni Bernabe. Pitendugu
dadema dinami si Tito.
2 Sinugu'u nu Megbebaya' meditu. Mendadi,
bena' minateng ami ditu
Jerusalem, miglumpuk ami
nu nga kaunutan nu nga
mikpetuud, yami ami da.
Pigwaliu dayun dinilan su
Gempia Petenday pegukiten
ku di nga kana' getaw Judea,
adun mesangu' nilan. Pu',
sa' ndi' nilan mesangu',
naa su pinggulaulau muka'
su penggulaulaan ku pa
nemun, nda' na siai gatagen!
3 Gempantek su kesangu'
nilan dun, pu' pia sug dumau si Tito, nda' nilan tegelay sirkunsisuay, bisan kana'
iin getaw Judea.*
4 Nda' sia metegel,
laak duuni nga tautau
samasakup ta, mauya'an
nilan metu'usan sia si Tito.
Daan nailan tautau suminalabuuk di pikumpungan ta,
adun mesilungan nilan sug
betad nu nga sakup kana'
getaw Judea. Pu' su keliu
ta di gengkeman nu Palinta,
miksekat di keksalabuuk
ta dini Kristu Isus. Dagid
su nga sagya sakup kia,
mauya'an nilan mbalud
naita puli' nu Palinta.
5 Pelai, nda' nami buang
mekpetuud dinilan pia
selingka, adun ndi' nilan
mpalin su metuud daan
na pisuun diniu di Gempia
Petenday.

6 Naa, su ngag duma ta
kiin inilala nga kaunutan nu
nga suminakup, mitalu'u inilala pu' nda'ig labetu dun
bisan ta' gelalay dun, pu'
kana' meksekat di gelal nilani kemilang dinilan nu
Megbebaya' metaas sa' gembaba'. Naa ki nga kaunutan
kiin, nda'i medugang nilan

* **2:3 2:3** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

di Gempia Petenday ginukitu.
7 Sinangkali' pa tanan, misabut nilan pu' naani siligan nu Megbebaya' megukit Gempia Petenday ditu nga kana' getaw Judea, maa' danu kepesaligen dini Pedro megukit dun tu nga getaw Judea.
8 Pu' sekat tu ginuung nu Megbebaya', mitendu'u peneliganen megukit tu nga kana' getaw Judea, maa' dadema nu ketendu' dini Pedro peneliganen megukit tu nga getaw Judea.
9 Kaas si Santiago, si Pedro muka' si Juan, su nga inilala kaunutan di pikumpungan, sa' minita' na nilan pu' tinulungu nu Megbebaya', tilima' ami nilan. Minlamanu ilan dinami, tu'us pu' meksalabuuk ami dig baalen nami, yami ditu nga kana' getaw Judea muka' ilan tu nga getaw Judea.
10 Daal dai pinengi nilan dinami pu' megabang ami di nga gempusuk dinilan. Misangu' nami ia, pu' iin dademai mauya'an nami gupia.

Si Pedro Tinitulu' ni Pablo diag Antioquia

11 Naa si Pedro, su kedituneu Antioquia, pimaagu gupia di gedapan nu nga getaw, pu' gempantek, mikesayep.
12 Ma'ninii sayepen. Su nda' pa dateng diag Antioquiai nga sinugu' ni Santiago, dumingan maan si Pedro di nga samasakup kana' getaw Judea. Laak dagid, sikna minateng su nga sinugu' kia, sumiway di nga kana' getaw Judea, nda' na salu dinilan maan, pu' mipiid di nga getaw meliag mekpesirkunsisu tu nga sakup kana' getaw Judea.
13 Dayun sug duma sakup nga getaw Judea, mikpuun ilan meksitalaw, sampay si Bernabe, mitalin dadema di sayep.
14 Mendadi, bena' minita'u pu' nda' na nilan legdengay dunutay su metuud mauyun tu Gempia Petenday, miktalu'u dini Pedro di gedapan nug launan nilan, “Naa, pia ya'ai getaw Judea, daansama' bileng mu sug betad nu nga getaw Judea. Naa sa' ma'antu, mauma dema pentegelen mu dayun su nga kana' getaw Judea pegbetaden nilan sug betad getaw Judea? Kana' lai mpia.”

Su nga Getaw Judea Mesama di nga Kana' Getaw Judea, Megawen ilan sekat tu Kesalig nilan

15 Metuud, genat tu kegigetaw nami, getaw Judea ami. Kana' ami maa' nu nga kana' getaw Judea piningalan dun nga mekesesala'.
16 Laak dagid, misuunan ta pu' iini pemilangen dun nu Megbebaya'i getaw mekesuun, saba' nu kesaligen dini Isukristu, kana' nu kedununen di Palinta. Yami dadema, suminalig ami dini

Kristu Isus, adun peseksu-
den ami ni Kristu ditu Meg-
bebaya' meksekat tu kesalig
nami diniin, kana' nu ke-
dunut nami tu Palinta. Pu'
nda'i getaw mpeseksud ditu
Megbebaya' saba' nu ke-
dununten tu Palinta.
17 Naa, sa' mauya'an nami
pemilangen ami nu Megbe-
baya' mekesuun meksekat
tu keksalabuuk nami dini
Kristu, ndi' ba metuud pemi-
langen ami dayun nu nga
getaw Judea mikesala', pu'
saba' tiliudan nami su ke-
dunut nami tu Palinta? Gu-
luganen ba ia pu' mibaluy
ami mikesala' miksekat dini
Kristu? Ndi' lai mesu'at!
18 Pu' sa' lumingayu puli'
ditu Palinta daansama' tili-
udan ku, naa gempantek
dayun pu' mimilasu, pu'
ndi'u megela' medunutay.
19 Kaas ki Palinta, kana' na
pebaya'u dig lawasu, kaas
ma'niin nau minatay di Pal-
inta, adun metubu'u gusay
mektamuy tu Megbebaya'.
Ma'niin miksaliunungu dini
Kristu kali' lensangay ditu
kurus,
20 adun kana' na naani
megbaya' dig lawasu, segaga
si Kristui megbaya' dun, pu'
megbebenwa na di ginau.
Ki pigbetadu nemun, peg-
betaden ku mikpuun tu ke-
saligu ditug Bata' nu Meg-
bebaya', su mikpetail dinaan
sampay minatay gumanti' di
kepatayu.
21 Ndi'u pengua'en su
tulung dinaan nu Megbe-
baya' puun tu kepetailen
dinaan, pu' sa' upama
mpemilang nu Megbebaya'i
getaw mekesuun meksekat
tu kedunuten tu Palinta,
naa guluganen, mibulugan
si Kristu matay.

3

Su Kesalig atawaka su Kedunut tu Palinta

1 Yamu nga getaw Gala-
cia, metegas gupiai gulu
niu! Pinluksadu na gu-
pia ukitay diniu pu' si
Isukristu, pinatay ditu
kurus, laak dagid duun
masi'i mikpetalin diniu tu
metuud.
2 Naa, saaken ku diniu,
mikenduta' mai kedawat
niu tug Balakat nu Megbe-
baya'? Miksekat ba di tegel
niu dumunut tu Palinta,
atawaka tu kedengeg niu di
Gempia Petenday mekatag
dini Isukristu, muka' su
kekpetuud niu diniin? Ndi'
ba metuud, su kedengeg niu
muka' su kekpetuud niu?
3 Yamu nga metegasi
gulunen! Sa' mikpuun amu
sumakup dini Kristu, pisalig
niui kegawen diniu ditug
Balakat nu Megbebaya'.
Laak dagid nemun, iin na
masi'i seligan niu, su tegel
niu dumunut tu Palinta!
4 Naa, su ngag launan
mibianan niu sikat tu ke-
sakup niu, mibulugan ba
laak? Nda'!
5 Begayan bamu nu Meg-
bebaya' Balakaten muka'
pebaalen ba diniu su nga
mekesalebu' ginuung saba'
nu tegel niu di kedunut
niu tu Palinta, atawaka
saba' daan nu kedengeg

niu di Gempia Petenday
muka' su kekpetuud niu
diniin? Nda'ig lain, su laak
kekpetuud niu.

6 Naa pegdelendemen ta
deli' si Abraham. Ndi' ba sin-
ulat di Misulat Talu' nu Meg-
bebaya' ma'nini'? “Si Abra-
ham, mikpetuud ditu Meg-
bebaya', kaas pimilang nu
Megbebaya' mekesuun saba'
nu kesaligen diniin.”

7 Kaas, subay mesuunan
niu pu' su nga getaw
mekpetuud ditu Megbe-
baya', ilani mpemilang tantu
sapu' ni Abraham, sabaya'
su nga mektegel dumunut tu
Palinta.

8 Pu' daan na sinulat di
Misulat Talu' nu Megbebaya'
pu' su nga getaw kana'
getaw Judea, pemilangen
nu Megbebaya' mekesuun
meksekat tu kesalig nilan
diniin. Ndi' ba daansama'
inukit nu Megbebaya' dini
Abraham su Gempia Pe-
tenday ma'nini'? “Sug
launan bansa getaw di
tibuukan benwa, pepianan
ku meksekat dini'a.”

9 Kaas, kumalenged
mikpetuud si Abraham
ditu tinalu' nu Megbebaya'
muka' pipianan nu Meg-
bebaya', su ngag launan
getaw mekpetuud ditu Meg-
bebaya', pepiananen maa'
danu kepia dini Abraham.

10 Laak dagid, su nga
getaw seligan nilan su tegel
nilan dumunut tu Palinta
adun megawen ilan, daan na
inukuman nu Megbebaya'
laga' na ginaa. Nda' ba sulat
di Misulat Talu' nu Megbe-
baya', “Adin su getaw ndi'en
gela'en petuuday su tiba'an
sinulat di Palinta, ukuman
nu Megbebaya' laga' na gi-
naanen.”

11 Naa, gempantek nda'i
getaw mpemilang nu Meg-
bebaya' mekesuun meksekat
tu tegelen dumunut tu Pal-
inta. Gempantek, pu' sin-
ulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', “Adin su getaw
pemilangen nu Megbebaya'
mekesuun saba' nu kesali-
gen diniin, malapen sug
begu ketubu'.”

12 Pidag pa tanan, su tegel
nu getaw dumunut tu Pal-
inta, nda'ig labeten tu ke-
saligen, pu' sa' duun siai
getaw megela'en dunutay
su nga tiba'an pinalinta,
ndi'en kambat seligan si
Isukristu. Ndi' ba sinu-
lat dadema di Misulat Talu',
“Adin su getaw, gela'enen
dunutay su tiba'an pinalinta
nu Megbebaya', malapeni
ketubu' mikpuun ditu.”

13 Naa, si Kristu, kagina
mibiananen na su ginuku-
man dinita nu Megbebaya'
laga' na ginaa sa' minatay
dia kurus, likat ita niin di
ginukuman dinita miksekat
tu kemilas ta tu Palinta.
Nda' ba mesulat di Misu-
lat Talu'en ma'nini'? “Adin
su tinambed di pasek muka'
mikalempuyut dia, inuku-
man na nu Megbebaya'.”

14 Iini likat ita dun
ni Kristu adun su nga
kana' getaw Judea, mesu'at
mpeduma nailan di kepia
pinasad nu Megbebaya' be-

gay tu sapu' ni Abraham nga
getaw Judea. Mesu'at saba'
nu kesalig nilan dini Kristu
Isus. Iin dademai likat ita
niin dun adun begayan ita
Balakat nu Megbebaya' daan
na pinasaden begayen dinita
saba' nu kesalig ta.

Salai Pinasad nu Megbebaya', Sala dademai Palinta

15 Naa Mingumpated,
malap ita penenggi'an dig
betad kinilawan. Sa' upama
duunig dua' tawan mitakena' su sabut nilan, dayun
tinakesi'an nilan su sinulat
dun, nda' dayuni mekelutas
dun atawaka mekesumpat
dun, ndi' ba?
16 Naa, su nga pinasad
nu Megbebaya' mekatag di
kepianen di getaw, pisadanen dun si Abraham muka'
su sapu'en. Nda' mesulat di
sinulat kiin pu' "pisadanen
su nga sapu'en," guluganen
melaun getaw. Iini misulat
"su sapu'en," guluganen sala
tawan laak, si Kristu.
17 Mendadi iini ma'ananen,
inisun nu Megbebaya' si
Abraham muka' pinasaden
dun pu' penuudenen su
kelaun sabut nilan. Bena'
minayani paat gatus bu' telu
pulu' taun, duun pelumi
pinalintanen ditu nga sapu'
ni Abraham, getaw Israel.
Laak su kepalintanen dun,
daansama' mitakena' sug
bekna pisabuten kia, kaas
nda' pengua'ay nu Palinta su
sabut muka' nda' mbeleng
dun su pinasaden.
18 Pu' sa' upama begayan
nu Megbebaya' su nga
getaw saba' nu kedunut
nilan tu Palintanen, kana'
sekat tu kepasaden, ndi' ba?
Sinangkali' pa tanan, iini
bigayanen dun si Abraham,
pu' saba' nu pinasaden.
19 Naa sa' ma'antu, ta'
ma dayuni pinalinta dun nu
Megbebaya' ditu nga getaw
Israel? Iin, midugang ditu
pinasaden su Palinta, adun
gempantek na melaat gupia
su kemilas nu nga getaw
ditu Megbebaya'. Pigdelendem nu Megbebaya' pu'
su pinalintaneni megbaya'
dinilan sampay mateng su
sapu' ni Abraham pisadan
nu Megbebaya', si Kristu.
Naa, su kepalinta nu Megbebaya', pipalintanen di nga
sesugu'enen getaw langit.
Duun dademai getaw, si
Moises, ma'niin miglekagun
ditu Megbebaya' muka' tu
nga getaw.
20 Laak dagid, ndi' na kambat duuni meglekagun dun
sa' sala tawan laaki masad.
Ki kepasad nu Megbebaya',
nda'i meglekagun dun, minandeng masad su Megbebaya', salanen da.

Iini Mikpalinta dun su Megbebaya'

21 Mendadi, iin bai guluganen ia, pu' su Palinta, kumuntra di nga pinasad nu
Megbebaya'? Ndi' mesu'at,
pu' sa' upama duuni pinalinta nu Megbebaya' pitenday di nga getaw, dayun sa'
medunutan nilan sia gela',
begayan dayun ketubu' nda'i
tamanen su tiba'an getaw.
Ma'antu mpemilang ilan sia

nu Megbebaya' mekesuun
meksekat tu kedunut nilan
dun.
22 Sinangkali' pa tanan,
nda' ba mesulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya' pu' su
tiba'an getaw, binalud nug
betad nilan mekesesala'?
Kaas gempantek, su nga
mekpetuud dini Isukristu,
ilani begayan ketubu' nda'i
tamanen puun tu pinasad
muka' meksekat di kesalig
nilan.
23 Laak dagid su nda'
pa datengi gendaw pemilan-
gen nu Megbebaya'i getaw
mekesuun meksekat di ke-
saligen diniin, ma'niin ita bi-
nalud, pinikutan ita lelayun
nu Palinta. Nda' ita mbeluy
sampay biwasan na sug bian
nu kesalig.
24 Kaas, ma'niin migingat
muka' miktitulu' dinita su
Palinta sampay minateng si
Kristu, adun sa' mateng na,
mpemilang ita nu Megbe-
baya' mekesuun saba' nu ke-
salig ta dini Kristu.
25 Naa nandaw, ki ke-
salig tai mpemilang nu Meg-
bebaya' kekesuun ta, kaas
kana' na nu Palintai megin-
gat muka' mektitulu' dinita.
26 Ma'antu launan na niuig
bata' nu Megbebaya', saba'
nu kesalig niu ditug Bata'en,
launan niui miksalabuuk
dini Kristu Isus.
27 Mibunagan namu tubig
sekat tu keksalabuuk niu
dini Kristu, kaas mibaluy
gasal niu su gasal ni Kristu.
28 Kaas dema, nda' nai peg-
bida'anen, ndi' na mpemi-
lang sa' getaw Judea sa'
su kana' getaw Judea, sa'
gulipen, sa' su kana' gulipen,
sa' libun, sa' sug laki, lau-
nan niui mesama saba' nu
keksalabuuk niu dini Kristu
Isus.
29 Mendadi, kagina
piglegetawan namu ni
Kristu, mibaal amu nga
sapu' ni Abraham, kaas
malap niu su ngag launan
pinasad nu Megbebaya'
begay tu nga sapu' ni
Abraham.

4

1 Naa, pebundasen ta
sug yaga ta di sinulatu
kini. Pinenggi' ki gembata'
petengedan nu pusaka' nu
gama'en. Sa' mbata' pa,
mesama di gulipen, pia
iin siai gapu' nug launan
pimetang sampay lupa'.
2 Su saanan kaika'ayen,
duuni getaw metendu'
megingat diniin muka'
duun dademai getaw me-
tendu' megbaya' dig launan
gimunen sampay di gendaw
tendu'en nu gama'en iin
pemuseka'an.
3 Naa ita, ma'niin daita
dema, pu' begudiin, su nda'
ta pa mesabut su metuud,
sa'itada, ma'niin ita gem-
bata' pa di kesabut ta tu
metuud, gulipen ita nu nga
ndi' maita' meguit di nga
kilawan.
4 Laak dagid, bena' mi-
nateng nai gendaw daan
na tindu' nu Megbebaya',
sinugu' nu Megbebaya' sug
Bata'en lumusad dinig lum-
bang. Kig Bata'en, bena'
midini, pigbata' nu gina'en

kilawan, muka' mibagel dig
dialem gengkeman nu Pal-
inta nu nga getaw Judea.
5 Miginetaw Judea iin,
pu' adun lekatenen su
nga pigbia'an nu Palinta,
adun mbaal ita bata' nu
Megbebaya', launan ta.
6 Muka' kig Balakat nug
Bata'en, sinugu' dadema iin
nu Megbebaya' megbenwa
dig delendeman ta, pu' adun
pepentekenen dig delende-
man niu pu' binata' amu
nu Megbebaya', kig Bal-
akaten miktalu' tu Megbe-
baya', "Ama', Gama' nami."
7 Ma'antu diadia, kana'a
na gulipen, pu' bata'a niin.
Muka' pa padun, kagina
bata'a niin, begayan ka pa
nu Megbebaya' launan daan
na pingandamen begayen tu
ngag bata'en.

Su Kektagikul ni Pablo di nga Getaw Galacia

8 Naa yamu, begudiin
nda' niu pa sembatay su
Megbebaya' muka' nda' niu
iin pegbesaay, kaas gulipen
pamu nu nga sagya diwata.
9 Laak dagid nemun,
suminambat namu tu Meg-
bebaya'. Muka' labi pa, pu'
suminambat su Megbebaya'
diniu! Naa asal ma'antu,
mauma dema luminingay
amu puli' ditu nga ndi'
maita' meguit tug dibabaw
lumbang, su nda'ig bal-
akaten muka' pegbaya'en?
Mauma dema mauya'an niu
mengulipen ilan diniu puli'?
10 Pegbesaan niui nga gen-
daw. Sug duma gendaw,
pegbesaan niu bulanbulan,
sug duma sa' su masanen,
sug duma tauntaun!
11 Mipati'u melibuleng
diniu. Metuud ba nda'i gata-
gen su tiba'an pinggulaulau
gabang diniu?
12 Uu Mingumpated, pe-
nengiin ku diniu, penung-
gilingay na niau. Ndi'
namu mekpebalud ditu
Palinta. Ndi' ba metuud
mingma'niin dau dema
diniu, pu' kana' na Palintai
megbaya' dinaan? Metuud
lai. Naa begudiin, nda' niau
pelaatay, segaga tinagikul
niau gupia.
13 Medelendem niu pu' sug
bekna, iini mikelakayu dun
megukitu diniu Gempia Pe-
tenday pu' saba' migladuu
sinegayu dia niu.
14 Pia milegenan amu
dun sug leduun ku, nda'
niau peksudi'ay, nda' niau
pemilasay. Sinangkali'
pa tanan, pinemba' niau,
ma'niin nu kenemba' niu sia
di sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, ma'niin nu
kenemba' niu sia dini Kristu
Isus.
15 Naa begudiin, liliag amu
gupia. Ta' ma, mauma dema
kana' namu leliagen? Talu'u
diniu, sa' sia misu'at, pia su
nga mata niu, pisuk niu sia
adun bigayan niau dun sia,
saba' nug lelaat niu dinaan
begudiin.
16 Mendadi nemun, pemi-
langen ba niau pelum kun-
tra niu pu' saba' pinluksadu
telu'ay diniu su metuud?
17 Naa su ngag duma

getaw kia mekpalin di
Gempia Petenday, tagikulen
amu nilan gupia, dagid su
ketagikul nilan dun diniu,
melaat. Iini tantu mauya'an
nilan, teliudan niau, adun
tagikulen niu ilan, mesama
di ketagikul nilan diniu.
18 Melengas da mekpetagikul
getaw di ngag duma-
nen sa' laak gempia dai
mekpetagikul dun, ndi' ba?
Metuud da gusay, kaas
tagikulen ku amu, pia nda'u
dia niu.
19 Yamu ngag lepeng
bata'u petailen ku gupia,
milegenan nau puli', ma'niin
da nug libun pegbata'
saananen mesaitan gupia.
Talu'u diniu melegenan pau
gusay sampay di gendaw
mengganget dig delendeman
niu sug delendeman ni
Kristu.
20 Mauya'an ku gupia dia
nau niu sia nandaw, adun
pesuun ku diniu di tingegu
gupia pu' gempia dai ginau
diniu, kali' buus laung niu
dun melaati ginau diniu,
saba' nu pinluksadu telu'ay
diniu kini. Melibulengu
diniu gupia.

*Penenggi'an si Agar
muka' si Sara*

21 Naa, yamu nga
mauya'anen pegbia'an ditu
Palinta adun mekalap amu
sia ketubu', duuni saaken
ku diniu. Nda' ba niu
pektalentenay su misulat di
Palinta?
22 Misulat dia pu' si
Abraham, duunig dua'
tawan bata'en, lumbus laki.
Su sala, gina'en su gulipen
nu tunayan ni Abraham, si
Agar. Ki sala pelum, gina'en
su tunayan, kana' gulipen, si
Sara.
23 Naa sug bata' nu
gulipen, kegigetawen, maa'
da nu kegigetaw nu nga
kilawan. Dagid ki kegigetaw
nug bata' nu kana' gulipen,
iini mipenggulaula dun,
pu' minuud su pinasad
nu Megbebaya' di nga
mekegulangen.
24 Naa ki ngag libun kini,
malap ta dia penenggi'an
dig dua' buuk sabut nu
Megbebaya'. Ki sala sabut,
damikian dun si Agar, pu'
pinalinta nu Megbebaya'
ditu ni Moises diag bentud
Sinai. Su ngag bata' ni Agar,
su kegigetaw nilan, daan
nailan gulipen, mesama
di ngag launan getaw
pegbia'an nu Palinta.
25 Si Agar, damikian
dadema dig bentud kiin
Sinai diag benwa Ara-
bia tanda' pinalintaan
nu Megbebaya' su getaw.
Damikian pa padun di
syudad Jerusalem nemun,
pu' miulipeni syudad kia
sampay su nga kelaun getaw
dun, miulipen nu Palinta.
26 Dagid su Jerusalem ndi'
maita' pu' gasalen genat tu
gekbus langit, damikian dun
si Sara, pu' kana' gulipen,
kaas iini gina' nug launan
ta nga suminalig dini Kristu.
Sa'itada sug bekna sabut, su
pinasad nu Megbebaya' dini
Abraham, damikian dun si
Sara.

27 Ndi' ba sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' ma'nini'?
"Ya'a libun nda'a mainsan mapet bata' mu, pegleliaga gupia!
Ya'a pa libun nda' mu mainsan mbianay megbatik tian ka,
sesakay mu gupia sug leliag mu!
Iini meksasaka dun, pu' ya'a sug bileng nu sawa mu,
melaun pa dunig bata' mu batul nug libun nda' belengay nu sawanen."
28 Naa, yamu kepetedan ku, bata' namu nu Megbebaya' miksekat tu pinasaden maa' dadema ni Isaac. Pu' iin, miksekat su kegigetawen di pinasad nu Megbebaya' ditu gama'en si Abraham.
29 Dengantu, kig bata' ni Abraham miksekat tug Balakat nu Megbebaya' su kegigetawen, nda' ba peglegetay nu sala bata' ni Abraham, kinilawan laaki kegigetawen? Naa, mesama da nemun, ita, peglegetan naita dema nu nga gulipen nu Palinta.
30 Sinangkali' pa tanan, nda' ba mesulat di Misulat Talu' ma'nini'? "Kig libun kiin gulipen, pengutiday mu ilan nug bata'en, pu' kig bata'en kiin, ndi' mpeduma puseka'ay nug bata' nug libun kana' gulipen."
31 Kaas, yamu kepetedan ku, kana' ita nug bata' nug libun gulipen nu kedunut tu Palinta, segaga bata' ita nug libun kana' gulipen.

5

Ndi' niu Mbeleng su Kebeluy diniu nu Megbebaya'

1 Naa mendadi, biluy naita ni Kristu di kedunut ta tu Palinta, adun kana' naita gulipen nu Palinta. Kaas, pekpetubud amu gupia, ndi' niu begay duuni mengulipen diniu puli' tu kedunut tu Palinta.
2 Naa, yamu, pektalentenay niu ini. Duun diniui suminalig na ditug betad nu nga getaw Judea adun megawen ilan, kaas mekpesirkunsisu amu. Naan si Pablu, talu'u diniu sa' metu'usan amu ma'nia, guluganen, nda'i gatagen diniu su pinggulaula ni Kristu.
3 Pegadu na puli' telu'ay diniu, adin su getaw mauya'anen metu'usan adun meginetaw getaw Judea, naa subay gela'enen dunutay su tibuuk Palinta.
4 Yamu nga getaw mekpemilang amu sia tu Megbebaya' mekesuun amu sekat tu kedunut niu tu Palinta, sinangkali' pa tanan, pisuay niuig lawas niu dini Kristu muka' tiliudan niu su tinulung sia diniu nu Megbebaya'.
5 Yami pelum, iini pedetengen nami gupia, pemilangen ami nu Megbebaya' mekesuun. Muka' saba' nu ginuung nug Balakat nu Megbebaya' pebian tu kesalig nami diniin, leliagen ami saanan

nami megelat di kemilangen
dun dinami.
6 Pu' misuunan nami,
sa' meksalabuuk naita dini
Kristu Isus, mesama da
sa' metu'usan ita getaw
Judea sa' kana', nda'ig
labeten tu kegawen ta. Iin
sungkin gembageli pantagen
su kesalig ta mekpalas di
petailan ta di nga samataw
ta.
7 Naa yamu, begudiin
melengasi kedunut niu
tu metuud puun tu kek-
salabuuk niu dini Kristu.
Dagid duun na masi'i getaw
mikpetalin diniu tu kedunut
niu tu metuud. Ta' mai
gelalen iin?
8 Ki kengmetuuden diniu,
kana' puun tu Megbebaya'
su migenggat diniu sumalig
amu dun.
9 Kaas peglengilam amu,
pu' pia maika'i ketalin niu,
ndi' maiben meseled dig de-
lendeman niu. Ndi' ba
penelu'en, laung, “Sa' duuni
maika' petulin pan melamug
di pan, ndi' maiben tumulini
tibuuk pan.”
10 Pia ma'antu, naan,
mituudanu dun pu' nda' pa
niu teliuday su metuud tini-
tulu'u diniu. Muka' dema
saba' nu keksalabuuk ta ditu
Kaunutan ta, suminaligu
pu' nda'ig lain sinangu' niu.
Suminalig dau dema pu'
su getaw mekpedua'dua'
sia dig delendeman niu,
pelebu'an iin nu Megbe-
baya'.
11 Laak dagid uu
Mingumpated, naan kini,
sa' metuud megukit pau
daw subay tu'usani getaw
adun megawen daw, ta' mai
piglegetan pau dun? Sa' sia
metuud ia, ki kegukitu di
kepatay ni Kristu dia kurus,
kana' sia mesamuk amu
dun.
12 Uy, mauya'an ku sia,
ki nga mekpedua'dua' dig
delendeman niu, ndi' nilan
sirkunsisuun laakig lawas
nilan, melengas sia, tebia',
pekapun nilan dademai
tibuuk lawas nilan!
13 Naa yamu pa pagid,
Mingumpated, inggat namu
tu'u nu Megbebaya', adun
beluyen amu niin dig launan
migbalud diniu. Kagina
biluy namu, ndi' niu mpia
pesikaun su gayak niu
mekegbaya' di ginaa niu
sampay di pegbetaden niu.
Segaga, kagina dinawat
na niu su kepetail nu
Megbebaya', gempia namu
mektinebangay puun tug
linelaatay niu.
14 Pu' ndi' ba mitingeb
su tibuuk Palinta di sek-
taang talu' kini, “Petail mu
dadema sug duma mu. Su
kepetail mu diniin, pelepeng
mu di kepetail mu dig lawas
mu?” Mitingeb lai daan!
15 Laak dagid, sa' meksin-
ualay amu muka' mekagaw
tindeg amu, ma'niin amu nu
malig metetubu' megegebu-
tay muka' megdedepa'ay
amu, naa peglengilam
amu, pu' buus metulagi
keksalabuuk niu gupia.

Su Sengku' nug Balakat nu Megbebaya' muka' sug danu Kekinilawan

16 Kaas, pektalentenay
niu ini. Kig Balakat nu
Megbebaya', pekpetuud
amu diniin, buangen niu iin
megbaya' dig delendeman
niu muka' di pegbetaden
niu. Ndi' niu dayun
dunutani melaat gayak nu
kekinilawan niu.
17 Pu' su mauya'an nu
kekinilawan tai memilas
lelayun tu mauya'an nug
Balakat nu Megbebaya'. Kig
Balakat, kumuntra dadema
lelayun di mauya'an kini-
lawan. Kagina miglelekun-
tra ilan dua', ndi' niu
mpenggulaula su mauya'an
niu penggulaulaay.
18 Kaas sa' iini megagak
diniu lelayun sug Balakat nu
Megbebaya', kana' nu Palin-
tai megbaya' diniu.

19 Naa kig betad nu kekini-
lawan ta, gempantek gupia,
ndi' ba? Ma'niinig betad
nu nga getaw megbaya' pa
dinilan su gayak nu kini-
lawan, megdusa, mengg-
laula mekepiidpiid sampay
menlelaug.
20 Mektamuy dailan dema
di ngag ledawan nu sagya
diwata, mensaled ilan,
meksininaay ilan, meksesu-
alay ilan, mengimbegu ilan,
meglipunget ilan sampay
meglelebaway ilan. Mek-
sesuayay ilan pa pagid, ndi'
ilan meksalabuuk,
21 meksesigiay ilan, meg-
bebulek ilan, meglekebibu
ilan sampay ndai' taman
nug dupangan nilan, muka'
penggulaulaan nilanig lain
gulaula ma'niai kelaaten.
Laak yamu, pegadan ku
amu puli' maa' danug
daansama' pigadu diniu,
adin su menggulaula ma'nia
kia, ndi' mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbe-
baya'.

22 Iin sungkini pegbe-
taden nu getaw megbaya'
dun sug Balakat nu Meg-
bebaya'. Mekpetail di
nga samatawen, leliagen
lelayun, mekpeseksud di
ngag duma, mektigel lelayun
di kelegenayen muka' ke-
peleget dun, melilelaaten,
mekesuun gupia, meseligan
tantu,
23 mesumaya', sampay
metau megbena'bena' di
gayaken. Ki pegbetaden kia,
nda' benduay nu Palinta.
24 Muka' pa padun, su
nga sakup ni Kristu Isus,
pimalaw na nilan su kekini-
lawan nilan kampu' nu
ngag launan melaat gayak,
ma'niin linansang nilan sug
daan lawas nilan ditu kurus.
25 Naa, kagina bigayan
ita nug Balakat nu Megbe-
baya' ketubu' nda'i tama-
nen, subay pepegbaya' ta
dadema diniin su pegbe-
taden ta.
26 Kaas subay ndi' ita
mekpelabawlabaw, ndi'
dadema ita melisualen
muka' ndi' ita megegimbe-
guay.

6

Subay Mektinebangay su nga Sakup Meguit Kelegenay

1 Naa Mingumpated, yamu
nu ngag bigayan na Bal-
akat nu Megbebaya', sa'
upama duunig duma niu
misuunan na niu pu' gem-
peleget, peseksuden niu iin,
pepeksikesuunen niu, laak
dagid pengmaya'maya' niu
titulu'ay. Muka' peglengila-
may niu, kalukalu buus peg-
daangan damu dema.
2 Kaas, pektinebangay
amu di nga kelegenay niu,
pu' sa' ma'antu, medunutan
niu gupia su palinta ni
Kristu.
3 Sa' duun diniuig duma
laungen dun iini metaas
diniu, asa ndai' keten-
dananen, melimbunganenig
lawasen.
4 Diadia, subay peksima'enen
pigbetaden. Sa' melengas,
leliagen dun dayun sug
daniin pigbetad muka' kana'
sekat tu ketanggi'en tu
pigbetad nug dumanen.
5 Pu' ndi' ba metuud,
saladua' subay ketendana-
nen sug daniin pigbetad?

6 Laak su petu'unan talu'
nu Megbebaya', subay emu-
tanen su mekpetu'un dun
puun tu gempia mialapen.

7 Naa, ndi' niu peglim-
bungayig lawas niu, pu'
nda'i getaw megaganen
pegekalay su Megbebaya'.
Sengku'aneni getaw lep-
eng gupia tu pimulanen.
Sa'itada, pia ta' alanduni
penggulaulaan nu getaw,
lepeng gupiai sugda dun
ditu gendaw pegindeg ditu
gedapan nu Megbebaya'.

8 Sa' penggulaulaan nu
getaw su gayaken puun tu
kekilawanen, iinig lepeng
sugda dun, ndi' mengiktebi
kepatayen. Sa' peng-
gulaulaanen sungkin su
mauya'an nug Balakat nu
Megbebaya', iini malapen,
su ketubu'en nda'i tamanen.
9 Kaas ndi' ta mpia lukasan
penggulaulaay su melengas,
pu' sa' ndi' ta lukasan, duuni
gendaw mateng, sengku'an
ita gupia, sa'itada malap ta
gupia su ginandam daan nu
Megbebaya' gempia sugda
dinita.
10 Kaas dema, sa' du-
uni sikawan ta, gempia ta
peksiba'an su nga samataw
ta, labi na su nga samasakup
ta dini Kristu.

Katapusan Pegad sampay Kenenabi

11 Naa, naan dai sumin-
ulat dun ini, bentayay pa
daan niu, gembagel gupiai
ngag letra sinulatu, kaas
mailala niu pu' piksulat duni
kemetu.
12 Ki ngag duma niu
tegelen amu nilan mekpe-
sirkunsisu amu, meliag
ilan mekpaita'ita' di nga
getaw muka' mauya'an
nilan mengangya'. Laak iini
pinggulaula nilan dun adun
ndi' ilan peglegetan saba' nu
kekpetuud muka' kedunut
nilan dini Kristu su minatay
dia kurus.
13 Pia su nga mitu'usan
na, ndi' nilan megaga
dunutay su Palinta, laak
mauya'an nilan metu'usan
amu, adun pengangya' nilan

su kekpetuud niu dig betad
nilan mektamuy.
14 Sinangkali' pa tanan,
danaan kini, iin laaki
pegangya'u su kepatay nu
Kaunutan ta si Isukristu
dia kurus. Pu' puun tu
kepatayen dia kurus, sug
betad kekinilawan sampay
su ngag launan gayak, nda'i
gatagen dinaan, muka' naan,
ndi' nau meliag dun.
15 Mendadi, sa' metu'usani
getaw pu' getaw Judea, sa'
ndi', nda'ig labeten tu keglegawen dinita nu Megbebaya'. Iin sungkin gembageli
pantagen, sa' binaal ita nu
Megbebaya' begu bitang.
16 Yamu nga mikpetuud
pu' binaal naita nu Megbebaya' begu bitang kaas
nga piglegetawan namu
niin, sampay su nga getaw
Judea suminakup dadema
tantu ditu Megbebaya',
penenebian ku amu, begayan amu niin gela' gempia
ginaa muka' pebianan amu
niin lelaaten gebii gendaw.
17 Naa katapusan talu'u
diniu, subay nda'i getaw
megleget dinaan pu' kana'u
daw peneligan ni Kristu, pu'
maita' di nga pali' dini na
lawasu pu' naani sesugu'en
ni Isus.
18 Naa Mingumpated,
penenebiin ku tu Kaunutan
si Isukristu, begayan amu
niin tulungen gebii gendaw.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw EFESO

Mendadi, ki sinulat kini ni Pablo, piwitanen dun su nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu dig lunsud Efeso sampay dig lumibut benwa. Begudiin migbebenwa si Pablo diag lunsud Efeso labi dua' taun, pu' migukit Gempia Petenday dia sampay piktu'unanen su nga suminakup dini Kristu, adun megisegi kesalig nilan ditu Megbebaya' muka' su sinuunan nilan mekatag dun. Dayun su saanan ni Pablo pinikutan dia syudad Roma, piwitanen dun su nga pikumpungan nu nga sakup diag benwa lumibut dig lunsud Efeso, adun mpenguliksegaanen ilan.

Naa, dini tinitulu' ni Pablo su medalem kekpetuud ta dini Kristu, adun pegweliinen su metuud pu' si Kristu, iin su Meglegawen di tiba'an getaw. Iin dademai puun gupia nug launan bitang di gekleb langit bu' lupa'. Piktu'un dadema ni Pablo pu' subay pegbetaden nu nga sakup ni Kristu sug bantang tu kesakup nilan diniin.

Duun pai mpia besaan mekatag di pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag Efeso, maita' di sala libru dinig Begu Pasad, Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *20:1–21:1.*

1 Naan si Pablo, peneliganu ni Kristu Isus tindu' nu Megbebaya'. Suminulatu diniu nu nga piglegetawan nu Megbebaya' megbenwa diag lunsud Efeso, pu' meseligan damu di keksalabuuk dini Kristu Isus.
2 Penenebiin ku tu Megbebaya' su Gama' ta muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Sug Bigay dinita nu Megbebaya'

3 Naa mendadi, su Megbebaya', ki Gama' nu Kaunutan ta si Isukristu muka' su pektemuyenen pa pagid, pekpaladpalad ita diniin. Pu' puun tu keksalabuuk ta dini Kristu, pipianan ita niin dig launan ginis kepia di ginaa ta muka' dig delendeman ta, su kepia genat tug langit.
4 Pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', pimili' ita niin sakupen pebian dini Kristu, adun medawat ita niin muka' ndi' ita medangat di gedapanen.
5 Naa su Megbebaya', kagina gempetail dinita, daansama' pigdelendemen beta'en ita niin pebian dadema dini Isukristu, pu' kia gupiai mauya'anen.
6 Subay enalen tain, saba' nu gembagel tulungen dinita, pu' pipianan ita niin, ita nu nga suminalabuuk ditu petailenen bata'en si Isukristu. Pipianan ita niin di nda'i sugda ta dun.

7 Pu' su kepatay ni Kristu
kini, likat ita nu Megbebaya'
di ginukuman dinita, pu' pi-
dasun ita niin di kemilas
ta. Ma'antu, gembagel gu-
piai tulung nu Megbebaya'
dinita!
8 Nda'ig labaw dun di tu-
lungen mbianan ta!
Mendadi, puun tu tinawa-
nen muka' ketelisebutayen,
9 pisuun dadema dinita nu
Megbebaya' sug daansama'
pigbuninen delendemanen,
pu' pipenggulaula nu Meg-
bebaya' dini Kristu sug de-
lendemanen kia.
10 Pu' sa' metektak nai
sesa'en, tubusenen pengglu-
laulaay su pigdelendemen
pu' peksalabuukenen su
tiba'an binaalen dini gekleb
langit bu' lupa'. Muka' si
Kristu, iini pepeglekaunuta-
nen dun.
11 Mendadi, kig launan
pigdelendem nu Megbe-
baya', sa' penggulaulaa-
nen, dunutanen gupia su
mauya'anen. Muka' danita,
mitendu' ita nu Megbebaya'
piglegetawanen meksal-
abuuk dini Kristu Isus
miksekat tu pigdelendemen
kanugdiin.
12 Kaas ita nu nga miuna
mekpedateng dini Kristu,
subay penalan ta su Megbe-
baya' saba' nu kelengas nu
pegbaya'en.
13 Yamu nu nga kana'
getaw Judea, naa ma'antu
damu dema. Bena' mi-
dengeg niu su metuud, su
Gempia Petenday mekatag
di kegawen nu getaw, mi-
tuudan amu dun si Kristui
Meglegawen. Binaal amu
dayun nu Megbebaya' nga
piglegetawanen, muka' bi-
gayan amu niin Balakaten,
su pinasaden tu'us pu' sakup
amu niin.
14 Piunanen sug Balakaten
dig launan begayen dinita.
Sa'itada, kagina megbenwa
na di ginaa ta sug Balakat nu
Megbebaya', pedetengen ta
pu' mekegduma daita dema
ditu Megbebaya' di nda'i gik-
teben. Pedetengen ta pa
gusay sampay di gendaw pe-
beluyenen tantu sug launan
sakupen. Kaas, penalan ta
su Megbebaya' mekatag di
kelengas nu pegbaya'en.

Su Kenenabi ni Pablo

15 Mendadi, kagina
ma'antui kepepia dinita
nu Megbebaya', sikna mi-
dengegu pu' mekpetuud
amu tu Kaunutan ta si Isus
muka' mekpetail amu tu
samasakup niu tu Megbe-
baya',
16 mekpaladpaladu gusay
tu Megbebaya' mekatag
diniu. Muka' sa' menenabiu
17 tu Megbebaya', su
mekesalebu' Gama' ta pek-
temuyen nu Kaunutan ta
si Isukristu, iini penenebiin
ku, begayen diniu sug
Balakaten, adun megiseg su
tinawan niu muka' adun
buasanen dig delendeman
niu su metuud mekatag
diniin, sampay sumambat
amu gupia diniin.
18 Penenebiin ku dadema
petiaganenig delendeman
niu, adun mesuunan niu gu-
pia sa' alanduni pedetengen

niu puun tu kegenggat diniu
nu Megbebaya' sumakup
diniin. Penenebiin ku pa
pagid, mesuunan da niu
dema gupia sug laga' nu
kepia pinasaden tu nga
piglegetawanen.

19 Muka' mesuunan pa niu
pagid su ketaas nu ginuun-
gen dig delendeman ta, ita
nu nga suminalig diniin. Ki
ginuungen, ndi' metepeng,
pu' iini ginuungen

20 sa' pitubu'en puli' si
Kristu, muka' piningkuden
di gupiden dapit lintu ditu
gekbus langit.

21 Si Kristu, iin su meg-
baya' ditug langit muka'
pia adini nga ndi' maita',
kaas iini metaas pa dig lau-
nan megbaya', meglegadi',
meglekaunutan, muka' me-
guit tug duma ditug langit,
sampay di nga ndi' maita'
dinig lumbang kini. Pia ki
gelalen, metaas pai kegbasa
dun di kegbasa dig launan
gelal nu nga metaas, nan-
daw muka' di nda'i gikteben.

22 Pipeguit dadema nu
Megbebaya' diniin sug
launan bitang di gekleb
langit bu' lupa'. Muka' iin pa
pagidi bigay nu Megbebaya'
ditu tibuukan pikumpungan
nu nga suminakup diniin,
pu' mibaal gulu nilan.

23 Ita nu pikumpungan nu
nga suminakup dini Kristu,
itai maa' nug lawas ni Kristu
metektub diniin, muka' si
Kristui megektub dig launa-
nen, bisan adin mibetang.

2

*Su Kepatay muka' su Ke-
tubu'*

1 Naa yamu, daansama'
pimilang nu Megbebaya'
minatay naig delendeman
niu, pu' saba' mimilas amu
diniin, muka' mikesala' amu
gupia.

2 Timpu kitu, dinunutan
niu su melaat betad nu
kilawan dinig lumbang
kini, piktalentenan niu su
kaunutan nu nga megbaya'
di gawanawan, su Palin. Iin
pa gusayi megbaya' nemun
di ngag launan memilas tu
Megbebaya'.

3 Kampu' ami, ma'nia
dademaig launan ta, pu'
sug daan pigbetad ta, iini
megbaya' dig delendeman
ta muka' dig lawas ta, su
laak gayak ta kinilawan. Ki
gasal ta, miksama di gasal
nu samataw ta, pu' subay
melabu' ita tu ginukuman
nu Megbebaya'.

4 Pia ma'antu, su Meg-
bebaya', kagina lilaatan ita
niin tu'u muka' nda'i tama-
nen su petailanen dinita,

5 pia pimilangen su
kepatay nu ginaa ta saba'
nu kemilas ta diniin, pidu-
manen ita di ketubu' puli' ni
Kristu. Kaas mialap na nug
delendeman ta su ketubu'
nda'i tamanen. Ginawen
amu, mikpuun tu tulung nu
Megbebaya'.

6 Muka' pa pagid, su
kepetubu'en puli' dini Kristu
Isus, piduma ita niin dini
Kristu, adun megabang ita

di keglekaunutanen ditug
langit muka' dia kediwetaan.
7 Iini pima'antunen dun,
pu' adun paita'en nandaw
sampay ditug binaya' gebii
bu' gendaw ki mekesalebu'
tulungen dinita nu nga mik-
salabuuk dini Kristu Isus,
pu' milelaat gupia dinita.
8 Pu' iini guminawen diniu
su tulung nu Megbebaya'
diniu tilima' niu pibian di
kekpetuud niu. Kana' nu
tegel niu, pu' bigay laak nu
Megbebaya'.
9 Kaas ndi' ta pegangya'
su kegawen dinita, pu' kana'
danita tegel.
10 Pu' pigbaal ita nu Meg-
bebaya'. Su kesalabuuk
ta dini Kristu Isus, biwat
ita niin puli', adun melen-
gasi pegbetaden ta, pu' kiaig
daansama' tindu'en baalen
ta.

Salabuuk naita dini Kristu

11 Naa, yamu nu nga kana'
getaw Judea, pegdelendem
niu deli' sug daan kebetang
niu. Piningalan diniu nu
nga getaw Judea nga kana'
menirkunsisu, pu' ilani
menirkunsisu, tu'us laak dig
lawas pingumbilin dinilan
ni Moises.*
12 Kanugdiin, metuud,
melayu' amu dini Kristu.
Lain bansa amu, lain getaw
amu, pu' kana' amu getaw
Judea tindu' nu Megbebaya'
piglegetawanen. Nda' paig
labet niu tu nga sabut nilan
nu Megbebaya' puun tu
pinasaden dinilan, kaas
nda'i pedetengen niu ga-
bangen diniu. Muka' dema
nda' dig delendeman niu
su Megbebaya', saanan niu
suminala megbenwa di nga
melaat kilawan dig lumbang
kini.
13 Laak nandaw, kagina
miksalabuuk namu dini
Kristu Isus, pia melayu'
pamu tu Megbebaya'
kanugdiin, pisempel namu
ni Kristu Isus, pu' minatay
iin, ginanti'en su kepatay
niu.
14 Naa si Kristu kini, iin su
mikpegeksud dinita di ginaa,
su nga getaw Judea muka'
su nga kana' getaw Judea,
pu' sinalabuuk ita niin. Su
keksibaluyen getaw muka'
su kepatayen, piawa'en su
kegegimbeguay ta dig betad
ta, ma'niin giba'en sug dend-
ing migbelet dinita.
15 Ma'antu pingawa'
dadema ni Kristu su nga
pinalinta di Palinta nu nga
getaw Judea, pu' mikpain
di ngag bansa ta su Palinta.
Pima'antunen, adun baale-
nen salabuuk begu bansa
ki nga getaw Judea sampay
su nga kana' getaw Judea
suminalabuuk diniin, kaas
nda' na mbelet.
16 Pingawa'en su kek-
sesinaay ta pibian di
kepatayen di kurus. Ma'nia,
piksalabuuken sug dua'
bansa, kaas ma'niin mibaal

* **2:11 2:11** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

salabuuk lawas. Muka'
pisambat ita niin dayun tu
Megbebaya'.
17 Sinangkali' pa tanan,
luminusad dini si Kristu,
muka' inukiten su Gempia
Petenday mekatag di kek-
salabuuk kia. Inukitanen
sug launan getaw, yamu
nu nga kana' getaw Judea
melayu' tu niin, muka' su
nga getaw Judea mesem-
pelsempel diniin.
18 Kaas mekeksalabuuk
naita mekpesempel tu
Gama' ta Megbebaya' ditug
langit, su nga getaw Judea
bu' su nga kana', pu'
ebangan ita nug Balakat nu
Megbebaya'.
19 Mendadi yamu nu nga
kana' getaw Judea, kana'
namu lain bansa muka' nug
lain getaw, pu' samasakup
namu nu nga piglegetawan
nu Megbebaya', muka' mi-
ampu' namu tu nga gape-
nen.
20 Maa' amu nug baalan
balay pegbaalen nu Meg-
bebaya'. Su nga piktu'un
nu nga peneligan ni Kristu
muka' nu nga megwali talu'
nu Megbebaya', iin su nga
paseken. Muka' si Kristu,
iin sug batu gintudan nu
paseken.
21 Iin dademai pemagen
muka' gektuban nu tibuuk
balay, kaas kig balay kini,
mbaluy dayun sala pengeda-
pan metelima' nu Megbe-
baya' muka' tanda' pegben-
wanan nu Kaunutan ta.
22 Yamu nu nga kana'
getaw Judea laak salabuuk
na diniin, miampu' namu
pelum dig baalan balay peg-
baalen na nu Megbebaya'
muka' pegbenwananen pib-
ian tug Balakaten.

3

Su Pinggulaula ni Pablo tu nga Kana' Getaw Judea

1 Mendadi, kagina
ma'antu, naan si Pablo,
penenebian ku amu, su
saanan kepikut dinaan. Iini
pinikutanu dun, inukitan ku
amu nu nga kana' getaw
Judea mekatag dini Kristu
Isus.
2 Naa midengeg niu dun
tu'u, pu' pigwekilanu nu
Megbebaya' mikpuun tu tu-
lungen dinaan adun eban-
gan ku amu.
3 Pu' sug daansama' pig-
buni delendeman nu Megbe-
baya', biwasanen na muka'
pisuunen dinaan. Duuni
maika' sinulatu dun.
4 Muka' sa' penilun-
gen niui sinulatu kini,
metu'unan amu dayun tu
kesabutu tug daan pigbuni
nu Megbebaya' mekatag dini
Kristu Isus.
5 Kanugdiin, nda' mbuasay
di nga getaw, laak nandaw,
biwasan na nu Megbebaya'
di nga peneligan ni Kristu
pinaasen mbaal sesugu'enen
muka' di nga megwali talu'
nu Megbebaya'. Mikpesuun
dun dinilan sug Balakaten.
6 Iini gulugan nu pigbuni
delendemanen, kana' getaw
Judea da laaki pepianan nu
Megbebaya', segaga pia ta'
bensaay dun, ki getaw sa'
mekpetuud da dini Kristu

Isus, mampu' da pagid dig
lawas ni Kristu muka' dig
launan pinasad nu Megbe-
baya' tu nga mekpetuud ditu
Gempia Petenday mekatag
dini Kristu Isus.
7 Naa naan kini, binaalu
nu Megbebaya' sesugu'enen
megukit tu Gempia Peten-
day, puun tu tulungen di-
naan muka' tu ginuungen.
8 Laak tampusan gem-
baba'u sakup nu Meg-
bebaya'. Pia ma'antu,
pipiananu nu Megbebaya'
di kesugu'en dinaan ukitan
ku su nga kana' getaw
Judea di Gempia Petenday.
Piningalan dun Gempia
Petenday, pu' ndi' mbilang-
ing laga' nu tulung dinita
nu Megbebaya' pibian dini
Kristu.
9 Sinalig dinaan dadema
nu Megbebaya', paita'u tug
launan getaw su kebian nug
daansama' pigbuni delende-
manen. Su Megbebaya'i mi-
wat tug launanen, muka' iini
pigbuninen dun su pigdelen-
demen sampay nandaw,
10 adun pesuunen na
tu nga megbaya' muka'
meglekaunutan ditu kedi-
wetaan, muka' ditu nga
duma kana' kilawan, su
gininisan bian nug delen-
demanen. Maita' nilan ditu
pinggulaula nu Megbebaya'
di tibuuk pikumpungan nu
nga suminakup diniin.
11 Pima'antunen pu' adun
menuud su pigdelendemen
kanugdiin. Muka' pa pagid,
si Kristu Isus su Kaunutan ta,
iin su pibiananen dun.
12 Kagina salabuuk ita
diniin, muka' saba' nu
kesalig ta diniin, menibelu'
ita mekpesempel ditu Meg-
bebaya' di nda'i kepiid ta
dun.
13 Kaas penengiin ku
diniu, ndi' megdua'dua'ig
delendeman niu di kelege-
nayu kini saba' nu kegukitu
diniu. Iini miktigelu dun pu'
adun pepianan amu.

Su Kepetail ni Kristu

14 Mendadi, puli'an ku
da dun, kagina ma'antuig
delendeman nu Gama' ta
Megbebaya' kepianen dinita,
madapu diniin menenabi.
15 Edapen ku su Megbe-
baya', pu' iini puun nu
ma'anan nu sektaang talu',
“gama',” pu' kada salapenan
muka' bansa ditug langit
muka' dinig lumbang, iini
puun nu ngalanen.
16 Penenebiin ku diniin,
pepegeneneni ginaa niu
puun tu melengas peg-
baya'en muka' ginuungen
pebian dig Balakaten,
17 muka' pebenwanen
si Kristu dig delendeman
niu pebian di kesalig niu.
Penenebiin ku dadema
mengganget gupia dig delen-
deman niu su kepetail niu tu
nga samataw niu,
18 adun mesuunan niu
dayun su kepetail dinita
ni Kristu, yamu kampu'
nug launan piglegetawan
nu Megbebaya'. Pu' su
petailanen, nda'i tamanen,
ndi' megela' mesabut, muka'
ndi' metekad.

19 Sa' ma'antu, penenebiin
ku mengganget gupia tug
delendeman niu su petaila-
nen, pia ndi' ta megela'
mesabut. Iini pinenabiu
dun, pu' adun meleep di gi-
naa niu su tibuuk gasal nu
Megbebaya'.
20-21 Naa su Megbebaya',
subay pegdedengegen tain
gusay, pu' pia ta' alan-
duni gikteb nu penenebiin
ta, muka' su gikteb dadema
nug delendeman ta, melen-
gas pa dun gupia su gik-
teb nu mpenggulaulaanen,
saba' nu metaas gupia peg-
baya'en meguit tu ginaa ta.
Subay maita' nug launan
su mekesalebu' kepianen di
tibuuk pikumpungan nu nga
sakupen muka' dini Kristu
Isus, nandaw muka' di nda'i
tamanen! Amen.

4

Su Keksalabuuk nug Lawas ni Kristu

1 Kaas duuni penengiin
ku diniu, naan, pinikU-
tanu saba'u mektamuy
tu Kaunutan ta. Subay
pelepeng niuig betad niu tu
kegenggat diniu nu Megbe-
baya' sumakup diniin.
2 Gempia mesumaya' amu,
penemalay niu pebeba'ayig
lawas niu tu samataw niu,
muka' pektigel amu di
kelegenay niu. Pektigel
damu dema laak dig lapang
nu samataw niu, pu' meg-
linelaatay amu.
3 Penamal amu meksal-
abuuk miksekat di kelinaw
mbianan niu, pu' sinalabuuk
amu nug Balakat nu Megbe-
baya'.
4 Pu' salabuuk dig lawas
su tibuuk pikumpungan nu
nga sakup ni Kristu, muka'
salabuuk daig Balakat nu
Megbebaya'. Salabuuk da
pagidi pedetengen niu, saba'
nu kegenggat diniu nu Meg-
bebaya'.
5 Muka' salabuuk pagidi
Kaunutan ta. Salabuuki
tingeban titulu'an di
kekpetuud, muka' seginis
laaki kebunag tubig tu nga
sakupen.
6 Salabuuk laaki Meg-
bebaya' muka' Gama'
nug launan getaw, su
meglekaunutan dig launa-
nen. Pegbenwananenig
launanen, muka' pepeng-
gulaulaanenig baalenen dig
launan getaw.
7 Laak dagid ita, saladua',
tinukidan ita begayay ni
Kristu tinawan. Ki kektukid
dun ni Kristu, dinunutanen
gupia su mauya'anen.
8 Nda' ba mesulat di Misu-
lat Talu' nu Megbebaya',

“Bena' pilentu ditug langit,
Melauni dinaapen miwiten,
muka' bigayanen su nga
getaw tulungen.”

9 Naa, ki pilentu kini ditug
langit, luminusad guna dini
gembaba' pa benwa, dinig
lumbang kini.
10 Ma'antu sug luminusad
dinig lumbang, iin dademai
pilentu ditug ditaas sam-
pay tu gekbus langit, adun
meleepen pegbenwanay su
gekleb langit bu' lupa'.

11 Iin dadema su migbegay
tulungen tu nga sakupen.
Naa kagina bigayan ilan niin
tinawan, duun dinilani mi-
tendu'en peneliganen, duuni
mitendu'en megwali talu'
nu Megbebaya', muka' nga
megukit Gempia Petenday.
Duun dademai mitendu'en
meguit sakup, muka' nga
mekpetu'un dun.
12 Iini bigayanen ilan
dun tinawan, pu' adun
mesangkap su nga
piglegetawan nu Meg-
bebaya' mektinebangay.
Megiseg dayun gupia su
kekpetuud nu nga sakupen.
13 Kaas mekeksalabuuk ita
di kekpetuud ta muka' di
kesabut ta mekatag tug Bata'
nu Megbebaya', sampay
ma'niin daita nu migineken
getaw, pu' mengganget
gupia dig delendeman ta
su kesalig ta diniin, muka'
melepengig betad ta tug
betad ni Kristu.
14 Ndi' ita dayun mpektu'unan
nu mekpetu'un dig balus.
Su nga titulu'an nu
nga mekpetu'un kia,
migdua'dua'i kekpetuud
nilan, pu' metau meglim-
bung su mekpetu'un dun.
Su melemu megdua'dua'i
kekpetuuden, iini maa'
nu gembata' pa, melemu
uiten nu nabek muka'
pekseseguli'en dulukay nu
genus.
15 Laak ita, kagina meg-
linelaatay ita, subay
meglegintuud ita tu nga
samasakup ta, adun megiseg
dig delendeman ta sug
launan betad sakup, maa'
nug betad getaw megineken,
sampay ma'niin ita ni Kristu.
Muka' si Kristu kini, iini
mibaal gulu ta, ita maa' nug
lawasen.
16 Megbaya' si Kristu di
megleginis sengkapan nug
lawasen, adun meksal-
abuukig launan. Mipeduu-
nan gugatenig lawas adun
tumibuuk. Kaas sa' sukali
kuleg nug launan sengka-
panen, tumulinig lawasen.
Sa'itada, su nga sakupen, di-
adia megisegi kekpetuuden
dini Kristu, sampay gempa-
geni kekpetuud nu tibuuk
pikumpungan nu nga sakup,
saba' nu kekpinetailay ta.

Sug Begu Ketubu'

17 Kaas duun nai telu'en
ku diniu, pu' peneliganu nu
Kaunutan ta, pegadu diniu,
subay ndi' niu dunutay
gusayig betad nu nga
kana' mekpetuud, pu' nda'i
pantagen sug delendeman
nilan,
18 pu' mideleman pailan.
Nda' ilan mpeduma di ke-
tubu' begay nu Megbebaya',
pu' nda' nilan iin pektalente-
nay, mimilas ilan gupia.
19 Nda' dademai piid nilan,
kaas bigay nilan su gayak
nilani megbaya' dig delende-
man nilan. Mauya'an nilan
penggulaulaan nilan su nga
ginis dusa di nda'i tigel ni-
lan.
20 Laak yamu pasi',
kana' ma'niai pitu'un diniu
mekatag dini Kristu.
21 Kana' dua'dua'i ke-
dengeg niu dini Isus, muka'

kagina suminakup amu dun,
piktu'unan amu di metuud
puun diniin.
22 Kaas subay belengen
niu sug daan delendeman
niu, su gandang migagak
diniu sa' duminunut pamu
di melaat pigbetad niu.
Mpeglaatan amu nug daan
delendeman niu kia pibian
di gayak niu, pu' su gayak nu
getaw, metau meglimbung
tug lawasen.
23 Subay pegbeguay niuig
delendeman niu muka' gi-
naa niu.
24 Subay peneem niu di
ginaa niu sug begu gasal niu,
biwat nu Megbebaya' maa'
nug daniin. Muka' kig begu
gasal niu, maita' dig begu
betad niu, pu' meksikesuun
amu tu samataw niu, muka'
metelima' amu nu Megbe-
baya'.
25 Kaas subay ndi' namu
gusay pegbalus, segaga
talu' niu su metuud tu nga
samasakup niu. Pu' ita,
suminalabuuk ita sumakup
dini Kristu, launan ta.
26 Sa' pinenggi' mangit
amu, delendem niu deli' ki
ndi' amu mekesala'. Ndi'
niu pesegebiiayi melaat gi-
naa niu,
27 adun ndi' amu mpenu-
lay nu Palin.
28 Sa' pinenggi' duun
diniui megdaaw, subay
mengimbaal di kekti-
nantu kegleketubu'en,
sabaya' di megdaaw puli'.
Me'ebanganen dayun su
ngag duuni kulangen.
29 Sa' megabitabit amu,
ndi' amu meglaat talu', ndi'
amu mengumpiid. Segaga,
talu' niu su mekepegiseg di
melengas delendeman nug
duma niu. Talu' niu su gem-
pia, adun me'ebangan sug
duma niu.
30 Pu' sa' duun diniui
meglaat talu', melibuleng
dun sug Balakat nu Megbe-
baya'. Kaas ndi' niu peng-
gulaulaay. Tegyungen ku
amu, kig Balakateni tu'us
pu' danu Megbebaya' namu,
muka' tu'us dadema pu' di-
tug binaya' gebii bu' gen-
daw, pebeluyenen tantu sug
launan sakupen.
31 Subay belengen niu
su keglimed niu muka'
su gangit niu, muka' ndi'
amu sempaun. Ndi' amu
mesasak, muka' ndi' amu
meksesudi'ay. Ndi' melaati
ginaa niu tu samataw niu,
pia ta' alanduni mesaba'en.
32 Sinangkali' pa tanan,
subay mektinebangay amu
muka' meglinelaatay amu.
Pedasun niuig duma niu,
maa' nu kepedasun diniu
nu Megbebaya' pibian dini
Kristu.

5

*Su Kegbenwa di Medela-
gan*

1 Naa, subay penemalay
niu penunggilingay su Meg-
bebaya', pu' bata'en amu
petailenen.
2 Gempia pepegbaya' niui
pigbetad niu tug lelaat
niu, maa' nug lelaat ni
Kristu dinita, sa' minatay iin

guminanti' di kepatay ta. Pu'
ki kepatay ni Kristu, maa'
nu memut pelinan muka'
memut betang pingilak tu
Megbebaya', pu' leliagen
dun gupia su Megbebaya'.

3 Mendadi, sakup namu
nu Megbebaya', kaas subay
nda'idun diniui meksum-
bang muka' nda'iduni
megdusa, sampay ndi' amu
mesaku, pu' kana' bantang
diniu nu nga piglegetawan
nu Megbebaya'. Pia laak
mesembayan niu su ma'nia,
ndi' mpia.
4 Kana' dadema mpia sa'
meglaat talu' amu, sa' mek-
talu' amu di nda'i gata-
gen, sa' menampalaksa amu.
Iinig bantang telu'en nu
sakupen, su gempia di ke-
dengeg dun nu Megbebaya'.
Pinenggi', gempia ita mek-
paladpalad diniin.
5 Mesuunan niu gupia ini,
su meksumbang atawaka
lelayun melaati gulaulanen
atawaka mesaku, nda'iduni
ma'nia mpeduma ni Kristu
di keglekaunutanen muka'
danu Megbebaya'. (Muka'
su getaw mesaku, lepeng
miktamuy tu sagya diwata.)

6 Naa, subay ndi' niu be-
gay melimbungan amu nu
nga mektalu' di nda'i panta-
gen, pu' iini pelebu'an dun
nu Megbebaya' ginukuma-
nen su ngag launan memilas
diniin, pu' melaati gulaula
nilan.
7 Kaas pegliaw niu su
nga getaw menggulaula dun,
ndi' amu sumambat dinilan.
8 Yamu, gandang midele-
man paig delendeman niu,
pu' nda' pamu sakup tu
Kaunutan ta si Kristu Isus.
Laak dagid sikna suminal-
abuuk amu diniin, midela-
gan naig delendeman niu.
Kaas subay dunutan niuig
betad nu getaw gasalen peg-
benwananen su midelagan.
9 Pu' su pigbetad puun tu
medelag, maita' dun dig lau-
nan ginis kepia muka' keke-
suun sampay metuud.
10 Kaas penemal amu
mektu'un dig leliagen dun
su Kaunutan ta.
11 Muka' su nga getaw
menggulaula di nda'i gata-
gen puun tu medelem,
ndi' amu pegduma dinilan.
Tumu' pa penggulaulaan niu
su gempia, adun gempantek,
su gulaula nilan, nda'i
gatagen.
12 Apelai, su nga giglud gu-
laula nilan, pia laak medena'
ta, mpiid ita dun!
13 Kaas, sa' pedayag na
gupia tu medelag su ngag
launan ginis gulaula, pia
ta' alandun, gempantek
dadema su tantu betaden.
14 Muka' adin su mikeng-
gulaula dun, sa' mekpainga-
bang tu Megbebaya', mbaluy
dadema bata' nu medelag,
adun mekeliu di medelem.
Kiai puunan nu penelu'en
kini, laungen,
“Ya'a mektuluga, peng-
mataa!
Ya'a minataya, metubu'a
puli'!
Tiagan ka dayun ni Kristu.”
15 Kaas peksiba'ay niui
pegbetaden niu. Dunutay

niu sug betad nu nga mekesuun, sabaya' sug betad nu nga medupang.
16 Sa' duuni medelendem niu melengas penggulaulaan niu, subay iin dayuni penggulaulaan niu, pu' nemun, melaat gusayi penggulaulaan nu getaw.
17 Kaas ndi' amu pegdupang, segaga pepengganget niu dig delendeman niu su mauya'an nu Kaunutan ta.
18 Naa, ndi' amu pegbebulek. Pu' sa' megbebulek amu, petuyangen niu dayuni ginaa niu, sampay medela'ig amu di melaaten. Segaga subay pengepu'an amu nug Balakat nu Megbebaya'.
19 Ma'antu, pektetelu'ay amu tu talu' nga kanta, muka' bebat, lumbus mekatag di kekpetuud ta muka' tu Megbebaya'.* Pegbebat damu dema ditu Kaunutan ta, dunut enal niu iin gikteb nu ginaa niu.
20 Kagina bigayan amu ni Kristu pegbaya'en, pekpaladpalad amu lelayun tu Gama' ta Megbebaya' saba' nug launan mbianan niu.

Sug Libun muka' sug Laki

21 Naa yamu launan niu, pegbinesaay amu, puun tu kegbasa niu dini Kristu.
22 Yamu nu ngag libun, saladua' subay pegbesaan niu su sawa niu, muka' dunutan da niu dema ilan, maa' nu kekpetuud niu tu Kaunutan ta.
23 Pu' su kegbaya' nug laki di sawanen, maa' nu kegbaya' ni Kristu di tibuuk pikumpungan nu nga sakupen, sug lawasen. Pu' si Kristu, guminawen dig lawasen, sa'itada su tibuuk pikumpungan nu nga sakupen.
24 Kaas, subay pegbesaan gupia nu ngag libun su sawa nilan dig launanen, maa' nu kekpetuud nu pikumpungan nu nga sakup ni Kristu.
25 Yamu pelum nu ngag laki, saladua' subay petailen niu su sawa niu, maa' nu petailan ni Kristu di tibuuk pikumpungan nu nga sakupen, bena' minatay guminanti' di kepatay ta.
26 Si Kristu, pima'antunen pu' adun meksikesuun ita, muka' adun ugasani sala', puun tu kebunag dinita tubig, muka' tu talu'en, adun metelima' ita nu Megbebaya'.
27 Pu' su mauya'an ni Kristu, ditug binaya' gebii bu' gendaw, duatenen su pikumpungan nu nga suminakup, ma'niin nu melengas libun bimbengen na, metelima' nu Megbebaya', ndi' medangat, nda'i minlepak dun atawaka mingedet. Sa'itada, nda'iduni kulang dig lengasan nu pikumpungan nu sakupen.
28 Naa, puli'an ku da dun, subay petailen nu ngag laki su sawa nilan, maa' nu kepetail nilan tug lawas

* **5:19** 5:19 Kig bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin salmo, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

nilan. Sa' petailen nug
laki su sawanen, suunan ta
pu' petailenen dadema sug
lawasen.
29 Ndi' ba metuud,
nda'iduni getaw mpauk
tug lawasen? Metuud, pu'
paanenen muka' ingate-
nen. Miksamai kaingat
ni Kristu tug lawasen, ita
nu pikumpungan nu nga
sakupen.
30 Tegyungen ku diniu,
ma'niin ita nu sengkapan
nug lawas ni Kristu.
31 Nda' ba mesulat di Misu-
lat Talu' nu Megbebaya',
"Kaas sug laki, suay ditu
gina'en bu' gama'en, sumal-
abuuk na tu sawanen. Kaas
su kamun dua' lawas pailan,
meksala lawas nailan."
32 Naa medalem titulu'ani
mibuasan di misulat kiin
mekatag dini Kristu muka'
su pikumpungan nu nga
sakupen.
33 Pia ma'antu, mekatag
di senlangan dadema ia,
pu' titulu'an ku amu dun,
saladua' diniu nu ngag laki,
subay petailen niu su sawa
niu. Muka' sug libun,
subay pegbesaanen dadema
su sawanen.

6

Su Gembata' muka' su Mekegulang

1 Naa yamu nga gem-
bata' suminalabuuk na
tu Kaunutan ta, subay
pekpetuud amu tu mekeg-
ulang niu, pu' kiai gempia
betad.
2 Pu' su pinalinta nu Meg-
bebaya', "Pegbesaay mu su
gina' mu muka' su gama'
mu," iin sug bekna palinta-
nen sugdaan nu Megbebaya'
di melengas su mekpetuud
dun. Iin su pinasaden sug-
danen dun,
3 "Pegbasaa dun, adun
metaasi gumul mu dinig
dibabaw lumbang kini,
muka' gempiai kebetang mu
dini."
4 Yamu nga mekegulang,
ndi' niu pelegetay su ngag
bata' niu, pu' melayu'
dayuni ginaa nilan dun.
Subay pebegelen niu ilan
di gempia titulu'an muka'
pemaag, mbantang tu nga
suminalabuuk tu Kaunutan
ta.

Su Sesugu'en muka' su Gegalen

5 Yamu nga sesugu'en nu
getaw, subay pekpetuud
amu tu gegalen niu dinig
dibabaw lumbang. Pegbe-
saay niu ilan gupia di ndi'
megdua'dua'ig delendeman
niu, ma'niin nu kekpetuud
niu dini Kristu.
6 Ndi' amu pekpaita'ita'
laak dinilan, pu' adun
enalen amu nilan. Segaga
pepengganget niu dig de-
lendeman niu su mauya'an
nu Megbebaya', adun
penggulaulaan niu dayun,
pu' ma'niin amu gupia
sesugu'en ni Kristu.
7 Mendadi, adin su
mauya'an nu gegalen niu,
penemalay niu pengg-
ulaulaay di gempia ginaa niu,
pu' kana' samataw niu laaki
pengimbaalan niu, su padun
Kaunutan ta.

8 Pu' suunan niu sa'
sesugu'en, sa' su kana', su
melengas gulaula ta, sug-
daan ita dun nu Megbebaya'.
9 Naa yamu nu ngag duuni
sesugu'enen, pepianay niu
dadema su nga sesugu'en
niu. Ndi' niu ilan pengen-
dekay, pu' misuunan niu su
gegalen nilan tantu muka'
gegalen niu ditug langit, iin
da tanan, muka' nda'idunig
lingken ukumenen.

Su Sengkapan nu Sundalu nu Megbebaya'

10 Taman talu'u diniu,
launan niu, pepagen niui
kekpetuud niu miksekat
di keksalabuuk niu di
Kaunutan ta puun tu ketaas
ginuungen.
11 Subay sangkap niuig
delendeman niu dig lau-
nan begay diniu nu Megbe-
baya', maa' danu sundalu
misangkap na lumumpak,
adun mekengatu amu tu
tawakal nu Palin.
12 Pu' su kuminuntra
dinita, kana' kilawan. Iini
pengetuan ta tantu, su
menenulay dia kediwetaan,
su nga megbaya', meglegadi', muka' meglekaunutan
di nga getaw muka' di nga
kana' getaw dinig lumbang
kini, sa' maita', sa' su ndi',
pu' nemun, mideleman
gupia su nga kilawan dig
lumbang kini.
13 Kaas, subay sangkap
niuig delendeman niu dig
launan gabang dinita nu
Megbebaya', adun sa' melaat
na mpenggulaula, meken-
gatu amu tu kekpelaat sia
diniu nu Palin. Sa' ma'antu,
ndi' amu niin daagen sa'
mengikteb na.

14 Mendadi, pengandam
amu mengatu dun ma'nini',
subay telu'en niu laak su
metuud, pu' kiai maa' nu
telaked nu sundalu, betan-
gan nug besinen. Subay
mekesuun amu gupia, pu'
kiai maa' nu penending tug
lawas niu.
15 Iini maa' nu sepatus nu
sundalu, ki kesangkap niu
megukit amu di Gempia Pe-
tenday mekatag di kelinaw,
su kesambat nu Megbebaya'
di nga kilawan.
16 Labi pa sa' pektalente-
nan niu ini, pepengganget
niu su kesalig niu, pu' kiai
maa' nug lasag, pu' mekepe-
nagang dig launan pegliga'
gugyung pinana' diniu nu
Palin, su pengindanen diniu.
17 Dawat niu su kegawen
diniu nu Megbebaya', pu'
kiai maa' nu penending tu
gulu niu, pu' pepegenenig
delendeman niu. Muka'
subay pepengganget niu dig
delendeman niu su talu'
nu Megbebaya' pisuun diniu
nug Balakaten. Kiai maa'
danu sundang nu sundalu.
18 Sug launanen, subay
dunutan nu kenenabi niu.
Tatap amu pekpaingabang
tu Megbebaya', saanan pede-
lendem diniu nug Balakaten.
Subay tatap niu pektalente-
nay su kenenabi niu, adun
ndi' amu lumukas dun.
Gebii gendaw penenebiay
niu sug launan piglegetawan
nu Megbebaya'.

19 Naan dema, penenebiay
niau, adun sa' megwali nau,
begayanu nu Megbebaya'
telu'en ku, adun ndi'u
mekalangalang megwali
tu nga getaw delendeman
nu Megbebaya' pigbuninen
kanugdiin muka' mibuasan
na. Kiai telu'en Gempia
Petenday.
20 Pu' iini pigwekilanu dun
nu Megbebaya', pu' adun
megukitu Gempia Petenday,
pia pinikutanu. Kaas
penenebiay niau adun ndi'u
mekalangalang megukit
dun, pu' subay ukiten ku
gusay.

Katapusan Pemuun

21 Naa si Tiquico kini,
petailen mimated dinaan
muka' meseligan sesugu'en
ku dig baalen sinalig dinaan
nu Kaunutan ta, pegukiten
diniu su mipenggulaula
dinaan muka' su kebetangu,
adun mesuunan niu gupia.
22 Iini sinugu'u dun
mangay ditu niu, pu' adun
ukitanen amu mekatag
di mipenggulaula nami,
launan nami dini, muka'
adun pengemu'enen amu.
23 Naa, penenebiin ku
tu Gama' ta Megbebaya'
muka' tu Kaunutan ta si
Isukristu, begayen diniu
ngag launan kepetedan
nami di kekpetuud, gempia
ginaa muka' pinetailay,
mpeduma nu gempagen
kesalig.
24 Pepianan amu nu Meg-
bebaya', launan niu nga
mekpetail diniin di nda'i
tamanen.

Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw FILIPOS

Mendadi, begudiin duunig lunsud nu getaw Roma ditug benwa Macedonia, piningalan dun Filipos. Si Pablo, su kepalusen diag benwa Asia, minundas ditug lunsud Filipos, pu' adun ukitanen su nga getaw dia mekatag di kegawen nu getaw puun dini Isukristu. Naa, duunig libun dia mendedagang penepeten tinina' gempula, ngalanen si Lydia, iin saan su miguna mekpetuud dini Isus dia Filipos. Samataw dadema iin ni Pablo getaw Judea. Duun dademai kana' getaw Judea mikpetuud dini Isus. Si Pablo, sa' minibeniben na dia, duuni kuminuntra dun. Su kuminuntra dun, inalegen ditu nga begelal pu' si nga Pablo daw, mikpesasak di nga getaw. Mipirisu dayun si nga Pablo. Dekag miglinug, mibeluy si nga Pablo, kaas su megingat dia pirisuan, mikpetuud gupia dini Isus sampay su gapenen.

Naa, sikna migawa' si nga Pablo ditu Filipos, minundas ilan di ngag lain benwa megukit tu Gempia Petenday sampay di gendaw mipirisu na pelum si Pablo ditu syudad Jerusalem, dayun iwit ditu syudad Roma, adun mbisala ditu. Su saanan ni Pablo mipirisu diag Roma, piwitanen sinulat su pikumpungan nu nga sakup ni Kristu dia Filipos, pu' adun mekpaladpalad dinilan puun tu kesugu' nilan dini Epafrodito mangay megabang dini Pablo. Mikpaladpalad si Pablo pu' saba' nu sugu'an nilan muka' nu kepuit nilan diniin gamut.

Su kepuit dun ni Pablo ki sulat kini, iini gembagel di ginaanen su kepetail diniin nu nga samasakupen dia Filipos muka' su kepetailen dinilan pelum. Pinguliksegen ilan adun megisegi kesalig nilan dini Kristu. Tinitulu'en ilan subay leliagen ilan pia melegenan ilan puun tu kesakup nilan dini Kristu. Tinitulu'en ilan pa pagid subay pegliaun nilan su nga mekpetu'un dig balus.

Duuni mpia besaan mekatag di pikumpungan nga sakup ni Kristu dia Filipos dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *16:1-40.*

1 Naan si Pablo muka' sug dumau si Timoteo, nga sesugu'en ni Kristu Isus, suminulat ami diniu ngag launan suminalabuuk na dini Kristu Isus diag lunsud Filipos, ki nga piglegetawan nu Megbebaya'. Puitan nami amu sulat sampay su nga meguit tu pikumpungan niu muka' su nga megabang dinilan.

2 Penenebiin ku begayan
amu nu Gama' ta Megbe-
baya' muka' nu Kaunutan si
Isukristu tulung muka' pi-
anan ginaa.

Su Kenenabi ni Pablo mekatag di nga Getaw Filipos

3 Naa yamu, sa' medelen-
demu amu, mekpaladpaladu
lelayun tu Megbebaya' su
pektemuyen ku.
4 Muka' sa' penenebian ku
amu, launan niu, leliagenu
gupia
5 saba' nu gabang niu
dinaan megukit di Gempia
Petenday, genat tug bekna
kegukitu sampay nandaw.
6 Mituudanu dun pu'
pediunen nu Megbebaya' su
gempia baalenen pikpuuna-
nen na di ginaa niu. Pedi-
unenen sampay di gendaw
tubusenen sa' metua' na
puli' si Kristu Isus.
7 Kagina petailen ku amu
gusay, gempia ma'niinig de-
lendeman ku diniu. Iini
petailen ku amu dun, lim-
bangu amu di pibaal dinaan
nu Megbebaya' puun tu tu-
lungen saanan ku mipikutan
dini, sa' su nda' pau piku-
tay, su kesembagu pa di nga
kuminuntra ditu Gempia Pe-
tenday muka' su kepepeng-
gangetu tu Gempia Peten-
day dig delendeman nu nga
getaw.
8 Sinambayu su Megbe-
baya' pu' telu'en ku su
metuud, mibuga'u gupia
diniu gela', miksekat di
petailan diniu ni Kristu Isus.
9 Penenebiin ku megisegi
kepetail niu gusay, adun
megiseg dadema su sinuu-
nan niu mekatag di metuud
muka' su telisebutay niu di
gempia gulaula,
10 adun metau amu
memili' tu tampusan melen-
gas. Nda' dayuni melamug
diniu melaat muka' ndi' amu
medangat di gendaw metua'
na puli' si Kristu,
11 pu' mengganget dig
delendeman niu su gININ-
isan kelengas puun dini
Isukristu, adun megde-
dengeg su Megbebaya'
muka' mpegbesaan.

Iini Mitubu'u dun, Pektemuyen ku si Kristu

12 Naa mendadi, iini
mauya'an ku mesuunan
niu, uu Mingumpated, kig
launan mipenggulaulau, iin
pasi'i mipenggulaulau dun,
adun mesigwag gusay su
Gempia Petenday.
13 Kaas misuunan nug
launan sundalu megingat
dig balay kini nu gadi' pu'
mipikutanu saba' sesugu'en
mau ni Kristu. Misuunan
dadema nug launan duma
getaw dini.
14 Pidag pa tanan, su
melaun samasakup ta dini,
migisegi kesalig nilan ditu
Kaunutan saba' nu kepikut
dinaan, kaas gendawgen-
daw mengulikseg pailan
megukit tu Gempia Petenday
di nda'i gendek nilan.
15 Laak, duun daani
megukit mekatag dini Kristu
puun di kengimbegu nilan
dinaan muka' kelisualay
nilan. Laak dagid, duunig

duma megukit dun pasi'
puun tu gempia ginaa nilan.
16 Ki nga mekesuun kia,
megukit ilan tu Gempia Pe-
tenday mekatag dini Kristu
miksekat di petailan nilan
dinaan, pu' misuunan nilan
mitendu'u nu Megbebaya'
adun mekesembagu di nga
megbelibad sia di Gempia
Petenday.
17 Ki nga miuna mitalu'u
kiin, su nga mingimbegu
dinaan, melaati ginukit
nilan dun, pu' sug delende-
man nilan megukit mekatag
dini Kristu, puun laak di
kekpelabawlabaw nilan.
Laung nilan dun, dumugang
pai kekpeleget dinaan dini
pirisuan saba' nu kegukit
nilan.
18 Naa pia da. Petuyangen
na sa' megdua'dua'ig delen-
deman nilan megukit dun,
sa' kektinantu. Basta laak
pegukiten su Gempia Pe-
tenday mekatag dini Kristu,
leliagenu dun. Muka' lelia-
genu gusay,
19 pu' misuunan ku meke-
liu pau di pirisuan kini puun
di kenenabi niu muka' di
gabang nug Balakat nu Meg-
bebaya' sinugu' ni Isukristu.
20 Laak taginau dun muka'
pekpelaban ku dadema,
pekpelasen ku lelayun su
pibaal dinaan nu Megbe-
baya'. Sa' pektetubu' pau,
sa' matengi gumulu, pia ta'
alanduni mpenggulaula nug
lawasu, ndi'u mendek, adun
mpegbesaan ku dun gusay si
Kristu muka' penalan ku iin,
labi na nemun.
21 Pu' iini metubu'u dun,
pegbesaan ku si Kristu puun
di kektetubu'u, muka' sa'
matayu sungkin, gembagel
pai gatagen.
22 Laak sa' metubu' pau
dinig dibabaw benwa kini,
mekenggulaulau gusay me-
lengas. Kaas ndi'u metau
memili' sa' adini gempiau
mbianan.
23 Melegeni kegdelendemu
dun. Taginau dun matayu
sia, adun megdumau dini
Kristu, pu' gempia pa dun.
24 Laak dagid subay
metubu' pau gusay, adun
ebangan ku amu.
25 Naa, gempantek ia, kaas
misuunan ku metubu' pau
muka' ebangan ku amu
gusay, adun megisegi kesalig
niu muka' leliag niu, launan
niu.
26 Mendadi, bena' mpuli'u
ditu niu, leliagen namu dun,
puun tu keksalabuuk niu
dini Kristu Isus.
27 Naa mendadi, subay
pegbetaden niu su mban-
tang tu Gempia Petenday
mekatag dini Kristu, adun
sa' mekedituunu niu, sa'
mekinita'ay ita sa' ndi',
medengegu pu' mitindegan
niu su kekpetuud niu. Pu'
meksalabuuk amu di ginaa
muka' dig delendeman,
meksinugutay amu gusay
petindeg niu su kekpetuud
ta di Gempia Petenday.
28 Muka' ndi' niu egduday
su nga kuminuntra diniu,
adun mpaita' dinilan pu'
pelebu'an pailan nu ginuku-
man nug Megbebaya', laak

yamu, guunen amu gusay
nug Megbebaya'.
29 Pu' bigay na diniu
mektamuy amu dini Kristu.
Kana' laak bigay diniu suma-
lig amu diniin, segaga bigay
diniu dadema melegenan
amu sekat tu gabang niu
diniin puun tu kesalig niu
diniin.
30 Ki kektigel niu di nga
kuminuntra diniu, mesama
di kektigelu. Ki ketegel niu
megukit tu Gempia Peten-
day, mesama dadema dig
danaan, ki minita' niu be-
gudiin muka' midengeg niu
dadema nemun.

2

Gempia Penunggilingan nu nga Sakupen su Kekpebaba' ni Kristu

1 Naa, gempageni kesalig
niu puun tu keksalabuuk
niu dini Kristu, miamu'amu'
amu miksekat di kepetailen
diniu, miksalabuuk diniu
sug Balakat nu Megbebaya'
sampay meglinelaatay amu.
2 Kaas penengiin ku diniu,
puun dadema di kekpine-
tailay niu, peksalabuuk amu
gupia dig delendeman niu,
di kepetail niu sampay di
ginaa niu muka' mauya'an
niu, adun leliagenu dun gu-
pia.
3 Subay nda'i baalen
niu meksekat di kesingit.
Subay nda' dademai peng-
gulaulaan niu meksekat
di mauya'an nu getaw
mangya'. Iin sungkini mpia
niu pegdelendemen, puun tu
kekpebaba' niu, pemilangen
niuig duma niu mekesuun
pa diniu.
4 Ndi' niu pa pagid
tagikulen laak su kepia
diniu, segaga tagikul niu su
kepia di ngag duma niu.
5 Subay penunggilingan
niu su ginaa ni Kristu Isus
muka' sug delendemanen
ma'nini',
6 Si Kristu, piai gasalen, gasal
nug Megbebaya',
nda'en pemilangay gem-
bagel pantageni ke-
samanen tu Megbe-
baya'.
7 Sinangkali' pa tanan, puun
tug daniin delende-
man, bilengen su ke-
taasen, pu' midawa-
ten su gasal sesugu'en,
pu' migigetaw maa' da nug
betad getaw. Palasen
gupia, palas kilawan.
8 Mikpebaba' di ginaanen,
muka' su pigbetaden,
mikpetuud gupia
ditu mauya'an nu
Gama'en,
pia deksu'anen ia, minatay
ditu kurus.
9 Kaas pitaas na nug Meg-
bebaya', pilentu ditu
gekbus langit,
muka' bigay diniini gelal
metaas pa dig launan
gelal di gekleb langit
bu' lupa'.
10 Iini bigay dun diniin, pu'
adun sa' medengegi
ngalan ni Kristu,
megbasa gela' diniin kig
launan bitang ditug
langit muka' dinig
dibabaw lumbang
sampay ditug baya'.

11 Tiba'an nilan dayun meglegintuud pu' si Isukristui Kaunutan,
pu' adun megdedengeg gupia su Gama' ta Megbebaya'.

Tuiag su Sakup Mbaal Tilaw di Tibuukan Lumbang

12 Mendadi, yamu nga petailen ku, su saanan ku dia niu, mikpetuud amu gupia. Kaas, selian ku melayu' na pelum diniu, pekpetuud amu gusay, adun mpengganget niu su keksalabuuk nu pikumpungan niu di kegbasa niu tu Megbebaya'.
13 Pu' su Megbebaya'i megabang diniu lelayun, begayan amu niin delendeman niu muka' gaga niu menggulaula amu mauya'anen.
14 Kaas adin sug baalen niu, baal niu di nda'i sualan niu, muka' betang niu di pianan ginaa,
15 adun ndi' amu medangat, pu' nga tantu bata' namu nu Megbebaya', di nda'i melamug diniu melaat. Kiin, pia meksala amu megbenwa di nga getaw nemun, su nga medupang muka' mipenulay. Subay tuiag amu maa' nu ngag bitun tuiag dig dalan nu medupang muka' mipenulay,
16 pu' pegukiten niu dinilan sug bian nilan mpeduma di ketubu' nda'i tamanen. Kaas kiai leliagenu dun di gendaw metua' na puli' si Kristu, pu' mpaita' dayun kana' mbulugan laak sug baalen ku muka' su tegelu.
17 Naa, ki kesalig niu tu Megbebaya', gitungan dunig betang ginilak niu diniin. Sa' mauya'anen dugang duni kepatayu, sa'itada sa' matayu saba' nu gabangu diniu, leliagen dau dun. Muka' pedumau diniu leliagay dun.
18 Ma'antu damu dema, subay peduma amu dinaan leliagay dun.

Mekatag dini Timoteo muka' ni Epafrodito

19 Naa, si Timoteo kini, pedetengen ku buangen nu Kaunutan si Isus ndi' na maiben mesugu'u iin meditu niu, adun sa' muli' na pelum dini, mpiai ginau puun tu maukiten mekatag diniu.
20 Pu' nda'ig lain getaw suminalabuuk dig delendeman ku ma'niin ni Timoteo, pu' gembagel di ginaanen su kepia diniu.
21 Sug lain getaw pasi', daal dai pektalentenan nilan, su laak kepia dinilan, kana' nu mauya'an ni Isukristu.
22 Laak si Timoteo, misuunan niu pu' duuni gatagen. Pu' maita' di gempia gabangen dinaan megukit tu Gempia Petenday, maa' danu gembata' megduma di gama'en.
23 Mendadi pedetengen ku, sa' mesuunan ku su mpenggulaulau, sa' beluyenu sa' ndi', sugu'en ku iin meditu niu ganam.
24 Pedetengen ku dadema ditu Kaunutan ta pu' ndi' na

maiben, naan, mekeditu dau
dema niu.
25 Naa si Epafrodito pelum,
mimated dinita, ki pigweki-
lan niu sinugu' niu lumim-
bang dinaan, laung ku subay
sinugu'u iin muli' ditu niu.
Pu' migabang dinaan dig
baalen ku sampay sumin-
ugut dinaan di kesembagu di
nga kuminuntra tu metuud.
26 Iini sinugu'u dun,
mibuga' gupia diniu, lau-
nan niu. Muka', bena'
misuunanen midengeg niu
pu' migladu iin, milibuleng
dadema.
27 Migladu lai daan
meliget, sampay miksekab
da dun sia. Laak lilaatan
iin nug Megbebaya', sampay
naan, lilaatan dau dema
nu Megbebaya', kaas nda'
pegdugangi kelegenayu.
28 Kaas angutu dun,
pauli'en ku iin ditu niu,
adun leliagen amu dun sa'
maita' na niu, dayun mawa'
dademai kelibulengu diniu.
29 Kaas, dedialay niu iin,
pu' samasakup niu ditu
Kaunutan. Adin su getaw
maa' diniin, pegbesaay niu.
30 Pu' mikagawinaa saba'
nu pibaal dinami ni Kristu,
biwang ni Epafrodito matay
sia, adun gumanti' diniu
megabang dinaan.

3

Su Kekesuun nu Getaw Meksekat di Kesaligen

1 Naa Mingumpated, duun
pa sala telu'en ku diniu.
Subay leliagen amu dun
su keksalabuuk niu ditu
Kaunutan. Pia pa puli'an
ku sulatay sug daansama'
piwitu diniu, pu' penending
tu kekpetuud niu.
2 Duuni nga mekpetu'un
melaat, pu' mektitulu' ilan
subay mekpesirkunsisu daw
su sumakup.* Naa, pe-
glengilamay niu ilan.
3 Pu' ilan kia, kana' ilan
tantu sakup nu Megbebaya'.
Laak dagid ita, sakup ita
niin tu'u. Kagina mekta-
muy ita diniin pebian dig
Balakat nu Megbebaya', pin-
leliag ita dun su keksal-
abuuk ta dini Kristu Isus,
muka' ndi' ta seligan sug be-
tad kinilawan, maa' danug
betad keksirkunsisu kia.
4 Laak naan kini, mesu'at
seligan ku dadema sia sug
betad kinilawan ma'antu.
Sa' upama duunig duma
mekesalig dig betad kini-
lawan, labi pa naan.
5 Su kesirkunsisu dinaan,
dinunutan gupia nu nga
mekegulangu sug betad, pu'
genat tu kegigetawu, su
kewalu endawen, pisirkun-
sisuu nilan. Kedua'en,
getaw Israel mau, sapu'
ni Benjamin, gasalu getaw
Hebreo, nda'ig bangi' di nga
ginepu'ayu. Muka' genat
tu kaika'ayu, dinunutan ku
gusay su Palinta maa' danug

* **3:2 3:2** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.
† **3:5 3:5** Ki gelalen kini, Pariseo, maulug dia Gulugan nga Penggelal Mitalu' dig Libru kini.

betad nu nga Pariseo.†
6 Kagina mipenemalan ku
dunutayig betad Pariseo,
piglegetan ku su nga
pikumpungan nu nga sakup
ni Kristu. Sa' sug betad
munut tu Palinta adun
mekesuun, paa, nda'i getaw
labaw dinaan, ndi'u medan-
gat, dinunutan ku gela'.
7 Laak dagid, adin sug
daansama' pimilangu gem-
bagel gatagen, pemilangen
ku na nda'i gatagen saba' nu
kesambatu dini Kristu.
8 Pidag pa tanan, ki ke-
sambatu dini Kristu Isus su
Kaunutan ku, kagina nda'ig
labaw dun su gatagen, pim-
ilangu na sug lain, nda'i
gatagen. Sa'itada, mibe-
leng dinaanig lain, muka'
pemilangen ku ki tiba'anen
kia gekput, adun medawatu
sungkin si Kristu
9 muka' sumalabuuku
diniin gupia. Kaas, ndi'
nau mpemilang mekesuun
puun tu kedunutu tu Pal-
inta, segaga mipemilangu
mekesuun pibian di kesaligu
dini Kristu, ki kekesuun
pigenatanen su Megbebaya'
muka' puun tu kesalig nu
getaw.
10 Daal dai mauya'an
ku, sumambatu dini Kristu
muka' mbianan ku su
ginuungen puun tu ke-
tubu'en puli'. Mauya'an
ku dadema meksaliunungu
di nga kelegenayen sampay
pemilangen ku minatay naig
daan betadu.
11 Kiin, adun sa' mesu'at,
mpetubu' dau puli'.

Subay Menamal Dumunut dini Kristu Isus su nga Sakupen

12 Laak dagid pia ma'antu,
ki sinulatu kia, ndi'u engke-
nen pu' migela'u na melaam.
Ndi'u dadema telu'en pu'
mingganget na gupia su
kekesuun ku. Segaga pen-
emalan ku penggulaulaay su
gikteb nu megagau, adun
mekpalasi kesakupu dini
Kristu Isus mikpuun di
ginagaken dinaan.
13 Kana'u delendeman, uu
Mingumpated, pu' milaamu
na, laak selingawan ku sug
ditug binaya', sa'itada su
mibianan ku na, situge-
san ku gusay elapay sug
di gunaan, sa'itada su
mauya'an nu Megbebaya'
penggulaulaan ku.
14 Kaas, ma'niin menan-
dengu gubek ditu gengayan
meglumba', adun malapu su
primyu. Iini inggatu dun
nug Megbebaya', malapu ki
primyu kia, su kesalau ditu
Megbebaya' megbenwa ditu
gekbus langit, sekat di kek-
salabuuku dini Kristu Isus.
15 Naa sa' ma'antu, adin
dinita su meligen nai kesali-
gen, subay pesemaanen sug
delendemanen muka' ginaa-
nen dig danaan kini. Laak
dagid, sa' upama duunig
duma ta salaig delendema-
nen, pepenteken pa diniin
nu Megbebaya' su metuud.
16 Pia da, basta laak petuu-
den ta su gikteb nu sinuunan
ta pa nandaw.
17 Mendadi Mingumpated,
penunggilingay niau gusay,
launan niu, pu' binaaluig

lawasu gempia lendasan.
Subay pektalentenan niu
dadema su nga getaw
minunggiling dun.
18 Naa, iini tatapu telu'ay
diniu. Melauni samasakup
ta, sa' peksimeten ta su pig-
betad nilan, gempantek pim-
ilas nilan su kekpetuud ta
puun tu kepatay ni Kristu
ditu kurus. Kagina subay
puli'an ku telu'ay, mauba'u.
19 Iini sugda dinilan,
mekauli' ilan ditug linaw
gapuy, pu' biwang nilan
megbaya' di kekpetuud
nilan su melaat gayak nilan.
Pingangya' nilan pa pagid
su mbantang mpiid ilan
dun, muka' pektalentenan
nilan laak su melaat betad
kinilawan.
20 Ita kini pasi', nandaw
sakup ita nu gekbus langit.
Pekpelaban ta gupia mpuli'
dini genat ditu su Meglegawen dinita, su Kaunutan
ta si Isukristu.
21 Sa' metua' nain, kig
lawas ta, betaden melubay
muka' gasalen matay, pe-
linenen dig lawas maa' nug
daniin, ginuungan muka'
melengasi pegbaya'en. Pe-
linenen puun tu ginuungen
mekegbaya' di gekleb langit
bu' lupa'.

4

Nga Titulu'an

1 Kaas uu Mingumpated,
talu'u diniu, ma'antu
petindeg niu gusay su
kekpetuud ta ditu Kaunutan.
Petailen ku amu gupia,
mibuga'u diniu. Kig leliagu,
mikpuun diniu. Pegangya'u
amu.
2 Naa mendadi, ya'a Eu-
odia muka' ya'a Sintique,
penengiin ku diniu dua',
peksalabuuk amu, pu' mi-
mated amu puun di keksal-
abuuk niu ditu Kaunutan.
3 Ya'a dema, meseligan
limbangu, ebangay mu ilan
dua' megeksud, ki ngag li-
bun kia, pu' minamal ilan
megabang dinaan meksig-
wag tu Gempia Petenday,
sampay si Clemente muka'
su ngag duma limbangu.
Misulat dademai nga ngalan
nug launan nilan tanda' su-
laten nu Megbebaya' su nga
ngalan nu nga mipeduma na
di ketubu' nda'i tamanen.
4 Subay penleliagen amu
lelayun saba' nu keksal-
abuuk niu ditu Kaunutan.
Puli'an ku da telu'ay, pen-
leliagay damu gusay.
5 Naa ki mesumaya' betad
niu, pailala niu di tiba'an
getaw, pu' sungu metua' dini
puli' su Kaunutan.
6 Naa bisan ta' alanduni
kelibuleng niu sia, ndi' amu
melibuleng dun, segaga pe-
nenabi amu, saak niu ditu
Megbebaya' su tiba'an ku-
lang niu. Laak sa' menen-
abi amu, lamug niu dun su
kekpaladpalad niu tu Meg-
bebaya'.
7 Ma'antu penendingan
dayun nu kelinaw su ginaa
niu sampay delendeman
niu, puun tu keksalabuuk
niu dini Kristu Isus. Ki
kelinaw kini, pigenatanen su
Megbebaya', su kelinaw ndi'

mesabut nu getaw tampusan
metaasi sinuunanen.
8 Taman talu'u diniu,
Mingumpated, iini pegde-
lendem niu, su mekesuun,
su mbantang pegbesaan,
sa'itada adin su metuud,
adin su gempia enalen, adin
su gempia, adin su nda'i
melamug dun melaat, adin
su tigdu melengas, sampay
adin su gembasa.
9 Muka' adin su misimet
niu dinaan di nga ping-
gulaulau muka' tinalu'u,
penunggilingay niu lelayun.
Megduma diniu pa padun
su Megbebaya', su megbegay
dinita pianan ginaa.

Su Gamut nu nga Getaw Filipos

10 Naa, sa' su ginabang niu
dinaan puli', kagina sum-
inalabuuku ditu Kaunutan,
liliagu dun gupia. Misuunan
ku, iini miniben na nda' niau
ebangay, pu' nda'i sikaw niu
dun, kana' nu nda' niau
tagikulay. Pu' misuunan ku
dadema pu' melelaat amu
dinaan lelayun.
11 Kana' iini sinulatu dun
ia pu' duuni kulangu, segaga
miglegintawu pu' adin su ke-
betang ku, sukal dinaan.
12 Mibianan ku su
kepaiten, mibianan ku
dadema su kemisen. Kaas,
pia ta' alanduni kebe-
tangu, sa' mibesugu sa'
miglelegutemu, sa' me-
datu'u sa' gempusuku,
miglegintawu pu' sukal
dinaan.
13 Kagina bigayanu ni
Kristu ginuung, nda'iduni
ndi'u megaga di tiba'an
mbianan ku.
14 Laak pia ma'antu, gem-
pia pigebangan niau di nga
kelegenayu.
15 Pidag pa tanan, yamu
nga getaw Filipos, misuunan
niu gupia pu' su kepalusu
diag benwa Macedonia,
nda'ig lain migabang di-
naan, yamu laak. Sug bek-
nau pa pegukit tu Gempia
Petenday, su pikumpungan
niu laaki miglegamut di-
naan.
16 Pia sug ditu pau lun-
sud Tesalonica, duuni piwit
niu dinaan ginabang. Muka'
kana' laak mainsan.
17 Kana' iin laaki
mauya'an ku, begayan niau
ginabang, segaga mauya'an
ku megdugangi sugda diniu
nu Megbebaya' saba' nu
gabang niu.
18 Kaas, kini naig keligen-
an niu ditug launan bi-
gay niu dinaan mbaal takesi'
dun, pu' sukal ma, muka'
miglabi pa padun. Kagina
iwit na dinaan ni Epafrodito
sug lumaun bigay niu, nda'
nai kulang ku, bisan maika'.
Kig bigay niu kini, maa'
nu memut betang pengilak
tu Megbebaya', medawaten
muka' leliagen dun iin.
19 Muka' adin pa pagidi
kulang niu, begayan amu
dun nu Megbebaya' mek-
sekat di melengas ga'usen
pebian dini Kristu Isus.
20 Naa su Gama' ta Meg-
bebaya', gempia ta pegde-
dengegen muka' pegbesaan
di nda'i tamanen! Amen.

Nga Kesambay ni Pablo

21 Naa, sa' mesu'at,
sambay niau dig launan
piglegetawan nu Megbe-
baya' suminakup dini Kristu
Isus ditu niu. Simbayan
damu dema nu kepetedan
niu dini.
22 Sampay sug launan
piglegetawan nu Megbe-
baya' dini, simbayan amu
nilan, labi na sa' su nga
samasakup ta sesugu'en nu
tampusan gadi' si Cesar.
23 Naa, tiga'wan,
penenebiin ku begayan amu
lelayun nu Kaunutan ta si
Isukristu nu tulungen.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw COLOSAS

Mendadi kig lunsud Colosas kini, mibetang diag buid nu syudad Efeso, su gempantag syudad nu getaw Roma tu prubinsya Asia begudiin. (Sug Asia begudiin, nandaw iin su nasud Turkey.) Naa, su gendawan pa ni Pablo duuni pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag lunsud Colosas, laak kana' ni Pabloi miditu megukit di Gempia Petenday tu nga getaw. Bisan kana'en mikpetindeg di pikumpungan dia, delendeman ni Pablo, daniin ketendanan megabang dinilan.

Naa si Epafras, iin su kaunutan nu pikumpungan dini Kristu dia Colosas. Duuni gendaw minateng si Epafras ditu syudad Roma tanda' pinikutan si Pablo. Inukiten dini Pablo su mipenggulaula nu nga mikpetuud dini Kristu dia pikumpungan ditu Colosas. Iini inukiten pu' duuni mikpetu'un dig balus dia Colosas. Piktu'un nilan tu nga sakup dia pu' melaun dawig diwata megdapitdapit dawi ketaas nilan, metaas pa di kilawan laak gembaba' pa di Megbebaya'. Subay ilani pektemuyen daw. Salabuuk di ngag diwata kia si Kristu daw. Kagina ma'antu daw, kana' ni Kristu dawi Megbebaya'. Di sinulaten kini, paingalan dun ni Pablo su ngag diwata kia, “su ngag diwata megbaya' di ngag duma muka' meglekaunutan dun.”

Su kedua' sayep nu nga mikpetu'un dig balus kia, subay dunutan nu nga sakup daw su palinta nu nga mekpetu'un kiin, adun pulu' megawen. Paingalan dun ni Pablo su sagya palinta “betad nu kilawan.”

Di sinulaten kini piktu'un sungkin ni Pablo pu' si Kristu, iin su tantu palas nu Megbebaya' maita' nu getaw. Iin dademai penganay Bata' nu Megbebaya', metaas pa dig launan binaalen. Piktu'unen dadema pu' su gasal nu Megbebaya' muka' sug dani Kristu, iin da tanan. Kedua'en, nda'i pantagen su kedunut sia dig betad kilawan. Subay si Kristu laaki pegbesaan ta, sumalig ita diniin adun megawen ita, sampay peksiba'an ta su pegbetaden ta tu samataw ta.

1 Naan si Pablo, puun
tu mauya'an nu Megbebaya'
peneliganu ni Kristu Isus,
muka' si Timoteo su mimated dinita.
2 Puitan nami amu sulat,
yamu nga getaw diag lunsud Colosas pinaas na nu
Megbebaya' mbaal daniin
piglegetawan. Meseligan
damu dema kepetedan nami
puun tu keksalabuuk ta dini
Kristu.

Penenebiin nami, begayan amu nu Gama' ta Megbebaya' tulungen muka' pianan ginaa.

Ki Kekpetuud muka' ki Kepetail nu nga Getaw Colosas

3 Naa yamu, sa' penenebian nami amu, mekpaladpalad ami lelayun tu Megbebaya', su Gama' nu Kaunutan ta si Isukristu.
4 Iini mekpaladpalad ami dun, midengeg nami pu' mikpetuud amu dini Kristu Isus muka' mekpetail amu dig launan samasakup ta tu Megbebaya'.
5 Ki kekpetuud muka' kepetail niu, miksekat di pedetengen niu. Iin su pedetengen niu, duuni begay diniu mitagu' pa ditu gekbus langit. Daansama' midengeg niu ia sa' inukit diniu su metuud, sa'itada su Gempia Petenday.
6 Ki Gempia Petenday kini, mipelaktag diniu sampay di tibuukan benwa. Su nga mekpetuud dun, sigi ilan megdugang muka' penggulaulaan nilan su gempia maa' nug daniu, pu' pinggulaulaan niui melengas sikna midengeg niu su tulung nu Megbebaya' muka' misabut niu pu' tantu tulung.
7 Pisuunan amu dun ni Epafras, su petailen sama sesugu'en ta, meseligan pegwekilan ni Kristu pibian di gabangen dinami.
8 Inukiten dinami su kepetail niu di nga samasakup niu, puun tug Balakat nu Megbebaya'.
9 Naa kagina ma'antu, sikna midengeg nami pu' mekpetuud amu muka' mekpetail amu di nga samasakup niu, penenebian nami amu lelayun. Penenebiin nami tu Megbebaya' pesuunen gupia diniu su mauya'anen baalen niu, sa'itada, begayen diniu sug launan gininisan tinawan muka' telisebutay puun tug Balakat nu Megbebaya'.
10 Ma'antu pegbetaden niu dayun su mauya'an nu Kaunutan ta, sug leliagen dun iin lelayun ma'nini', penggulaulaan niu su kelaun gempia, muka' megisegi sinuunan niu mekatag di Megbebaya'.
11 Penenebiin nami dadema, pepegenen gupia nu Megbebaya' su ginaa niu puun tu tampusan metaas ginuungen, adun metigel niu gusay su kelegenay niu, dunut leliagen amu dun,
12 muka' adun mekpaladpalad amu tu Gama' ta ditug langit, pu' bigayan amu niin mpeduma amu petengeday di tinagu' nu Megbebaya' di nga piglegetawanen, su mitagu' ditu gekbus langit.
13 Ginawen ita niin di medelem, sa'itada su keglekaunutan ni Satanas, muka' pisakup ita niin di keglekaunutan nug Bata'en petailenen gupia.
14 Pu' puun tu pinggulaula nug Bata'en, likat ita niin,

pidasun ita niin di sala' ta.

Su Gasal ni Kristu muka' su Pibaal nu Megbebaya' diniin

15 Naa, kana' maita' su Megbebaya'. Si Kristu kini, iin su tantu palas nu Megbebaya' maita' nu getaw. Iin dademai penganay Bata' nu Megbebaya', metaas pa dig launan binaalen.
16 Pu' pibaal diniin nu Megbebaya' su tiba'an bitang di gekleb langit bu' lupa', su maita' muka' su ndi' maita', sug launan megbaya' di ngag diwata pia ta' gelalay dun, sa' meguit tug duma, sa' meglekaunutan, sa' meglegadi'. Binaal nu Megbebaya' su gekleb langit bu' lupa' pebian diniin. Iini mibaal dun, adun pegbesaan si Kristu nu tiba'an bitang.
17 Su nda' pa mbaalig launanen, daan nain. Sikna mibaal nai tiba'anen, iini megbaya' dun.
18 Iin su Kaunutan nu pikumpungan nu sakupen ma'niin nu gulu meguit tug lawasen, muka' iin su puun nug begu ketubu' nilan, sampay sug bekna metubu' puli', adun iin laaki tampusan pegbesaan dig launanen.
19 Pu' pigdelendem nu Megbebaya', su gasalen muka' su gasal nug Bata'en, iin da tanan.
20 Mauya'an nu Megbebaya' peseksudenen diniin su tiba'an getaw di gekleb langit bu' lupa' pibian dini Kristu, adun mekesambat diniin sug launan getaw meksekat di kepatay ni Kristu ditu kurus.
21 Naa yamu, begudiin melayu' amu gupia ditu Megbebaya'. Migbanta amu gupia diniin miksekat di melaat gulaula niu muka' melaat delendeman niu.
22 Dagid nandaw, pisambat amu nu Megbebaya' diniin pibian di tantu kepatay nug Bata'en, adun paindegen amu di gedapanen di nda'i melamug dun melaat. Muka' ndi' damu dema medangat, pu' mekesuun namu tantu.
23 Basta laak sumalig amu gusay diniin, sa'itada gempagen da gusayi kekpetuud niu muka' ndi' niu begay pelinen su pedetengen niu dig launan pinasad nu Megbebaya', su midengeg niu sa' pisuunan amu di Gempia Petenday pilaktag na tug liwenagan benwa. Muka' naan, si Pablo, iini tindu'u dun ni Kristu sesugu'enen, adun ukiten ku su Gempia Petenday.

Sug Baalen ni Pablo

24 Naa nandaw, naan, liliagu di gabang nu kelegenayu diniu, pu' megela'u mbianay su kelegenay tindu' ni Kristu mbianan ku saanan ku megabang dig lawasen, sa'itada su pikumpungan nu nga sakup ni Kristu.
25 Iini tindu'u dun nu Megbebaya' sesugu'enu nu pikumpungan nu sakup, pigwekilanu niin megabang diniu pebian di kepesuun

ku gupia di talu' nu Meg-
bebaya'.
26 Daansama' pigbuni nu
Megbebaya' ki talu' kiin,
iglud begudiin di nga getaw
mingasal menumpat di
tibuukan benwa. Nandaw
biwasan na nu Megbebaya'
di nga piglegetawanen.
27 Iini pigdelendem dun
nu Megbebaya' buasanen di
nga getawen sug daansama'
igluden, adun pepiananen
sug launan bansa getaw.
Kinii metuud biwasanen,
yamu nga kana' getaw
Judea, pegbenwanan amu ni
Kristu, guluganen mpeduma
amu di kekpededengeg tu
Megbebaya' ditug langit
di nda'i tamanen. Nda'i
titulu'an melengas pa dini!
28 Kaas megukit ami
mekatag dini Kristu di
tibuukan benwa. Pektit-
ulu'en nami su nga getaw
muka' pektikuken nami,
gikteb nu tinawan nami, pu'
adun, sa' mekaindeg ilan
di gedapan nu Megbebaya',
menggangeti kekesuun nu
nga getaw suminalabuuk na
dini Kristu.
29 Kiai piginuunganu dun
gupia ni Kristu, kaas mek-
situgesu megukit, gikteb di
megagau.

2

1 Ma'antu, pesuun ku
diniu pu' mektegelu di
kengimbaalu, adun meban-
gan ku amu muka' su nga
sakup diag lunsud Laodicea,
sampay sug launan sakup
nda' siben mekaita' dinaan.
2 Iini mektegelu dun, pu'
adun meligeni kesalig niu
gela' meksekat tu keksal-
abuuk niu, ki mekpuun
pelum tu kekpinetailay niu.
Mektegel dau dun dema
pu' adun niu mesabut gela'
muka' mesuunan niu tantu
kig daansama' pigbuni nu
Megbebaya', sa'itada kig
biwasan na mekatag dini
Kristu.
3 Pu' si Kristu, mekpesabut
diniu launan tinawan muka'
sinuunan, maa' nu gunsi'
pekpuka' di pingegludan
nug launan ga'us nu Meg-
bebaya'.
4 Kiin, tinalu'u dun diniu
adun ndi' niu begay limbun-
gan namu nu nga metau gu-
pia membaalbaal, pia me-
lengas gupiaig yaga nilan.
5 Pu' pia kini dau melayu',
tagikulen ku amu gupia.
Liliag dau dun dema, pu'
midengegu miksalabuuk
amu tantu muka' mitembu-
san niu su kesalig niu dini
Kristu.

Gempia Peglengilaman nu nga Suminalabuuk dini Kristu

6 Kaas yamu, subay peben-
tangen niuig betad niu di
getaw suminalabuuk na dini
Kristu Isus, pu' dinawat niu
iin Kaunutan niu.
7 Baal niu lendasan
niuig betad gayu, mek-
sidalemi gangeten adun
tumulin. Pengma'nia
damu dema, penggengeten
niu dig delendeman niu
sug bekna tinitulu' diniu
ni Epafras mekatag dini
Kristu. Pegisegay niu duni

kekpetuud niu, muka' pene-
malay niu pekpeladpeladay
su Megbebaya'.
8 Naa peglengilam amu,
tekaw duuni mekpalin dig
delendeman niu pebian di
tinawan kinilawan muka'
pebian di pimbaalbaal
titulu'an nda'i gatagen,
adun pegbia'an amu dayun.
Kiin, puun laak tug betad
kinilawan pingumbilin di
nga getaw muka' puun tu
nga ndi' maita' melaatig
betaden, kana' puun tu
metuud mekatag dini Kristu.
9 Pu' si Kristu, sa' miksi-
baluy getaw, maita' diniin
su tibuuk gasal nug Diwata
Megbebaya'.
10 Muka' migela' dadema
mengganget diniu su
tantu ketubu' puun tu
keksalabuuk niu diniin,
su megbaya' dig launan
meglekaunutan, sa' maita',
sa' ndi' maita'.
11 Naa yamu, kagina
miksalabuuk namu diniin,
gitungan dun sinirkunsisu
amu.* Ki kesirkunsisu
kini, kana' puun di getaw,
segaga puun dini Kristu, pu'
inawa'en su tibuuk melaat
gasal niu, adun kana' nai
melaat gayak niui megbaya'
di ginaa niu.
12 Pu' su kekpebunag niu
tubig, lepeng miksaliunung
amu di kepatay ni Kristu
muka' di kelebeng dun. Sa'
ginawen amu dayun dia
tubig, lepeng mipeduma
amu di ketubu'en puli', puun
tu kesalig niu di kuleg nu
ginuung nu Megbebaya', su
mikpetubu' dun.
13 Bekna minggulaula amu
melaat muka' kana' amu
getaw Judea, sa'itada kana'
amu sakup nu Megbebaya'.
Kaas pimilang nu Megbe-
baya' su ginaa niu minatay
na. Laak dagid pia ma'antu,
piduma amu nu Megbebaya'
di ketubu' puli' ni Kristu. Pu'
pidasun ita niin dig launan
melaat gulaula ta,
14 ma'niin iknasanen na
su sinulat tanda' misulat pu'
subay gela'en ta dunutay
su nga Palinta, kaas muku-
man ita dun. Gila'en pen-
gua'ay su sinulat kiin, pu'
su kepatay ni Kristu, ma'niin
linansang su sinulat ditu ku-
rus.
15 Su kepatay ni Kristu,
dinaag dadema nu Meg-
bebaya' su nga megbaya'
muka' meglekaunutan di
ngag duma nilan ndi' maita',
pu' ilan, penenggi'an dun,
ilani midaapen di gubat, iini
mikedaag dun. Lelayunen
ilan dayun pegegakay meg-
bukayang di ngag launan
getaw.
16 Kaas, adini megdena'
diniu mekatag di ma'aan
niu muka' mainum niu, sa'
di nga gendaw pegbesaan,
pia galep, sa' Gendaw Pelali,
petuyang niu ilan.
17 Kig launan titulu'an kia,
begudiin mibaal laak tu'us

* **2:11 2:11** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

nu pedetengen nu nga getaw
Judea. Naa, ki pedetengen
nilan kiin, minateng na. Iin
si Kristu.
18 Petuyang da niu dema
adin su getaw megdena'
diniu, laungen dun subay
pebeba'en ta laak dawig
lawas ta muka' pekte-
muyen ta daw su nga
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit. Petuyangen
niu, pu' laungen dun, su
titulu'anen, mikpuun daw
tu kepenilungen tu pinita'
diniin daw nu Megbebaya'.
Petuyangen da niu dema pu'
mikpelabawlabaw pagid di
nda'i pantagen saba' nug
delendemanen kinilawan.
19 Petuyangen na niu pa
pagid su kesuayen dini
Kristu, su mekpaiseg di
kesalig muka' di keksal-
abuuk nu pikumpungan nu
nga sakupen, mekatag di
mauya'an nu Megbebaya'.
Pu' si Kristui Gulu meg-
baya' di ketulin nug lawas,
pitibuuk nug lelengu'anen
muka' gugaten. Muka'
su pikumpungan nu nga
sakupenig lawasen kiin.

*Ndi' Mpia Dunutanig Be-
tad Kilawan Tautau Meke-
suun*

20-21 Naa, miksalabuuk
amu dini Kristu, lepeng
mipeduma amu diniin
matay. Nda' naig labet niu
dig betad kinilawan. Kaas
ndi' na niu kambat petuu-
den sug betad nu kilawan,
sug betad puun tu nga
ndi' maita', su kektalenten
gupia di ndi' mpia mbianan,
di ndi' ma'aan sampay su
ndi' mpuleg. Mauma dema
mauya'an niu petuuden su
ngag betad ma'nia?
22 Ki kelaun ndi' mpia
mbianan, ndi' ma'aan muka'
ndi' mpuleg, mpupus sa'
mpenggulaula na. Kiaig be-
tad muka' titulu'an binaal
laak nu kilawan.
23 Laung dun nu getaw
pu' melengas daw gupiaig
betad ma'nia, pu' mena-
mal mektamuy pebian di
tegel nu kilawan mekpe-
baba' dig lawasen, sampay
mekpetukung dig lawasen.
Sinangkali' pa tanan, su
ngag betad kia, nda'i pan-
tagen megbaya' di melaat
gayak, pia maika'.

3

*Iin sungkini Gempia
Dunutan, sug Diniwata*

1 Kaas penemalay niu tal-
entenay sungkin sug be-
tad ditug langit tanda' peg-
ingkud si Kristu, pu' lep-
eng mipeduma amu dini
Kristu petubu'en puli', pu'
mipeduunan namu di ke-
tubu' nda'i tamanen. Peg-
ingkud si Kristu dia gupid
nu Megbebaya', pegbesaan
gupia.
2 Kaas, pektalentenay niu
gusay sug betad ditug langit,
kana' nug dinig lumbang.
3 Pu' lepeng minatay
namu, kaas mibeleng na
sug betad niu kinilawan.
Maa' nu ketubu' nemun
ni Kristu ndi' maita', ndi'
dadema maita'i ketubu' niu
nda'i tamanen miksekat

di keksalabuuk niu ditu
Megbebaya'.
4 Sa' mpuli' dini si Kristu,
sa' medayag nain, su
mikpetubu' diniu ketubu'
nda'i tamanen, mpeduma
amu dayun diniin sampay
di kepaita' di kelengas
nu pegbaya'en muka' di
kegdedengegen.

Sug Begu Betad batul nug Daan

5 Naa mendadi, ki gayak
nu kekinilawan niu, subay
teliudan niu. Ndi' amu meg-
dusa, ndi' amu menggulaula
melaat, ndi' amu megdu-
pang, ndi' amu mayak tu
melaat, sampay ndi' amu
pagid mesaku. Pu' sa'
mesaku amu, mesama amu
di getaw pektemuyeneni nga
pimetang, sabaya' nu Meg-
bebaya'.
6 Saba' nu nga gulaula kia,
duuni gendaw pelebu'an pa
nu Megbebaya' su ngag lau-
nan getaw memilas diniin.
7 Yamu dema, ma'niaig
daansama' pigbetad niu, su
kemilas niu pa tu Megbe-
baya'.
8 Naa nandaw, subay be-
lengen niu kig launan betad
ma'nini', ndi' amu mangit
muka' ndi' amu sempaun,
ndi' amu megbanta muka'
ndi' amu menlibak, sam-
pay ndi' amu meglaat talu'
muka'
9 ndi' amu megbebelusay.
Iini ndi' amu menggulaula
dun, pu' tiliudan na niu sug
daan delendeman niu sam-
pay sug daan betad niu.
10 Tilima' niu sungkinig
begu betad niu. Miwat
dun su Megbebaya' muka'
pegisegenen gusayig begu
betad niu sampay meng-
gangeti gasal nu Megbebaya'
diniu, adun sumambat amu
diniin tantu.
11 Kaas su gasal getaw
Judea sa' su gasal kana'
getaw Judea, sa' su
misirkunsisu sa' su nda'
mesirkunsisu, sa' lain getaw,
sa' ginuranti, sa' gulipen, sa'
su kana' gulipen, launanen
kini, nda' nai pantagen
tantu. Iin laak gembageli
pantagen, si Kristu, pu' iini
tampusan metaas di gekleb
langit bu' lupa'.
12 Mendadi, subay gempiai
pegbetaden niu, pu' sakup
namu nu Megbebaya',
pimili' amu niin daniin
nga piglegetawan muka'
petailen amu niin. Kaas
subay melilelaaten amu,
mekesuun amu, pebaba'
niuig lawas niu, mesumaya'
amu, metau amu mektigel
dig dupangan muka' sayep
nug duma niu,
13 sampay pedesunen
niuig duma niu mikesala'
diniu. Subay pedesunen
niuig duma niu maa'
nu kepedasun diniu nu
Kaunutan ta si Isukristu.
14 Taman talu'u diniu,
pekpinetailay amu, pu' su
keksalabuuk ta nu nga
sakup ni Kristu Isus, mik-
sekat dadema di kepetail ta.
15 Bigay pa pagid diniu ni
Kristu pianan ginaa. Subay
meguit gusay dig delende-

man niu ki gempia ginaa niu. Pu' iini inggat amu dun mbaal salabuuk laak pikumpungan gitungan dun salabuuk damu lawas, pu' adun saladua' diniu, meksalabuuk tug dumanen di ginaa. Muka' pekpaladpalad amu lelayun tu Megbebaya'.

16 Ki ginukit ni Kristu, subay mengganget dig delendeman niu. Pektitulu'ay amu muka' pektikukay amu, gikteb nu tinawan niu. Penalay niu su Megbebaya' dig bebat. Bebaten niu dadema su ngag Bebat sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', sampay pia ta' bebatay duni pedelendem diniu nug Balakat nu Megbebaya', selian niu mekpaladpalad diniin.*

17 Kaas, pia ta' alanduni penggulaulaan niu, sa' baalen, sa' telu'en, subay penggulaulaan niu bantang tu nga getaw pigwekilan gusay nu Kaunutan ta si Isus, lamug niu mekpaladpalad tu Gama' ta Megbebaya' miksekat di keksalabuuk niu dini Isus.

Gempia Pegbetaden diag Balay

18 Naa, yamu ngag libun misuay na, diadia mekpetuud ditu sawanen, pu' iinig bantang gulaula nu nga sakup ni Kristu.

19 Yamu ngag laki pelum migawid na duayan, diadia petailenen su sawanen, kana' metegasi keguiten dun.

20 Yamu nga gembata', kagina suminalabuuk namu dini Kristu, pekpetuud amu lelayun tu mekegulang niu mekatag dig launan mauya'an nilan, pu' iini leliagen dun su Kaunutan.

21 Yamu nga gama' pelum, ndi' niu pelebiay titulu'ay sug bata' niu, tekaw buus lumukas ilan mekpetuud diniu.

22 Naa yamu nga gulipen, pekpetuud amu tu gegalen niu dinig lumbang mekatag dig launan sugu'an nilan diniu. Petuuday niu ilan lelayun, ndi' mpia sa' petuuden niu laak saanan nilan megbantay diniu. Kana' dadema mpia sa' petuuden niu laak di kekpaita'ita' niu dinilan, segaga petuuden niu di ndi' megdua'dua'ig delendeman niu, meksekat di kegbasa niu tu Kaunutan.

23 Pia ta' alandunig baalen niu, gikteben laaki ginaa niu, gitungan dun gegalen niu su Kaunutan ta si Isus, kana' nu getaw.

24 Pu' ndi' niu selingaway pu' su Kaunutani sumugda diniu, sugda diniu su pinasad na nu Megbebaya'. Pu' su tantu gegalen niu su Kaunutan, si Kristu.

25 Laak, sugdaan su menggulaula melaat lepeng dig baalenen, pu' su Megbebaya', nda'ig lingken ukumenen.

* **3:16 3:16** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmo, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

4

1 Yamu nga gegalen, peglepeng niu su kepia niu
tu nga gulipen niu, muka'
peksemaan su nga pemegay
niu dinilan. Ndi' niu selin-
gaway pu' duun dademai
gegalen niu, su Kaunutan ta
ditug langit.

Nga Titulu'

2 Naa launan niu, pena-
mal amu menenabi. Selian
niu menenabi, peglengilam
amu, muka' pekpaladpalad
amu tu Megbebaya',
3 sampay mpeduma
niau penenebiay dadema.
Penenebiay niu tu Meg-
bebaya' begayanu niin
sikawan ku megukit,
adun maukitu su peten-
day mekatag dini Kristu
daansama' pigbuni, muka'
mibuasan na, pu' kiai
mipikutanu dun.
4 Penenebiay niau adun
mpanteku ukitay su melaun
getaw, pu' ndi' mesu'at sa'
ndi'u megukit dinilan.
5 Naa, ki nga nda' pa
sakup dini Kristu, peksiba'ay
niu su pegbetaden niu dini-
lan, gebii gendaw, gikteb tu
sikawan niu, pepianay niu
ilan.
6 Pelengas niu lelayun
sug yaga niu dinilan muka'
peleliagay niu ilan, adun
metau amu sumbag dig
launan getaw sumaak diniu
mekatag di kekpetuud niu.

Simbayan ni Pablo su nga Samasakupen

7 Naa sug launan mipeng-
gulaulau, megukit dun diniu
si Tiquico, su mimated dinita
petailen ku gupia. Meseli-
gan iin lumimbang dinaan,
sama sesugu'en ku di pibaal
dinami nu Kaunutan.
8 Iini sinugu'u dun man-
gay dia niu, adun pesuunen
diniu su nga mipenggulaula
nami, launan nami, adun
mawa' su kelibuleng niu di-
nami.
9 Petendugen ku diniin
si Onesimo, kig duma niu
kiin. Petailen ku dadema
iin, meseligan mimated
dinita. Ukitan amu nilan
dua' mekatag dig launan
mipenggulaula nami dini.

10 Naa si Aristarco, sama
pirisuu, sinambay amu niin.
Si Marcos tinindegay ni
Bernabe, sinambay damu
dema niin. (Mabu' midawat
na niu su tinitulu'u diniu
mekatag diniin pu' pen-
emba'en niu iin sa' mekeditu
niu.)
11 Si Josue, sala ngalanen si
Justo, sinambay damu dema
niin. Nda'ig lain getaw Judea
samasakup ta megabang di-
naan megukit mekatag di
Keglekaunutan nu Megbe-
baya', ki telu ilan kia. Gem-
bageli gabang nilan dinaan.

12 Naa si Epafras, sala
pa di ngag duma niu
dini, sesugu'en ni Kristu
Isus, sinambay damu niin.
Gebii gendaw, pinemalan
amu niin penenebiay adun
meligeni kesalig niu, muka'
adun metuudan amu dun
gupia su tiba'an mauya'an
nu Megbebaya'.
13 Pu' misuunan ku
pia ta' alandunig baale-

nen, adun ebangan amu
niin, pinemalanen baalay.
Pengma'antuunen dadema
su nga samasakup niu ditug
lunsud Laodicea muka' diag
lunsud Hierapolis.
14 Naa si Lucas, su petailen
nami memulung, muka'
si Demas, sinambay damu
dema nilan.
15 Naa, su kepetedan ta
diag lunsud Laodicea, sem-
bayay niu ami dinilan sam-
pay si Ninfa, ilan nu nga
samasakup ta mekumpung
diag balayen.
16 Sikna besaan niu di
gedapan niu su sinulatu
kini, kelelaat puit niu
pelum tu pikumpungan
diag Laodicea, adun besaan
nilan dadema. Ma'antu,
pegbesaay niu su sulatu
piwitu tu nilan.
17 Muka' talu' niu dini Ar-
quipo, “Subay tubusen mu
su pibaal dini'a nu Kaunutan
miktendu' dini'a.”
18 Naan si Pablo, sulaten
ku dadema diniu gempia
gendaw. Kelelaat, ndi' niau
selingaway penenebiay, pu'
pinikutan pau gusay sampay
nemun.
Naa, penenebiin ku tu
Megbebaya', mbianan niu su
tulungen gebii gendaw.
Daal daitu.
Pablo

Sug Bekna Sulat ni Pablo tu nga Getaw TESALONICA

Mendadi, ki pikumpungan kini nu nga sakup ni Kristu ditug lunsud Tesalonica, mikpetindeg dun si Pablo. Pu' nda' maiben dia si Pablo, pinungun nu Megbebaya'i melaun getaw suminakup tu Kaunutan si Isus miksekat di ginukit ni Pablo. Nda' maiben pelum, mikegawa' dia si Pablo, saba' nu kesina diniin nu nga samanen getaw Judea. Minundas dayun ditug lain lunsud. Su saanan ni Pablo dia sala lunsud, misebu'an dun si Pablo sa' ta' alanduni kebetang nu nga sakup ni Kristu tu Tesalonica, kaas delendeman nug duma getaw, mabu' sinugu'en daw sug limbangen si Timoteo meditu, adun pegipusipusenen su mipenggulaula dia. Bena' mipuli' si Timoteo ditu ni Pablo, iin pai kesulat ni Pablo di sulat kini.

Ma'antu, ki sulat kini, piwit ni Pablo di nga samasakupen ditu Tesalonica adun penguliksegaanen ilan sumalig pailan gusay dini Kristu. Muka' pigwalinen dinilan su gempenggulaula pa ditug binaya' gebii bu' gendaw. Kini sug bekna gupia sinulat ni Pablo nda' mbeleng, ki tinagu' nu nga sakup ni Kristu miuna dinita. Su Tesalonica, gembagel lunsud ditug benwa Macedonia begudiin (nemun piningalan dun Salonika, sakup Macedonia pa gusay).

1 Naan si Pablo muka' su ngag dumau si Silas bu' si Timoteo. Piwitan ku amu sulat, yamu nu pikumpungan nu nga sakup ni Isukristu ditug lunsud Tesalonica suminalabuuk na ditu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu.

Penenebiin ku tu Megbebaya' begayan amu niin tulungen muka' pianan ginaa.

Su Pigbetad muka' Kesalig nu nga Getaw Tesalonica

2 Mendadi yamu, mekpaladpalad ami lelayun tu Megbebaya' saba' diniu, launan niu, muka' tatap nami amu penenebiay.

3 Pu' milabu' di ginaa nami su pinggulaula niu puun tu kesalig niu, su binaal niu miksekat tug lelaat niu sampay su kepagen pedetengen niu di kepuli' dini nu Kaunutan ta si Isukristu.

4 Uu Mingumpated petailen nu Megbebaya', misuunan nami pu' mipemili' amu niin di nga getaw, adun mbaal amu niin piglegetawanen.

5 Pu' su kegukit nami diniu tu Gempia Petenday, kana' pibian laak di tinalu' nami, segaga pibian dadema di ginuung nug Balakat nu Megbebaya', muka' saba' mituudan ami dun gupia. Misuunan niu pu' su pigbetad

nami su saanan nami ditu
niu, iini pigbetad nami dun,
su kepia diniu.
6 Muka' dema, pinung-
gilingan niu ami muka' su
Kaunutan ta si Isukristu. Pia
piglegetan amu, pinemba'
niu su kegukit nami muka'
liliag amu dun sug leliag bi-
gay nug Balakat nu Megbe-
baya',
7 kaas mibaal namu
lendasan tu ngag launan
mikpetuud dia ngag benwa
Macedonia muka' Grecia.
8 Su pitenday mekatag tu
Kaunutan ta genat diniu,
mileep na di ngag benwa.
Kana' laak dig benwa Mace-
donia muka' Grecia, pu'
pia tanda', midengeg na
nilan ditu pu' suminalig
amu gusay ditu Megbebaya'.
Mendadi nda' na nami kam-
bat telu'ay.
9 Pigukit nu nga getaw
dia ngag benwa kia pu'
pinemba' niu ami saanan
nami ditu niu, muka' tili-
udan niu su nga sagya di-
wata, adun pektemuyen niu
su tantu Megbebaya' nda'i
gumulen.
10 Muka' pegelatan pa
niu su kelusad puli' nug
Bata'en genat tug langit,
si Isus su pitubu'en puli'.
Iini meglegawen dinita tu
ginukuman nu Megbebaya'
sungu mateng.

2

Su Pinggulaula ni Pablo ditu Tesalonica

1 Naa, uu Mingumpated,
su kangay nami ditu niu,
misuunan niu pu' nda'
pekpelilu.
2 Misuunan niu pu' su
nda' pami dateng dia niu,
pisaitan ami nu nga getaw
ditug lunsud Filipos muka'
piksudi'an ami nilan dia.
Pia melauni kuminuntra
dinami, pipenamal ami nu
Megbebaya' megukit diniu
Gempia Petenday genat
diniin.
3 Naa, tumu' kana' sayep
ki tuyu' nami megukit diniu.
Kana' dadema melaati tuyu'
nami. Nda' ami peglimbung,
4 segaga ukiten nami su
mauya'an gupia nu Megbe-
baya', pu' mitelima'en ami,
kaas sinaligen dinami su
Gempia Petenday. Kana' iini
migukit ami dun pu' peleliа-
gen nami su nga getaw,
segaga iini migukit ami dun
adun leliagen dun su Megbe-
baya', pu' iini meksima' di
ginaa nami.
5 Misuunan da niu dema
pu' su kegukit nami diniu,
nda' ami pekpe'enalenal,
muka' su pitu'un nami,
nda'i ginuklip nami gayak
tu selapi'. Miketakesi' dun
su Megbebaya'.
6 Nda' ami pa pagid
pekpe'enal tu nga getaw, pia
yamu atawaka lain getaw.
Kagina peneligan ami ni
Kristu,
7 bantang daan sugu'en
nami amu, laak nda',
sinangkali' iningat nami
amu ma'niin nu gina'
megingat tu ngag bata'en.
8 Kagina petailen nami
amu gupia, inukit nami

gusay diniu su Gempia
Petenday nu Megbebaya',
pia ami matay sa' metubu',
bugi' melelaat ami gupia
diniu.
9 Uu Mingumpated,
tegyungen ku diniu pu'
gebii gendaw minamal ami
mengimbaal, adun ndi'
nami amu medeligan, su
saanan nami migukit diniu
tu Gempia Petenday genat tu
Megbebaya'.
10 Naa, yamui miketakesi'
dun muka' su Megbebaya',
pu' su kegduma nami
diniu nga mikpetuud na,
nda'i melamug dun melaat.
Kana' dami dema medangat,
segaga mekesuun ami.
11 Pu' misuunan niu gu-
pia, piksesala tawan diniu,
ibangan nami amu ma'niin
nu kegabang nu gama'en tu
ngag bata'en.
12 Pinguliksegan nami
amu, pingamu' nami amu,
muka' pinengi nami diniu
baalen niu kig leliagen dun
su Megbebaya', pu' mi-
genggat iin diniu sumakup
amu di keglekaunutanen
muka' mpeduma amu dig
dengeganen.
13 Naa, iin dademai mek-
paladpalad ami dun tu Meg-
bebaya', pu' su kegukit nami
diniu tu talu'en, pikinee-
gan niu muka' dinawat niu,
pu' pimilang niu su kegukit
nami kana' talu' nu getaw,
segaga tantu talu' nu Meg-
bebaya'. Iin daan tu'u, pu'
puun di talu'en kia, pepege-
nen nu Megbebaya' su ke-
salig niu nu nga mekpetuud.
14 Su nga pikumpungan
nu nga suminalabuuk dini
Kristu Isus ditu Judea,
mipenunggilingan niu ilan,
pu' piglegetan amu nu nga
samataw niu ma'niin nu
kegleget dinilan nu nga
samataw nilan getaw Judea.
15 Su nga getaw Judea, ilan
su mikpatay tu Kaunutan
ta si Isus muka' tu nga
pimuunan nu Megbebaya'
begudiin sampay inutidan
dami dema nilan dig daan
benwa nami. Mimilas
ilan gupia tug leliagen
dun su Megbebaya', muka'
miglekuntra ilan tu tiba'an
getaw.
16 Pu' bilibadan ami nilan
sia pu' ndi' nami ukitan su
nga kana' getaw Judea adun
megaweni nga kana' getaw
Judea. Ma'nia mingikteb nai
sala' nilan. Dipetan na su
nga getaw Judea nu ginuku-
man dinilan nu Megbebaya'.

Sug Buga'an ni Pablo

17 Naa Mingumpated, su
keksuay ta, pia nda' ita
peksuay dig delendeman,
dig lawas laak, muka' pia
nda' maiben, mibuga' ami
gupia diniu. Mauya'an
nami gupia mengumbelayan
ami diniu puli', adun
mekinita'ay ita.
18 Kagina kiaig delende-
man nami, naan kini, tatapu
mekpulingkas mpuli' ditu
niu, laak bilibadan ami ni
Satanas.
19 Sa' upama kana' da
yamu, sa' mateng puli' su
Kaunutan ta si Isus, mpiid
ami sia, nda' siaig leliag

nami. Pu' pekpelaban nami
su gendaw maita' nami amu
di gedapanen,
20 pu' yamu daani puunen
pigbesaan ami, muka' yamu
dademai puunan nug leliag
nami.

3

1 Mendadi su nda' na nami
metigelig buga'an nami
diniu, delendeman nami
mbilin pami diag lunsud
Atenas muka'
2 sumugu' ami dini
Timoteo mangay ditu niu.
Pu' si Timoteo, iin su
mimated dinita sesugu'en
nu Megbebaya', limbang
nami dadema megukit tu
Gempia Petenday mekatag
dini Kristu. Sinugu' nami iin
meditu niu pementekeneni
kesalig niu,
3 adun nda'idun diniui
metalin saba' nu kegleget
diniu nu nga samataw niu.
Yamu, misuunan niu pu'
subay mbianan ta su nga
kelegenay, pu' kia su pigde-
lendem nu Megbebaya'.
4 Pu' su saanan pa nami
ditu niu, daansama' tinalu'
nami diniu pu' peglegetan
ita, muka' misuunan niu gu-
pia mipenggulaula na.
5 Iini sinugu'u dun si Tim-
oteo meditu niu, pu' ndi'u
metigeli kelibulengu. Sin-
ugu'u iin, adun metukawan
ku su kesalig niu. Milibu-
lengu dun pingindanan
namu sia nu Palin, melasay
laak siai pinggulaula nami
ditu niu.
6 Naa, nandaw masi',
misuunan na nami kana'
ma'antui mipenggulaula.
Pu' su kedateng puli' ni
Timoteo, inukiten dinamii
gempia pu' suminalig pamu
gupia ditu Megbebaya'.
Muka' metau amu melelaat
tu samataw niu. Inukiten
dema dinami pu' gempia
lelayuni ginaa niu dinami,
muka' mibuga' amu dinami
maa' nug buga'an nami
diniu.
7 Mendadi, Mingumpated,
pia milegenan ami dini
muka' piglegetan ami, kali'
nami medengeg mekatag di
kesalig niu, miulikseg ami.
8 Ma'antu, mekeginaginaa
ami sa' gempageni keksal-
abuuk niu ditu Kaunutan ta
si Isus.
9 Kaas mekekpaladpalad
ami gupia tu Megbebaya'
mekatag diniu. Mekpal-
adpalad ami diniin puun
tug leliag nami su sinaanan
nami menenabi,
10 pu' gebii gendaw
pekpenenabi ami gupia,
mekinita'ay ita, adun tit-
ulu'an nami amu taman
kulang di sinuunan niu tu
kekpetuud ta.
11 Naa, penenebiin nami,
endamen nu Gama' ta Meg-
bebaya' muka' nu Kaunutan
ta si Isus sug bianan nami
pangay ditu niu.
12 Muka' yamu, penenebian
nami amu peksemeten nu
Kaunutan ta sug lelaat niu
saladua' dig duma niu muka'
di nga kelaunan getaw,
sampay melepeng tug lelaat
nami diniu.
13 Ma'antu pementekeneni
ginaa niu, adun meng-

gangeti kekesuun niu, muka'
metelima' amu nu Gama' ta
Megbebaya', sa' mateng puli'
su Kaunutan ta si Isus ilan
nu ngag launan sakupen.

4

Sug Bianan nu Gempia Pegbetaden

1 Naa, uu Mingumpated,
duun pai telu'en ku diniu.
Su dia pami niu, pitu'unan
nami amu di kepia pegbe-
taden niu, adun leliagen dun
su Megbebaya'. Dinunutan
niu dayun. Nandaw ia,
penengiin nami dadema
diniu, pektalentenan niu
gusay, pu' pigwekilan ami
nu Kaunutan ta si Isus.
2 Muka' misuunan da niu
su tinitulu' nami diniu puun
tu pegbaya' nu Kaunutan ta
si Isus.
3 Kaas pegwakil niuig
lawas niu tu Megbebaya',
adun mekesuun amu.
Pegliaw niu dademaig
dusa, pu' iini mauya'an nu
Megbebaya'.
4 Pu' su ngag laki, dia-
dia sa' suay, subay pebian
di kegwakilen kia muka' di
gungaya',
5 kana' didali' maa' nug
betad nu getaw ndi' meg-
basa tu Megbebaya'.
6 Subay nda'idun diniui
mekpelaat tu samasakupen,
nda'idun dademai meglim-
bung, pu' pigad nami daan
diniu sampay pipeglengilam
nami diniu pu' adin su
menggulaula dun, pelebu'an
gupia nu Kaunutan ta.
7 Ma'antu, nda' ita eng-
gatay nu Megbebaya' meg-
dusa ita, segaga pegwakil
taig lawas ta diniin.
8 Mendadi adin su memi-
las di tinitulu'u kini, kana'
getawi pemilasenen, su da
laak Megbebaya', pu' iini
megbegay diniu mekesuun
Balakaten.
9 Naa ki pektinebangay
pelum, ndi' na nami kambat
sulaten diniu, pu' pitu'unan
namu nu Megbebaya' meg-
linelaatay amu.
10 Melelaat amu laung tu
ngag launan samasakup ta
di tibuuk benwa Macedonia.
Kaas penengiin nami diniu,
megdugangi kektalenten niu
dun.
11 Melengas ndi' amu mek-
sasaw di kegbebenwa niu,
ndi' niu penginempenay su
nda'ig labet niu dun, muka'
ndi' damu dema megdalig
dig lain getaw megleketubu',
12 adun pegbesaan amu
nu nga getaw nda' pa
pekpetuud, muka' ndi' na
niu medalig tug lain getaw
su kulang diniu.

Su Kelusad puli' nu Kaunutan ta

13 Naa Mingumpated, ki
samasakup ta su nda' na,
mauya'an nami gupia mesu-
unan niu su mpenggulaula
dinilan, adun ndi' amu mele-
genan maa' nu nga getaw
nda'i pedetengenen.
14 Kagina mituudan ita
dun minatay si Isus dayun
mitubu' puli', muka' mpuli'
dini, naa, mituudan daita
dema dun pu' adin su

minatay suminakup dini
Isus, petubu'en puli' nu Meg-
bebaya' muka' petendugen
dini Isus.
15 Pu' ukit nami diniu
su mialap nami ditu tinalu'
nu Kaunutan ta. Ita su
nga tetubu' pa mbilin dini
sampay lumusad puli' su
Kaunutan ta si Isus, ndi' ita
mauna ditu nga nda' na.
16 Ma'niin ma. Sa'
lumusad su Kaunutan ta
si Isus, duuni medengeg
ta mektawag diag lan-
git muka' ki tingeg nu
tampusan sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit
muka' tingeg da dema nug
bugyung nu Megbebaya'.
Iin dayuni mpenggulaula.
Bekna, metubu' puli' su
nga mikpetuud dini Kristu
minatay na.
17 Dayun ita, su nga
tetubu' pa mbilin dini,
metekaw ita pelentuun me-
tendug dinilan sumungkak
di Kaunutan ta si Isus
dia gawanawan. Ma'antu,
meksalabuuk ita dayun
megbenwa diniin di nda'i
tamanen.
18 Kaas, saladua', pegeg-
uliksegay amu di pigwali
nami kini.

5

Pengendamay niui Ginaa niu tu Kelusad puli' ni Kristu

1 Naa Mingumpated, ndi'
nau kambat sumulat diniu
sa' nanu mpenggulaula ia.
2 Pu' ki kelusad puli' nu
Kaunutan ta si Isus, misuu-
nan na niu tantu, iini maa'
nu kedateng nu megdaaw di
gebii, pu' metekawan duni
nga getaw.
3 Sa' telu'en nu nga getaw
pu' melinaw na daw muka'
nda' nai gendek ta daw dun,
naa metekaw ilan pelebu'ay
maa' nug libun metekaw
megbatik tian. Nda'idun de-
mai mekegliaw dun.
4 Laak dagid yamu, sa'
matengi gendaw kia, ndi'
amu metekawan maa' nu
mitekawan nu megdaaw,
pu' kana' amu sakup nu
medelem maa' nu nga ndi'
mekpetuud.
5 Sakup damu nu tiag,
sakup amu nu gendaw, pu'
pisuun diniu su metuud.
Nda'ig labet ta di gem-
penggulaula di gebii muka'
di gempenggulaula di
medelem.
6 Kaas subay ndi' ita mpia
mektulug maa' nu nga ndi'
mekpetuud. Subay megen-
duk ita muka' pelegdengen
taig delendeman ta.
7 Pu' iin da gusay
mededali' nu nga getaw,
mektulug sa' gebii, muka'
pagid sa' gebii, mededali' nu
nga getaw megbebulek.
8 Laak ita, kagina sakup
ita nu gendaw, subay peleg-
dengen taig delendeman ta.
Ma'antu pektalentenan tai
kesalig ta dini Isus muka'
sug lelaat ta tu nga getaw,
pu' iini maa' nu menend-
ing tug lawas ta. Pektalen-
tenan ta dadema su pede-
tengen ta pu' megawen ita
ditug binaya' gebii bu' gen-
daw, pu' gitunganen dun iini
menending tu gulu ta.

9 Pu' kana' iini tindu'an
ita dun nu Megbebaya' adun
melegenan ita di ginukuma-
nen. Segaga iini tindu'an ita
niin dun, pegawen ita niin di
Kaunutan ta si Isukristu.
10 Pu' si Isusi minatay gu-
minanti' dinita, adun mekeg-
duma ita diniin, pia ita
matay sa' metubu', ditu kelu-
saden puli'.
11 Kaas pegeguliksegay
amu muka' pektinebangay
amu, maa' nu gulaula na niu
nemun.

Katapusan Titulu'an di Sinulat kini

12 Naa, penengiin da nami
dema diniu, Mingumpated,
su nga tindu' nu Kaunutan ta
meguit diniu, su nga mena-
mal meguit muka' mektit-
ulu' diniu, subay pegbesaan
niu ilan.
13 Pegbesaay niu ilan
gusay, muka' petail niu ilan
saba' nu pinggulaula nilan.
Subay meksalabuuk amu.

14 Naa, penengiin nami
pa pagid diniu, titulu'ay niu
su nga mikeneng mengim-
baal, penguliksegay niu su
nga melemu melayu'i gi-
naanen, muka' ebangay niu
su nga kana' pa gempageni
kekpetuuden. Muka' ndi'
na niu pengebetay su ngag
launanen.
15 Ndi' amu pia mek-
sesuli'ay. Iini mpia pengg-
laulaan niu, mektinebangay
amu muka' ebangan niu su
ngag launan getaw.

16 Muka' subay leliagen
amu gebii gendaw,
17 nda'i timpu kenenabi
niu,
18 muka' pia alanduni
mpenggulaula niu, pekpal-
adpalad amu dun tu Megbe-
baya', pu' kiai mauya'anen
penggulaulaan niu nu
nga suminalabuuk dini
Isukristu.
19 Muka' pagid, su meke-
suun Balakat nu Megbe-
baya', ndi' niu iin belibaday.
20 Muka' ndi' niu pemi-
lasay su ngag laung nilan
megwali ilan di talu' nu Meg-
bebaya'.
21 Laak peksima' niuig lau-
nanen. Pektalentenay niu
dayun su melengas.
22 Pegliaw niu su melaat
gulaula, pia alandun.

23 Naa, penenebiin ku tu
Megbebaya', su megbegay
pianan ginaa di getaw, pe-
telima'en amu niin muka'
ingatenen su ginaa niu, sug
delendeman niu sampay sug
lawas niu, adun sa' lumu-
sad puli' su Kaunutan ta
si Isukristu, nda' nai mela-
mug diniu melaat, meke-
suun namu tantu.
24 Mesuunan ta pu'
penggulaulaanen ia, pu'
meseligan su Megbebaya',
su migenggat diniu sumakup
diniin.
25 Mingumpated, penenebiay
da niu ami dema.
26 Su ngag launan
samasakup niu, pegdedialay
niu ilan maa' nug dedial niu
di gapen niu.
27 Puun tu pegbaya' bigay
dinaan nu Kaunutan ta, pe-
nengiin ku diniu, ki sinulatu

kini, basa niu tu ngag launan
mikpetuud.
28 Naa, penenebiin pa
nami ditu Kaunutan ta
si Isukristu, mbianan niu
lelayun su tulungen diniu.
Daal daitu.
Pablo

Su Kedua' Sulat ni Pablo tu nga Getaw TESALONICA

Piuna di Kedua' Sulat ni Pablo tu nga Getaw Tesalonica

Naa, kagina mipuitan na ni Pablo sulaten su nga samasakupen ditu Tesalonica, ta' mai piwitanen dun pelum ki sinulaten kini? Pu' kiin, su nga sakup ni Kristu dia Tesalonica, migdua'dua' dawig delendeman nilan mekatag di kelusad puli' nu Kaunutan si Isukristu. Kaas mauya'an ni Pablo pementekenen sug delendeman nilan ditu. Pigwalinen dinilan pu' su Kaunutan si Isus, ndi' lumusad puli', subay duuni kuntranen mauna dateng. Tinitulu'en dailan dema pu' subay penggengeten nilan su kesalig nilan tu Megbebaya' pia ta' alanduni gikteb nu kelegetay nilan muka' kelegenay nilan.

1 Naan si Pablo, muka' su ngag dumau si Silas muka' si Timoteo, puitan ku amu sulat, yamu nu pikumpungan nu nga sakup ni Kristu ditug lunsud Tesalonica suminalabuuk na ditu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu.

2 Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Mengukum si Kristu di Kelusaden puli' dini

3 Naa yamu Mingumpated, gebii gendaw subay pekpeladpeladan nami su Megbebaya' mekatag diniu. Bantang na daan mekpaladpalad ami diniin, pu' migisegi kesalig niu, miksamet dademai keglinelaatay niu.

4 Kaas sa' meksimba ami dia nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu, pingangya' nami amu dinilan, pu' miktigel amu di kegleget diniu, muka' nda' mpalini kekpetuud niu pia milegenan amu.

5 Naa, ki pigbetad niu muka' kektigel niu kia, iin su tu'us pu' melepengi ginukuman nu Megbebaya', kaas baalen amu niin bantang sumakup ditu Keglekaunutanen. Pu' saba' nu kesakup niu tu Keglekaunutanen, milegenan amu nemun.

6 Muka' penggulaulaan pa nu Megbebaya' su gempia, pu' pelegetanen su nga mikpeleget diniu,

7 muka' peleliinen amu nga pilegetan, sampay yami pa pagid. Penggulaulaan nu Megbebaya' sa' metua' puli' su Kaunutan si Isus genat tug langit, tendugan nu nga ginuungan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit muka' liga' gapuy,

8 adun pelebu'anen su nga mimilas tu Megbebaya'

muka' mimilas tu Gem-
pia Petenday mekatag di
Kaunutan ta si Isus.
9 Iini pelabu' di nga memi-
las, pelaatan ilan di nda'i
tamanen, pu' peliu'en ilan
nu Megbebaya' tu Kaunutan
ta, muka' tu kelengas nu peg-
baya'en muka' ginuungen.
10 Mpenggulaula di gen-
daw nu ketua'en puli',
pu' iini metua' dun si
Isukristu, pededengegen
nu piglegetawanen, muka'
pegbesaan dadema nu ngag
launan mekpetuud kampu'
amu, pu' mituudan amu di
ginukit nami.
11 Kaas tatap nami amu
penenebiay, pu' baalen
nu Megbebaya' su peg-
betaden niu mbantang
di ke'enggaten diniu.
Penenebiin da nami
dema, puun tu ginuungen
pekpelasenen sug launan
gempia delendeman niu
sampay sug launan pengg-
laulaan niu puun tu kesalig
niu.
12 Ma'antu mpededengeg
niui ngalan nu Kaunutan ta
si Isus, muka' pededengege-
nen damu dema. Mpeng-
gulaula pebian di tulung nu
Megbebaya' su pektemuyen
ta muka' nu Kaunutan ta si
Isukristu.

2

Metua' su Pinulay

1 Naa, Mingumpated, ki
kelusad puli' nu Kaunutan
ta si Isukristu muka' ki
kekpungun ta diniin, pe-
nengiin nami diniu,
2 ndi' megdua'dua'ig de-
lendeman niu dun. Ndi'
damu dema melibuleng pu'
minateng na daw ki gendaw
kia. Mabu' laung dun nu
getaw pu' naan dawi mik-
talu' dun saanan ku migwali
talu' nu Megbebaya', sa'
migukitu, sa' daw sinulatu.
3 Pia ta'i mektalu' dun, ndi'
amu pekpelimbung. Pu' ndi'
pa mateng ki gendaw kia
subay mauna memilas gupia
tu Megbebaya' su nga getaw,
muka' metua' dadema su
pinulay, su ginandam pen-
gain ditug linaw gapuy.
4 Ki pinulay kini, iin su ku-
muntra tug launan pemilan-
gen nu getaw diwata muka'
tug launan pektemuyen nu
getaw. Mekpelabaw dig
launan nilan sampay man-
gay diag Balay Pengedapan
tu Megbebaya', megingkud
dia, engkenenen iini Megbe-
baya'.
5 Nda' ba niu medelendem
pu' su saanan ku dia niu, iini
tinalu'u diniu?
6 Daan na niu misuunan
pu' nemun duuni megbe-
labag di kuleg nu pinulay
sampay mateng nai gempia
timpu. Ki pinulay, metua'
dayun,
7 pu' kuminulegkuleg na
su gandang pigbuni betad
nga getaw mekesesala', laak
mibebelebagan pa sampay
mawa' na su migbebelabag
dun.
8 Mbuasan dayun su
pinulay, muka' petain nu
Kaunutan ta si Isus pebian
di giup, binesaan di tiag nu
ketua' nu Kaunutan.

9 Bena' metua' su pinulay,
puun tu pegbaya' ni Satanas.
Penggulaulaneni meke-
salebu' tu'us muka' ginuung,
adun mpegbelusanen su nga
getaw.
10 Peglimbunganen di
gininisan melaat su nga
getaw gasal nilan mpeditug
linaw gapuy, pu' nda' nilan
telima'ay su metuud muka'
nda' nilan mauya'ay, tekaw
buus megawen ilan sia.
11 Ma'antu buangen
ilan gupia nu Megbebaya'
mpeglimbungan, kaas metu-
udan ilan dun sug balus.
12 Deksu'anen, ukuman
ilan nu Megbebaya' muka'
pelebu'anen dadema sug
launan ndi' mekpetuud tu
tantu metuud muka' sug
leliagen dun sug dupangan.

Tindu' amu nu Megbebaya' Megawen

13 Naa yamu pelum, uu
Mingumpated petailen nu
Kaunutan ta, subay mek-
paladpalad ami lelayun tu
Megbebaya' mekatag diniu.
Pu' su nda' pa mbaali gek-
leb langit bu' lupa', tindu'
amu niin megawen pibian
di ginuung nug Balakaten.
Megawen amu daan, pu' bi-
naal amu niin piglegetawa-
nen pibian dadema dig Bal-
akat nu Megbebaya' muka'
miksekat tu kekpetuud niu
tu metuud.
14 Inggat amu nu Meg-
bebaya' megawen pibian
di Gempia Petenday inukit
nami diniu, adun mpeduma
amu dig dengegan nu
Kaunutan ta si Isukristu
muka' tu kegbasa diniin.
15 Kaas, ndi' meg-
dua'dua'ig delendeman niu
di titulu'an nami diniu,
ndi' niu selingaway, pia di
ginukit nami, sa' su sinulat
nami.
16-17 Naa, penenebiin
nami tu Kaunutan ta si
Isukristu muka' tu Gama' ta
Megbebaya', penguliksegan
amu niin muka' pepen-
tekenenig delendeman niu
mekatag dig launan gempia
penggulaulaan niu muka'
pektelu'en niu, pu' petailen
ita niin muka' tulungen ita
niin, kaas mengulikseg ita
di nda'i tamanen, muka'
bigayan ita niin gempagen
pedetengen.

3

Penenebiay niu ami

1 Naa, uu Mingumpated,
duun pai telu'en ku
diniu. Sa' yami, kelelaat
penenebiay niu ami, adun
medali' mesigwag gusayi
gukiten nami mekatag di
Kaunutan ta muka' mete-
lima' dadema gupia maa' nu
mipenggulaula diniu.
2 Penenabi damu dema,
megawen ami di nga
mekedupang muka' di
nga getaw lelayun melaati
gulaula nilan, pu' kana' nug
launan getawi suminalig tu
Kaunutan ta.
3 Laak su Kaunutan ta,
meseligan iin. Pementeke-
neni kekpetuud niu muka'
penendingan amu niin di
Palin.

4 Kagina pingmetuudan
ami niin, iini kesalig nami
mekatag diniu, pinggulaula
na niu su tinitulu' nami
diniu, muka' penggulaulaan
pa niu.
5 Penenebian nami amu
isegen nu Kaunutan ta dig
delendeman niu sug lelaat
dinita nu Megbebaya' muka'
su kektigel niu miksekat dini
Kristu.

Peksituges amu Mengimbaal

6 Naa Mingumpated, kaas
tinitulu' nami amu pegliaun
niu su nga samasakup niu
melela', su nga ndi' mengim-
baal, su nga ndi' dumunut tu
tinitulu' nami diniu. Tinit-
ulu' nami amu, pu' pigwek-
ilan ami nu Kaunutan ta si
Isukristu.
7 Misuunan niu su pinggu-
laula nami su saanan nami
ditu niu. Subay penunggilin-
gan niu ami, pu' yami, nda'
ami peglela' ditu.
8 Nda'iduni ginalap nami
gaan atawaka pektulugan
nda' nami biaday. Gebii gen-
daw minamal ami mengim-
baal, adun ndi' nami amu
medeligan.
9 Pia yami siaig bantang
menengi diniu sukayan,
nda', pu' adun mbaal niu
ami gempia lendasan.
10 Ndi' ba metuud, su
saanan nami dia niu, iini
tinitulu' nami diniu, sa' du-
uni getaw ndi' mengimbaal,
ndi' dema niu paanen?
11 Pu' midengeg nami
duun dawig duma niu
melela', ndi' daw mengim-
baal. Iin laaki temba'enen,
su kenginampenen tu nda'
naig labeten dun.
12 Naa, su nga sakup
ma'nia, puun tu kegwakil
dinami nu Kaunutan ta si
Isukristu, titulu'an nami
ilan muka' pegad nami
dinilan, subay mengimbaal
ilan di kegleketubu' nilan,
muka' ndi' ilan mesasaw di
pegbenwa.
13 Yamu dema Mingumpated,
ndi' niu lukasay gulaulaay
su gempia.
14 Sa' duun diniui ndi' du-
munut tu sinulat nami kini,
pedelendem niu dun ndi'
amu megduma dun, adun
mpiid.
15 Laak dagid, ndi' niu
iin pemilangay kuntra niu.
Subay titulu'an niu ma'niin
nu ngudan niu.

Katapusan Sinulatu diniu

16 Naa, su Kaunutan ta,
penenebiin nami diniin
pepiananeni ginaa niu gebii
gendaw, pia ta' alanduni
kebetang niu, pu' iini puun
gupia nu pianan ginaa.
Muka' penenebiin da nami
dema diniin, megduma iin
diniu, launan niu.
17 Naan si Pablo. Ki
pinirmaan ku di sulat kini,
naani suminulat dun. Kiai
tu'us dig launan sinulatu pu'
suminulatu dun, kiaig be-
tadu sumulat.
18 Penenebiin nami pa
pagid ditu Kaunutan ta
si Isukristu begayan amu
niin tulungen gebii gendaw,
launan niu.
Daal daitu.
Pablo

Sug Bekna Sulat ni Pablo dini TIMOTEO

Mendadi, kini si Timoteo, sala tawan di ngag limbang ni Pablo muka' mibaal dadema lepeng bata' ni Pablo. Getaw Judea su gina' ni Timoteo, laak su gama'en, kana' getaw Judea. Mikita' si Timoteo muka' si Pablo su saanan ni Pablo megukit di Gempia Petenday tug lunsud Listra, sakup Asia (su nasud Turkey nemun). Dayun genat nitu, tatap migdunut dini Pablo si Timoteo.

Naa, ki sulat kini ni Pablo, tigyungen dini Timoteo pu' subay petubudanen baalay su pibaal diniin nu Megbebaya'. Pu' si Timoteo, sala di nga kaunutan nu pikumpungan nu nga sakup ni Isus tug lunsud Efeso muka' dig lumibut benwa. Tinitulu' ni Pablo di sinulat kini pu' subay pemaagen su nga mekpetu'un dig balus. Tinitulu'en dadema sug betad memili' tu kaunutan nu nga sakup, mektendu' tu megabang dun sampay sug betad menemba' dig balulibun. Tinikuk pa pagid ni Pablo dini Timoteo ki peksiba'anen pegbetaday, adun mbaalig lawasen gempia lendasan tu nga samasakupen.

Duun pagidi gempia besaan mekatag dini Timoteo dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *16:1-3, muka' di 17:14-15.*

1 Dini'a Timoteo,

Naan si Pablo, peneligan ni Kristu Isus, pigwekilan nu Megbebaya' su Meglegawen dinita muka' ni Isukristu su pedetengen ta mpuli' dini.

2 Puitan ku ya'a sulat, pu' ma'niin ka tantu bata'u, puun di kesalig ta. Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, mbianan mu su tulungen, sug lelaaten sampay pianan ginaa.

Su Mekpetu'un dig Balus muka' su Palinta nu Megbebaya'

3 Naa, su saanan ku mangay ditu Macedonia, pinengiu dini'a bilin ka diag lunsud Efeso. Nemun duun nai mektitulu' dig lain titulu'an dia, kaas puli'an ku na penengiay dini'a, diaan ka da dun, pu' adun pemeek mu ilan.

4 Belibaday mu ilan mektalenten tu sagya gukiten, muka' tug listaan nu gesalan nda'i tamanen, pu' puunan ia nu pekpelawan, muka' kana' mekegabang di kektalenten ta tug delendeman nu Megbebaya'. Iin laaki mekegabang dun, su kesalig ta.

5 Pinengiu dini'a, pemaag mu ilan, pu' adun meglinelaatay su nga getaw

mekpuun di gempia de-
lendeman muka' di tantu
kesalig.
6 Pu' duunig duma, misuay
ilan di gempia delendeman
muka' di kesalig sampay mi-
talin ilan. Pu' pegyegaan
nilan su nda'i gatagen,
7 pu' mauya'an nilan
mekpetu'un ilan sia tu
Palinta nu Megbebaya',
laak nda' nilan mesabut
tantu su pinulingkasan
nilan titulu'ay, muka' su
piglegintuud nilan gupia.
8 Naa, su Palinta nu Meg-
bebaya', suunan ta gupia pu'
melengas Palinta, sa' melen-
gasi pebianan ta dun.
9 Pu' suunan ta dadema
nda' palintaay tu nga meke-
suun getaw. Pinalinta tu nga
ndi' mektalenten tu palinta,
tu nga mimilas, tu nga ndi'
megbasa tu Megbebaya', tu
nga mikesala', tu nga medu-
pang, tu nga mektalenten
laak tu kinilawan, tu nga
mekpatay mekegulangen, tu
nga memunu'an,
10 tu nga medusa, tu ngag
laki megunay tu samalaki-
nen, tu ngag libun megunay
tu samalibunen, tu nga men-
gulipen, tu ngag belusen,
tu nga membaalbaal takesi',
sampay tu nga getaw peme-
launen pia ta' alandun pai
gempia titulu'an.
11 Pu' ki titulu'an kia, mpe-
duma di Gempia Petenday
mekatag di Megbebaya' su
gempia penalan, su megde-
dengeg gupia Diwata, pu'
iini puun nu pianan ginaa.
Ki Gempia Petenday kia, iin
su pisalig dinaan nu Megbe-
baya'.

Su Kekpaladpalad ditug Lelaat nu Megbebaya'

12 Naa naan, mekpalad-
paladu dini Kristu Isus su
Kaunutan ta, pu' bigayanu
niin sekegu mbantang tu
pisaligen dinaan. Mekpalad-
palad dau dema diniin pu'
mipemilangu niin meseli-
ganu, kaas tindu'u niin
sesugu'enen,
13 asa su nda' pau
tendu'ay, piksudi'an ku iin.
Pilegetan ku dadema su
nga sakupen muka' sininau
iin. Laak dagid nda'u
pa mesuunay su gempia
penggulaulaan ku muka'
nda' pau pekpetuud, kaas
lilaatanu nu Megbebaya'.
14 Tinulungu gupia nu
Kaunutan ta, ma'niin
milebiananu niin tulungay,
pu' bigayanu niin kekpetu-
udu diniin muka' lelaatu
di nga samatawu puun tu
kesalabuuk ta dini Kristu
Isus.
15 Meseligan gupiai talu'
kini muka' mpia telima'en,
si Isukristu, iini midini dun
lumbang kini, guunenen su
nga mikesala'. Tampusan
mikesala' mau di nga mike-
sala',
16 laak lilaatanu nu Meg-
bebaya', adun paita'en di
nga getaw pu' metau si
Kristu Isus mektigel di mike-
sala' getaw. Kaas binaalu
tenggi'an tu nga mekpetuud
ditug binaya' gebii bu' gen-
daw, su nga begayan ketubu'
nda'i tamanen.

17 Ma'antu, penalan
ta di nda'i tamanen su
Meglekaunutan, su nda'i
gumulen muka' ndi' maita',
sug buntung Megbebaya',
pegbesaan muka' penalan
lelayun. Amen.
18 Naa, ki mbata' Timoteo,
pegwakilu na dini'a, titulu'
mu ini tu nga samasakup
mu, maa' nu tinalu' pedaan
nu pimuunan nu Megbe-
baya' mekatag dini'a. Kaas
delendem mu su tinalu' ni-
lan, adun penemalan mu uk-
itay su melegdeng titulu'an.
Muka' penemalan mu dema
pektalentenay
19 su kekpetuud mu di
gempia delendeman. Pu' du-
uni nga mimilas tu gempia
delendeman nilan sia, kaas
mibeleng nai kekpetuud ni-
lan.
20 Ngag duma nilan si
Himeneo muka' si Alejan-
dro, su ngag bigayu dini Sa-
tanas, adun mektu'un ilan
pu' subay ndi' na nilan
peksudi'an su Megbebaya'.

2

Sug Bianan di Kekpungun niu

1 Naa taman talu'u diniu,
penengiin ku, ita nga sumi-
nakup na, subay penenebiin
ta tu Megbebaya' sug lau-
nan kulang dinita. Subay
penenebian ta su ngag lau-
nan getaw, muka' pekpelad-
peladan ta su Megbebaya'
mekatag dig launan getaw,
2 sampay su nga gadi'
muka' launan kaunutan dig
benwa. Penenebian tailan,
adun melinawi kegbenwa ta,
muka' nda'i sasaw dun sam-
pay mekegbasa ita tu Megbe-
baya' muka' gempiai pegbe-
taden ta.
3 Ma'antui gempia kenen-
abi leliagen dun su Megbe-
baya' su Meglegawen dinita.
4 Pu' mauya'anen sug
launan getaw megawen
di ginukumanen, muka'
mauya'anen mesuunan
pa nug launan getaw su
metuud.
5 Pu' duun laaki salabuuk
Diwata muka' duun dade-
mai sala tawan peseksude-
nen su nga getaw tug Diwata
Megbebaya', si Isukristu,
getaw dadema.
6 Iin, bigayen matayig
lawasen, adun lekateneni
tiba'an getaw. Pibian dia,
pinita'en di gendaw bantang
kekpaita'en pu' mauya'an
nu Megbebaya' megawen su
ngag launan getaw.
7 Iini miktendu' dun
dinaan peneliganu niin,
adun ukiten ku ia, muka'
mekpetu'unu tu nga kana'
getaw Judea mekatag di
kesalig dini Isus muka'
mekatag di metuud. Kana'
balusi pektelu'en ku kini, pu'
metuud.
8 Naa, pia adini pikumpun-
gan nu nga mekpetuud,
iini mauya'an ku, sug lakii
menenabi, su pigwakilig
lawasen tu Megbebaya',
nda'ig lengeten atawaka
sualanen.
9 Su ngag libun pelum,
iini mauya'an ku seluken
nilan su sinukalay muka'
su mbantang di kegbasa di

getaw, kana' megdedelaga. Ndi' nilan mpia pelebian penlenu'lenu'ay sug buuk nilan. Ndi' nilan mpia selukenig bulawan atawaka dyamanti atawaka pekayan bai.
10 Iini melengas paita' nilan tu nga samataw nilan, sug lelaat nilan maa' nu pekayan, pu' mbantang dig libun engkenenen pu' megbasa tu Megbebaya'.
11 Subay metamed ilan mektu'un muka' mekpetuud ilan tu mekpetu'un dinilan.
12 Ndi'u begay su ngag libuni mekpetu'un atawaka meglekaunutan di ngag laki dia pikumpungan, subay metamed ilan.
13 Pu' iini miuna biwat si Adan, dayun si Iba'.
14 Muka' kana' si Adani pigbelusan ni Satanas, sug libun laak, kaas iini mimilas sug libun.
15 Pia ma'antu, su saanan nilan megbata', megawen su ngag libun sa' pektalentenan nilan su kekpetuud nilan tu Megbebaya' muka' sug lelaat nilan tu samataw nilan, sa' mektalenten ilan di kekesuun sampay ndi' ilan mekpaita'ita'.

3

Su nga Kaunutan di nga Pikumpungan nga Sakup

1 Naa, meseligan gupiai talu' kini, adin su getaw mauya'anen meguit tu pikumpungan nu nga sakup ni Kristu, mayak di melengas baalen.
2 Ki meguit tu pikumpungan, subay mekesuun muka' sala tawan laaki sawanen. Kana' sempaun, metau meguit dig delendemanen muka' gempiai pigbetaden. Subay metau menemba' tu nga menaikan muka' metau dadema mekpetu'un.
3 Subay ndi' megbebulek, kana' melisualen, segaga mesumaya'. Subay nda' dademai gayaken tu selapi'.
4 Subay metau meguit tu gapenen, petuuden gupia nu ngag bata'en muka' pegbesaan nilan.
5 Pu' sa' ndi' metau meguit di gapenen, mekenduta'i kaingaten tu pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya'?
6 Kana' mpia sa' begu sakup, pu' pinenggi' mangya', deksu'anen, ginukuman dun nu Megbebaya', maa' da nu ginukuman di Palin, pu' migangya' su Palin.
7 Muka' dema subay pegbesaan nu nga kana' mekpetuud su mauya'anen meguit tu pikumpungan, adun kana' mpengumpiiden, dayun daagen sia nu Palin.

Su nga Megabang tu nga Kaunutan

8 Naa ki nga megabang dadema di kaunutan kia, subay tendu'en su gembasa, kana' belusen, kana' meginum melaun muka' kana' mayak tu selapi'.
9 Meksekat di gempia delendeman, subay penemalanen pektalentenay su

metuud mekatag di kesalig
ta pisuun dinita,
10 muka' unaan pa dema
peksima'ay, dekag pa
tendu'ay. Sa' nda'i kulang
diniin, naa metendu' dayun
megabang.
11 Su sawanen, subay
gembasa dadema, kana'
melibak atawaka sempaun,
muka' meseligan dig launan
baalen.
12 Ki nga megabang di
kaunutan kia, diadia subay
sala tawan dai sawanen
muka' metau meguit tu
gapenen, tu ngag bata'en.
13 Adin su megabang tu
kaunutan muka' melengasi
kegabangen, naa subay
pegbesaan gupia, muka'
kana' mpiid megukit Gem-
pia Petenday mekatag di
kekpetuud ta dini Isukristu.

Su Tampusan Pisuun dinita di Kekpetuud ta

14 Naa su saanan ku sumu-
lat di sulat kini, iini pedeten-
gen ku, sunguu mangay tu
ni'a, pu' adun mekita' ita.
15 Laak dagid, sa' melan-
ganu, mauya'an ku mesuu-
nan mu su gempia pegbe-
taden nu nga meksalabuuk
sumakup tu Megbebaya'.
Pu' ita nu pikumpungan nu
nga sakupen, maa' ita nu
salapenan nu Megbebaya'
dinig lumbang kini, kig
Diwata nda'i gumulen.
Muka' megunut tu metuud
mekatag di Megbebaya' ki
salapenanen kini, maa' nu
pasek pemagen nug balay.
16 Naa, ki pisuun dinita
kini nu Megbebaya' mekatag
di kekpetuud ta, sug
daansama' pigbuni, tumu'
nda'ig labaw pa dun.
Kini si Kristu, kuminilawan
gupia,
pinita' nug Balakat nu Meg-
bebaya' pu' iini meke-
suun,
minita' dadema nu nga
sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit.
Lineep ukitay dig launan
bansa,
mituudan duni getaw di
tibuuk benwa,
pitaas nu Megbebaya' pu' pi-
lentu ditug langit.

4

Su Mekpetu'un dig Balus

1 Naa, pinluksad telu'ay
nug Balakat nu Megbebaya'
pu' ditug binaya' gebii bu'
gendaw duuni nga suay di
kekpetuud, pu' ilan, pektal-
entenan nilan su ngag lim-
bung muka' su pekpetu'un
nu menenulay.
2 Pengmetuudan ilan tu
tayupi' nu ngag belusen, su
getaw ndi' na metuuk dig
delendemanen su melengas.
3 Titulu'en nilan su nga
getaw pu' ndi' daw mpia
mbela'i. Duun dadema
dawi ndi' ma'aan pia laak
binaal nu Megbebaya'i
gaan kia, adun medawat
nu nga mekpetuud muka'
mekesuun tu metuud, sa'
laak mekpaladpalad ilan
dun.
4 Pu' melengas sug lau-
nan binaal nu Megbebaya'.

Nda'iduni mpemilas dun, sa'
duaten di kekpaladpalad.
5 Iini ndi' mpemilas dun,
pu' tinalu' nu Megbebaya'
mpia aanen, sa' duaten di
kenenabi.

Su Gempia Sesugu'en ni Isus

6 Mendadi ya'a, sa' titulu'
mu ia tu kepetedan ta, gem-
piaa sesugu'en ni Kristu Isus.
Megiseg dademai kesalig mu
puun tu petenday pituud ta
muka' tu gempia titulu'an
dinunutan mu.
7 Laak pegliaw mui sagya
gukiten nda'ig labeten tu
kekpetuud ta. Subay pepa-
gen mu dig delendeman
mu su mauya'an nu Megbe-
baya'.
8 Pu' su kegalima dig
lawas, duuni pantagen. Su
kektitulu' ta dig delendeman
ta mauya'an nu Megbebaya',
labi pa, pu' pedetengen ta
mpianan ita dun nemun,
muka' ditug binaya' gebii
bu' gendaw mbianan ta ki
ketubu' ta nda' nai tamanen.
9 Meseligan dadema gupiai
talu' kini muka' mpia te-
lima'en,
10 iini miksilasay ita dun
muka' miktegel ita dun
baalen ta, pu' seligan ta su
tantu Megbebaya', su Meglegawen di tiba'an getaw, labi
na su nga mekpetuud dun.
11 Kaas, ki nga tinitulu'
kini, titulu' mu tu kepetedan
ta.
12 Naa sa' sudi'an ka pu'
begu getawa pa, ndi' mu
penemba'ay, segaga baal mu
lendasanig lawas mu tu nga
mekpetuud, lendasan dig
yaga mu, dig betad mu, dig
lelaat mu, di meseligan ka,
muka' di kekesuun.
13 Penemalay mu besaay
tu gedapan nu nga getaw
su Misulat Talu' nu Megbe-
baya', penemalay mu ukitay
su Gempia Petenday, muka'
petu'un mu sampay mekedi-
inu.
14 Gamit mu su tinawan
mu bigay dini'a nug Balakat
nu Megbebaya' su ketendu'
dini'a nu nga kaunutan
muka' kektalu' dadema nu
pimuunan nu Megbebaya'
dia saanan nug launan nilan
dupen dini'a.
15 Naa, su kebasa mu, su
kaukit mu muka' su petu'un
mu, penemalay mu pengg-
laulaay, adun medayag nug
launan getaw pu' megisegi
kekpetuud mu.
16 Petubuday mu gupia su
pegbetaden mu muka' su
pekpetu'un mu, pu' ma'antu
megawen ka nu Megbebaya',
sug lawas mu sampay su nga
mekineeg dini'a.

5

Sug Bian nu Keguit tu nga Samasakup

1 Naa ki nga megulang
laki, ndi' mu ilan pegbelu'ay.
Pengmia'mia'ay mu ilan tit-
ulu'ay ma'niin laak gama'
mu. Su ngag laki ngudan
pa dini'a, pemilang mu ilan
maa' ngudan mu gupia.
2 Su nga megulang li-
bun, maa' ilan nu gina' mu,
muka' su ngag libun ngudan

pa dini'a, maa' ilan nu ngudan mu gupia, subay gempia daig delendeman mu dun.

Su ngag Balulibun

3 Naa ki ngag balulibun, pegbesaay mu ilan sa' nda'ig duma nilan mektagikul dun.
4 Laak adin sug duunig bata'en atawaka gapu'en, naa sug bata'en, atawaka gapu'en, subay ilani metau mekpetubu' dun. Pu' mekpuun su getaw meglegintau mektamuy tu Megbebaya' meksekat di kegbasanen tu samatawen diag balay, sampay suli'anen su mekegulangen di kegleketubu'. Kiaig leliagen dun su Megbebaya'.
5 Laak su tantu balulibun, su mitelauy gupia, subay petubu'en nu nga sesuku suminakup dini Isus. Pu' iin laaki seliganen su Megbebaya', kaas minamal mekpaingabang tu Megbebaya' muka' menenabi diniin gebii gendaw.
6 Naa sug balulibun mektalenten tu gayaken, mpemilangu ma'niin minatay saananen tetubu' pa.
7 Kaas sinugu'u ya'a titulu' mu ia tu nga suminakup, adun ndi' mbasul nu ngag lain getaw su ngag balulibun.
8 Sa' duuni samasakup ndi'en petubu'enig beta'anen, labi na su gapenen, sama da pimalawen su kekpetuud, muka' melaat pai pigbetaden batul nu pigbetad nu nga kana' mekpetuud.
9 Naa, kig balulibun mauya'anen mpeduma di penunan nu ngag balulibun, ndi' mu duatay sa' nda' pai genem pulu' taunen, muka' subay mainsan laak mesuay.
10 Medawat sug libun megdedengeg na pu' metau megabang tug dumanen, melengasi kegiba'en dig bata'en, metau menemba' tu nga menaikan, metau dadema mekpebaba' dig lawasen di gabangen tu nga piglegetawan nu Megbebaya', migabang tu nga milegenan, kaas minamal menggulaula melengas.
11 Laak su ngag balulibun begu getaw pa, ndi' nailan deli' duaten. Pu' sa' duuni gayak nilan lema' denlag, dayun mauya'an nilan mesuay puli', naa teliudan nilan si Kristu.
12 Kaas ginukuman dinilan, nda' nilan pemetutay su pinasad nilan diniin.
13 Muka' dema, kagina mekpanaw mekpanaw ilan, naa lula' ilan laak. Labi na meglibak ilan muka' menginampen ilan tu nda'ig labet nilan dun, pegyegaan nilan su gempia pegbuniin.
14 Mendadi mauya'an ku, penginsuaan su ngag balulibun begu getaw pa, megbata' ilan, muka' megingat ilan tu nga gapen nilan, kaas ita nga sakup, ndi' ita mekalan nu kuntra ta.
15 Tinalu'u ia, pu' duun nai ngag balulibun mitalin, dinunutan nilan si Satanas.
16 Naa, sug libun

mekpetuud na, sa' duunig beta'anen balulibun, subay iini mekpetubu' dun, adun ndi' melebiani gastu nu pikumpungan nga sakup, kaas mekegabang ilan tu ngag balulibun nda' nai kengayanen.

Su nga Kaunutan

17 Naa, su kaunutan metau meguit tu nga samasakupen, subay pemilangen mbantang pedua' pilu'eni tindan dun, muka' subay pegbesaan gupia. Labi na su nga menamal megukit Gempia Petenday muka' mekpetu'un.

18 Nda' ba sulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Ndi' mpia egbeden sug baba' nug baka mu saananen meglegiik.” Muka', “Bantang tindanan su mengimbaal.”

19 Ndi' dadema mpematutig dangat tu kaunutan nu nga mekpetuud, subay duunig dua' tawan atawaka telui takesi' dun.

20 Su kaunutan lelayun mikesala', subay titulu'en di gedapan nug launan mekpetuud, adun mendek su ngag duma.

21 Penengiin ku dini'a, pektalentenay mu gupia ki titulu'u kini, pu' misuunan nu Megbebaya' muka' si Isukristu sampay su nga mitendu' sesugu'enen getaw langit pu' gempiai titulu' kini. Ndi'a meksulamig dumunut dun, peglepeng mu muka' ndi' mu unaay bentangay ginukuman, pia ta' biselaay dun.

22 Muka' su nga kaunutan di pikumpungan nu nga sakup, ndi' mu ilan dedeli'ay tendu'ay dayun depenay, tekaw buus medela'iga dinilan. Subay megliawa di sala'.

23 Muka' ya'a, kana' na laak tubigi inumen mu. Peginuma maika', bulung di tian mu, adun ndi'a tatap megladu.

24 Naa, duuni nga getaw medayag na gupiai sala' nilan, mauna di ginukuman dinilan. Sug duma, iglud pa, laak medayag da ditug binaya' gebii bu' gendaw.

25 Sama dai nga getaw gempiai gulaulanen, duuni medayag gupia muka' duuni medayagdayag da. Laak su medayagdayag, medayag gupia ditug binaya' gebii bu' gendaw.

6

Su nga Gulipen

1 Naa, ki nga gulipen suminakup na dini Isus, subay pegbesaan nilan gupia su nga gegalen nilan, adun ndi' mpelaatanig dengegan nu Megbebaya' muka' su titulu'an ta mekatag di kekpetuud.

2 Subay pegbesaan nilan su nga gegalen nilan sa' mekpetuud dailan dema, pia samasakup ilan. Labi na nilan penemalan ebangay, pu' su pigebangan nilan,

pated na di kekpetuud
muka' petailen na.

Sug Lain Titulu'an muka'
su Tantu Datu'

Naa, subay petu'un mu ini
tu nga mekpetuud muka' pe-
nengiin mu dinilan pengguu-
laulaan nilan ini.
3 Sa' duuni mekpetu'un
ngag lain titulu'an, muka'
ndi'en sengu'en su gem-
pagen talu' mekatag di
Kaunutan ta si Isukristu
muka' su titulu'an megagak
di kegbasa tu Megbebaya',
4 pemilangu iin mangya',
nda'i misabuten di metuud.
Melaat gupiai ginaa-
nen sa' ndi' mekeglekis
muka' sa' ndi' mekesual
mekatag di nga penelu'enen.
Deksu'anen, mengimbegu su
nga mekineeg dun, meksual
ilan, meksinudi'ay ilan
muka' megegintapay ilan,
5 sampay ndi' mekaubus
su nga getaw meksual. Pe-
semaan ku ilan di mipenu-
lay muka' miwa'an ilan di
metuud, pu' saba' laung ni-
lan dun, sa' pegbesaan ni-
lan su Megbebaya', dumatu'
ilan.
6 Tumu' su megbasa gu-
pia tu Megbebaya', sa' pe-
sukaleni kebetangen, maa'
medatu' daan.
7 Ndi' ba metuud, su kauli'
ta dinig lumbang, nda'i mi-
wit ta muka' sa' mawa' ita
dini, nda'idun na pelumi
muit ta?
8 Subay sukal da dinita
sa' mekenapet ita muka'
meka'aan ita.
9 Laak su nga getaw
mauya'an nilan dumatu'
ilan, naa melemu ilan
mpenulay. Maa' ilan nu
metetubu' mitaban di gi-
man, pu' mayak ilan di nda'i
pantagen sampay mekedu-
pang ilan, kaas malap nilan
kelaatan sampay mbeleng
ilan ditug linaw gapuy.
10 Pu' su gayak nu getaw
tu selapi', iini puun ditu
melaun ginis melaat gu-
laula. Saba' nu gayak tu
selapi', melauni mikpetuud
sia, sumiway di kekpetuud,
kaas milegenan ilan ma'niin
ilan midugi tu tebenan dugi.

Titulu' dini'a, Timoteo

11 Laak ya'a, pigwekilan ka
nu Megbebaya', pegliaw mu
sug launan ma'nia. Iini pen-
emalan mu penggulaulaay
ki kekesuun, pegbesaay mu
su Megbebaya', saliga diniin,
petail mu su samataw mu,
pektigela di kelegenay mu
puun tu kekpetuud ta, sam-
pay mesumaya'a.
12 Pesemaan ku dig
lumba'. Gebeka gupia adun
dumaaga ditu gengayan
mu, sa'itada penemalay
mu dunutay su kekpetuud
pimuun dinita sampay
melaam mu su ketubu'
nda'i tamanen. Pu' kiai
migenggat dini'a dun su
Megbebaya', su saanan mu
miglegintuud di gedapan nu
melaun miketakesi' dun pu'
mikpetuuda na.
13-14 Penengiin ku dini'a,
ndi'a mesayep mektalenten
tug launan sinugu' dinita
sampay lumusad puli' su
Kaunutan ta si Isukristu.
Muka' iini takesi' di sugu'an

ku dini'a kini, su Meg-
bebaya', su mimegay ke-
tubu' dig launan muka' si
Isukristu, su tuminakesi' tu
metuud di gedapan ni Pon-
cio Pilato.
15 Ki ketua' puli' dini
nu Kaunutan ta kini,
pepenggulaula nu Meg-
bebaya' di pinasad gen-
daw, pu' iini megdedengeg
Megbebaya', sug buntung
meglekaunutan. Meglegadi'
di nga gadi', meglekaunutan
di nga kaunutan,
16 su mipeduunan ke-
tubu' nda'i tamanen, su
megbenwa di tiag ndi'
mesempelan nug duma,
su nda'iduni mikaita' dun
muka' nda'i mekaita' dun.
Naa, penalan tain muka'
sumakup ita diniin di nda'i
tamanen. Amen.
17 Su nga medatu' di kini-
lawan mekpetuud na, subay
titulu' mu ilan ndi' ilan
megangya' muka' ndi' ilan
sumalig di kedatu' nilan,
pu' kana' meseligani gimu.
Subay seligan nilan su Meg-
bebaya', pu' begayen dinita
su kulang dinita, adun leliа-
gen ita dun.
18 Sugu'en mu ilan pene-
malan nilan penggulaulaay
su melengas, mengingabang
ilan muka' metawal ilan,
19 kaas metagu' nilan
ma'niin ga'us puun tu
seligan nilan ditug binaya'
gebii bu' gendaw, adun
malap nilan su ketubu', pu'
iini ketubu'an tantu, pu'
nda'i tamanen.
20 Naa, Timoteo, pektalen-
tenay mu su sinaligu dini'a.
Pegliaw mu su nga kitelu'ay
laak, muka' su kekpalaw-
palaw laung dun nu getaw
sinuunan.
21 Pu' duuni getaw laung
nilan dun duuni sinuunan
nilan, laak nda' nilan mesug-
atay su tantu kekpetuud.
Naa, penenebiin ku tu
Megbebaya', mbianan niu su
tulungen diniu, launan niu.
Daal daitu.
Pablo

Su Kedua' Sulat ni Pablo dini TIMOTEO

Mendadi, kini si Pablo, bena' mipirisu puli' saba' nu kegukiten mekatag dini Isukristu, mibatiken pu' mabu' ndi' na maiben petain iin. Kaas kig limbangen kia muka' bata'bata'en si Timoteo, piwit dun ni Pablo ki sulat kini. Sinulat dini su tinitulu' ni Pablo, kampu' nu ginukiten di mipenggulaulanen, su sinugu'anen dini Timoteo muka' su kesaligen gupia ditu Megbebaya'. Mabu' kini su katapusan sinulat ni Pablo.

1 Dini'a Timoteo,
Naan si Pablo, peneliganu ni Kristu Isus tindu' nu Megbebaya' muka' sinugu'u niin megukit di pinasaden pu' adin su sumalabuuk dini Kristu Isus, iini mpeduunan ketubu' nda'i tamanen.
2 Puitan ku ya'a sulat, pu' ma'niin ka bata'u petailen ku.
Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Kristu Isus, tulungen ka niin, lelaatan ka niin sampay pepiananeni ginaa niu.

Kekpaladpalad tu Megbebaya' muka' Kengulikseg dini Timoteo

3 Mendadi, mekpaladpaladu tu Megbebaya', su pektemuyen ku di gempia delendeman. Pektemuyen ku iin maa' nu kektamuy dun nu ginepu'ayu. Mekpaladpaladu tu Megbebaya' sa' medelendemu ya'a lelayun su saanan ku menenabi gebii gendaw.
4 Pu' nda'u selingaway su kengaduy mu di keksuay ta, kaas mauya'an ku gupia, mekita' ita puli', adun leliagenu dun gusay.
5 Midelendemu pa pagid su kektinantu kekpetuud mu, ma'niin nu kekpetuud nu gapu' mu si Loida muka' danu gina' mu si Eunice. Naa mituudanu dun ma'nia dademaig dani'a.
6 Kagina ma'antu, tegyungen ku dini'a, pegua' mu su tinawan bigay dini'a nu Megbebaya' sa' dipenan ku ya'a.
7 Pu' ita, kana' iini bigay dinita dun nu Megbebaya' sug Balakaten adun menalaw ita. Segaga bigay dinita, adun mpeduunan ita pelum pegbaya' nug Balakaten, adun mekekpinetailay ita muka' adun metau ita meguit tu ginaa ta.
8 Kaas, ndi'a mpiid megukit mekatag di Kaunutan ta si Kristu. Ndi'a dema mpiid di kekpikut dinaan kini saba' nu kekpetu'un ku mekatag diniin. Laak penemalay mu ukitay su Gempia Petenday pia mekpuun diai kelegenay mu, pu' ebangan ka nu Megbebaya', adun mekektigela di gulaula.
9 Pu' su Megbebaya', iin su guminawen dinita muka' migenggat dinita mbaal ita

nga piglegetawanen, pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', kiaig delendemanen mekatag dinita. Kana' puun tu pinggulaula ta pima'antunen dun, segaga mikpuun tu tulungen dinita pibian dini Kristu Isus.

10 Muka' nemun mitua' dini su Meglegawen, si Kristu Isus, kaas mibuasan dinita kig delendemanen muka' tulungen kia. Pinita'en dadema dinita su ketubu' nda'i tamanen, kaas ma'niinen tika sug lala nu gumul. Sa'itada, inawa'en su gendek ta di kepatay pu' inukit na dinita su Gempia Petenday.

11 Naa, naan kini, tindu'u nu Megbebaya' peneliganu ni Kristu Isus megukit Gempia Petenday muka' mekpetitulu'u.

12 Kagina peneliganu ni Kristu, mibianan kui kelegenayu kini. Laak dagid, ndi'u mpiid dun, pu' misuunan ku sug betad nu seligan ku si Kristu, muka' mituudanu dun iin su metau megingat tu pisaligen dinaan sampay di Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya' tug launan getaw.

13 Kaas, subay pektalentenay mu gupia su melegdeng tinalu'u dini'a, baalen mu gempia lendasan penunggilingan mu. Kagina suminalabuuk ita dini Kristu Isus, sumaliga gusay tu Megbebaya' muka' melelaata gusay tu samasakup ta.

14 Pepianay mui keguit mu tu metuud sinalig dini'a nug Balakat nu Megbebaya', su megbenwa di ginaa ta.

15 Naa, su melaun samasakup ta diag benwa Asia, misuunan mu, tiliudanu nilan, bisan si Figelo muka' si Hermogenes.

16 Su nga gapen ni Onesiforo pasi', penenebiin ku tu Kaunutan ta lelaatanen ilan, pu' si Onesiforo, iin laak su tatap mektukaw dinaan. Nda' mpiid di kekpikut dinaan,

17 pu' su kedatengen dinig Roma, pinemalanu niin dayun penengaway sampay mibaangan nau niin.

18 Kaas mpia lelaatan nu Kaunutan ta si Kristu Isus sa' mateng nai Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya'. Misuunan mu gupia su gembagel gabang dinaan ni Onesiforo su saanan ku diag Efeso.

2

Ma'niin ka nu Meseligan Sundalu

1 Naa, ya'a ki mbata', tinulung naita nu Megbebaya' pibian di kesalabuuk ta dini Kristu Isus. Kaas pekpepagen mu diniin su kekpetuud mu muka' su kesalig mu.

2 Pesalig mu tu nga meseligan getaw sug launan pitu'un ku dini'a di gedapan nu melaun getaw, adun su piseligan mu dademai mekekpetu'un dun tu ngag duma.

3 Pektigela di kelegenay mbianan ta ma'niin nu

meseligan sundalu sinugu'
ni Kristu Isus.
4 Delendem mu deli' sug
betad nu sundalu. Saana-
nen meksundalu, ndi' meg-
dumaduma di kegleketubu'
nu nga kana' sundalu, pu'
penemalanen laak dunutay
su sugu'an dun nu kaunuta-
nen.
5 Miksamaig betad nu
nga meglumba'. Nda'iduni
malap primyu begay tu
mekedaag, subay dunutanen
gupia sug bianan nug
lumba'.
6 Sug betad nu meglupa',
miksama da. Su meglasay
mengimbaal dig lupa'en,
subay iini mauna mailasay
di sengku'.
7 Pegdelendem mu deli'i
tinalu'u kini, pu' sa' pegde-
lendem mu, pesabut gela'
dini'a nu Kaunutan ta.
8 Delendem mu si
Isukristu su pitubu' puli',
sapu' ni David, tatapu ukitay
di Gempia Petenday.
9 Milegetanu muka' bi-
naludu maa' nu memunu'an
getaw saba'u megukit di
Gempia Petenday, laak dagid
su talu' nu Megbebaya', ndi'
mbalud.
10 Iini miktigelu dun tug
launan kelegenayu, pu' adun
megawen su nga tindu'
nu Megbebaya' sumakup
diniin muka' mpeduma
ilan lelayun di kelengas nu
pegbaya'en, lumbus puun
dini Kristu Isus.
11 Meseligan gupiai talu'
kini,
Sa' miksaliunung ita di
kepatay ni Kristu Isus,
mpeduma daita dema diniin
di ketubu'en.
12 Sa' menamal ita mektigel
di kelegenay ta,
mekegduma daita dema
diniin meglekaunutan.
Sa' pemelaun ta pu' kana' ni
Kristu Isusig dunutan
ta,
pemelaunen dadema pu'
kana' ita dumunut
diniin.
13 Sa' pinenggi' kana' ita
meseligan,
iin, meseligan da gusay,
pu' ndi'en mesu'at sukliayi
gasalen.

Gempia Ginaa nu Megbebaya' dini'a

14 Naa, ki tinitulu'u kia,
tegyung mu tu nga getaw dia
niu, muka' pegad mu gusay
dinilan subay pegliaw nilan
su sualan di penggelal, pu'
nda'i gatagen muka' meglaat
laak su kekpetuud nu nga
mekineeg dun. Tegyungay
mu ilan ma'niin amu pegin-
deg ditu gedapan nu Megbe-
baya'.
15 Muka' ya'a dema,
penemalay mu dunutay
su mauya'an nu Megbe-
baya', adun gempiai gi-
naanen dini'a. Peksiba'ay
mu petu'unay su metuud
talu'en, dayun ndi'a mpiid
dun.
16 Pegliaw mu sug
binu'ang kegyaga di nda'ig
labeten tu pektemuyen ta,
pu' iini mekepelayu' dun su
getaw tu Megbebaya'.
17 Kig yaga kia, petanggi'u
di penekit, pu' penamal laak
meket di guned. Pu' duunig

dua' tawan mikpetu'un dun,
si Himeneo muka' si Fileto.
18 Mitalin ilan dig bianan
tu metuud, pu' pikpetu'un
nilan pu' laung, su gendaw
ketubu' puli' nu nga mi-
natay, minayan na laung,
kaas ndi' naita mpeduma
dun. Ma'nia, linibuleng ni-
lan su kekpetuud nu ngag
duma.
19 Pia ma'antu, ndi' mpalin
su puun tu kekpetuud ta dini
Kristu Isus, pu' mikpetindeg
dun su Megbebaya'. Nda' ba
mesulat di Misulat Talu'en,
“Mailala nu Kaunutan Meg-
bebaya' su nga sakupen.”
Duun pa pagidi misulat dia,
laungen, “Adin su getaw
laungen mekpaingabang tu
Megbebaya', subay belen-
genen su kemilasen.”

20 Mendadi, diag balay nu
medatu' getaw duuni ping-
ganen bulawan. Duun dade-
mai pelata. Duun pa pagidi
binaal gayu muka' lupa'. Su
sinukalay pinggan, lelabung
siselem gemiten. Su melen-
gas gupia, bantang gemiten
sa' meglekebibu.
21 Naa iini guluganen.
Adin su getaw ua'enen su
melaat di pigbetaden adun
pelengasenen sug betaden,
maa' nu melengas pinggan,
iinig bantang sugu'en nu
Kaunutan ta, bisan ta'
alanduni kelengas pebaal
dun.
22 Pegliaw mu dema su nga
gayak nu ngag begu getaw
nda'i pantagen. Pektalente-
nay mu sug betad mu, adun
mekesuun ka, muka' pektal-
entenay mu su kekpetuud
mu, sampay sug lelaat mu
tug duma mu muka' su pi-
anan ginaa, ya'a sampay
su ngag launan getaw mek-
paingabang tu Kaunutan ta
di nda'i pegbiksu'an nilan
dun.
23 Pegliaw mu pa pagid sug
lantugi' nda'i pantagen, pu'
misuunan mu deksu'anen ia,
sualan.
24 Muka' su sesugu'en
nu Kaunutan ta, subay
ndi' meksual tug duma-
nen, segaga lelaatanen su
ngag launanen. Subay
metau mekpetu'un, muka'
metaasig dasunen tug duma-
nen.
25 Su nga miksual diniin,
sa' tulikenen, subay peng-
mia'mia'anen titulu'ay.
Mabu' begayan ilan dayun
nu Megbebaya' keksikesuun
nilan, muka' mesuunan pa
nilan su metuud mekatag
dini Kristu Isus.
26 Pu' sa' meksikesuun
nailan, mekelaguy ilan di
Palin, pu' iin daani minuksu
dinilan, adun dunutan nilan
sia su mauya'anen.

3

*Su Gempenggulaula sa'
sungu Melengkebig Benwa*

1 Naa, sa' nda' mu gupia
mesuunay, sa' sungu me-
lengkebig benwa, melegeni
ketubu' nu tiba'an getaw.
2 Ki nga gendaw kia,
melaat gupiaig betad
getaw. Su nga getaw,
penemalan nilan petailay
su da lawas nilan, muka'
mesaku ilan. Mangya' ilan.

Mekpelabawlabaw dailan
dema. Menampalaksa ilan
tu ngag duma. Memilas
ilan tu mekegulang nilan.
Kana' ilan mekpaladpalad
muka' nda'i ginaa nilan tu
Megbebaya'.
3 Nda'i petail nilan tu ngag
duma nilan muka' nda'ig
lelaat nilan dun. Menlibak
ilan muka' ndi' nilan meguut
sug delendeman nilan. Pe-
glegetan nilan su nga getaw
muka' mpauk ilan tu gempia
gulaula.
4 Mektipu ilan muka'
petuyangen nilan su ginaa
nilan. Melebian ilan ke-
banggi'itan. Iin laaki pektal-
entenan nilan, su nga gayak
nilan, sabaya' di kegbasa
nilan tu Megbebaya'.
5 Tautau dunutan nilan
sug betad ta diniwata, laak
dagid su pegbaya'en, pemi-
lasen nilan gupia. Su nga
getaw ma'nia, subay pegli-
aun.
6 Duun dadema dinilani
nga tautau mekpetu'un
menaik tu nga gimbelayan,
adun pengmetuudan nilan
su nga meglelambing libun,
su ngag libun migbuku
di nga sala' nilan muka'
melemu ilan egaken nu nga
ginis gayak nilan.
7 Pia ta' pektu'unay dun,
mauya'an nu ngag libun kia
petu'un dun, laak ndi' meng-
ganget dig delendeman ni-
lan su metuud.
8 Ki nga getaw kia ku-
muntra tu metuud, maa'
ilan dini Janes muka' ni
Jambres kanugdiin, su
kuminuntra dini Moises, pu'
pemilasen nilan su metuud,
pu' mpenulayig delendeman
nilan muka' mbulugani
kekpetuud nilan.
9 Laak dagid, ndi' mek-
palasi penggulaulaan nilan,
pu' melemu maita' nu ngag
launan getaw sug dupangan
nilan. Maa' nu mipenggu-
laula ni nga Janes kiin.

Katapusan Titulu'an

10 Naa ya'a, misimet mu
na su pitu'un ku, su pig-
betadu muka' su mauya'an
ku dadema baalen ku sine-
gay pektetubu' pau. Misimet
mu padun su kekpetuudu, su
kektigelu dig laatan ginau,
su kekpetailu sampay su
kektigelu di kelegenayu.
11 Misuunan mu pa pagid
su kegleget dinaan muka' su
kelegenayu. Misuunan mu
su kelaun mibianan ku su
saanan ku megukit Gempia
Petenday dia ngag benwa
Antioquia, Iconio muka'
Listra. Misuunan mu su
kektigelu di meliget gupia
kegleget dinaan, laak dagid
ginawenu nu Kaunutan ta
dig launanen.
12 Metuud, adin su sum-
inalabuuk dini Kristu Isus
muka' mauya'anen penung-
gilinganen sug diniwata,
iini peglegetan tantu nu
samatawen.
13 Laak dagid su nga
getaw lelayun melaati
gulaula nilan muka' su
nga mekpetu'un dig balus,
menamal megdugangi
melaat betad nilan. Meglim-
bung ilan tu ngag duma

getaw muka' peglimbungan
dailan dema.
14 Laak ya'a pasi', pek-
talentenay mu gusay su
piktu'un dini'a muka' mi-
tuudan ka na dun, pu'
misuunan muig betad nu
nga mikpetu'un dini'a.
15 Misuunan mu dadema
pu' genat kaika'ay mu, iini
piktu'un dini'a, su Misulat
Talu' nu Megbebaya'. Iin
dayuni mikpesuun dini'a pu'
ki kegawen begay dinita nu
Megbebaya', mekpalas sa'
mekpetuud ita dini Kristu
Isus.
16 Ki tibuuk Misulat Talu'
nu Megbebaya', su Megbe-
baya'i pigenatanen, muka'
gempia pektu'un mekatag di
metuud, pemaagen di sayep,
titulu' tu mikesala' sampay
pektu'un di kektinantu peg-
betaden,
17 adun su mektamuy tu
Megbebaya', nda'i kulang
dun, pu' misangkap dig lau-
nan melengas baalen.

4

1 Naa, penengiin ku dini'a
ma'niin ita pegindeg di geda-
pan nu Megbebaya' muka'
ni Kristu Isus, su mukum
pa di tiba'an getaw tetubu'
muka' minatay, muka' su
mpuli' dinig lumbang adun
meglekaunutan.
2 Penengiin ku dini'a, ukit
mu su Gempia Petenday
mekatag dini Kristu Isus.
Lelayun mu ukitay, sa' ki-
neegan sa' ndi', pemeek mu
su nga misayep, pengmetu-
uday mu ilan sampay pen-
guliksegan ilan menggulaula
melengas. Pengmia'mia'ay
mu ilan titulu'ay. Saanan
mu mektitulu' dun, subay
kana'a sempaun.
3 Pema'niinen mu, pu' du-
uni gendaw mateng, mpauk
su nga getaw mekineeg tu
gempia titulu'an. Mauya'an
nilan, pungunen nilani
nga memintulu' adun
mekpetu'un dinilan, pia ta'
alanduni mauya'an nilan
petu'unay.
4 Teliudan nilan dadema
su kekineeg nilan tu
metuud. Metalin pailan,
pu' mekineeg ilan tu sagya
gukiten laak.
5 Laak ya'a pelum, guut
muig delendeman mu pia
ta' alanduni kebetang mu.
Pektigela di kelegenay mu.
Peksitugesa megukit Gempia
Petenday. Muka' pekpelasen
mu su pibaal dini'a nu Meg-
bebaya'.
6 Naa naan pasi', sungu
matengi gumulu, pu' mbaalu
maa' nu guliden gilak
tu Megbebaya', kana' na
maiben muli'u tu niin.
7 Miksitugesu mengglu-
laula tug launan pibaal di-
naan, ma'niin gila'u gebekay
sug lumba'. Iningatu gupia
su kekpetuud ta pisalig
dinaan.
8 Muka' nemun duun pai
ginandam sugda tu keke-
suun pigbetad. Megbegay
dun dinaan su Kaunutan ta,
pu' sa' iini mukum, ndi'
meksulamig. Su gendaw
mateng dini puli', sugdaanu
niin. Muka' kana' naan
laak, sug launan mekpe-

dateng diniin sa' mpuli'.

Titulu' dini Timoteo

9 Naa sa' mesu'at, ki kedini
mu, ndi'a peglanganlangan.
10 Pu' si Demas, pisuayanu
niin, pu' mauya'anen tantu
sug betad kinilawan. Mid-
itu Tesalonica. Si Crescente,
miditu Galacia, muka' si Tito
tug Dalmacia.
11 Si Lucas laaki mibilin
dinaan kini. Si Marcos, an-
gay mu, uit mu dini, pu'
mekegabang gupia dinaan.
12 Si Tiquico, sinugu'u
mangay ditug Efeso.
13 Naa ya'a, sa' mediniin
ka, uit mu dinaan su melam-
bung suubu mibilin diag
balay ni Carpo ditu Troas,
su nga sinulat dadema, labi
na su nga sinulat di panit
karniru.
14 Naa, si Alejandro su
menensal putaw, piglege-
tanu niin gupia. Laak metau
su Kaunutan ta si Kristu Isus
di gembantang tu pinggu-
laula ni Alejandro dinaan.
15 Peglengilamay mu, pu'
pinemalanen kuntraay su
ginukit ta mekatag dini
Kristu Isus.
16 Naa, ki kasuu kini,
sug bekna kedangat dinaan,
nda'ig dumau di gupidu,
bilenganu nug launan du-
mau. Laak penenebiin ku,
pedesunen ilan dun nu Meg-
bebaya'.
17 Pia pisuayanu ni-
lan, ibanganu gupia nu
Kaunutan ta si Kristu
Isus. Pisekegu niin, adun
gela'en ku ukitay su Gempia
Petenday, adun medengeg
pelum nu nga kana' getaw
Judea. Iini ginawenu dun nu
Kaunutan ta di ketipuayu.
18 Suunan ku gumawen di-
naan dig launan melaat gu-
laula muka' uitenu niin ditu
Keglekaunutanen tug langit.
Kaas, subay pegdedengegen
iin di nda'i tamanen. Amen.

Katapusan Sinulat

19 Si Priscila muka' si
Aquila kiin, simbayan ku
ilan sampay su nga gapen ni
Onesiforo.
20 Si Erasto, mibilin ditu
Corinto. Si Trofimo, binilin
ku iin ditug lunsud Mileto
pu' migladu ma.
21 Sa' mesu'at, pededali'a
medini sinegay ndi' pa
matengi timpu metegdaw.
Si Eubulo, si Prudente,
si Lino muka' si Claudia,
mipenambaya nilan, sam-
pay su ngag launan mimated
di kekpetuud ta dini.
22 Penenebiin ku meg-
duma di ginaa mu su
Kaunutan ta. Penenebiin
ku dadema mbianan nug
launan niu su tulung nu
Megbebaya'.

Daal daitu.

Pablo

Su Sulat ni Pablo dini TITO

Mendadi, kini si Tito, sala di ngag limbang ni Pablo begudiin. Su kekpetuud ni Tito, begu getaw pain, laak nda' maiben, mibaal kaunutan nu nga samasakupen. Binilin ni Pablo ditu pulu' Creta, adun megabang di nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu dia. Piwitan ni Pablo sinulat kini, pu' adun titulu' ni Pablo sa' ta' alanduni gempia pegbetaden nu nga pemili'en kaunutan di nga pikumpungan nu nga sakup, muka' titulu'en diniin dadema su gempia pegbetaden nu nga sakup sampay gempia kepemaag di nga memilas.

1 Dini'a Tito,

Naan si Pablo, tindu'u sesugu'en nu Megbebaya' muka' peneligan ni Isukristu.

Iini tindu'u dun nu Megbebaya', adun penggengeten ku pai kesalig nu nga getaw tindu'en sumakup diniin, muka' pesuun ku dinilan su metuud titulu'an mekatag di kekpetuud ta.

2 Puun tu kekpetuud ta, pedetengen nu nga sakupen pu' metubu' ita di nda'i tamanen. Kia, pinasad dinita nu Megbebaya' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa'. Naa ndi' metau megbalus su Megbebaya'.

3 Ki pinasaden kia di ketubu', su gendaw bantang pesuunenen, pisuun tu'u nu Megbebaya' ditu nga sesugu'enen, adun petenday nilan pelum tu nga getaw. Sampay naan, pisaligen dadema dinaan, adun ukitan ku dun dema su nga getaw. Kaas megukitu puun tu kesugu' dinaan nu Megbebaya', su Meglegawen dinita.

4 Ya'a Tito, ma'niin ka tantu bata'u puun di keksalabuuk ta di kekpetuud ta.

Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' dini Kristu Isus su Meglegawen dinita, begayan ka niin tulung muka' pianan ginaa.

Sug Baalen ni Tito ditug Benwa Creta

5 Naa Tito, iini binilin ku ya'a dun ditug benwa Creta, pu' adun peksiba'an mu su nda'u pa metubus peksiba'ay, muka' adun tendu'en mui nga kaunutan nug launan pikumpungan nu nga sakup dia ngag lunsud. Kelelaat, ndi' mu selingaway ki tinitulu'u dini'a kini.

6 Ki nga kaunutan nu pikumpungan, iin subayi metendu', su kana' medangat, sala tawan laaki sawanen, muka' su ngag bata'en, mekpetuud ilan dini Kristu sampay kana' ilan megdedengeg mesungal atawaka medupang.

7 Kagina megbaya' tu pibaal nu Megbebaya'

su meguit tu pikumpungan, subay kana' medangat. Sa'itada, kana' nu mekpelabawlabaw atawaka sempaun, kana' nu megbebulek, kana' nu melisualen muka' kana' nu mauya'anen dumatu'.
8 Iin sungkini gempia metendu', su metau menemba' di memenaikan, penggengetenen dig delendemanen su gempia, su metau meguit tug delendemanen, muka' mekesuun, nda'i melamug dun melaat, sampay metau megbaya' di gayaken.
9 Subay pektalentenan gusay nu meguit tu samasakupen su meseligan petenday mesangu' gupia nu titulu'an ku, pu' adun metitulu'en su ngag duma mekatag di metuud muka' pengmetuudanen su nga kuminuntra tu metuud mekatag di gembagel sayep nilan.
10 Pu' ki nga kuminuntra kia, metiba' mailan. Memilas ilan tu metuud, pegyegaan nilan su nda'i gatagen, muka' peglimbungan nilan su nga samataw nilan. Labi na duuni nga getaw Judea suminakup na dini Kristu kuminuntra tu metuud.
11 Naa, subay pemaag mu ilan, pu' kana' laak santa' enlangan peglibulengen nilan pebian di nga titulu'an nilan kana' gempia titulu'an. Pektitulu' nilan dun, adun laak tindanan nilan selapi'. Iini melengas, mpiid ilan dun!
12 Nda' ba metalu' nu suunan, sama nilan getaw Creta, “Ita nga getaw Creta! Belusen ita, maa' ita nu nga malig metetubu', melela' ita, muka' medalu ita maan.”
13 Metuud daan su tinalu'en kiin. Kaas, subay peligetan niu ilan titulu'ay, pu' adun gempageni kekpetuud nilan,
14 muka' adun ndi' na nilan pektalentenani nga sagya guksugan nu getaw Judea, muka' nga pinalinta nu kilawan memilas tu metuud.
15 Naa, ki mekesuun getaw, pemilangenen mekesuun sug launanen. Su getaw pasi' kana' mekesuun sampay nda' pekpetuud dini Kristu Isus, mekesala' tu Megbebaya', pu' migela' melemu'ayig delendemanen sampay ndi' metau megbiksu' di melaat gulaulanen.
16 Laung nu getaw ma'nia pu' suminambat tu Megbebaya', laak kumalenged melaati gulaulanen, ndi'en sembaten. Mesina dadema muka' memilas gupia tu Megbebaya', ndi'en pa padun megaga baalay su gempia gulaula.

2

Su Melegdeng Titulu'an

1 Laak ya'a, subay petu'un mu su medunut di melegdeng titulu'an.
2 Naa ma'antu, su nga megulang laki, titulu' mu ilan diadia pu' subay mekesuun, gembasa, muka'

metau meguit tug delen-
demanen. Telu'ay mu
dadema penggengetenen
gupia su kesaligen dini
Kristu, su kepetailen tug
duma, sampay su kektigelen
di kelegenayen.
3 Ma'antu dadema su nga
megulang libun pelum, tit-
ulu' mu ilan pu' subay peg-
betaden nilan sug leliagen
dun su Megbebaya'. Ndi'
ilan mpia menlibak, muka'
ndi' ilan mpia penenatan
meginum. Subay titulu'en
nilan di gempia su ngag li-
bun begu getaw pa,
4 adun meglegintau dailan
dema mekpetail diadia tu
sawanen muka' tu ngag
bata'en.
5 Titulu'en nilan su ngag
libun begu getaw pa,
adun meglegintau dailan
pagid, diadia megbaya' tug
delendemanen, megliaw
gupia di melaat gulaula,
mekesuun, mektagikul tug
baalenen diag balay, sampay
petuudenen su sawanen,
adun pia taway dun, nda'i
getaw mekesudi' di Gempia
Petenday pimuun dinita nu
Megbebaya'.
6 Naa, su ngag laki pelum
begu getaw pa, titulu' mu
ilan pu' subay metau dailan
dema megbaya' tug delende-
man nilan.
7 Muka' ya'a Tito, baal
mu gusay gempia lendasanig
lawas mu dig launan gem-
pia pegbetaden. Selian mu
mektitulu', subay pektinan-
tua mektitulu' muka' gem-
basaa.
8 Pektitulu' mu su meleg-
deng adun nda'i meketalu'
pu' kana' daw melegdeng,
adun mpiid su kuminun-
tra dini'a, pu' nda'iduni
metalu'en melaat mekatag
dinita.
9 Naa su nga gulipen, tit-
ulu' mu ilan pu' subay petu-
uden nilan su gegalen ni-
lan muka' peleliagen nilan
dig lumaun pibaal dinilan.
Subay ndi' nilan sungalen su
gegalen nilan,
10 muka' ndi' nilan pe-
gleksapen elapay sug danu
gegalen nilan. Segaga
penemalan nilan petuuday
su gegalen nilan, adun
mpaita' nilan pu' meseligan
ilan gusay muka' mekesuun.
Ki tiba'anen kia, pu' adun
mesuunan nu nga getaw
pu' melengasi titulu'an ta
mekatag di Megbebaya', su
Meglegawen dinita.
11 Ma'antu, titulu' mu su
nga samasakup mu, pu' su
tulung nu Megbebaya', bi-
wasanen na adun mesu'at
na megawen su kelaun ki-
lawan.
12 Pebian di tulungen,
miktitulu' dinita su Meg-
bebaya' pu' belengen tai
pigbetad ta mpauk dun su
Megbebaya' muka' ndi' ta
na pekpelasen su melaat
gayak ta puun tu kekilawan
ta, segaga meglegintau ita
meksikesuun muka' meguit
ita delendeman ta, sampay
pegbetaden ta sug leliagen
dun su Megbebaya' saanan
ta sumala megleketubu' di
nga kilawan nemun.

13 Meglegintau ita dun
saanan ta mekpelab di
gendaw pedetengen ta
medayag na tu'u su kelengas
nu pegbaya' nu tampusan
Megbebaya' pektemuyen ta,
si Isukristu su Meglegawen
dinita. Leliagen ita gupia
di gendaw kia pu' mateng
main.
14 Si Isukristu kini, bi-
gayenig lawasen matay
gumanti' di sala' ta, adun
lekaten ita dig launan
limbung ta, muka' adun
baalen ita niin gegulingen
piglegetawanen, mekesuun
ita muka' mauya'an ta gupia
penggulaulaan su gempia.
15 Kaas ki ngag launan tini-
tulu'u kini, titulu'ay mu dun
su nga mikpetuud sampay
pemaag mu su nga memilas
tu metuud, gikteb nu peg-
baya' mu. Ndi' mu begay
petuyangen ka nu nga mike-
dengeg dini'a, pia ta' taway
dun.

3

Pektitulu' muka' Pegad

1 Naa, su nga samasakup
ta duma niu ditu, pekte-
gyung mu ilan gupia pu'
subay petuuden nilan gusay
su nga kaunutan meguit dig
benwa, muka' adin su gem-
pia baalen, subay mauya'
nailan menggulaula dun.
2 Titulu'ay mu ilan
pagid pu' subay ndi' nilan
peksudi'an su ngag duma,
pia ta' taway dun. Subay
metau ilan mekpepia ginaa
nug duma nilan, muka'
melilelaaten ilan, sampay
mesumaya' ilan di tiba'an
getaw.
3 Pu' ndi' ba metuud,
begudiin pia ita, metegas
gupiai gulu ta, mimilas ita
muka' piglimbungan ita
nug duma? Ma'niin ita
gulipen nu melaat gayak
ta, kaas nda'i gikteb nu
gininisan melaat gulaula
ta, ndi' ba? Gebii gendaw
sempaun ita muka' mingim-
begu ita, binanta ita nug
duma, migbanta daita dema
dinilan.
4 Laak pia ma'antu, ki
Megbebaya' su Meglegawen
dinita, duuni gendaw
pinita'en dinita sug lelaaten
muka' petailanen dinita,
5 pu' ginawen ita niin
di sala' ta. Ginawen ita
niin saba' nug lelaaten,
kana' nu gempia gulaula
ta. Ginawen ita niin pibian
di kepawa' nug Balakat nu
Megbebaya' tu kelemu'ay
dig delendeman ta, muka'
pibian dadema di kebegay
dinita nug Balakat nu
Megbebaya' begu ketubu'.
6 Pu' bigayen dinita tantu
sug Balakat nu Megbebaya'
pibian dini Isukristu, su
Meglegawen dinita.
7 Kaas pimilang ita niin
mekesuun puun tu tulungen,
sampay mpeduunan ita ke-
tubu' nda'i tamanen, su ke-
tubu' pedetengen ta.
8 Meseligan tu'ui sinulatu
kini.

Naa, ki titulu'an ku kini,
mauya'an ku titulu' mu gu-
pia tu nga mikpetuud na
ditu Megbebaya', pu' adun

pektalentenan nilan baalay
lelayun su gempia, su me-
lengas muka' su gembagel
dademai pantagen dig lau-
nan getaw.
9 Laak pegliaw mu sug
lantugi', su metaas yaga
mekatag di gesalan, su su-
alan muka' samuk mekatag
di Palinta nu Megbebaya'
tu nga getaw Judea. Kia,
nda'iduni gatagen.
10 Naa ki mikesaba'
di kekpesuay di nga
samasakup, pegaday mu.
Sa' puli'anen pa dinilan
mainsan, pegaday mu pa
mainsan peluman. Genat
nitu sa' ndi' mesikpa', utiday
mu iin di pikumpungan niu.
11 Pu' mesuunan niu,
mipenulay main, mpalas
diniin su sala'en.

Katapusan Titulu'

12 Naa si Artemas, sugu'en
ku iin meditu ni'a. Sa'
kana' ni Artemas, si
Tiquico. Sa' mateng dia
ni'a, pegdedali'a panaw, pu'
dia ita peksungkak lunsud
Nicopolis, pu' pigdelendemu
megbebenwau ditu selian
metegdawig benwa.
13 Si Senas su gabugadu
muka' si Apolos, sa' mpanaw
ilan, ebangay mu ilan gikteb
nu megaga mu meksangkap
dig launan penguiten nilan,
adun nda'i kulang dinilan.
14 Su nga samasakup ta
ditu niu, subay meglegintau
ilan meksituges menggu-
laula di gempia, adun
mpegebangan nilan sug
duma melauni kulangen. Sa'
ma'antu, duun nai pantag
nilan.
15 Kig launan dumau dini,
sinambaya nilan. Sambay
mu dami dema di nga sam-
bat nami miksalabuuk dinita
di kekpetuud ta.

Penenebiin ku, mbianan
nug launan niu su tulung nu
Megbebaya'.

Daal daitu.

Pablo

Su Sulat ni Pablo dini FILEMON

Naa kini si Filemon, mabu' iini megdedengeg sakup ni Kristu tug lunsud Colosas begudiin, timpu pa ni nga Pablo. Si Filemon, duuni gulipenen, ngalanen si Onesimo, laak mikelaguy si Onesimo di kaulipen diniin ni nga Filemon. Naa si Onesimo kini, su saanan ni Pablo mpirisu, milabeten dayun si Pablo ditu pirisuan. Dayun pibian dini Pablo, suminakup dadema dini Kristu si Onesimo. Di sinulat kini ni Pablo, minengi si Pablo dini Filemon pu' dedialanen puli' sug daansama' gulipenen si Onesimo, laak dagid kana' na laak gulipenen, segaga pemilangenen na samasakupen dini Kristu mimated na diniin. Su ngalan "Onesimo," guluganen di pikebitan nilan begudiin, "duuni gatagen."

1 Dini'a Filemon,
Naa naan si Pablo, mipirisu mau saba' nu kekpetuudu dini Kristu Isus. Sug dumau si Timoteo, mimated dinita.
Piwitan ka nami sulat, ya'a petailen sambat nami muka' limbang nami megukit Gempia Petenday.
2 Piwitan nami dadema su pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag balay mu, sampay su mimated dinita si Apia, muka' si Arquipo, duma ta dadema megukit Gempia Petenday.
3 Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Su Kepetail ni Filemon muka' su Kekpetuuden

4 Naa Filemon, kada kenenabiu mekatag dini'a, mekpaladpaladu tu Megbebaya', su pektemuyen ku.
5 Pu' miukit na dinaan ki kepetail mu tu kelaun piglegetawan nu Megbebaya' muka' su kesalig mu tu Kaunutan si Isus.
6 Iini penenebiin ku puun tu keksalabuuk ta di kekpetuud ta, megisegi kesabut ta di kelaun kepepia dinita ni Kristu, miksekat di keksalabuuk ta diniin.
7 Pu' petailen ku mimated, liliagu gupia ditu kepetail mu tu samasakup mu, miamu'u dun gupia. Pu' su kelaun piglegetawan nu Megbebaya', pinleliag puun dini'a.

Pinengian Lelaat si Onesimo

8 Naa ma'antu, kagina samasakup ita ni Kristu, duuni pegbaya'u sumugu'u sia dini'a di gempia mu baalen.
9 Laak pia ma'antu, kana' sugu' ini, pu' menengiu laak dini'a, puun tu kekpinetailay ta nga sakup, asa naan si Pablo pigwekilan ni Kristu Isus, muka' mipirisu dau dema nemun saba' nu kekpetuudu diniin.

10 Kaas, penengiin ku laak
dini'a, kini si Onesimo, lep-
eng bata'u di keksalabuuk
ta dini Kristu, sa' mesu'at
lelaatay mu iin. Pu' si
Onesimo kini, su saanan ku
dini pirisuan, inukitan ku
Gempia Petenday, kaas sum-
inakup.
11 Naa metuud, begudiin
nda'i gatagen dini'a. Laak
nemun, gembageli gabangen
dini'a, gembagel dademai
gabangen dinaan.
12 Mendadi iin, su petailen
ku gupia, pauli'en ku na
dini'a.
13 Mauya'an ku sia, sumala
pa dini naan megbenwa,
adun iini gumanti' dini'a
megabang dinaan selian ku
mpirisu saba' nu kegukitu tu
Gempia Petenday.
14 Laak ndi'u ya'a tege-
len di gempia mu baalen,
pu' iin sungkini mauya'an
ku, sengu'en mu tu'u su
penengiin ku dini'a puun
tu gempia delendeman mu,
kana' puun tu tegel. Kaas
pegelatan ku pai sembag
mu.
15 Pu' si Onesimo, mabu'
iini misuay dun dini'a nda'
maiben, pu' adun mekepuli'
pelum dini'a, dayun ndi' na
mekpesuay dini'a.
16 Pu' nemun, kana' mu
na sesugu'en laak iin, pu'
petailen dadema mimated
dini'a puun tu kesakup niu
dua' dini Kristu. Naan,
petailen ku gupia iin, labi
pa mbantang petailen mu
nemun, kana' laak sesugu'en
mu pu' samasakup mu
dadema ditu Kaunutan ta!
17 Kaas sa' pemilangen
mau tantu limbang mu
miksekat di kekpetuud ta,
su kenemba' mu diniin,
pelepeng mu tu kenemba'
mu dinaan.
18 Sa' duun pa pagidi
sala'en dini'a atawaka
gutangen, delendem mu
danaan sala' muka' danaan
gutang.
19 Pirmaan ku ini, naan
si Pablo, biadan ku dini'a.
(Asa nda'u tegyung dini'a
pu' duun dadema siai gutang
mu dinaan. Pu' kana' ba
naani migukit dini'a adun
mialap mu na su ketubu'
nda'i tamanen?)
20 Kaas, Mingumpated,
kelelaat dini'a, begay mu
dinaan ki penengiin ku
kini dini'a mekatag dini
Onesimo, puun tu kesakup
mu tu Kaunutan ta. Pu'
sa' begay mu, leliagenu dun
dayun, pu' mikpated ita di
keksalabuuk ta dini Kristu!
21 Naa suminulatu dini'a,
pu' misuunan ku ki pe-
nengiin ku dini'a kini, petu-
uden mu, kampu' nu nda'u
mpeksaak dini'a.
22 Muka' padun, pengen-
damay mau sugudu ditug
balay mu, pu' pedetengen
ku mekepuli'u diniu, puun
dadema tu kenenabi niu,
launan niu.

Katapusan Pemuun

23 Naa si Epafras, dumau
mipirisu saba' nu kekpetuud
ta dini Kristu Isus, mipenam-
baya niin,
24 sampay si Marcos, si
Aristarco, si Demas muka'

si Lucas, ngag dumau dini
megukit tu Gempia Peten-
day.
25 Naa penenebiin ku tu
Kaunutan si Isukristu, be-
gayan amu niin tulungen,
launan niu.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat tu nga HEBREO

Mendadi, kig libru kini, iini sinulat dun si Isus. Iin sug Bata' nu Megbebaya', metaas pain di ngag launan bitang di gekleb langit bu' lupa', sa' su kilawan, sa' su nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu, sa' si Moises, pia su nga ndi' maita'. Nda'iduni metaas pa diniin. Tinitulu' dadema dini pu' ki miuna betad nu getaw Judea, iini sinukli dun, su titulu'an ni Isus. Kig begu pasad nu Megbebaya' pibian dini Isus, gembagel pa duni pantagen dig daan sabuten dinilan nu nga getaw Judea begudiin. Ki kegbelian ni Isus, gembagel pa duni pantagen di kegbelian nu ngag lain belian, pu' pingilaken sug lawasen guliden tu Megbebaya', adun iini mbaal bayad tu sala' muka' limbung nug launan getaw. Kaas ki Tampusan Metaas Belian ta si Isus.

Tinitulu' dini pu' su nga suminakup ditu Megbebaya', subay seligan nilan gusay su Megbebaya' sampay matengi gumul nilan, pegengagen nilan lelayun si Isus muka' pektigelen nilan su tiba'an kelegenay mbianan ta dinig dibabaw lumbang. Katapusanen dinig libru kini, duuni pigad muka' titulu'.

Naa, sa' su suminulat dig libru kini, Su Sulat tu nga Hebreo, *nda' mesuunay nu nga getaw, pu' su ngalan nu suminulat dun, nda' mesulat dini. Iini pingantap nu ngag duma menilung dig libru kini, mabu' suminulat dun si Apolos. Sa' sug duma mektalu', si Bernabe, si Lucas, si Pablo, sa' si Priscila. Nda' ta mesuunay. Pia su nga piwitan dun, nda' ta mesuunay dadema, laak gempantek getaw Judea ilan, suminakup dini Isus, dayun piglegetan saba' nu kekpetuud nilan diniin. Ki ngalan nug libru kini,* Su Sulat tu nga Hebreo, *iin su ngalan nu tingeban bansa nu getaw Judea begudiin. Iin dademai ngalan nu pikebitan nilan.*

Su Pitalu' nu Megbebaya' dig Bata'en

1 Naa kini, begudiin iinig betad nu Megbebaya', tatapen telu'ay su nga getaw. Pigininisen ukitay su nga ginepu'ay ta pibian di nga pimuunanen.

2 Laak nemun, su tampusan gendaw kini, iini tindu'en mekpetenday dinita, sug Bata'en. Kig Bata'en kini, pibaal diniin nu Megbebaya' su gekleb langit bu' lupa'. Iin dademai tindu' nu Megbebaya' mekalap dig launanen.

3 Iini ketinggas nu kelengas nu pegbaya' nu Megbebaya'. Su gasal nu Megbebaya', iin dademai gasal nug Bata'en. Sug Bata'eni megawid di gekleb langit

bu' lupa' mekatag di ginuungan talu'en. Mitubusen ugasay su nga sala', miditug langit, migingkud di dapit lintu nu Megbebaya', su Tampusan Metaas, pu' pipeglekaunutan nu Megbebaya'.

Kig Bata' nu Megbebaya', Metaas pa di nga Getaw Langit

4 Ma'antu kig Bata' nu Megbebaya', mibaluy metaas pa di nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, maa' nu ketaas nu gelalen. Pu' metaas pai gelal bigay diniin di gelal nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

5 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',
"Ya'a sug Bata'u.
Nandaw mibaluy nau gama' mu."
Naa nda'iduni getaw langit tilu'an nu Megbebaya' ma'nia. Miktalu' dadema su Megbebaya',
"Mbaalu gama'en.
Mbaal dain dema Bata'u."
Laak kana' dadema mekatag di getaw langit.

6 Su kesugu' pa pagid nu Megbebaya' ditu penganay Bata'en medinig lumbang, miktalu' su Megbebaya',
"Subay pektemuyen nu tiba'an sesugu'en ku."

7 Laak mekatag di nga getaw langit, laungen,
"Su nga getaw langit, binaalu maa' nu genus.
Binaalu dailan dema maa' nug liga' gapuy."

8 Laak dagid mekatag dig Bata'en, laungen,
"Uu Megbebaya', nda'i taman nu Keglekaunutan mu.
Meglepeng tantui keguit mu tu nga sakup mu.

9 Mauya'an mu gupia su kekesuun, muka' mpauka di melaat,
kaas su Megbebaya', su pektemuyen mu, tindu'a niin meglekaunutan,
muka' pitaasa pa niin di ngag duma mu.
Kaas dema leliagen ka gusay."

10 Laung padun nu Megbebaya',
"Ya'a Kaunutan, kanugdiin binaal mu sug lumbang,
muka' genat di kemet mu su gekleb langit bu' lupa'.

11 Bisan kig langit bu' lupa' kini, malep. Laak ya'a, nda'i gumul mu.
Ilan, medanul ilan maa' nu penepeten.

12 Maa' nu suub, penlepi'en mu ilan,
pu' mailisan maa' nu penepeten.
Laak dagid ya'a, ndi'a mpalin pia maika'. Nda'i gumul mu."

13 Laungen pa dun,
"Gingkuda dini gupidu, dapit lintu,
pu' pegbesaan ku ya'a sampay di gendaw pelebaun ku ya'a
daagen mu su nga kuntra mu."
Kana' nu getaw langiti tilu'anen dun.

14 Naa sa' ma'antui tinalu'
nu Megbebaya' tug Bata'en,
ta' mai gelal nu nga getaw
langit? Asa ginis dailan
nu nga ndi' maita', lau-
nan nilan, laak mektamuy
dailan dema tu Megbebaya'
muka' sinugu'en ilan mega-
bang di getaw pegleguune-
nen di sala'.

2

*Ki Kegawen, Ndi' Mele-
bawan*

1 Kaas, subay penemalan
ta talentenay su metuud
tinitulu' dinita, adun ndi'
mpalinig delendeman ta
dun.
2 Pu' mituudan ita dun
pu' minuud na su piten-
day nu sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit tu nga
ginepu'ay ta, sa'itada su Pal-
inta nu Megbebaya'. Pu'
begudiin adini getaw ming-
gulaula melaat, sa' mimi-
las ditu Palinta, inukuman
nu Megbebaya' mbantang tu
kemilasen.
3 Kumalenged ma'antu,
ndi' ita mekegliaw di
ginukuman dinita nu Meg-
bebaya', sa' petuyangen ta
su tinitulu'en dinita mekatag
di kegawen dinita. Ki
kegawen kini, nda'ig labaw
pa dun. Miguna megukit
dun su Kaunutan ta si Isus.
Tinakesi'an dinita dayun nu
nga mikedengeg dun pu'
metuud.
4 Midengan dadema
sengu'ay nu Megbebaya',
pu' pipenggulaulanen di nga
mikedengeg dun kia nga
migininisan mekesalebu',
tu'us nu pegbaya'en. Adini
getaw mauya'an nu Megbe-
baya' begayan, piktukiden
dadema begayay tinawan
nug Balakat nu Megbebaya'.

Su Meglegawen

5 Naa subay pektalente-
nan ta dadema su tinitulu'en
dinita, pu' kana' nu nga
getaw langiti mitendu' nu
Megbebaya' meglekaunutan
dig begu lumbang baalenen
pa ditug binaya' gebii bu'
gendaw. Segaga su kilawani
tindu'en meglekaunutan dig
lumbang pektelu'en ta kini.
6 Misuunan ta ia, pu'
duuni miktalu' di Misulat
Talu'en,
"Uu Megbebaya', su kilawan,
mekesalebu'ig lelaat
mu diniin, asa maika'
laakig laga'en.
Bisan maika'ig laga' nu
getaw, tinulung mu
gupia.
7 Pibaba' mu iin di nga
sesugu'en mu getaw
langit, laak nda'
maiben.
Pitaas mu iin pu' bigayan
mu melengas denge-
gan muka' pipegbasa
mu.
8 Pipegbaya' mu dadema
diniin sug launan bi-
naal mu."
Naa kumalenged misulat
dia pu' pipegbaya' nu
Megbebaya' tu getaw sug
launan binaalen, gempantek
pu' nda'idunig binaalen
nda' mpeduma. Laak pia
ma'antu, nemun nda' pai
getaw minita' ta megbaya'
tug launanen.

9 Iin laaki minita' ta kini
si Isus, su pibaba' nu Meg-
bebaya' di nga getaw langit
nda' maiben, adun matay.
Minita' tain pitaas na nu
Megbebaya', pu' bigayanen
tampusan melengas denge-
gan muka' pipegbasanen di
nga getaw. Pu' saba' nu
tulung nu Megbebaya', mi-
natay, guminanti' dig launan
getaw.
10 Kagina binaal nu Meg-
bebaya' sug launan bitang
adun mpenalan iin, bentan-
ganen begay nu Megbebaya'
melegenan su Kaunutan ta,
adun menggangeti kekesu-
unen. Mikegawen dayun
di kelaun bata' nu Megbe-
baya', adun mpeduma ilan
dig dengeganen muka' di
kegbasa diniin ditug langit.
11 Naa si Isus, pitelima'en
su nga getaw tu Megbe-
baya'. Iin muka' su nga pite-
lima'en, salabuuk dai Gama'
nilan. Kaas ndi' mpiid mek-
paingalan dinilan nga ngu-
danen.
12 Pu' nda' ba pektalu'
di Misulat Talu' nu Megbe-
baya',
"Uu Megbebaya', ukitan ku
su nga ngudan ku
mekatag dini'a.
Penalan ku ya'a di
pikumpungan nilan."
13 Miktalu' dadema, "Sum-
inaligu ditu Megbebaya'."
Duun pa pagidi misulat, kali'
pektalu', "Keni dau, ilan nu
nga gembata' bigay dinaan
nu Megbebaya'."
14 Kagina iini gasal nu
nga piningalanen dun ngag
bata' kilawan, kuminilawan
dadema si Isus, adun matay.
Minatay dayun, adun daage-
nen su Palin, su puun gupia
nu kepatay.
15 Ma'antu, pibeluyen su
nga getaw. Pu' ita nu nga
getaw, genat tu kaika'ay ta
sampay matengi gumul ta,
ma'niin ita gulipen nu gen-
dekan ta, pu' mendek ita
gupia matay.
16 Mendadi, mekatag di
kepatayen, gempantek kana'
nu nga sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langiti pege-
banganen. Nda' ba mesu-
lat kanugdiin, "Pegebanga-
nen su nga sapu' ni Abra-
ham."
17 Sa' ma'antu, si Isus,
subay miksibaluy getaw
ma'niin nu nga ngudanen
dig launan betaden, adun
mbaal Tampusan Metaas
Belian, melilelaaten muka'
meseligan mektamuy tu
Megbebaya', adun mpeda-
sun su nga getaw tu nga sala'
ta.
18 Pu' kagina pingindanan
si Isus maa' da nu kengindan
dinita nga getaw muka'
milegenan dadema maa'
da dinita, metau megabang
dinita, sa' pengindanan ita.

3

Si Isus, Metaas pa dini Moises

1 Naa mendadi, yamu
kepetedan ku, nga
samasakupu dini Kristu
ginggat nu Megbebaya'
megbenwa tug langit ditug
binaya' gebii bu' gendaw,

pegdelendem niu deli' si
Isus. Si Isus kini, iin su
peneligan nu Megbebaya'
muka' Tampusan Metaas Be-
lian mekatag di kekpetuud
ta.
2 Pu' maa' dani Moises
begudiin, mikpetuud gupia
tu Megbebaya', su tumindu'
dun. Mikpetuud si Moi-
ses kiin saananen meguit
tug balay nu Megbebaya',
sa'itada su nga sakupen.
3 Pinenggi' duuni getaw
megbaal balay. Gembagel
paig dengeg nu megbaal dun
sabaya' nug balay. Ma'antu
dadema si Isus. Mbantang
metaas pa su kegbasa diniin
di kegbasa dini Moises.
4 Metuud sa' duunig balay,
mesuunan ta duun dademai
migbaal dun, laak su Meg-
bebaya'i minaal tug launan
bitang.
5 Si Moises kiin, meseligan
gupia sesugu'en diag balay
nu Megbebaya', sa'itada
su nga getaw ginulipiten.
Kanugdiin inukiten pedaan
su telu'en pa nu Megbebaya'
ditug binaya' gebii bu'
gendaw.
6 Si Kristu, meseligan
dadema gupia, laak kana'
sesugu'en, pu' Bata' nu
Megbebaya', kaunutan dig
balayen. Naa itaig balayen
kiin, sa' menamal ita suma-
lig diniin muka' menamal
dademaig leliag ta ditu
pedetengen ta.

Peglengilaman ta su Kemilas adun Mekelali ita

7 Kaas, subay pektalente-
nan ta ki talu' nug Bal-
akat nu Megbebaya' kini, pu'
nda' ba mesulat di Misulat
Talu'en,
"Sa' medengeg niu nandawi
tingeg nu Megbebaya'
mektalu',
8 ndi' niu buklusayig de-
lendeman niu maa'
danug betad nu nga
ginepu'ay niu, su
kemilas nilan tu Meg-
bebaya' kanugdiin.
Pu' pingindanan nilan su
Megbebaya' su saanan
nilan ditug limawa'."
9 Pu' tinalu' nu Megbebaya',
"Pingindananu nu
nga ginepu'ay niu
muka' kig lelaatu,
piksima' nilan,
bisan minita' nilan su ping-
gulaulau sampay paat
pulu' taun.
10 Kaas melaat gupiai ginau
dinilan di gendaw
kiin.
Tinalu'u pu' lelayun mpenu-
layig delendeman ni-
lan,
sug betadu, nda' nilan
dunutay.
11 Melaati ginau dinilan kaas
mingadugu'u,
'Ndi' nailan mesu'at suled
tug benwa
tanda'u ilan sia pedumaay
dinaan melali.' "
12 Naa, yamu kepetedan
ku, peglengilam amu, adun
nda'idun diniu melaatig de-
lendemanen muka' memi-
las, kaas suay dayun ditu
Megbebaya' nda'i gumulen.
13 Laak, sinegay gendawan
ta pa, pu' duun pai sikawan

ta megdunut dun, subay
mektinikukay amu gendaw-
gendaw, adun nda'idun
diniui melimbungan nug
betad mekesala', dayun
maulayun duni melaat
betaden.
14 Pu' ita, sa' penemalan
ta pektalentenay sug bekna
kesalig ta dini Kristu sampay
matengi gumul ta, sigi ita
meksalabuuk diniin.
15 Iin daani mitalu' di
Misulat Talu'en,
“Sa' medengeg niu nandawi
tingeg nu Megbebaya'
mektalu',
ndi' niu buklusayig de-
lendeman niu maa'
danug betad nu nga
ginepu'ay niu,
su kemilas nilan tu Megbe-
baya' kanugdiin.”
16 Ta' mai mikedengeg
tu tingeg nu Megbebaya'
muka' mingatu diniin? Su
nga getaw mimegawa' ditug
benwa Ehipto ginulipit ni
Moises kanugdiin.
17 Ta' demai melaati ginaa
dun su Megbebaya' tu seled
paat pulu' taun? Iin da pagid
su nga sapu' ni Israel. Mike-
sala' ilan, kaas migela' ilan
matay, saanan nilan ditu pa
limawa'.
18 Sa' mingadugu' dadema
su Megbebaya' pu' ndi'
nailan mekeseled tug benwa
tanda'en ilan sia peleliay, ta'
mai tilu'anen? Ilan dadema,
su nga mimilas diniin.
19 Mendadi, misuunan ta
dayun ini, nda' ilan peke-
seled tug benwa kiin saba'
nu kemilas nilan, pu' nda'
nilan seligay su Megbebaya'.

4

1 Mendadi, ki pinasad kia
nu Megbebaya' mekatag di
pelali, pinasaden pa dinita
nandaw. Kagina ma'antu,
subay mekpetubud ita, adun
nda'idun diniui ndi' meke-
bian tu pelali kia ditug bi-
naya' gebii bu' gendaw.
2 Pu' ita, midengeg ta
su Gempia Petenday inukit
dinita maa' dadema nu ke-
dengeg nu nga ginepu'ay ta
kanugdiin. Midengeg ni-
lan su pitenday dinilan, laak
nda'i pantagen, pu' nda' ni-
lan seligay.
3 Ita pasi', su nga
mikpetuud dun, mikeseled
ita ditu tanda' ita peleliay nu
Megbebaya', su kelali tinalu'
nu Megbebaya' sa' laungen,
“Melaat gupiai ginau
dinilan, kaas min-
gadugu'u
pu' ndi' nailan mesu'at suled
tug benwa
tanda'u ilan sia pedumaay
dinaan melali.”
Naa mitalu'en ia mekatag
di kelalinen, pu' daanen
na mitubus sug baalenen
su kegbuaten dig lumbang
kanugdiin. Kaas mesuunan
ta miandam nai kelalinen.
4 Pu' nda' ba mesulat di
Misulat Talu'en mekatag di
kepitu endawen, “Su kepitu
endawen, mitubus na nu
Megbebaya' su kelaun baale-
nen, kaas mikelali na.”
5 Mendadi malap ta nai sala
misulat mekatag di kelalinen
kia, laungen, “Ndi' nailan
mesu'at suled tug benwa
tanda'u ilan sia pedumaay
dinaan melali.”

6 Naa, saba' nu kemilas nu
ngag daansama' mikedengeg
tu Gempia Petenday, nda'
ilan mpeduma di kelalinen.
Laak duun paig lain mekeg-
duma dun,
7 pu' pinasad nu Meg-
bebaya'ig lain gendaw
paingalanen dun "Nandaw."
Mesuunan ta ia pu' genat tu
timpu ni Moises santa' gatus
taun na, pitalu'en dini David
su mialapu kamun, laungen,
"Sa' medengeg niu nandawi
tingeg nu Megbebaya'
mektalu',
ndi' niu buklusayig delen-
deman niu tu kemilas
niu."
8 Naa, iini suminukli dini
Moises begudiin meguit tu
getaw, si Josue. Sa' iwit
ilan sia ni Josue ditug benwa
tanda' ilan peleliay nu Meg-
bebaya', tubus nitu nda'
siai metalu' nu Megbebaya'
mekatag dig lain gendaw.
9 Kaas misuunan ta, ita
nu nga sakup nu Megbe-
baya', mekelali paita di-
tug binaya' gebii bu' gen-
daw maa' danu kelalinen di
kepitu endawen kanugdiin,
su ketubusen muat tu gekleb
langit bu' lupa'.
10 Pia adini getaw mpe-
duma di kelali nu Meg-
bebaya', mesikpa' mengim-
baal maa' danu kesikpa'
nu Megbebaya' mengimbaal
kanugdiin.
11 Penemalan ta dayun pek-
talentenay su Gempia Peten-
day mekatag dini Isus, adun
mekeseled ita ditu tanda'
ita peleliay nu Megbebaya',
adun nda'idun dinitai ndi'
mpeduma di kelalinen saba'
nu kemilasen, kemilas maa'
danilan kanugdiin.
12 Naa, ki talu' nu Meg-
bebaya' pegyegaan ta kini,
tetubu' maa' danu ketubu'
nu Megbebaya', ginuungan
dadema. Mauteng pa di
sundang dua'ig baba'en, pu'
mauteng pia dia gelet ginaa
muka' delendeman, diag le-
lengu'an muka' gutek tulan.
Metau megunapunap dun su
mauya'an getaw, sampay dig
delendeman getaw.
13 Su Megbebaya',
nda'iduni meleglud diniin,
nda'idun, pu' lumbus
mibuasan diniin, medayagig
launanen ma'niin lebas na.
Subay iini sembagen ta
mekatag di gulaula ta.

Si Isus su Tampusan Metaas Belian

14 Kaas, subay pektal-
entenan tai kekpetuud ta
mekatag dini Isus, pu' iin
su Tampusan Metaas Belian
ta, sug Bata' nu Megbebaya'
minuli' na ditug langit, tu
gedapan nu Megbebaya'.
15 Pu' si Isus, misuunanen
gupia kig betad ta nga getaw.
Melemu ita mesayep muka'
megdupang. Mibiananen su
ginis kengindan maa' danita,
laak nda' mainsan pekesala'.
16 Kaas, subay ndi'
ita mpiid mekpesempel
tu Megbebaya', sa'itada
menenabi, pia mikesala'
ita, pu' mbianan ta dayun
sug lelaaten muka' su
tulungen, pia ta' endaway
duni mauya'an ta.

5

1 Naa, su nga metaas belian, ndi' ba metuud, diadia mpemili' di nga samatawen, muka' metendu' megabang dinilan? Iin su gabang dinilan nu metaas belian, pektemuyenen su Megbebaya', pu' memegbegay ditu Megbebaya' muka' mengilak diniin betang. Mengilak saba' nu sala' nu nga getaw.
2 Kagina kilawan, metau mesayep, kaas metau dadema mengmaya'maya' mektigel di nga sakupen mikesayep nda' metukaway.
3 Kagina mikesayep dadema, subay mengilak saba' nu sala'en, kana' laak saba' nu sala' nu nga sakupen.
4 Sinangkali' pa tanan, ndi' mesu'at iini tundu' dig lawasen metaas belian pegbesaan nu getaw, pu' tendu'en nu Megbebaya' mbaal metaas belian. Ma'niai kegenggat nu Megbebaya' dini Aaron mbaal metaas belian kanugdiin.
5 Ma'antu dadema si Kristu, nda'en tendu'ayig lawasen mbaal metaas belian pegbesaan gupia. Iini tumindu' dun su Megbebaya', su miktalu' diniin,
"Ya'a sug Bata'u,
nandaw mibaluy nau Gama' mu."
6 Miktalu' pa pagid su Megbebaya' di sala sinulat di Misulat Talu'en,
"Ya'a sug belian di nda'i gikteben,
maa' nu kegbelian ni Melquisedec."
7 Naa si Isus, su kegbenwanen dinig lumbang, minekeg iin mengaduy saananen menenabi muka' mikpaingabang gupia ditu Megbebaya', pu' adun megawen sia nu Megbebaya' di kepatayen. Kagina gembageli kegbasanen tu Gama'en muka' mikpetuud gupia diniin, tilima' nu Megbebaya' su kenenabinen.
8 Laak dagid pia iin sug Bata' nu Megbebaya', milegenan. Ma'antu miglegintau mekpetuud puun tu kelegenayen.
9 Bena' mingganget su kekpetuuden, pu' gila'en penggulaulaay su pibaal diniin, mibaluy gumpungan di kegawen nda'i gikteben dig launan getaw mekpetuud diniin.
10 Gilal nu Megbebaya' dayun metaas belian maa' danu kegbelian ni Melquisedec.

Subay Megisegi Sinuunan ta di Kekpetuud

11 Naa, melaun pa siai pegwaliu diniu mekatag dini Melquisedec muka' ni Isus, laak melegen ulugen diniu, pu' ma'niin metegas gupiai gulu niu, ndi' pa niu mesabut.
12 Yamu, pia miniben namu sumakup dini Isus, kaas mekekpetu'un namu sia, subay duun pai mekpetu'un diniu puli'. Pekpetu'unen diniu su melemu mesabut titulu'an di Misulat Talu' nu Megbebaya'. Ma'niin subay

pedudu'en pamu maa' nu
maika' gembata' sabaya' di
maan amu tantu gaan.
13 Adin su petu'unan pa
di melemu mesabut, nda'
pai tinawanen di medalem
titulu'an mekatag di gempia
muka' di melaat.
14 Su maa' da tantu
gaan, sa'itada su medalem
titulu'an, iini petu'unan dun
su nga migineken na, su
duminunut gusay tu tinitulu'
dinilan, kaas metau na
memili' di gempia muka'
melaat.

6

1 Kagina ma'antu, sukal
nai kenilung ta dig bekna
titulu'an mekatag dini
Kristu. Subay pegisegen ta
nai sinuunan ta mekatag
diniin, adun mengganget
gupiai kekpetuud ta. Ndi'
ta na kambat puli'an baalay
sug bekna pinggulaula ta
ma'nini', su keteliud ta dig
baalen ta adun metelima'
ita nu Megbebaya' laak nda'i
pantagen, muka' su kesalig
ta dayun diniin.
2 Ma'antu dadema su tini-
tulu'an mekatag di kekpe-
bunag ta tubig, su kegdepen
dig begu sakup, su kepetubu'
puli' nu nga minatay muka'
su kaukum nu Megbebaya'
nda'i gikteben.
3 Subay pekpuunan ta na
penilungay su medalem tit-
ulu'an. Menamal ita dayun
menilung dun sa' begay nu
Megbebaya'.
4 Pu' sa' upama duuni
getaw penensili metalin di
kekpetuud ta, ndi' mesu'at
pegbiksu'anen puli'. Su nga
getaw daan na pidelagan
nu Megbebaya' mekatag di
metuud, mibianan na nilan
su gempia begay nu Meg-
bebaya' muka' piktukid pa
pagid dinilan sug bigay nug
Balakaten.
5 Mibianan na nilan
dadema su kepia nu tinalu'
nu Megbebaya' muka' su
nga penggulaulaan nu
ginuungen ditu pa binaya'
gebii bu' gendaw.
6 Naa sa' teliudan nilan
dayun su kekpetuud ta,
ndi' na nilan mesu'at peg-
biksu'ay puli'. Pu' ma'niin
linsangan nilan puli' ditu ku-
rus sug Bata' nu Megbebaya'
muka' pingumpiid nilan iin
di gedapan nu nga getaw.
7 Pu' pesemaan ku dig
lupa'. Sa' duunig lupa' tatap
dupi'ay muka' delepay tubig,
kaas melauni pimula men-
tubu' dun sukal di nga getaw
mengimbaal dun, naa kig
lupa' kia, pepianan nu Meg-
bebaya'.
8 Laak dagid sa' sigbet
muka' dugii mentubu' dia,
sug lupa' kia, nda'i pan-
tagen, sungu pelebu'ay nu
Megbebaya'. Deksu'anen
ia sensulan laak, pu' nda'i
pedetengen dun.
9 Naa, yamu nu nga
petailen ku, bisan mitalu'
nami ma'nia, mituudan
ami dun pu' yamu pasi',
melengas pa gupia su
pigbetad niu. Pinggulaula
niu su melengas mbantang
di kegawen diniu.
10 Meglepengi kaukum nu

Megbebaya', kaas misuunan
ta ndi'en selingawan su
pinggulaula niu muka' su
petailan niu diniin, su kega-
bang niu di nga samasakup
niu muka' su gabang pa niu
dinilan.
11 Iini mauya'an ku gupia,
saladua' diniu, gela'eneni gi-
naanen pentekenen dig de-
lendemaneni pedetengenen
tu kelusad puli' ni Isus, sam-
pay menuud su pekpelaban
niu.
12 Kana' iinig liagan ku,
meksilela' amu, segaga pe-
nunggilingan niu su nga
malap tu nga pinasad nu
Megbebaya' pebian di ke-
salig nilan diniin muka' di
kektigel nilan di kaibenen
sampay medawat nilan.

Kana' Dua'dua'i Kepasad nu Megbebaya'

13 Naa kanugdiin, su
Megbebaya', minasad dini
Abraham. Kagina nda'iduni
metaas pa di Megbebaya'
petakesi'en dun, min-
gadugu' pu' penuudenen su
pasaden dini Abraham.
14 Kali' pektalu' dini Abra-
ham, “Pasadu dini'a, pepi-
anan ku ya'a gusay. Pasad
dau dema dini'a mekpulaka
melaun.”
15 Kagina miktigel si
Abraham ditu kegelaten,
mialapen dayun su pinasad
diniin nu Megbebaya'.
16 Naa, sa' upama men-
gadugu'i getaw, sembaya-
nen su metaas pa diniin,
adun pengmetuudaneni
getaw pesadanen. Belebe-
gan dayun nu kengadugu'en
sug launan sualan sia
mekatag di pasaden.
17 Kaas sa' mauya'an
nu Megbebaya'i ma'nia,
pengmetuudanen su nga
pisadanen kanugdiin, pu'
ndi' mpalini delendemanen,
sinumpaten tu pinasaden su
kengadugu'en.
18 Mendadi, duunig dua'
buuk meseligan ta ndi'
mpalin, ki pinasaden muka'
ki pingadugu'en. Ndi'
mesu'at megbalus su Meg-
bebaya'. Kaas ita nga
mikpesempel tu Megbebaya'
mekpegawen diniin, miulik-
seg ita gupia mekpedateng
ditu kepianen dinita ditug
binaya' gebii bu' gendaw.
19 Ki pedetengen ta kia,
maa' nu gempagen pundu
di ginaa ta, pu' ndi' daa-
gen muka' ndi' mpenulay.
Saba' nu pedetengen ta
kia, ma'niin mekebian
ita di kurtina bilet dia
Pengedapan tu Megbebaya'
ditug langit, pu' mekadap
ita diniin ditu Tampusan
Me'elig Sugud pebian di
kenenabi ta.
20 Si Isus, miguna suled
ditu Pengedapan kiin tu
Megbebaya', adun ebangan
ita niin, pu' mibaluy na
tampusan metaas belian di
nda'i tamanen, maa' danu
kegbelian ni Melquisedec.

7

Sug Belian si Melquisedec

1 Naa kini si Melquisedec,
iin su gadi' nug lunsud
Salem kanugdiin, muka' be-
lian dadema mektamuy tu

Tampusan Metaas Megbebaya'. Naa, duuni ngag lain gadi' kanugdiin linumpakan nu ginepu'ay ta si Abraham. Bena' mikedaag na si Abraham muka' minuli' na, sinungkak ni Melquisedec kini, pu' pinenebianen masi'.

2 Bigayan dayun ni Abraham gilas di sepulu' ilasan dig launan mialapen ditu gubat. Naa, ki ngalan ni Melquisedec, dua'i ma'ananen. Bekna, mekesuun gadi', kedua'en, gadi' di Salem, sa'itada gadi' di kelinaw.

3 Nda'i misulat mekatag di gina'en, sa' su gama'en, sa' su gesalanen. Nda' dadema mesulati kegigetawen muka' gumulen. Kaas gitunganen sug Bata' nu Megbebaya', ndi' mengiktebi kegbelianen.

4 Naa, pegdelendem niu deli' su ketaas ni Melquisedec. Bekna, kumalenged iinig bigayan nu ginepu'ay ta si Abraham gilasen tu ginagawen tu gubat kia, metaas pa dun.

5 Sug betad nu getaw Israel, peningilen nu nga sapu' ni Levi su kesepulu'en dia mitimud nu getaw Israel.* Pu' adini sapu' ni Levi belian, mipalintaan begayan nu nga samataw nilan, pia sapu' ilan dadema ni Abraham.

6 Kedua'en si Melquisedec, kana' sapu' ni Levi, laak dagid pia ma'antu, mialapen su gilasen tu ginagaw ni Abraham ditu gubat, muka' pinenebianen si Abraham, sug daansama' pisadan nu Megbebaya'.

7 Kana' dua'dua' ini, penenebiin nu metaas getaw su kepia di getaw gembaba' pa diniin.

8 Ketelunen su ngag belian sapu' ni Levi, midawat nilan su kesepulu' ilasanen, asa gasal nilan matay da. Si Melquisedec pasi', midawaten dadema su kesepulu' ilasanen, laak misulat pu' metubu' iin, sa'itada, nda' mesulat pu' minatay.

9 Si Levi kiin, su ginepu'ay nu ngag belian, mikedawat iin di kesepulu' ilasanen. Kinana' bigay ni Abraham dini Melquisedec su kesepulu'en, lepeng iini migbegay dun dadema.

10 Pu' su kesungkak ni Melquisedec dini Abraham, nda' pa pegigetaw si Levi, lepeng dia pa dialem lawas ni Abraham, su gapu' luluden.

11 Naa, misuunan ta pu' mipalintaan nu Megbebaya' su nga getaw Judea miksekat tu kegbelian ni nga Levi. Laak dagid sa' mikpalas sia su kektamuy nu nga sapu' ni Levi, ndi' na kambat metua'ig lain ginis belian, maa' nu kegbelian ni Melquisedec sabaya' di kegbelian nu sapu' ni Levi si Aaron.

12 Kinana' mesukliani kegbelian, subay suklian dademai palinta.

* **7:5 7:5** Kig Israel kini, sala ngalan nu getaw Judea.

13-14 Su Kaunutan ta si Isus,
ki tindu' nu sinulatu kini,
gempantek kana' nu sapu'
ni Levi, pu' sapu' ni Juda.
Nda'i sapu' ni Juda belian,
pu' nda'i misulat ni Moises
di Palinta nu Megbebaya'
mekatag di sapu' ni Juda
belian.

Su Sala Belian Lepeng dini Melquisedec

15 Mendadi gempantek na,
misukliani palinta muka' su
kegbelian pu' duun nai mi-
tua', ki sala belian lepeng
dini Melquisedec.
16 Ki sala kini, nda'
mbaal belian pebian di
palinta mekatag di gesala-
nen. Mibaal belian saba'
nu ginuungen. Pu' su
ketubu'en, nda'i tamanen.
17 Nda' ba mesulat, "Ya'a
sug belian nda'i gikteben,
lepeng tu kegbelian ni
Melquisedec."
18 Misabut ta dayun pu'
pingawa' sug daan pinalinta,
pu' nda' pekpalas, nda'i pan-
tagen.
19 Pu' nda'iduni getaw
menggangeti kekesuunen
puun tu Palinta kia. Tumu'
pai pedetengen ta bigay
dinita ni Kristu, pu' puun
dia mekekpesempel naita tu
Megbebaya' mekpaingabang
ita diniin.
20 Naa su ketendu' nu Meg-
bebaya' dini Isus megbelian,
mingadugu' dadema su Meg-
bebaya'. Laak su ketendu'
di sapu' ni Aaron megbelian,
nda'i pingadugu'en dun.
21 Mibaal belian si Isus
mekatag di kengadugu' nu
Megbebaya', pu' kali' pek-
talu',
"Mingadugu' su Kaunutan
Megbebaya',
muka' ndi' mpalinig delen-
demanen,
'Ya'a sug belian nda'i gik-
teben.' "
22 Kaas mikpesalig si Isus tu
pasad gempia pa dun.
23 Naa sug daan belian,
melaun, pu' nda' ilan peng-
ganget di kegbelian nilan
saba' nu gumul.
24 Laak si Isus kini, nda'i
gumulen, kaas nda'idunig
belian sumukli diniin.
25 Kaas megaganen guu-
nay lelayun su nga mekpe-
sempel tu Megbebaya' pe-
bian di keksalabuuk nilan
diniin. Meglegawen dini-
lan, pu' metubu' di nda'i
tamanen, adun penenebia-
nen ilan ditu Megbebaya'.
26 Ma'antu, si Isus, iin su
Tampusan Metaas Belian
mbantang megabang dinita,
pu' nda'i sala'en pia maika',
muka' kana' medangat,
mekesuun, pisuay di nga
mikesala' getaw sampay
pitaas na ditu gekbus langit.
27 Kana' maa' nu ngag
lain metaas belian, sapu'
ni Levi, pu' ndi' na kam-
bat mekanu gendawgendaw.
Ndi' na kambat mengilak
adun mawa' siai sala'en,
dayun adun mawa'i sala' nu
nga ginsekupanen. Ndi' na
kambat mekanu, pu' main-
san da pengilak, su ke-
begayen matayig lawasen
mekatag di sala' nug launan
getaw. Ndi' na mpuli'an.

28 Mendadi su nga getaw
mitendu' tampusan metaas
belian pebian di pinalinta
dini Moises kanugdiin, mike-
sayep dailan. Laak dagid
bena' miniben na, kig Bata'
kini nu Megbebaya', mi-
tendu' tampusan metaas be-
lian pebian di kengadugu'
nu Megbebaya'. Pu' ki keke-
suunen, mingganget di nda'i
tamanen.

8

Si Isusi Tampusan Metaas Belian ta

1 Naa, iini ma'anan nu
pigyaga ta kini, duun nai
Tampusan Metaas Belian ta,
ma'niai kebetangen. Iin,
nandaw pegingkud dia dapit
lintu nu gingkudan nu Tam-
pusan Megbebaya' ditu gek-
bus langit.
2 Mektamuy ditu tantu
Pengedapan tu Megbebaya',
sug binaal nu Kaunutan,
kana' nu getaw.
3 Naa, adini tampusan
metaas belian dinig lum-
bang, mitendu' memegay tu
Megbebaya' muka' mekanu
dadema. Ma'antu si Isus, ki
Tampusan Metaas Belian ta,
subay duunig begayen.
4 Sa' upama dini pa
lumbang, kana' da belian,
pu' duun paig belian dini
memegay tu Megbebaya'
munut tu pinalintanen ditu
nga getaw Israel kanugdiin.
5 Kig baalen nu ngag
belian kia, lingu laak, pu'
mpenunggilingan laak nilan
su kektamuy ditu tantu
Pengedapan tu Megbebaya'
diag langit. Misuunan ta
ia pu' su sungu kepaindeg
ni Moises tug lepintaw
binaal luna, tinitulu' nu
Megbebaya' si Moises. Kali'
pektalu' su Megbebaya',
"Subay dunutan mu gusay
sug lendasan pinita'u dini'a
ditug bentud."
6 Su kektamuy mitendu'
dini Isus, melengas pa
dig danilan ngag belian
kia. Ma'antu dademai nga
sabut. Melengas pa dig
daan sabut su pisabut ni
Isus tu Megbebaya' ilan nu
nga sakupen, pu' miksekat
tu pasad melengas pa di
pinasad nu Megbebaya' dini
nga Moises begudiin.
7 Sa' upama mikpalas daig
bekna sabut meglegawen
dinita, ndi' na kambat
suklian di kedua'en.
8 Laak dagid laung nu
Megbebaya' pu' kulang su
pigbetad nu getaw dumin-
unut tug bekna sabut, kali'
pektalu',
"Ditug binaya' gebii bu'
gendaw duuni gen-
daw mateng, laung nu
Kaunutan,
meksabutu puli' di nga
getaw Israel muka' di
nga getaw Juda, tug
begu pasad gabang
dinilan.*
9 Muka' kana' maa' nug daan
sabut, su sinabutu di
nga ginepu'ay nilan
su gendaw inagaku ilan,
adun uiten ku ilan

* **8:8 8:8** Ki Juda kini muka' su Judea, iin da tanan.

megawa' ditug benwa Ehipto.
Nda' nilan penemalay dunutay sug daan sabut kiin,
kaas pituyangu ilan.
10 Naa, iin nai pasadu di nga getaw Israel,
sa' mateng nai gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, laung nu Kaunutan,
betangen ku su nga pinalintau di ginaa nu piglegetawan ku,
muka' pepenggengeten ku dig delendeman nilan.
Kaas mekpetuud ilan dinaan, pu' naani Megbebaya',
muka' duaten ku ilan nga piglegetawan ku.
11 Danilan, diadia ndi'en na kambat titulu'en su nga samatawen, sa' sug beta'anen, mekatag dinaan.
Ndi'en na kambat telu'an sug dumanen,
‘Aa lai, sambat amu tu Kaunutan.’
Ndi'en na kambat telu'an ma'nia, pu' sumambat dinaan su tiba'an nilan,
su nga metaas sampay su nga gembaba'.
12 Lelaatan ku ilan ditu ngag dupangan nilan.
Ndi'u na pegdelendemeni nga sala' nilan.”
13 Naa kumalenged duuni tinalu' nu Megbebaya' mekatag dig begu pasad, pimilangen sug bekna sabut, daan na. Muka' adini mekpapas na, mesuunan ta, sungu na mbeleng gupia.

9

Su Kektamuy dinig Lumbang muka' sug ditug Langit

1 Naa sug betad nug bekna sabut, duuni ngag bian titulu'an pektamuy tu Megbebaya'. Duun dademaig lepintawen binaal nu nga getaw.
2 Pu' binaal nu nga getawig lepintaw luna, dua'i suguden. Sug bekna suguden, duunig betangan nga sulu' muka' lemisaan betangan pan gilak tu Megbebaya'. Piningalan nilan dun su sugud kia Me'elig Sugud.
3 Gilet tu nga sugudi gembagel kurtina. Su kedua' suguden, piningalan nilan dun Tampusan Me'elig Sugud.
4 Duuni bitang nilan dia binaal bulawan pektutungan pelinan, muka' kaban miputus bulawan. Su kaban kia, gindan tug bekna sabut nu Megbebaya'. Bitang ditug dialemen bandi bulawan bitangan pan pilusad genat tug langit piningalan nilan dun manna. Bitang dadema ditug dialemen su sekud ni Aaron mintubil kanugdiin, muka' sug dua' laad batu sinulatan di sepulu' taang pinalinta nu Megbebaya'.
5 Bitang nilan diag dibabaw kaban kia su piningalan nilan dun gingkudan nug lelaat nu Megbebaya', sa'itada su

kepedasunen tu nga sala'. Duun pa pagidig dua' buuk ledawan diag dibabaw nu kaban palas sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, ganti' ilan diniin. Duuni gekpak nilan mibelat diag dibabaw nu gingkudan nug lelaat nu Megbebaya'. Daal daia misulatu dun, pu' ndi'u na gupia maulug.

6 Sa' ma'nia, bena' migela' mesangkap sug lepintaw kia, betad nu ngag belian, gendawgendaw suled ilan ditug bekna suguden, adun mektamuy ilan.

7 Laak su Tampusan Me'elig Sugud, iinig betaden, mekeseled dia su laak Tampusan Metaas Belian, mainsan da setaun. Muka' su Tampusan Metaas Belian, sa' suled, subay meguit dugu' gilak tu Megbebaya', adun mawa' su sala'en muka' su sala' nu nga samatawen nda' nilan metukaway.

8 Naa, mipanteki titulu'an nug Balakat nu Megbebaya' dig launan kektamuy kia, pu' sinegay dia pai tibuuk lepintaw meseledan nu ngag belian, nda' pa mpuka' di nga getaw sug bianan suled tu Tampusan Me'elig Sugud.

9 Kiai mibaal penenggi'an di timpu kini nandaw. Guluganen su nga pemegay tu Megbebaya' muka' su petubu'en pengilak diniin, ndi' mekekpesikesuun dig delendeman nu nga getaw mektamuy diniin.

10 Pu' dinunutan laak nug betad kektamuy kia sug betad di ka'aan, di kainum muka' kegugas lawas, lumbus pinalinta nu Megbebaya' mekatag dig lawas. Kiai migbaya' di kektamuy sampay di gendaw suklian nu Megbebaya' tug begu bian mektamuy diniin.

11 Nemun si Kristu, mitua' na. Iin na su Tampusan Metaas Belian mekatag di melengas begu bianan. Su Pengedapan tanda'en pektemuyay su Megbebaya', gempia pa dun tug daan lepintaw, pu' kana' binaal nu getaw, sa'itada kana' duma nug biwat dinig lumbang.

12 Ma'antu kumitas di melengas pa Pengedapan muka' mikeseled tu sugud diag langit piningalan dun Tampusan Me'elig Sugud. Muka' kana' dugu' nu kanding muka' turu bakai giwiten ditug dialem, pu' daniin ma dugu'i giwiten ditu, ginilak tu Megbebaya'. Su keseleden, mainsan, nda' na mpuli'ay. Ma'nia piksu'atsu'aten ita lekatay di ginukuman sia dinita, kaas nda'i taman nu kegawen dinita.

13 Naa kanugdiin, sa' duuni getaw milemu'an miksekat tu kepesempelen dig bangkay, subay pesikan dugu' nu kanding muka' turu baka lamug di gabu nu tinutung nati baka. Sa' ma'antu, mpesikan na dugu', mawa' na su kelemu'ayen, adun metelima' na puli' nu Megbebaya'.

14 Kinana' megaga nug
dugu' muka' gabu kia ugasay
su milemu'an, labi pa
megaga nu kepatay ni Kristu
ugasayig delendeman ta, su
nda' maugasay miksekat tu
kektamuy ta nda'i pantagen.
Si Kristu, inilakenig lawasen
tu Megbebaya' pibian di
Balakaten nda'i gumulen.
Mbantang mengilak, pu'
nda'i kulangen muka' nda'i
melaaten dun. Kagina
miugasanig delendeman
ta, mekektamuy naita tu
Megbebaya' nda'i gumulen.
15 Si Kristui miksabut tug
begu pasad, adun malap nu
nga ginggat nu Megbebaya'
sumakup diniin su pusaka'
pinasad dinilan, su pusaka'
nda'i tamanen. Mesu'at na
malap ilan pu' duuni mi-
natay, adun lekaten su nga
sakupen di melaat gulaula
nilan su kegulipit pa dinilan
nug daan sabut.

16 Naa sa' su pusaka', be-
taden subay ndi' begayan su
pinuseka'an subay mpantek
tu'u pu' minatay na su mi-
nusaka' dun.
17 Pu' betaden, nda'i
pantagen su sinulat sabut
mekatag di pusaka' sinegay
tetubu' pai minusaka' dun.
Mekpalas laak sa' matay na
su minusaka'.
18 Ma'nia dademaig bekna
sabut nu Megbebaya'. Nda'
pai pantagen di getaw subay
duuni petubu'en petain,
adun baalen gilak sug
dugu'en.
19 Su kepalinta ni Moi-
ses tug launan getaw Judea
kanugdiin, ma'niai mipeng-
gulaula. Pu' si Moises
kiin, migela'en pelektagay
su nga getaw mekatag dig
launan pinalinta nu Meg-
bebaya', dayun pimesikanen
dugu' su sinulatan di Palinta,
sa'itada su Misulat Talu' nu
Megbebaya'. Pemesikanen
dugu' nu nati baka muka'
kanding pedumanan tubig,
iini pemesiken dun su gan-
gaw nu gayu piningalan ni-
lan dun hyssop muka' gem-
pula bembul nu karniru.
Pimesikanen dadema su nga
getaw.
20 Kali' talu' si Moises, “Kig
dugu' kinii tu'us nu sabut
binaal nu Megbebaya', adun
medawat amu niin. Subay
dunutan niu gupia su sabut
kiin.”
21 Ma'nia dadema pime-
sikanen dugu' sug lepintaw
binaal luna muka' sug lau-
nan kesengkapan nu kekta-
muy nilan.
22 Metuud ia, tinitulu' di
nga pinalinta nu Megbe-
baya' ugasan dugu' sug lau-
nanen. Sa' su pimetang,
adun mawa'i kelemu'ayen,
sa' su getaw, adun mbiadan
su sala'en. Guluganen ia,
nda'iduni getaw mpedasun
di sala'en, sa' nda'ig dugu'
mbunag, sa'itada, sa' nda'i
matay.

Su Kepatay ni Kristu,
Mekawa' di Sala'

23 Naa, subay miugasan
dugu' sug lepintaw kia
muka' su nga kesengkapa-
nen dia, dagid lendasan
laakig lumbus tu tantu

Pengedapan tu Megbebaya' ditug langit. Ki Pengedapan kiin ditug langit, subay melengas pai gilak dun.

24 Pu' si Kristu, sumiled na gupia ditug langit, adun mekpaita' nemun tu gedapan nu Megbebaya' megabang dinita. Kana' pengedapan binaal nu getawi siledanen, pu' sug binaal nu getaw, lendasan laak tu tantu Pengedapan ditug langit.

25 Naa sug betad nu Tampusan Metaas Belian ditug lepintaw, tauntaun suled tu piningalan nilan dun Tampusan Me'elig Sugud, adun uitenen dia sug dugu', kana' daniin dugu'. Laak si Kristu pasi', nda' pekpuli'puli' suled ditu Pengedapan ditug langit, adun ilakenenig lawasen.

26 Pu' sa' mima'antu sia, genat tu kegbaal dig lumbang sampay nemun, subay mekpuli'puli' sia melegenay. Laak iini mipenggulaula, mitua' si Kristu nandaw sa' sungu melengkebig benwa, adun pua'enen su sala' ta pebian di kegilaken tug lawasen. Inilaken laak mainsan, daal daitu tantu.

27 Iini pigdelendem nu Megbebaya', subay launan getaw matay mainsan, ukumen dayun nu Megbebaya'.

28 Ma'nia dadema minatay mainsan si Kristu mibaal gilak, adun ua'enen su nga sala' nu melaun getaw. Di kedua' deksu'en metua' pa puli' dinig lumbang, laak kana' saba' nu sala', pu' guunenen na gupia su nga getaw mekpedateng diniin.

10

1 Naa, su Palinta pingumbilin di nga getaw Judea, lingu laak nu nga melengas metua' pa pebian dini Kristu. Kaas ndi' mekpesikesuun di nga getaw mektamuy tu Megbebaya'. Ndi' mekpesikesuun dinilan sekat di ngag betang, bisan tauntaun tatap ilakay.

2 Pu' sa' upama miugasan sia di sala' su nga miuna mektamuy tu Megbebaya', nda' ilan sia mpiid di sala' nilan muka' misikpa' ilan sia mekanu.

3 Laak, kagina menamal ilan mekanu tauntaun, tatap pailan tegyungay di nga sala' nilan.

4 Pu' sug dugu' nu turu baka muka' kanding, ndi'en mawa' su nga sala' ta.

5 Kaas, si Kristu, sa' sungu medinig lumbang, miktalu' tu Megbebaya',

“Nda' mu mauya'ay petubu'eni mbaal guliden muka' nga pemegay,
pu' inandam mu naig lawasu mbaal gilak.
6 Su nga gilak, megela' tutungay, muka' su nga pemegay megbeleng di sala',
ndi'a leliagen dun.”

7 Maa' laungen padun,

“Kali'u pektalu', ‘Uu Megbebaya', keni dau, mitua'u

adun penggulaulaan ku su
mauya'an mu.
Kiai misulat mekatag dinaan
ditu sinulatan di nga
pinalinta mu.' "
8 Naa sug bekna tinalu'en,
laungen, "Su nga pekanu
muka' su nga pemegay sam-
pay su nga gilak megela'
tutungay muka' pemegay,
adun megbeleng di sala',
ndi'a leliagen dun, nda' mu
mauya'ay." Kaas tinalu'en ia
bisan mipalinta sug launan
gilak di pinalinta dini Moises
kanugdiin.
9 Sinumpaten padun, kali'
pektalu', "Uu Megbe-
baya', keni dau, mitua'u
adun penggulaulaan ku
su mauya'an mu." Kaas
misuunan ta pu' pingawa'
na nu Megbebaya' sug daan
pekenuan, adun suklinen
dun si Kristu, su tantu
guliden.
10 Mendadi sa' ma'antu, kag-
ina pinggulaula ni Kristu su
mauya'an nu Megbebaya',
miugasan na su kelaunan ta
di sala' ta. Mitelima' ita tu
Megbebaya' sekat dig lawas
ni Kristu mibaal gilak main-
san. Ndi' na kambat puli'an.
11 Naa, sug daan betad
pektamuy, gendawgendaw
mekanui ngag belian, dia-
dia mekpuli'puli' mengilak.
Laak pia ma'antu, ndi' gusay
mawa' su nga sala' nu getaw
mikpuun tu gilak kia.
12 Si Kristu pasi', migilak
mainsan salabuuk laak gi-
lak, kig lawasen bayad tu
sala' nu nga getaw di nda'i
tamanen. Migingkud dayun
ditu gupid nu Megbebaya',
dapit lintu,
13 tanda' megelat sampay
pelebaun nu Megbebaya',
daagenen su nga kuntranen.
14 Sa' ma'antu, pisikesu-
unen su nga mitelima' tu
Megbebaya' di nda'i gik-
teben pibian di salabuuk be-
tang inilaken.
15 Miglegintuud dun sug
Balakat nu Megbebaya' di
Misulat Talu'en, laungen,
16 "Naa iini pasadu pa dini-
lan,
sa' mateng nai gendaw kiin
ditug binaya' gebii
bu' gendaw, laung nu
Kaunutan,
betangen ku su nga Palintau
di ginaa nilan
muka' pepenggangetu dig
delendeman nilan."
17 Maa' laungen padun,
"Ndi'u na pemilangeni nga
sala' nilan muka' ngag
dupangan nilan."
18 Kaas sa' mpedasun ita
di sala' ta, ndi' na kam-
bat mengilak adun mbelengi
sala'.

Mekpesempel naita tu Megbebaya'

19 Naa yamu kepetedan
ku, kagina ma'antu, danita,
ndi' naita mendek muka'
ndi' naita mpiid suled ditu
Pengedapan nu Megbebaya'
piningalan dun su Tampu-
san Me'elig Sugud. Meke-
seled ita pebian di kenenabi
ta, pu' saba' minatay si Isus.
20 Binaalan ita niin begu
bianan lumapus di kurtina
kia milet di titenga' nu
Pengedapan kia. Ki keglapus

ta di kurtina kia, saba' nu
kepatayen di kurus.
21 Kagina duuni Tampusan
Metaas Belian ta megbaya'
dig balay nu Megbebaya',
22 naa subay mekpesem-
pel ita tu Megbebaya' puun
tu tugaling di ginaa muka'
di kesalig ndi' megdua'dua'.*
Pu' misuunan ta miugasani
ginaa ta di melaat delende-
man ta muka' kepiidan ta
miksekat di kepatay ni Isus.
Su kekpebunag ta tubig, mi-
ugasan dademaig lawas ta
tubig nda'ig lamugen.
23 Subay penemalan ta
pektalentenay su pedeten-
gen ta, pu' meseligan su
Megbebaya', kaas mesuunan
ta menuud su pinasaden.
24 Pegdelendemen ta deli'
sa' enduta'en duni kektine-
gyungay ta di kekpinetailay
ta muka' kenggulaula ta di
melengas.
25 Muka', ndi' ta sikpa'enig
betad ta mekpungun pek-
temuyen su Megbebaya'.
Pu' duunig duma ta sum-
inikpa' na. Sinangkali' pa
tanan mektinikukay ita,
adun diadia mpemantekeni
kesalig nug dumanen, pu'
mesuunan ta sungu matengi
gendaw lumusad puli' su
Kaunutan ta si Isus.
26 Naa, sa' penensili
menamal ita mekesala',
asa mipesuun na dinita su
metuud mekatag dini Isus,
nda'idun naig lain betang
mailak tu Megbebaya' adun
mbelengi sala' ta.
27 Iin laaki pekpelaban ta
su ginukuman nu Megbe-
baya' dinita muka' su gem-
bagel gapuy tanda' megela'
tutungay su nga kumuntra
tu Megbebaya'. Pekpelaban
ta daan lamug mendek ita
pati'.
28 Pu' ndi' ba metuud, iin
sug betad nu pipalinta dini
Moises, petain su memilas
ditu Palinta kia di nda'ig
lelaat dun, sa' duunig dua'
tawan sa' telu, meketakesi'
pu' mikesala'.
29 Sa' ma'antu, labi pa
gembegati ginukuman di
getaw tuliud di tulung sia
diniin nug Bata' nu Meg-
bebaya'. Pu' pemilangenen
nda'ig laga'en sug dugu' ni
Isus, bayad di kepetelima'en
diniin, muka' gindan tug
begu pasad nu Megbebaya'.
Mpeksudi'anen dadema sug
Balakat nu Megbebaya',
su metau melelaat di nga
mikesala'.
30 Misuunan ta su Meg-
bebaya'i miktalu', “Naani
metau sumuli' tu nga getaw
mekpelaat dig dumanen.”
Miktalu' dadema, “Men-
gukum su Kaunutan di
piglegetawanen.”
31 Sa' mukum dinita su
tantu Megbebaya', mek-
endekendek gupia.
32 Naa yamu, pegdelen-
dem niu deli' su mibianan
niu sa' mikpuun pamu
mekpetuud dini Isus. Sa'
midelagan naig delendeman
niu, pia melauni kelegenay

* **10:22 10:22** Sug balay nu Megbebaya', guluganen su nga getaw suminakup na diniin.

niu, nda' amu daagay.
33 Pu' taang dun mipi-
idan amu gupia pu' pilege-
tan amu, pimesaitan amu.
Taang dun midela'ig amu
di ngag duma mipengumpi-
idan ma'nia,
34 pu' milelaat amu gupia
tu nga samasakup niu
pinikutan, ibangan niu ilan.
Miktigel damu dema di
kawi' di pimetang niu di
gempia ginaa, pu' mituudan
amu dun pu' duun paig
daniu melengas pa di
ginawi' diniu muka' kia, ndi'
mawi' diniu.
35 Kaas, ndi' niu belengayi
kesalig niu, pu' sa' sumalig
amu tu Megbebaya', gem-
bagel gupiai sugda dun.
36 Subay mektigel amu di
mbianan niu, adun mbaal
niu su mauya'an nu Megbe-
baya', malap niu dayun su
pinasaden begay dinita.
37 Pu' nda' ba mesulat
di Misulat Talu' nu Megbe-
baya',

"Ndi' na maiben
mateng su getaw pedeten-
gen niu.
Ndi' melangan.
38 Adini piglegetawan ku
pemilangen ku meke-
suun, malapen sug
begu ketubu' saba' nu
kesaligen.
Laak sa' duun dinilani tuliud
dinaan,
ndi'u leliagen dun."

39 Laak ita pasi', kana'
ita duma nu nga suay,
kaas gela'en nu Megbebaya'
belengay, pu' duma ita nu
nga sumalig diniin kaas
megawen ita.

11

Ki Kesalig

1 Naa, ki kesalig kini,
alandun iin? Iin su ma'nini'.
Sa' mesuunan ta gupia pu'
malap ta su pedetengen ta,
iini paingalan ta dun kesalig.
Sa' kana' megdua'dua'i
pedetengen ta di ndi' ta
pa maita', iin dademai
paingalan ta dun kesalig.
2 Su nga getaw sakup
nu Megbebaya' kanugdiin,
tilima' ilan nu Megbebaya'
mikpuun tu kesalig nilan.
3 Mikpuun dadema di ke-
salig ta, misuunan ta pu'
biwat nu Megbebaya' su gek-
leb langit bu' lupa' pibian
di tinalu'en, kaas misuunan
ta su kana' ta maita', iini
pigenatan nu maita'.
4 Naa pegdelendem niu
deli' su nga mikauna getaw.
Beknanen si Abel, bata'
ni Adan. Iin, mikpuun
tu kesaligen, pingilaken
tu Megbebaya' sug betang
gempia pa di pingilak nu gu-
langbata'en si Cain. Tilima'
nu Megbebaya' si Abel
iini mekesuun mikpuun
tu kesaligen, pu' midawat
dadema nu Megbebaya'
su pingilaken. Minatay,
laak pia miniben na, duun
pai tinakesi' dinita ni Abel
mekatag di kesaligen.
5 Si Enoc dadema. Pilentu
nu Megbebaya' ditug langit
mikpuun di kesaligen, kaas
nda' patay. Nda' mbaan-
gay nu ngag dumanen sug

bangkayen, pu' pilentu tug
langit su tegilawan lawasen.
Su nda' pa pelentuay, liliag
dun su Megbebaya', pu' kiai
misulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya'.
6 Metuud ia, nda'iduni
leliagen dun su Megbebaya'
sa' ndi' sumalig diniin.
Adini getaw mauya'anen
mekpesempel tu Megbe-
baya', subay petuudenen pu'
duuni Megbebaya', muka'
petuudenen dadema pu'
sugdaan nu Megbebaya' su
nga mekpaingabang diniin.
7 Si Noe pelum. Sa'
midengegen su tinalu' nu
Megbebaya' mekatag di
mpenggulaula ditug binaya'
gebii bu' gendaw, asa
nda'en pa maita', mikpetuud
dun mikpuun tu kesaligen.
Binaalen dayuni sekayan
butuk. Iinig bian nu
kegawen dinilan nu nga
gapenen tug bagyu lampap.
Ma'antu mipaita'en su
kesaligen, kaas pimilang
nu Megbebaya' mekesuun.
Iin pai ginukuman nu
ngag duma kilawan dinig
lumbang, migela' mbinasa.
8 Si Abraham pelum. Iin,
sa' inggat nu Megbebaya'
pu' megawa' diag daan
benwanen adun muli'
dig benwa pinasad nu
Megbebaya' begayen dun,
mikpetuud mikpuun tu
kesaligen. Migawa' tu'u
pia nda'en pa mesuunay su
pegengayanen.
9 Bena' minateng di-
tug benwa pinasad nu
Megbebaya' begayen dun,
migbebenwa dayun dia
mikpuun tu kesaligen.
Migbebenwa da dia ma'niin
miguliug, pu' kana' dangen
dia. Pigbenwananenig
bebelayan luna. Ma'nia
dademai pigbenwanan nug
bata'en si Isaac sampay
su gapu'en si Jacob. Su
pinasad nu Megbebaya' dini
Abraham, iin dadema gusayi
pinasaden dini Isaac bu' ni
Jacob.
10 Su saanan nilan dia,
pedetengen pa ni Abraham
ki gembagel lunsud, pigde-
lendem na nu Megbebaya'
muka' baalenen pain, kig
lunsud gempageni gentudan
dun, sa'itada ndi' megeba'.
11 Naa si Abraham kini,
mikpuun dadema tu kesali-
gen, mikebata' pa gusay,
bisan megulang na gupia,
muka' nda' mainsan mapet
bata'en su sawanen si Sara,
pu' guminulang dadema.
Siliganen su Megbebaya'
metau mekpenuud tu
pinasaden diniin.
12 Kaas su sala tawan laki,
gitunganen dun ma'niin na
minatay, pu' megulang na
gupia, iini mibaal pikpuu-
nan nu melaun sapu'en. Su
kelaunanen, maa' nu kelau-
nan nug bitun ditug langit
muka' maa' nu gelis di gek-
sid dagat, ndi' mbilang.
13 Si nga Abraham kini,
mitembusan nilan su kesalig
nilan sampay minatengi gu-
mul nilan. Nda' nilan malap
su pinasad dinilan nu Meg-
bebaya', laak misuunan ni-
lan pu' ditug binaya' gebii

bu' gendaw, malap nilan
tu'u su pekpelaban nilan.
Pu' ma'niin pinemba' ni-
lan su melayu' pa dinilan.
Laung nilan pu' kana' ilan
dangen dig lumbang kini,
pigbebenwanan laak nilan.
14 Sa' upama duuni nga
getaw megukit ma'nia nan-
daw, gempantek pu' pekpe-
nengaun pa nilan ki tantu
pegbenwanan nilan.
15 Sa' pimilang sia ni nga
Abraham sug benwa bilen-
gan nilan sug danilan gu-
pia benwa, mekepuli' dailan
ditu,
16 sabaya' ditug benwa
pinasad nu Megbebaya' be-
gay dinilan. Laak iin tumu'i
pegenguten nilan kig benwa
melengas pa dun dig dani-
lan, sa'itada, sug ditu gek-
bus langit. Kaas iini ke-
suun ta dun, kana' mpiid
su Megbebaya' gelalen nilan
kig Diwata pektemuyen, ni-
lan pu' indamanen ilan peg-
benwanan nilan ditug langit.
17 Laak si Abraham, pia
pisadan iin nu Megbe-
baya' pu' meksilaun gupiai
sapu'en, pibaal diniin nu
Megbebaya' guliden sug
buntung bata'en si Isaac,
pu' pingindananen. Bena'
mipengindanan, bitangen
sug bata'en dia gentudan
gilak mikpuun tu kesaligen,
18 pia tilu'an daan nu Meg-
bebaya', pu' laung nu Meg-
bebaya', “Su sapu' nug bata'
mu si Isaac, iin laaki pemi-
langen sapu' mu.”
19 Pu' midelendemen
metau mekpetubu' puli'
su Megbebaya', bisan tu
nga minatay na. Midawat
dayun puli' ni Abraham sug
bata'en, sa'itada, ma'niin
mitubu' puli' sug bata'en.
20 Si Isaac na pelum.
Iin, mikpuun tu kesaligen,
pinenebianen sug bata'en si
Jacob muka' si Esau mekatag
di gempenggulaula dinilan
nu nga sapu' nilan dig lema'
denlag.
21 Si Jacob pelum. Sa'
pekpatay na, pinenebianen
su nga gapu'en bata' ni Jose,
mikpuun tu kesaligen ditu
Megbebaya'. Mialapen pen-
gundeenanen su sekuden,
dayun mektamuy tu Megbe-
baya'.
22 Si Jose dema. Sa'
sungu matengi gumulen,
mikpuun tu kesaligen, mik-
talu' mekatag di kegawa' nu
nga samabansanen getaw
Israel ditug Ehipto, muka'
pingumbilinen dinilani tini-
tulu'en mekatag di tulanen
pu' adun uiten sa' megawa'
ilan dia.
23 Si Moises pelum. Iin,
mikpuun tu kesalig nu
nga mekegulangen, sa'
migigetaw na, iglud nilan,
sampay telu bulan.* Iini
iglud dun nu mekegulangen
pu' minita' nilan pu' piabata'
si Moises, muka' nda' ilan
mendek sumaga' tu pilaktag
nu gadi' kia.

* **11:23 11:23** Si Moises, iglud nu mekegulangen, pu' pilaktag nu gadi' ditug benwa Ehipto, subay petain su nga gembata' nu getaw Israel sa' laki.

24 Dayun si Moises, bisan
binata' nug bai diag benwa
Ehipto, bena' migineken na,
mipauk ingelanan bata' nug
bai kia mikpuun tu kesali-
gen.
25 Pu' laungen tumu' pasi'
meksaliunung di kelegenay
nu nga samatawen getaw Is-
rael, su nga piglegetawan nu
Megbebaya', sabaya' di ke-
liagen tu sala' ndi' maiben.
26 Pimilangeni kepiidanen
saba' nu pedetengenen di
metendu' nu Megbebaya'
meglekaunutan pa si Kristu,
melengas pa di tiba'an
gimu nu gadi' diag benwa
Ehipto. Pu' piktalentenanen
ki sugda pa diniin nu
Megbebaya' ditug binaya'
gebii bu' gendaw.
27 Mikpuun dadema tu ke-
saligen, bilengan ni Moises
sug benwa Ehipto, pu' nda'
mendek di gangit nu gadi'.
Nda' dedua'ay di kegawa'en
diag benwa kia, pu' ma'niin
minita'en migabay diniin su
Megbebaya' ndi' maita'.
28 Mikpuun pa pagid
tu kesaligen, pitindegenig
Lumpuk ta gindan ditug
Liniusan, pu' sinugu'en
dega'en dugu' karniru
su gulu gegdan nu ngag
balay nu nga samatawen.
Mingma'nia pu' adun ndi'
mpatayi nga penganay
bata'laki nu getaw Israel.
Pu' duuni sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit
mitendu' nu Megbebaya'
mekpatay tug launan pen-
ganay bata'laki diag Ehipto,
laak nda' mpeduma su nga
getaw Israel, pu' ndi'en
na tu'u meseledan su ngag
balay dinaga' na.
29 Su nga getaw Is-
rael pelum, mikpuun tu
kesalig nilan, mikebian
ilan ditu Gempula Dagat
lepeng pekpanaw dailan
tug lupa'an. Su nga getaw
Ehipto pasi', sa' pingeted
nilan su nga getaw Israel,
pikpulingkasan nilan bianay
sug dagat, laak migela' ilan
melemes, pu' pikimput puli'
nu Megbebaya' sug dagat.
30 Su kauli' dayun nu
nga getaw Israel ditug
benwa pinasad dinilan,
linumpakan nilan su kuta'
Jerico. Gendawgendaw
mipanaw ilan, linibed nilan
su kuta' sampay pitu gebii.
Su kepitu endawen, midaag
gela' su ngag dendingen
batu, mikpuun da gusay tu
kesalig nu getaw Israel.
31 Duunig libun diag
lunsud kia Jerico gandang
meglaat pekesuunan, ngala-
nen si Rahab. Iin, mikpuun
tu kesaligen tu Megbebaya',
nda' mpeduma bunu'ay tu
nga samatawen mimilas tu
Megbebaya', pu' pinemba'en
sug dua' tawan getaw Israel
su keditu nilan minilung tug
benwanen.
32 Ta' mai gempiau pa
telu'en? Daal daitu, pu' sa'
sia ukiten ku, maiben ku
gupia ukitay mekatag dini
Gideon, si Barak, si Samson,
si Jepte, si David, si Samuel
sampay su nga pimuunan nu
Megbebaya' kanugdiin.

33 Mikpuun tu kesalig nilan, duun dinilani miglumpak di ngag lain nasud. Migela' nilan dayun daagay su ngag lain nasud. Duunig duma piglepengen uitayi nga sakupen.

Mendadi duuni ngag duma, mialap nilan lain pinasad dinilan nu Megbebaya'. Sug duma, mitikem nilani ngag baba' nu ngag limaung, kaas nda' ilan mebut.

34 Mikpuun dadema tu kesalig nilan, duunig duma mikepaleng tu gembagel gapuy, kaas nda' ilan meka'iday. Duunig duma nda' bunu'ay besi. Ngag duma, milubay, laak mikpuun tu kesalig nilan, migletaban ilan puli'. Duunig duma mikedaag gupia di gubat, pu' mipegebek nilan su nga sundalu nu nga kuminuntra dinilan.

35 Duuni ngag libun milegenan gupia, laak mikpuun tu kesalig nilan, minita' nilan pitubu' puli'ig beta'an nilan minatay na. Ngag duma, kagina laung nilan tumu' pa matay sabaya' tuliud ilan tu Megbebaya', mingimpauk ilan beluyen di kepetuga' dinilan. Pu' petubu'enen ilan puli' gempia pa ketubu', su nda'i gikteben.

36 Duunig duma pingumpiid gupia muka' pimbadas. Ngag duma, binalud kadina muka' pinikutan.

37 Duuni nga binatu, duuni nga bikla' gabas, duuni binunu' besi. Duuni nga mipanawpanaw nda' tantui gengayanen, mikseluk panit karniru muka' kanding pu' gempusuk, piglegetan muka' pimesaitan.

38 Ki nga getaw kia, kagina gembageli kesalig nilan tu Megbebaya', kana' mbantang mpeduma dinilan sug lain getaw dinig lumbang. Mipanawpanaw ilan di nga napu' limawa', di ngag binentudan, muka' pigbenwanan nilani ngag langeb sampay luak dig lupa'.

39 Laak dagid ki tiba'an nilan kia, bisan migdedengeg gupiai kesalig nilan tu Megbebaya', nda' nilan tagad malap su pinasad dinilan nu Megbebaya'.

40 Iini nda' nilan tagad malap dun, pu' duun pai gempia pegdelendemen nu Megbebaya' mekatag dinita. Pu' pigdelendemen ndi' megela' menuud su pinasaden dinilan, subay mpeduma ita dun.

12

Su Megbebaya'i Gama' ta

1 Naa ita dema, kagina ma'antui kesalig nu nga miuna mekpetuud kanugdiin, lepeng piglidungan ita nu melaun getaw miglegintuud pu' meseligan su Megbebaya'. Kaas sug betad ta mekebelabag di gempia bianan ta muka' su sala' tatap ta baalay, melengas belengen ta. Maa' nug lekis ki kegleketubu' ta pa dinig

lumbang. Subay menamal
ita gubek sampay mateng ita
ditu gengayan ta.
2 Selian ta gubek, subay
penemalan ta pekimanay si
Isus, pu' iin su puunan
nu kesalig ta muka' iini
mikpengganget dun di gi-
naa ta. Kagina leliagen
dun si Isus tug deksu'an nu
mbiananen, miktigel di kele-
genayen dia kurus, muka'
pimilangen nda'ig laga'en su
piidanen. Migingkud dayun
ditu gupid nu gingkudan nu
Megbebaya' dapit lintu.
3 Mendadi, pegdelendem
niu gusay ki mibianan ni
Isus su saananen dini pa
lumbang, pu' adun ndi'
melayu'i ginaa niu muka'
ndi' amu lumukas sumalig
dun. Iin, miktigel gusay
di kesigi diniin nu nga
mikesala' getaw.
4 Pu' sinegay niu sumaga'
di melaat betad, nda' pa niu
mbianay matay amu saba'
nu kesaga' niu dun.
5 Mabu' milingawan na
niu su tinitulu' nu Megbe-
baya' diniu nu ngag bata'en.
Nda' ba mesulat di Misulat
Talu'en ma'nini',
“Ki mbata', pektalentenay
mu su titulu'an dini'a
nu Kaunutan.
Ndi' melayu'i ginaa mu
saananen memaag
dini'a.
6 Pu' adini petailen
nu Kaunutan, tit-
ulu'enen,
muka' launan pemilangenen
bata'en, pemaage-
nen.”
7 Sa' ma'antu, sa' duuni
kelegenay niu, pektigel niu,
pelepeng niu tu titulu'an nu
gama' niu, pu' su kelegenay
niu, mpaita' dun diniu pu'
pemilangen amu nu Megbe-
baya' bata'en. Duun bai
gembata' kana' titulu'en nu
gama'en?
8 Kaas sa' upama ndi' amu
metitulu' nu Megbebaya',
kana' amu tantu bata'en,
bata' nu sumbang laak, pu'
metitulu' nu Megbebaya' sug
launan bata'en.
9 Sa' su nga gama' ta dinig
lumbang, metitulu' ita ni-
lan, kaas pegbesaan tailan.
Subay labi pa telima'en ta su
titulu'an dinita nu Gama' ta
di ginaa. Metubu' ita dayun
di nda'i gikteben.
10 Tinitulu' ita nu gama' ta
dinig lumbang nda' maiben
lepeng tu kemilang nilan
gempia. Su Megbebaya'
pasi', titulu'en daita dema
niin adun mpianan ita
muka' adun malap ta
dadema su kekesuunen.
11 Su pektitulu' dinita, laung
ta dun mekelayu' ginaa,
masi' pianan ginaa. Laak
deksu'anen ia meksikesuuni
getaw tinitulu' muka' meli-
nawi ketubu'en.

*Nga Titulu'an muka' Pe-
gad*

12 Kaas, ndi' niu
pegluka'luka'ayi kesalig niu.
Ndi' amu penlukasen dun.
13 Penemalay niu dunutay
su tantu bianan, adun ndi'
niu mbelebagan su ngag
duma nda' pa mpanteki
kekpetuuden. Sinangkali'

pa tanan mekenggangeti
kesalig nilan.
14 Peksalabuuk amu gik-
teb nu megaga niu. Pena-
mal damu dema meksike-
suun, pu' nda'i mekaita'
tu Kaunutan Megbebaya' sa'
kana' mekesuun.
15 Peglengilam amu, adun
nda'idun diniui meketeliud
tu tulung diniin nu Megbe-
baya'. Peglengilamay niu
dadema su pegbetaden niu
sia mekesesala', pu' mbuus
megleep meglegalin tu ngag
duma niu.
16 Subay nda'idun diniui
medusa atawaka tuliud tu
Megbebaya' maa' ni Esau
kanugdiin. Pu' si Esau,
bisan iini gulangbata', pigbe-
lesen ditu ngudanen su peg-
baya'en tu kegulangbata'en
di sala'aanan.
17 Misuunan niu, genat
nitu sa' mauya'anen na
penenebian nu gama'en lep-
eng tu pegbaya'en, miteliu-
dan dayun. Pinemalanen sia
penengiay, laak nda'en puli'
megaga malapi pigbelesen,
bisan lamugen mengaduy
saba'en menengi dun.

18 Naa yamu kepetedan
ku, mikpesempel namu
tu Megbebaya'. Laak su
mibianan niu mekpesem-
pel dun, kana' maa' nu
kekpesempel diniin nu nga
getaw Israel kanugdiin.
Kana' nu maita' muka' nu
mbatik niui pisempelan
niu, sa'itada, sug bentud
Sinai tanda' minita' nu
nga getaw Israeli gembagel
liga'apuy, medelem gupia,
muka' metikteg buligut.

19 Su nga getaw Israel,
duun dademai midengeg
nilan metenug bugyung
muka' tingeg genat tug
langit. Bena' midengeg
nilan su tinalu'en, inubug
nilan gupia, ndi' nailan puli'
telu'an ma'antu.
20 Pu' nda' nilan megaga
su pinalintanen, laungen,
“Pia metetubu'i mekpuleg
tug bentud kini, subay be-
tuun sampay matay.”
21 Kagina mekesalebu' gu-
pia su minita' nilan, mindek
ilan gupia. Pia si Moises
su kaunutan nilan, tinalu'en
pu' mindek gupia, sinaaban.

22 Laak dagid, yamu pasi',
iini mipesempelan niu, sug
bentud Sion, sa'itada, su syu-
dad ditug langit pesangay
ta tu Jerusalem. Kiai peg-
benwanan nu tantu Megbe-
baya'. Mipesempelan niu
dadema su nga sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit,
ndi' mbilangi kelaunen.
23 Mikepesempel damu
dema tug lumpuk nu nga
penganay bata' nu Meg-
bebaya' meglekebibu ditug
langit. Su ngalan nilan, daan
na misulat ditu. Midepet
namu tu Megbebaya', su
mukum tu tiba'an getaw.
Mikepesempel damu pagid
tu nga mekesuun getaw mi-
natay na, kaas mingganget
nai kekesuun nilan.
24 Si Isus dademai
mipesempelan niu, su
migbaal begu pasad dinita
nu Megbebaya', adun meke-
salabuuk ita diniin. Pu'
saba' nu kepatay ni Isus kini,

tinulung ita nu Megbebaya'.
Pimesik diniu sug dugu' ni
Isus, ki gempia pa dig dugu'
ni Abel kanugdiin, pu' kia,
tu'us laak pu' subay suli'an
su mikpatay diniin.
25 Kaas, kagina ma'antui
mibianan niu, petubuday
niu ndi' niu pemilasen su
mektitulu' nandaw genat
tug langit. Kanugdiin,
sa' mipauk su nga getaw
Israel mekineeg dini Moises,
su mikpetenday dinilan
pimuun nu Megbebaya'
dinig lumbang, mibianan
nilani gembagel pelabu'.
Labi pa ndi' ta mpegliaw su
ginukuman nu Megbebaya',
sa' teliudan ta su mektitulu'
dinita genat tug langit.
26 Kanugdiin mikegyugig
lumbang saba' nu tingeg nu
Megbebaya'. Nandaw mik-
talu' su Megbebaya', "Kegyu-
gen ku pa puli' mainsan
sug lumbang, kana' laak nug
lupa', pia sug langit."
27 Naa su tinalu'en kia,
"Puli' mainsan," ma'ananen
adinig bitangen mekegyug,
ua'enen, adun mbilin da
su Keglekaunutan nu Meglegawen ndi' mekegyug.
28 Kaas mekpaladpalad
ita tu Megbebaya', pu'
bigayen ita sumalabuuk
ita tu nga miuna sumakup
di Keglekaunutanen, su
ndi' mekegyug muka' ndi'
mpupus. Mengadap ita
diniin gusay mbantang tu
mauya'anen, penemalan
tain pegbesaay, lemugan ta
dadema gendek.
29 Pu' su Megbebaya', maa'
nu gapuy sigi meket sam-
pay mpupus su kuminuntra
diniin. Melaat gupiai ginaa-
nen ditu mimilas diniin.

13

Ki Gempia Penggulaulaan ta Leliagen dun su Megbebaya'

1 Kaas, ita nga samasakup,
subay mekpinetailay ita
gusay.
2 Ndi' niu selingaway
pegdedialay niu dig balay
niu su nga getaw ndi' niu
mailala. Duuni minemba'
tu sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, laak laung
nilan dun kilawan da.
3 Ndi' da niu dema selin-
gaway ebangay niu su nga
pinikutan, lepeng pinikutan
damu dema. Pegdelen-
dem niu su nga pilegetan,
adun mebangan niu ilan, pu'
duunig lawas niu melemu
dadema melegenay.
4 Naa, su kegawid niu du-
ayan, subay pegbesaan niu,
launan niu. Ndi' amu mpia
menlelingay, pu' ukumen nu
Megbebaya' su nga medusa
muka' su nga menlelingay.
5 Subay nda' dademai
gayak niu tu selapi'. Subay
pemilangen niu sukal da su
misukat niu sa' melaun sa'
maika', pu' nda' ba pektalu'
su Megbebaya', "Ndi'u ya'a
belengan, ndi'u da ya'a
dema teliudan."
6 Kaas gembageli kesalig ta
tu Megbebaya', muka' ndi'
naita mpiid mektalu' puun
tu Misulat Talu' nu Megbe-
baya', laung,

"Megabang dinaan su Kaunutan.
Kagina ndi' nau meka'idan,
ta' mai mendeku dun?"

7 Naa, su nga miuna kaunutan niu, pegdelendem niu ilan, su nga mikpetu'un diniu talu' nu Megbebaya'. Pegdelendem niu gusay su pigbetad nilan sampay su kepatay nilan. Penunggilingay niu dayun su kesalig nilan dini Isus.

8 Pu' si Isukristu, ndai' kepalinen, genat kanugdiin sampay nemun, muka' di nda'i gikteben.

9 Kaas ndi' niu pektalentenayig lain titulu'an, su mekepetalin di kekpetuud niu. Tumu' pa pepegenen ta su ginaa ta puun tu tulung nu Megbebaya', sabaya' di kedunut ta tu nga tinitulu'an di kegelig. Pu' su ngag duminunut tu nga tinitulu'an kia, nda' mpepagen su ginaa nilan puun tu kedunut nilan dun.

10 Naa, ita nga mekpetuud dini Isus, duunig betang ta tu gentudan gilak. Laak kia, nda'i pegbaya' nu nga mektamuy diag lepintaw nu getaw Judea maan ilan dun.

11 Naa, sug betad nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea, uitenen sug dugu' nu petubu'en diag dialem sugud nug lepintaw paingalan nilan dun su Tampusan Me'elig Sugud, adun pengilaken dia. Pengilaken dia adun maugasani sala' nu nga getaw Judea. Sug lawas nu petubu'en, uitenen ditug liu nu pegbebelayan nilan, adun tutungen.

12 Si Isus pelum, iini milegenan dun dadema diag liu nu syudad, adun petelima'enen su tiba'an getaw ditu Megbebaya' mekpuun tug daniin dugu'.

13 Kaas ndi' ta na seligan sug betad nu getaw Judea mekanu, segaga seligan ta si Isus muka' meksaliunung ita di kepiidanen.

14 Pu' ndi' metulayuni kaindegen su pegbenwanan ta dinig lumbang. Pedetengen ta pa su pegbenwanan ta tantu ditug binaya' gebii bu' gendaw.

15 Kaas, baalen ta gusay ki gilak pegenal tu Megbebaya' pebian dini Isus, gitunganen su pengilak nu nga getaw miglegintuud dun pu' si Isus, iini Kaunutan.

16 Ndi' dadema niu selingaway pepianay su ngag duma niu, muka' mektinebangay amu, pu' lepeng ia tu gilak leliagen dun su Megbebaya'.

17 Muka' pektalentenay da niu dema su nga meguit diniu, muka' dunutay niu su sugu'an nilan diniu, pu' ilani megingat di kebetang niu gebii gendaw, pu' ilani mekesembag dun tu Megbebaya'. Sa' mekpetuud amu dinilan, gempia ginaa nilan di keguit nilan diniu. Sa' ndi' niu ilan petuuden, melayu'i ginaa nilan di keguit nilan diniu. Sa' ma'antu, ta' mai gabang nilan diniu?

18 Yami pelum, penenebiay
niu ami gusay. Misuu-
nan nami nda'i pegbiksu'an
nami, pu' mauya'an nami
penggulaulaan nami lelayun
su gempia.
19 Penengiin ku diniu,
kelelaat, penenebiin niu tu
Megbebaya', ndi' maiben
sugu'enu niin mpuli'u ditu
niu.

Katapusan Kenenabi

20-21 Naa su Megbebaya',
pitubu'en puli' su Kaunutan
ta si Isus. Si Isus, iin su
tampusan metau megingat
dinita nga karnirunen,
pu' pikula'anen dugu' su
kepatayen, mikpuun tug
begu pasad nda'i gikteben.
Penenebiin ku pa ditu
Megbebaya' su megbegay
pianan ginaa di nga saku-
pen, pesengkapen amu niin
dig launan tinawan, adun
penggulaulaan niu tantu su
mauya'anen. Penenebiin
ku dadema baalen amu
niin nga sakupen metau
megbaal tug leliagen dun
gupia pebian di tulung ni
Isukristu, su gempia penalan
di nda'i gikteben. Amen.

Katapusan Sulat

22 Naa, penengiin ku diniu,
yamu kepetedan ku, telima'
niu su titulu'an ku diniu kini
di gempia ginaa, pu' gem-
pelek dai sinulatu diniu kini.
23 Aaw, pesuun ku pa
padun diniu pu' si Timoteo
su mimated dinita, biluyan
na di pinikutan dun kaas,
sa' ndi' melangan, tundug di-
naan sa' mangayu meguliug
dia niu.
24 Sa' mesu'at, sambay
niau tu nga kaunutan
niu sampay su tiba'an
piglegetawan nu Megbe-
baya' dia niu. Sinam-
bay damu dema nu nga
samasakup ta begu dateng
dini genat tug Italia.
25 Kinii taman penenebiin
ku, mbianan niu lelayun su
tulung nu Megbebaya', lau-
nan niu.

Su Sulat ni SANTIAGO

Mendadi, ki sulat kini ni Santiago, iinig delendeman nu nga getaw metaasi sinuunanen, mabu' iini suminulat dun su pated ni Isus. Gempantek pu' piwitanen su nga getaw Judea suminakup dini Isukristu, ki mipelak di tibuuk benwa saba' nu kegleget dinilan diag daan benwa nilan.

Iini mpenilung ta dig libru kini, metiba' titulu'an ni Kristu mipungun. Si Santiago, su suminulat dun, iini gembagel gupia di ginaanen, ita nu nga suminakup dini Kristu, subay peduma ta di kesalig ta ki kekesuun betad muka' gabang di samataw ta. Kaas, pinungunen ki titulu'an mekatag di ga'us, di kegabit ta, di pegangya' ta sampay melaun pa.

1 Naa naan si Santiago, sesugu'en nu Megbebaya' muka' nu Kaunutan ta si Isukristu. Suminulatu diniu nga suminakup diniin mipelak di tibuuk benwa. Iini penenebiin ku, gempiai ginaa niu.

Su Kektigel di Kelegenay muka' su Tinawan

2 Naa Mingumpated, sa' mbianan niu ki nga kelegenay, pia ta' kelegenayay dun, subay leliagen amu dun.

3 Pu' suunan niu ki nga kelegenay, gindan di kesalig niu. Muka' suunan da niu dema sa' mbianan na niu muka' megiseg pai kesalig niu, meglegintau namu gupia mektigel di kelegenay.

4 Subay penemalan niu tigelay su kelegenay niu. Muka' sa' ndi' amu lumukas dun, ndi' dayun megengkan ki kekpetuud niu. Muka' mengganget gupiai kekesuun niu. Nda'i kulang di kekpetuud niu tu Megbebaya'.

5 Laak sa' duun diniui getaw kulang di tinawanen, kaas ndi' metau memili' tu gempia penggulaulaan, subay penenebiinen tu Megbebaya' su kulangen, pu' iin, metawal dig launan getaw muka' ndi'en pelengilengiin su menengi dun. Megbegay dun dayun su Megbebaya'.

6 Laak dagid su getaw kulangi tinawanen, saananen menenabi, subay dunutan nu kesaligen, ndi' megdua'dua'ig delendemanen dun, pia maika'. Adin su megdua'dua'ig delendemanen, pesamau ditu nabek dig dagat pu' pekseseguli' dulukay nu genus.

7 Adin diniui mengma'antu, kana' begayan nu Kaunutan,

8 pu' su getaw ma'antu, megdua'dua'ig delendemanen, nda' dademaig lumbuk delendemanen tug launan baalenen.

Su nga Pubri muka' su ngag Datu'

9 Naa su nga pubri suminakup na tu Kaunutan ta si Isukristu, diadia subay leliagen dun su kekpetaas dun

nu Megbebaya', pu' bata' na
nu Megbebaya'.
10 Su ngag datu' sum-
inakup dadema, diadia
subay leliagen sa' pebeba'en
nu Megbebaya', pu' su
kedatu'en, nda'ig labeten tu
kebata' dun nu Megbebaya'.
Petanggi' ta sug datu' dig
bulak nu sigbet.
11 Ndi' ba metuud, sa' sub-
angi gendaw, tuiagi pedes
dayun, pedesan gupia su sig-
bet kaas melawes? Melupu'
dayun sug bulaken muka'
mbeleng naig lengasanen.
Ma'niin dademaig datu'
getaw. Sinegayen menamal
meksukat, metekaw dain
mbeleng.

Su Kengindan muka' su Kegdaang

12 Naa, adin su getaw
mbiananen su kelegenay
laak sumalig pa tu Meg-
bebaya', gembagel paig
leliagen. Ma'antu, sa'
mbiananen su kengindan
di kekpetuuden muka' ndi'
mpalin, begayan dayun
ketubu' nda'i tamanen, su
ketubu' pinasad nu Meg-
bebaya' begay tug launan
getaw mekpetail diniin.
13 Laak sa' mpegdaangan
su getaw pengindanan, ndi'
mpia telu'en pu' su Megbe-
baya'i pigenatan nu kengin-
dan, pu' kana' mpegdaan-
gan su Megbebaya' muka'
kana' dadema iin megdaang
tu getaw adun medupang.
14 Pu' sa' mpegdaangan su
getaw, iini megdaang dun
su melaat gayaken. Egaken
nu gayaken di kedupang,
ma'niin mitaban tu gayaken.
15 Sa' mbaluy dayun sug
delendemanen, mekesala'.
Muka' sa' menamal meke-
sesala', deksu'anen, matay
di nda'i gikteben.
16 Kaas, uu Mingumpated
petailen ku gupia, ndi' niu
melimbunganig lawas niu
pu' su Megbebaya' dawi
megdaang tu getaw.
17 Pu' su Megbebaya', iinig
begayen dinita, su nda'i gik-
teben dig lengasan. Muka'
nda'iduni melengas, iini mi-
gay dun, su miwat tu tiba'an
tuiag diag langit. Pia su nga
pektiag diag langit, mpalin,
pu' megbulibud, laak dagid
ndi' mpalin su Megbebaya',
meseligan gupia, ndi' mek-
pedelem.
18 Puun tu mauya'anen,
binata' ita nu Megbebaya'
pebian di kegukit dinita tu
metuud, adun baalenen itai
miuna di ngag launan biwa-
ten baalenen puli'.

*Kineegan su Talu' nu Meg-
bebaya' muka' Dunutan*

19 Naa uu Mingumpated
petailen ku, pektalentenay
niu ini, launan niu. Subay
menamal amu mekineeg,
meliang amu laak petalu',
muka' kana' amu sempaun.
20 Pu' su gangit nu ki-
lawan, ndi' mekenggulaula
tu kekesuun delendeman nu
Megbebaya'.
21 Kaas subay beleng niu
sug launan melaat betad niu
muka' launan dupangan niu.

Pekpetuud amu tu Megbebaya'. Pektalentenay niu di pianan ginaa su talu' nu Megbebaya' dinawat na niu. Sa' metuudan amu dun, megawen amu puun dia.

22 Kaas subay dunutan niu su talu' nu Megbebaya'. Pu' sa' kineegan laak niu muka' ndi' niu dunutan, melimbungan niuig lawas niu.

23 Pu' sa' duuni getaw pekineeganen su talu' nu Megbebaya', laak ndi'en dunutan, pesamau di getaw mimagalungan, maita'en su tantu palasen.

24 Pegbentayanen gupia su palasen, laak sa' melinged, melingawanen dayun su kaita'en tu palasen dia pagalungan.

25 Laak sa' duuni getaw penilungenen gupia su melengas palinta nu Kaunutan muka' penemalanen pektalentenay, kana' mekineeg dun laak, pu' dumunut dun dadema. Pepianan dayun nu Megbebaya' dig launan penggulaulanen. Pu' ki palinta kia, mingganget na tantu muka' iini mekepeliu di getaw tu melaat gulaulanen migbalud diniin.

26 Naa, sa' duun diniui getaw laungen megbasa gupia tu Megbebaya', laak ndi' metau megbegdu' di penelu'enen, nda'i pantagen su kegbasanen, muka' milimbunganenig lawasen.

27 Iinig betad nu getaw mektamuy tantu tu Gama' ta Megbebaya' muka' nda'i kulang di kektamuyen di pegita'en nu Megbebaya', ebanganen su nga gidu muka' su ngag balulibun milegenan. Muka' dema pegliaunen gupia sug dupangan nu kekilawan dinig lumbang kini.

2

Peksemaan su Kegbasa tu Getaw

1 Naa uu Mingumpated, ki kegbasa niu di nga getaw, subay peksama niu, kagina suminalig namu tu Kaunutan ta si Isukristu su migdedengeg gupia.

2 Sa' pinenggi' duuni medatu' getaw sumimba dia pikumpungan niu, menising bulawan, muka' megimakay melengas. Duun dademai pubri sumimba dia niu, mekasi'asi'i penepetenen.

3 Pinenggi' pegbesaan niu dayun su medatu', su melengasi penepetenen, pu' mektalu' amu diniin, “Ya'a lai, diniin ka pegingkud melengas gupia gingkudan.” Laak dagid su pubri, paindegen niu atawaka paingkuden niu dia saleg dapit sikwayan niu.

4 Naa sa' ma'nia, nda' niu peksemaay su kegbasa niu. Kig betad niu kia, mikpuun gupia di melaat delendeman.

5 Naa uu Mingumpated petailen ku, pektalentenay niu ini. Su nga pubri dinig lumbang kini, mitendu' ilan nu Megbebaya' dumatu', laak kana' datu' di gimu. Dumatu' ilan

pu' pepenteken nu Meg-
bebaya' su kesalig nilan
diniin. Pedumanen dailan
dema ditu Keglekaunutanen,
su pinasaden dig launan
mekpetail diniin.
6 Laak yamu, piksudi'an
niu su pubri, pu' pegbe-
saan niu gupia sug datu'
sabaya' dinilan. Ndi' ba
metuud iini mikpelaat diniu
sug datu'? Ta'i megbiglas
diniu eteden amu tu nga
kuis, adun medangat amu
nilan? Kana' ba nu ngag
datu'?
7 Ilan dademai miksudi' di
ngalan ni Isukristu, su ke-
sakup niu.

8 Naa yamu, melengas sa'
dunutan niu gupia su melen-
gas palinta nu Megbebaya',
su palinta tu nga suminakup
tu Keglekaunutanen, pu'
nda' ba mesulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya', “Petail
mu dadema sug duma
mu. Su kepetail mu diniin,
pelepeng mu di kepetail mu
dig lawas mu.”
9 Laak sa' pegisuun niu su
kegbasa niu tu nga getaw
miksekat di palas nilan,
mikesala' amu tantu, muka'
iini kitab dun, pimilas niu su
Palinta nu Megbebaya'.
10 Pu' adin su getaw
pimilaseni sektaang di
pinalinta nu Megbebaya',
mipemilasen sug launan
pinalinta.
11 Kana' ba nu Megbe-
baya' su miktalu', “Ndi'a
pegdusa.” Pinalintanen pa
pagid, “Ndi'a pekpatay.”
Kaas pia ndi' amu megdusa,
mipemilas niu su pinalinta
nu Megbebaya' sa' meg-
bunu' amu.
12 Mendadi suunan ta du-
uni gendaw mukum dinita
su Megbebaya' sa' dunutan
ta ba sa' pemilasen ta su
pinalintanen. Sa' dunutan
ta, mekeliu ita dun di melaat
gulaula ta, kaas subay talu'
niu muka' baal niu maa' nu
nga getaw mikeliu dun gupia
dig dupangan.
13 Pu' sa' duuni getaw
nda'en lelaatayig duma-
nen, naa sa' ukumen nu
Megbebaya', kana' dadema
lelaatan. Laak dagid adin
su getaw lelaatanen sug
dumanen, lelaatan dayun nu
Megbebaya', pu' sug lelaat
ta tug duma ta, iini mekeliu
dinita tu ginukuman.

Su Kekpetuud muka' su Tegel

14 Naa uu Mingumpated,
pinenggi' duuni getaw laun-
gen suminalig na ditu Meg-
bebaya', laak ndi'en peng-
gulaulaan su melengas. Ta'
mai tendananen? Su kesali-
gen, ndi' mekegawen diniin.
15 Pu' pinenggi' duuni
samasakup niu sumimba
dia niu laak kulang gupiai
penepetenen muka' gaanen.
16 Sa' sungu na muli',
duun diniui mektalu', “Naa
lai, gempia ginaa mu.
Mauya'an ku mekeseluka
sukal penepeten muka'
meka'aan ka sukal gaan,”
laak sa' ndi' niu begayan
tu kulang di kegleketubu'en,
su tinalu' niu diniin, nda'i
pantagen.

17 Ma'antu dadema ki kesalig ta. Sa' ndi' medunutan
nu penggulaulaan, nda'i
pantagen su kekpetuud niu.
18 Naa pinenggi' duun
dayuni getaw sual dun
itu, kali' pektalu', “Duuni
getaw suminalig tu Megbe-
baya'. Duun dademai getaw
migabang tug dumanen.”
Iini sembagu dun, “Ndi'
maita' su kesalig mu sa'
nda'iduni penggulaulaan
mu melengas. Laak naan,
paita'u dini'a su kesaligu di
gabangu tug dumau.”
19 Mituudan bamu dun pu'
salabuuk laaki Megbebaya'?
Naa melengas! Laak laung
niu dun sukal ki kekpetuud
niu kia. Duuni ngag lain mi-
tuudan dun, laak mingedeg
ilan saba' gendek nilan tu
mekesuun Megbebaya', ilan
su nga menenulay.
20 Naa dupangi samasakup
ta sa' nda'i penggulaulaa-
nen bantang tu kesaligen.
Pesuun ku pa diniu pu'
sa' kana' bantangi pengg-
ulaulaan niu tu kesalig niu, su
kesalig niu, nda'i pantagen.
21 Damikian tu ginepu'ay
ta si Abraham. Mikenduta'i
kemilang nu Megbebaya'
dini Abraham mekesuun?
Ndi' ba metuud, su pingg-
ulaulaneni kemilang dun nu
Megbebaya'? Pu' inalapen
guliden tu Megbebaya' sug
bata'en si Isaac dia gentudan
gilak.
22 Gempantek, ki kesaligen
tu Megbebaya' muka' ki ke-
dunuten gupia tu sinugu'an
dun, migdengan, kaas ming-
ganget su kesaligen puun tu
kekpetuuden. Sa'itada su
kesaligen, tantu kesalig.
23 Sa' ma'antu, nda' ba
penuud su sinulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya', laun-
gen, “Mikpetuud si Abra-
ham ditu Megbebaya' muka'
saba' nu kesaligen, pimi-
lang nu Megbebaya' meke-
suun.” Muka' piningalan
dun nu Megbebaya' si Abra-
ham, sambaten.
24 Mendadi mesuunan ta
dayun, pemilangen nu Meg-
bebaya' mekesuun su getaw
saba' nu penggulaulanen,
kana' laak nu kesaligen.
25 Naa ma'antu dademai
mipenggulaula kanugdiin
ni Rahab sug libun, tebia',
meglaat pekesuunan. Iin,
pimilang dadema nu Meg-
bebaya' mekesuun saba'
nu pinggulaulanen, pu'
pinemba'en su nga sinugu'
nu getaw Judea. Pitalinen
ilan dayun diag lain dalan
saanan mengeted dinilan nu
ngag dangen dia.
26 Mendadi ma'antuig be-
tad lawas getaw, sa' nda'i
ginaanen, matay, nda'i pan-
tagen sug lawasen. Ma'antu
dademai kesalig, pu' sa'
nda'iduni penggulaulaanen
bantang di kesaligen, nda'i
pantageni kesaligen.

3

Sug Dila'

1 Naa uu Mingumpated,
ndi' mpia melaun diniui
mauya'anen mekpetu'un di
nga samasakup niu, pu' su
mekpetu'un, sa' pinenggi'

melapang, metaas pai kengukum dun di nga kana' mekpetu'un.

2 Launan ta, ita nu nga getaw, tatap ita melapang. Tumu' adin su getaw ndi' melapang di telu'enen, pu' nda'i kulang di kekesuunen. Mekesuun tantu pu' metau mektigel di tibuuk lawasen adun ndi' megdupang.

3 Ma'niin betad kebayu'. Tembedan ta bukadu sug baba'en adun mengnunut dinita. Genat nitu pia tanda' ta pengayay, meditu, laak sug bukadu, maika'.

4 Su sekayan, damikian dadema. Pia gembagel gupiai sekayan, sa' sembelen nu metikteg genus, mpeliku' nu maika' bensalanen. Lumbukenen su pengayan dun, pia tanda'i mauya'an nu meguit dun.

5 Naa kig dila' ta, mesamaig betaden. Pia maika', mekenakabul gupia. Pegdelendem niu deli'i gulangan. Su maika' gapuy, meketutung dun pia meliwag gupiai gulangan.

6 Kig dila' ta, maa' nu gapuy daan, pu' mekepelaat di tibuuk lawas ta. Iini mekepeleep melaat dig delendeman ta muka' mekelemu' dig launan betad ta. Genat kaika'ay ta sampay matengi gumul ta, mekpelaat dinita. Iini pigenatan nug betaden, sug linaw gapuy.

7 Ndi' ba metuud, mayep nu getaw su gininisan metetubu', manukmanuk, sampay su nga kumanap muka' nga seda'?

8 Laak sug dila' ta, baa, nda'iduni mekayep dun. Melaat gupia, ndi' mekektigel di melaat, ma'niin mipenu' bulit.

9 Iini gemiten ta sa' mekpaladpalad ita tu Megbebaya', muka' gemiten ta dadema sa' tampalaksaan ta su samataw ta, pia iinig binaal maa' danu palas nu Megbebaya'.

10 Salabuuk daig baba', laak dagid iini pigenatan nu kekpaladpalad muka' tampalaksa. Uu Mingumpated, ndi' mpia ma'nia.

11 Pu' nda'iduni tebud mekegbegay dua' ginis tubig, melengas muka' madaw, salabuuk laaki tebuden.

12 Seginis gayu, ndi' memunga dua' ginis, muka' nda'idunig dagat mesegukan metebang tubig.

Su Tinawan Bigay nu Megbebaya'

13 Naa duun ba diniui metau megdelendem muka' telisebuten? Sa' upama duun, subay peksiba'aneni pigbetaden muka' penggulaulaanen su melengas, adun pesuunen di ngag dumanen pu' su telisebutayen muka' su tinawanen, mpaita' di kesumaya'en muka' di tinawanen dadema.

14 Laak sa' pinenggi' melibeguun amu gupia muka' mesaku damu dema gupia, ndi' niu mpia ensagen su tinawan niu, pu' pemelaun niu su tantu tinawan.

15 Kana' nu Megbebaya'i
pigenatan nu tinawan niu
kia, segaga tinawan kini-
lawan laak. Iini pigenatanen
sug betad kinilawan muka'
su menenulay.
16 Pu' adin su mekpetu'un,
mengimbegu muka' mesaku,
dia dademai kesasaw muka'
gininisan melaat gulaula.
17 Laak sa' su getaw
tinawanen bigay nu
Megbebaya', mekesuun,
ndi' meksual dig duma-
nen, mesumaya' dadema,
mesambat, sampay melile-
laaten. Muka' puun tu
tinawanen sug launan
gempia gulaula, pu' nda'i
pemili'anen dun su nga
getaw. Muka' kana' tautau
mekesuun.
18 Kig launan kepianan
kini, pesamau dig beni'.
Sug beni'i pemulaan nu nga
mikepegeksud tu pianan gi-
naa nug dumanen. Iin
dayuni sengku'en, su keke-
suun nu getaw.

4

Su Mayak tu Kinilawan

1 Naa miksesinaay amu
muka' miksinualay amu. Ta'
mai puunanen? Iini pi-
genatanen, su gayak niu, pu'
kada sala tawan diniu, mik-
saga'ig delendemanen.
2 Duuni mauya'an niu,
laak ndi' niu malap. Naa
kagina ndi' niu malap,
munu' amu, adun niu
malap. Miayak damu dema
tu gimu, laak ndi' niu
malap, kaas miksesinaay
amu, miksinualay amu. Ndi'
niu malap su mauya'an niu,
pu' ndi' niu penenebiin tu
Megbebaya'.
3 Muka' sa' menenabi
amu, ndi' amu begayan, pu'
ndi' mesugat su kenenabi
niu. Ndi' mesugat su
kenenabi niu, pu' yamu
laaki leliagen dun.
4 Kana' amu meseligan
getaw! Ndi' ba niu mesabut?
Sa' mayak laak ita tu kini-
lawan, mekuntra ta dayun
su Megbebaya'. Sa'itada,
adin su getaw mauya'anen
megdunut tu melaat betad
kekinilawanen, kuminuntra
tu Megbebaya'.
5 Laung niu dun ki sin-
ulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya' kini, nda'i pan-
tagen? Nda' ba mesu-
lat, laung, “Su ginaa bigay
nu Megbebaya' kanugdiin di
nga getaw, melebian nai
gayaken.”
6 Laak labi pa ki tulung
nu Megbebaya' dinita, adun
mpemilas ta su melaat
gayak. Nda' ba mesu-
lat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', “Su getaw
mekpelabawlabaw, teliu-
dan nu Megbebaya', laak
begayanen tulungen su
mekpebaba' di ginaanen.”
7 Kaas pekpetuud amu tu
Megbebaya' muka' teliuday
niu su Palin. Pu' sa' mpemi-
las su Palin, gubek dayun iin
mekpelayu' diniu.
8 Pekpaingabang amu tu
Megbebaya'. Iin dayuni
mekpesempel diniu. Yamu
nu nga mikesala', subay be-
leng niui melaat gulaula niu.

Yamu nu nga megdua'dua'
dig delendeman, legdeng niu
sug delendeman niu.
9 Peglekelibuleng amu
saba' di sala' niu, pengaduy
amu dig biksu' niu di sala'
niu. Sukliay niui ketawa
niu di gaduy. Sukliay niu
dadema sug leliag niu di
piid.
10 Pebaba' niui ginaa niu
di gedapan nu Megbebaya'.
Petaasen amu niin dayun
pu' pedesunen amu niin.

Ndi' Meglinibakay

11 Naa uu Mingumpated,
ndi' damu dema peglini-
bakay, pu' adin su getaw
libakenen su samasaku-
pen muka' pegdena'enen,
iini pigdena'en su Misulat
Palinta nu Megbebaya'.
Naa, sa' pegdena'en niu
su Palinta nu Megbebaya',
kana' namu mikpetuud dun,
segaga mikpelabawlabaw
amu tu Misulat Palinta nu
Megbebaya'.
12 Su Megbebaya' laaki
mekpalinta di Palinta
muka' mukum dig launan
ginukuman. Iin da laak
demai mekegawen, muka'
mekebeleng di mikesala'
getaw. Sa' ma'antu, yamu
nga meglibak tug duma niu,
kana' bantang mengukum
amu.

Ndi' Megangya'

13 Yamu pa pagid nu nga
miktalu' ma'nini', "Lema'
atawaka denlag muli' ami
daw tug lunsud. Megbenwa
ami dia setaun menelapi'
adun dumatu' ami daw gu-
pia." Yamu nu nga miktalu'
dun, pektalentenay niu ini.
14 Nda' niu suunayi
mbianan niu lema'. Ki
kegbenwa ta dinig lumbang
kini, maa' nu gabun, maita'
laak selingka dayun mbe-
leng.
15 Sa' ma'antu, tumu'
telu'en niui ma'nini',
"Sa' mauya'an daw nu
Kaunutan, tetubu' pami
muka' penggulaulaan nami
su ma'nini' atawaka su
ma'nia."
16 Laak dagid nemun
mingangya' amu muka'
minakabul pamu dig launan
penggulaulaan niu lema'
denlag. Melaatig delende-
man ma'nia!
17 Kaas sa' upama mesu-
unan niu su gempia peng-
gulaulaan niu, laak ndi'
niu penggulaulaan, mike-
sala' amu dayun.

5

Subay Meksikesuun su ngag Datu' Getaw

1 Naa, yamu nu nga me-
datu', pektalentenay niu ini.
Subay mengaduy amu, mek-
tenlis amu, pu' mbianan pa
niui kelegenay ditug binaya'
gebii bu' gendaw.
2 Megela' pa mbeleng su
nga gimu niu. Eketen
dadema nu nga metetubu' su
penepeten niu.
3 Iluman pa sug bulawan
niu muka' su selapi' niu, pu'
nda' niu legaay di kegabang
niu dig duma niu. Su kailum
duni tu'us di kepinget niu,

kaas belengen amu maa' nu
getaw gela'en aanay nu ga-
puy sug lawasen. Tegu'en
niu su laung niu dun gimu
niu nemun di tampusan
gendawanen kini, laak iini
mitagu' niu tantu, ki ginuku-
man diniu.
4 Nda' niu biaday su nga
tinindanan niu mengimbaal
dig lupa' niu. Midengeg
na nu Megbebaya' su gan-
git nilan dig limbung niu.
Sug dinangat dadema nu
nga tinindanan niu meglegani dia niu, tilima' nu Meg-
bebaya' su ginuungan kiin
Kaunutan.
5 Melengas gupiai keg-
benwa niu dinig lumbang
kini, mituyangan amu di
mauya'an niu. Yamui maa'
nu petubu'en pilembu' gupia
nu gapu'en adun mpia na
titi'en, pu' minuya' nai
ginukuman diniu.
6 Inukuman niu su nga
mekesuun getaw laga' na gi-
naaneni sala' nilan. Binunu'
niu ilan dayun, laak nda'
amu nilan pengetuay.

Su Kektigel di Kelegenay muka' su Kenenabi

7 Kaas Mingumpated, ki
kelegenay niu, tigel niu
sampay mateng puli' su
Kaunutan ta si Isus. Ben-
tayay pa daan niu deli' su
nga meglupa', pu' miktigel
ilan megelat di pendupi'.
Miktigel dailan dema di
kegelat nilan di gembagel
sengku' nilan.
8 Yamu pa pagid, subay
mektigel amu di kelegenay
niu dinig lumbang. Pepe-
genen niuig delendeman niu
tu pekpedetengen niu, pu'
sungu na lumusad puli' su
Kaunutan ta si Isukristu.
9 Muka' Mingumpated,
ndi' niu pegdena'ayig duma
niu, adun ndi' amu ukuman
dun nu Megbebaya'. Pegde-
lendem niu pu' mesempel
na su mengukum, sa'itada
sungu mateng, pu' ma'niin
dia na bisuangan.
10 Pegdelendem niu
dadema su nga pimuunan
nu Kaunutan muka' pig-
wekilanen megukit talu'en
kanugdiin. Baal niu ilan
lendasan di kektigel nilan di
kelegenay nilan.
11 Piningalan ta dinilan
liliag, pu' mikektigel ilan.
Pegdelendem niu pagid si
Job. Ma'antu dademai kek-
tigel ni Job di kelegenayen.
Deksu'anen, pipianan gu-
pia nu Kaunutan, pu' su
Kaunutan, melilelaaten tu
sakupen muka' gempetail
gupia.
12 Taman talu'u diniu,
Mingumpated, sa' masad
amu, ndi' mpia sa' sumapa
amu. Pia sembayan sug
langit atawaka sug lupa',
ndi' amu sapa. Ma'antu sa'
mengaku' amu, pengeku'en
niu da, sa' mengendi',
pengendi'en niu da, adun
ndi' amu ukuman dun nu
Megbebaya'.
13 Sa' duun diniui mile-
genan, subay menenabi tu
Megbebaya'. Sa' duun diniui
gempiai ginaanen, subay pe-
nalanen su Megbebaya' dig

bebat.
14 Duun ma diniui
pegladu? Subay sebiinen su
nga kaunutan di pikumpun-
gan niu, adun penenebian
nilan iin muka' ududen
nilan diniini maika' lana.
Pu' sa' penenebian nilan
muka' ududan nilan, naa
mekpaingabang ilan tu
Kaunutan ta si Isukristu.
15 Muka' sa' dunutan di
kesalig ki kenenabi nilan,
iini mauli'an dun, pu'
peneguli'an nu Kaunutan ta
muka' pedesunenen dadema
su nga sala'en.
16 Kaas sa' duun diniui
pegladu, subay peginukitay
amu di sala' niu, muka'
diadia penenebianeni ngag
dumanen, adun mauli'an.
Pu' ki kenenabi nu meke-
suun getaw, ginuungan,
kaas gembageli sugda dun.
17 Pegdelendem niu deli'
su sala ginepu'ay ta si Elias.
Naa si Elias, getaw ma'niin
dinita. Duuni gendaw pinen-
abinen gupia ndi' megdupi'.
Genat itu, nda' pegdupi'
sampay telu taun bu' gi-
nenga'.
18 Pinenabinen dayun
adun dumupi' pelum.
Migdupi' gupia ma'niin
mipuka' sug langit, bin-
unaganen sug lupa' dupi',
pu' mintubu' gupia su nga
gininisan pimula dig lupa'.
19 Muka' Mingumpated, sa'
duun diniui mikpetuud na
tu Kaunutan ta si Isukristu,
sa' tekaw metalin di melaat,
bena' duun dayunig duma
niu megabang dun sampay
mekepuli' ditu metuud, naa
melengas.
20 Pu' pektalentenay niu
ini, ma'antu adin su getaw
ebanganen su mikesala'
adun megbiksu' muka'
meksikesuun, megawen
da su ginaa nu mikesala',
kaas ndi' matay di kepatay
nda' nai tamanen. Muka'
pepedesunenen su nga sala'
nu mikesala', melaun sala'i
pedesunen.
Daal daitu.
Santiago

Sug Bekna Sulat ni PEDRO

Begudiin, su dini pa lumbang si Isukristu, sala nu nga miktu'un dini Isus, si Pedro. Si Pedro kini, mibaal peneligan ni Isus. Bena' pilentu si Isus ditug langit, iin sug duma nu nga peneligan ni Kristu megukit Gempia Petenday ditug lunsud Jerusalem muka' meguit tu nga samasakup nilan dia. Iin dademaig bekna megukit di Gempia Petenday tu nga kana' getaw Judea.

Naa, duuni melaun mikpetuud dini Isus begudiin mipelak di nga melayu' benwa saba' nu kepeleget dinilan. Ki nga mikpetuud kini, iini pilegetan ilan dun, pu' laung dun nu nga sama kilawan nilan, mikesayep mailan. Su saanan nilan dia ngag lain benwa, taang dun, pilegetan dailan dema, kaas mikpuit si Pedro dinilan sulat, adun pekemu'enen ilan muka' penguliksegenen su kesakup nilan dini Isus. Tinitulu' ni Pedro pu' subay leliagen ilan dun su kegleget dinilan, pu' mikpuun tu kesakup nilan dini Isus. Piktu'unen dinilan pu' ndi' ilan mbelengan ni Kristu. Pidag pa tanan, ditug binaya' gebii bu' gendaw, sugdaan ilan nu Gama' nilan Megbebaya', sa' ndi' nilan iin teliudan. Tinitulu'en ilan pu' subay pegbetaden nilan su melengas da. Tinitulu'en dailan dema pu' subay meksalabuuk ilan, mekpinetailay ilan sampay mektinebangay ilan sekat tu tinawan bigay dinilan nug Balakat nu Megbebaya'. Subay pegliaun nilan sungkin su melaaten, sa'itada ndi' ilan megbanta, kana' ilan mesaku, ndi' ilan meksudi' di samataw nilan muka' ndi' ilan megdusa. Pu' ilani pimili' nu Megbebaya' daniin gupia sakup, binaalen ilan ngag belian mektamuy dini Kristu sampay pinaasen ilan di ngag lain getaw nga piglegetawanen gupia.

Naa, mbasa niu mekatag di ngag lain mipenggulaula ni Pedro dia nga Gempia Petenday *sinulat ni Mateo, sinulat ni Marcos, sinulat ni Lucas, sinulat ni Juan sampay dia* Nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu, *muka' misugat gupia dia* Lucas *5:1-11; 9:18-36;* Juan *21:1-19;* Ki nga Pinggulaula *2:14-42 muka' 10:1-48.*

1 Diniu nga getaw mipemili' sakup nu Megbebaya',

Naan si Pedro, peneligan ni Isukristu, piwitan ku amu sulat kini, yamu nga minguli'an tu ngag lain benwa, mipelak na tu nga prubinsya Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, muka' Bitinia.

2 Pu' puun tug daansama' delendeman nu Gama' ta Megbebaya', pimili' amu niin mpaas amu nug Balakat nu Megbebaya'. Iini mpaas

amu dun, pu' adun mbaal
amu tantu piglegetawanen
muka' adun mekpetuud
amu pagid dini Isukristu
sampay maugasan amu nug
dugu'en.

Naa, penenebiin ku tu
Megbebaya' megiseg gusayi
tulungen muka' pianan gi-
naa mbianan niu.

Su Pedetengen Kegawen

3 Naa, mekpaladpalad ita
ditu Megbebaya', su pekte-
muyen nu Kaunutan ta si
Isukristu muka' su Gama'en
dadema, pu' su Megbebaya'i
migbegay dinita begu ke-
tubu' pibian di kepetubu'en
puli' dini Isukristu miksekat
di gembagel lelaaten. Bi-
gayen dinita pu' adun du-
uni pedetengen ta gembageli
gatagen.
4 Pedetengen ta pu' mpe-
duunan ita kepianan pe-
nenggi'an duni pusaka' gi-
nandamen tu'u ditug lan-
git, ki ndi' melapuk, ndi'
melemu'an muka' ndi' mbe-
leng.
5 Yamuig bigayan dun,
pegingaten amu nu Meg-
bebaya' pibian di ginuun-
gen saba' nu kesalig niu,
pu' adun megawen amu.
Sa' sungu na melengkebig
benwa, mbuasan na gupia
ki kegawen dinita nu Megbe-
baya'.
6 Kaas, ki pedetengen niu
kini, dedialay niu, pia pasi'
mauba'i ginaa niu nemun
ndi' maiben, saba' nu nga
mbianan pa niu gininisan
kengindan.
7 Iini pengindanan amu
dun, adun peksima'en su
kesalig niu, sa' gempagen
ba, sa' gembabaw ba.
Su kengindan di kesalig
niu, maa' nu keksima' dig
bulawan, pu' sug bulawan,
sa' peksima'en pebianen di
gapuy adun mesuunan sa'
tantu, sa' kana'en. Laak
melaga' pa dig bulawani
kesalig niu, pu' sug bulawan,
mpupus da. Yamu, sa' meke-
bian amu di nga kengindan
diniu, iinig deksu'anen,
penalan amu, megdedengeg
amu muka' pegbesaan amu,
sa' metua' puli' dini si
Isukristu.
8 Pu' iin, pia nda' niu siben
maita', petailen niu. Pia ndi'
na niu melabet, mituudan
amu diniin. Kaas liliag amu
dun gupia dig leliag ndai'
tamanen,
9 pu' mekpalas tu'ui ke-
salig niu, sa'itada megawen
amu.
10 Mendadi, ki nga getaw
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu, pinemalan nilan
penilungay ki keglegawen
kini di getaw tu nga sala',
adun metukawan nilan sug
bian nu Megbebaya' meng-
gulaula dun. Pisuun nilan
dayun tu nga getaw su ke-
tulung diniu nu Megbebaya'
nemun.
11 Sigi nilan tukaway sa'
nanu mbuasay ki keglegawen
muka' kenduta'i
kebianen. Pu' su nga kele-
genay mbianan pa ni Kristu
muka' su kegdedengegen
gupia dayun, pisuun pedaan
dinilan nug Balakat ni Kristu

mingapu' dinilan.
12 Mibuasan dadema dinilan pu' sa' tinalu' nilan pedaan ki pisuun diniu nemun, kana' gabang dinilan. Sinangkali' pa tanan, iini miktalu' ilan dun pedaan, adun ebangan amu. Iin nai mektalu' dun diniu, su nga megukit Gempia Petenday, kig bigayan ginuung nug Balakat nu Megbebaya' pilusad dinilan nu Megbebaya'. Pia su nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, mauya'an nilan gupia mesabut nilan su nga pisuun diniu nemun kini mekatag di kegawen ta.

Inggat ita nu Megbebaya' Pegbetaden ta sug Diniwata

13 Kaas sangkap na niuig delendeman niu, adun baalen niu su mauya'an nu Megbebaya'. Guut niu pa pagidig delendeman niu, sampay pepenggengeten niui pedetengen niu tu kepia diniu sa' lumusad puli' si Isukristu.
14 Pekpetuud amu gupia tu Megbebaya', muka' ndi' niu begay su gayak niu meguit tug delendeman niu kinilawan, su gayak niu sa' nda' pa niu mesabut su metuud.
15 Segaga pegbetaden niu su nda'i melamug dun melaat di tiba'an penggulaulaan niu, maa' da nu Megbebaya', nda'i melamug dun melaat, su migenggat diniu sumakup diniin.
16 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Subay ndi' niu begay melamug di pigbetad niu ki melaaten, pu' naan, nda'ig betadu melaaten.”
17 Naa su Megbebaya', kagina ingelanan niu iin Ama' sa' menenabi amu tu niin, subay pegbesaan niu iin gupia sinegay niu megbebenwa pa dinig dibabaw lumbang. Pu' gebii gendaw peglepengenen da ukumay su tiba'an getaw mbantang tu gulaula nilan, pu' nda'ig lingken petailenen.
18 Kedua'en, pegbesaay niu iin, pu' misuunan niu sa' likat amu niin di pigbetad niu nda'i gatagen pingumbilin diniu nu nga ginepu'ay, kana' nu selapi' atawaka bulawani piglekat dun, pu' kia, mpapas da.
19 Iin pasi'i piglegawenen diniu, su melaga' dugu' ni Kristu, sug binaal betang maa' nati karniru nda'i melaat dig lawasen.
20 Pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', daan na pigdelendem nu Megbebaya' si Kristu meglegawen dinita. Dayun nemun mibuasan na, adun mpianan amu. Mibuasan nemun kini, ki tampusan gebii bu' gendaw kini.
21 Pebian dini Kristu mikpetuud namu ditu Megbebaya', su mikpetubu' puli' dini Kristu muka' pitaasen sampay nda'ig lumabaw tug dengeganen. Kaas suminalig amu gupia tu Megbebaya', muka' pedetengen niu tu'u pu' penuudenen su nga pinasaden.

22 Naa, kagina dinunutan
niu su metuud titulu'an, mi-
ugasan namu di melaat pig-
betad niu, kaas kana' na
dua'dua'ig lelaat niu di nga
samasakup niu. Ma'antu,
subay gela' niui ginaa niu di
kekpinetailay niu.
23 Pu' migigetaw namu
puli' pibian di talu' nu Meg-
bebaya', ki talu' nda'i kepu-
pusen muka' mekegbegay
ketubu'. Kana' namu bata'
nu getaw gasalen matay, pu'
bata' namu nu ndi' matay.
24 Ma'antu, nda' ba mesu-
lat di Misulat Talu' nu Meg-
bebaya',
"Kig launan kilawan, maa'
ilan laak nu sigbet,
maa' da nug bulakbulak sig-
beti kelengas nilan.
Su sigbet, melawes, muka'
sug bulaken, melug-
das.
25 Laak dagid, ki talu' nu
Kaunutan, nda' nai
kebelengen."
Ki talu'en kini, iin su Gempia
Petenday miukit na diniu.

2

Teliudani Melaat Betad

1 Kaas yamu, teliuday
niuig launan dupangan niu,
ndi' namu pegbalus, ndi'
namu pektautau mekesuun,
ndi' amu pengimbegu,
sampay ndi' amu peglibak
dig duma niu.
2 Sinangkali', maa' nu
gembata' begu pegigetaw
mauya'anen gupia dumudu',
gangut niu dun medengeg
niu su talu' nu Megbebaya',
pu' adun megisegi sinuu-
nan niu di metuud muka'
megawen amu.
3 Pu' nda' ba mesulat
di Misulat Talu' nu Megbe-
baya', "Mibianan na niu sug
lelaat nu Kaunutan."

Pektemuyen su Tetubu' Batu

4 Pekpesempel amu di
Kaunutan, su mektetubu'
di nda'i tamanen. Iin,
mpetanggi' dig batu pimilas
sia nu getaw migbaal balay,
pu' nda'i gatagen daw.
Iin sungkini mipemili' nu
Megbebaya', pu' gembagel
gupiai gatagen.
5 Yamu dema, maa'
damu nu tetubu' batu,
kaas pekpetuud amu ditu
Megbebaya', adun mbaal
amu niin balay diniwata,
sa'itada ki pikumpungan
nga sakupen. Megbelian
amu dia da balay kia, pinaas
nu Megbebaya', adun pebian
dini Isukristu pengilaken
niu sug betang medawat
nu Megbebaya'. Kig betang
kiin, iin su kektamuy ta
diniin.
6 Pu' nda' ba mesulat
di Misulat Talu' nu Megbe-
baya',
"Pektalentenay niu ini!
Duuni tindu'u melaga' batu,
betangen ku diag benwa
Sion baalen ku gentu-
dan tug balay.
Adini getaw sumalig diniin,
ndi' mekpelilu."*

* **2:6 2:6** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isukristu, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

7 Kig batu kini, melaga'
gupia diniu nga mikpetuud,
laak mekatag tu nga nda'
pekpetuud dini Isukristu,
nda' ba mesulat di Talu' nu Megbebaya',
“Kig batu pimilas nu nga megbaal balay,
iini mibaal tampusan gempagen gintudan tug balay.”
8 Nda' ba mesulat di sala
sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',
“Meseknun nu nga getawig batu kini,
ki genduk mekepesulaub di getaw.”
Naa metuud. Duuni nga
getaw, miseknun nilanig
batu kia, pu' nda' mailan
pekpetuud tu Gempia Petenday pimuun nu Megbebaya'.
Kiai tindu'an dinilan nu
Megbebaya'.
9 Laak yamu pasi', pimili'
amu nu Megbebaya' daniin
bansa, ki ngag belian nu
Tampusan Gadi' si Kristu, ki
nasud pinaasen, ki nga tantu
piglegetawanen. Tindu' amu
niin megukit amu tu nga
mekesalebu' penggulaulaan
nu Megbebaya'. Inggat
amu niin gua' di medelem,
adun medelagan namu nu
metuud.
10 Pu' dengantu, kana'
amu sakup nu Megbebaya',
laak dagid nandaw, sakup
namu niin. Dengantu, nda'
niu mbianay sug lelaaten.
Nandaw, lilaatan namu niin.

Yamui nga Sesugu'en nu Megbebaya' dinig Dibabaw Benwa

11 Naa, yamu nga petailen
ku, penengiin ku diniu,
kagina kana' mamu dangen
dinig lumbang kini, pu'
guliug da laak amu dini, naa
ndi' niu begay su gayak niu
kinilawan megbaya' di ginaa
niu. Pu' kia, megdaang
lelayun dig delendeman niu,
adun ndi' amu sia dumunut
tu Megbebaya'.
12 Subay penemalan niu
pegbetaday su melegdeng,
adun pia pegdena'en amu
nu nga nda' pa pekpetuud,
mailala nilan gusay pu'
gempiai pigbetad niu.
Deksu'anen ia, penalan
nilan su Megbebaya' di
gendaw lumusad puli' iin
adun pengukumanen su
tiba'an getaw.
13 Ma'antu yamu, puun di
kesakup niu tu Kaunutan,
pekpetuud amu gusay tu
ngag launan meglekaunutan
dinig dibabaw benwa, tu
tampusan gadi' si Cesar, pu'
nda'ig labaw diniin,
14 muka' tu nga gubir-
nadur, su nga pigwekilan nu
gadi' kiin meksilut tu nga
menggulaula melaat muka'
megenal tu nga menggulaula
gempia.
15 Pu' iini mauya'an nu
Megbebaya', pemaagen niu
su nga medupang getaw di
keglekuti nilan diniu. Mpe-
maag ilan sa' maita' nilan su
mekesuun pigbetad niu.
16 Kagina biluy namu
nu Megbebaya' di melaat
gulaula niu, subay mekte-
tubu' amu di nda'idunig lain
mekegbaya' diniu. Laak

dagid su kebeluy niu di
sala' niu, ndi' niu baalay
sikaw niu megdupang amu,
pu' sesugu'en amu nu
Megbebaya'.
17 Pegbesaay niu sug lau-
nan getaw, petail niu su nga
samasakup niu, penemalay
niu pegbesaay su Megbe-
baya', muka' pegbesaay niu
dadema su tampusan gadi'.

Lendasan ta ki Kelegenay ni Kristu

18 Naa, yamu nu nga
sesugu'en, subay mekpetuud
amu tu gegalen niu muka'
pepenggengeten niui keg-
basa niu dinilan. Kana'
mpia pegbesaan laak su
nga melilelaaten muka'
mesumaya' gegalen niu,
subay su nga mekpeleget
dadema diniu.
19 Deksu'anen ia, pepi-
anan amu nu Megbebaya',
sa' metau amu mektigel di
kegleget diniu kana' niu tini-
baba'. Pektigelen niu su
kegleget diniu, pu' pegdelen-
dem niu su mauya'an nu
Megbebaya'.
20 Pu' gempia bamu enalen
sa' pektigelen niu laaki ke-
laneg diniu di tinibaba' niu,
pu' saba' nu sala' niu? Ndi'
lai. Laak sa' pektigelen
niu su nga kelaneg diniu nu
nga gegalen niu, pia melen-
gas pasi'i penggulaulaan niu,
naa kiin, pepianan amu dun
nu Megbebaya'.
21 Tindu' amu nu Megbe-
baya' mektigel di kegleget
diniu pia melengas dai
penggulaulaan niu. Pu' si
Kristu, milegenan gumanti'
ma diniu muka' mingum-
bilin diniu lendasan, adun
penunggilingan niu iin.
22 Iin, nda' mainsan peke-
sala', nda' dadema mainsan
pegbalus.
23 Bena' piksudi'an nu nga
getaw, nda'en ilan suli'ay
peksudi'ay. Bena' piglegetan
nu nga getaw, nda'en ilan
suli'ay pengetuay, segaga
pisaligen su mpenggulaula-
nen tu Megbebaya', su ndi'
meksulamig sa' mengukum.
24 Laak dagid si Kristu,
piglegetan iin nu Megbe-
baya' saba' nu nga sala'
ta. Su nga sala' ta, iwiten
ditu kurus pidumanen tug
lawasen, adun mpemilang
taig lawas ta minatay na,
nda' naig labeten tu sala'.
Sinangkali' pa tanan mek-
tetubu' naita di kekesuun.
Puun tu gangelen, miuli'an
namu.
25 Dengantu ma'niin amu
nu petubu'en paingalan dun
karniru midala'. Laak dagid
nandaw minuli' namu di
Megingat Karniru, pu' iini
megingat gupia diniu.

3

Su Gempia Pegbetaden nu Senlangan

1 Naa ma'antu dadema,
yamu nu ngag libun, di-
adia subay petuudenen ki
sawanen, adun su ngag laki
nda' pa pekpetuud tu talu'
nu Megbebaya', magak ilan
mekpetuud dini Kristu pe-
bian di melengas betad niu.

Sa' ma'nia, ndi' na niu kambat ilan ukitay mekatag di Gempia Petenday,

2 pu' mesimet ma nilan di pegbetaden niu nda'i melamug dun melaat muka' tu kegbasa niu tu Megbebaya'.

3 Ndi' niu mpia pemilangay lengasan niu su gininisan kegimakay niu, su kenlenu'lenu' niu dig buuk niu muka' su keseluk niu pekayan binaal bulawan.

4 Iin sungkini gempia niu baalen lengasan niu sug delendeman niu, lengasan ndi' mpalin, maita' dig betad mesumaya' muka' ndi' mesasak. Kia, melaga' gupia di pegita'en nu Megbebaya'.

5 Ma'niin dema sug betad nu nga gembasa libun dengantu binaal nilan lengasan nilan. Suminalig ilan tu Megbebaya', muka' iini binaal nilan pekayan nilan, su kekpetuud nilan tu sawa nilan.

6 Ma'niini pigbetad ni Sara, pu' iin, mikpetuud dini Abraham, sampay piningalanen dun gegalenen. Yamu nemun, mbaluy namu ngag bata' ni Sara, sa' penggulaulaan niui kekesuun, muka' nda'i gendekan niu, pia maika'.

7 Muka' yamu dema nu ngag laki, mitu'usan niu pu' su ngag libun, meluka' pa dun diniu, kaas su kesenlangan niu, subay pegbesaanen diadia su sawanen. Kedua'en, mpeduma diniu su ngag libun begayan nu Megbebaya' ketubu' nda'i tamanen puun tu tulungen. Pegbesaan niu dailan dema, adun nda'i mekebelabag di kenenabi niu ditu Megbebaya'.

Subay Mektegel ita Menggulaula Kekesuun

8 Naa, duun pai titulu'u diniu, launan niu. Subay meksalabuuk amu dig delendeman niu sampay di ginaa niu. Pekpinetailay amu, pu' lepeng mekpated namu. Peglinelaatay damu dema sampay diadia pebeba'eneni ginaanen dig dumanen.

9 Su mekpelaat diniu, ndi' niu suli'ay melaat. Su mektampalaksa diniu, ndi' niu suli'ay tampalaksaay. Tumu' pa suli'ay niu gempia, pu' iini ginggat amu dun nu Megbebaya', pu' adun pepianan niu su nga samataw niu, muka' begayan pamu dema niin kepia.

10 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' ma'nini',

“Adin su getaw anguten dun
memisi kebetangen dinig lumbang
muka' leliagen dun su ketubu'en dini,
subay ndi' meglibak
muka' ndi' megbalus.

11 Subay pegliaunen su
melaat, iin laaki
penggulaulaanen su
gempia.

Subay sumalabuuk di ngag
dumanen, gikteb di
megaganen.

12 Pu' pegingaten nu
Kaunutan su nga
mekesuun,

pekineeganen gusay su nga
kenenabi nilan.
Laak dagid su nga menggu-
laula melaat, kuntraa-
nen ilan gusay.”

13 Naa ma'antu, sa'
menamal amu menggulaula
melengas, nda'i getaw
mekpelaat diniu.
14 Laak dagid pia pelege-
tan amu puun di kenggu-
laula niu mekesuun, leliagen
damu. Ndi' amu mendek
di getaw, ndi' amu dema
melibuleng.
15 Sinangkali' pa tanan,
pegbesaay niu gusay si
Kristu di ginaa niu bu'
delendeman niu, iin dai
Kaunutan. Subay pegandam
amu lelayun sumbag di
getaw sumaak diniu sa' ta'
mai suminalig amu dun tu
Megbebaya'.
16 Laak subay peng-
maya'maya' niu sembagay
su samataw niu muka'
pegbesaan niu ilan. Pia
ta' alanduni penggulaulaan
niu, baal niu di gempia
delendeman, adun sa' duuni
getaw peksudi'anen su
gempia pegbetaden niu
miksekat di keksalabuuk niu
dini Kristu, mpiid dayun di
kesudi'en.
17 Pu' sa' upama iini
mauya'an nu Megbebaya'
mbianan niui peleget, tumu'
pa pelegetan amu meksekat
di kenggulaula niu di melen-
gas, sabaya' nu kenggulaula
niu melaat.
18 Pu' si Kristu, minatay
mainsan saba' nu nga sala'
ta, ndi' na kambat puli'an.
Minatay su mekesuun gu-
manti' di nga kana' meke-
suun, adun meksud ita tu
Megbebaya'. Pinatay nu
getaw sug lawasen, laak su
gimuuden, nda' patay.
19 Linaawan dayun nu
gimuuden su nga gimuud
mipikutan na, pu' migwali
dinilan.
20 Ki nga gimuud kia,
gimuud nu nga mimilas tu
Megbebaya' ditu gendawan
pa ni Noe dengantu. Pia
miktigel su Megbebaya' dini-
lan saananen megelat di keg-
biksu' nilan sia, mimilas ilan
gupia sinegay pegbaalen ni
Noe su gembagel sekayan.
Sug walu tawan mikesakay
tug butuk, migawen ilan di
tubig.
21 Ki tubig kia, ma'antui
tubig mbunag dinita, pu'
megawen naita miksekat di
kebunag dinita pebian di ke-
tubu' puli' ni Kristu. Naa,
ki kebunag kia tubig, kana'
pegugas dig luud nug lawas
ta, segaga iin sungkini kek-
paingabang ta tu Megbe-
baya', adun tetubu' daita di
gempia delendeman ta.
22 Pu' si Kristu, miditug
langit sampay ditu gupid
nu Megbebaya' dapit lintu,
tanda' megbaya' tug lumaun
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, muka' tu
ngag launan duma meg-
baya', sampay tu tiba'an
meglekaunutan di nga ndi'
maita'.

4

Sug Begu Betad nu Suminakup

1 Naa kagina miktigel
si Kristu di mesait, yamu
dadema, subay mengandam
amu di kepesait diniu,
pu' sa' mektigeli getaw di
kelegenayen, tumiliud na di
sala'.
2 Kaas genat nandaw,
subay mektetubu' amu dinig
dibabaw lumbang puun tu
mauya'an nu Megbebaya',
sabaya' tu gayak niu kini-
lawan.
3 Sanipu' na su minayan
pigbetad niu, sa' mingguu-
laula pamu nga gayak nu
nga ndi' mekpetuud tu Meg-
bebaya'. Iini pigbetad niu
kia, midusa amu, miayak
amu di mekepiidpiid, tatap
amu megbebulek, pinenatan
damu dema meglekebibu,
sampay miktamuy amu tug
ledawan ndi' tanan sinda-
pan nu Megbebaya'.
4 Kaas nemun su ngag
duma niu ndi' mekpetuud
tu Megbebaya', misebu'an
nailan dun pu' mauma ndi'
namu megduma dinilan
meglekebibu, kaas pik-
sudi'an amu nilan.
5 Laak duuni gendaw
subay menembag ilan ditu
gedapan nu Megbebaya',
su minuya' na mengukum
tu nga getaw tetubu' pa
sampay su nga mimatay na.
6 Kaas pia su nga mi-
matay na, su nga mikebian
na di ginukuman dinilan
dengantu su saanan nilan
tetubu' pa, iini miukitan ilan
dun Gempia Petenday, adun
metubu' dailan dema, maa'
nu ketubu' nu Megbebaya'.
Pu' mbianan dadema nug
launan getaw ki ginukuman
kia.

Su Tinawan Bigay nu Megbebaya', subay Peksiba'an Gemitay

7 Naa mendadi, sungu na
melengkebig benwa. Kaas
subay metau amu megbaya'
di ginaa niu muka' meguit
tug delendeman niu, adun
mekenenabi amu tu Megbe-
baya'.
8 Pidag pa tanan subay
kana' dua'dua'i kekpine-
tailay niu, pu' ki kekpine-
tailay, iini mekpetuyang
di metiba' sala' nu nga
samataw niu.
9 Pektinelima'ay amu pa
pagid dia ngag balay niu,
muka' ndi' amu megdialem
ginaa.
10 Naa kagina bigayan amu
nu Megbebaya' tinawan, di-
adia subay gemitenen su
tinawanen di gabangen tu
nga samasakupen, pu' sa'
ma'antu, gempia seligan nu
Megbebaya'.
11 Pinenggi' sa' duunig
bigayan tinawanen megwali,
subay pegweliinen tu'u
su talu' nu Megbebaya'.
Adin dema sug bigayan
tinawan megabang di nga
samatawen, subay mega-
bang da di gikteb mega-
ganen bigay dun nu Meg-
bebaya'. Kaas sug lumaun
baalen niu, pegbetad niu su
megleep dun sug dengegan
nu Megbebaya' puun dini

Isukristu. Pu' daniin su gempia dengegan muka' ginuung di nda'i tamanen! Amen.

Su Kelegenay puun tu Kesakup dini Isukristu

12 Naa, yamu nga petailen ku, ndi' amu melibuleng di nga meliget pengindan diniu pektigelen niu nemun, pu' kia, subay mbianan nu nga sakup ni Kristu.

13 Sinangkali' pa tanan, subay leliagen amu di keksaliunung niu di kelegenay ni Kristu, adun mpenggangetig leliag niu ditug binaya' gebii bu' gendaw sa' medayag na nu tiba'an getaw su kelengas nu pegbaya' ni Kristu.

14 Naa, sa' iini tampalaksaan amu dun nu getaw pu' sakup amu ni Kristu, leliagen namu, pu' guluganen luminusad na diniu su ginuungan muka' melengas Balakat nu Megbebaya', muka' ndi' na mawa' diniu.

15 Asa ndi' mpia sa' duun diniui melegenan, iini saba'en pu' mimunu'an atawaka migdaaw atawaka mimilas tug betad atawaka menginampen tu nda'ig labeten dun.

16 Laak sa' melegenan amu pasi' puun tu kesakup niu dini Kristu, naa ndi' amu mpiid dun, segaga pekpeladpeladan niu su Megbebaya', pu' diin namu gengkeman ni Kristu.

17 Naa, minateng nai gendaw mekpuun na mengukum su Megbebaya' di tiba'an getaw. Muka' iini unaanen ukumay, ita nga suminakup diniin. Kumalenged itai unaanen ukumay, ndi' ba labi na meligeti mpenggulaula nu nga nda' pekpetuud di Gempia Petenday genat tu Megbebaya', sa' ilan nai ukuman?

18 Ma'antu, nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',

“Sa' melegen megawen ki nga mekesuun,
mekenduta' ma dun pelum su nga ndi' megbasa tu Megbebaya' kampu' nu nga mikesala'?”

19 Kaas adin su melegenan puun dig delendeman nu Megbebaya', subay paingaten sug lawasen muka' su ginaanen ditu Miwat dun, pebian di kenggulaulanen melengas, pu' su Miwat dun, nda'iduni pasaden ndi'en penuuden.

5

Titulu' di nga Kaunutan nu nga Sakup nu Megbebaya'

1 Naa sa' ma'antu, yamu nu nga kaunutan di nga pikumpungan suminakup, duun nai penengiin ku diniu, pu' danaan, kaunutan dau dema ma'niin diniu. Pu' miketakesi'u di kekpeleget dini Kristu, muka' mailasan mau dig dengeganen bu' kegbasa diniin sa' mbuasan na nu Megbebaya'. Kaas, iini penengiin ku diniu nu nga kaunutan,

2 ki nga samasakup niu,
tagikul niu ilan gupia,
pu' pisalig ilan diniu nu
Megbebaya', maa' ilan nu
nga karniru nu Megbebaya'.
Kaas, ingat niu ilan gupia
meksekat di mauya'an niu
megabang dinilan, kana'
puun di kekpetegel diniu,
kana' dadema puun di tin-
dan diniu, pu' kiai mauya'an
nu Megbebaya'.
3 Ndi' niu petegasayi ke-
guit niu di nga pisalig diniu,
segaga pegbetad niu lelayun
su mbaal gempia lendasan
nilan.
4 Dayun sa' metua' su
Tampusan Megingat, sug-
daan amu niin di kelengasen
muka' dengeganen ndi'
megengkan.

5 Yamu pelum nu ngag
begu getaw, ma'antu damu
dema, subay mekpetuud
amu tu nga megulang
pa dun diniu. Sampay
launan niu, diadia subay
pebeba'enenig lawasen tu
ngag dumanen, adun mek-
tinebangay amu gupia, pu'
nda' ba mesulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya', “Su
mekpelabawlabaw getaw,
teliudan nu Megbebaya',
laak begayanen tulungen su
nga mekpebaba' di ginaa
nilan.”
6 Kaas subay mekpebaba'
amu gusay tu Megbebaya',
su tampusan ginuungan,
adun petaasen amu niin di
gendaw pinasaden.
7 Pegwakil niu diniin su
kelaun kelibuleng niu, pu'
iin, mektagikul diniu.
8 Naa, guut niuig delende-
man niu, peglengilam damu
dema, pu' duuni kuntra niu,
su Palin. Peglibedlibed iin
pekpenengaw mpeteliuden
tu Megbebaya' maa' nug
limaung pekpemunggaul
pekpenengaw depa'enen.
9 Naa, pepagen niui kesalig
niu muka' pengetuay niu su
Palin, pu' misuunan niu pu'
su nga samasakup ta dini
tibuukan lumbang, mbianan
pa nilan kelegenay maa' nug
daniu.
10 Dayun su Megbebaya',
sa' mbianan niui kelegenay
ndi' maiben, petindegenen
su kekpetuud niu, pepegene-
nen su kesalig niu, sampay
pepentekenen su sinuunan
niu mekatag di metuud, pu'
iini metau megbegay lau-
nan tulung tu nga saku-
pen. Iin dademai migeng-
gat diniu mpeduma tu kelen-
gasen muka' tu kegdedenge-
gen nda'i tamanen, mik-
sekat di keksalabuuk niu
dini Kristu.
11 Subay penalan iin, pu'
daniin su ginuung di nda'i
tamanen! Amen.

Nga Pemuun

12 Naa dini gempelek sulat
kini, mikpaingabangu dun
dini Silas. Iin, pimilangu
meseligan mimated dinita.
Piwitu diniu ki sulat kini,
adun uliksegen ku amu
sumalig gusay ditu Megbe-
baya', muka' adun pesuun
ku dadema diniu pu' ki
titulu'an ku diniu kini, iin su
tantu tulung nu Megbebaya'.

Kaas subay pepenggengeten
niu dig delendeman niu.
13 Naa, sinambay amu
nug duma niu mekumpung
dini syudad Babilonia, su
nga pimili' dadema nu
Megbebaya' mbaal sakupen.
Sinambay damu dema ni
Marcos, kig lepeng bata'u.
14 Adun paita' niu su
kekpinetailay niu, pegleku-
mustaay amu mbantang tu
nga pinaas nu Megbebaya'
daniin getaw.
Penenebiin ku, ki pianan
ginaa, ndi' suay diniu,
saladua', yamu nu nga sakup
ni Kristu.
Daal daitu.
Pedro

Su Kedua' Sulat ni PEDRO

Naa ki sulat kini, piwitan dun su kelaun suminakup dini Kristu Isus mipelak di melaun benwa. Su nga suminakup dini Kristu Isus, tinitulu' dini sulat kini pu' subay pegliaun nilan su nga mekpetu'un dig balus. Pegliaun nilan dadema su nga ndi' mekpetuud di kelusad puli' ni Kristu dinig lumbang, pu' si Kristu, mpuli' dini tu'u, pia balu' dun nu getaw pu' milanganlangan. Pitu'un dini dadema su nga mpenggulaula sa' sungu melengkebig benwa.

1 Diniu nga samasakupu dini Kristu,
Naan si Simon Pedro, sesugu'en ni Isukristu muka' peneliganen. Yamu nu nga piwitan ku sulat, melaga'i kekpetuud niu maa' danami, kig bigay dinita puun tu kekesuun ni Isukristu, su Megbebaya' Meglegawen dinita.
2 Penenebiin ku megisegi tulungen muka' pianan ginaa mbianan niu puun tu kesambat niu tu Megbebaya' muka' dini Isus, su Kaunutan ta.

Inggat ita nu Megbebaya' Peksiba'an tai Pegbetaden ta

3 Naa kig launan begay dinita nu Megbebaya' adun mpeduma ita tug begu ketubu' muka' megaga ta pegbetaday su mauya'anen, lumbus bigayen da dinita miksekat di ginuungen. Bigayen dinita pibian di sinuunan ta mekatag diniin, su migenggat dinita adun mpeduma daita dema tug dengeganen muka' tu kekesuunen.
4 Ma'antu bigayen dinita su nga melengas gupia tulungen pinasaden dinita, adun mekegliaw ita di melaat gayak nu kilawan pangay di kepatay, muka' adun mpeduma ita di gasal nu Megbebaya' pebian di tulungen kia.
5 Kaas, gempia niu ektakeni tegel niu, adun mpeduma di kekpetuud niu dini Isus su kekesuun. Pektegel amu namal, adun mpeduma dadema di kekesuun niu su tinawan di gempia pegbetaden.
6 Muka' padun tegel pamu dema, adun mpeduma di tinawan niu su kegbena'bena' di gayak niu, muka' mpeduma di kegbena'bena' niu su kektigel niu di kelegenay, sampay mpeduma di kektigel niu su kegbasa tu Megbebaya'.
7 Tiga'wan, pektegel amu, adun mpeduma di kegbasa niu tu Megbebaya' su kepetail di nga samasakup niu dini Isus, muka' mpeduma di kepetail niu di nga samasakup su kepetail di nga tiba'an getaw.
8 Mendadi sa' kiaig betad niu, muka' menamal pamu, naa gembageli pantagen su kesambat niu di Kaunutan ta si Isukristu.

9 Laak dagid, sa' duuni
getaw kulang di ngag be-
tad kia, iini ma'niin buta,
pu' ndi'en maita'i gunaanen,
pu' ndi'en mesuunan sa' ta'
alanduni gempia pebegelen
dig delendemanen, muka'
milingawanen pu' pidasun
nain di sala'en.
10 Kaas, yamu nga
kepetedan ku, ki tinitulu'u
kini, penemalay niu pek-
talentenay, adun mekpalas
tu'u sug delendeman nu
Megbebaya' su kenggaten
bu' ketendu'en diniu. Pu'
sa' pektalentenan niu, ndi'
niu mbeleng su kekpetuud
niu.
11 Ma'antu begay
tu'u nu Megbebaya'
diniu mekesakup amu
tu Keglekaunutan nu
Kaunutan ta su Meglegawen
dinita si Isukristu, ditu
Keglekaunutanen nda'i
tamanen.
12 Iini pigdelendemu dun
tegyungen ku amu lelayun,
mektalenten amu di tinit-
ulu'u kini, pia misuunan niu
daan muka' mingganget na
tantu dig delendeman niu su
metuud dinawat niu.
13 Laung ku gempia
tegyungen ku amu sinegay
tetubu' pau.
14 Pu' daan na pisuun
dinaan nu Kaunutan ta
si Isukristu, pu' ndi' na
maiben, meteliudan ku
nai kegleketubu'u dinig
dibabaw benwa.
15 Kaas, adin su gem-
pia penggulaulaan ku adun
medelendem niu lelayuni
tinitulu'u kini sa' nda' nau,
gikteb di megagau, pene-
malan ku gulaulaay.

Mikaita' si nga Pedro di Ketiag ni Kristu

16 Naa, su kepesuun nami
diniu pu' metaasi ginuung
nu Kaunutan ta si Isukristu
muka' duuni gendaw lumu-
sad iin puli', naa, nda' nami
peksekatay di kutian laak
guksugan. Segaga inukit
nami diniu su ketaas ni
Kristu midua' mata nami.
17 Pu' ditu ami gupia su
kepepegbasa bu' kepenal
dini Kristu nu Gama'en
Megbebaya', pu' duuni talu'
genat tu Tampusan Metaas
Diwata ditu gekbus langit,
laungen, “Kini su petailen ku
Bata'u leliagenu dun gupia.”
18 Yami daanig duma ni
Kristu ditug bentud kiin
pimilang na “danug Megbe-
baya',” kaas miketakesi' ami
bu' mikedengeg ami tu talu'
kiin genat tug langit.
19 Kaas su tinalu' nu Meg-
bebaya' ditu nga pimuuna-
nen begudiin mekatag dini
Kristu, migisegi kesalig ta
dun saba' nu minita' bu'
midengeg nami ditug ben-
tud. Yamu dema, gem-
pia niu pektalentenan gu-
piai tinalu' kiin misulat na,
pu' iini maa' nu sulu' tuiag
dia medelem, sampay sub-
angi pemulaw di puti' dela-
gay, sa'itada sampay lumu-
sad puli' su Kaunutan ta,
muka' pedelaganen dayunig
delendeman niu.
20 Muka' padun, pebagel
niu dig delendeman niu ini,
pu' su talu' sinulat nu nga

pimuunan nu Megbebaya',
kana' ilani pigenatanen.
21 Pu' begudiin su nga
pimuunanen, miktalu' ilan
pedaan di mpenggulaula di-
tug binaya' gebii bu' gen-
daw. Naa, su pitenday nilan,
kana' puun dig delendeman
kilawan, segaga sug Balakat
nu Megbebaya', mikpetalu'
dun dinilan su talu' nu Meg-
bebaya'.

2

Su nga Mekpetu'un dig Balus

1 Naa, nemun duuni
metua' dia niu, ki nga
mekpetu'un dig balus sin-
ugu' daw nu Megbebaya',
maa' nu ketua' nu tautau
pimuunan nu Megbebaya'
dengantu. Sa' metua' na
ki nga mekpetu'un kini,
petu'un nilanig balus, ki
titulu'an mekepebeleng di
kesalig nu nga petu'unan.
Teliudan nilan padun su
Kaunutan meglekat dini-
lan, kaas metekawan ilan
pelebu'ay.
2 Pia ma'antu, duun pai
melaun menunggiling di
kegdusa nu nga mekpetu'un
dig balus, kaas peksudi'an
nu getaw su metuud bianan.
3 Kagina mesaku ma
su nga mekpetu'un kia,
peglimbungan amu nilan,
adun menelapi' ilan pebian
di gukiten diniu pembaal-
baalen nilan. Asa miniben
na daan inandam nu Meg-
bebaya' su ginukumanen
dinilan, kaas miuya' nailan
pelebu'ay.
4 Naa, ndi' ba metuud,
su nga sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit, sa'
mikesala' ilan, nda' ilan
lelaatay nu Megbebaya'?
Sinangkali', linabu'en
ilan ditug linaw gapuy,
tanda' ilan pemikutay ditu
medelem sampay matengi
gendaw pengukumenen
ilan.
5 Su nga miuna kilawan
kanugdiin pelum, nda'
dailan dema lelaatay nu
Megbebaya', sinangkali'
pibegyuanen sug lumbang
saba' melaati gulaula nu nga
getaw kia mpauk megbasa
tu Megbebaya'. Iin laaki
ginawenen si nga Noe,
su migwali tu kekesuun,
muka' duun pai pitu tawan
dumanen.
6 Su nga getaw dig lunsud
Sodoma bu' lunsud Gomora,
inukuman dailan dema
nu Megbebaya', sa'itada
pilebu'anen ilan gapuy
sampay migela' ilan mpan-
gus. Ma'antu mibaal ilan
lendasan di mpenggulaula
nu nga getaw mpauk meg-
basa tu Megbebaya'.
7 Si Lot laaki ginawe-
nen tu gapuy kitu, iini
mekesuun getaw, milibuleng
gusay ditu kegdusa nu nga
melaat getaw ditu.
8 Kagina miksalabuuk
dinilan megbenwa si Lot
ditug lunsud kiin, milegenan
pati' gebii gendaw, bena'
minita'en muka' midenge-
gen su melaat gulaula nilan
puun tu kemilas nilan tu
Megbebaya'.

9 Naa mendadi, ku-
malenged ma'antui pinggu-
laula nu Kaunutan ta, metau
gumawen di nga mekesuun
getaw tu nga kektilis dinilan,
muka' pempikutanen pa
silutay su nga melaat getaw,
sampay matengi Gendaw nu
Kengukumen.
10 Labi na su nga getaw
bigay nilan su nga gayak
nilan kinilawani meguit
dinilan muka' mekpetuyang
ilan di pegbaya' nu Meg-
bebaya', pema'antuunen
dailan dema.

Naa, ki nga mekpetu'un
kini dig balus, nda'ig betad
nilan. Mekpelabawlabaw
ilan, ndi' nilan pegbesaan
su nga melengas gupia
getaw langit, sinangkali'
peksudi'an nilan.
11 Su nga sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit,
metaas pai pegbaya' nilan di
pegbaya' nu nga mekpetu'un
dig balus. Laak pia ilan,
ndi' nilan maku' peksudi'an
muka' dengaten dia gedapan
nu Kaunutan su nga metaas
samataw nilan.
12 Laak ki nga mekpetu'un
dig balus, petanggi'u ilan
di nga malig metetubu'
ndi' mekegdelendem, muka'
megigetaw pu' adun laak
maukus dayun titi'ay.
Pu' adin su ndi' nilan
mesabut, peksudi'an nilan.
Deksu'anen ia, petain ilan
maa' dadema nu kepatay di
malig metetubu'.
13 Pelegetan pailan, sugda
tu kekpeleget nilan tu nga
samataw nilan. Leliagen
ilan dun adin su ndi'
meketemel di gayak nug
lawas nilan, pia gembagel
gendaw. Ma'antu, binuung
nilan sug bansa niu, sumalu
ilan diniu meglumpuk
maan, sa'itada, leliagen ilan
dun su ngag limbung nilan.
14 Nda'idunig lain penen-
gaun nilan, su da laak ngag
libun tebia' meglaat peke-
suunan, pu' ndi' ilan pen-
lukasen di ngag laat gu-
laula nilan. Pegekalan nilan
su mekeluka'ig delendema-
nen, adun mpeduma dini-
lan. Mitagam di kesaku
sug delendeman nilan. Kaas
daan nailan inukuman nu
Megbebaya' laga' na ginaa
nilan.
15 Pu' tuminalin ilan tu
melegdeng bianan, kaas
migdala'dala'i pigbetad
nilan, iini sama nilan si
Balaam begudiin, su tautau
pimuunan nu Megbebaya'.
Si Balaam kiin, bata' ni
Bosor, miayak gupia tu
selapi' tindan sia dig limbun-
gen.
16 Laak iin, pipemaag nu
Megbebaya' di talu' nug
asno sikayanen pibian di
tingeg getaw, pia ndi' metau
mektalu'ig asno. Bilibadan
nu sikayanen asno tug
limbung sia nu pimuunan
nu Megbebaya' kiin.*
17 Naa, ki nga mekpetu'un
dig balus, pitanggi'u ilan pa
pagid di nga tebud mitian.
Maa' dailan dema nu nga

* **2:16 2:16** Ki sektaang talu' kini asno, ginis petubu'en nu getaw maa' danu kebayu'.

megdelem mpalid salindapak, pu' ndi' mekpalas su pedetengen nu getaw dinilan. Kaas inandam na nu Megbebaya' su pegbenwanan nilan ditu medalem medelem.

18 Pegdaangan nilan pa pagid su ngag begu miketeliud di nga menggulaula melaat, pebian di takabul nilan muka' di kegdusa nilan, pu' gempia laung su gayak nug lawas getaw.

19 Telu'en nilan pu' su nga getaw pegdaangan nilan, mekenggulaula ilan melaat di nda'i sugda dun, sa'itada mekeliu ilan di ginukuman dun. Laak dagid ki nga mekpetu'un dig balus mektalu' dun, ndi' ilan mekeliu di gasal nilan mekenggulaula melaat pangay di kepatay. Gulipen mailan nu melaat betad nilan. Pu' adini getaw miulakan nug duma, mbaal gulipen nu mikaulak dun.

20 Naa, ki nga mekpetu'un dig balus, sa' mikegliaw ilan pasi' di kegdaang kinilawan meksekat di sinuunan nilan mekatag di Kaunutan ta muka' Meglegawen dinita si Isukristu, sa' pegdaangan nailan puli' sampay maulakan ilan tantu, naa melaat gupiai kebetang nilan. Minget melaat pai kebetang nilan batul nu kebetang nilan su nda' pailan sakup.

21 Tumu' pa nda' nilan sia mesuunay sug bianan di kekesuun, sabaya' di misuunan na nilan, dayun teliudan nilan su pinalinta dinilan nu Megbebaya'.

22 Puun di mipenggulaula nilan, gempantek su penelu'en pu' su gitu', aanenen su guta'en, muka' su sala pa penelu'en, sug babuy, mitubus na peligu'ay, lubug pa puli' dig basak.

3

Su Pasad nu Kaunutan di Kepuli'en dinig Lumbang

1 Naa uu Mingumpated petailen ku, kini nai kedua' sulaten piwitu diniu. Iini piwitu dun sug dua', pu' adun pedelendemu diniu sug daan na niu misuunan di ndi' megdua'dua'ig delendeman niu dun, kaas pektegyungen ku gusay diniu.

2 Mauya'an ku medelendem niu su Talu' nu Megbebaya' pisulaten di nga pimuunanen pimili'en dengantu, sampay su pinalinta nu Kaunutan su Meglegawen, pitenday diniu nu nga peneliganen dia niu.

3 Bekna, subay mesuunan niu pu' sa' sungu melengkebig benwa, duuni nga getaw metua', megbaya' dig delendeman nilan su da melaat gayak nilan. Peksudawan nilan gupia su kekpedateng niu di kepuli' dini nu Kaunutan,

4 pu' saaken nilan, “Kitu, nda'en ba pasad mpuli' dini? Naa, adin ma saan itu? Ndi' lai mpuli', pu' sikna na minatay su nga ginepu'ay nami, nda'idun pai mpalin.

Pidag pa tanan, sikna biwat
nu Megbebaya' su gekleb
langit bu' lupa', nda'idun pai
mpalin."
5 Naa ma'antu, ki meksu-
daw diniu kia, pituyang ni-
lan pu' dengantu lemen laak
miktalu' su Megbebaya', mi-
tua' dayun su gekleb langit
bu' lupa'. Su pigenatan nug
lumbang, tubig, muka' tubig
dademaig bian nu Megbe-
baya' maal dun.
6 Pibian pa pagid di tubig,
sa'itada sug bagyu lampap,
pilebu'an tanan nu Megbe-
baya' su tibuuk lumbang
dengantu.
7 Naa nandaw, kini
pai gekleb langit bu'
lupa', muka' pegingaten
pa gusay nu talu' nug
Diwata Megbebaya' sampay
di gendaw pengukuman nu
Megbebaya' su nga getaw
mpauk megbasa diniin.
Pelebu'anen ilan dayun, pu'
tutungen gela' su gekleb
langit bu' lupa'.

8 Laak, yamu nga petailen
ku, ndi' niu selingaway pu'
su sendaw muka' su sen-
gibu taun, pemilangen nu
Kaunutan mesama da.
9 Kaas ndi' niu de-
lendemay pu' melangani
Kaunutan ta mekpenuud di
pinasaden, pia laung dun
nu getaw pu' melangan
iin. Segaga pektigel diniu
su Kaunutan, pu' mpauk
sa' duuni simawi' mbe-
leng. Mauya'anen gupia
megbiksu' su tiba'an getaw
muka' teliudan nilan su nga
sala' nilan.

10 Laak su Kaunutan,
mpuli' tu'u. Mateng maa' nu
ketua' nu megdaaw. Muka'
di gendaw kiin, su ngag
langit, malep, medunutan
deguk. Su ngag lumbang bu'
bitun dig langit, metutung
gela', meglaat tantu, sampay
kig lumbang ta kini muka'
sug lumaun bitang dun,
megela' malep.
11 Mendadi, kagina
megela' malep su ngag
launan bitang lumibut
dinita, ta' mai gempia niu
pegbetaden? Naa, subay
meksikesuun amu muka'
pegwakil niuig lawas niu tu
Megbebaya',
12 segay niu megelat tu
gendaw lumusad puli' su
Kaunutan ta muka' men-
gukum su Megbebaya'. Gela'
niui tegel niu di pibaal
dinita nu Megbebaya' adun
mateng ganam ki gendaw
kia. Sa' mateng na ki gen-
daw kia, metutung su ngag
langit muka' mpupus, pu'
malep su ngag lumbang bu'
ngag bitun diag langit saba'
kainiten.
13 Pia ma'antu, pedeten-
gen ta duunig begu langit
bu' lupa', pu' kiai pinasad
nu Megbebaya', kiai pegben-
wanan laak nu nga meke-
suun.

14 Kaas, yamu nga
Mingumpated petailen ku,
sinegay niu megelat di
gendaw kiin, ektak niu
gupiai tegel niu, adun pemi-
lang amu nu Megbebaya'
nda'i melaat melamug di
pegbetaden niu, muka' adun

kana' amu medangat, pu' miksalabuuk namu diniin.

15 Pemilang niui kektigel diniu nu Kaunutan sikaw niu bigayen diniu, adun megawen amu. Ma'nia dademaig bitang ditu sulat piwit diniu nu petailen mimated dinita si Pablo, puun di tinawan bigay nu Megbebaya' diniin.

16 Naa iin, bitangen dig launan sulaten ki gempia pegbetaden kia. Metuud daan, sug duma sulaten, melegen mesabut, pingma'anan nu nga nda'i sabuten bu' nga mengaan gukiten, balus. Pima'antu nilan dadema su ngag duma sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya'. Sa' ma'antu, pegegaken nilani ginaa nilan tu ketipuan nilan.

17 Kaas, yamu nga Mingumpated petailen ku, kagina daan na niu misuunan ia, ingat niu namalig delendeman niu, adun ndi' amu mpegdaangan nu nga medupang getaw pebian di nga gembagel sayep nilan di metuud, muka' adun ndi' megdua'dua'ig delendeman niu tu metuud titulu'an dunutan na niu.

18 Sinangkali' pa tanan, subay mbianan niu namal su tulung nu Kaunutan ta Meglegawen dinita, si Isukristu. Subay megiseg dademai kesambat niu diniin. Subay penalan iin nu ngag launan bitang nandaw muka' di nda'i tamanen! Amen.

Daal daitu.

Pedro

Sug Bekna Sulat ni JUAN

Ki sulat kini, iini piwitan dun, melaun pikumpungan nu nga sakup ni Isukristu begudiin. Su suminulat dun, kagina nda'en sulatayi ngalanen, nda' ta suunay tantu sa' ta' taway dun. Laak, genat begudiin sampay nandaw, pingantap nu melaun minilung dun pu' suminulat dun si Juan su peneligan ni Isukristu. Sa' su sala, sambat ni Juan muka' sangayen.

Pia na. Ki sulat kini, gembageli pantagen, pu' pimaag ditu sayep nu ngag duma sakup ni Kristu begudiin. Duun dawi mikpetu'un pu' si Isus, kana' daw tantu kilawan, laak mikpalas kilawan da daw. Duun dademai mikpetu'un pu' si Isus, kana' Bata' nu Megbebaya', kilawan da daw. Mikpepantek dini si Juan pu' si Isus, iin su tantu Megbebaya' muka' kinilawan tantu.

Mendadi, tinitulu' dadema ni Juan pu' ita nu nga sakup ni Kristu, subay mekpinetailay ita.

Su Gilal Talu' muka' Ketubu'

1 Mendadi suminulat ami mekatag dini Isukristu. Kini si Isukristu, iini gelalen Talu' nu Megbebaya'. Duun pa sala gelal diniin, su Ketubu', pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', daan na tetubu' iin. Midengeg nami su talu'en, muka' minita' nami gupia iin. Mipuleg pa nami padun, pu' suminala dinami megbenwa.

2 Sug bekna, ditu pa Gama' ta si Isus, su gilal Ketubu' nda'i tamanen. Nandaw, pinita' gupia dinami, kaas pegukit nami dema diniu.

3 Pegukit nami diniu su minita' nami muka' su midengeg nami, adun mpeduma amu di keksalabuuk nami tu Gama' ta muka' tug Bata'en, si Isukristu.

4 Sinulat nami ini, adun megela' sug leliag nami.

Tiag su Megbebaya'

5 Iini pitenday dinami nug Bata' kini nu Megbebaya', muka' petenday nami dadema diniu, su Megbebaya', iin su tiag, nda'iduni medelem diniin.*

6 Kaas ita, sa' telu'en ta pu' suminalabuuk ita tu Megbebaya', asa pegbenwa ita di medelem pu' melaati gulaula ta, migbalus ita. Balusi telu'en ta muka' gulaula ta.

7 Dagid sa' megbenwa ita tu medelag, maa' dadema nug betad nu Megbebaya', meksalabuuk ita di ginaa. Muka' ugasan ita niin dig launan sala' ta, pu' iini gugas dun, sug dugu' ni Isus, sug Bata' nu Megbebaya' minatay guminanti' di nga sala' ta.

* **1:5 1:5** Dini sulat kini, ki tiag, ma'ananen kekesuun, muka' ki medelem, ma'ananen melaat.

8 Naa sa' telu'en ta pu'
nda'iduni sala' ta, piglim-
bungan tai ginaa ta, nda' ta
medawat su metuud.
9 Dagid sa' pegukit ta tu
Megbebaya' su nga sala' ta,
penuudeneni pasaden pu'
mekpedasun dinita, muka'
ugasan ita niin dig launan
sala' ta, pu' su Megbebaya',
kana' meksulamig.
10 Laak dagid sa' telu'en
ta pu' nda' ita mekesala',
pibalus ta su Megbebaya',
nda' ta medawati talu'en.

2

Mengingabang si Kristu

1 Yamu nu ngag lepeng
bata'u petailen ku, sumin-
ulatu diniu, pu' adun ndi'
amu mekesala'. Laak dagid,
pia duun dinitai mekesala',
duun dademai menengi
pekilelaat ditu Gama' ta
mekatag dinita. Si Isukristu,
su mekesuun, iini menengi
dun.
2 Muka' iin dademaig bian
nug lelaat dinita nu Gama'
ta, pu' minatay, bayad di nga
sala' ta. Muka' kana' su laak
danita sala', pu' su nga sala'
dadema nug launan getaw
dinig lumbang.
3 Naa, sa' mekpetuud ita
tu pinalinta nu Megbebaya',
mesuunan ta gupia pu' sum-
inambat ita tu Megbebaya'.
4 Pu' sa' duuni getaw
telu'enen pu' sumambat
tu Megbebaya', asa nda'en
petuudayi pinalintanen,
belusen. Nda' pengganget
dig delendemanen su
metuud.
5 Laak dagid, adin su
mekpetuud tu talu' nu
Megbebaya', mingganget
di ginaanen su kepetailen
tu Megbebaya'. Pu' iini
misuunan ta dun pu' sumi-
nalabuuk ita tu Megbebaya',
6 sa' telu'en ta pu' sumi-
nalabuuk ita tu Megbebaya',
subay penunggilingan ta sug
betad ni Isukristu.

Sug Begu Palinta

7 Yamu nu nga sambatu
petailen ku, iini palintau
diniu, sug daan midengeg
niu kanugdiin sampay nan-
daw, kana' nug begu palinta.
Pu' su pitenday na diniu, iin
dademai palintau diniu.
8 Laak pia daan nai palinta
kini, mesu'at paingalan ta
dun begu, pu' iin pa paita' di
nga getaw su metuud. Pu' su
metuud, minita' ditu pingg-
laula ni Kristu, muka' maita'
dadema ditu gulaula niu nu
nga sakupen. Sa' ma'antu,
pegawa' na su medelem,
midelagan naita nu tantu
Tiag.
9 Adin su getaw miktalu'
pu' midelagan iin, asa kana'
mekesuun tug dumanen,
mideleman pa.
10 Laak dagid su getaw
mekpetail tug dumanen, iini
midelagan, ndi' megdaang
tu samatawen.
11 Laak dagid su kana'
mekpetail dig dumanen,
pekpanaw di medelem.
Ma'niin buta, pu' ndi'en
maita'i pegengayanen, saba'
medelem.
12 Yamu nu ngag lepeng
bata'u, sumulatu diniu pu'

pidasun namu nu Megbebaya' di sala' niu saba' nu pinggulaula ni Kristu.

13 Yamu nu nga megulang, sumulatu diniu, pu' suminambat amu dini Kristu, su gandang na tetubu', su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa'. Yamu pelum nu ngag begu getaw, suminulatu dema diniu, pu' mikedaag amu tu Palin.

14 Yamu ngag lepeng bata'u, suminulatu daan diniu, pu' suminambat namu tu Gama' ta. Yamu nu nga megulang, suminulatu diniu, pu' suminambat amu tug daan tetubu', sa' nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa'. Yamu pelum nu ngag begu getaw, suminulatu diniu, pu' gempageni ginaa niu. Mingganget na dig delendeman niu su talu' nu Megbebaya', kaas dinaag niu su Palin.

15 Naa kig lumbang kini, ndi' niu petailay, sampay sug launan betaden kinilawan. Pu' adin su getaw mekpetail dun, iini ndi' mekpetail tu Gama' ta.

16 Pu' sug launan betaden kinilawan, su melaat gayak ta, muka' sug launan maita' ta dayun mayak ita dun, sampay su kangya' ta tug duma ta, kig launanen kia, kana' genat tu Gama' ta, pu' genat dini da lumbang.

17 Muka' kig lumbang kini, sungu na mawa', sampay su kelaun mayak dun su kilawan. Laak dagid adin su getaw mekpetuud tu mauya'an nu Megbebaya', nda'i gikteb nu ketubu'en.

Su Kuntra ni Kristu

18 Yamu nu ngag lepeng bata'u, iini telu'en ku diniu, sungu na melengkebig benwa! Tinalu' daan diniu pu' duuni metua' kuntra ni Kristu. Nandaw, melaun na tu'ui kumuntra dini Kristu, kaas misuunan ta pu' sungu na melengkebig benwa.

19 Su nga kumuntra diniin, duma ta sia, laak nda' ilan salabuuk dinita, kaas minawa' ilan. Sa' ma'antu, mipantek na pu' pia sala tawan dinilan, nda'iduni suminalabuuk dinita. Pu' sa' suminalabuuk dailan dinita, nda' ilan sia megawa'.

20 Laak yamu, bigayan amu ni Kristu Balakat nu Megbebaya', kaas mesabut niu su metuud, launan niu.

21 Kaas kana' iini suminulatu dun diniu pu' nda' niu mesuunay su metuud, pu' misuunan na niu gupia, muka' misuunan niu pa pagid pu' ndi' meglamug su metuud muka' balus.

22 Naa sa' saaken ta, “Ta' taway dunig belusen?” iinig belusen, su memalaw pu' si Isus, kana' iini Kristu, ki Mitendu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. Pu' adin su mektalu' ma'antu, iini kuminuntra dini Kristu. Pimilasen su Gama' ta sampay sug Bata'en, si Isus.

23 Pu' adin su memilas tug Bata'en, pimilasen dadema su Gama'en. Adin su menemba' tug Bata'en, pinemba'en dadema su Gama'en.

24 Laak yamu, pektalen-
tenay niu gupia su pitu'un
diniu kanugdiin, sampay
nandaw. Pu' sa' talentenan
niu, meksalabuuk amu
gusay tu Gama' ta, sampay
tug Bata'en.
25 Muka' iini pinasad ni
Kristu dinita, su ketubu' ta
nda'i tamanen.
26 Iini sinulatu kini
mekatag di nga meglimbung
kia diniu.
27 Yamu pasi', bigayan
amu ni Kristu Balakaten.
Kagina megduma diniu
sug Balakaten, ndi' namu
kambat pektu'unan nug
lain getaw. Pu' sug Bal-
akaten, mekpetu'un diniu
dig launanen. Metuudig
daniin, nda'idunig balus
dun. Sa' ma'antu, petuud
niu su petu'unen diniu,
peksalabuuk amu gusay dini
Kristu.
28 Yamu nu ngag lepeng
bata'u, peksalabuuk amu
gusay dini Kristu, pu' adun
sa' lumusad iin puli', ndi'
amu mendek muka' ndi'
amu dema mpiid madap
diniin, di gendaw nu
kepuli'en.
29 Misuunan niu pu' meke-
suun si Kristu, misuunan
dadema niu pu' adin su
getaw mekesuun, iinig bata'
nu Megbebaya'.

3

*Su ngag Bata' nu Megbe-
baya'*

1 Talentenay niu ini. Mile-
laat gupia dinita su Gama'
ta pu' iningelanan ita niin
bata'en, pu' bata' ita niin
tu'u. Kaas su nga getaw
sakup dig betad kinilawan,
nda' nilan mesabut sug be-
tad ta. Pu' nda' da nilan
dema mesabut sug betad nu
Megbebaya'.
2 Laak iini telu'en ku diniu
nga sambatu petailen ku,
bata' naita nu Megbebaya',
laak ndi' ta mesuunan su
kepalinen pa dinita dig
binaya' gebii bu' gendaw.
Laak dagid misuunan ta,
sa' metua' puli' si Kristu,
maita' ta tu'u iin, dayun
sug delendeman ta, mpalin,
maa' na nug delendeman ni
Kristu.
3 Kaas adin su getaw
mekpedateng di ketua' puli'
ni Kristu, mektalenten tug
betaden, adun mekesuun,
maa' nu kekesuun ni Kristu.
4 Laak dagid adin su getaw
mekesala', mimilas tu Meg-
bebaya', pu' kig betad meke-
sala', iin su kemilas tu pinal-
inta nu Megbebaya'.
5 Laak misuunan niu pu' si
Kristu, iini mitua' dun dinig
lumbang, pu' adun ua'enen
su sala' nu nga getaw. Pu'
iin, kana' mekesala', pia
maika'.
6 Kaas adin su getaw sumi-
nalabuuk na dini Kristu, ndi'
na gusay mekesala'. Dagid
su getaw menamal megbaal
sala'en, nda'en mesabut sug
betad ni Kristu, muka' nda'
dadema sambat diniin.
7 Yamu nu ngag lepeng
bata'u, ndi' amu pekpetuud
dig balus! Iini petuud niu
su mekesuun getaw. Mailala
niu su mekesuun getaw, pu'

su penggulaulanen, melen-
gas maa' nug betad ni Kristu.
8 Laak su getaw menamal
megbaal sala'en, iini sakup
nu Palin, pu' su Palin, genat
tu pikpuunan, nda'ig lain
baalenen, mekesala'. Kaas
iini midini dun lumbang sug
Bata' nu Megbebaya', pu'
adun ua'enen sug launan
baalen nu Palin.
9 Ma'antu su ngag bata' nu
Megbebaya', ndi' ilan mena-
mal mekesala', pu' su gasal
nilan, ma'niin dadema nu
gasal nu Megbebaya'. Kag-
ina su Megbebaya'i Gama'
nilan, ndi' ilan gusay meke-
sala'.
10 Mailala ta su ngag bata'
nu Megbebaya' muka' sug
bata' nu Palin. Pu' sa' duuni
getaw kana' mekesuun pu'
ndi'en petailenig dumanen,
iin, kana' bata' nu Megbe-
baya'.

Pinetailay amu

11 Mendadi iini pitenday
diniu kanugdiin sampay
nandaw, ita, subay mekpine-
tailay ita.
12 Ndi' ta penunggilingan
si Cain kanugdiin, kig bata'
ni Adan kiin. Pu' iin,
suminakup tu Palin, kaas
binunu'en su ngudanen, si
Abel, kana' malangalang
putulpuseden gupia. Sa'
saaken ta, “Mauma bin-
unu'en?” iini binunu'en
dun, pu' su ngudanen,
melengasig betaden, batul
daniin. Pu' si Cain, melaati
gulaulanen.
13 Yamu nga kepetedan
ku, sa' ma'antu, ndi' amu
mesebu'an dun, sa' mesen-
gay amu nu nga getaw sakup
dig betad kinilawan.
14 Pu' misuunan niu pu'
ita, ndi' ta na mbianan su
kepatay nda'i tamanen, pu'
suminakup naita tu ketubu'
nda'i tamanen. Iini tu'us
ta dun, petailen ta su nga
samasakup ta. Adin su
getaw ndi'en petailen sug
dumanen, iin, suminakup pa
tu kepatay.
15 Muka' sa' duuni getaw
mesengayen sug dumanen,
lepeng binunu'en sug duma-
nen, muka' misuunan niu
pu' su getaw memunu'an,
ndi'en mbianan su ketubu'
nda'i tamanen.
16 Laak su petail, mesabut
ta. Iini kesabut ta dun, pu' si
Kristu, ginanti'en su kepatay
ta. Kaas penunggilingan ta,
subay petailen ta sug duma
ta, pia petayan ta su gabang
ta dun.
17 Laak sa' duuni getaw
melauni sukaten, muka'
maita'en pu' duuni kulang
nug dumanen, dagid ndi'en
lelaaten, iin, nda'en petailay
su Megbebaya'.
18 Yamu nu ngag lepeng
bata'u! Su kekpinetailay ta,
ndi' pia sa' diin laak baba'
ta. Subay maita' pagid dia
penggulaulaan ta, pu' kiai
tantu kekpinetailay.

Kana' ita Mpiid Madap tu Megbebaya'

19 Sa' ma'antui kekpine-
tailay ta, kiai tu'us ta pu' ita,
suminakup ita tu metuud.
Kaas kana' naita mpiid
madap tu Megbebaya'.

20 Pia duuni medelendem
ta mpiid ita dun, iini metau
mekamu' dun tu ginaa ta, su
Megbebaya'. Pu' iin, metaas
pa di ginaa ta, muka' misuu-
nanen sug launanen.
21 Yamu nu nga sambatu
petailen ku, sa' ma'nia pu'
mawa' na su piid ta, ndi'
naita mendek madap tu
Megbebaya'.
22 Muka' adin su
penenebiin ta diniin, be-
gayen dinita, pu' ita dema,
petuuden tai palintanen
muka' su mauya'anen.
23 Pu' iini pinalintanen
dinita, petuuden ta sug
Bata'en si Isukristu muka'
mekpinetailay ita, maa'
dadema nu pinalinta ni
Kristu dinita.
24 Adin su mekpetuud tu
pinalinta nu Megbebaya',
iini sumalabuuk gusay
tu Megbebaya', muka' su
Megbebaya', sumalabuuk
dadema gusay diniin di
ginaa. Iini tu'us ta pu' sumi-
nalabuuk dinita, pu' bigayen
dinita sug Balakaten.

4

Su Metuud muka' sug Balus

1 Yamu nu nga sambatu
petailen ku, ndi' niu petu-
uday sug launan getaw
inangken nilan pu' bigayan
ilan daw Balakat nu Meg-
bebaya'. Segaga peksima'
niu su pitu'un nilan, sa'
puun ba tu Megbebaya', sa'
kana'. Pu' misigwag na
dinig lumbang su melaun
mikpetu'un dig balus.
2 Iini tu'usan niu su
pitu'un nug Balakat nu
Megbebaya', adin su getaw
mekpetu'un pu' miksibaluy
getaw si Isukristu, iinig
bigayan Balakat nu Megbe-
baya'. Kaas su pitu'unen,
genat tu Megbebaya'.
3 Laak dagid adin su getaw
pemelaunen pu' kana' laung
kilawan si Isukristu, iini
nda' begayay Balakat nu
Megbebaya'. Kaas iini puun
nu pitu'unen, su Kuntra
ni Kristu, su midengeg niu
sungu mateng, muka' mi-
nateng na dinig lumbang.
4 Laak yamu nu ngag lep-
eng bata'u, suminakup amu
tu Megbebaya', kaas dinaag
na niu su nga mekpetu'un
dig balus. Pu' sug Balakat
nu Megbebaya', dumuma
diniu, muka' su pegbaya'en,
metaas pa di pegbaya' nu
Palin, sug dumuma tu nga
sakup dig betad kinilawan.
5 Pu' su nga mekpetu'un
dig balus, iini pitu'un ni-
lan sug betad kinilawan, su
genat dinig lumbang, kaas
iini mekineeg dinilan su
samasakup nilan.
6 Dagid ita, sakup ita
nu Megbebaya', kaas iini
mektalenten dinita su sum-
inambat diniin. Su nda'
sakup diniin, ndi' mektalen-
ten dinita. Pu' kiai tu'us ta
tu mikpetu'un, su mektalen-
ten dun. Ma'antu, mailala
ta su getaw pitu'unan nug
Balakat nu Megbebaya', pu'
miglegintuud, muka' mailala
ta dema su pitu'un nu Palin,
pu' megbalus.

Gempetail su Megbebaya'

7 Yamu nu nga sambatu petailen ku! Iini telu'en ku diniu, subay mekpinetailay ita, pu' su kekpetail, mikpuun tu Megbebaya'. Adin su mekpetail tug dumanen, iinig bata' nu Megbebaya', muka' suminambat tu Megbebaya'.

8 Laak su ndi' mekpetail tug dumanen, nda' sambat tu Megbebaya', pu' su gasal nu Megbebaya', gempetail tu getaw.

9 Pinita' dinita nu Megbebaya' su kepetailen, pu' sinugu'en sug buntung Bata'en medinig lumbang, adun begayen dinita su ketubu' nda'i tamanen.

10 Pu' iini tantu kepetail, kana' nu kepetail ta tu Megbebaya', pu' su kepetailen dinita, sinugu'en sug Bata'en matay gumanti' tu sala' ta, adun pedesunen ita niin di nga sala' ta.

11 Yamu nu nga sambatu petailen ku, sa' ma'antui kepetail nu Megbebaya' dinita, subay mekpinetailay daita dema.

12 Pia sala tawan, nda'i mikaita' tu Megbebaya'. Laak sa' mekpinetailay ita, sumalabuuk gusay dinita su Megbebaya', muka' mengganget dig delendeman ta su petailanen.

13 Misuunan ta na pu' suminalabuuk ita tu Megbebaya', muka' iin, suminalabuuk dadema dinita, pu' iini tu'us ta dun, bigayan ita niin Balakaten.

14 Muka' yami, iini pegukit nami ki minita' nami gupia, kig Bata' nu Megbebaya' sinugu' nu Gama'en medinig lumbang, adun meglegawen dig launan getaw.

15 Adin su getaw telu'enen pu' si Isus sug Bata' nu Megbebaya', sumalabuuk gusay diniin su Megbebaya'. Muka' iin, sumalabuuk dadema tu Megbebaya'.

16 Pu' ita, misindanan ta na su kepetail nu Megbebaya' dinita, kaas suminalig ita dun.

Su Megbebaya', gempetail, kaas adin su gempetail, iini sumalabuuk gusay tu Megbebaya'. Muka' sumalabuuk dadema su Megbebaya' diniin.

17 Sa' ma'antu, mingganget na di ginaa ta su petailanen, adun ndi' naita mendek di Gendaw nu Kengukumen dig launan getaw, pu' sug betad ta dinig lumbang, maa' dadema nug betad ni Kristu.

18 Pu' su gendek muka' su kepetail, ndi' mekpungun. Pu' su mekpetail gupia dinita, ndi' ita mendek dun. Sa' duuni getaw mendek pa, nda' pengganget di ginaanen su kepetail nu Megbebaya', ma'niin ginukuman nain, pu' milegenan di gendeken.

19 Naa kagina pitail ita nu Megbebaya', metau ita dema mekpetail diniin, sampay su nga samataw ta.

20 Sa' duuni getaw telu'enen pu' pitailen su Megbebaya', asa kana'

mekesuun tug dumanen,
belusen. Pu' sa' ndi'en
petailen sug dumanen su
tatapen maita', labi pa su
Megbebaya', ndi'en petailen,
pu' su Megbebaya', nda'en
mainsan maita'.
21 Kaas ma'niini pinal-
inta ni Kristu dinita, su
mekpetail tu Megbebaya',
subay mekpetail dadema tug
dumanen.

5

Ndi' ita Mpegdaangan nug Betad dinig Lumbang

1 Adin su getaw metuudan
dun pu' si Isusi Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan,
iinig bata' nu Megbebaya'.
Muka' adini mekpetail di
gama'en, mekpetail dadema
dig bata'en.
2 Pu' suunan ta pu' su gik-
teb nu kepetail ta tu Meg-
bebaya', muka' su gikteb nu
kekpetuud ta tu pinalinta-
nen, iin dademai gikteb nu
kepetail ta tu samasakup ta.
3 Pu' sa' petailen ta su
Megbebaya', petuuden ta su
pinalintanen. Muka' su
pinalintanen, nda'iduni ndi'
ta megaga dun,
4 pu' su ngag bata' nu Meg-
bebaya', ndi' mpegdaangan
nug betad kinilawan. Pu'
iini ndi' ita mpegdaangan
dun, su kesalig ta dini Isus.
5 Sa' saaken, “Ta' taway
duni ndi' mpegdaangan nug
betad kinilawan?” iin dai
ndi' mpegdaangan dun, su
mituudan pu' si Isus sug
Bata' nu Megbebaya'.

Tinakesi'an si Kristu

6 Pu' si Isukristu kini,
iin su mitua', mikpebunag
tubig, muka' minatay, adun
sug dugu'en, ugas tu sala'
nga getaw. Kana' laak
tubigi mibiananen, segaga
mibiananen su tubig muka'
sug dugu', sa'itada minatay.
Iini miketakesi' dun, sug Bal-
akat nu Megbebaya', muka'
iin, kana' megbalus.
7 Ma'antu, telu buuki tu'us
ta dini Kristu,
8 sug Balakat nu Megbe-
baya' muka' su tubig sam-
pay sug dugu'. Telu buuki
tu'us, dagid salabuuk dai
ma'ananen.
9 Su Megbebaya'i tumi-
nakesi' tug Bata'en. Sa' tu-
makesi' su getaw, petuuden
ta. Labi pa su Megbebaya',
pu' metaas pa gupiai ke-
takesi'en.
10 Ma'antu, adin su getaw
mikpetuud na tug Bata' nu
Megbebaya', mingganget na
dig delendemanen su takesi'
nu Megbebaya'. Adin dema
su memalaw dun, pibalusen
su Megbebaya', pu' nda'en
petuuday su tinakesi' nu
Megbebaya' mekatag tug
Bata'en.
11 Sa' ma'antu, iini
tinakesi'an dun, bigayan
naita nu Megbebaya' ke-
tubu' nda'i tamanen, muka'
iinig bian ketubu', sug
Bata'en.
12 Adin su suminakup tug
Bata' nu Megbebaya', iini
mikalap di ketubu' kini. Su
nda' sakup diniin, ndi'en
malap su ketubu' nda'i
tamanen.

Su Ketubu' Nda'i Tamanen

13 Mendadi yamu nu nga
mikpetuud tug Bata' nu Meg-
bebaya', suminulatu diniu,
adun gempantek di ginaa
niu pu' mialap na niu su
ketubu' nda'i tamanen.
14 Kana' ita mpiid menen-
abi tu Megbebaya', pu' mi-
pantek na di ginaa ta pu'
kineegan ita niin, sa' pe-
baya' ta diniin sug launan
penenebiin ta.
15 Kumalenged metelima'
nu Megbebaya' sug lau-
nan kenenabi ta, begayen
dadema dinita sug launan
penenebiin ta diniin.
16 Naa sa' duuni maita'
niu samasakup ta mikesala',
subay penenebian niu, adun
begayan nu Megbebaya' ke-
tubu', sa' su sala'en, kana' pa
mbantang di kepatay nda'i
tamanen. Pu' duuni sala'
mbantang dun. Kana' kiai
tinalu'u penenebian niu.
17 Sug launan melaat
gulaula nu nga getaw,
mekesala' dun su getaw tu
Megbebaya', laak sug duma
sala', kana' pa mbantang
ditu kepatay nda'i tamanen.
18 Naa, suunan ta pu' su
ngag bata' nu Megbebaya',
ndi' nailan menamal meke-
sala', pu' penendingan ilan
nug Bata' nu Megbebaya',
adun ndi' nailan mpenulay
nu Palin.
19 Suunan ta dadema pu'
sakup naita nu Megbebaya',
pia pigbia'an nu Palin sug
launan getaw dinig lum-
bang.
20 Suunan ta pa pagid pu'
kig Bata' nu Megbebaya', ku-
minilawan adun pesabuten
dinita sug bian sumakup tu
tantu Megbebaya'. Kaas
miksalabuuk ita diniin di gi-
naa, pu' suminalabuuk ita
tug Bata'en, si Isukristu.
Pu' iini tantu Megbebaya',
muka' iin dademai puun nu
ketubu' nda'i tamanen.
21 Yamu nu ngag lepeng
bata'u, pegliaway niu sug
launan sagya diwata!

Su Kedua' Sulat ni JUAN

Naa ki kedua' sulat ni Juan kini, iini piwitanen dun “su petailen Libun.” Naa, nda' ta suunay sa' libun tantu samasakup ni Juan dini Kristu begudiin, sa' sambingay. Naa duuni minilung dun laungen sambingay, ma'ananen laung sala pikumpungan nu nga sakup ni Kristu. Tinitulu' dini ni Juan pu' subay mekpinetailay su nga sakup ni Kristu. Duun dademai maika' tinitulu'en mekatag di nga mekpetu'un dig balus.

1 Ditu ni'a, petailen Libun muka' ditu ngag bata' mu. Iini suminulat dun diniu, ki megulang niu kini. Mikpetailu gupia diniu. Muka' kana' laak naan, pu' sug launan suminakup tu metuud, mikpetail dailan dema diniu,
2 pu' samasakup ita tu metuud. Su metuud, ndi' na mawa' dinita, nda'i gikteben.
3 Penenebiin ku, tulungen ita nu Gama' ta Megbebaya', muka' nug Bata'en si Isukristu, petailen ita niin sampay begayan ita niin pianan ginaa, sa' pegdunutan ta su metuud muka' mekpinetailay ita.

Su Metuud muka' su Kekpinetailay

4 Naa, bena' misuunan ku pu' su ngag duma bata' mu, pegdunutan nilan su metuud, maa' dadema nu pinalinta nu Gama' ta dinita, liliagu dun gupia.
5 Kelelaat dini'a, petailen Libun, mekpinetailay ita, launan ta. Pu' iini palintau diniu sug daan, su midengeg ta kanugdiin sampay nandaw, kana' begu palinta.
6 Pu' iini kepetail ta tu Megbebaya', su kekpetuud ta tu nga pinalintanen. Kaas pinetailay amu, launan niu, pu' kiin demai pinalinta diniu kanugdiin sampay nandaw.
7 Naa, duun nai melaun mekpetu'un dig balus mileep dig lumbang kini, pu' pemelaun nilan pu' kana' laung kuminilawan si Isukristu. Adin su mekpetu'un ma'antu, iini mikpetu'un dig balus. Muka' iin dademai kumuntra dini Kristu.
8 Tubuday niu, pu' mbuus, mekpelilu sug lasay nami diniu. Sa' ma'antu, ndi' niu malap sug launan sugda nu Megbebaya' sia diniu.
9 Adin su getaw dinuganganen su tinitulu' ni Kristu, kaas miksuay dun, iin kana' na sakup nu Megbebaya'. Adin pelum su nda' suay tu tinitulu' ni Kristu, iini suminakup gusay tu Gama' ta sampay tug Bata'en.
10 Kaas sa' duuni meditug balay niu mekpetu'un, asa misuay tu metuud su tinitulu'en, ndi' niu penemba'ay muka' ndi' niu pepenaikay.

11 Pu' adin su menemba'
di ma'nia, mipeduma diniin
mekesala'.

Nga Katapusan Pemuun

12 Melaun pai telu'en ku
sia diniu, laak pauku sumu-
lat dun, pu' iini mauya'an
ku, mengumbelayanu sia
ditu niu, adun megabitabit
ita gupia, muka' leliagen ita
dun.
13 Simbayan ka nu ngag
bata' nu petailen mimated
dini'a dini.

Su Ketelu Sulat ni JUAN

Mendadi, ki ketelu sulat ni Juan kini, piwitanen dun si Gayo. Si Gayo kini, mabu' kaunutan nu salabuuk pikumpungan nga sakup ni Kristu begudiin. Pinalan ni Juan miksekat di kenemba' ni Gayo di nga samasakupen meguliug dia, mekpetu'un ilan mekatag dini Isus. Duun dademai pigdena' ni Juan, si Diotrefes. Duun pai sala tawan pinalan ni Juan, si Demetrio.

1 Ditu ni'a Gayo, petailen ku gupia. Iini suminulat dun dini'ai megulang mu.
2 Penenebian ku ya'a, sambatu petailen ku, adun gempiai kebetang mu, sampay sug lawas mu, pu' suunan ku gempiaig delendeman mu tu Megbebaya'.
3 Pu' duuni nga samasakup ta dini Isukristu minateng dini genat ditu niu. Pigukit nilan dinaan sug betad mu, dinunutan mu gupia su metuud, maa' dadema nug daan betad mu. Bena' midengegu, liliagu dun gupia.
4 Pu' sa' medengegu pu' su ngag bata'u, nda' ilan pesuay ditu metuud, leliagenu dun gupia.

Pinalan si Gayo

5 Ya'a, sambatu petailen ku, melengas gupiai pinggulaula mu, pu' ki nga samasakup ta, ibangan mu ilan, pia kana' mu minilala.
6 Pu' sug lelaat mu dinilan, ginukit nilan di pikumpungan dini nu nga suminakup dini Kristu. Kelelaat dini'a, sa' mpuli' ilan dia niu, pepianan mu pelumi pinawan nilan, pu' pigwekilan ilan nu Megbebaya'.
7 Pu' sa' mipanaw ilan genat dini mangay mekpetu'un mekatag dini Kristu, nda' ilan pekpaingabang di nga kana' samasakup ta dini Isus.
8 Kaas subay ebangan ta nu nga suminakup, adun mpeduma ita tu kekpesuun nilan tu metuud.

Si Diotrefes muka' si Demetrio

9 Duuni maika' sinulatu ditu pikumpungan niu nga sakup, laak dagid nda' pektalentenay ni Diotrefes. Pu' si Diotrefes, ndi'en pektalentenan su telu'en ku, pu' mauya'anen gupia megbaya' tug dumanen.
10 Kaas sa' matengu, pegyegaan ta sug launan pinggulaulanen, sug launan linibaken muka' balusen mekatag dinami. Kedua'en, ndi'en penemba'en su samasakup ta mangay dia niu, muka' su menemba' sia dinilan, pemaagenen. Muka' su nga mangay dia, pua'enen pa dia pikumpungan niu nga suminakup!
11 Ya'a dema, sambatu petailen ku, ndi' mu penunggilingay su melaaten, segaga penunggilingay mu

su melengas. Adin su
getaw melengasig betaden,
iini sakup nu Megbebaya'.
Adin su getaw melaatig be-
taden, nda'en mesabut sug
betad nu Megbebaya'.
12 Si Demetrio pelum,
iin su pinalan nug launan
getaw, pu' sug betaden,
betad nu tantu suminakup
tu metuud. Muka' pinalan
dadema nami. Suunan niu
pu' ndi' ami megbalus.

Nga Katapusan Pimuun

13 Melaun pa siai telu'en
ku dini'a, laak pauku sumu-
lat dun.
14 Pu' mauya'an ku, ndi'
tagad maiben, mekita' ita
muka' megabitabit ita.
15 Iini penenebiin ku tu
Megbebaya', begayan ka
niin pianan ginaa.
Simbayan ka nug launan
sambat mu dini. Sug launan
sambat ta dia niu, sambay
mau dinilan.

Su Sulat ni JUDAS

Mendadi, ki sulat kini, suminulat dun si Judas, pated ni Santiago. Piwitan dun ni Judas su nga suminakup ditu Megbebaya' begudiin. Su saananen sumulat, gembagel dig delendeman ni Judas su ngag balus misigwag na di nga pikumpungan nga sakup ni Kristu sampay su nga memintulu' dun. Pigaden gupia di nga samasakupen subay pegliaun su memintulu' dig balus.

Sug deksu'an nu sulat kini, melengas gupia kegenal tu Megbebaya' pibian di Kaunutan si Isukristu.

1 Diniu nga Mingumpated petailen ku,

Naan si Judas, sesugu'en ni Isukristu muka' pated ni Santiago. Piwitan ku amu sulat, yamu nga ginggat nu Gama' ta Megbebaya' sumakup diniin, petailenen gupia muka' pegingaten ni Isukristu gebii gendaw.

2 Penenebiin ku tu Megbebaya' pu' nda'i gikteben sug lelaaten mbianan niu muka' su petailanen sampay pianan ginaa.

Su nga Mekpetu'un dig Balus

3 Mingumpated petailen ku, gangutu dun sumulatu sia diniu mekatag di kegawen mpeduma ta mbianay, laak dagid tumu' subay sumulatu diniu ganam, adun penengiin ku diniu tugaling, ndi' niu begay mpalin su kekpetuud pitenday na di nga piglegetawan nu Megbebaya'. Pu' iini mimuun dun su Megbebaya', ndi'en begay pelinen.

4 Pu' duun masi'i nga getaw luminamug di pikumpungan ta, mpauk ilan megbasa tu Megbebaya', laak iglud nilan sug delendeman nilan kia. Pinalin nilan su pitu'un mekatag di tulung nu Megbebaya', adun mekegdusa ilan. Pemelaun nilan pa pagid pu' kana' daal dai Gegalen ta muka' Kaunutan ta, si Isukristu. Asa daan na misulat dengantu pu' pelebu'an ilan ginukuman nu Megbebaya'.

5 Naa, pia daan na niu misuunan su mipenggulaula nu nga miuna memilas tu Megbebaya', duuni tegyungen ku diniu. Tegyungen ku diniu pu' sikna pibeluy nu Kaunutan ta su nga getaw Israel ditug benwa Ehipto, su nga nda' pekpetuud diniin, pinatayen ilan, pia getaw Israel mailan.

6 Muka' ndi' niu selingaway pu' duun dademai nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, luminaad ilan tu gikteb nu pegbaya' nilan muka' migbeleng ilan tu gempia pegbenwanan nilan. Saba' nu kemilas nilan, pinikutan pailan nu Megbebaya' ditu tigdu medelem

benwa sampay matengi gen-
daw ukumenen ilan. Bi-
nalud ilan kadina nda'i kege-
tusen.
7 Muka' padun, ki nga
getaw ditu ngag lunsud
Sodoma muka' Gomora
sampay su ngag lunsud dig
lumibut benwa, delendem
niu deli' su mibianan nilan.
Pinggulaula nilan dadema
su mekepiidpiid, su maa'
nu pinggulaula nu nga
getaw langit kiin, pinulay
ilan gupia. Kaas guku-
man dinilan, melegenan
ilan gusay di gapuy nda'i
kepalengen. Kia, mibaal
na lendasan pegad di nga
tiba'an getaw pu' ndi' mpia
penunggilinganig betad
nilan.
8 Naa ma'antu, ki nga
getaw mekpepalin sia di
kekpetuud niu, ma'antu
dadema. Puun tu teginepen
nilan menggulaula ilan
melaat gupia dig lawas
nilan, mekepiidpiid, pemi-
lasen nilan su pegbaya'
nu Megbebaya' muka'
penampalaksaan nilan su
mekesalebu' getaw langit.
9 Laak pia si Miguel, sala
di nga tampusan getaw lan-
git, nda'en maku' tampalak-
saay su samanen getaw lan-
git. Pu' su sualan nilan
dua' nug duma ndi' maita', si
Satanas, sa' pikegawan nilan
sug bangkay ni Moises, nda'
ni Miguel pebelu'ay su Palin
kia. Kali' pektalu', “Pemaa-
gen ka nu Kaunutan!”
10 Sinangkali' pa tanan
ki nga mekpepalin sia di
kekpetuud niu, adin su ndi'
nilan mesabut, peksudi'an
nilan pelum. Penggulaulaan
nilan laak su mauya'an nug
lawas nilan, maa' da nug
betad nu malig metetubu'.
Deksu'anen ia, tipuun ilan
nu gulaula nilan.
11 Mekelelaatlelaat ilan
gupia, pu' pelebu'an pailan!
Mipenunggilingan nilan sug
betad ni Cain, sug bata'
ni Adan. Midunutan nilan
dadema su keglimbung ni
Balaam su tautau pimuu-
nan nu Megbebaya', pu'
peglimbungan nilan su nga
getaw, adun menelapi' ilan.
Mimilas ilan maa' dani
Core dengantu, su mimilas
di pegbaya' ni nga Moises
bigay nu Megbebaya', kaas
mpeglaatan dailan dema
maa' dani Core.
12 Sa' megduma ilan diniu
meglumpuk, nda'i piid nilan,
pu' adin su gayak nug lawas
nilan, iini baalen nilan. Daal
dai tagikulen nilan, su laak
lawas nilan. Petanggi'u
ilan di megdelem mpalid
nu genus laak nda'ig dupi'
dun, pia setegdu', pu' kana'
ilani meguit tug delende-
man nilan. Gempia dadema
petanggi'u ilan di gayu ndi'
memunga, pia basanen na,
muka' binakut na sampay
pinatay nai gangeten, pu'
nda'i gatag nilan.
13 Maa' ilan nu meke-
bagel nabek diag dagat sa'
salindapak, pu' maita' su
mekepiidpiid baalen nilan
maa' nug bula' mpiglak nu
nabek. Petanggi'u dailan
dema di ngag bitun mpalin

lelayunig biananen, pu'
kana' ilan mpia dunutan.
Kaas gasal nilan tindu' nu
Megbebaya', mekauli' ilan
ditu tantu medelem benwa,
ndi' ilan dayun mekawa' dia.
14 Naa, duuni pimuunan
nu Megbebaya' begudiin, si
Enoc, di kepitu sumpaten
genat dini Adan. Si Enoc,
miktalu' pedaan mekatag di
nga getaw mekpepalin sia
di kekpetuud niu nemun,
“Bentayay pa daan! Su
Kaunutan, pegdateng nain
ilan nu nga sesugu'enen
getaw langit leliagen dun
su Megbebaya', kana' laak
santa' laksa' tawan ilan.
15 Lumusad adun ukume-
nen su tiba'an kilawan.
Muka' iini kitab dun, sug
launan ndi' megbasa tu
Megbebaya', pelebu'anen,
saba' nu tiba'an melaat
gulaula nilan puun tu kemi-
las nilan tu Megbebaya',
saba' dadema nug lumaun
ketampalaksa nilan ditu
Megbebaya'.”
16 Naa ki nga getaw kia,
misugat talu' ni Enoc. Tatap
ilan meglengetlenget muka'
menamal dailan dema men-
galeg di ngag duma getaw.
Dumunut ilan tu melaat
gayak nilan, menakabul ilan,
sampay mekpe'enalenal ilan
tu ngag duma, adun mbuk-
lus sug danilan mauya'an.

Nga Pegad muka' Titulu'

17 Pia ma'antu, petailen
ku mimated, ndi' niu seling-
away sug daansama' tinalu'
diniu nu nga peneligan nu
Kaunutan ta si Isukristu.
18 Iini tinalu' nilan diniu,
laung, “Sa' sungu melengke-
big benwa, duuni nga getaw
metua' meksudi' diniu nga
suminakup tu Megbebaya',
dumunut ilan tu gayak nilan
memilas tu Megbebaya'.”
19 Naa, mekpesuay dailan
dema di ngag duma. Su
gayak kinilawan laaki meg-
baya' di ginaa nilan, nda'
ilan begayay Balakat nu
Megbebaya'.
20 Laak yamu pasi', nga
petailen ku Mingumpated,
pektinebangay amu gusay,
adun megiseg pai kesalig
niu, kig leliagen dun su
Kaunutan. Penenabi amu
pebian di ginuung nug Bal-
akat nu Megbebaya'.
21 Muka' penggengeten niu
lelayun dig delendeman niu
su petailan nu Megbebaya'
diniu, selian niu mekpe-
dateng dun su gendaw be-
gayan namu nu Kaunutan
si Isukristu ketubu' nda'i
tamanen, puun tug lelaaten
dinita.
22 Naa su ngag duma meg-
dua'dua' pai kesalig nilan,
lelaatay niu ilan.
23 Su ngag duma pa
pagid, pengmetuuday niu
ilan, adun megawen ilan di
gapuy nda'i kepalengen. Su
ngag duma pelum, lelaatay
niu dailan dema, laak
petubuday niu adun ndi'
amu mpeduma mpenulay.
Laak su penepeten nilan
milemu'an nug dupangan
nilan kekinilawan, subay
pelayu' amu dun, sa'itada,
pegliaun niu su melaat

gulaula nilan.

Kegenal

24 Naa, metau su Meg-
bebaya' megingat diniu,
adun ndi' amu mpedaan-
gan. Megaga dadema nu
Megbebaya' paindegen amu
di nda'i sala' niu muka'
di gembagel leliag niu ditu
gedapanen, tanda' maita' su
kelengas nu pegbaya'en.
25 Kaas, melengas penalan
tain, pu' nda'ig lain Meg-
bebaya', su Meglegawen
dinita. Penalan tain pibian
di Kaunutan ta si Isukristu,
pu' genat tu kebaalen di
gekleb langit bu' lupa', pia
nandaw muka' di nda'i
tamanen, iini tampusan
megdedengeg muka' daniini
tampusan pegbaya' muka'
ginuung, su Megbebaya'!
Amen.

Daal daitu.

Judas

KIG BIWASAN dini Juan

Mendadi ki sinulat kini, iin su pinita' ni Isukristu ditu sala tawan sakupen, ngalanen si Juan. Su nda' pa paita' diniin ni Isus, si Juan, inutidan dig daan benwanen dayun piated nu gubirnu ditu sala maika' pulu'. Su gendawan kiin, sug launan benwa ditu dapit, daansama' linumpakan nu nga getaw Roma. Mikedaag su nga getaw Roma, kaas su gadi' nilan ditu syudad Roma, miglegadi' dig liwenagan benwa. Naa, duuni gendaw mibaal nu gadi'ig begu bala'ud, subay daw iin laaki pektemuyen, su da laak gadi' kiin. Naa, su nga sakup ni Kristu, kagina mituudan ilan dun si Kristu laaki Tampusan Diwata, mimilas ilan ditug bala'ud kia. Melaun dayun dinilani piglegetan. Iini mibianan nu pitu buuk pikumpungan nu nga sakup ni Kristu ditug benwa Asia. Ki sinulat kini, piwitan dun su pitu buuk pikumpungan kia, adun mpengamu' ilan sampay mpenguliksegan ilan dumunut dini Kristu. Si Juan kiin, su saananen ditu maika' pulu', iini pinita' diniin ni Isus.

Dini sinulat kini, sinulat ni Juan sug launan pinita' diniin ni Isus. Minita' ni Juani melaun mekesalebu' pinggulaula ditug langit sampay dinig lumbang. Melaun meliget pelabu'. Melaun dademai suminakup dini Kristu gempagen gupiai kesalig nilan. Katapusanen, pinita' ni Isus dini Juan sug Begu Syudad Jerusalem, luminusad dig begu lumbang genat ditug begu langit. Naa diag begu syudad, nda'iduni melegenan, nda'iduni melaat, sampay nda'iduni gebii, pu' dia lelayun su Megbebaya'.

1 Mendadi, mibetang di sulat kini sug biwasan ni Isukristu. Kig biwasan kini, pisalig nu Megbebaya' dini Isukristu, adun paita'en dinita nga sakup nu Megbebaya' dinig lumbang kini. Iinig biwasanen, su sungu mpenggulaula. Kaas sinugu' ni Kristui sesugu'enen getaw langit mekpetenday dinaan, sesugu'enen dadema, ngalan ku si Juan.

2 Mendadi su kelaun minita'u, sinulatu, su tinalu' nu Megbebaya', su metuud inukit dadema ni Isukristu.

3 Naa, ki sinulat kini, adin su megbasa dun sampay su mekineeg di titulu'an kini misulat pedaan di gempenggulaula lema' denlag muka' mekpetuud di tiba'an misulat di sulat kini, iini leliagen gupia. Pu' sungu na mpenggulaulaig launanen kini.

Su Kepededial tu Pitu Pikumpungan nga Sakup

4 Naa, naan si Juan, piwitan ku amu sulat, yamu nga pitu pikumpungan nu

nga sakup ni Kristu diag
benwa Asia. Penenebiin
ku mbianan amu tulung
muka' pianan ginaa. Megbe-
gay dun su Megbebaya', su
tetubu' nandaw, su tetubu'
dengantu sampay su metua'
pa. Megbegay dun dadema
su pitu tawan sesugu'en
nu Megbebaya' megabang
diniin dia gedapan nu me-
lengas gingkudanen.
5 Megbegay dun pa pagid
si Isukristu, su meseligan
megukit, su penganay Bata'
nu Megbebaya' pitubu' puli',
su meglekaunutan di nga
gadi' dinig dibabaw lum-
bang.

Kini si Isukristu, pitail
ita niin, muka' miksekat di
kepatayen, ginawen ita niin
di ginukuman dinita puun tu
sala' ta.
6 Pinungun ita niin di
Keglekaunutanen muka'
tindu' ita niin belian,
adun mektamuy ita tu
Megbebaya', su Gama'en.
Subay pegbesaan si Isukristu
muka' meglekaunutan
dadema iin di nda'i gik-
teben! Amen.*
7 Pektalentenay niu ini!
Si Isukristu, metua' pa,
peglidungan nu nga gabun.
Mekaita' dun sug launan
getaw, sampay su migilek
diniin. Melegenan gupia su
nga getaw dig lumaun bansa
mekatag dini Isukristu.
Amen!
8 Kali' pektalu' su
Kaunutan Megbebaya', su
Tampusan Ginuungan, “Naa
naan, su nda'idun pai
mibaal, daan nau. Muka'
sa' megela' na mpapas sug
launanen, kini pau gusay.”
Pu' iini tetubu' nandaw,
tetubu' dengantu, sampay
metua' pa.

*Su Kekpaita' ni Isukristu
dini Juan*

9 Naan kini si Juan, su
mimated diniu, muka' duma
niu di kelegenay mbianan
nu nga miksalabuuk dini
Isukristu. Samasakup dau
dema niu di Keglekaunuta-
nen. Puun tu keksalabuuk
ta dini Isukristu, mekek-
tigel ita di mbianan ta.
Naa naan, inutidanu ditug
daan benwau muka' miat-
edu dini pulu' ngalanen Pat-
mos, saba' nu kegukitu talu'
nu Megbebaya' muka' su
metuud ginukit ni Isukristu.
10 Mendadi duuni gendaw,
mitaang tu gendaw pegbasa
tu Kaunutan, mingapu' di-
naan sug Balakat nu Megbe-
baya'. Midengegu dayun dia
teliudan kui mesekeg talu'
metenug ma'niin nug bu-
gyung.
11 Kali' pektalu', “Kini
mpaita' dini'a, sulat mu,
dayun mu puitay dun su
pitu buuk pikumpungan
nu nga sakupu ditug Efeso,
ditu Smirna, ditu Pergamo,
ditu Tiatira, ditu Sardis,
ditu Filadelfia sampay ditug
Laodicea.”
12 Kali'u luminingay, adun
guguden ku sa' ta' taway

* **1:6 1:6** Kig Amen kini, penggelal nu getaw Judea, ma'ananen, Ma'antu, pu' pingaku' di miuna talu'.

duni pekabit dinaan. Masi'
iini minita'u, pitu buuk be-
tangan sulu', lumbus bu-
lawan.
13 Duun dademai pegindeg
dia titenga' nu ngag betan-
gan sulu' ma'niin palas ki-
lawan, silukeni suub mide-
pet di pelapanen, muka'
bikesani gegdeben bakes bu-
lawan.
14 Gemputi'ig buuken,
ma'niin nu gemputi' gupia
penepeten atawaka ma'niin
nug dupi' batu. Ki matanen
pagid, maa' liga' gapuy.
15 Ki geksuden, ma'niin
nug bedunsi iknasan sam-
pay metinggas gupia, pu'
tiniti' di gapuy. Ki tingegen,
ma'niin tubig megdeguk, sa'
metaas gupia baga.
16 Piguidaneni pitu buuk
bitun dig lintu kemeten,
muka' dig baba'en mik-
seleputi sundang dua'ig
baba'en. Su mulu'en,
mekesulaw, ma'niin nu
mata gendaw sa' taasendaw.
17 Sa' minita'u iin,
mikeglaubu dia mesungu'anen,
ma'niinu daan na minatay.
Laak dagid dipenanu niin
dig lintu kemeten, kali'
pektalu', “Ndi'a mendek.
Naan ki pikpuunan nug lau-
nan. Naan su katapusanen
dadema.
18 Naan pa pagidi tetubu'.
Minayan nau matay tu'u,
laak bentayay mu pa daan,
tetubu' dau muka' ndi' nau
puli' matay! Megbaya'u di
gumul getaw muka' ditug
baya', su pegbenwanan nu
nga mimatay.
19 Naa, ki kelaun maita'
mu kini, ki mpenggulaula
nemun muka' su sungu
mpenggulaula, sulat mu.
20 Buasan ku na dini'a sug
daansama' pigbuni. Kinii
gulugan nu pitu buuk bitun
minita' mu dig lintu kemetu
muka' su pitu buuk betan-
gan sulu' bulawan. Su
pitu buuk bitun, iin su
nga sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit megingat
tu pitu buuk pikumpungan
nu nga sakupu. Su pitu
buuk betangan sulu', iin su
pitu buuk pikumpungan nga
sakupu.”

2

*Su Pemuun tu Pikumpun-
gan ditug Lunsud Efeso*

1 Kali' gusay pektalu'
si Isus, “Mendadi ki
pikumpungan nu sakupu
diag Efeso, puitay mu sulat
su sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit megingat
dun. Iini sulat mu, kinii
pemuun nu megawid di
pitu buuk bitun dig lintu
kemeten muka' megleketas
di pitu buuk betangan sulu',
lumbus bulawan.
2 Naa, misuunan ku su
pinggulaula niu, sa'itada
sug lesayan niu muka' su
kektigel niu di kelegenay.
Misuunan ku dadema pu'
mpauk amu gupia ditu
nga melaat getaw, piksima'
niui gulaula nu nga getaw
paingalan nilan dun sug
lawas nilan peneligan ni
Kristu asa kana', kaas

misuunan niu belusen ilan
gupia.
3 Mikektigel amu daan di
nga kelegenay niu puun di
kesakup niu dinaan, muka'
nda' amu dema lukas dun.
4 Laak dagid duuni peg-
dena'en ku diniu. Kiin, su
kepetail niu dinaan nemun,
kana' na maa' nu kepetail
niu dinaan dengantu.
5 Kaas, pegdelendem niu
gupia su kebagel nug bekna
kepetail niu, muka' su
kelukas niu na dun. Peksike-
suun amu gusay muka'
penggulaulaay niu su maa'
danug bekna pinggulaula
niu. Sa' pinenggi' ndi'
amu gusay meksikesuun,
medituunu niu, adun ua'en
ku sug betangan niu sulu'
ditu kibetanganen.
6 Laak duun dademaig
leliagenu dun diniu, pu'
mpauk amu gupia ditu nga
gulaula nu nga sakup ni
Nicolas, maa' danu kepauku
dun dadema.
7 “Naa, adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u di telu'en kini nug Bal-
akat nu Megbebaya' tu nga
pikumpungan nga sakupu.
Adin su nga mekegdaag
di melaat, begayu dinilan
meka'aan ilan dig bunga
gayu megbegay ketubu'
nda'i tamanen, su gayu
pimula dia Pegimulanan nu
Megbebaya'.

*Su Pemuun tu Pikumpun-
gan ditug Lunsud Smirna*

8 “Mendadi ki pikumpun-
gan nu sakupu dia Smirna,
puitay mu sulat su sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit
megingat dun. Iini sulat mu,
kinii pemuun nu pikpuunan
nug launan muka' katapu-
sanen dadema, su minatay
dayun mitubu' puli'.
9 Naa, misuunan ku su
kelegenay niu muka' su
kepubri niu, asa medatu'
amu gupia. Misuunan ku pa
padun su nga pembaalbaal
mekatag diniu nu nga
megangken pu' getaw Judea
ilan, laak kana', pu' masi'
sakup ilan tantu ni Satanas!
10 Naa, ndi' amu gusay
mendek ditu sungu niu
mpenggulaula. Pektal-
entenay niu ini, duun
diniui pepirisuun nu Palin,
adun pengindanan amu, ki
kelegenay niu gikteb sepulu'
gebii. Subay meseligan amu
pia petain amu, saba' nu
kesalig niu dinaan. Begayu
dayun diniu su tundek gadi',
sa'itada su ketubu' nda'i
tamanen.
11 “Naa adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u di telu'en kini nug
Balakat nu Megbebaya' tu
nga pikumpungan sakupu.
Pu' adin su mekegdaag di
melaat, ndi'en mbianani ke-
dua' kepatay, su kepatay
nda'i tamanen.”

*Su Pemuun tu Pikumpun-
gan ditug Lunsud Pergamo*

12 Laung padun ni Isus,
“Mendadi ki pikumpungan
nu sakupu dia Pergamo,
puitay mu sulat su sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit
megingat dun. Iini sulat mu,
kinii pemuun nu megawid

di mauteng gupia sundang,
dua'ig baba'en.
13 Naa, misuunan ku pu'
su pegbenwanan niu, ditu
keglekaunutan ni Satanas.
Laak pia ma'antu, meseligan
amu, nda' niu teliuday ki
kesalig niu dinaan, pia pa
su kepatay ni Antipas kiin,
ki meseligan megukit talu'u,
pu' iin, pinatay ditug benwa
pigbenwanan ni Satanas.
14 Laak dagid duuni
maika' pegdena'en ku diniu.
Duun diniui munut tu
pitu'un ni Balaam dengantu.
Si Balaam kiin, pitu'unanen
si Balak megdaang di nga
getaw Israel, adun mekesala'
ilan, pu' ma'aan daw nilan
sug betang ginilak tug
ledawan muka' mesu'at ilan
daw megdusa.
15 Ma'antu dadema duun
diniui santa' tawan dumin-
unut ditu titulu'an nu nga
sakup ni Nicolas.
16 Kaas teliuday niu su
nga sala' niu! Pu' sa'
pinenggi' ndi' amu gusay
meksikesuun, laawan ku
amu sungu, dayun bunu'en
kui nga getaw kia sundang
dua'ig baba'en, mikseleput
dig baba'u.
17 “Naa adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u di telu'en kini nug
Balakat nu Megbebaya' di
nga pikumpungan sakupu.
Adin su mekegdaag di
melaat, begayu dun su
gaan giglud ditug langit,
piningalan dun manna.
Begayan ku padun diadia
gemputi' batu sinulatan
begu ngalan, ki nda'iduni
mekebasa dun, subay su
laak mekedawat dun gupia.

*Su Pemuun tu Pikumpun-
gan ditug Lunsud Tiatira*

18 “Mendadi ki pikumpun-
gan nu sakupu dia Tiatira,
puitay mu sulat su sesugu'en
nu Megbebaya' getaw lan-
git megingat dun. Iini su-
lat mu, kinii pemuun nug
Bata' nu Megbebaya', maa'
nu pegliga' gapuy su mata-
nen muka' maa' danu meti-
lak bedunsi su pelapanen.
19 Naa, misuunan ku su ke-
laun penggulaula niu. Misu-
unan ku dadema su kepetail
niu muka' su kesalig niu
dinaan, su gabang niu di
nga samasakup niu muka'
su kektigel niu di kegleget
diniu. Misuunan ku pa
padun pu' melengas pa dun
su penggulaula niu nandaw
ditu pinggulaula niu den-
gantu.
20 Laak dagid duun dade-
mai pegdena'en ku diniu,
pu' nda' niu pemaagayig li-
bun kiin si Jezabel. Iin,
paingalanen dunig lawasen
pimuunan nu Megbebaya',
laak piktu'unanen su nga
sakupu sampay duuni peg-
daanganen, adun megdusa
ilan muka' maan ilan dig be-
tang ginilak di ngag ledawan
nu sagya diwata.
21 Naa, miniben ku na
pegelatay su kegbiksu' sia
nug libun kia di sala'en, laak
mpauk gusay megbiksu' di
kenlelingayen.

22 Kaas pegduksaken ku
iin ditug belilidanen sampay
sug dumanen minlelingay,
sa'itada, pepegleduun ku
ilan pati', melegenan ilan
dun gupia. Sa' ndi' ilan
gusay megbiksu' di melaat
gulaula nilan, pengg-
laulaan ku ini ganam.
23 Tiga'wan, petain ku
dadema su nga sakup
ni Jezabel. Sa' ma'antu,
mesuunan dayun nu kelaun
pikumpungan nga sakupu
pu' naani mekesuun di ginaa
muka' dig delendeman
nug launan getaw. Kaas,
sugdaan ku amu saladua'
mbantang tu pinggulaula
niu.
24 "Laak yamu ngag duma
sakupu dia Tiatira nda' mpe-
duma di melaat titulu'an kia,
yamu nu nga nda' dadema
petu'unay di medalem laung
titulu'an ni Satanas, naa
taman talu'u diniu, ndi'u
da puit diniu su melegenan
amu dun.
25 Iin laak, subay engke-
men niu gusay su misuu-
nan na niu sampay matengu
puli'.
26 Naa, adin pasi' su
mekegdaag di melaat muka'
penggulaulaanen gusay
su mauya'an ku sampay
matengi gumulen, begayan
ku iin pegbaya' di kelaun
nasud, maa' danu pegbaya'
dun mialapu genat tu
Gama'u.
27 Metegas dayuni ke-
guiten dinilan, muka'
geba'enen su nga nasud,
maa' danu melaat gulen
buungen nu migbaal dun.
28 Duun dademai be-
gayu di nga mekegdaag,
paingalan dun sug bitun
pemulaw.
29 "Naa, adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u di telu'en kini nug Bal-
akat nu Megbebaya' di nga
pikumpungan nga sakupu."

3

*Su Pemuun tu Pikumpun-
gan ditug Lunsud Sardis*

1 Laung padun ni Isus,
"Mendadi ki pikumpungan
nu sakupu dia Sardis, puitay
mu sulat su sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit
megingat dun. Iini sulat mu,
kinii pemuun nu megawid
di pitu tawan sesugu'en
nu Megbebaya' megabang
lelayun diniin muka' su
pitu buuk bitun. Naa
misuunan ku su pinggulaula
niu. Misuunan ku dadema
pu' megdedengeg amu
mipeduunan amu begu
ketubu' asa ma'niin minatay
amu tu'u!
2 Kaas tanud amu, ek-
tak niui kesalig niu dinaan,
adun ndi' niu melenga'an,
pu' kaita'u dun di pegita'en
nug Diwata pektemuyen ku,
nda' pa pengganget su ping-
gulaula niu.
3 Naa, su titulu'an pitu'un
na diniu, pegdelendem niu
gupia kampu' nu midengeg
niu. Pekpetuud amu dun,
teliuday niu su kelaun
sala' niu. Sa' ndi' amu
meksikesuun, medituunu
niu ma'niin nu megdaaw,

ndi' niu mesuunan sa' nanuta'u dateng.

4 Laak dagid duun diniu nga getaw dia Sardis nda' niu begay melemu'ay, pia laak su penepeten niu. Tundug amu dinaan pekseluk amu gemputi' penepeten, pu' mbantang amu dun.

5 Adin su mekegdaag, ma'antu dadema peselukan nu gemputi' penepeten, muka' ndi'u eknasen su ngalanen bitang na dig linulun sinulat tanda' milista su ngalan nu kelaun getaw mpeduma di ketubu' nda'i tamanen. Peglegintuuden ku di gedapan nu Gama'u muka' di gedapan nu nga sesugu'enen getaw langit pu' sakupu iin.

6 "Naa adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug Balakat nu Megbebaya' di nga pikumpungan nga sakupu.

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Filadelfia

7 "Mendadi ki pikumpungan nu sakupu dia Filadelfia, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nu meseligan pinaas nu Megbebaya', sug bigayan pegbaya' meglekaunutan maa' nu bigay ditu ni David dengantu, iin su mekpuka' di gulu gegdan nda'iduni meketakep dun. Iin pa pagidi mektakep dun, nda'iduni mekepuka' dun.

8 Misuunan ku su penggulaula niu. Misuunan ku dadema pu' pia maika'i megaga niu, pituud niu gela' su titulu'an ku. Meseligan damu dema dinaan. Bigayu na diniui sikawan niu mbaal niu su pibaalu diniu, sikawan nda'iduni getaw mekebelabag dun.

9 Pekineegay niu! Ki nga getaw laung nilan pu' getaw Judea ilan asa kana', belusen ilan sungkin, pu' sakup ilan ni Satanas. Pesempelen ku ilan diniu, muka' pepengemu'en ku ilan diniu. Mesuunan nilan dayun gela' pu' petailen ku amu.

10 Kagina piktalentenan niu su sugu'an ku diniu pu' miktigel amu di kelegenay niu, penendingan ku amu di kelegenay sungu mateng di nga kilawan, adun mpengindanan ku sug launan getaw dinig dibabaw lumbang.

11 Naa sungu nau metua'. Subay engkemen niu gusay su misuunan niu na, adun nda'iduni mekagaw dun su melengas sugda tu kegdaag niu.

12 Adin su getaw mekegdaag, baalen ku iin gempagen pasek ditug Balay Pengedapan tu Gama'u, sug Diwata pektemuyen ku, dayun ndi' nain mawa' dia. Sulatan ku dayun su getaw mekegdaag kia di ngalan nug Diwata pektemuyen ku, muka' su ngalan nu syudad pegbenwanan nug Diwata pektemuyen ku, sug begu syudad Jerusalem lumusad genat ditug langit, genat di-

tug Diwata pektemuyen ku.
Sulatan ku su mekegdaag kia
dig begu ngalan ku.
13 “Naa adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u di telu'en kini nug Bal-
akat nu Megbebaya' tu nga
pikumpungan nga sakupu.”

*Su Pemuun tu Pikumpun-
gan ditug Lunsud Laodicea*

14 Laung padun ni Isus,
“Mendadi ki pikumpungan
nu sakupu diag Laodicea,
puitay mu sulat su sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit
megingat dun. Iini sulat
mu, kinii pemuun nu gilal
Amen, sa'itada su meseli-
gan megukit, pu' telu'enen
su metuud. Iini telu'en nu
puun nu kelaun binaal nu
Megbebaya'.
15 Naa, misuunan ku su
pinggulaula niu. Ma'niin
amu nu tubig, kana' amu
metegdaw, kana' damu
dema mainit, sa'itada,
mikagelagel pai kesalig niu.
Mauya'an ku mainit amu
sungkin atawaka metegdaw.
16 Laak dagid, kagina
ma'niin amu nu melebab
tubig, lua'en ku amu,
belengen ku amu.
17 Laung niu dun me-
datu' amu, memis dade-
mai kebetang niu sampay
nda'i kulang niu. Laak
dagid nda' niu mesuunay
pu' mekelelaatlelaat amu gu-
pia. Gempusuk amu, buta
damu dema sampay mile-
basan amu!
18 Kaas titulu'en ku amu,
saluy amu dini naan tantu
bulawan, adun amu du-
matu'. Saluy damu dema
gemputi' penepeten, seluken
niu, adun metebunan su
mekepiidpiid keglebas niu.
Saluy amu pa pagid bulung
ugid niu di mata niu, adun
mekengita' amu.
19 Adin su petailen ku, pe-
maagen ku muka' titulu'en
ku, kaas pektinantu amu
muka' teliuday niu su kelaun
sala' niu.
20 Bentayay pa daan niu,
megindegu di gulu gegdan
muka' meksabiu. Sa' du-
uni mekedengeg di tingegu
muka' puka'anen su gulu
gegdan, suledu dayun diag
balayen dayun ami meksalu
maan.
21 Naa, adin su mekeg-
daag, begayu diniini peg-
baya' megabang dinaan
meglekaunutan, maa'
nu kebegay dinaan nu
Gama'u megabang diniin
meglekaunutan, pu' naan,
mikegdaag dau.
22 “Naa adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema
tu'u di telu'en kini nug Bal-
akat nu Megbebaya' di nga
pikumpungan nga sakupu.”

4

Su Kektamuy ditug Langit

1 Naa tubus nitu, duun na
pelumi pinita' dinaan. Iini
minita'ui gulu gegdan ditug
langit, mipuka'. Muka' ki
tingeg maa' nug bugyung
midengegu kamun mek-
talu' dinaan, kali' pektalu',
“Diniin ka ditaas, adun

paita'u dini'a sa' ta' alan-
duni mpenggulaula ditug
binaya' gebii bu' gendaw.”
2 Sedu'undu'un mingapu'
na dinaan sug Balakat
nu Megbebaya'. Minita'u
dayun diag langiti melengas
gingkudan gadi', duuni
pegingkud dia.
3 Ki pegingkud dia, tu-
miagi mulu'en ma'niin
palas nu metinggas batu
piningalan dun haspe muka'
kornalina. Milibed di
gingkudan kiai melunaw
landung ma'niin palas
nu sala metinggas batu
piningalan dun esmeralda.
4 Duun paig dua' pulu'
bu' paat buuk gingkudan
gadi' miktabu' di melengas
gingkudan gadi' kia. Pe-
megingkud diaig dua' pulu'
bu' paat tawan meglegulang
kaunutan piselukan gem-
puti' suub, miktukid ilan
tundek bulawan.
5 Naa, ki gingkudan kia
dia titenga', migilat lamug
mikpenlugung. Duun pa
padun dia mesungu'aneni
pitu buuk tilaw peglamag.
Ki pitu buuk tilaw kia, iin
su pitu tawan sesugu'en
nu Megbebaya' megabang
lelayun diniin.
6 Duun pa pagid dia
mesungu'an nu gingkudan
kiai ma'niin palas dagat,
ma'niin nu pagalungan
saba' ketinawen.

Naa, milibut di melengas
gingkudan nu gadi' ki paat
buuk tetubu' biwat. Ki ngag
biwat kia, diadia mileep dig
lawaseni mata, dia gatuban-
ganen sampay dig lekuden.
7 Naa, su palas nug bekna
biwat, maa' nug limaung.
Su kedua' biwaten pelum,
maa' nu turu baka, dayun
su ketelunen, maa' nug
lakii mulu'en, sampay su
kepaaten, maa' nu tipuli
peglayug.
8 Diadia duun dademai
genem buuk gekpaken.
Mileep pa pagid di gek-
pakeni mata, di dapit
dibabawen sampay di dapit
silungen. Gebii gendaw ndi'
nilan sikpa'an bebatay ini,
laung nilan,

“Ki Kaunutan Megbebaya',
su Tampusan Gin-
uungan, iin, nda'ig
lamug dun melaat, pia
maika'.
Iin su tetubu' dengantu,
tetubu' pa nandaw
sampay metua' pa.”

9 Ki paat buuk tetubu'
biwat, pekpenalan nilan
dig bebat ki megingkud
dia titenga' gingkudan,
iin su nda'iduni gumulen.
Pegbesaan nilan iin sampay
pekpeladpeladan nilan.
10 Sa' megbebat ilan, sug
dua' pulu' bu' paat tawan
meglegulang kaunutan,
menginlulud ilan dia geda-
pan nu megingkud kia
dia titenga' gingkudan,
pegbesaan nilan su nda'i
gumulen. Tikpu'en nilan
su nga tundek nilan dia
gedapan nu gingkudanen.
Kali' ilan pektalu',

11 “Ya'a, Kaunutan nami
Megbebaya', pekte-
muyen nami ya'a,

gembantanga penalan nu ngag launan biwat mu,
gembantanga dadema pegbesaan nilan sampay gembantanga meglekaunutan dinilan gela'.
Pu' ya'ai miwat di tiba'an maita' sampay su ndi' maita',
adin sug biwat mu, su gikteb bigayan ketubu', nda'ig lain puunanen, su laak mauya'an mu!”

5

Pigwekilan Sinulat ki Nati Karniru

1 Naa mendadi, diag lintu kemet nu megingkud di titenga' gingkudan gadi' kia, duuni minita'u linulun sinulat. Kig linulun kini, miktimpang sulatay. Su pitu lapis patalen, pideketan pitu kumpelig lunay, adun nda'i mekebembal dun.
2 Duun dademai minita'u sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit ginuungan gupia, miktegas iin sumaak, “Ta' taway duni gembantang meksekat dig lunay kia, adun mbembalig linulun sinulat kini?”
3 Laak dagid di gekleb langit bu' lupa' sampay ditug baya', pia sala tawan, nda'i mibaangan metau megbembal di sinulat kiin muka' megbasa dun sia.
4 Kali'u mesuunay, mikengelawu gupia, pu' nda'idun masi'i mibaangan gembantang megbembal di sinulat muka' megbasa dun.
5 Laak dagid, duuni sala tawan dia nga meglegulang kaunutan miktalu' dinaan, “Ndi'a pengaduy, pu' bentayay pa daan! Ki gilal limaung, su sapu' ni Juda, muka' migdedengeg sapu' dadema ni David, dinaagen na tu'u su nga kuntranen, kaas iinen na tu'ui mekesekat di pitu kumpelig lunay, muka' mekegbembal di sinulat kiin.”*
6 Iin dayuni minita'u ki Nati Karniru, pegindeg dia titenga' nu gingkudan gadi', pigalidungan nu paat buuk tetubu' biwat muka' nu ngag dua' pulu' bu' paat meglegulang kaunutan. Ki Karniru kini, su palasen, ma'niin minayan na matay. Duuni pitu buuk sungagen, pitu buuk dademai matanen, sa'itada su pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' megabang lelayun diniin sinugu' mangay tu tibuukan lumbang.
7 Mendadi, mikpesempel ki Karniru di gingkudan dia titenga', muka' inalapen sug linulun sinulat diag lintu kemet nu pegingkud dia.
8 Su saananen malap dun, su paat buuk tetubu' biwat muka' sug dua' pulu' bu' paat tawan meglegulang kaunutan, mimenlaub ilan dia gedapanen. Miktukid ilan gayepan paingalan dun arpa muka' ya'ung mipenu'

* **5:5 5:5** Danu getaw Judea begudiin sug limaungi tenggi'an di kaunutan meglepengi keguiten di samatawen.

pelinan, sa'itada su kenen-
abi nu nga piglegetawan nu
Megbebaya'.†
9 Lamug mimegbebat ilan
begu bebat, laung nilan,
“Ya'ai gembantang malap
dig linulun sinulat,
muka' mekesekata di pitu
kumpelig lunay pi-
deket dun,
Pu' pinataya, muka' puun
tu kepatay mu siluyan
mu su Megbebaya'
nga piglegetawanen.
Ki nga getaw likat mu, genat
ilan dig launan bansa,
dig launan pikebitan
ilan, sakup ilan di
tiba'an benwa sampay
lumaun nasud.
10 Pigbaal mu ilan sala
keglekaunutan, lau-
nan nilan, belian mek-
tamuy tu Megbebaya'
pektemuyen ta,
muka' meglekaunutan ilan
ditug dibabaw lum-
bang.”
11 Naa, pigbentayan ku
na puli', muka' midengegui
nga sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit, ndi'
ilan mbilang saba' nu ke-
launen, mabu' labi selaksa'
pilu' di selaksa' tawan
ilan. Pemegindeg ilan dia
pegalidung di gingkudan
nu gadi', muka' di paat
buuk tetubu' biwat sampay
dig dua' pulu' bu' paat
meglegulang kaunutan.
12 Memegbebat ilan
meketikteg, laung nilan,
“Ki Nati Karniru kini
pinatay,
gembantang meglekaunutan,
medatu', metelise-
buten sampay ginuun-
gan.
Gembantang dadema pegbe-
saan, megdedengeg
sampay penalan.”
13 Naa, midengegu dayun su
kelaun biwat dia gekbus lan-
git, kampu' nu ngag bitang
diag dibabaw lupa', su ngag
ditug baya', sampay su ngag
bitang diag dagat, sa'itada su
tiba'an biwat di gekleb langit
bu' lupa'. Midengegu ilan
memegbebat, ma'nini',
“Ki pegingkud dia titenga'
gingkudan, sampay ki
Nati Karniru kini,
di nda'i gikteben enalen ilan
muka' pegbesaan ilan,
di nda'i tamanen megde-
dengeg ilan muka'
meglekaunutan ilan!”
14 Kali' peksembag su paat
buuk tetubu' biwat, “Amen!”
Mimeglaub dayun su nga
meglegulang kaunutan,
muka' pinginlu'udan nilan
su pegingkud muka' su Nati
Karniru.

6

Sekaten nu Nati Karniru su Pitu Kumpel Pideket dig Linulun Sinulat

1 Mendadi ki Nati
Karniru, minita'u dayun
iin, peksekatenen sug bekna
kumpelig lunay pideket
dig linulun kia, muka'
midengegu su tingeg nu
salabuuk tetubu' biwat,

† **5:8 5:8** Kig arpa, ginis gayepan duuni kurdasen sugiten nu megayep dun.

maa' nug delalak. Duuni piktelu'anen, laungen, “Panawa!”
2 Kali'u pegbentayay, minita'ui kebayu', gemputi' kebayu'. Ki peksakay dun, peguidaneni pana' muka' bigayan dadema tundek. Iin, mipanaw na tu'u memendaag, nda'iduni dumaag dun.

3 Naa, sikat na pelum nu Nati Karniru su kedua' pideketen lunay muka' midengegu dadema su kedua' tetubu' biwaten. Duun dademai piktelu'anen, laungen, “Panawa!”
4 Duun dayuni kedua' kebayu'en gumiwa', gempula kebayu'. Ki peksakay dun, bigayan pegbaya' mekpegubat di tibuukan lumbang, adun mekpinetayay su nga getaw. Tinulunan dadema iin gembagel sundang.

5 Naa sikat na pelum nu Nati Karniru su ketelu pideketen lunay, dayun midengegu su ketelu tetubu' biwaten. Duun pa pagidi piktelu'anen, laungen, “Panawa!” Kali'u pegbentayay, duuni minita'u maitem kebayu'. Ki peksakay dun, miguit timbangan.
6 Muka' duuni midengegu ma'niin tingeg nu getaw genat dia paat buuk tetubu' biwat kia. Kali' talu', “Sendaw mengimbaal, tindanen sala kaltik laak trigo. Sa' su sebadai tindan, telu kaltik. Laak sug lana nu gayu olibo muka' su pegimulanan gubas, ndi' dadema saliba'en.”

7 Naa, sikat na pelum nu Nati Karniru su kepaat pideketen lunay, midengegu dayun su kepaat tetubu' biwaten miktalu'. Duuni piktelu'anen, laungen, “Panawa!”
8 Dayun duuni minita'u kebayu' mimansi'. Ki peksakay dun, paingalan dun si Kepatay, dumanen peksakay si Baya'. Ki peksakay kia, bigayan ilan pegbaya' di kepaat ilasen di nga kilawan, adun pemetain nilani nga getaw pibian di gubat, gunus, leduun sampay ditu mekalig metetubu'.

9 Mendadi, sikat na pelum nu Nati Karniru su kelima pideketen lunay. Minita'u dayuni gentudan gilak, muka' dia silungen duuni nga gimuud nu nga pinatay saba' nilan megukit tu talu' nu Megbebaya' muka' saba' nu keglegintuud nilan tu ginukit ni Isukristu.
10 Ki nga gimuud kia, mimeksay ilan, laung nilan, “Ya'ai ginuungan Diwata! Pinaasa ditu melaat muka' meseligan ka gupia! Saaken nami dini'a sa' maiben mu pa ukumay su nga getaw diag dibabaw lumbang muka' pelebu'ay, sugda tu kepatay nilan dinami.”
11 Dayun diadia bigayan mekelambak suub, gemputi', muka' pilali deli' sampay mematayi kelaun sama sesugu'enen muka' mimated diniin maa' nu kibiananen.

12 Naa, miksekat ki Nati
Karniru tu ke'enem pi-
deketen lunay. Miglinug
dayun metikteg, minitemi
mata gendaw maa' nu
maitem penepeten binaal
saku, mipulaig bulan
ma'niin palas dugu',
13 mimeglabu' su ngag
bitun ma'niin bunga igera
mipudu sa' dulukan metik-
teg genus, pia mailaw pa.
14 Dayun malep su tibuuk
langit, maa' laak nu papil
linulun na. Su ngag bentud
muka' su nga pinulu'an, pi-
awa' ilan dig daan kibetan-
ganen.
15 Dayun su kelaun getaw
dig lumbang, su nga gadi',
su nga kaunutan getaw, su
nga kaunutan dadema sun-
dalu, su nga medatu' muka'
su nga megbaya' dig duma
getaw, sampay su gulipen,
sa' su kana' gulipen, migela'
ilan memegeglud ditu ngag
langeb sampay ditu silung
nu nga genduk diag binentu-
dan.
16 Pigbeksayan nilan
dayun su ngag batu muka'
binentudan, laung nilan,
"Yamu ngag batu muka' ben-
tud, silabu' amu dini nami,
tebunay niu ami, adun ndi'
ami maita' nu pegingkud tu
melengas gingkudan kia nu
gadi', muka' adun ndi' ami
medekdakan nug lenget nu
Nati Karniru.
17 Pu' minateng na su
mekesalebu' gendaw pen-
gukuman nilan. Ta' taway
dun bai mekegaga dun ini?"

7

Su 144,000 Tawan Pintu'usan Sakup nu Megbebaya'

1 Naa tubus nitu, du-
uni minita'u paat tawan
pelum sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit. Ki
nga sesugu'en kia nu Megbe-
baya', diadia pegindeg ditu
sala di nga paat sungut nig
lumbang kini. Inapag nilan
su paat buuk genus dumuluk
sia dinig lupa', dig dagat,
muka' di nga gayu.
2 Minita'u dademai sala
getaw langit, peglentu genat
ditu dapit silangan. Iin,
peguitenen su pektu'us nu
pektetubu' Diwata. Bik-
sayanen su paat tawan
getaw langit kia, kig daan
na bigayan nu Megbebaya'
pegbaya' geba'en nilan sug
benwa muka' peglaatan
nilan sug dagat.
3 Kali' pektalu' su sala
tawan getaw langit kia,
"Ndi' pa niu peglaatay sug
lupa', sug dagat sampay
su nga gayu, subay un-
aan pa nami tu'usay su
gangas nu nga sakup nu
Megbebaya' pektemuyen ta,
su nga sesugu'enen getaw
lumbang."
4 Kali'u medengeg su
kelaun nu pentu'usan di
tu'us nu Megbebaya' di
gangas nilan, iini segatus bu'
paat pulu' bu' paat ngibu
tawan getaw metenday di
nga sepulu' bu' dua' gesalan
getaw Israel.
5 Naa pemili'an ma'nini',
duuni selaksa' bu' dua'

ngibu tawan sapu' ni Apu'
Juda, duun dademai selaksa'
bu' dua' ngibu tawan sapu'
ni Apu' Ruben, selaksa' bu'
dua' ngibu tawani sapu' ni
Apu' Gad,
6 muka' ma'antu dademai
kelaun nu sapu' ni nga Apu'
Aser, ni Apu' Neftali, ni Apu'
Manases,
7 ni Apu' Simeon, ni Apu'
Levi, ni Apu' Isacar,
8 ni Apu' Zabulon, ni Apu'
Jose sampay ni Apu' Ben-
jamin, piksepulu' bu' dua'
ngibu ki tinu'usan.

Su Melaun gupia Getaw Pemekseluk Gemputi' Suub

9 Tubus nitu, kali'u
pegenleng, naa melaun
gupia getaw, nda'iduni
mekebilang dun. Sakup
ilan di tiba'an nasud, dig
launan bansa, dig lumaun
benwa sampay dig lumaun
pikebitan. Mimegindeg ilan
di gedapan nu melengas
gingkudan nu gadi', di
mesungu'an dadema nu
Nati Karniru, lumbus ilan
pemekseluk gemputi' meke-
lambung suub, peguidan
nilani nga paka pisa.
10 Mimeksay ilan, laung
nilan, “Penalan ta su Meg-
bebaya', su pektemuyen ta
muka' su pegingkud dini me-
lengas gingkudan nu gadi'
muka' penalan ta pa pagid ki
Nati Karniru, pu' mikpuun
dinilan dua' su kegawen
dinita.”
11 Naa, su kelaun
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, migalidung
ilan pemegindeg dia melen-
gas gingkudan kia, muka'
di peglidungan dadema nu
nga meglegulang kaunutan
sampay di paat buuk tetubu'
biwat. Mimenlaub di
gedapan nu gingkudan
su nga getaw langit kia,
pinginlu'udan nilan su
Megbebaya'.
12 Kali' ilan talu', “Amen!
Ki Megbebaya' kini, di
nda'i gikteben gemban-
tang dadema tu'u penalan,
megdedengeg muka' pemi-
langen metelisebuten. Di
nda'i tamanen gempia
pekpeladpeladan, pegbe-
saan sampay pemilangen
ginuungan. Muka' megbaya'
di nda'i tamanen! Amen!”
13 Naa mendadi, sala
tawan di nga meglegu-
lang kaunutan, sinaaken
dinaan sa' ki nga getaw
kia mimekseluk gemputi'
mekelambung suub, ta'
taway dun muka' sa' tanda'
ilan genat.
14 Kali'u peksembag, “Uu
Sir, nda'u ma mesuunay.
Mabu' ya'ai mekesuun dun.”
Kali' talu', “Ilan kini su
mikebian di mekendek-
endek gupia kelegenay.
Ikdakan na nilan su nga
suub nilan dig dugu' nu Nati
Karniru, adun mekeputi' na
tanan.
15 Kaas mekaindeg ilan
di gedapan nu melengas
gingkudan nu Megbebaya',
muka' meketamuy ilan
diniin gebii gendaw dinig
Balay Pengedapan diniin.
Penendingan ilan nu peg-
ingkud di melengas gingku-

dan nu gadi', adun nda'i
mpenggulaula nilan.
16 Kaas ndi' nailan main-
san puli' gutemen muka'
kuaun, ndi' na nilan metigeli
mesait pedes atawaka ta'
alanduni gininisan mainit.
17 Pu' megingat dinilan
lelayun ki Nati Karniru
pegindeg dia titenga' nu
melengas gingkudan. Penge-
gaken ilan niin ditu tebud nu
tubig mekegbegay ketubu'
nda'i tamanen, muka' pen-
gua'en dinilan nu Megbe-
baya' sug launan mekpauba'
di ginaa nilan.”

8

Sekaten nu Nati Karniru su Kepitu Pideketen dig Linulun Sinulat

1 Naa mendadi, su kepitu
pideketen lunay nug linulun
sinulat, bena' sikat nu Nati
Karniru, mingamed dayun
ditug langit taman ginenga'
uras.
2 Bena' mitektaki ginenga'
uras, minita'u su pitu tawan
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit pegindeg ditu
gedapan nu Megbebaya'.
Miktukid ilan bugyung.
3 Naa, duun paduni
sala getaw langit mitua'
pegindeg dia mesungu'an
nu gentudan gilak. Pigu-
idan nu getaw langit kiaig
ya'ung bulawan, betangan
pelinan. Bigay dayun
diniin melaun pelinan, adun
pedumanen ditu kenenabi
nu nga piglegetawan nu
Megbebaya', dayunen ilakay
dia gentudan di mesungu'an
nu melengas gingkudan kia.
4 Su gebel nu tinutung
pelinan mipeduma di ke-
nenabi nu nga piglegetawan
nu Megbebaya', luminintuk
diag ditaas, genat tug ya'ung
piguidan nu getaw langit
pegindeg dia gedapan nu
Megbebaya'.
5 Pipenu' dayun nu getaw
langit gapuy sug ya'ung
bulawan bitangan peli-
nan pileket diag dibabaw
gentudan gilak, muka'
libu'anen dun sug lumbang.
Migdelalak metikteg, duuni
mesasak gupia, migbunsila'i
gilat, miglinug pa padun.

Su ngag Bugyung Pigiup nu nga Sesugu'en nu Megbebaya' Getaw Langit

6 Ma'antu, su pitu tawan
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit bigayan bu-
gyung, miuya' nailan
megiup dun.
7 Mendadi, sug bekna
getaw langit, pitalu'en kig
bugyungen. Dinupi'an
dayun sug lumbang, dupi'
batu muka' gapuy lamug
dugu'. Mitutung dayun su
ketelu ilasen dig dibabaw
lumbang, muka' su ketelu
ilasen di nga gayu sampay
su nga kelaun mailaw sigbet.
8 Naa, su kedua' getaw
langiten, pitalu'en pelum kig
bugyungen. Duun dayuni
milabu' ditug dagat ma'niin
palas gembagel dungus meg-
liga'. Su ketelu ilasen di-
tug dagat, binaluy na dema
dugu'.

9 Muka' pa pagid migela' matay su ketelu ilasen nu metetubu' muka' seda' diag dagat. Migela' pa padun meglaat su ketelu ilasen di ngag bangka' ditu.

10 Naa su ketelu getaw langiten, pitalu'en pelum kig bugyungen. Lemen laak miktalu' sug bugyung, duuni gembagel bitun megliga' maa' nu tilaw, milabu', mitena' ditu ketelu ilasen di tinubigan sampay nga tebud.
11 Ngalan nug bitun kia, Gempait. Bena' mitena', binaluy gempait su ketelu ilasen di tubig, kaas melaun getaw minatay saba' nilan minum di tubig mibaluy gempait.

12 Mendadi pitalu' na pelum nu getaw langit kig bugyungen, kia su kepaaten na. Misugat dayun su ketelu ilasen di gendaw, su ketelu ilasen dig bulan sampay su ketelu ilasen di ngag bitun. Kaas su ketelu ilasen di kedelag nilan, ndi' na mbaluy. Kaas dumilem dema su ketelu ilasen nu gendaw muka' nu gebii.

13 Kali'u pengenleng puli', minita'ui maa' nu tipuli peglayug diag ditaas, lamugen memeksay, “Ay! Mekelelaatlelaat! Mekelelaatlelaat tu'u! Sa' petelu'en nu telu tawan pa getaw langit sug bugyung nilan, mekelelaatlelaat gupia su kelaun pektetubu' dinig dibabaw lumbang!”

9

1 Naa mendadi, pitalu' na pelum nu kelima getaw langiten kig bugyungen. Duun dayuni minita'u bitun, salabuuk, daan na milabu' diag lumbang. Kali'u pegbentayay, kig bitun kia, bigayan gunsi' pekpuka' dig luak bianan pangay ditug baya'.
2 Pinuka' dayun nug bitun kia sug baya'. Minipuglun gua' diag bisuangani gebel, ma'niin gebel nu gembagel gupia gapuy. Dumilem duni gendaw muka' gawanawan.
3 Duun dayuni nga gapan luminusad ditug lupa' genat dia gebel kia. Su nga gapan, bigayan ilan lala, mesama dig lala nu gulangulang.
4 Binandu dinilan su kepeglaat nilan sia tu sigbet, tu nga gayu sampay tu nga pimula, iin daw laaki pelegetan nilan su nga getaw ki nda'iduni tu'us nu Megbebaya' di gangasen.
5 Nda' dadema buang dinilan petain nilan su nga getaw pelegetan nilan, laak iin pasi'i bigay dinilan, pelesain nilan di mesait su nga getaw nda' tu'usay, taman lima bulan. Su kesait nu kepetuga' nilan di nga getaw, maa' daw nu kesait sa' segeden gulangulang.
6 Mendadi taman lima bulan kiin, enguten nu nga getaw matay sia, laak dagid ndi' matay. Penengaun nu nga getawig bian kepatay nilan sia, laak ma'niin ilan mpegliaw nu gumul nilan.

7 Mendadi, ki nga gapan
kini, palas nilan ma'niin
palas kebayu' minuya' na
sumakay dun pangay lu-
mumpak. Dia gulu nilan
duuni maa' nu tundek bu-
lawan. Su mulu' nilan,
ma'niin palas mulu' getaw.
8 Sug buuk nilan, ma'niin
palas buuk libun, su ngisi
nilan, ma'niin palas ngisi li-
maung.
9 Pinseluk nilan di gegdeb
nilani penending dun maa'
nu palas putaw, dayun sa'
megedegud su nga gekpak
nilan, ma'niin deguk nu
melaun prada pegleguyuden
nu nga kebayu' sa' mengge-
bek pangay lumumpak.
10 Duuni gikug nilan
muka' seged nilan maa'
danu gulangulang. Su gikug
nilan, mekpetuga' di nga
getaw taman lima bulan.
11 Naa, duuni gadi' meguit
di nga gapan kiin, iin su
getaw langit megbaya' na
dig baya'. Iini ngalanen sa'
pikebitan nu getaw Judea,
si Abbadon, sa' pikebitan
nu getaw Grecia, si Apolyon
(sa'itada ma'ananen su
Menginapul).
12 Mendadi sug bekna
mekendekendek pelabu'
sungu mayan dig lumbang,
mitubus na. Duun paig
dua' ginis pelum sungu
mpenggulaula.
13 Naa, pitalu' na pelum
nu ke'enem getaw langiten
kig bugyungen. Midengegu
dayuni tingeg ditu paat buuk
sungut nu gentudan gilak
kia bulawan dia gedapan nu
Megbebaya'.
14 Ki tingeg kia, miktalu'
dia ke'enem getaw langiten
pegawid bugyung, “Naa, ki
paat tawan getaw langit kia
binalud ditu gembagel tubig
Eufrates, beluyay mu ilan!”
15 Biluyanen tu'u ki paat
tawan kia getaw langit.
Gandang nailan pingandam,
pemetain nilani ketelu
ilasen di nga kilawan, di
gempia uras, gendaw, bulan
sampay taun tindu' nu
Megbebaya'.
16 Duuni nga sakup nilan
sundalu peksakay kebayu'.
Tumu' pisuun dinaan sug
laun nu sundalu peksakay
kebayu' kia, 200,000,000,
sa'itada dua' laksa' pilu' di
selaksa'.
17 Iin dayun pinita'
dinaan su nga kebayu'
sampay su peksakay dun,
pinseluk di gegdeb nilani
penending dun, putaw
gempula, ma'niin liga'
gapuy, melunaw dadema
gupia miglamug medalag.
Su nga kebayu' pelum, gulu
nilan, maa' da gulu limaung.
Minggua' dig baba' nilani
gapuy, gebel muka' asupre.*
18 Dayun puun di telu
pelabu' kiin, ki gapuy, gebel
muka' asupre pekpenggua'
diag baba' kebayu' kia, miti-
malan mematay su ketelu
ilasen di nga kilawan.
19 Pu' melala gupiaig baba'

* **9:17 9:17** Duuni ginis mekaika' lupa' paingalan dun asupre, medalag tantu, medu' gupia maa' da gumanuk midu' na.

muka' gikug ni nga kebayu'
kia. Su gikug nilan, ma'niin
mamak, duun masi'i gu-
lunen, iini memesait di nga
getaw.
20 Laak pia ma'antu, su
ngag duma getaw nda' pe-
matay di nga pelabu' kini,
nda' nilan gusay teliuday su
pektemuyen nilan, iin da
gusay piktamuy nilan su pig-
baal laak nilan. Minamal
ilan sungkin mektamuy ditu
menenulay muka' ledawan
binaal bulawan, bulawan se-
lapi', bedunsi, batu sampay
gayu, su nga ndi' mekengita',
ndi' mekebatik, sampay ndi'
mekepanaw.
21 Nda' da nilan padun
pegbiksu'ay su kembinasa
nilan, su nga kenigdud nilan
dig duma nilan, su kenlelin-
gay nilan sampay su keg-
daaw.

10

Su Getaw Langit Peguit Maika' Linulun Sinulat

1 Naa mendadi, minita'ui
sala sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit ginuun-
gan gupia, peglusad dinig
lumbang genat ditug lan-
git. Ki getaw langit kia,
milipukutan iin nu gabun
muka' piglidungan nug lan-
dungi gulunen. Su mulu'en,
mekesulaw ma'niin nu mata
gendaw, su mesekeg gupia
geksuden, ma'niin dadema
pasek megliga'.
2 Piguidaneni maika' linu-
lun sinulat biklad di keme-
ten. Migbelak megindeg, sug
lintu geksuden pi'indegen
ditug dagat, sug bibangen
pelum ditug lupa'an.
3 Miktawag dayun maa' nu
genggel limaung, dayun sim-
bag nu pitu buuk delalak,
meketenug gupia.
4 Lemen laak mideksu'ig
delalak, sulaten ku na
sia. Laak dagid duuni
midengegu talu' ditug langit,
kali' talu', “Su tinalu' nu pitu
buuk delalak, pegbuni mu,
ndi' mu sulatay!”
5 Naa, minita'u dayun su
getaw langit, ki pegindeg
diag dagat muka' lupa',
tinggalenig baingkenen
dapit lintu ditug langit,
6 pu' suminapa, peksem-
bayanen su Megbebaya' su
nda'i gumulen, su Mikleb
tug langit, Miwat tug lupa',
Minunag tug dagat muka'
Minaglis tu tubig, sampay
Mitang tug lumaun bitang
dun. Kali' sapa su getaw
langit, laungen, “Nda'idun
na dema tu'ui mekelangan
dun!
7 Pu' sa' petelu'en na nu
kepitu getaw langiten kig
bugyungen, dayun na tu'u
penuuday nu Megbebaya' ki
pigbuni pigdelendemen di
pisuunen dengantu tu nga
sesugu'enen pimuunanen.”
8 Naa mendadi, mi-
dengegu na puli' su tingeg
kiin ditug langit. Kali' talu'
dinaan, “Diaan ka na, alap
mui mibeklad sinulat kia,
ki peguidan nu getaw langit
pegindeg diag dagat muka'
lupa'.”
9 Kaas pisempelan ku
dayun su getaw langit, adun

penengiin ku diniin su
maika' linulun sinulat. Kali'
talu' dinaan su getaw langit,
“Alap mu ini, dayun aan
mu. Naa sa' dia pa baba'
mu, memis maa' teneb, laak
sa' medul mu na, tulisan ka
dun.”
10 Naa sa' ma'antu, in-
alapu tu'u su maika' linulun
sinulat ditu kemeten dayun
inaan ku. Memis tu'u sine-
gay diin pa baba'u, laung
mu dun teneb. Laak bena'
midulu na, tinulisanu tu'u.
11 Kali' pektalu' dinaan,
“Subay pegwali mu puli'
su talu' nu Megbebaya'
mekatag di kelaun bansa
muka' nasud, su kelaun ginis
pikebitan metalu' nu getaw,
sampay su kelaun gadi'.”

11

Kig Dua' Tawan Megukit Talu' nu Megbebaya'

1 Mendadi bigayanu pekte-
peng ma'niin sekud, dunut
duuni miktalu' dinaan, laun-
gen, “Pegbuata, kig Balay
Pengedapan tu Megbebaya',
tepeng mu, sampay su gen-
tudan gilak, dayun bilang
mu dadema su kelaun getaw
memektamuy dia.
2 Laak ndi' mu tepengay
sug lenu'an diag liu, pu'
kia, bigay na ditu nga getaw
kana' getaw Judea. Ilan
kiin, peglaatan nilan su syu-
dad pinaas nu Megbebaya'
taman paat pulu' bu' dua'
bulan.
3 Pepegwaliu dademaig
dua' tawan pekseluk suub
saku, dayun pegukiten nilan
su talu' nu Megbebaya' gik-
teb sengibu bu' dua' gatus
bu' enem pulu' endaw.”
4 Naa kig dua' tawan
megukit kia, ilan sug dua'
puun gayu olibo, ilan
dadema sug dua' buuk be-
tangan sulu' kia bitang ditu
mesungu'an nu Kaunutan di
tibuuk lumbang.
5 Sa' duuni mekpeleget
dinilan, menggua' dig baba'
nilani gapuy mekesapul dun
su nga kumuntra dinilan.
Ma'antu, adini mauya'anen
mekpeleget dinilan dua',
mekangay ditu kepatay.
6 Muka' pagid duuni peg-
baya' nilan megbelibad dig
dupi' saanan nilan meg-
wali tu talu' nu Megbebaya'.
Mpegbia'an nilan dadema su
nga tebud mbaluy dugu',
muka' duun pa pagidi peg-
baya' nilan dig benwa, pia
ta' pelebu'ay dun, pia sanu
deksu'i mauya'an nilan pe-
bianen nilan dun.
7 Naa, kig dua' tawan meg-
wali, sa' metubus nilan pe-
glegintuuday, bunu'en ilan
nu mekendekendek mena-
mad gua' dig luak bianan
pangay tug baya'. Daagen
ilan nu menamad, dayunen
ilan petayay.
8 Sug bangkay nilan,
mbilin laak ditug dalan nu
gembagel syudad tanda'
linansang su Kaunutan nilan
di kurus.* Sodoma atawaka
Ehiptoi sambingay ngalan
nu gembagel syudad kiin.

* **11:8 11:8** Sa'itada ki Jerusalem.

9 Naa, duuni nga getaw
dig launan bansa, di ke-
laun pikebitan, sakup ilan
di tiba'an benwa muka'
lumaun nasud, pegeklungan
nilan sug bangkay nug dua'
tawan kia taman telu endaw
bu' selapus. Muka' ndi'
nilan buangen lebengay sug
bangkay nug dua' tawan
megwali kia.
10 Penleliagen dayun su ke-
laun getaw dinig dibabaw
lumbang ditu kepatay nilan
dua'. Meglekebibu su nga
getaw muka' megbebegayay
ilan, pu' kig dua' tawan meg-
wali, mekpuun dinilan su
nga kelegenay nu nga ki-
lawan.
11 Laak dagid bena'
minayan nai telu endaw
bu' selapus, kig dua' tawan
megwali, pitubu' ilan puli'
nu Megbebaya'. Migbuat
nailan tu'u, kaas mipati'
gupia mendek su nga kelaun
getaw mikaita' dinilan.
12 Duun dayuni midengeg
nug dua' tawan megwali
migbeksay ditu gekbus lan-
git, kali' talu', "Lentu namu
dini!" Lumintu nilan dua'
pangay tu'u ditug langit, pi-
galidungan ilan nu gabun
saanan pegbantay dun su
nga kumuntra dinilan.
13 Iin dayuni miglinug
metikteg. Naa su kesepulu'
ilasen di gembagel syudad,
migeba', mimatay duni
pitu ngibu tawan getaw.
Su nga getaw nda' patay,
mimegendek, pinalan nilan
gupia su Megbebaya' ditu
gekbus langit.
14 Naa, mipapas na su ke-
dua' pelabu'en. Laak, ben-
tayay pa daan niu, sungu
mateng ki ketelunen.

Su Kepitu na Bugyungen

15 Naa mendadi, su kepitu
getaw langiten mibegayan
bugyung, pitalu'en dayun
kig bugyungen. Duun
dayuni migdengan memek-
say ditug langit, laung
nilan, "Megbaya' na tu'u tu
tiba'an kilawan su Kaunutan
ta Megbebaya' muka' su
Tindu'en Meglekaunutan,
muka' iin, meglekaunutan
di nda'i gikteben!"
16 Dayun sug dua' pulu'
bu' paat tawan meglegulang
kaunutan memegingkud dia
nga gingkudan nu gadi' dia
mesungu'an nu Megbebaya',
mimenlaub ilan menga-
muyu' tu Megbebaya',
17 kali' ilan pektalu',
"Uu Kaunutan Megbebaya'
ki Tampusan Ginuun-
gan, su tetubu' nan-
daw bu' dengantu!
Mekpaladpalad ami dini'a,
pu' diin na gengke-
man mu su gembagel
pegbaya' mu,
muka' mikpuun ka na tu'u
meglekaunutan.
18 Minlimuuk su ngag
bansa getaw kana'
piglegetawan mu,
pu' minateng na su masa nu
kepelabu' mu dinilan,
ki masa nu kengukum mu tu
nga mimatay,
muka' gempia mu sugdaan
di melengas su nga

getaw sesugu'en mu
migwali tu talu' mu
sampay su nga piglegetawan
mu, sug lumaun meg-
basa dini'a,
sa' su ngag datu' sa' su gem-
pusuk.
Minateng na su masa
gempia mu sepulen
su nga menginapul di
tibuukan lumbang!”

19 Mendadi sug Balay Pengedapan ditug langit, mipuka', dayun midayag diag dialemen su kaban gindan tug bekna sabut nu Megbebaya'. Dayun migbunsila'i gilat, mingeneg, migdelalak metikteg, miglinug sampay migdupi' batu, gempales dupi'.

12

Sug Libun muka' su Mekendekendek Buaya

1 Naa mendadi, mitua' ditug langit ki mekesalebu' gupia tu'us. Duunig libun, su gendawi suuben, sug bulan, gindeganen, muka' mipenundek diniini sepulu' bu' dua' buuk bitun.

2 Kig libun kini, sungu megbata'. Saba' kesait nu kegbatik tianen, mengagedi tanan mengaduy.

3 Naa, duun pa pelumi sala mekesalebu' tu'us midayag ditug langit. Gembagel gupia metetubu', gempula, ma'niin palas mamak atawaka buaya, pitu buuki gulunen, sepulu'i sungagen. Miktukid dadema tundeki nga gulunen.

4 Mendadi impun nu ma'niin buaya di gikugen su ketelu ilasen di ngag bitun diag langit, piniglaken dayun dinig lumbang. Pegindeg iin dayun dia mesungu'an nig libun kini, adun depa'enen su gembata' sa' megigetaw na.

5 Dayun megaanay kig libun kia. Kali' pegigetaw su gembata', bata'laki, iin su meglekaunutan di nga kelaun nasud muka' bansa lema' denlag. Metegasi keguiten dinilan, pu' peguit dinilan su sekuden putaw. Laak dagid duuni suminakmit tu gembata', dayun iwit ditu Megbebaya', ditu melengas gingkudan gadi'.

6 Mikeglaguy dayun sug libun ditug limawa' daan na pingandam nu Megbebaya' pegbebenwananen. Pi'ingat dayun nu Megbebaya' dia sug libun, taman sengibu bu' dua' gatus bu' enem pulu' endaw.

7 Mendadi bena' mitektak na su sengibu bu' dua' gatus bu' enem pulu' endaw, iin dayuni pikpuunan nu gubat ditug langit. Si Miguel, sala tawan di nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, muka' su nga sakupen sama sesugu'enen, mingatu ilan ditu ma'niin buaya kia. Ki ma'niin buaya kia muka' su nga sakupen sama sesugu'enen, mingatu dailan dema megbunu'.

8 Laak dagid, dinaag gupia su ma'niin buaya muka' su nga sesugu'enen kia.

Pingutidan ilan dayun diag langit, subay ndi' nailan puli' megbenwa dia.

9 Mendadi ki gembagel metetubu' ma'niin palas buaya, linabu' na tu'u dini silung. Iinen su mamak dengantu, ngalanen su Palin muka' si Satanas, su miglimbung di tiba'an kilawan. Sampay su nga sama sesugu'enen getaw langit, linabu' dailan dema gela' dinig lumbang.

10 Mendadi, bena' milabu' ilan, duun dayuni midengegu beksay ditug langit, laungen, “Ki keglegawen nu Megbebaya' di nga kilawan, minuud na tu'u nandaw! Su pegbaya' nu Megbebaya', biwasanen na gupia, pu' iini tantu Gadi'. Ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan pa pagid, biwasan na dema sug daniin pegbaya'! Pu' ki migindeg ditu gedapan nu Megbebaya' adun dengatenen gebii gendaw su nga mimated dinita, iin, piawa' na dinig langit.

11 Su nga mimated dinita, mikedaag nailan ditug dumangat dinilan kia, pibian dig dugu' nu Nati Karniru, puun dadema tu talu' nu Megbebaya' piglegintuud nilan. Pu' nda' dig delendeman nilan su gumul nilan, kaas laga' na tu'u nu kesakup nilan su gumul nilan.

12 Kaas yamu nga tiba'an megbenwa dinig langit, gempia penleliagen amu! Laak dagid, yamu nga megbenwa diag lupa' muka' diag dagat, mekelelaatlelaat amu gupia! Pu' su Palin, luminusad na diniu. Iin, mipati' gupia mangit, pu' saba' misuunanen sungu na mengikteb su sikawanen menggulaula melaat.”

13 Naa, ki ma'niin palas buaya, kali'en mesuunay pu' linabu' dinig lumbang, pingeteden dayun sug libun kia migbata' bata'laki.

14 Laak dagid sug libun, bigayan dua' buuk gekpak gembagel tipuli, adun mekelayug meglaguy ditug limawa', ditu tanda' paingaten iin taman telu taun bu' ginenga', adun ndi' medepilan nu ma'niin buaya.

15 Dagid, ki maa' nug buaya, sinumpitanen dayun sug libun tubig, laung mu dun ma'niin nu guluan baa', adun sia manud ditu selegan sug libun.

16 Laak dagid, ibangan pasi' nug lupa' sug libun, pu' miganga sug lupa', dayunen igupay su tubig sinumpit dun sia nug buaya.

17 Iin, mitutung dayun gangiten ditug libun, kaas pigbunu'en su kelaun lain bata' nug libun, sa'itada su ngag lumaun mikpetuud ditu pinalinta nu Megbebaya', ki dumunut tu metuud ginukit ni Isus.

18 Dayun ki ma'niin palas buaya kia, megindeg dia geksid dagat.

13

Sug Dua' buuk Mekendekendek Menamad Begayan Pegbaya'

1 Mendadi bena' nda' maiben, duuni minita'u ki mekendekendek menamad guminawen diag dagat. Ki menamad kia, sepulu' buuki sungagen, pitu buuki gulunen, miktukid tundeki nga sungagen. Su nga gulunen, miktukid dadema sulatay ngalan meksudi' ditu Megbebaya'.

2 Iini palas nu menamad minita'u, ma'niin gembagel malig kuting. Su geksuden, maa' danu gembagel gitu' telunan. Sug baba'en, ma'niin baba' limaung. Mendadi, su metetubu' ma'niin palas buaya, bigayen dayun ditu menamad su ginuungen muka' su keglekaunutanen sampay su metaas pegbaya'en.

3 Naa, ki menamad guminawen ditug dagat, salabuuk di nga gulunen, mipati' mengelay, palas gangelen mekepatay. Laak dagid su gangelen, mikpali' na. Misebu'an dun dayun sug launan getaw, bena' suminakup ilan diniin,

4 muka' piktamuy nilan dadema su metetubu' ma'niin palas buaya, pu' saba' bigayen tu menamad kia su metaas pegbaya'en. Muka' piktamuy pa padun nu nga getaw su menamad. Kali' ilan talu', “Ki menamad kini, nda'idunig lepengen. Nda'iduni mekengatu megbunu' dun!”

5 Naa, ki mekendekendek menamad kiin, mibuang diniin menakabul sampay meksudi' gupia tu Megbebaya', muka' bigayan pegbaya' gikteb laak paat pulu' bu' dua' bulan.

6 Piksudi'anen su Megbebaya', su ngalan nu Megbebaya', muka' su pegbenwananen, sampay su ngag launan megbenwa ditug langit.

7 Biwang dadema di menamad lumpakanen su nga piglegetawan nu Megbebaya' dinig lumbang, muka' daagenen ilan, sampay bigayan dadema pegbaya'en meglekaunutan di kelaun bansa, di tiba'an benwa, dig launan getaw pia ta' pikebitanay dun, sampay dig lumaun nasud.

8 Ma'antu mektamuy tu'u diniin sug launan kilawan megbenwa dinig dibabaw lumbang, sa'itada su nga getaw nda' mesulati ngalan nilan tug linulun sinulat nu pinatay Nati Karniru. Pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', linista na dig linulun sinulat kiin su ngalan nu nga getaw mpeduma di ketubu' nda'i tamanen.

9 Kaas adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u!

10 Adini getaw singu'anen daapen, iini daapen tu'u. Adin pelumi getaw singu'anen kepetayanen sundang, sundangi pekpatay dun tu'u. Kaas ita nga piglegetawan nu Megbe-

baya', subay menamal ita
mektigel di kelegenay ta,
muka' sumalig ita gusay
diniin.
11 Mendadi duun pa pagidi
minita'u sala mekendek-
endek menamad gumiwa'
dig lupa'. Ki menamad
kia gumiwa' dig lupa',
dua' buuki sungagen maa'
sungag nati karniru, laak su
talu'en, maa' danug buaya.
12 Iin, pipegbia'an nug
bekna mekendekendek
menamad, adun sumugut
dun. Tigelen su tibuuk
lumbang mektamuy ditug
bekna mekendekendek
menamad, su mipati' gangel
laak mikpali' na.
13 Naa, ki kedua'
mekendekendek mena-
maden, pinggulaulaneni
nga mekesalebu' ginuung,
pilebu'anen gapuy kig lum-
bang kini genat ditug langit
di pegita'en nug launan
getaw.
14 Piglimbunganen su ke-
laun getaw dinig dibabaw
lumbang pibian di meke-
salebu' tu'us biwang diniin
penggulaulanen di gedapan
nug bekna mekendekendek
menamad. Sinugu'en dayun
su kelaun getaw dinig lum-
bang megbaal ilan ledawan,
palas nug bekna mekendek-
endek menamad, adun peg-
basa diniin, su miangel sun-
dang laak nda' mpatay dun.
15 Biwang dayun tu kedua'
mekendekendek mena-
maden begayanen ginaa
sug ledawan nug bekna
mekendekendek mena-
mad, adun mekektalu' sug
ledawan muka' mekepatay
tu nga ndi' mektamuy diniin.
16 Tigelen dayun sug
launan getaw, sug duuni
gelalen sa' su nda'idun, sug
datu' sa' su gempusuk, su
gulipen sa' su kana' gulipen,
betangan tu'us sug lintu
kemet nilan muka' su gangas
nilan.
17 Nda'iduni mekesaluy
muka' mekeksesaluy, bisan
ta' taway dun, subay su laak
mibaalan tu'us. Ki tu'us
kia, su ngalan nug bekna
mekendekendek menamad,
atawaka sug lumiru ganti' tu
ngalanen.
18 Naa subay melisebuten
amu. Adin su metaasi
tinawanen, iini mekaulug
dig lumiru kini nu mena-
mad, pu' kig lumiru, gumi-
nanti' di ngalan nu getaw. Ki
genem gatus bu' enem pulu'
bu' enem (666), iin sug lu-
miru nug bekna mekendek-
endek menamad.

14

Su Nati Karniru muka' su nga Sakupen

1 Mendadi kali'u pe-
genleng, minita'u su Nati
Karniru pegindeg ditug
bentud Sion. Duun dademai
megatus bu' paat pulu' bu'
paat ngibu tawan getawig
duma nu Nati Karniru.
Ki nga melaun getaw
kini, misulat di gangas
nilan su ngalan nu Nati
Karniru muka' su ngalan nu
Gama'en.
2 Duun pa pagidi mi-
dengegu talu' ditug langit
ma'niin deguk nu tubig

dia metaas baga, ma'niin
dadema metikteg delalak.
Su tingeg midengegu,
mekauyuk arpa pegayep nu
nga getaw.*
3 Naa ki nga megatus bu'
paat pulu' bu' paat ngibu
tawan getaw kini, memegin-
deg ilan dia mesungu'an nu
melengas gingkudan gadi',
di gedapan dadema nu paat
buuk tetubu' biwat sam-
pay nu nga meglegulang
kaunutan. Pemegbebaten
nilanig begu bebat. Nda'ig
lain getaw mekesuun dun,
ilan laak su nga milekat dini
tibuuk lumbang.
4 Ilan dademai nga getaw,
sa' beni' dagid melinggas
ilan, pu' nda' ilan pegdusa.
Genat pa di kaika'ay nilan
nda'i kelemu'ay nilan.
Megdedunut ilan gusay ditu
Nati Karniru, pia tanda'
iin pangay. Likat ilan
nu Karniru di kelaunan
kilawan, kaas ilani mibaal
bekna begay ditu Meg-
bebaya' muka' ditu Nati
Karniru.
5 Pu' nda'iduni medengeg
talu' nilan balus muka' kana'
ilan medangat.

Su Telu Tawan Sesugu'en nu Megbebaya' Getaw Langit

6 Naa mendadi, minita'u
pa paduni sala sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit
peglayug ditu gawanawan.
Ki getaw langit kini, pe-
guitenen su Gempia Pe-
tenday ndi' mpapas, adun
mpelaktag di nga getaw
dinig dibabaw lumbang, di
tiba'an bansa, dig lumaun
benwa, pia ta' pikebitanay
dun, sampay ditu nga getaw
di kelaun nasud.
7 Miktegas dayun mek-
talu'i getaw langit, laungen,
"Ki Megbebaya', pegbesaay
niu iin dunut mendek amu
dun, muka' penalan niu! Pu'
mitektak na tu'u su sesa',
ukumenen na tu'u su tiba'an
kilawan. Pektamuy niu
gusay su Mikleb dig langit,
su Miwat dig lupa', su Mi-
nunag dig dagat sampay di
nga kelaun tebud!"
8 Duun dayuni kedua'
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit suminukli ditug
bekna getaw langit. Kali'
pektalu' su kedua' getaw
langiten, "Migeba'! Ki
migdedengeg gupia syudad
kiin, Babilonia, migeba' na
tu'u! Iini pilebu'an dun,
pu' pi'inumen na di tiba'an
getaw su gembisa peng-
inumenen, ki penginumen,
iin su gayaken gupia tu
kegdusa."
9 Mendadi duun na pe-
lumi ketelu getaw langiten
suminukli ditug dua' tawan
kia miuna. Iin, miktegas
dayun mektalu', "Adin su
getaw mektamuy ditug
bekna mekendekendek
menamad muka' ditug
ledawanen, sampay be-
gayen mesulatani gangasen
atawaka kemeten tu'us nu
menamad kia,
10 iin, mainumen pa su
penginumen nu Megbe-

* **14:2 14:2** Sug arpa, ginis gayepan duuni kurdasen sugiten nu megayep dun.

baya'. Nda' belekwitay su
penginumenen pia maika',
aalen ditu tasa nu gangiten,
sa'itada su kekpelabu' nu
Megbebaya' dig lumaun
mikesala'! Su kelaun
kilawan mektamuy ditu
mekendekendek menamad,
pelegetan ilan di gapuy
nda'i kepalengen muka'
di pegliga' asupre.† Kiin,
mbianan nilan di pegita'en
nu nga pinaas sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit,
sampay di gedapan nu Nati
Karniru.

11 Su gebel nu gapuy kia
mekpeleget dinilan, peglin-
tuk di nda'i gikteben. Ki
tiba'an kilawan mektamuy
tu menamad muka' ditug
ledawanen, bisan ta' taway
dun misulatan ngalan nu
menamadi gangasen, sa'
su kemeten, gebii gendaw
subay mektigel di keleget
nda'i kesikpa'en."

12 Kaas, ita pasi' nga
piglegetawan nu Megbe-
baya', su nga mekpetuud di
pinalintanen muka' sumalig
gusay ditu Kaunutan ta si
Isus, subay menamal ita
mektigel di kelegenay ta.

13 Naa mendadi, duun
dayuni midengegu tingeg di-
tug langit, kali' talu', "Kini
pelum sulat mu. Genat nan-
daw leliagen gusay su nga
mematay puun tu keksal-
abuuk nilan ditu Kaunutan!"

Kali' sumpat sug Balakat
nu Megbebaya', "Metuud lai
daan, mekelali nailan tu'u
dig lasay nilan, pu' sa' muli'
nailan dini, muit na dema
nilan su sengku' nug lesayan
nilan."

Su Sengku' dinig Lumbang

14 Mendadi tubus nitu,
kali'u pegbantay, minita'ui
gemputi' gabun, duuni peg-
ingkud dia gabun ma'niin
nu kilawan. Ki pegingkud
dia, duuni tundeken bu-
lawan dia gulunen. Pegawid
mauteng garab.

15 Dayun duuni sala getaw
langit gumiwa' diag Balay
Pengedapan tu Megbebaya',
muka' minekeg mektalu'
ditu pegingkud dia gabun,
"Peglabay mu su garab mu,
peglegania na, pu' minateng
na tu'u kig basa meglegani.
Mainug na pakayaw su
geniin dinig lumbang!"

16 Piglabay dayun tu'u
nu pegingkud dia gabun su
garaben. Kaas sug lumbang,
mitebas na.

17 Naa, duun pa pagidi
minita'u sala getaw lan-
git gumiwa' ditug Balay
Pengedapan tu Megbebaya'
ditu gekbus langit. Iin,
peguit dadema mauteng
garab.

18 Mendadi, duun pelumi
getaw langit gumiwa' ditu
gentudan gilak. Iini meg-
baya' ditu gapuy. Tiwa-
ganen su getaw langit kia, su
peguit dadema garab, kali'
talu', "Peglabay mu su garab
mu, adun lugdas mu na
su kelaun bunga gubas dia

† **14:10 14:10** Duuni ginis mekaika' lupa' paingalan dun asupre, medalag tantu, medu' gupia maa' nu gumanuk midu' na.

pigimulanan dun dig lumbang, pu' migela' na mainug
su ngag bunganen!”
19 Ma'antu piglabay tu'u
nu getaw langit su garaben
muka' linugdasen dayun
su kelaun bunga nu gubas
kia. Bena' mitubus, dayunen
pengempunay, linabu'en
dayun ditug luak tanda'
peesen nu Megbebaya' su
gubas adun baalenen peng-
inumen. Ki kekpeesen kiin,
iin su gangit nu Megbebaya'.
20 Laak pinees su nga
gubas diag liu syudad. Bena'
pinees, migbaa' dayuni pi-
neesan dun. Kig baa',
dugu', telu gatus kilumitruig
yeba'an nug dugu', sedepai
kedalemen.

15

Pengendamen su Katapusan Pelabu'

1 Naa mendadi, duun na
pelumi sala mekesalebu' gu-
pia tu'us minita'u ditug lan-
git. Duuni pitu tawan
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, peguiten nilani
pitu ginis pelabu' mayan
dinig benwa. Iin na su kat-
apusan pelabu' nu Megbe-
baya', megela' na tu'u mek-
palas dun su gangiten.
2 Muka' pagid, duun dade-
mai minita'u dagat, ma'niin
palas pagalungan milemu-
gan gapuy. Minita'u pa
pagid su nga getaw mikeg-
daag ditug bekna mekendek-
endek menamad, sug duu-
nig ledawanen muka' sug
lumiru ledawan nu ngalan-
nen. Ki nga getaw kini,
memegindeg ilan ditu geksid
nug dagat kia ma'niin palas
pagalungan, peguidan nilani
ngag arpa bigay dinilan nu
Megbebaya'.
3 Pegbebaten nilan sug be-
bat ni Moises, su sesugu'en
nu Megbebaya' dengantu,
iin dademaig bebat nu Nati
Karniru. Kali' ilan pegbebat,
“Uu Kaunutan Megbebaya',
Tampusan Ginuun-
gan,
Su gulaula mu, migleep gu-
piaig dengegan nu ke-
lengasen.
Kig baalen mu, mekesalebu'
tanan!
Nda'iduni nasud, sa' kana'
ya'ai meglekaunutan
dun.
Kig betad mu, meglepeng
tandeng muka'
metuud gupia.
4 Nda'idun bai getaw ndi'
megbasa dini'a, uu
Kaunutan?
Adin ba saani mpauk
mangken pu' melen-
gasi pegbaya' mu?
Pu' nda'idunig lain mikpaas
ditu melaat, ditu sala',
ya'a laak.
Mekpesempel dini'a su nga
ginsekupan nu tiba'an
nasud,
adun mengamuyu' ilan
dini'a.
Pu' medayag nu kelaun
getaw su mekesuun
gulaula mu.”
5 Mendadi tubus nitu,
minita'u sug Balay Pengeda-
pan tu Megbebaya' ditu
gekbus langit kampu' nug
lepintaw dia pegbenwanan
nu Megbebaya', mipuka'.

6 Gumiwa' diai pitu tawan
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, peguiten nilan
su pitu ginis katapusan
pelabu' pebianen dinig
dibabaw benwa. Men-
gelinggat tanani suub nu
nga getaw langit kia saba'
keputi'en, saba' dadema
kelenu'en. Duun dadema
di gegdeb nilani misulagdat
dun bulawan.
7 Mendadi salabuuk di nga
paat buuk tetubu' biwat kia,
duuni pitu buuk ya'ung bi-
gayen tu nga pitu tawan
getaw langit kia. Ki pitu
buuk ya'ung kini, gaalan bu-
lawan, mipenu' nu gangit
nu Megbebaya', su nda'i gu-
mulen.
8 Naa sug Balay Pengeda-
pan tu Megbebaya', mileep
gebel puun tu tiag nu Meg-
bebaya' muka' ginuungen.
Kaas nda'iduni mekeseled
dig balay kia, subay mpapas
pai pitu ginis pelabu' kia iwit
nu pitu tawan sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit.

16

Su Gaalan Mipenu' nu Gangit nu Megbebaya'

1 Mendadi, duuni metikteg
gupia talu' diag Balay
Pengedapan tu Megbe-
baya'. Tilu'aneni pitu tawan
sesugu'en kia nu Megbe-
baya' getaw langit, laungen,
“Panaw namu. Bunag na niu
ditug lumbang ki pitu buuk
gaalan niu bitangan gangit
nu Megbebaya'!”
2 Naa sug bekna getaw lan-
git kia, mipanaw dayun tu'u,
binunagen tu'u su peguida-
nen gaalan dinig lumbang.
Lemen laak mibunag, duun
dayuni mesait gupia penle-
duun mitua' dia panit nu
nga getaw misulatan ngalan
nu mekendekendek mena-
mad, su kelaun miktamuy
ditug ledawanen.
3 Mendadi bena' mitubus,
su kedua' getaw langiten, bi-
nunagen na pelum su gaala-
nen, ditunen pelum bin-
unag dagat. Sug dagat, bi-
naluy dayun maa' nug dugu'
bangkay. Dayun mimatay
su kelaun metetubu' muka'
seda' diag dagat.
4 Tubus nitu, su ketelu
getaw langiten, binunagen
na pelum su gaalanen, di-
tunen pelum binunag ngag
lawas tubig muka' ditu nga
tebud. Binaluy dadema
dugu' su nga tubig sampay
su nga kelaun tebud.
5 Midengegu dayun su
tingeg nu getaw langit meg-
baya' tu tubig. Kali' talu',
“Uu Diwata mikpaas ditu
melaat, ditu sala', su tetubu'
nandaw muka' su tetubu'
dengantu, meglepeng gupia
ki nga kengukum mu kini di
nga getaw.
6 Su nga getaw kia, kagina
pitigis ma nilan sug dugu' nu
piglegetawan mu kampu' nu
nga megwali tu talu' mu, naa
pi'inum mu dadema dinilan
dugu'. Iin maig bantang
sugda dinilan.”
7 Midengegu dademai
miktalu' dia gentudan gilak,
laungen, “Uu Kaunutan
Megbebaya' Tampusan

Ginuungan, su kengukum mu, meglepeng tantu muka' metuud gupia!”

8 Mendadi su kepaat getaw langiten, binunagen na pelum su gaalanen, ditunen binunag mata gendaw, kaas biwang dun pepesu'en su nga getaw saba' nu kainiten.
9 Dayun mipati' tu'u mpasu' su nga getaw dinig dibabaw lumbang, saba' kainit nu gendaw. Tinampalaksaan nilan dayun su Megbebaya', su migbaya' di nga kelaun pelabu'. Laak dagid bisan ma'antu, nda' ilan gusay pegbiksu' di sala' nilan muka' nda' nilan gusay pegdedengegay su Megbebaya'.

10 Mendadi, su kelima getaw langiten, binunagen na pelum su gaalanen. Binunaganen dun su gingkudan nu mekendekendek menamad. Su keglekaunutan nu menamad kia, dumilem dayun. Pingebut tanan nu nga getaw sug dila' nilan saba' kektigel nilan di mesait.
11 Tinampalaksaan nilan su Megbebaya' ditug langit, saba' nu nga mesait nilan muka' nu nga melaat gupia leduun nilan. Laak dagid bisan ma'antu, nda' nilan gusay teliuday su melaat gulaula nilan.

12 Mendadi, su ke'enem getaw langiten, binunagen na pelum su gaalanen. Ditunen binunag lawas nu gembagel tubig piningalan dun Eufrates. Mitian dayun su tubig, pu' adun duunig dalan nga gadi' mpanaw genat ditu dapit silangan.
13 Minita'u dayun ki ma'niin palas buaya kia, muka' sug bekna mekendekendek menamad, sampay su sala tawan tautau pimuunan daw nu Megbebaya'. Telu ilan.* Duun dademai gumiwa' dig baba' nilan, telu buuk mekelemu'lemu' menenulay. Ki menenulay kia, palas nilan ma'niin nu gekbak.
14 Ginuungan ilan gupia menggulaula mekesalebu'. Tukiden nilan laaway sug launan gadi' dini tibuuk lumbang, pungunen nilan, pu' adun menlumpak ilan sa' mateng na ki mekesalebu' gendaw tindu' nu Megbebaya', su Tampusan Ginuungan.

15 Naa, midengegu miktalu' su Kaunutan ta, “Pektalentenay niu gupia! Mpuli' dau diin maa' nu ketua' nu megdaaw, pu' metekawan. Su pegenduk muka' sug lelayun pegandam di penepetenen adun sa' tekaw mekepanaw, kana' da peglebas, ndi' da mpiidan di gedapan nu melaun getaw, ilan, leliagen ilan.”

16 Naa, minita'u dayun pinungun tu'u nu menenulay su nga gadi', ditu nilan pungunay salabuuk benwa,

* **16:13 16:13** Ki tautau pimuunan nu Megbebaya' kiin, iin su kedua' menamaden kia, su gumiwa' dig lupa'.

piningalan dun nu getaw
Judea Armagedon.
17 Mendadi, su kepitu
getaw langiten, binunagen
na pelum su gaalanen. Di-
tunen binunag gawanawan.
Duun dayuni minikteg mek-
talu' ditug Balay Pengeda-
pan tu Megbebaya', kali'
pektalu', “Naa mingikteb
na!”
18 Migilat dayun lamug
mikpenlugung, mesasak
gupia, sampay metiktegig
linug. Genat pa dengantu
nda' pa siben bianay ki
ma'nia ketiktegen.
19 Sa' ma'antu, su migde-
dengeg gupia syudad kia
Babilonia, mipegilas telu
ilasan, muka' migeba' tanan
su ngag lunsud di nga
kelaun nasud. Pu' su
Megbebaya', midelendemen
su syudad, kaas pi'inumen
dun su penginumen bitang
tu tasanen, sa'itada su
gembagel gangiten.
20 Muka' su kelaun pin-
ulu'an diag dagat muka' su
ngag binentudan, migela'
dadema malep.
21 Dinupi'an dayun dupi'
batu su nga getaw dinig
dibabaw lumbang. Kada
salabuuk dig dupi' batu
kia, naa lima pulu' kiluig
begaten. Tinampalaksaan
dayun nu nga getaw su
Megbebaya', saba' melaat
pati' pelabu' sug dupi' batu
kia.

17

*Sug Libun Meglaat Peke-
suunan*

1 Naa mendadi, sala tawan
di nga pitu tawan sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit
pegawid pitu gaalan, mikpe-
sempel dinaan. Kali' pek-
talu', “Dunuta dinaan, pu'
ki migdedengeg libun kiin
tebia' meglaat pekesuunan,
paita'u dini'a sa' enduta'en
ku dun pelebu'ay. Gu-
luganen su gembagel syu-
dad dia mibetang tanda' nu
timualag.
2 Su nga gadi' dinig lum-
bang kini, tebia' miksum-
bang tu migdedengeg laat
libun kia. Ma'niin mibulek
di penginumen su kelaun
getaw saba' nu kainum nilan
dig dusanen.”
3 Naa mendadi, pingepu'anu
nug Balakat nu Megbebaya'
muka' iwitu nu getaw
langit ditug limawa'. Bena'
ditu nau, duuni minita'u
libun peksakay di gempula
menamad. Su sikayanen
menamad, mekendekendek,
mileep sulatay nga ngalan
meksudi' tu Megbebaya',
pitu buuki gulunen sampay
sepulu' buuki sungagen.
4 Naa, kig libun kini,
piselukan suub, meting-
gasi kepulanen. Miputus
dadema pekayan bulawan,
ngag bagabaga muka' nga
perlas.* Pegawid pa pagid
tasa bulawan mipenu'
penginumen, sa'itada su
nga mekepiidpiid gulaula
kampu' nu kelaun melaat

* **17:4** **17:4** Ki perlas, ginis pekayan batu, gemputi', maita' diag dialem belelungan ginis budenay diag dagat.

gulaula, sengku' nu kesumbangen.
5 Misulat dadema di gangaseni ngalan, laak igludi
guluganen. Iini misulat, “Kig
Babilonia, migdedengeg syu-
dad, su gina' nu nga kelaun
libun tebia' meglaat pekesu-
unan sampay su nga meng-
gulaula gininisan mekepiid-
piid dinig dibabaw lumbang
kini.”
6 Muka' minita'u kig libun
kia, mibulek dig dugu' nu
nga piglegetawan nu Meg-
bebaya', sug dugu' nu nga
getaw pipatayen saba' nu ke-
sakup nilan dini Isus.

Kali'u maita' sug libun,
misebu'anu dun gupia.
7 Laak su sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit,
kali' saak dinaan, “Ta' mai
misebu'an ka dun? Kig libun
kia, pesuun ku pa dini'a su
giglud guluganen sampay
su gulugan nu sekayanen
mekendekendek menamad,
ki pitu buuki gulunen muka'
sepulu'i sungagen.
8 Ki menamad kia minita'
mu, gandang tetubu', laak
nemun, minatay na. Laak
sungu na gua' pelum ditug
baya', adun mekangay
ditu pektipuan dun tantu.
Misebu'an duni nga getaw
megbenwa dinig dibabaw
lumbang nda' mesulati
ngalan nilan dig linulun
sinulat tanda' milista su
ngalan nu getaw mpeduma
di ketubu' nda'i tamanen,
ki gandang na misulat
su nda' pa mbaali gekleb
langit bu' lupa'. Pu' su
menamad, gandang tetubu',
laak minatay na muka'
metua' pa puli'.”
9 Laung padun nu getaw
langit, “Naa, subay metelise-
buten su getaw, subay duuni
kekesuunen, adun maulu-
gen ini. Su pitu buuk gulu nu
mekendekendek menamad,
iin su pitu dungusan peg-
ingkudan nug libun kia. Sala
guluganen, pitu tawan gadi'.
10 Naa, su pitu tawan gadi'
kia, lima tawan dinilan, nda'
na. Su sala tawan dini-
lan, peglekaunutan pa ne-
mun. Su sala pa, nda' pa
metua'. Laak sa' mateng
nain, ndi' dadema maibeni
keglekaunutanen.
11 Ki mekendekendek
menamad kiin, gandang
tetubu' dayun minatay, iini
kewalu adi'en, duma nu
nga pitu tawan gadi'. Iin,
peksungu ditu kepatayen
nda'i gikteben.
12 “Su minita' mu kia
sepulu' buuk sungag nu
menamad, iini sepulu'
tawan gadi' pelum, laak
ilan, nda' pailan pekpuun
meglekaunutan. Begayan
pailan pegbaya' megduma
ilan di mekendekendek
menamad meglegadi' taman
laak sauras.
13 Salabuuk daig delende-
man nu sepulu' tawan gadi'.
Su ginuung nilan sampay su
pegbaya' nilan, begay nilan
ditu mekendekendek mena-
mad.
14 Megbunu' pailan ditu
Nati Karniru, laak dagid
daagen ilan nu Nati Karniru
muka' nu nga sakupen, su

nga pingenggaten, tindu'en
muka' mibaal meseligan
sakupen. Pu' ki Nati Karniru
kini, iin su Meglekaunutan
di nga kaunutan muka'
Meglegadi' di nga gadi'."
15 Laung padun dinaan nu
getaw langit pegawid gaala-
nen, "Naa, ki minita' mu
lawas tubig kia miktimualag
ditu tanda' pegingkud sug
libun tebia' meglaat pekesu-
unan, iini getaw di melaun
bansa, di metiba' benwa,
sampay di gininisan nasud
muka' pikebitan.
16 Naa su pelum minita'
mu sepulu' buuk sungag
nu menamad, sa'itada su
sepulu' tawan gadi' kampu'
nu mekendekendek mena-
mad, mesengay nilan gusay
kig libun kia. Pengui'en
nilan sug launan gimunen
bena' melebasan laak iin.
Aanen pa nilan padun su
guneden dayun nilan tutun-
gay su sama' dig libun kia.
17 Pu' pidelendem nu Meg-
bebaya' dinilan pekpelasen
nilan su mauya'anen. Sug
bian dun, meksalabuuk ilan
sampay megbegay ilan peg-
baya' nilan meglekaunutan
ditu mekendekendek mena-
mad. Mekpetuud ilan ditu
menamad, sampay megela'
na menuud su tinalu' nu
Megbebaya'."
18 Diksu' nu getaw langit
su tinalu'en dinaan, laun-
gen, "Naa ki minita' mu kia
libun tebia' meglaat pekesu-
unan, iin daan su migde-
dengeg syudad migbaya' di
nga kelaun gadi' dinig lum-
bang nemun."

18

*Su Kegeba' nu Syudad Ba-
bilonia*

1 Mendadi tubus nitu,
duuni minita'u pelum sala
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit peglusad dinig
lumbang genat ditug lan-
git. Iin, metaas gupiai
pegbaya'en. Su tiagen,
mitiagan dun sug liwenagan
nig lumbang kini.
2 Migbeksay dayun, kali'
pektalu', "Migeba' na!
Ki
migdedengeg syudad Babilo-
nia, migeba' na tu'u! Genat
nandaw nda'i megbenwa
dun, subay laak nga ginis
menenulay sampay su ke-
laun ginis mekelemu' muka'
mekesalasala manukmanuk.
3 Iini migeba' dun, pu'
kig libun kia tebia' meglaat
pekesuunan gitunganen su
syudad, miginum di gembisa
penginumenen sug launan
nasud, sa'itada di gayak nug
libun dig dusa. Minlelingay
dun su nga gadi' dig lum-
bang, muka' duminatu' gu-
pia su nga nigusyanti puun
tu ketagia nu melaat gayak
nug libun."
4 Mendadi iin pa pagidi
tingeg midengegu ditug lan-
git, kali' talu',

"Yamu nga piglegetawan ku,
pegawa' amu dia syu-
dad kia! Pegliaw niuig
libun kia!
Iin, ndi' amu pekpedela'ig di
sala'en,
adun ndi' damu dema mpe-
duma di ginukuman
pelebu'en ku diniin!

5 Pu' su sala'en, tinalimpuk, misangku' ma tug langit,
pingebet na nu Megbebaya' su melaat betaden.
6 Peglegetay niu iin sama gupia di kepeglegeten diniu.
Su pinggulaulanen diniu, suli'ay niu dua' pilu'.
Su penginumen pi'inumen diniu, painumay niu pelum iin
dig dua' pilu' pai kebisanen.
7 Su ketaas nu kepetaasen dig lawasen muka' su kemis nu kebetangen,
pesemaay niu dun su kegleget niu diniin muka' su kelegenayen.
Lelayun pektelu'enen dig lawasen, laungen,
'Kini dau pegingkud maa' nug bai,
kana' dau dema balu,
kaas ndi'u na daan tu'u mbianan su nga kelegenay!'
8 Kagina kiaig delendemanen, megela'en mbianay sug launan pelabu' diniin dig laga' sendaw laak.
Kinii pelabu' diniin, su meliget leduun, nga kelegenay di ginaa, muka' gunus
sampay metutung di gapuy.
Pu' kiin, su Kaunutan Megbebaya' mengukum diniin, tampusan metaasi ginuungen."
9 Mendadi su nga gadi' dinig dibabaw lumbang mipeduma ditu melaat gayak nug libun muka' ditu kegdusanen, sa' maita' nilan su gebel nu ketutung diniin, megbeksay ilan mengaduy, lamug nilan menembit.
10 Memegindeg ilan dia melayu', pu' mendek ilan mbuus mpeduma ilan ditu kelegenayen, muka' mektalu' ilan, "Apelai! Mekelelaatlelaat! Ki syudad Babilonia kini, migdedengeg gupia muka' migbaya' di melaun nasud, dayun di sauras laak mibiananen na su ginukuman diniin."
11 Naa, su nga nigusyanti kia, mengelaw dailan dema muka' melegenan ilan, pu' saba' nda'idun nai menaluy ditu ngag degangan nilan.
12 Nda' nai menaluy bulawan, bulawan selapi', bagabaga sampay perlas. Nda' nai getaw menaluy penepeten, pia kenduta' pai kelengasen sug budabudanen, sa' gemputi', sa' gempula, sa' pekayan gupia. Nda'idun dademai menaluy melengas gayu muka' pimetang binaal gayu, tangu, muka' nga ginis putaw muka' tisa'.
13 Nda' na pagidi menaluy gelingag, nga pagemut, pelinan, penginumen sa' lana, garina, trigo, baka sa' karniru, kebayu' muka' sekayan duunig ligiden, sampay getaw, sa'itada nga gulipen.
14 Pektelu'en pa pagid nu nga nigusyanti ditug libun gitunganen su syudad, laungen, "Su kelaun gayak mu

gimu, mialep na. Su tiba'an
ga'us mu sampay su kelen-
gas nug lawas mu, migela'
na mbeleng. Ndi' mu na
maita' puli'!”
15 Laak memegindeg dia
melayu' su nga duminatu'
puun tu kendagang nilan dia
syudad kia, pu' mipati' ilan
mendek mbuus mpeduma
ilan di kelegenay nu syudad.
Melegenan ilan muka' men-
gelaw ilan.
16 Kali' ilan talu', “Apelai!
Mekelelaatlelaati syudad
Babilonia kini, asa migde-
dengeg gupia sia! Kitega-
man nu sakupen, mekseluk
ilan melengas gupia penepe-
ten, gemputi' sa' gempula,
sampay megimakay ilan
bitekel, baklaw muka'
singkil bulawan, bagabaga
muka' perlas.
17 Dayun laga' sauras,
migela' gupia mbeleng dun
su nga kelaun gimu nilan.”

Naa, su ngag launan me-
guit pelum bangka', su nga
sumakay dun, su kelaun
mengimbaal diag bangka'
sampay sug launan megleke-
tubu' dig dagat, mimegindeg
ilan dia melayu' di syudad,
18 muka' migbeksay,
saanan nilan megbantay tu
gebel nu ketutung diniin,
kali' talu', “Genat pa den-
gantu nda'idun naig lain
syudad mesama puli' di
migdedengeg kini syudad!”
19 Igbudan nilan dayun
gabu lupa' su gulu ni-
lan muka' miktenlis ilan
mengaduy, lamug nilan
menembit, laung nilan,
“Apelai! Mekelelaatlelaati
migdedengeg syudad kini!
Su ngag launan duunig
bangka'en, duminatu' puun
tu ga'usen. Dayun laga'
sauras migela' mbeleng
diniin su gikteb ga'usen.”
20 Naa talu'u diniu, yamu
nga getaw langit, penleliagen namu, pu' ki syudad kini, migeba' na! Yamu nga piglegetawan nu Megbebaya' dinig lumbang, sampay yamu nga peneliganen muka' pimuunanen, penleliagen namu! Pu' su pinggulaula diniu nu syudad Babilonia, inukuman na nu Megbebaya'.
21 Mendadi, duun pelumi
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit ginuungan gu-
pia, minimud batu ma'niin
bagel galingan, dayunen
lebu'ay ditug dagat. Kali'
talu', “Ki migdedengeg
syudad Babilonia, ma'nini'i
kegeba'en tekaw. Dayun
ndi' na maita' puli'.
22 Ndi' na medengeg puli'
dia syudad su tingeg arpa,
bebat getaw, talu' lantuyan
atawaka bugyung! Nda'idun
demai panday mengimbaal
dia, pia ta' tinawanay dun!
Ndi' na puli' medengeg dia
sug deguk galingan!
23 Ndi' na puli' maita'
diaig lamag nu sulu', ndi'
na padun medengeg dia su
kabit nug beli'iin. Kiin, asa
su nga mengnigusyu dia,
daansama' miglekaunutan
ilan di tibuuk benwa.
Piglimbungan nilan su
kelaun getaw dini tibuuk

lumbang pibian di sagya
pengemaw nilan.”
24 Naa, ki syudad Ba-
bilonia kini, iini inukuman
dun, pu' minita' diaig
dugu' nu nga pimuunan
nu Megbebaya' sampay su
nga piglegetawanen, kampu'
nug dugu' nu ngag launan
pinatay diag dibabaw lum-
bang.

19

1 Mendadi tubus nitu,
duuni midengegu ma'niin
nu gelang nu melaun gupia
getaw mektalu' ditug langit.
Kali' ilan talu', “Su Megbe-
baya', penalan ta! Mikpuun
diniin su kegawen dinita,
muka' iini megdedengeg
gupia sampay ginuungan
tandeng!
2 Metuud daan sug lumbus
kengukumen, meglepeng
gupia! Pu' inukumanen
su migdedengeg kia libun
tebia' meglaat pekesuunan,
sa'itada su gembagel syudad
Babilonia, pu' pegdaangan
nug libun kia su tibuuk
lumbang puun tug dusanen.
Sinila' iin nu Megbebaya',
pu' saba' pimatay nug
libun su nga sesugu'enen
kilawan.”
3 Dayun mimeksay puli'
su melaun getaw ditug lan-
git, laung nilan, “Penalan ta
gusay su Megbebaya'! Su
gebel nu mitutung syudad
kia, ndi' gusay mpugyaw.”
4 Dayun kig dua' pulu'
bu' paat tawan kia megleg-
ulang kaunutan muka' su
paat buuk tetubu' biwat,
minginlulud ilan dia geda-
pan nu Megbebaya', su peg-
ingkud dia melengas gingku-
dan gadi', muka' pigbesaan
nilan iin dadema. Laung ni-
lan, “Ma'antu daan! Penalan
ta su Megbebaya'!”

Su Kebibu ditug Bela'i nu Nati Karniru

5 Naa, duun dayuni
midengegu miktalu' ditu
melengas gingkudan gadi'
kia. Kali' talu', “Yamu
nga sesugu'enen muka'
yamu nga kilawan, medatu'
gempusuk, adin su megbasa
ditu niin, penalan ta su
Megbebaya', su pektemuyen
ta!”
6 Bena' midengegu su
tingeg nu melaun gupia
getaw, ma'niin deguk nu
gembagel baga atawaka
metenug gupia delalak. Kali'
ilan pektalu', “Penalan ta
su Megbebaya'! Pu' su
Kaunutan ta, su Tampusan
ginuungan Megbebaya',
mikpuun na tu'u Meglegadi'!”
7 Subay penleliagen ita
dun gusay, penalan ta su
ginuungan Diwata. Pu' mi-
nateng na su gendaw beli'iin
su Nati Karniru. Su pengin-
suaanen, minuya' na.
8 Pu' bigayan na su
penginsuaanen peselukan
gemputi' penepetenen, men-
gelinggat saba' kelenu'en.
(Iini gulugan nu penepeten
kia, su gempia gulaula nu
piglegetawan nu Megbe-
baya'.)

9 Mendadi su sala tawan
kia sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit, miktalu'
pelum dinaan, “Sulat mu ini.
Yamu nga ginggat sumaup
dig bela'i nu Nati Karniru
kini, leliagen namu.” Kali'
dugang dun, laungen, “Kini
gupia su metuud tinalu' nu
Megbebaya'!”
10 Dayunu miglaub di
gedapan nu getaw langit
kia, adun pegbesaan ku iin
sia, dagid miktalu' dinaan,
“Paa, ndi'a pa deli'. Sama
sesugu'en mau muka' sama
sesugu'en dau dema nu nga
mimated dini'a, sampay su
kelaun dumunut tu metuud
ginukit ni Isus. Pegbesaay
mu sungkin su Megbebaya'.”

Pu' su metuud biwasan
ni Isus, iin da tanan su
pitalu' nu Megbebaya' tu nga
pimuunanen.

*Ki Suminakay di Gemputi'
Kebayu'*

11 Mendadi minita'u sug
langit mipuka' puli', muka'
duuni gemputi' kebayu' dia.
Ki peksakay dun, ngala-
nen si Meseligan, muka' si
Metuud. Iin, su kengukU-
men muka' keglumpaken,
mekebian di metuud.
12 Su matanen, ma'niin
nug liga' gapuy. Di gulunen,
melaun tundek. Misulatan
iin di ngalanen, ki ngalan
kia, iin da laak salaneni
mekesuun dun.
13 Su suuben, mileep
dugu'. Iini paingalan diniin,
“Su Talu' nug Megbebaya'.”
14 Tumindug diniin su
nga sundalu dig langit,
peksakay dailan dema
gemputi' kebayu', piselukan
dailan dema suub gem-
puti', mengelinggat saba'
kelenu'en.
15 Mikseleput dig baba'eni
mauteng gupia sundang, iini
pekpendaagen tu nga nasud.
Naa, sa' pendaagenen na,
meglekaunutan dayun tu'u
di nga nasud, peguiten dini-
lani sekud putaw. Peglaata-
nen ilan maa' nu getaw
mekpees di gubas sa' meg-
baal penginumen, pu' man-
git dinilan gupia su Tampu-
san Ginuungan Megbebaya'.
16 Sinulat di suuben muka'
di paanen ki gelalen kini,
“Su Meglegadi' di nga gadi',
su Meglekaunutan di nga
kaunutan.”
17 Mendadi minita'u
pelum sala tawan sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit
pegindeg dia mata gendaw.
Pitikteganen gupia sebiay
su kelaun manukmanuk
peglayug dia gawanawan,
laungen, “Pekpungun amu
dini, saup namu dig lumpuk
nu Megbebaya'.
18 Dini niu pengaanay su
guned nu nga gadi' muka'
nu nga kaunutan sundalu
sampay su nga sundalu, su
guned nga kebayu' sam-
pay su suminakay dun, su
guned nu tiba'an getaw, sa'
gulipen, sa' su kana' gulipen,
datu' sa' gempusuk!”
19 Naa mendadi, minita'u
su mekendekendek mena-
mad gandang guminawen
kia dig dagat muka' su
nga gadi' dinig lumbang
sampay su kelaun sundalu

nilan, mikpungun ilan gela',
adun pembunu'en nilan
ki peksakay di gemputi'
kebayu' muka' su kelaun
daniin sundalu.
20 Dayun daapay su
mekendekendek menamad
muka' su sala tawan kia
tautau pimuunan nu Meg-
bebaya', su minggulaula nga
mekesalebu' di pegita'en nu
menamad. * (Miksekat
di nga mekesalebu' kia,
piglimbungan nu tautau
pimuunan su nga getaw
mitu'usan nu mekendek-
endek menamad, sampay
sug lumaun miktamuy
tug ledawanen.) Linabu'
dayun ditug linaw gapuy su
mekendekendek menamad
muka' su tautau pimuunan
nu Megbebaya' tetubu' pa,
su gapuy lamug asupre ndi'
mpaleng.
21 Pinatay dayuni nga
sundalu nilan di sundang,
su sundang mikseleput diag
baba' nu peksakay gemputi'
kebayu', muka' pingaan nug
lumaun manukmanuk su
guned nilan taman mibesug
ilan.

20

Su Sengibu Taun

1 Mendadi duun pelumi
minita'u sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit, peglu-
sad. Duuni peguitenen, ki
gunsi' inandam ditug baya',
muka'i gembagel lantaylan-
tay.
2 Ki gembagel metetubu'
ma'niin palas buaya, sug
dengantu gilal mamak,
sa'itada su Palin atawaka si
Satanas, iin, binalud dayun
nu getaw langit lantaylantay
taman sengibu taun.
3 Pu' linabu' nu getaw
langit ditug baya', dayunen
tekepay muka' piligenanen
sampay metektaki sengibu
taun kiin, adun ndi' meke-
limbung puli' di nga kilawan
dini tibuukan benwa. Naa,
sa' metektak nai sengibu
taun, beluyen pa puli' su
Palin ndi' maiben.
4 Mendadi minita'u dayuni
nga gingkudan gadi' muka'
su nga pemegingkud dia.
Ki nga pemegingkud dun,
bigayan ilan pegbaya' tu
kengukum. Minita'u pa
padun su nga gimuud
nu nga getaw pimutukan
gulu, saba' nilan megukit
ditu metuud biwasan ni
Isus muka' tu talu' nu
Megbebaya'. Ilan kini,
nda' nilan pektemuyay su
mekendekendek menamad
atawaka sug ledawanen.
Nda' da nilan dema pesu-
latay di ngalaneni gangas
nilan atawaka kemet nilan.
Mendadi ki nga piputukan
gulu kia, pitubu' ilan
puli'. Migduma ilan dayun
dini Kristu meglekaunutan
taman sengibu taun.
5 Naa, su kepetubu' dini-
lan puli', iin sug bekna ke-
tubu' puli'. (Laak, su sama'
nu nga getaw gandang mi-
matay, nda' pailan metubu'
puli', sampay metektubi sen-
gibu taun.)

* **19:20 19:20** Ki tautau pimuunan nu Megbebaya' kia, iin su kedua' mena-maden, su gumiwa' dig lupa'.

6 Naa tumu', su mipeduma
dig bekna ketubu' puli'
kini, su gempantek mipaas
nailan nu Megbebaya',
penleliagen ilan gupia. Ndi'
ilan mpeduma di kedua'
kepatay, sa'itada ndi' ilan
puli' melegenan. Mbaal
ilan dayun ngag belian nu
Megbebaya' muka' ni Kristu.
Megduma dailan dema dini
Kristu meglegadi' taman
sengibu taun.

Dinaag su Palin

7 Naa mendadi, kini si Sa-
tanas, bena' mpapas na su
sengibu taun, beluyen iin
ditu pirisuan dun.
8 Mpanaw dayun tu kelaun
nasud misigwag di tibuuk
lumbang, adun peglimbun-
ganen su ginsekupan nu nga
nasud. Paingalan dun su
nga nasud kia, Gog muka'
Magog. Pungunen dayun su
ginsekupan nu nga nasud,
adun meglegubat ilan. Ndi'
ilan mbilang saba' kelaunen,
gitungan dun sug lubek dia
geksid dagat.
9 Naa sa' mpungun nailan,
mesigwag ilan pakayaw diag
liwenagan benwa, pu' adun
pegalidungan nilan su peg-
bebelayan nu piglegetawan
nu Megbebaya' sampay su
syudad kia pitail nu Megbe-
baya'. Dagid duun pelumi
gapuy melabu' genat ditug
langit sumapul di nga nasud.
10 Dayun ki Palin
meglimbung di nga na-
sud, pelebu'en na tu'u
ditug linaw gapuy lamug
asupre, dia tanda' gandang
bileng dadema su sala
tawan tautau pimuunan
nu Megbebaya' muka' ki
mekendekendek menamad.
Dayun ilan peglegetay ditu
gebii gendaw di nda'i tama-
nen, ki tautau pimuunan
nu Megbebaya' muka' su
mekendekendek menamad,
ketelunen su Palin si Sa-
tanas.

Su Katapusan Ginukuman

11 Naa tubus itu, duuni
minita'u gembagel gupia
gingkudan gadi', gemputi',
muka' minita'ui pegingkud
dia. Mendadi ki pegingkud
kia, mitekaw mawa' ditu
gedapanen su gekleb langit
bu' lupa' sampay mialep
ilan gupia. Nda' nailan puli'
maita'.
12 Naa, minita'u pa pagid
sug launan mimatay, datu'
muka' gempusuk, pemegin-
deg ilan dia mesungu'an
nu gingkudan kia. Bimbal
dayuni ngag linulun sinulat.
Bimbal pa pagidi sala sinu-
lat, kig linulun sinulat tanda'
milista su ngalan nu nga
getaw mpeduma di ketubu'
nda'i tamanen. Inukum
dayun su nga mimatay,
inukuman ilan mbantang tu
gulaula nilan misulat na dia
ngag linulun sinulat kia.
13 Pu' su nga mimatay
pelum diag liwenagan da-
gat, ditu gumul sampay su
ngag ditug baya', mimeng-
gua' ilan ditu. Ki tiba'an
nilan, inukuman mbantang
tu gulaula nilan.
14 Mendadi ki gumul
muka' kig baya', linabu'

na tu'u ditug linaw gapuy. (Kig linaw gapuy kini, ma'ananen su kedua' kepatay, su kepatay nda'i tamanen.)
15 Dayun lebu'ay ditug linaw gapuy su kelaun getaw, adin su nda' mesulati ngalanen dig linulun sinulat kia tanda' milista su ngalan nu nga getaw mpeduma di ketubu' nda'i tamanen.

21

Sug Begu Langit muka' su Begu Lumbang

1 Mendadi minita'u dayun kig begu langit muka' lumbang, pu' mibeleng sug daan langit muka' lumbang, sampay mialep sug dagat.
2 Minita'u pa pagidi Syudad Pinaas nu Megbebaya', kig begu Jerusalem, peglusad dig begu lumbang genat ditug langit, genat tu Megbebaya', minuya' na gupia, ma'niin nug libun piselukan pekayan pu' sungu beli'iay, minuya' na mekita' ditu menginsawa dun.
3 Midengegu dayuni mesekeg talu' ditu gingkudan gadi', kali' talu', “Ki Megbebaya', mekpungun na di nga kilawan megbenwa! Iin, sumala na dinilan megbenwa, muka' ilan, mbaal ilan gegulingen piglegetawanen. Meksalabuuk gupia dinilan su Megbebaya', muka' iin, pektemuyen nilan na tu'u.
4 Pengua'enen dinilanig launan mekpauba' di ginaa nilan. Genat itu nda'idun nai matay, nda'iduni melegenan, nda' nai mengaduy atawaka mesaitan. Su miuna kebetang getaw, megela' na mpalus.”
5 Mendadi su megingkud dia melengas gingkudan gadi', kali' talu', “Bentayay pa daan, ki gikteb biwatu, gela'en ku sukliay begu!” Kali' padun pektalu' dinaan, “Sulat mu ini, pu' ki tinalu' kini, metuud muka' meseligan gupia.”
6 Dayun dinugangen dun, laungen, “Migela' na metubus! Naa naani miuna, naan dademai mbinaya'. Naan, su nda'idun pai mibaal, daan nau. Sa' megela' na mpapas sug launanen, kini pau gusay. Naa, adin su kuaun, painumen ku dun ki tubig kini genat di tebud nu ketubu' nda'i tamanen, di nda'ig bayaden.
7 Adin su mekegdaag di melaat, iini petenged diniin, pektemuyenu niin muka' iini mbaal bata'u.
8 Laak dagid su nga mpiid sumakup dinaan, su nga tumipu di samatawen, su nga menggulaula mekepiidpiid, su nga memunu'an, su nga meksumbang, su nga mensaled, su nga mektamuy tu sagya diwata sampay su taman belusen, iin sungkini gasal nilan, mpegbenwanan nilan sug linaw gapuy milemugan asupre, sa'itada su kedua' kepatayen.”

Kig Begu Jerusalem

9 Naa mendadi, mikpesempel pelum dinaan su sala

tawan di nga pitu tawan
sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit kia piguidan
nilan su pitu buuk gaalan
mipenu' di katapusan pitu
ginis pelabu' kia, kali' talu',
“Diniin ka, pu' paita'u
dini'a kig bimbeng nu Nati
Karniru, su penginsuaa-
nen.”
10 Sa' ma'antu, pingepu'anu
nug Balakat nu Megbebaya',
muka' iwitu nu getaw langit
ditug dungus nu metaas
bentud. Bena' minateng
ami, pinita'en dayun dinaan
su Jerusalem, ki Syudad
Pinaas nu Megbebaya'.
Ki syudad kini, peglusad
genat ditug langit, ditu
Megbebaya'.
11 Mekesulaw puun tu ke-
lengas nu Megbebaya', tu-
miag daan ma'niin meting-
gas batu, maa' nu piningalan
dun haspe, sala penenggi'an
duni pagalungan, saba' keti-
nawen.
12 Duuni gembagel dendin-
gen, metaas dadema, sepulu'
bu' dua'i genga'anen. Duun
dademai sepulu' bu' dua'
tawan getaw langit megingat
di ngag bisuanganen. Misu-
lat dia ngag bisuangan kia
su ngalan nu nga sepulu' bu'
dua' bansa nu getaw Israel.
13 Ma'antu, kada sepe-
sagi' nu syudad, telu buukig
bisuanganen, telu buuk diin
dapit silangan, telu buuk
dadema diin dapit gilidan
gendaw dibaluy bu' dibaluy,
muka' telu buuk pa pagid
dia dapit sindepan.
14 Duun pa pagidi sepulu'
bu' dua' buuk gembagel
bagabaga intudan nug
dendingen. Ki ngag
bagabaga kia, misulatan
pelum tu nga ngalan nu
sepulu' bu' dua' tawan
peneligan nu Nati Karniru.
15 Naa su getaw langit mi-
gyaga dinaan, duuni seku-
den, bulawan, iini pektepen-
gen tu syudad kini, tu ngag
bisuanganen sampay ditug
dendingen.
16 Memesagi'i syudad kini,
miksamaig beklanganen
muka' yeba'anen. Naa
tipeng tu'u nu getaw lan-
git ki syudad kini. Sug
yeba'anen, selaksa' bu'
dua' ngibu istagya (sa'itada,
dua' ngibu bu' paat gatus
kilumitru), beklanganen
muka' taasen miksama dig
yeba'anen.
17 Tipeng dadema nu
getaw langit sug dending,
megatus bu' paat pulu' bu'
paat kubita (sa'itada, telu
pulu' bu' enem depa) su
taasen mekatag dig betad
kilawan mektepeng, pu' kiai
ginamit nu sesugu'en kia nu
Megbebaya'.
18 Sug dendingen, binaal
bagabaga piningalan dun
haspe. Su syudad, iini
pengimbaalanen, lungkan
bulawan, kaas metinggas
ma'niin metinaw pagalun-
gan.
19 Su nga sepulu' bu'
dua' buuk batu gintudan
diag dending nu syudad
kia, pimulakmulakan siba'
ngag bagabaga. Sug bekna
gintudanen, binaal haspe, su

kedua' gintudanen, binaal
sapiro, su ketelunen, agata,
su kepaaten, esmeralda,
20 su kelimanen, onise,
su ke'enemen, kornalina,
su kepitunen, krisolito,
su kewalunen, birilo, su
kesiamen, topasyo, su
kesepulu'en, krisopraso, su
kesepulu' bu' salanen, has-
into, sampay su kesepulu'
bu' dua'en, amatista.*
21 Ki sepulu' bu' dua'
buuk bisuanganen kini, lum-
bus perlasi pengimbaalanen,
piksalabuuk binaal salabuuk
tibuuk perlas. Sug dalan
kumitas dia syudad, binaal
tibuuk metinggas bulawan
ma'niin metinaw pagalun-
gan.
22 Naa mendadi, ki syu-
dad kini, nda'u maita'ig
Balay Pengedapan tu Meg-
bebaya' dia, pu' dia na gu-
pia su Kaunutan ta Megbe-
baya', su Tampusan Ginuun-
gan, muka' su Nati Karniru.
23 Ndi' na kambat tuiagi
gendaw dia, mesama daig
bulan, ndi' dadema kam-
bat tuiag dia, pu' medelagan
gupia su syudad nu kelen-
gas nu Megbebaya', su Nati
Karnirui sulu' mekpedelag
dun.
24 Sug bianan nu nga
getaw di kelaun nasud dinig
lumbang kini, medelagan nu
tiag nu syudad. Su nga
gadi' pa pagid dinig lum-
bang, penguiten nilan dia su
nga gimu nilan.
25 Sug bisuangan,
mipuka'an gebii gendaw,
ndi' na puli' tekepen. Pu'
ndi' na meglegebii dia.
26 Adin su migdedengeg di
nga nasud sampay su ga'us
nilan, penguiten gela' dia
syudad bian pegbasa tu Meg-
bebaya'.
27 Laak dagid, taman
talu'u diniu, nda'iduni
milemu'an mekeseled dia
syudad, sa' su minggulaula
mekepiidpiid sampay sug
belusen. Iin laaki mekeseled
dia, su nga getaw milista
nai ngalan nilan dig linulun
sinulat nu Nati Karniru,
ki sinulat tanda' milista
su ngalan nu nga getaw
mpeduma di ketubu' di nda'i
tamanen.

22

1 Mendadi pinita' pagid di-
naan nu sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit kig
lawas tubig megbegay ke-
tubu' nda'i tamanen. Met-
inggasi tubig kini ma'niin
pagalungan. Su gulunen,
iin su gingkudan kia nu
Megbebaya' muka' nu Nati
Karniru,
2 dayun dia menelegan
titenga' nu karsada di
syudad. Miktimpang di
tubig kia ki gayu megbegay
ketubu' nda'i tamanen.
Betad nu gayu kini, tauntaun
sepulu' bu' dua' deksu'
memunga, sa'itada, mainsan
sebulan. Sug daunen,
gempia bulung peneguli' di
getaw tu kelaun nasud.

* **21:20 21:20** Kig batu kini, lumbus metinggas batu, pigininisani patiken, metegas dadema gupia.

3 Nda'iduni getaw maita'
dia syudad kia tinuyudan nu
Megbebaya', pia sala tawan.
Naa, su Megbebaya' muka'
su Nati Karniru, dia syudad
kia su melengas gingkuda-
nen. Dia mektamuy diniin
su nga sesugu'enen, su nga
getaw langit, sa' su nga ki-
lawan.
4 Su mulu'en, maita' gu-
pia nu ginsekupanen kia, su-
laten dadema dia gangas ni-
lan su ngalanen.
5 Nda' nai gebii. Ndi'
na dema kambat gemiteni
sulu' dia sampay ndi' na
kambat medelagan nu mata
gendaw, pu' su Kaunutan
Megbebaya'i mekpedelag di
syudad. Su nga sesugu'enen,
getaw langit sa' kilawan,
meglekaunutan ilan di nda'i
gikteben.

Su Kelusad puli' ni Isukristu

6 Naa mendadi, su
sesugu'en nu Megbebaya',
kali' pektalu' dinaan, "Ki nga
tinalu' kini, metuud tantu
muka' meseligan gupia. Su
Kaunutan Megbebaya', su
mikpepengapu' Balakaten
ditu nga pimuunanen, iin,
sinugu'en su sesugu'enen
getaw langit adun buasanen
di nga sesugu'enen kilawan
su sungu mpenggulaula."
7 Kali' talu' si Isus,
"Pektalentenay niu ini!
Ndi' maiben matengu! Su
nga mekpetuud tu sinulat
pedaan dig libru kini mpeng-
gulaula lema' denlag, naa
leliagen ilan!"
8 Naa, naan si Juan,
mikedengegu gupia muka'
mikaita'u di kelaun mipeng-
gulaula kini. Naa bena'
mitubusu medengeg muka'
maita' sug launanen kini,
mikeglaubu dayun di geda-
pan nu getaw langit kia,
su mikpaita' dinaan di ke-
launen kini, pu' pektemuyen
ku sia iin.
9 Laak dagid laungen di-
naan, "Paa, ndi'a dema tu'u
pengma'niin, pu' sama mau
sesugu'en, sama sesugu'en
dau dema nu nga mimated
dini'a pimuunan nu Meg-
bebaya', sampay su tiba'an
mekpetuud tu sinulat dinig
libru kini. Tamuy mu
sungkin su Megbebaya'!"
10 Laungen padun dinaan,
"Kini nga sinulat pedaan
mekatag di mpenggulaula
lema' denlag, ndi' mu
pegbuniay, pu' sungu na
menuud kig launanen kini.
11 Mendadi, adin su getaw
menggulaula melaat, iin
na gusayi penggulaulaa-
nen. Adin su menggulaula
mekepiidpiid, iin nai pen-
emalanen. Su mekesuun
dema, mekenamal dadema
meksikesuun, sampay su
pinaas nu Megbebaya',
ki pigbetaden su laak
mauya'an nu Megbebaya',
naa pediunen gusay su
kepaas dun."
12 Kali' pektalu' si Isus,
"Pektalentenay niu ini!
Ndi' maiben matengu puli'!
Uiten ku su nga sugda tu nga
getaw, diadia mbantang tu
pinggulaulanen.

13 Naa naan, su nda'idun
pai mibaal, daan nau. Sa'
megela' na mpapas sug lau-
nanen, naan, kini pau gusay.
Naani pikpuunan nug lau-
nan, naan dademai katapu-
sanen. Naani miuna, naan
dademai mbinaya'.”
14 Penleliagen su nga
getaw pengekdakan nilan
gupia su suub nilan, kaas
buangen dinilan, mbantang
nailan maan tug bunga
nu gayu megbegay ketubu'
nda'i tamanen, mbantang
dailan dema mian dig
bisuanganen, adun suled
ilan tu syudad.
15 Dagid su nga mengg-
laula mekepiidpiid, su nga
mensaled, su meksumbang,
su memunu'an, su mekta-
muy tug ledawan sampay
su meglimbung muka' sug
belusen, ditu laak ilan liu nu
syudad.
16 “Naa, naan kini si Isus,
sinugu'u su sesugu'en ku,
adun su gempenggulaula
kini, ukitenen diniu nga
pikumpungan nu sumi-
nakup dinaan. Naan su
sapu' ni David paingalan
dinaan su pemulaw, ki tam-
pusan mekesulaw bitun.”
17 Mendadi, sug Balakat
nu Megbebaya' muka' su
penginsuaan kia nu Nati
Karniru, kali' ilan talu',
“Naa, diniin ka na tu'u!”
Naa, adini mekedengeg
dun ini, subay telu'enen
dadema, “Diniin ka tu'u, uu
Kaunutan!”
Diadia, adin diniui kuaun,
diaan ka niin, alap mu tu'u
ki tubig megbegay ketubu'
nda'i tamanen, kig begay
dini'a di nda'ig bayad dun.
Pia adin su meliag dun,
malap dun.

Deksu'anen

18 Naan si Juan, pegaden
ku daan su kelaun meke-
dengeg di mpenggulaula
lema' denlag, ki sinulat
pedaan dig libru kini. Sa'
duuni getaw dumugang dun
dini, pia sektaang talu',
dugang nu Megbebaya' di
ginukuman dun su nga
pelabu' sinulat dig libru kini.
19 Mesama sa' duuni
getaw kulanganen ki sinulat
pedaan di mpenggulaula
kini lema' denlag, pia
sektaang talu' laak, naa,
ui'en dadema diniin nu
Megbebaya' su gilasen dig
bunga nu gayu kia megbe-
gay ketubu' nda'i tamanen,
sampay sug bentanganen
suled dia Pinaas Syudad
sinulat dig libru kini.
20 Mendadi si Isus, su
meglegintuud dun kig
launanen kini, kali' talu',
“Metuud! Sungu nau tu'u
metua'!”
Ma'antu! Uu Kaunutan
Isus, diniin ka na!
21 Naa penenebiin ku, kig
launan getaw, diadia tulun-
gen lelayun nu Kaunutan ta
si Isus.